శ్రీరస్తు.

భక్తిరస

శతకసంపుటము

౨

చెన్నపురి:

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము.

1926.

PRINTED AT
THE 'VAVILLA' PRESS,
MADRAS.—1926.

ప్రకాశకుల విజ్ఞప్తి.

సహృదయులారా!

"ఆంధ్రవాఙ్మయమున వేరెన్నికగన్న శతకము
లను విషయములనుబట్టి విభాగములు గావించి
సంపుటములుగా బ్రచురింపఁ దలంచి యనేకశత
కములను ముద్రితాముద్రితముల నాదిగాఁ గల ప్ర
తులు [illegible]కలు వ్రాయించి సిద్ధపఱచితిమి. [illegible]
[illegible] మహా[illegible]
[illegible] శ్రీవిజయనగర సంస్థానాధీశ్వరులగు
మిర్జా శ్రీరాజా శ్రీపూసపాటి విజయరామగజపతి
మహారాజా మన్నెసుల్తాన్ బహద్దరు వారు గత
[illegible]వ్యయము భరించి శతకసంపుటముల ప్రచుర
ణావసరమున దోడుపడుదుమని వాగ్దానమొసంగి
[illegible] ప్రోత్సహించి మా[illegible]
[illegible] సానుభూతిఁ జూపిరి.

కాని, శతకకవులచరిత్రము వ్రాయుచు ప్రవం
[illegible] సుబ్బారావుగారు మాయొద్దనుండి శతకప్ర
తులు దీసికొని తిరుగ నొసంగక యెన్ని[illegible]యము
[illegible] ఇదిగో అదిగో యని మాకీయకపో[illegible]
టచే సంకల్పించిన శతకసంపుటప్ర[illegible]
శ్రీవిజయనగర మహారాజావారి ప్రోత్సాహ[illegible]
[illegible] అంతరాయముకలిగినది వ్యయప్రయాస
ములకు లోనై వ్రాయించిన ప్రతులు [illegible]

ముగిసినను తిరుగ నొసంగకపోవుటకేగాక వంగూరు సుబ్బారావుగారు కీర్తిశేషులగుటయుం గూడ నివారించి మరల మొదలెత్తి చిరకాలముక్రిందట సంకల్పించిన శతకసంపుట ప్రకటన మిప్పటికి సాగించితిమి. క్రమముగ వేలువేలుసంపుటములుగ భక్తి, శృంగార, నీతి, మతవిషయశతకములతో నింకం గొన్ని సంపుటములను ప్రచురింపనున్న మాయుద్యమమున కాంధ్రమహాజనులతోడ్పాటవసరము

మొదటి సంపుటమున ముద్రితాముద్రితశతకములు 20 సమకూర్చితిమి. ఈ రెండవసంపుటమున 20 సమకూర్చినారము. ఇందలి యముద్రితశతకములన్నియుం బ్రచురణార్థము మాకొసంగుటయేగాక శతకములనన్నింటిని సంస్కరించి విపులములగు పీఠికలు వ్రాసి శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు తోడ్పడుటచే నిప్పటికి సర్వాంగ సుందరమగు భక్తిరసశతక మొదటిసంపుటము ప్రచురింపం గలిగితిమి.

ఆంధ్రమహాజనుల యాదరణప్రోత్సాహములం బట్టి కడమసంపుటములనుగూడం ద్వరలోం బ్రచురించుటకుం బ్రయత్నింప నున్నారము.

తండయార్పేట,
చెన్నపురి.
1-3-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్.

విషయసూచిక.

భక్తిరసశతకములు

రెండవసంపుటము.

పీఠిక.

ఈ సూర్యనారాయణశతకమును వరాహ వేంకట నృసింహాకవి రచించెను. ఇతఁడు భారద్వాజ గోత్రుఁడు, బ్రాహ్మణుఁడు. జగన్నాయకశతకము రచించిన వరాహగిరి కొండరాజు నీతఁడు నేకగోత్రులె గాని యిరువురును తమ పూర్వులను జెప్పికొనక పోవుటచే నిందెవరు పూర్వులో యిరువురకుఁ గల సంబంధమెట్టిదో తెలియుఁగ వీలుకాలేదు.

"శ్రితసంపత్సుమవల్లియా సరసవెల్లిన్" అను పద్యమువలనఁ గవి సరసవెల్లిలోని సూర్యనారాయణస్వామినిగూర్చి యీశతకము రచించెనని యూహింపనగునుగాని సరసవెల్లి యెచట నున్నదో కవి సంబంధు లెవరేని యటఁ గలరేమో తెలియవచ్చుట లేదు. తత్రత్యులీ విషయమునఁ బ్రయత్నించి కవి జీవితము ప్రచురించుట యవసరము.

ఈ సూర్యనారాయణశతకము భాష జటిలముగ సాంస్కృతిక సమాసబంధురముగ నున్నది. కొన్ని చోటుల పద్యమునంతటి నాక్రమించికొనిన సమాసములు గలవు. భావములు స్వతంత్రములై రమణీయములై యున్నవి. సూర్యభగవానుని తేజోవిభ

వములు, ప్రభావములు, శక్తిసామర్థ్యములు పురాణకథలు ఒక్కొక్కపద్యమున నొక్కొక్క రీతిగాఁగవి వర్ణించి తనకవితానైపుణ్యము సాటియున్నాఁడు ఇంకలి పద్యములు స్వతంత్రము లనియుఁ బ్రాతస్స్మరణీయములనియుఁ దలంచుచున్నారము.

ప్రశస్తమగు నీశతకము ప్రచురించిన వావిళ్లవా రాంధ్రజనులకు వందనీయులు.

నందిగామ. 1-1-25 } ఇట్లు, శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

సూర్యనారాయణశతకము.

శా. శ్రీమత్సర్వసుపర్వసేవితము లై క్షేమాంకల
క్ష్యంబులై, ధామధ్వస్తసమస్తలోకనిబిడధ్వాం
తంబులై మించునీ, రామాంఘ్రుల్ గొనియాడి
వృత్తశతకగ్రంథంబు నీకింపుగాఁ, బ్రేమన్ గూ
ర్చెదఁ జిత్తగింపు మెలమిన్ శ్రీసూర్యనారా
యణా. 1

శా. భారద్వాజపవిత్రగోత్రజుఁడ విప్రశ్రేష్ఠవంశ్యుం
డవి, ద్వ్యాసక్తుండ వరాహవేంకటనృసింహాఖ్యుం
డ సద్భక్తి నిం, పారం గొల్చెదు నీకు వృత్తశ
తకం బర్పింతు నాగ్దోషముల్, చేరం జూచి కృ
పన్ సహింపు మదిలో శ్రీసూ... 2

మ. అరయన్ బావనమైన యీశతకపద్యవ్రాత
మాలించినన్, బరమప్రీతిఁ బఠించినన్ బుధులు
నీపాదాంబుజధ్యాతలై, దురితధ్వాంతవిముక్తిఁ
గాంచి శుభముల్ తోడ్తోఁ బ్రవర్తింప నీ, చిర
కారుణ్యమతిన్ సుఖింతు రెపుడున్ శ్రీసూ...

మ. శ్రితసంపత్సుమవల్లి యానరసవిల్లిన్ మల్లికా
ద్యుల్లస, ల్లతికావేల్లితసాలమూలకుసుమారా

వస్ఫురద్దేవుని, శ్రితగేహంబునఁ బద్మినీముఖస
తుల్ సేవింప ధాత్రీసురా, ర్చితలీలాకృతి
నొప్పునిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 4

శా. శ్రీమత్పద్మసముద్భవాదితనువుల్ చేకొంచు
నెవ్వాఁడు నా, నామంయల్ గనుపట్టముజ్జగ
ములఁ గావించు రక్షాలయ, వ్యామోహంబున
నొప్పునట్టి నిగమవ్యాలీఢపాదాబ్జు నిఁ, బ్రేమఁ
గన్గొని సంస్మరింతు మదిలో శ్రీసూ... 5

శా. ఛాయాదిప్రియకాంతలఁ మధురభాషాలీలచేఁ
దన్పుచుఁ, గాయం బుజ్జ్వలమై పరిష్కృతపరి
ష్కారంబునై మించ లో,కాయాసంబు లణంచి
దుర్మదబలవ్యాసంగిదైత్యోత్కరా, జేయస్ఫూర్తి
నెసంగు నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 6

శా. వేదప్రోక్తసుస్కృతు ల్పలుపుచుఁ బృథ్వీసు
రు లైచ్చి నీ, పాదాబ్జస్మరణైకనిత్యభజనాపారీణు
లై నిల్వఁగా, ఖేదంబు ల్తొలఁగించి వారలకు
నుత్కృష్టాపవర్గం బవి, చ్ఛోదాసక్తి నొసంగు
నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 7

మ. అకలంకస్ఫటికంబు నూతనజపాదక్షద్దీప్తి నాగం
తుక, ప్రకటచ్ఛాయ ధరించినట్లు జలగోళం
బౌటఁ జంద్రుండు నీ, సకలోస్త్రంబులు దాల్చి

షోడశకళాసంపూర్ణుఁడై ధ్వాంతమూ, లిఁ కెల్లన్
బరిమార్పుచుఁ దిరుగఁడే శ్రీసూ... 8

మ. అవనిన్ భూసురవర్యులవ్విధినిషేధాచారసంప
న్నులై, సవనాదిక్రియ లగ్నిహోత్రజపముల్
సంధ్యానమస్కారముల్, శివపూజాదికమున్
ఘటించి నిఖిలక్షేమంబు లర్థించుచున్, శివరూ
పుండ వటంచు నెంతురు గదా! శ్రీసూ... 9

మ. భవదుస్రంబులు కాలవేగమున శుంభద్వ్యోమ
భాగంబునన్, బవనోద్ధూతము లై ఘనంబు
లగుచున్ బొట్టిల్లి నిర్ఘాతమై, రవరావంబు లె
సంగ భూరిజలధారావృష్టి రక్షింపవే, నృపవరు
లెచ్చగ సస్యపంక్తి నెచటన్ శ్రీసూ... 10

శా. లోకాలోకము దాఁటి చండకిరణాలోక్యస్వకా
యప్రభా, సీకం బొప్ప ననేకలోకతిమిరోన్మేషం
బు వారించి యస్తోకాసక్తి నశేషజంతుతతి నెం
తో బ్రోచు చున్ జిత్తనా, ళీకాభ్యంతరసీమ
నిల్పి కొలుతున్ శ్రీసూ... 11

మ. ఖచరత్త్వాత్కరదీప్తమూర్తు లగుచున్ గన్పట్టు
చంద్రాదులన్, గనుఁగొంచున్ గణకుల్ సుఖా
ర్తిఫలసంధాతల్ గదా యంచు గొబ్బున నూ
హింతురు కూడు నే భువనముల్ పుట్టించి రక్షిం
చి త్రుంచి నటింపంగలకర్త నీవు గలుగన్ శ్రీ...

మ. హరిపాదంబునఁ బుట్టి దేవనది పూతాకారయై
తా మహేశ్వరమౌళిఁ విహరించుచాద్భుఁ
జతుర్వక్త్రాననోత్థంబు లై, గిరులై వేదము లా
త్మమండలమునఁ గీర్తించుచుఁ నిల్వఁగా,
సిరులఁ బెంపగుచున్న నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీ
సూ... 13

మ. అనలప్రాప్తనిజోచితాహుతులు సీకర్పించి బర్హి
ర్ముఖుల్, వెనువెంటఁ గొనియాడి బ్రహ్మాదిభా
వింపంగ వేఱొక్క డే, పునఃకైవల్యమొసంగు
మంచుఁ గుజనవ్యూహంబుతోఁ గోరినఁ, విను
వారందఱు నవ్వకుందురె ననుఁ శ్రీసూ...14

మ. జలజిన్యాదినిజాంగనాముఖసరోజాతంబులం జెం
ది ని, శ్చలసారంగము లైనచూపులఁగృపాసా
రంబు వర్షించి చం, చలభక్తోత్కరతాపపావకశి
ఖాసంఘుంబుఁ జల్లార్చుచుఁ, జెలువొందఁ గను
పట్టునిన్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 15

మ. స్వకళాచాతురి నైంద్రజాలికుఁడు నాసారం
ధ్రమార్గావరో, ధకసాళంబుఁ గుంభనీరముఁ
బలెఁ ధాత్రీజలం బెల్ల ది, వ్యకరౌఘంబునఁ
బూని యభ్ర మయి యయ్యప్పుఁ విసర్జించు
చుఁ, విశ్రుతు ల్మాన్చి వెలుంగునిన్నుఁ గొలు
తుఁ శ్రీసూర్య... 16

మ. హరిసక్తిన్ జవవృత్తిఁ గాంచి యరుణోద్యద్దీ
ప్తిఁ బెంపారి నిర్జరకోటుల్ జయశబ్దపూర్వకన
మస్కారంబు లర్పింప నం,బరమార్గంబున నేగు
నీరథగతప్రస్ఫీతచక్రంబు సు, స్థిరతన్ మించు
సువర్ణనంబుకరణిన్ శ్రీసూ... 17

శా. రక్తశ్వేతవినీలవర్ణముల చేరంజిల్లు కాలత్రయ,వ్య
క్తస్వాకృతి పంకజోదరపురార్యంభోరుహాక్షప్ర
భా,యుక్తిన్ దత్కృతవాసకాలమును! దద్యో
గంబుఁ దెల్పం గృపా, రిక్తస్వాంతముతోడఁ
జూడఁదగునే శ్రీసూ... 18

మ. జలకుంభాంతరసీమలందు నభముం జందాన జం
తూత్కరో, జ్జ్వలదంతఃకరణంబులన్ బ్రతినిధి
వ్యాపారమున్ జూపి పెం,పలరన్ బ్రాణివితాన
మై మునిమనోధ్యానార్హరూపంబు రం, జిలఁ
గన్పట్టెడునీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ... 19

మ. త్రుటి యైనన్ జెడకుండ షష్టిఘటికారుద్ధంబు
లౌచున్ సము, త్కటవృత్తిన్ దినరాత్రముల్
సమను లై కల్పాంతపర్యంత మెం,చ్చుటఁ గానం
బడు నెవ్విభుం డఖిలవిశ్వధ్యేయచిద్రూపుఁ డై,
నిటలాక్షుంబున మించు నీవు గలుగన్ శ్రీసూ.

మ. జగతిన్ వార్షికవృష్టి నంకురతతిచ్ఛాయన్ జికీ

ర్షోన్నతిఁ, జగము ల్గ్రక్కున నీవయిం బోడ
ముచుఁ వర్తించుచున్నఁ జీహ్వఽర్షఁ గృశాను
డు జలంబునంబలె నపృశ్యస్ఫూర్తి నాటింపుచో,
నిగమంబుల్ దెలుపంగ శక్యమె నినుఁ శ్రీ...

మ. మునిదిగ్భర్తలు విష్ణుశంకరులనం బూజ్యాం డజుం
డంబి ర', నజా తెకేల యోగమాయఖచరవ్రాతా
గ్రగణ్యుండవీ, నుచుం బల్కుపురాణశాస్త్ర
ములు సత్యం బంచు నార్యుండు కో, రినకోర్కు
ల్ కొనసాగ నిన్నుఁ గొలుచుఁ శ్రీసూ...22

శా. వేదంబుల్ భవదీయబింబగము లై వెల్గొంది యే
వేళ నీ, పాదధ్యానము సేయుచుఁ గనుచు ని
న్భావింప లేకున్నచో, భేదజ్ఞానము చేత నాకెటు
లొకో వేద్యంబు లై యుండు ను, శ్రీదాకారము
లై ననీదుపదముల్ శ్రీసూ... 23

మ. కులిశాబ్జాంకుశఖడ్గచక్రజలరుట్కోదండమత్స్య
ధ్వజా, వ్యలఘుప్రస్ఫుటరేఖ లొప్ప విమలోద్య
ద్రక్తకాంతిచ్ఛటా, కలనోత్కృష్టము లై యజా
దిసుమనోగమ్యంబు లై కూడి నర్తిలు నీదివ్య
పదంబు లాత్మఁ గాంచుతుఁ శ్రీసూ... 24

మ. ఉదయాద్రిఁ గనుపట్టి గిట్టి జలజవ్యూహంబు
తో జంతువుల్, మునుమొందఁ భటవర్గమోహాత

వ మున్ లోకాంధకారంబుతోఁ, దుదిముట్టన్ విద
ళింపుచున్ భువనబంధుత్వంబు వాటించుచున్, మృదు
పాదాంబుజముల్ దలంతు మదిలో శ్రీసూ...

శా. ఆయుర్దాయ మణంచి మానవులు పుణ్యాపుణ్య
రూపక్రియల్, సేయంజూచుచు సాక్షివై నిలిచి
యక్షీణప్రభావోన్నతిన్, గాయంబుల్ పడఁ
ద్రోచుచున్ యముఁడవై నాకాదిలోకస్థితుల్,
దేయప్రక్రియ సంఘటింతువు గదా శ్రీసూ...

మ. సుతదారాద్యఖిలంబె ముఖ్యమని చూచున్
శాశ్వతం బంచు సం,తత మజ్ఞాని బుధుండు శోక
రహితానందామృతోద్యోగసం,గతి కర్తవ్య మ
టంచు నాగమశిఖాగమ్యత్వదంఘ్రిద్వయా,ర్పిత
చిత్తంబున వర్తనంబు సలుపున్ శ్రీసూ... 27

మ. అరుణత్వంబును బంకజాతదళసవ్యాపారమున్
శ్రీమనో,హరరూపంబును దేవతామకుటరత్నౌ
ఘప్రతిచ్ఛాయయున్, దరచక్రాసిధనుర్ముఖప్రబల
నానాచిహ్నము ల్దాల్చి మిం,చిరి నీవున్ భవదం
ఘ్రు లొక్కకరణిన్ శ్రీసూ... 28

మ. సునిదాఘువ్యథఁ జిక్కి చాతకము సంక్షోభించి
నీలాభ్ర ద,ర్శనమున్ గోరినమాడ్కి భూరిభవసం
జాతార్తి నే నెంతయున్, వనటన్ గుందుచు నిష్ట

మొందక మదిఁ బ్రార్థించి తేవంకఁ జూచిన
యుష్మద్దయ దక్క యొండు గలదే శ్రీసూ...

మ. ఇలఁ దీవ్రాతపబాధ కోర్వక నరుం డెంతే వడిఁ
బాఱి చెంతల నున్న ట్టికుజంబుఁ జేరుగతి నానా
ఘోరసాంసారిక జ్వలనజ్వాలలఁ జిక్కి మానవుఁ
డుసంజాతార్తి నీపాదముల్ విలసద్భక్తిఁ దలంచి
కొల్చును గదా శ్రీసూ... 30

మ. కలికాలంబున భక్తియోగమహిమన్ గైవల్య
మర్థించి యార్యు లమేయశ్రవణక్రియావిము
ఖులై యుష్మత్కథాజాలమున్ బలుమాఱున్ బఠి
యించి నిత్యము భవత్పాదాంబుజధ్యానము ర్మిలిఁ
గావింపుచు ముక్తు లౌదురుగదా శ్రీసూ... 31

మ. అరవిందప్రభవాభవప్రముఖసర్వామర్త్యవర్యుల్
భవత్పరమప్రాభవసాగరోర్మికలనాప్రాదుర్భవాం
భఃకణో త్కరమొక్కమ్మడిఁ గ్రమ్మినన్ వివశులై
కన్నింతు రే నెంత చెచ్చెరఁ గారుణ్యముతోడఁ
బ్రోవఁ దగదే శ్రీసూ... 32

శా. మాయాపింఛికఁ దాల్చి కౌతుకముతో మాయా
విచందంబునన్ ద్రోయన్ రాని తమోవిభూతి
జగతిన్ దోరంబుగా నింపి యే చాయన్ మూల
మెఱుంగనీక మహిమన్ సర్గాదికృత్యంబులన్
జేయం జాలిననీకొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ... 33

శా. నీనామస్మరణంబుచేతదురితానీకంబు మాద్యద్బృహ,
ద్భానుజ్వాలల శుష్కదావముగతిన్ భస్మీకృ
తంబై జనం,దా నత్యంతవిశుద్ధబుద్ధిఁ దగి నీదాసుం
డు హృత్సారసా, సీనుం జేయుచు నిన్భజించును
గదా శ్రీసూ... 34

మ. అమనోవాక్పథితిపాద్యుఁ డంచు శ్రుతు లుద్య
చ్ఛక్తిఁ దెల్పంగ న,క్రమవృత్తిన్ మదిలో స్మరిం
చుచు నవార్యస్ఫూర్తిఁ గీర్తించినన్,సుమనీషుల్
దగ దంద్రు దోషము ఘటించున్ గాన ని న్నెం
తయున్, విమలజ్ఞానఫలోపలబ్ధిఁ గొలుతున్ శ్రీ
సూ... 35

మ. అభవేభాస్యహరీనచండికలలో నాద్యుండ వీవం
చునో,కృభవద్భక్తియెముక్తిహేతువని వేద్కం
గోరియుష్మత్పద,ప్రభవప్రాభవముల్ గణించుచు
మదిన్ బ్రార్థించి తెచ్చంగి భూ,రిభవాంభోధిఁ
దరింపఁ జేసెదొకదా శ్రీసూ... 36

శా. కామక్రోధమదాదిశత్రువులు నీక న్మాఁకమైతాఁకి
చే,తోమాలిన్య మొసర్పఁ దక్కలుష చిత్తు లోప్ర
ధనిర్ముక్తులై, నీమంత్రంబు జపించి నీచరణముల్
నిత్యంబు సేవించుచున్, బ్రేమన్ బంధవిముక్తిఁ
గాంతురుగదా శ్రీసూ... 37

శా. ప్రావృట్కాలము దోఁచువేళ నసితాభ్రశ్రేణు
లభ్రంబునన్, భావింపం బ్రభవించుమాడ్కిఁదరి
తో నానా ప్రవృత్తు లదిన్, బ్రోవు లట్టి జనించుబద్ధు
లగుజీవు ల్యుక్తు లౌచున్ భవ, త్సేవన్ జేసి పడిన్
సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 38

మ. భ్రమ శుక్తిన్ గనుపట్టురాజతముపోలన్ దోఁచె
నీయందులో, కము లజ్ఞానసమృద్ధి నంచు బుధవర్గం
బెంచి తత్త్వప్రబో, ధము రంజిల్ల భవత్పదాంబు
రుహాముల్ ధ్యానించి నీలోన వా, రి మహాబ్ధిం
బలె నైక్య మొందును గదా శ్రీసూ... 39

మ. మృగతృష్ణ ల్మరుభూములంబలె భవల్లీలాస్వరూ
పంబునన్, జగము లప్పుడుఁ జూచి యజ్ఞుఁడు సదా
సత్యం బటంచున్ మృగం, బు గతిన్ నమ్మిభవాం
బురాశిఁ గడవన్ బోలేక తాపత్రయా, ర్తిఁగడున్
స్రుక్కుచు నిన్నుఁ జెందఁడు గదా శ్రీసూ... 40

మ. గరిపన్ వహ్ని జనించి తచ్ఛమనమున్ గావించు
నీరంబువై, ఖరిఁ జిత్తంబునఁ బుట్టి తన్మలినమున్
గన్పట్ట బాధించు మ, త్సరముఖ్యాగులఁ గూడఁ
బట్టి యపరోక్షజ్ఞానఖడ్గంబునన్, శిరముల్ ద్రుంచి
నవాఁడె ముక్తుఁడుగదా శ్రీసూ... 41

మ. అకలంకద్యునదీతరంగముల నుదగ్రత్వంకముం

బోలేఁ దా, కకారుణ్యముచేఁ దమం బణఁగి
సత్వం బుద్భవంబైనచో, నొకయద్వైతవిశిష్టవృ
త్తిఁ గనుచుఁ యోగప్రభావంబు దాల్చికడుఁ
భక్తుఁడు ముక్తి నొందునుగదా శ్రీసూ... 42

శా. కీలాలంబున బుద్బుదంబుగతి నగ్నిఁ ధూమముం
బోలెను, ద్వైలం బైతగు నీస్వరూపమున నా
విర్భూత మైనట్టిమా, యాలీలఁ గొని సృష్టి
రక్షణలయవ్యాపారము ల్సేయుచుఁ, గేలివృ
త్తి నెసంగునిన్నుఁ దెలుతుఁ శ్రీసూ... 43

మ. భువనంబుల్ ముకురంబునంబలె మదిఁ బోలేక
చూపట్టు నం, చవలోకింపుచు భక్తియోగమున
నార్యవ్రాత మత్యంతముఁ, భవదంఘ్రు ల్భజి
యించి సైంధవ ముదన్వద్వీచికం బోలె నీ, శిచ
రూపంబున నైక్యమొందును గదా శ్రీసూ. 44

మ. మధుమాసంబునఁ బుష్పరాజి వనసీమఁ బోలె
నీసత్కృపఁ, శిథిలీభూతతమస్కుఁడై సుగు
ణము ల్సేవింప నీసేవకుం, డధికోత్కృష్టనదీనద
ప్రతతి యయ్యాదోధిత్రోవఁ బలెఁ, పృథివిఁ
యోగపదంబు గాంచునుగదా శ్రీసూ... 45

శా. నీతేజఃపటలం బశేషభువనానీకస్థమై క్రాలుచో,
భీతిఁ గూటికిఁ జేరుఘూకమటులఁ విజ్ఞానసం

భావ్యమై, నీతత్త్వం బలరార నజ్ఞుఁ డెలమిన్
వీక్షింపఁ గాలేక నిన్, జేతోవీథిఁ దలంచి కొ
ల్చునుగదా శ్రీసూ... 46

మ. ద్విజరాజప్రభచే సుమార్గమటులన్ విద్యావికా
సోన్నతిన్, భజనీయస్ఫుటయోగవైభవగతుల్
భావింపఁ గన్పట్టుదా, నజనుం డుత్తమకాంత
నాథునిబలెన్ భావంబులో నిల్పి నిన్, సృజనా
ద్యేకమనీషుఁ గొల్చునుగదా శ్రీసూ... 47

మ. క్షితి సర్వజ్ఞత నీకు జీవునికిఁ గించిజ్జ్ఞత్వముల్
గూర్చియు, స్మృతి సమ్మాయ యవిద్యయున్ బె
రుగ నానావేషముల్ గట్టి మీ, రతులజ్ఞానస
మృద్ధి నేకమయి జన్మాదు ల్విసర్జింపుచున్, గృత
కృత్యవ్రతులై సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 48

మ. తమి శుల్బంబునఁ దోఁచుపాముకరణిన్ ద్వద్రూ
పమం దోలి వి, శ్వము గన్పించునటంచుఁ జిత్త
సరణిన్ భావింపుచో స్వప్నతు, ల్యములై లో
కము కాలముల్ క్రియలు కర్తల్ కల్లలౌనం
చుఁ గూ, రిమితోఁ దెల్పరె తత్వబోధకలితుల్
శ్రీసూ... 49

శా. లోకంబు ల్గల లోక్కభంగి మది నాలోచించు
తత్త్వప్రబో, ధాకల్పుం డటులన్ భవత్పదయు

గధ్యానోచితస్వాంతనా, లీకుం డెప్పుడు యుష్మ
దీయకృప కోలిఁ బాత్రుఁ డౌచుఁ సమఁ, త్సేకం
బొప్పఁగ ముక్తిఁ గాంచునుగదా శ్రీసూ...50

శా. వైరాగ్యంబును దత్వబోధమును శశ్వద్యోగ
ముం గల్గి సం, సారాసక్తిఁ దొలంగుచుఁ బుడ
మి నిస్సంగాత్ము లైనట్టివా, రారూఢాతురభావ
ముఁ గనుచు నందానందముఁ గాంచుటల్,
చేరఁ రానిభవత్కృపామహిమగా శ్రీసూ...

మ. క్షమయుఁ సత్య మహింసయుఁ సమతయుఁ
సర్వేంద్రియోత్థానముఁ, శమముఁ ద్యాగ
ము గల్గి నిశ్చలతపశ్శక్తిఁ బ్రవర్తింపలే,క మ
దిఁ భక్తి జనింప నీచరణసక్తధ్యానబుద్ధిఁ జరిం
చి మహానందము నొందఁ గంటి జగతిఁ శ్రీ
సూ... 52

మ. సగుణుం డంచును నిర్గుణుం డనుచు శాస్త్రజ్ఞుల్
వివాదింపుచో, సగుణవ్యక్తియె నీకు నిత్య
మయి సత్యస్ఫూర్తిఁ గనవట్టు కా,క గుణశ్రీక
లితుండవేని జగముల్ గన్గొంచు మెచ్చఁ ద
యా, దృగనీకావృతుఁ జేసి నన్నుపవే శ్రీసూ.

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబు లెఱింగి బోధమహిమఁ శుద్ధాం
తరంగుండునై, మతిమత్సంగతి గాంచి యోగస

రణిఁ బన్నింపుచుఁ బోహమం, జతులప్రాగ్వి
ని నిష్ఠ జించు విబుధుం డంభోధి నప్పాయసా,
కృతి దోఁపఁ భవద్దైక్య మొందును గదా
శ్రీసూ... 54

శా. యోగస్యందన మెక్కి సత్త్వగుణసూతోపేతుఁ
డై యీషణ, త్యాగాస్త్రాసన మెక్కు వెట్టి హృ
దమోఘాస్త్రంబు సంధించుచుఁ, యోగు ల్మె
చ్చఁగనీవయిం బరపుమర్త్యం బట్టి నిర్వాణల,క్ష్మీ
గేహంబునఁ గట్టివైతువు గదా శ్రీసూ... 55

మ. మునిసభ్య ల్వెలుఁగంది చూడఁ దమితోఁ బూర్వ
క్రియాపాశముల్, గోని యాజ్ఞానపరంపరాయుప
నికఁ గొట్టాడఁగా నిల్పి జీవనికాయోచితసాల
భంజికల భాస్వత్ప్రీతి నర్తింపఁజే, సిన నిన్నెంచి
భజింప శక్యమగునే శ్రీసూ... 56

మ. జలధిఁ గ్రుంకినవాఁ డశేషతటినీస్నానవ్రతో
ద్భూతస, త్ఫలముఁ గాంచినమాడ్కి సర్వ
దివిషద్వర్యాకృతిఁ మించుని, న్నలఘుప్రీతిభ
జించువాఁ డఖిలదేవాగణ్యకారుణ్యదృ, ష్టిలతా
బద్ధముఖాబ్జుఁ డై తిరుగఁడే శ్రీసూ...

శా. సంతానద్రుమ మర్థికిం బలె నశేషస్వీయభక్తాళిక
త్యంతేష్టార్థ మొసంగు నిన్విడిచి యన్యాదిత్యు

నిం గొల్చుచుఁ, గ్రాంతిఁ భూపతిఁ జేరం
బోక సుభటుఁ బ్రార్థించువాఁ డట్టులఁ, జిం
తింపంగత మేమి మోహావశుఁ డై శ్రీసూ... 58

మ. మును నీపాదసరోజభక్తుఁడగు రాముం డా
ర్తవిప్రాంగనా, మునిదైతేయ వనాటముఖ్యుల
మదిఁ మోహంబు రెట్టింపఁగ, న్లోని కైవల్యపదం
బొసంగె భవదంఘ్రుల్ వేడ్కఁ జింతించువా
రి నుపేక్షించుట నీకుఁ బాడి యగునే శ్రీసూ.

మ. ధనదారాత్మజసక్తి లేక మదిలోఁ ద్వత్పాదపం
కేరుహ, ధ్యానముం గోరి యొనర్చువాఁ డెవ్వఁడు
దంచత్కర్ణరంధ్రంబులఁ, నిను నే కాలలులాయ
కంధరవిలంబిస్వర్ణఘంటావళీ, నినదాసహ్యాతదీయ
కంఠరవముఁ శ్రీసూ... 60

శా. శాంతిఁ గ్రోధము లోభ మస్థిరమతిఁ సత్సం
గతి స్మత్సరం, బంతర్మోహము దత్త్వగోష్ఠిని నిది
ధ్యాసప్రవృత్తి న్మదం, బెంతే కామము దేహధర్మ
కలనాదృష్టి న్విదారించి నీ, చింత న్వర్తిలువాఁడె
ముక్తుఁడుగదా శ్రీసూ... 61

మ. హరిసంరక్షణముఁ సుధాకరధరుం డంతంబు
సర్గంబు వా, క్తరుణీభర్తయు సల్పుటల్ బుధులు
వక్కాణింతు రాకృత్యముల్, పరమేష్ఠిప్రముఖా

కృతి ప్రముఖులు దోషపఙ్ జేతు మీవందు నెం,చిరి
వేదాంతవిశారదుల్ నిజముగా శ్రీసూ... 62

శా. నే నెంతే మదిఁ జింతఁ జెందుటకు నై నీ విట్టు
లంతంతనుఙ్, నానాసూనుధనాంగనాదిభవబంధ
శ్రేణి బంధించినఙ్, దీనత్వంబున భీతి గాంతు నె
భవస్ఫూర్తుయ్యందు మీఁదఙ్ సమీ,చీనస్ఫూర్తిఁ
బునర్భవంబు గను నే శ్రీసూ... 63

శా. నేనేరక్షుఁడ రక్షకుండ వెపుడుఙ్ నీవే యటం
చన్యులఙ్, గానంబోక భవత్పదాంబురుహముల్
గాంక్షించి సేవించుచుఙ్,నానా త్యాగముఁ జేసి
నాఁడ నిఁక న న్బాలింపకున్నఙ్ మనో,లీనాస్మత్ప
రితాప మెన్నవశమే శ్రీసూ... 64

మ. స్మరణం బెప్పుడు సేయుచుఙ్ మనుజు లస్మత్పా
వము ల్గొల్చినఙ్,గరుణం బ్రోచుదు వారి కెల్లనప
వర్గం బిత్తు నేనంచు మేల్,బిరుదోక్తు ల్వాచియిం
చు ని న్వేడిచి పేర్మిఙ్ బీదలఙ్ వేఁడఁగా, సిరి
లాభించునె ముక్తియుఙ్ గలుగునే శ్రీసూ ..

మ. అనుభోక్తవ్యముగాక కర్మసముదాయం బౌర
పోదంద్రు భూ,జను లెట్టైనను జన్మముల్ చనునె?
తత్పరంతుణార్థంబు ద, ప్పునె కృత్యంబులు
ముక్తిలభ్య మగునే ముష్మాలు నిన్నెంచి పల్కి
న వేదోక్తులు నిల్వకున్నె మృషలై శ్రీసూ...

శా॥ తూలంబై భవదాగ్రహంబున మరుద్గోత్రంబు
తూఁగాడున, త్తూలంబైన సుమేరులై నిలుచు
నీతూర్ణప్రసాదోన్నతిఙ్, గాలాదు లజనియింప
నెల్లజగముల్ గాపించి రక్షింతువా, రే లోకే
శముఖుల్ దద్వనువ్యలగుదుఙ్ శ్రీసూ... 67

శా॥ లోకంబుల్ గలిగింపఁ బెంపఁ జెరుపఙ్ లోలుం
డవై చిత్తమం,దాకాంక్షించినమాత్ర మక్షణ
మె సత్యస్ఫూర్తి వర్తించుచో, నేకాలంబు
రణేచ్ఛ మాన కెదురై హింసించుమందేహు లే,
చీకై కొంకలు వధ్యు లాదు*రుగదా శ్రీసూ...

శా॥ నీకారుణ్యము లేక ప్రాగ్భవకృతానిత్యక్రియా
రాశి బ్ర,ష్టాకారంబు పహించి మానవుల కత్యం
తార్తిసౌఖ్యోన్నతుల్, చేకూరంగ నటించు
తావకమరీచివ్యాప్తి లేకున్న ను, ద్రేకస్ఫూర్తిఁ
దమిస్రముల్ పెరుగవే శ్రీసూ... 69

మ॥ శితనారాచపరంపరఙ్ దెరల కక్షీణప్రతాపోన్న
తిఙ్, బ్రతిబాణంబుల నిఙ్ త్రికాలముల నొం
పఙ్ జూచు మందేహాదై, త్యతతిఙ్విప్రవిసర్జితా
ర్ఘ్యమహిమఙ్ దాఁటించి నీమంత్ర మూర్జిత
శక్తిఙ్ నిను మించి వర్తిలుఁ గదా శ్రీసూ...

---

* రభటుల్.

శా. పాపంబుల్ప్రచరించె నం చలుక నన్భావింప
వేమో కృపా, లోపంబున్ గనుపింప నీపదప
ద్మోరుద్భావనాసక్తి న, ప్పాపంబుల్గలవే య
పథ్యవికృతుల్ భైషజ్యసేవాగతిన్, తేపు న్వా
పును గాక యెట్లు నిలుచున్ శ్రీసూ... 71

మ. కపటప్రక్రియ సేవకున్ మనుప కే కాలంబు
నేకాకృతిన్, జపలస్వాంతులు కాక తావక
పదాబ్జాతార్చనల్ సేయు మం, చుపదేశించితి
వస్మదాదులకు నట్లూహింప శక్యంబె నీ,కృప
లేకబ్బునె ముక్తి పౌరుషగతిన్ శ్రీసూ... 72

శా. ఖిన్నుండై స్వభటుండు బ్రోవు మనుచున్ గేల్మో
డ్చిప్రార్థించుటల్, గన్నారం గనుఁగొంచు లేశ
మయినన్ గారుణ్యమున్ దాల్ప వా, పన్నత్రా
ణపరాయణుం డనుచు సంభావించి యామ్నా
యముల్, ని న్నెభ్భంగి నుతించి పల్కఁదో
డఁగన్ శ్రీసూ... 73

శా. నీవే దిక్కని నమ్మి వేఁడుకొనుచున్ నీదివ్యపా
దాబ్జముల్, భావింపం దొరకొంటి నన్నిఁక
దయన్ బాలింపు లేకున్నచో, దేవా! నాగతి
కేమి నిన్ను జను లుద్దేశించి నిందించినన్, సేవా
సంగతి నాలకింపవశమే శ్రీసూ... 74

మ.అనుకంపారసదృష్టి ము న్నఖిలభృత్యశ్రేణి రక్షిం
పవే, నను రక్షింపకయున్నచోఁ గలుగవే
నైర్ఘృణ్యవైషమ్యముల్, జను లెంచన్ సమవ
ర్తివై నిలిచి కాంక్షన్ బక్షపాతంబుఁ జేసిన
ని న్నుత్తములెల్ల మెత్తురె మదిన్ శ్రీసూ...

శా.యోగజ్ఞానవిరక్తి సత్త్వగుణసత్కీర్తిర్విసురశ్రేణి
కిన్, రాగం బొప్పఁగ ముక్తిసౌఖ్య మిడి నన్
రక్షింపకున్నన్ గృపా,యోగు ల్మెత్తురె బీదలన్
విడిచి భాగ్యోదారుల న్మన్నగాఁ, గ్రీఁగంటన్
గనుఁగొంచుఁ బ్రోవ నగునే శ్రీసూ... 76

మ. ద్విరదంబుల్ రథముల్ ధనంబులు మణుల్ తేజీ
లు రాజ్యంబు మం,దిరము ల్యాభపలు చేలము
ల్నినువడిన్ దెమ్మంచుఁ గాంక్షింప లే,దురుసంసా
రసముద్రతారణవిధానోద్యుక్తియుష్మత్పద, స్థిర
బుద్ధిన్ దయసేయు మంటి నెపుడున్ శ్రీసూ.

శా.ఏలా వేదపురాణశాస్త్రములు ని న్నేప్రొద్దు సేవిం
పన,బ్బాలేందుప్రభఁ జీఁకటుల్ బలె నఘవ్రాతం
బు నిర్మూలమై, వ్రాలన్ ముక్తిపదంబుఁ గాంతు
రనుచున్ వాక్రుచ్చె నే నగ్గతిన్, శీలం బొప్ప
భజింతు నీచరణముల్ శ్రీసూ... 78

మ.ఘనము ల్నీచము లైనజన్మములు మత్కర్మాను

కూలంబులై, వెనుకఁ గల్గినఁ గల్గనీ హృదయ
మే వేళఁ భవత్పాదచిం, తనముఁ దప్పకసల్పు
చుండుటకు నానోటఁ బ్రసాదింపవే, చెనఁటు
ల్లన్గాని చిత్తవీథి వగకఁ శ్రీసూ... 79

మ. తనువు ల్వీడుచు మున్నశేషనిరయస్థానస్థితా నే
కయా, తనలఁ బల్మి భుజించినాఁడ నిఁకఁ దద్బా
ధ ల్విజృంభించినఁ, గని చింతింపనుగాని నీభ
టుఁడ నానాదుర్గతుల్ చేరఁగాం, చెనటుండుఁ
జనులాడుచుండ వగతుఁ శ్రీసూ... 80

మ. నిగమాంతంబు లనేకరూపములచే నీతత్త్వ
మూహించుచోఁ, బొగడం జొచ్చితి మంద
బుద్ధి నకటా బోధ్యుండ వెట్టొదువో, తగ
బోధం బెటు లబ్బునో తెలియ దీతత్త్వంబు
గాంతుంచుచుఁ, మిగులం గొల్చెద నీపదంబు
లెలమిఁ శ్రీసూ... 81

మ. జననీగర్భగుహాంతరాళనిరయస్థానంబులం దున్న
యా, తన లొంక్కుమ్మడిఁ బాయునందు మదిలోఁ
దర్కించి నీపాదచిం, తనము న్మానక చేయు
చుంటి నిఁక నన్నారుణ్యదృక్సింధుపీ, చినికాయఁబు
నటింపఁ బ్రోవఁదగదే శ్రీసూ... 82

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబులు సత్యమంచు భవదస్తోకాద్య

మంత్రంబు దు,ష్కృతపిచ్ఛేదక మంచు నీదుప
దముల్ సేవ్యంబులంచున్ దిర,స్కృతదేవుండవు
నీవటంచు మదిలోఁ జింతించి నిన్నాశ్రయ,స్తుతి
బంధం బెడఁబాపు మంచుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ.

శా. కాయంబెల్లఁ గృశించె వాతకఫరోగం బెంత
యున్ దుస్తరం, బైయుండెన్ మఱికిన్ జడత్వ
మొకవేళ్ వ్యాపించెఁ జిత్తంబు దు,ర్వ్యామా
మంబుల నష్టము ల్దగతిన్ బ్రాసింప నీభృత్యు
నిన్, జేయన్ రాదె విదేహముక్తిఃలితున్ శ్రీ.

మ. జలజాతున్ గనకాంబరున్ సకలభూపాభూపి
తాంగున్ మహో, జ్జ్వలతూణాసిధనుర్ధరున్
గమనీసం సేవ్యపాదాబ్జుం బు, ష్కలతేజోనిధి
నాదేవు నిను సాక్షాత్కృ తిష్టాపంచున్ దలం,
చి లసద్భక్తి భజింతు మానసమునన్ శ్రీ...

మ. కలలోఁ దాఁచినచిత్తవృత్తులగతిన్ గన్పట్టు నజ్ఞా
నభూ,వ్యులు జీవుల్కటియించుకృత్యములు నీ వా
క్కింత కర్తృత్వబ,ద్ధ టంచున్ గని వారి క
న్యఫలముల్ దోడ్తోఁ బ్రసాదింప కర్మలిఁ బ్రోవం
దగదే యవార్యలనుచున్ శ్రీసూ... 86

మ. హరి తేజోమయ పద్మినీరమణ లోకాధ్యక్ష
పద్మాక్ష భా,స్కర మృత్యుంజయ శంకరా
శ్రుతిశిఖాసంభావ్య విశ్వంభర, సురవర్యా నిట

లాక్ష కేశవ మునిస్తుత్యాంఘ్రిపంకేజ సుస్థిర
సంజ్ఞారమణీశ లోకనయనా శ్రీసూ... 87

శా. ఛాయావల్లభ దుష్కృతాంతక మహేశా
భద్రసంధాయకా, ధ్యేయాకార శివస్వరూప
సుభటార్తిస్తోమ విచ్ఛేదకా, మాయాతీత ముకుం
దవాసరమణీ మార్తాండ నక్తంచరా, జేయా
ద్వాదశరూప చండకిరణా శ్రీసూ... 88

శా. అంతా దేవతలా హరిత్కరికరోగ్రాఖండదోర్దం
డసం, క్రాంతేష్వాసవిముక్తకాండజలధారాధ్వ
స్తమం దేహః, ల్వాంతవ్యక్తహుతాశనోజ్ఝితస
మస్తామర్త్య మర్త్యాళీ, చింతాసంతతి నిస్గణిం
చెదుతటిక్ శ్రీసూ... 89

మ. కలరే నీసరివేల్పు లిజ్జగములన్ గంగాధరాంభో
జభూ, బలభిద్వాసవముఖ్యనిర్జరశిరోభాస్వత్కి
రీటాగ్రభా, గలసద్రత్నసమంచిత శ్రుతిశిఖాగ
మ్యప్రభాభూషితాం, ఘ్రిలుఠత్సేవకభూరిదు
ష్కృతగణా శ్రీసూ... 90

మ. సరివేల్పెచ్చట లేఁడు నీకు శుచిమచ్ఛాస్త్రాగ
మాభ్యాసభా, సురవిజ్ఞానకళావిలోలహృదయ
క్షోణీసురాలోక్యదు, గ్ధగభానూత్కరచండమం
డలవినిర్యద్దివ్యరుగ్వారిత, స్థిరకాండోదరపూరి
తోరుతిమిరా శ్రీసూ... 91

మ. మెఱపుల్వాడ్పున సంపద ల్వొదలు నెమ్మేను
ల్ఘనచ్ఛాయలై, పరగుజ్ సంసృతిసౌఖ్యముల్
బహువిధస్వప్నంబు లై తోఁచు బంధురభోగం
బులు బుద్బుదంబులగతిజ్ బొల్పొందు నెవ్వా
ర ల, స్థిరరూపంబులు వీని నమ్మనగునే శ్రీసూ.

మ. శరణం బంటిభవత్పదస్మరణదీక్షావృత్తినూల్కొం
టి మత్సరమోహాదుల నంటకుంటి మతిమత్సాం
గత్య మిమ్మంటి నే, మఱుపా టెంతయుఁ గాన
కుంటిఁ దొలికర్మశ్రేణి పోఁగంటిఁ జెచ్చెరఁ దాప
త్రయిఁ బాపుమంటి నెపుడుజ్ శ్రీసూ... 93

మ. ధనలుబ్ధత్వము దిఱెఁగామముఖచేతశ్శత్రువుల్వా
ఱె సజ్జనసాంగత్యము మీఱెఁ బుత్రతతివాత్స
ల్యంబునుం జారెఁ దక్కినకాంక్షల్ గడతేఱె
నెల్లపుడు సత్కృత్యంబులెల్లజ్ ఘటించి నినుం
గొల్చితి నన్నుఁ బ్రోవవలదే శ్రీసూ... 94

శా. విత్తప్రాప్తిగతు ల్దలంపక సదా విద్యావినోదం
బునజ్, మత్తుండై దినకృత్యముల్ సలుపుచుజ్
మాన్యద్విజేంద్రాళిచేఁ, జిత్తస్థైర్యము గల్గి నీదు
పదముల్ సేవించుభూదేవుఁ డు, దృత్తిజ్
ము క్తిపదంబు గాంచును గదా శ్రీసూ... 95

మ. మనుజుం డర్థముఁ గోరి నీచరణముల్ మన్నింప

కర్థించుచున్, ధనికశ్రేణుల నాశ్రయించి పిదపన్
దైన్యంబు దీపింపఁ ద,న్నునయంబున్ జనులెల్ల
హాస్యములున్ సేయన్ బ్రాప్తి లేదంచు నేఁ,
చినవంతన్ బలుచింతఁ జెందుదుగదా శ్రీసూ...

మ. తనయుల్ తమ్ములు నన్నలున్ సతియు మిత్రశ్రే
ణియుం గొల్వఁగా, ధనికత్వంబునఁ దత్సుఖంబు
తనకున్ దక్కొల టంచున్ మనం,బున హర్షిం
చుచు మూఢుఁ డంతకభటుల్ పోరాడు వేళన్
జనిం,చినభీతిన్ గడుదుఃఖ మొందుదుగదా శ్రీ.

మ. నృపులం గొల్చుచు వేషధారి యగుచున్
బేరంబు లశ్రాంతమున్,జపలత్వంబునసల్పుచున్
పరగృహస్థానేచ్ఛ వర్తించుచున్, విపులద్ర
వ్యముఁగూర్చి మోహమున బృథ్వీదేవవంశ్యుండు
దాఁ,గృపణుండై చెడుఁ గాదె నిన్నెఱుఁగమిన్
శ్రీసూ... ౯౮

మ. కృతపాపంబులు లెక్కపెట్టక మహాహీనాకృతిన్
దాల్చి దా,నతతిన్ గైకొనుచున్ దురన్నముల
నంతఃప్రీతి భక్షించుచున్, వ్రతముల్ గోరక
యాహ్నికక్రియ లాగిన్ వర్జించి విప్రుండు సం,
చితవిత్తంబునఁ దృప్తిఁ జెందక చెడున్ శ్రీసూ.

మ. మతిమద్ధ్యేయు నచింత్యకాయు సుమహామా
యున్ రణాజేయు నిర్జితదైతేయు నతాదితే

యు ధృతకాంక్షేయుఁ జగద్ధేయు సం, భృతతి
గ్మాంశునికాయు సద్గుణగణామేయుఁ హ్రాతా
పాయు సత్కృతారాధేయు నహేయు నిన్నుఁ
గొలుతుఁ శ్రీ... 100

మ. ధృతచక్రాబ్జనిషంగచాపు విలసత్కీర్తిప్రభావంచి
తా, మృతసంతానకలాపు ఖండితభట శ్రేణీబృ
హత్పాపు ధీ, రతతి ధ్యేయసురూపు సత్యమధురా
లాపుఁ నతశ్రీపు వర్జితకోపుఁ సుకలాపు
నిన్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 101

మ. అవితాంభోజభవాండుఁ గిల్బిషకనత్కారణ్యవే
దండు దుష్టవిచిత్రార్జునకుండలద్యుతిసముద్యద్గం
డు మందేహదా, నవసేనాదళనోన్ముఖప్రబలనానా
కాండుఁ గాండాదిభూ, రివిహారార్హపిచండుని
న్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 102

మ. నతశక్రాదికిరీటకోటిమణిసంతానస్ఫురత్పాదుదా
రితభక్తాఖిలఖేదు మానిజనతాశ్రీదుఁ మహా
మోదు బాలితమన్యదు విపక్షహృద్భయద
మార్వినాదు దివ్యాస్త్రని, ర్జితనానాపలలాదు
నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 103

మ. సురవన్యస్తుతనాము భవ్యసుగుణస్తోముఁ సమ
స్తాశ్రితో, త్కరసంతాపవిరాము లోకభయకృ
త్సంగ్రాము నానావిధా, భరణోద్దాము సుధాము

సత్కులసరస్వతోస్సేము నిష్కామము భూరిరమా
లంకృతధామము నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ...104

మ. శతపత్త్రాయతనేత్త్రు సర్వసుమనస్సంస్తుత్యచారి
త్త్రుఁ దు, ష్కృతసంఘాతలతాలవిత్త్రు మునిరాడి
ష్టాటవీచైత్త్రుని,ర్జితమందేహనిశాటగోత్త్రుఁగిరణ
శ్రేణీలసద్గాత్త్రు సం,శ్రితలోకావనసూత్త్రు నిన్నుఁ
దలఁతున్ శ్రీసూ... 105

మ. కుతుకం బొప్ప నమస్కరింతు మఱి నీకున్ సేవక
శ్రేణికిన్,ధృతదివ్యాయుధపాణికిన్ మణిగణో
దీర్ణప్రభాపుంజరం,జితగాంగేయశతాంగమాలికి
సరోజిన్యాదికాంతాళికిన్, గృతకృత్యుం డని
వేడ్క నన్నుపవే శ్రీసూ... 106

శా. ఈమీఁదన్ భవదీయభూరిదయ నే నెంతే
సుఖశ్రేణిచే, నామోదించి నిరామయప్రకృతి నై
హర్షించుచున్ బాపచిం,తాముక్తిం గని ముక్తి
కాంక్ష మదిలో స్తంభింప నీపాదముల్, వేమా
రెంచి భజించుచున్ దిరిగెదన్ శ్రీసూ... 107

శ్రీసూర్యనారాయణశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

ఈశతకము రచించినది కొమఱ్ఱాజు వేంకట శివుఁడని గ్రంథాంతమునఁగలపద్యమువలనఁ దెలియు చున్నది. ఈ వేంకటశివునివ్యవహారనామము వెంకట ప్పయ్య యనియు కృష్ణామండలములోని పెనుకంచి ప్రోలువాస్తవ్యుఁడనియు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు జీవకళల బ్రసాదించిన కొమఱ్ఱాజు వెంకటలక్ష్మణ రావు, ఎం.ఏ, గారికీకవి జనకుఁడనియుఁ దెలియు చున్నది.

వేంకటశివుఁడాఱువేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు.లింగ ధారిమతములోనివాఁడు. ఉద్భటారాధ్యవంశపరంప రలోని యారాధ్యులీకవిగురుకుటుంబములోనివా రు. ఈకవి మునగాలసంస్థానప్రభుత్వము గావించి యిప్పటిమునగాలప్రభువులగు శ్రీనాయని వేంకటరం గారావు బహద్దరువారిని దత్తులుగాఁ దీసికొనిన లచ్చమ్మారావుగారివద్ద మంత్రిగానుండి చిరకాలము రాజకీయవ్యవహారములలోఁ బాలుగొనెను. ఈకవి మఱి కొన్ని శతకములు జ్యోతిషగ్రంథములు రచిం చినట్లుల శతకకవులచరిత్రము పేర్కొనుచున్నది గాని యాపుస్తకములనామములే తెలియవచ్చుటలేదు. అందులకుఁ బ్రయత్నించి కృషి చేయవలసియున్నది.

ఈశతకమునఁ బేర్కొనఁబడిన రాజలింగస్వామి రేపాలలోని యర్చాదైవతము. రేపాల మునగాల

సంస్థానములో మునగాలకు ఐదుమైళ్ల దూర ములో నున్నది. విచారింప నాయూర గ్రామలింగ స్వామిదేవళము గలదని తెలిసినది. కవి వీరశైవుఁ డై నకతన రామశబ్దసహితముగ లింగశబ్దము నుచ్చ రింపనొల్లక రాజలింగమని పేర్కొనినటులఁ దోఁచు చున్నది. మతావేశపరవశు లిటులఁ జేయుటలో నించుకేనియు వింతలేదు

ప్రకృతశతకము నూటయిరువదియేడు సీసపద్య ములతో నిండియున్నది. శతకకవిత ధారాశోభి తమై సులభసాధ్యమగు భాషలో మృదుమధుర ముగా నున్నది. అందందు వ్యాకరణదోషములు గూడఁ గలవు. వేంకటశివుఁడు మతావేశము గల వాఁడగుటచే నీశతకమున శివునికంటె దైవము లేడనియు నితరదైవతములు శివభక్తులనియు నీశ్వ రశబ్దవాచ్యుఁడగు శివుఁడే నిఖిలదేవస్తుత్యుఁడనియు భస్మము రుద్రాక్షలు బ్రాహ్మణులు ధరించితీరవలెన నియుఁ గొన్నిపద్యములలో బోధించెను. మఱికొ న్నిపద్యములలో స్కాందాదిపురాణములనుండి వి షయసంగ్రహము గావించి శివపరేశ్వరత్వము పలు మాఱు స్థాపింప యత్నించెను. గంగ విష్ణుపదోద్భ వియనునంశము, బ్రహ్మతలఖండించుటచే శివునకు బ్రహ్మహత్య వచ్చినదనువిషయము శివుఁడు మోహి

నిని జూచి యపభ్రంశముగ వర్తించెననునంశము భస్మాసురకథ సహజమతాభిమానము నాధారపఱచి కొని ఖండించినాఁడు. శివునకు నీశ్వరత్వమారోపించుటయే కర్తవ్యముగాఁ బెట్టుకొని యీకవి పలుతావుల నితరదైవతదూషణము బ్రహ్మశాఖలలోఁ జేరినయితరులనింద విరివిగాఁ గావించియున్నాఁడు.

పరమతనిందాగర్భితముగ శ్రీగిరిమల్లేశ, వీరభద్రశతకాదులు రచించిన కొమఱ్ఱాజు రామలింగకవి యీవేంకటశివునకుఁ బినతండ్రి యగుటచేఁ గాఁబోలు అన్యదైవదూషణమునఁ దండ్రినటులుండును నుచున్నాఁడు. మొత్తముమీఁద నీరాజలింగశతకమును వీరశైవమతసిద్ధాంతబోధకమని చెప్పవచ్చును. ఇందు బసవేశ్వర, సోమనాథ, మల్లికార్జునాది వీరశైవులు నెలకొల్పిన సంప్రదాయములు లక్ష్యమునందుంచి వ్రాయఁబడినపద్యములు పెక్కులు గలవు. శైవమతప్రతికూలురు కొందఱు పురాణములలో శివునకుఁ గలయీశ్వరత్వము లోపింపఁజేయుటకుఁ గొన్నికల్పితకథలుఁ జేర్చిరనియు భాగవతమునఁ బోతరాజునైతము విష్ణుమతాభిమానవశమునఁ గొన్ని శివప్రాముఖ్యముఁ దెలుపుకథలు లోపించెనని యీక్రిందిపద్యములోఁ దనయభిప్రాయము దెలిపియున్నాఁడు.

సీ. భాగవతంబునఁ బాత్రికుఁ డైన కవి
వాస్తవంబులు కొన్ని వదలినాఁడు
... ...
దక్షాధ్వరమునకు దనుజారి వచ్చిన
లేదని చెప్పెను
... ...
క్షత్రియుఁ బలుకుట పోతన చూడఁడే మొ. (చూ. ౧-౨-౨)

ఇటులె మతావేశములగు సంశములకు నితరమ తనిందలకుఁ దారకాణలు కాంచనగును. కేవలమత ధర్మములు దెలుపుశతకకదంబములో నీశతకమొకటి యైయున్నది. చిరకాలముక్రింద నీశతకము తప్పుల తడికగా ముద్రింపఁబడి యుంటచేఁ గవిభావాను సారముగఁ గొంచెము సవరించి శుద్ధప్రతి సిద్ధప ఱచి యీశతకము ప్రచురించితిమి.

ఈశతకకర్త రమారమి 40సంవత్సరములక్రిందట లింగైక్యము నొందెను. శైవమతోద్బోధకమగు అన్యవాదకోలాహల మంతప్రౌఢముగా నీశతకము లేకున్నను ఇందలిపద్యములు సుబోధకములై మతా వేశమున కనుగుణముగ నుద్రేకకరములుగానున్నవి. ఈకవి యితరగ్రంథములకొఱకాంధ్రులు యత్నించిన వీరశైవమతగ్రంథమండలికిఁ దోడ్పడినటు లగును.

నందిగామ.
1-1-26

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

ఓమ్.

కొమ్మర్రాజు వేంకటశేషకవిప్రణీత

రేపాల రాజలింగశతకము

సీ. శ్రీగిరీశ్వర నీదుసేవ ముక్తికి త్రోవ
నీనామ మఘవార్ధి కిల్చునావ
నిరులిచ్చు చెలిఁబొందఁ జేసెఁగా నీభావ
త్రిపురవాసులఁ ద్రుంచు తెలివె శేవ
మునిపుత్త్రు మొఱ విని చనితివో దయఁ గావ
మానవులఁ గొట్టు మూటలావ
చలిమలసుత నేలఁగలవాఁడవే నీవ
వేల్పులు జాలిరే విషము ద్రావ
గీ. సకలసురలందు బ్రాహ్మణజాతివీవ
చావుపుట్టుక లేకట్టిసామి గావ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ. 1

సీ. నీవు బట్టినవిల్లు నేటైనబల్ గట్టు
పసమీఱు మీనారి బుసలగొట్టు
నీజటాజూటంబు నిల్వ గంగకుఁబట్టు
నలుమేను పార్వతికైనదెట్టు
నీరథచక్రముల్ నిలుపకరుగు రట్టు
నీముఖంబున కగ్ని నీటిబొట్టు

నీగళచ్ఛాయకు నీగును చలినట్టు
విను నీనివాసంబు వెండిచట్టు
గీ. మట్టుమీఱెనె నీచర్యలెట్టు కట్టు
పఱచి వాక్రుచ్చఁగను బల్లపడుటదెట్టు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 2
సీ. చలిమలసుత నీకు పలసినపెన్ రాణి
ముసలియెద్దే మీకు మిసిమి ఘోణి
ఆకాశమే మీకుహాళ్ళుర్యమగువేణి
చాలదు మీకథల్ జదువ వాణి
అంబరంబయ్యె మీ కఖిలదిశాశ్రేణి
పరమేశ మీకయ్యె శరధితూణి
భక్తసంరక్షణాస్పదమగు మీపాణి
తలఁప మీపిన్నాలు బలుపతాణి
గీ. లీల గణియింప వేదములేనిరాణి
మీకరంబునసున్న దే మేలిమైణి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...3
సీ. నొసలికన్నాకకు బుసబుసమనునిల్లు
కన్నొడినార్పుపై గంగబల్లు
సగముజేసెఁగదయ్య సత్తి నిన్ బల్ పెల్లు
తలకెక్కె మరుగాలు తగని.గొల్లు
వంచితే వంగక దెంచినఁ దెగువిల్లు
గండిగా వలపటిబండికల్లు

పెద్దకొమరునకెట్లు పెండ్లిగానిదిగుల్లు
దండిపాములపొత్తు గుండెఝల్లు
గీ. ఇట్టిగృహభార మహహ మీకెట్టు జెల్లు
చున్నదో కద జేరు మాయున్నయిల్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 4

సీ. కల్పవృక్షము గొప్పకలముగాఁదగె నోయి
యంబుధిజలము లేనయ్యె † శాయి
భూమిఖండము లె సంపుటముగాఁ బడె హాయి
వనజసంభవురాణి వ్రాయుతాయి
మీచరిత్రంబులు మించినవామ్నాయి
సంపూర్తి లిఖియింపఁ జాలదోయి
ఇతరులు లేఖనకెత్తుదురే చేయి
శక్త్యనుగుణనుతుల్ జేయమాయి
గీ. ఇవియు ఘనముగ శుభముల నిమ్ము భాయి
బ్రోవవలె గాక దయబేర్మి భావయాయి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...5

సీ. బసవపురాణంబు బండితచారిత్ర
యనుభవసారంబు నఖిలశ్రుతుల
సహితచతుర్వేదసారంబు సోమేశ
భాష్యసద్గ్రంథముల్ సవ్యరీతి

---

† శాయి=సీరా.

రచనాధికారి వై రయమొప్ప పరవాద
భీకరుండనఁగను బృథివిలోన
రుద్రుఁడయ్యు బ్రతాపరుద్రునిసభ విష్ణు
వాదుల నోడించి వారికెల్ల
గీ. శైవదీక్షలొసంగిన శంకరుండు
పాల్కురికిసోమునకు నేను బ్రణుతిఁ జేతు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...6
సీ. బసవాద్యసంఖ్యాత్యభక్తులఁ గొనియాడి
విఘ్నేశ్వరునిఁ జాల వినుతిఁ జేసి
వరదధీచ్యాదులఁ గరమొగి గణుతించి
నూతనశివభక్తనుతి యొనర్చి
నీమీఁదభక్తిని నేనేర్చినట్టులఁ
జెప్పఁబూనితినయ్య సీసపద్య
ములు గాన నిర్విఘ్నముగ జేయఁగా మీరె
కర్తలు తప్పులు గలిగియున్నఁ
గీ. బరసవేది యయస్థితిభర్మమైన
పగిది మత్కావ్య మిల శ్రేష్ఠమగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...7
సీ. శంకర పరమేశ శాశ్వత సర్వేశ
కాలకాలాంతక గరళకంఠ
చంద్రశేఖర భీమశాంకరీహృదయేశ
శర్వ మహాదేవ శరనిభాంగ

ఫాలనేత్ర గిరీశ పంచాక్షరీరూప
భవహార పురహార భక్తవరద
గంగాధర సురేశ కంజాక్షసన్నుత
భుజగభూషణ దీనపోష సోమ
గీ. యనుచుఁ బఠియించువారికి ఘనతమీఱ
మోక్షసత్రంబు లేసినదీక్షనీదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...8
సీ. వేల్పులంకతిలోన విప్రుండ వీవని
సకలవేదంబులు చాటుచుండు
కమలాక్షసుతు నీదుకంటను సమయింప
బ్రతికింపఁగలిగెనే బాలు నతఁడు
కమలాసనునితల ఖండించితివిగదా
మొలపించుకొనుశక్తి గలదె తనకు
గరళము భక్షించుతరి పంచియిమ్మని
పరివేల్పు లీకొనఁజాలి రెవరు
గీ. పశుపతివి నీవు సురలంతపశువులగుట
కివియె సాక్ష్యంబులగునయ్య భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...9
సీ. సర్వేశ త్రిపురముల్ సాధించుపనికైన
సాధనంబులు వ్యర్థసాధనములు
ఫాలానలకరాళలీలలచే రిపుల్
మ్రగ్గికూలిరి ధర బొగ్గులగుచు

రథము గుఱ్ఱంబులు రథసారథియు ముల్కి-
నుండిరైయెనది కార్య మొండు లేదు
అధికారము లోసంగుకథఁజూడ వారల
మన్నించువిధముగా నెన్నఁదగును
గీ. దేవదేవ మహాదేవ శివిజరాజ
నామకుఁడ వీవె యితరుల నేమి చెప్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత. 10
సీ. విధికపాలంబును వింతగాఁ బేరులై
చాల మీయురమున వ్రేలుచుంట
మీనకూర్మవరాహమానవహరివామ
నం బన నైదుజన్మంబులందు
శౌరిని శిక్షించి శరణన్న రక్షించి
కొమ్ముకర్పరయును గొమరు దొంష్ట్రి
మును చర్మకోలెమ్ము నృష్టమౌగుర్తులు
గాఁగ మీరుధరింపఁ గలిగియుంటఁ
గీ. జావు పుట్టుక లేనట్టిస్వామి వగుట
కివియె సాక్ష్యంబులై లేవె భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గ్రామాధికారిని గని యాశ్రయించిన
దేశవివాదలు దీర్పఁగలఁడె
దేశాధికారిని దినమాశ్రయించిన
లోకవాదముదీర్పు జోకఁగలఁడె

లోకాధికారిని నీకు మ్రొక్కెదనన్న
సర్వేశుపగిది యీయఁజాలఁగలఁడె
తమతమయధికారతారతమ్యంబులఁ
గొలఁదిగా ఫలమీయఁగలరుగాక
గీ. పశుపతిత్వముగల మీకు బలెను పశువు
లైనసుర లోపఁగలరె నెద్దానికైన
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
సీ. బాదరాయణి తాను వారణాసీస్థుల
శపియింపఁదలఁచిన చంద్రమౌళి
కోపించి పొమ్మన్నఁ గ్రోధియై ప్రతికాశి
కట్టినఁ జెడియె నాకాలమందె
పద్మపురాణంబు బల్కెనాఁ డొకకొంత
వ్యాసకాశీఫలవ్యాప్తినొందె
నని స్కాందమునఁ గన్నదదియుఁ గాదని రేని
వైష్ణవులైనను వ్యాసకాశి
గీ. లోనఁ జావంగఁగోరరు మానుషంబె
హరియట వ్యాసుఁడనఁగను హర్షపడరొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...18
సీ. హరవృషమధ్యంబునందుండి వ్యాసులు
భుజములెత్తి ప్రమాణపూర్వకముగ
నారాయణునకన్న వేఱెదైవములేడు
ముమ్మాటికినియను మూర్ఖమతిని

నెత్తిన బాహువు లెత్తినట్లుగ వాక్కు-
స్తంభనంబైనచో స్థైర్యమెడలి
ప్రార్థింప హరివచ్చి పరమేశ్వరుఁడు తన
కర్తగాఁ జెప్పినకారణమున

గీ. విశ్వనాథుని గొనియాడి విగతభయుఁడు
డయ్యె నని జెప్పె స్కాందంబు నమితముగను
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 14

సీ. దారుకావనఋషుల్ దైవంబు లేఁ డని
గర్వించినను వారికి నేర్పరింప
హరిభార్యగా మీరు నానుబిపల్లెరు
వచ్చి నిర్వస్త్రులై వారిమునిము
లుభయులు దొంగిలి నోర్చక ఘర్షించి
వ్యర్థప్రయత్నులై వారు బ్రహ్మ
కడ కేగి చెప్పినఁ జెడితిరి వారలు
హరిహరులనవిని యాంశవచ్చి

గీ. శౌరిపీఠంబు లింగంబు మీరుగాఁగఁ
దలఁచి లింగార్చనలు జేసి ధన్యులైరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. పద్మనాభుండును బ్రహ్మజుండునుగూడ
ఘర్షించుకొన వారికలహందీర్ప
దేజోమయంబైన దివ్యరూపంబునఁ
దోఁచితి రది చూచి తోయజాక్షుఁ

డరిగె పదముగన శిరముజూడఁగ బ్రహ్మ
నడచెను గనలేక వెడలివచ్చి
నిజకరిత్రయె విష్ణు నిన్ను మెప్పించెను
నిజములాడక విధినిందితుండు
గీ. నయ్యె భువిఁ బూజలేకుండ నయ్యె మొగలి
రేకు మీపూజ కర్హంబుగాకపోయె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మమున మిమ్ము మతిఁదలంపమి తప్పు
తప్పునియీజన్మ తనకుఁజెప్పు
నిప్పుడు మిముఁ గొల్వ నెత్తెఁగిలి నిదిముప్పు
ముందుజన్మంబున మొదలెముప్పు
పుట్టుటలేకున్నఁ బూజలే దదితప్పు
తప్పులుమూఁడు నాతలన నొప్పు
తప్పులొప్పులుగాఁగ దయసేయుటె మెప్పు
భక్తసంరక్షణాస్పదుఁడ వెప్పు
గీ. డఖిలలోకేశ సర్వేశ యఘవినాశ
నీటనెత్తుము పాల నేనేటనొత్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. లూతయేవేదంబు లూతగాఁజదివెను
శాస్త్రముల్ భుజగ మేచాయజూచె
గజరాజు యేవిద్య గష్టతనేర్చెను
ఎలుక తా నేమంత్ర మెంతజేసె

కాటకోటం బెట్టికవితఁ జెప్పఁగఁజాలె
గోడగూచి యేనీతిఁ బోడమి పెరిగె
నిమ్మవ్వ యేపాటిసొమ్ము నీ కిడెనయ్య
సాంఖ్యతొండఁడు యోగసరణిఁ గనెనె
గీ. కావు ముఖ్యంబులివి భక్తకారణముగఁ
దలఁప మీకృప మోక్షంబు గలిగెగాని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఘనమృకండజుపైని గల్గినప్రేమయు
గన్నప్పయందలి గౌరవంబు
బసవేశ్వరునియందుఁ బ్రకటమౌ మీదయ
చెన్నబసవనిమీఁదఁ బన్ను కరుణ
పాల్కురిసోమేశుపైఁ బద్ధదృష్టియుఁ
జేరమరాయుపైఁ జెలఁగుకృపయు
మలహణకవిపయి మన్ననగరికాల
చోళరాయనిపైని దాళుజాలి
గీ. గూడనామీఁదనుంచు మేజాడనైన
నేఁడు మీపాదములు విడనాడఁజాల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఫక్కియందును రెండుచక్కనిబొల్లిని
శూలచక్రము లొక్కజాలుగలవి
గొల్లప్రేతల మానికుంజరపతులను
జెలిపినా రిద్దఱు శిశువొకటె

ఆలిపై యాండ్లను నార్జించుపనికిని
నుభయలచిత్తంబు లొక్కరీతె
సురలరక్షింపను నరభోజనులఁ జంపఁ
బూనినారిరువురిపూన్కి సరియె
గీ. చావుపుట్టుక గలిగినసామిశౌరి
చావుపుట్టుక లేనట్టిసామివీవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్ర పఠనంబు పఠనంబు
పరమేశునందలిభక్తి భక్తి
శివునిబూజించెడిచేతులు చేతులు
కరకంఠునకు మ్రొక్కు శిరము శిరము
శ్రీగిరీశ్వరుజేర్చు చిత్తంబు చిత్తంబు
శ్రీగిరిజాధీశు సేవ సేవ
భవుభక్తవరులది భజనంబు భజనంబు
వామదేవునుతించువాక్కు వాక్కు
గీ. అనుచుఁ దెలియక కొందఱు నఘము లితర
మార్గములఁబోయి పుట్టుచు మడియుచుంద్రు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఇక్షుఖండంబున కెన్ని వంకరలున్న
దానిమాధుర్యంబు దరుగనట్లు
గంగోదకంబులు గలుషంబులై యున్న
జలమహాత్మ్యం బేమితలఁగనట్లు

గోవుపొదుగున నెన్ని గోమారులుండిన
క్షీరంబులకు రుచి చెడనియట్లు
బాలుని వవ్యక్తభావులై యుండిన
జననిజనకుముద్దు ప్రగ్గనట్లు
గీ. మత్కవిత్వంబునను తగ్గుమాటలున్న
భక్తిరసమధురంబు లోపంబుగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దీర్ఘాయువులు లేవు స్థిరమతులా లేవు
లేవు శాస్త్రజ్ఞానభాగవతులు
దుశ్చరిత్రలుపోవు దొంగనీతులుపోవు
పోదు కామక్రోధపుంజ మెపుడు
యాగంబులా లేవు త్యాగంబులా లేవు
లేదు సత్సంగతి లేశమైన
పాపంబులాలావు వాపోకలాలావు
లావుకు జన సేవ లతివిధుల
గీ. కలియుగంబిది యీరీతి ఘటనపడెను
యోమహాదేవయన బ్రోవవా మహేశ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అఱువది వేలేండ్లు నాయువు తండ్రికిఁ
బదియు నొక్కటివేలు బ్రతికెఁ బట్టి
ముగురుభార్యలతోడఁ దగసుఖించెను దండ్రి
కొడుకు పత్నికుఁడై కుతలమేలె

తండ్రిస్వర్గముకేగి దనుజులమర్దించె
భూమిలో దశముఖు బొడిచె గొడుకు
ఆదియుగములయందె యాయాయితరముల
తారతమ్యత యెంతొ తక్కువయ్యె
గీ. నాయురర్థబలంబులు నంతకంత
కవనిఁ దగ్గుట కాశ్చర్య మరయ లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వాలినిఁ జాటుగాఁ గూలనేసినతాన
నెలుకవ్రేటున శౌరి యెగురవలసె
బలినంటఁగట్టినపాపంబునకు రాముఁ
డరిపాశబద్ధుఁడై యడలవలసె
కురురాజకొడుకులఁ గూల్చినయఘమున
హరికులక్షయుఁడౌట జరుగవలసె
మునిపత్నిహత్యకై మురవైరి జగతిలోఁ
బుట్టుచు బెరుగుచు గిట్టవలసె
గీ. నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శ్రీకృష్ణుభార్య లంచితగుణ లెనమండ్రు
భర్తపోయినమీఁద బ్రతికి రకట ?
గోవిందుపిమ్మట గోపికలందఱు
బోయలకవగూడఁ బోయి రకట?

శ్రీహరిచేఁ గర్మ చేయుప్రాప్తము లేక
వసుదేవుఁ డీల్గఁగావలసె నకట!
పాండవుల్ శౌరికి బంధులు భక్తులై
కడ యమదుఃఖముల్ గాంచి రకట!
గీ. అంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అవిముక్తమందుండు నర్హుండుగాడని
శర్వుచే వ్యాసులు శప్తుఁడయ్యె
బృంగను జెఱచినవృత్తికి రాములు
సీతావియోగతఁ జెందవలసె
ననుజను మోహించునఘమున బుద్ధుండు
కాళ్లుజేతులు మొండిగాఁగవలసె
గౌతముభార్యను గామించి సురరాజు
తనువెల్ల యోనులై మనఁగవలసె
గీ. నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికి తప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణ్యమునకుఁ దగు భస్మధారణయును
భస్మోపనిషదర్థఘణికిఁ గనరొ
వ్యాసవాల్మీకులు వారిగ్రంథంబులు
భసితమాహాత్మ్యంబుఁ బలుకుటెఱుఁగ

రో॥ యాగమంబులు వాయాడ భస్మము
గొనియాడుచుండుట మనసురాదొ
వేదముల్ స్మృతులును వేవిధంబుల భస్మ
ధారణ ముఖ్యమఁటదారి వినరొ
గీ॥ జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమ మెఱఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ॥ ముఖబాహుజులకును సుఖము త్రిపుండ్రంబు
వైశ్యుల కగుజుమీ వర్తులంబు
నర్ధచంద్రునిరీతి హర్షంబు నాలవ
జాతి యితరులకెల్ల భాతి యూర్ధ్వ
పుండ్ర మంచని భస్మ బూయువిధంబులు
బహుగ్రంథములయందుఁ బలుకఁబడియె
నన్యజాతులకైన నాయూర్ధ్వపుండ్రంబు
భస్మచే ననిగదా పథముగలిగె
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనీతుఁడగువేళ విపరీతమేదయా
భువి నాందిముఖవిప్రభోజనంబు
భస్మధారణ గోచి పంచశిఖల్ మౌంజి
దండంబు భిక్షయుఁ దనర భర్గ

మంత్రోపదేశంబు మఱి యగ్నిముఖమున
గడ చేయునవి దీనిక్రమముచూడ
రుద్రచిహ్నలఁజేసి రూఢిగా ద్విజుఁడయ్యెఁ
గానిచో బ్రాహ్మడుగాఁడతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనయనాగ్నియం దుండుభస్మముఁ దాల్ప
కుండిన సిద్ధిలేకుండు నగ్ని
వైశ్యదేవాగ్నిలోపల నుండుభస్మంబు
ధరియింపకుండినఁ జెడును కర్మ
ప్రేతకార్యములందుఁ బెట్టంగవలె భస్మ
బెట్టకుండినఁబ్రేత తిట్టఁగలఁడు
క్రతుకర్త యగువాఁడు క్రమముగా భస్మంబు
దాల్పఁడేనియు సేయఁదగఁ డతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...81
సీ. వాల్మీకి కుంభజ వాసిష్ఠ గౌతమ
వ్యాస పరాశర వామదేవ
పర్వత దూర్వాస భరత మార్కండేయ
కణ్వ దధీచ్యాదిఘనమునులును

విధి విష్ణు రవి చంద్ర బుధ బృహస్పతి శచీ
పతి ముఖులగునట్టిపరమ సురలు
బలి బాణ రావణ బహుళేంద్ర తారక
శూర పద్మాసుర సోమ హరులు
గీ. భస్మ ధరియించి రని గ్రంథబహుళమున్న
వినియు దెలియరు కొందఱే వెఱ్ఱియే మొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్మనిషేవణ భస్మధూళనములు
భస్మధారణమునఁ బరగుమూఁడు
విధులలో స్నానంబు వెనుకజన్మాఘముల్
మొదలంట జెడుటకు ముఖ్యమగును
తనుగుణంబులదోషతతి నణంగింపఁగాఁ
జాలు నుద్ధూళనసంజ్ఞక్రియయు
వేధదుర్లేఖలు వెడలింప మోక్షంబు
లొసఁగ ధారణకును బొసఁగుశక్తి
గీ. భస్మమునుగూర్చి దగుగ్రంథబహుళమున్న
వినియుఁ దెలియరు కొంద ఱే వెఱ్ఱియే మొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భూతభేతాళముల్ పారిబుచ్చఁగలశక్తి
బ్రహ్మరాక్షసులను బట్టుధాక
కామినీగ్రహములఁ గనిరవ్వఁగలఠీవి
మోహినీగ్రహముల ముందునూహ

వీరవైష్ణవు లెట్లు జేగరానిమహాత్త్వ
జైనబౌద్ధులద్రుంపఁ జాలుగుణము
శాకినుల్ ఢాకినుల్ జడిసెడి రౌద్రంబు
శివభక్తులకు సిరుల్ సేయుగరిమ
గీ. భస్మముకె కాక యొంటికి కీపగిదిగలదె
వినియు దెలియరు కొంద ఱీవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. తపసియై వనముకుఁ దర్లిపొయ్యేవేళ
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
మోక్షార్థియై శైవదీక్షఁగొన్నప్పుడు
దాశరధియు భస్మధారియయ్యె
రామలింగము నిల్పఁ గామించినప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
అశ్వమేధముఁ జేయునవసరంబందున
దాశరథియు భస్మధారియయ్యె
గీ. వ్యాసవాల్మీకకావ్యముల్ వసుధలేవె
చూచియుఁ దెలియఁజాల రిచోద్యమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...85

సీ. భస్మంబు ధరియింపఁ బాపముల్ విడిపోవు
భస్మంబు సిరులీను పరసవేది
భస్మంబు రోగార్తిభంజనకరమగు
భస్మంబు వైరులపట్టుఁ జెఱచు

భస్మంబు త్రైలోక్యపద మబ్బఁగాఁజేయు
భస్మంబు సుగుణముల్ బాదుగొల్పు
భస్మంబు సుజ్ఞానపదముఁ జూపఁగఁజాలు
భస్మంబు మోక్షమన్ ఫల మొసంగు
గీ. ననుచు మొఱలిడు వేదంబు లధికముగను
వినియుఁ దెలియరు కొందఱ జీవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...36
సీ. జలమిశ్రితసుభస్మ మిలను బూయఁగవలెఁ
గాలత్రయంబున ఘనగృహస్థు
తక్కినయాశ్రమతతిసతుల్ బొడి భస్మ
ధరియింపవలె శ్రుతిధర్మ మిదియ
శాస్త్రోక్తమగు విరజాభస్మముఖ్యంబు
హార్షమౌ వైశ్యదేవాజ్యజంబు
గాకున్న శ్రోత్రియాగార యోగాగ్నిదౌ
భూతియు ధరియింప నీతియనుచు
గీ. శ్రుతులు స్మృతులును జెప్పుటఁ జూచి యెఱిఁగి
భస్మధరియింపఁ వొల్ల రీపాపమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...37
సీ. భస్మధారణవిధి పరిమితిఁజెప్పెదఁ
బంచశిఖల్ వక్త్రబాహుమూల
ములను భ్రూమధ్యమంబునఁ దగునాసికా
మూలంబు ద్విశ్రవోమూలములను

యురమున స్తనముల నుదరమందున నాభి
జాను పృష్ఠంబున జంఘలందు
రత్నశోబరికూబరశ్రోణిగళముల
భుజయుగ్మమునఁ గరమూలములను
గీ. బాహువులమధ్య నూరువు పాదములను
ముప్పదాఱగుస్థానముల్ ముఖ్యమగును
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. నియతి రుద్రాక్షోపనిషదర్థములు విని
రుద్రస్వరూపిగా రూఢిగలిగి
యామ్నాయములయందు నాగమంబులయందు
రుద్రాక్షధారణ భద్రమనుచు
సకలవిధులఁజెప్పె శర్వాణి మొదలైన
శక్తిసంఘము మహానిసముదయంబు
దేవదానవకోటి భావశుద్ధినిదాల్చి
నారుగా రుద్రాక్షపేరు లభవ
గీ. యెలమి రుద్రాక్షధారణ గలుగునరుని
భక్తిగను మ్రొక్కినను మోక్షపదవిగల్గు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పదునాల్గుముఖములు పదునాల్గుభేదముల్
పదినల్వు రధిపతుల్ పదియు నాల్గు
విని యోగపద్ధతుల్ తనువున ధరియించు
విధులు నెఱింగింతు విరళముగను

ముఁదమొప్పఁగా నేకముఖముఖ్యమైయుండు
    నదరుగా దొరకును నచటనచట
నూర్ధ్వమధోముఖయుక్తిని గనవలె
    నూర్ధ్వముఖంబైన నొప్పియుండు
గీ. ధన్యమైయుండు రుద్రాక్షధారణంబు
నిగమమంత్రోక్తి బూజింపఁ దగినదగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సకలపాపంబులు సమయింపఁగాఁజాలు
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
సతతంబు కాశివాసముజేయుఫలమిచ్చు
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
విరతంబు శ్రీశైలనిలయపుణ్యముకొద్ది
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
పరగ శివజ్ఞానపరునిగావించును
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
గీ. రుద్రరూపంబుగా మది రూఢిగల్గి
తనువునందున రుద్రాక్షఁ దాల్పవలయు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర మీయక్షజాతంబులగుటను
    రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
సంసారదుఃఖముల్ సంహారింపంగను
    రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె

దుష్టులదుఃఖించి తొలఁగునట్లుగఁ జేయ
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
భవులకు మోక్షసంప్రాప్తిఁ గూర్చుటఁజేసి
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
గీ. జగతి రుద్రాక్షతో సరిజేయఁదగిన
పూసలే లేవు కల వన్న దోసమయ్యె
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర దేవేశ జ్వలన పద్మాసన
కాలాగ్ని రుద్రుండు కార్తికేయుఁ
డన వాసుకియు వినాయక భైరవుఁడు చౌరి
యీశాన భాస్కరుఁ డెలమి స్కంద
వారుఁడును పదినల్వు రధిపతుల్ రుద్రాక్ష
లకు నేకముఖమొదల్ ప్రకటముగను
శ్రీగలరుద్రాక్ష లాగమంబులయందుఁ
గొనియాడఁదగియె నీకుతలమందు
గీ. శాస్త్రసమ్మతి రుద్రాక్షసరులు దాల్ప
వలయు మోక్షంబునే మదివలయువారు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖను నొక్కటియును శిరమున ముప్పది
రెండు మూర్ధ్నిని మాలనిండుగాన
ముప్పదాఱును కర్ణముల నాఱు గంఠంబు
నందు ద్వాత్రింశతి నమరవక్ష

మున నై దుశతములు ఘనబాహువులకును
బదియాఱు బదియాఱు బదియు రెండు
బది రెండుగరముల బరగ నష్టోత్తర
శతమౌను జపమాల హితవుమీఱ
గీ. రెండునూఱుల ముప్పదినొండు మెండు
వరకిరీటంబు నీరీతి వలయుఁ దాల్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖ నేకముఖియును శిరమున ద్వాదశ
ముఖియు నేకాదశముఖియు మూర్ధ్న
మునకు శ్రుతులపంచముఖ సప్తముఖ దశ
ముఖ షష్ఠముఖ యష్టముఖియుఁ గంఠ
మునకు నురోదేశమునకుఁ జతుర్ముఖ
తగు బాహువులఁ ద్రయోదశముఖియును
ద్వాదశముఖ మణిబంధనంబుకుఁ జతు
ర్దశముఖ జపమాల తనువహించు
గీ. నన్ని ముఖముల రుద్రాక్షులగు కిరీట
మునకు నని తెల్పుకొనరయ్య మునుపమీఱ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కాయశోషణ జేసి కష్టమందుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
కాశీగయాదులు గలయదిరుగుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు

పవనబంధనఁ జేసి బాధలొందుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
సాంఖ్యయోగాదులఁజూడఁ బోవుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
గీ. పాపము హరించు ఘనమోక్షపదవినిచ్చు
పరమపంచాక్షరీమంత్రపఠన మిచ్చు
బావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...46
సీ. ధర యజుర్వేదమణితారహారములోన
పంచాక్షరం బనుపతకమలరు
ప్రథమద్వితీయముల్ ప్రకృతియుఁ బిమ్మట
రెండును బురుషుఁడు సుండి కొదువ
సంయోగమగు శివశక్తియుక్తము మంత్ర
ములకెల్ల జననిగాఁ దలఁచవలయు
గురుమూర్తిదయ పేర్మిఁ గొని న్యాసధ్యానాది
కములతో జపియింపఁగలదు ముక్తి
గీ. గాన నీమంత్రరాజంబుఁ గాంక్షసేయు
వారె మీరౌదు రిఁక వేలుగారు వారు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపరసవేదియు నబ్బె
నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ
ఘనతపంచాక్షరీ కల్పకం బబ్బింది
నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ

చిత్రపంచాక్షరీ చింతామణియు గూడ
నిను వేడుకొననేల నీలకంఠ
భవ్యపంచాక్షరీ పారిజాతంబచ్చె
నిను వేడుకొననేల నీలకంఠ
గీ. నిన్ను నన్నుఁగఁ జేయఁగా నేర్చినట్టి
మంత్రరాజంబు దొరకింది మాకిఁకేమి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మహితపంచాక్షరీ మహిమయుఁ దెలుపంగ
వాణిపతికినైన వశముగాదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
బలుకుఁజేడియకైనఁ దెలియఁబడదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
జిలువతేఁడైనను బలుకలేఁడు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగ
జంభారికైనను శక్తిలేదు
గీ. గానపంచాక్షరీమంత్రఘనతఁ దెలుప
మంత్రరూపుండవగునీవు మాకుఁగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
బ్రహ్మహత్యాదులు బాయఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
నుపపాతకము లవి యుండఁబోవు

పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
సంసారదుఃఖముల్ సడలఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
మాతృగర్భావస్థ మఱగిపోవు
గీ. దల్లి దాతయు నేతయుఁ దండ్రియగుచు
భుక్తిముక్తులు దయసేయుమూల మిదియు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కుంభసంభవువల్లఁ గోవియు పంచాక్షరి
దశరథరాముండు తా జపించె
దూర్వాసుదయసేర్చి తొల్లి పంచాక్షరి
శౌరియు రాముఁడు జపితలైరి
తండ్రియు దయసేయ తపసియై పరశురా
ముఁడును బంచాక్షరి నుడివెగాదె
వరదధీచ్యాదులు గరము పంచాక్షరీ
మంత్రంబు జపియించి మహిమగనిరి
గీ. మంత్రసంతతి కిది మూలమంత్రమయ్యె
నిహపరసుఖంబు లిచ్చుట కేమికొదువ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...51
సీ. పంచాక్షరీ యనుబలువైననావచే
దరిలేనిదుఃఖాబ్ధి దాఁటవచ్చు
పంచాక్షరీ యనుప్రబలమౌసురియచే
ఘోయని భవలతల్ గోయవచ్చు

పంచాక్షరీ యనుభానుదీప్తులవల్ల
నిరయమ స్తకమును నఱుకవచ్చు
పంచాక్షరీ యనుబహుళమహానగ్ని చే
ఘనజవనాటవిఁ గాల్పవచ్చు
గీ. మోక్షలక్ష్మీప్రదాయకదీక్షితంబు
మహిని పంచాక్షరియె యన్యమంత్రమేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ప్రణవయు క్తంబుగాఁ బంచాక్షరీమంత్ర
పఠనంబు దగునయ్య బ్రాహ్మణులకు
నితరవర్ణంబుల కెల్లసుందరులకుఁ
బ్రణవహీనంబుగాఁ బఠన మేలు
అష్టాదశావర్తి నక్షరలక్షగా
జపియింప సిద్ధినిఁ జెందవలయు
ప్రతిపునశ్చరణకు బ్రాహ్మణభోజనా
ద్యఖిలవిధులు జేయ సుఖము గలుగు
గీ. మోక్ష మఱచేతిదై యుండు దీక్షలేక
చేసినను మేలె పాపముల్ జెడుట నిజము
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
గురుఁడు పంచాక్షరిగరిమ నొసఁగు
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరీమంత్రపఠనగల్గు

గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరిని సిద్ధిఁ బడయనగును
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరియె మోక్షపదముఁ జూపు
గీ. దుష్కృతుల కిది గల్గుట దుర్ఘటంబు
సుకృతమతులకు దొరకుట సులభమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రఫలమె కా క్రీడికిఁ
బాశుపతాస్త్రంబు బడయనగుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమెకా చక్రికి
ద్రౌణియస్త్రజ్వాలఁ దప్పనిడుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె కా రాముండు
దశముఖుఁ దెగటార్చు దశను గనుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె మార్కండేయుఁ
డవనిదీర్ఘాయుష్య మమరనుంట
గీ. భారతము శివగీతలు భాగవతము
స్కాందమాదిగ గ్రంథముల్ సాక్షిగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శైవపంచాక్షరీజపముకు ముఖ్యంబు
విమలమంత్రోద్ధారవిధియు వినుఁడు
మొదల నకారంబు ముందు మకారంబు
పిదప శికారంబు గదపిపరత

వాకారము యకారవై ఖరి లిఖయింప
పంచాక్షరంబులై ప్రబలుచుండు
బ్రణవంబుతోఁగూడి భవ్యషడక్షరి
యగునని షణ్ముఖుం డధికప్రేమ
గీ. మున్నుఁజెప్పెను గొందఱు మూర్ఖులగుచు
విప్రు లుపదేశమంద రీవింతయేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణజనములు భక్తితోడను లింగ
మును మేనదాల్చుట ముఖ్యమనుచు
వేదాగమంబులు నాదారకను బల్కు
చున్న విభక్తిచే విన్నఁజాలు
విష్ణ్వాదిసురలును వేత్తలౌమునులును
మణిదారుమృచ్ఛిలామయములైన
లింగముల్ ధరియించి రంగుగాఁ బూజలు
చేయుట వ్యాసులు చెప్పినారు
గీ. ధరను గొందఱు దనులింగధారణంబు
గాకపోవుట వారిదుష్కర్మగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధర యిష్టలింగంబుఁదగు స్థూలమునకును
సూక్ష్మమునకునౌను శుభము ప్రాణ
లింగంబు మూఁడవయంగమౌగారణ
మున భావలింగంబు ముదముమీఱ

ధరియింపవలెనని మొఱయును శ్రుతులన్ని
తెలిసిదెలియనివారిఁ దెలుపుటరిది
యాణువాదిమలత్రిహరణంబు గావించి
మాంసపిండంబును మంత్రపిండ
గీ. ముగనుజేసియు గురుమూర్తి నిగమసూక్తి
శిష్యునకు లింగధారణఁజేసి బ్రోచు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
పాపాటవులు గాలిభస్మమగును
లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
దుఃఖాంబుదములన్ని తూలిపోవు
లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
జన్మబీజము మొదల్ సమసిపోవు
లింగధారినిఁగని లొంగిమ్రొక్కినఁజాలు
బుణ్యపయోనిధుల్ పొంగుచుండు
గీ. ననినచో లింగధారణ ఘనసభక్తి
నైనవారలు మీరుగా నగుటయరుదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అంగమందున లింగ మమరియుండినవాఁడు
శ్వపచాధముండైన శంకరుండె
అంగమందున లింగ మమరియుండనివాఁడు
శాంతవిప్రుండైన శ్వపచసముఁడె

అంగమందున లింగ మమరుచున్నట్టివాఁ
డనువర్తనుండైన యమునిపరుఁడె
అంగమందున లింగ మమరియుండనివాఁడు
వరసోమయాజైనఁ బరమఖలుఁడె
గీ. ననెడియర్థంబు స్కాందంబునందు గలదు
వినరు చదువరు కొంత యోచింతయేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
సీ. తనువులు మూఁటను దగినవస్త్రంబుల
మూఁడులింగంబుల ముడిచికట్టి
ఇష్టంబు ప్రాణమం దింపుగా లగియించి
భారమందునఁ జేర్చి పరిణమించి
తనయందు లింగంబు దాను లింగమునందుఁ
జొచ్చి లోవెలుపల నిచ్చ మఱచి
లింగంబు తానయై లింగవర్తనుఁడైన
లింగైక్యసమరసలీనుఁ డగును
గీ. నట్టిపురుషుని సాంగత్య మతనిసేవ
గలుగు మీకృపగలిగినఘనులకెల్ల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అద్వైతసిద్ధసనాతని ఘటవర్త
నములు ద్వైతంబులై యమరుచుండు
గాని స్థూలాంగంబు గలయంతమట్టుకు
స్థూలలింగంబందుఁ దొలఁగకుండ

ధరియించి పూజింప ధర్మమైయుండును
స్థూలంబు లింగమై శుద్ధిఁ గనదు
కొదువరెంటను నీశుఁ గూర్చితిమనిచెప్పి
బొదలాదిదేవుని బుట్టలందు
గీ. దాచి పూజింపఁదగదు నద్వైతు లిట్లు
సేయ దేవార్చనలు సిద్ధిఁ జెంద వెపుడు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ద్వైతుఁడై యుండె నద్వైతుఁడై యుండెను
దనుపర్తనలకును దలఁగనపుడు
తనదైవమెప్పుడు దన కవినాభావ
సంబంధిగా నుంచఁజాలవలయు
నట్లుసేయక సంచులందు బెట్టెలయందు
నుంచి పిల్లలపూజ కుంచి వచ్చి
నామనిజెప్పుట నగుబాటుగా కిది
శ్రేష్ఠవర్తనమని చెప్పఁదగదు
గీ. దేవుఁ డెవఁ డైనసరె స్థూలదేహమందుఁ
జేర్చి విడనీక గొల్చుట శ్రేష్ఠమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శివునిప్రసాదంబు శ్రేష్ఠంబుఁగాదని
భుజియింపఁ గొందఱు బుచ్చికొనరు
హరుఁడు మా నైవేద్య మర్హంబుగాదని
బలికినాఁ డనిగూడ దలఁతు రవని

జ్ఞానహీనం బిది సత్యవాక్యముగాదు
శివునినైవేద్యంబు శిరము మొదలు
బాదయుగ్మముదాఁక భక్తితోఁ బూసియు
భుజియించు కృష్ణుండు పూర్వమందు
గీ. ననుచు శ్రీభాగవతమున వినఁగఁ జెప్పె
నింద్య మనువారలే బుద్ధిమాంద్యు లకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...64

సీ. పితృప్రీతాన్నంబుఁ బ్రియ మొప్ప భోక్తలు
బ్రాణాహుతులు చేయఁ బనికివచ్చు
ధర పితామహుకూడు ధన్యులౌ భోక్తలు
బ్రాణాహుతులు జేయఁ బనికివచ్చు
ప్రపితామహాన్నంబు భవ్యులౌ భోక్తలు
బ్రాణాహుతులు జేయఁ బనికివచ్చు
విష్ణ్వర్పితాన్నంబు వేత్తలౌ భోక్తలు
బ్రాణాహుతులు జేయఁ బనికివచ్చు
గీ. గాని శర్వప్రసాదంబుగాదు గొనఁగ
ననెడిదుష్టులమాటలు వినఁగఁదగదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....

సీ. శ్రాద్ధకాలంబున శ్రద్ధతోఁ బెట్టెడు
పిండత్రయంబుచేఁ బ్రేత లంత
సుగతిగందు రటన్న సూత్రంబు లున్నవి
మధ్యపిండము రుద్రమయముదయ్యె

నాపిండ మూకర్త కర్ధాంగి యగుసతి
సేవింపవలె నని చెప్పె శ్రుతియుఁ
దత్ప్రసాదము గొన్న తరుణియు సంతాన
వంతురాలగు నని వార్తగలదు
గీ. శివప్రసాదంబుగొనఁగ సిద్ధిమెట్లు
భక్తిహీనులవాదముల్ పాటిగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచభూతంబులుఁ బరమేశ్వరప్రసాద
మైయుండె వ్యతిరిక్త మైనదెద్ది
అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవులైరి
హరుప్రసాదులెగాక యన్యులెవరు
చరచరాస్పదమైనజగములో శ్రీకంఠు
వరప్రసాదముగానివస్తు వెద్ది
విష్ణు విధాతాదివేల్పులు శివభక్త
పరులుగా కున్నట్టివార లెవరు
గీ. భవుప్రసాదమహాత్వంబు భాగవతము
శైవస్కాందాది గ్రంథముల్ చాటుచుండు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. హరునకు శివభక్తు లర్పించుభూషలు
ఛత్ర చామరములు సకలవాహ
నంబులు హారముల్ నానావిధంబుల
వస్తువుల్ నైవేద్యవాసన లవి

యివి యనర్హంబులౌ నెవ్వరుగొనరాదు
గొనినచో నరకాబ్ధిఁ గూలఁగలరు
శివభక్తులైయుండి శివునిఁబూజించుచు
శివుప్రసాదము దినఁ జెల్లకున్నె.
గీ. పత్రపుష్పఫలంబులు పక్వములును
హరునివేదనభుక్తి కనర్హమగునె
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఏమంత్రన్యాసాదు లామంత్రమునకును
దగవని చెప్పినఁ దథ్యమగునె
యజ్ఞపురోడాశమాయాజులకుఁగూడఁ
దగదని చెప్పినఁ దథ్యమగునె
పితృశేషమును గర్త ప్రీతిభుజింపంగఁ
దగదని చెప్పినఁ దథ్యమగునె
శివునిప్రసాదంబు శివభక్తులకుఁగూడఁ
దగదని చెప్పినఁ దథ్యమగునె
గీ. యొప్పవచ్చునె యీమాట దప్పుగాక
భస్మరుద్రాక్షధారులౌ పారులధమ
గతికిఁ బోఁగోరి నిందించుకథకుఁ జొరిరి, భావ.
సీ. బిల్వవృక్షముఁజూచి ప్రీతితో మ్రొక్కిన
నరునకు దోషముల్ నశ్యమగును
బిల్వవృక్షంబును బ్రేమతోఁ బూజించు
మనుజుండు సురలకు మాన్యుఁడగును

బిల్వవృక్షము వేసి పెంచినపుణ్యుండు
హరగణంబులయందు నధికుఁడగును
బిల్వబిల్వయటంచుఁ బ్రేమచే స్మరియించు
వారిపాతకములు వారితములు
గీ. నని పురాణంబులందున్నఁ గనరు వినరు
కొందఱజ్ఞులు నిది యెట్టిచందమొకొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కాశికాపురమందుఁ గాలభైరవుకన్న
మకరమందుఁ బ్రయాగమాధవులను
గాంచిన మాంగల్యగౌరివర్ణనమైన
సేతువు కేగిన శేషగిరియుఁ
బొడగన్నఁ గేదారమున గంగఁ ద్రావినఁ
గోటియజ్ఞము లోకమాటుసేయఁ
గలిగిన నొకలక్షకన్యల దానంబు
సేయనబ్బినఁ బుణ్యసిద్ధియంత
గీ. నేకబిల్వార్చనంబున నిత్తుననుచుఁ
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బహుళాష్టమిని బిల్వపత్త్రంబుతో మిమ్ము
నర్చింపఁ బాతకహరణమగును
శివరాత్రిరోజున భవ నీస్మరణతోడ
బిల్వార్చనము సేత ప్రీతికరము

లక్షబిల్వార్చన లక్షులై చేసిన
వారన మీరన వేలులేదు
ప్రతిసోమవారంబు భక్తితో బిల్వంబు
చేఁ బూజ సేయ విశేషమగును
గీ. నేకబిల్వమహాత్వ మమేకముగను
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బిల్వవృక్షముక్రిందఁ బ్రేమతో వైశాఖ
కార్తికంబుల భక్తిగలిగి యొక్క
విప్రున కెవ్వరువిందుఁజేసిన కోటి
బ్రాహ్మణభోజనఫలము గల్గు
మారేడుతరుమూలమహిని లింగార్చన
నొకరోజుజేసిన సకలకాల
ములను లింగార్చన సలిపినవాఁడుగా
ఫలమబ్బు సందేహఫణితి వలదు
గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మారేడుదళములు నూరిలోలేకున్న
తత్కాష్టఫలములు దగునుబూజ
కవియు దొరకమిదైన నావృక్షమూలమం
దమరిన మృత్తికనైనఁ గ్రమము

నది యసంభవమైన నన్యపత్రంబులు
మారేడుపత్రిగా మానసమున
భావించి పూజింపఁ బాపముల్ విడి పుణ్య
ఫలమిచ్చు సంశయమఁణితివలదు
గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భృగుపత్ని నన్యాయముగఁ జంపినందున
శపియించె భృగుముని శౌరి నపుడు
నదికారణముగాఁగ నాహరి తావచ్చి
పుడమిపై పదిమార్లు బుట్టవలసెఁ
బుట్టుట గిట్టుట పురహరుఁగొల్చుట
భాగవతము జెప్పఁబడినదయ్యె
మితిమించి పలుమాఱు కుతఁ మందునఁ జక్రి
జననమందిరకథల్ చాలఁగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిముఁ గొల్వకుంద రకట
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. జలచరంబులలోన శ్రైష్ఠ్యముగాఁబోలు
మత్స్యమై జన్మించె మాధవుండు
వేదంబులు హరించువిద్వేషుఁ బోరివుచ్చి
తెచ్చి శ్రుతులు వేధ కిచ్చినాఁడు

మత్స్యకేశ్వరుఁ డనుమారారి నతిభక్తి
భువిని ప్రతిష్ఠించి పూజచేసె
మత్స్యపురాణంబు మన్నించి విని మత్స్య
లంకనుఁజని చూడ శంకదక్కు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంత తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. రెండవజన్మను దండిదికాఁబోలు
తాఁబేలున య్యె నాదైత్యవైరి
దైత్యులు సురలును దర్పునంభోరాశి
మునుఁగు తిప్పకు వీఁపు మోపినాఁడు
కూర్పసంద్రముపొంత నోర్పుతోఁ గూర్మేశు
నిల్పి సద్భక్తుఁడై కొలిచినాఁడు
కూర్మపురాణంబుఁ గూర్మికోఁ జదివినఁ
గూరేశుఁజూచినఁ గునుకుపిడును
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంత తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. అడవిమృగములలో వడిగలదని హరి
ఘనవరాహంబుగాఁ గలిగినాఁడు
ఇదియు మూఁడవజన్మ మిందు హిరణ్యాక్షుఁ
జంపి జగతి మేలు నింపినాఁడు

శ్రీవరాహేశ్వరు శ్రీగిరిపై నిల్పి
మించినభక్తి సేవించినాఁడు
ధర వరాహపురాణతాత్పర్యమును వరా
హేశుఁ జూచియున్నైన నెఱుఁగవచ్చు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ప్రహ్లాదుకొఱకు స్తంభంబున నరసింహ
రూపుగా జన్మించి శ్రీపతియును
ప్రహ్లాదుతండ్రిని బట్టి గోళ్లనుజీరి
పరలోకగతునిగాఁ బంపినాఁడు
శేషాచలంబున శ్రీనృసింహేశుని
స్థాపించి పూజలు సలిపినాఁడు
బాదరాయణిపల్కు భవ్యస్కాందము నృసిం
హేశ్వరంబునుజూడ నిపుడుగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ లచ్చిపెనిమిటి గొప్పబిచ్చమెత్తుటకునై
అదితికి సుతుఁడుగా నవతరించి
బలిని యాచించియు బలిని బంధించియు
బలిరాజ్య మింద్రునిపరము జేసి

వామనేశ్వరు హిమవంతంబుపై నిల్పి
యర్చించె భక్తితో నహరహంబు
వామనేశ్వరుఁడును వ్యాసగ్రంథంబులు
నేఁడును సాక్ష్యమై నిలచియుండె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిమ్ముఁ గొల్వకుండు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సూనసాయకుతండ్రి శుభముహూర్తంబునఁ
బరశురాముం డన ప్రభవమొంది
తరిమి రాజుల నెల్ల తరతరంబులవారి
నిరువదియొక్కమా రేరి చంపఁ
బరశురామేశ్వరం బనఁ బెక్కుచోటుల
శివుని బ్రతిష్ఠించి చేసెఁ బూజ
నతఁడు గొల్చినపురహరునివాసంబులు
జగములోఁ గనుఁగొనఁ జాలఁగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిమ్ముఁ గొల్వకుండు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దశరథరాజును తనయుఁడై శ్రీవిష్ణు
రామనామంబున రహిఁ జెలంగె
వానరసేనతో వారధిబంధించి
దశకంఠకంఠబృందములఁ ద్రెంచె

శివదీక్షితుండునై శివగీతలు గ్రహించి
పరశివజ్ఞానియై ప్రబలె నిలను
సేతువుదగ్గఱ శ్రీరామలింగేశు
నిలిపి యంతశ్శుద్ధి గొలిచినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కమలాక్షునంశనే గలిగెను యదువంశ
వార్ధిచంద్రుఁడు హలపాణియనఁగ
దుష్టదానవులను దులిచివేసి యనేక
శిష్టసంరక్షణఁ జేసినాఁడు
విద్యార్థియై పోయి విశ్వేశు పురిలోన
సాందీపుకడఁ దానుఁ జదివినాఁడు
తనపేర లింగంబుఁ దగ వారణాసిలో
స్థాపించి పూజలు సల్పినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వసుదేవసుతుఁడునై వాసుదేవుండన
జన్మించె శ్రీవిష్ణు జగతిలోన
శివునిప్రసాదంబు స్థిరమతి భోగించి
దూర్వాసుకృపఁ గాంచె తోయజాక్షుఁ

దతిప్రయాసమునోర్చి మతినిల్పి హరుఁగూర్చి
తపమాచరించుట ధన్యుఁడయ్యె
చక్రంబుగలిగె నవక్రపరాక్రమ
శీలియై వైరులఁ దూలఁబుచ్చె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కృష్ణుండు కాశిలోఁ గృష్ణేశలింగంబు
నిలిపినాఁ డిప్పుడు గలదు చూడఁ
జంద్రజూటునికృప జాంబవతీదేవి
సాంబునిగనినది సకలమెఱుఁగుఁ
బార్థివలింగంబు బార్థకృష్ణులు బూజఁ
జేయుట వ్యాసులు చెప్పినాఁడు
నరునితోఁ గైలాసనగరంబునకుఁ గృష్ణుఁ
డేఁగి మీకును మ్రొక్కుటాగడంబె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పూర్వకాలంబునఁ బురుషోత్తముఁడు వచ్చి
పురహరుఁగని మ్రొక్కి పరమతత్త్వ
విధిఁ దెల్పుమనికోర విశ్వేశ్వరుఁడు శైవ
దీక్షితుగాఁ జేసి తేజమెసఁగఁ

బరమగుహ్యాం బగుపరతత్త్వమును జెప్ప
నవియు నీశ్వరగీత లనఁగ వెలసెఁ
గూర్మపురాణంబుఁ గోరి చూచిన నందు
నమరు నీశ్వరుగీత లఘహారంబు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. కరకంఠుఁ బూజింపఁ గమలసహస్రంబు
నిత్యంబు హరికిని నియతమందు
నొక్కనాఁ డొక్కటి లెక్కకుఁ దక్కినఁ
దననేత్రకమలంబు దానవారి
శివునకు నర్పించి శివుని మెప్పించియుఁ
గమలాక్షుఁ డనుపేరుఁ గాంచినాఁడు
ధర మహిమ్నాదులు తత్కథ నేఁటికిఁ
దెలుపుచున్నవి గదా పలుకులేల
గీ. నాదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తెలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...87
సీ. శ్రీహరియంశను శ్రీపరాశరసూనుఁ
డుదయించి కాశిలో నుండుటయును
విశ్వేశుఁ బూజించి వేదవిభాగంబు
సేయుచో హరునుతి సేయుటయును

దన గ్రంథములయందు తక్కినసురలంత
శివభక్తులని యొప్పి చెప్పుటయును
గొప్పసాక్ష్యం బది కొదువయేమున్నది
పలుమాఱు తర్కింపఁ బనియుఁ గలదె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. జైనవంశమునందు జన్మించి మాపతి
బుద్ధనాముఁ డనఁ బ్రసిద్ధుఁ డయ్యె
భువనేశ్వరంబున బుద్ధేశ్వరునిఁ గొల్చి
శివభక్తులకు నెల్ల శ్రేష్ఠుఁడయ్యె
బుద్ధేశ్వరప్రసాదభుక్తిలేక యతండు
నేఁడును భుజియింపఁ బోఁడు సుండి
శ్రీజగన్నాథంబు సేవింపఁబోయిన
భువనేశ్వరముఁ జూడఁ బోకపోరు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కల్కిజన్మము ముందుగాఁ గలనందురు
గతకల్పకంబులఁ గల్కివేష
మమరె శ్రీశునకని యనియె గ్రంథంబులు
నాతండు శివభక్తుఁ డవును జగతి

గల్కేశ్వరంబులు గలవు పెన్నానది
తీరమందున మున్ను సారసాక్షుఁ
డారూపమునఁ గొల్చినట్టివె యైయుండు
లేకున్న నా పేరు గాకయుండు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దక్షుజమూర్తికి ధర్మునకునుబుట్టి
నరుఁడు నారాయణనామములను
బదరివనంబునఁ బశుపతికై ఘోర
తప మాచరించిరి దనుజవైరి
యంశలువీరలు హరుకృపాకలితులై
ధర్మవిరోధులదండనంబు
సేయఁజాలిరి వీరిచరిత భారతమందు
భాగవతమునందుఁ బలికినారు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పాండురంగంబనఁ బ్రబలమైనస్థలంబు
పడమటిసీమలోపలను గలదు
విఠ్ఠలఁ బేరుతో విష్ణు వచ్చటనుండు
నాశ్రితరక్షణాయత్తుఁడగుచు

శివదీక్షితుండైన శ్రేష్ఠత్వమునఁ జేసి
విఠ్ఠలేశ్వరుఁడయ్యె విస్ఫుటముగ
శిరమున లింగంబు ధరియించియున్నాఁడు
వలదన నెవ్వరివశముగాదు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రహ్మప్రతిష్ఠలు బ్రహ్మేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
ఇంద్రప్రతిష్ఠలు నింద్రేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
వరుణప్రతిష్ఠలు వరుణేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
సూర్యప్రతిష్ఠలు సూర్యేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
గీ. అట్టివారలు శివభక్తు లగుట నెఱిఁగి
కొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తమపేరు శివునితో దంటించి లింగముల్
స్థాపించి రమరులు దనుజవరులు
భోగులు గరుఁడులు భూమీశ్వరులు మునుల్
యక్షగంధర్వులు యతులు శక్తి

సంఘుంబు సిద్ధులు స్థావరంబులు భూమి
భేతాళనిచయ మీప్రపంచవిలోన
నాయాస్థలంబుల నాయావిలింగముల్
గనుగొన్నఁ గన్నులకరువుదీఱ
గీ. వీరలందఱు శివభక్తిపారమతులు
శివునిఁ గొల్చక గొందఱు జెడుటదేమొ
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అదితినందనుఁడైన యావామనునిపాద
కమలమందున గంగ గలిగె నవియు
విష్ణుపద్భవయన వెలసినయాగంగ
హరుఁడు జటాజూటమందు భక్తి
దాల్చినాఁ డనియేటిదబ్బఱమాటను
వినరాదు దోషంబు విస్తరించు
గంగపుట్టుక వేఱు గంగాధరుండౌట
కారణం బది వేఱుగలదు మొదలఁ
గీ. బూర్వపక్షంబు జెప్పెదఁ బొందుగాను
వెనుక వినుపింతు సిద్ధాంతవివర మెల్ల
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మునిశాపవృతమైన మురవైరిజన్మముల్
బదివిధంబులు నందు బంచమంబు
వామనంబగు గంగ వామనుపదమునఁ
బుట్టక పూర్వమేపుట్టె జలము

గతకాలమున గంగగనుపడకుండిన
జగమువర్తన మెట్లు జరుగఁబడును
మత్స్యకూర్మంబులమాట నేమనఁగలె
నీరులేకవి యెట్లు నిలువఁగలిగెఁ
గీ. గాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లేదింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలి వామనునిపాదపద్మముల్ గడుగంగ
జలము లెక్కడనుండి సంభవించె
వటునిపాద బ్రహ్మ యెటులఁ బ్రక్షాళించెఁ
దనవద్ద నుదకంబుఁ దాచకున్న
వామనుండే ముందొ వార్ధిమథనమె ముందొ
కూర్మావతార మిాగుఱుతుఁ దెల్పు
బలిని జన్మంబులోపలఁగదా యాచించె
జన్మమెట్టుల సాగె జలములేక
గీ. కాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లేదింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలికొఱకై పుట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలియింటికినిబోవుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు

బలిని భిక్షించెడిపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలిని నిగ్రహపెట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
గీ. కారణములేనిచో గంగ కలుగునట్టు
లూరులేకున్న బొలిమేర యుండునట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. హరిపాదమున గంగ యదిపుట్టుకుండిన
హరిపదపూత యైనట్టిగంగ
మౌళిదాల్చినవాఁడు శూలియటంచన
నొప్పరా దది గొప్పతప్పుమాట
మన్నొకయడుగున మిన్నొకయడుగునఁ
గొలిచినజలవాసములను విడచి
కొలిచెనే గతమందు జలము లెన్నఁడు పాద
ప్రక్షాళనము సేయఁ బడఁగ లేదె
గీ. విష్ణు తనపాదమునకని వేరె గంగ
దాచికొనినాఁడో యదియేనొ తనకుఁగూడ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఘనత్రివిక్రమమింటికాల్ గడుగకమున్ను
మిన్నేరు లేదొకో మించిపూత
యై లేదొ లేకున్న నాలోకులకు నెట్లు
జరిగెనో పూతయౌజలము లేల

వాకలుద్రావిరి వామనుపదముకుఁ
  బ్రక్షాళనము కెట్లు పనికివచ్చె
హరి వామనుండైన నాకాలమెన్నఁడు
  బంచభూతంబులప్రభవ మెపుడు
గీ. నాలుగవతత్త్వ మిది వటుకాలునొక
పావనంబయ్యె నను టిది బాడిగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ఆది కనాదియౌ నాకాలమునఁగదా
  గంగ నొదలఁదాల్చెఁ గాలకంఠుఁ
డదితిగర్భంబున హరిబుట్టి యింద్రుని
  తమ్ముఁడై నదినంబు దలఁచిచూడ
ధర భగీరథరాజు తనవారికొఱకునై
  భాగీరథిని దెచ్చుపర్వమెన్నఁ
గాలభేదంబులు గనుపించె భాగీర
  థీజన్మకాలంబె దేవదేవ
గీ. నతను గంగాధరత్వంబు ప్రకటమనుట
నేర కనుమాటలేగాని నిజముగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ఆకాశవీధికి హరిపాదమునకును
  విష్ణుపాదంబని వెలయుపేరు
శౌరికిఁ గప్పకుఁ జెలఁగి సింహంబుకు
  హరి యనుపే రొక్కటగును జగతి

హరి కప్పుఁగాఁబోవఁ డాకాశవీధియు
హరిపాదమని చెప్ప నలవిగాదు
ఆకాశముననుండి నవనికి దిగుగంగ
కును విష్ణుపద్భవ యనఁగఁ జెల్లు
గాక హరికిని గంగ కలుగలేదెన్నఁడు
గలిగినదనుమాట కల్లకల్ల
గీ. బ్రహ్మ నడిగిన నీరిలఁబడియె నదియె
విష్ణుపది యనునదియునై వెలసెనేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భాగీరథినిజూచి భక్తితోఁనర్చింప
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథికిఁబోయి భక్తిస్నానముఁజేయ
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథీజలపానంబుఁజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁగవి ప్రస్తుతిజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరమభాగీరథికి హరిపాదమునను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భాగీరథినిజొచ్చి ప్రాణంబువిడిచిన
శుద్ధుఁడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

భాగీరథిని శల్యపాతంబుఁగల్పిన
శుద్ధుఁడౌనసుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ బిండపతనంబుగల్గిన
శుద్ధుఁడౌనసుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ దిలల్ బట్టి తర్పణమేర్చ
శుద్ధుఁడౌనసుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరగ భాగీరథికి హరిపాదమునను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సరయువులోఁబడి చనియెఁగా రాముండు
తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
వార్ధిలో హరిబడి వరదనువచ్చుట
తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
పరశురామునితండ్రి పరభువక్రియలకుఁ
దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
దివ్యతిరుపతులందు దేవార్చనములకుఁ
దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
గీ. గంగచే హరి పూతుఁడౌ కతలుగలవు
గంగ శౌరిపదంబునఁ గలుగుటెట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆదికాలంబున నంబిక హరినేత్ర
కమలముల్ మూసిన కామవైరి

ఫాలనేత్రమువిప్ప ప్రళయాగ్ని జగములఁ
బర్విన హిమసుత భయమునంది
కనులమూఁతయుమాని కరములు దివియఁగా
నానందజలములు నంగుళములఁ
బదియుజారెను నవి పరగ నాపస్తత్వ
సంబంధు లీరీతి సంభవించి

సీ. గంగ జగములు ముంపఁగ నంగజారి
సురలు వేఁడిన నిడె జటాజూటమందు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. కమలాసనుఁడు మది గర్వించి మించినఁ
దలద్రుంచితివి యొక్కతలయుఁబోయి
నాల్గుమోములతోడ నాటనుండియు స్రష్ట
మేరమీఱక తాను మెలఁగుచుండె
బ్రహ్మను దలఁగొట్ట బ్రహ్మహత్యయు శివు
నంటినదని మూర్ఖులందు రకట
బ్రహ్మచావని దెట్లు బ్రహ్మహత్యఘటించుఁ
జచ్చిన మఱిగదా వచ్చుహత్య

గీ. యనుచుఁ దెలియంగఁజాల రాయంగహీన
తయును మృతియౌనె పరికింపఁదగదె దీని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. గంగలోఁబడి ద్విజుల్ గాలంబుఁ జేసిన
గంగకు హత్యయు గలుగదయ్యె

నగ్నిలో విప్రులు నాహుతియైనను
నగ్నికి హత్యయు నంటదయ్యె
పడమటిగాడ్పుకు బ్రాహ్మణుల్ జచ్చిన
గాలికి హత్యయు గలుగదయ్యె
భూమిగ్రుంగిన గొప్పభూసురుల్ మడసిన
భూమికి హత్యయు బొందదయ్యె
గీ. గాని వాణీశు నొకతల గత్తిరింప
నెట్లుదవిలెనొ హత్య యీనీతియెట్లొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధరదినప్రళయము జరిగినప్పుడు విప్ర
సంఘమరణము లెన్నిజరుగలేదు
బ్రహ్మప్రళయమునందు బాడబుల్ బహుమంది
ప్రాణహింసను బొందఁబడఁగలేదొ
విష్ణులయంబున వేదవేత్తలు చాల
జీవముల్ విడుచుటఁ జెల్లలేదొ
ప్రళయకర్తృత్వము బరమేశునకుఁదక్క
నొరులకు లేదన్నయుక్తి వినరొ
గీ. యెప్పుడును హత్యజెందక తప్పుసేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కండకావరమున గర్వించి నిందించు
నట్టిదక్షుని తలఁగొట్టినపుడు

నాజన్మమం దున్నహారితలఁ దెగఁగోసి
తీసి గుండంబులో వేసినపుడు
పూషుఁడన్ సూర్యునిఁ బోసీక పడవేసి
పాడిబోడిగాఁ బండ్లుబోడిచినపుడు
పలుకుఁజేడియ నంటఁబట్టి చేకత్తితో
ఘోరంబుగా ముక్కుఁ గోసినపుడుఁ
గీ. జెప్పలేరైరి హత్యగాఁ దప్పసేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దశకంతుహత్యను దప్పింప రాముండు
నిలమీఁద రామేశు నిలిపినట్లు
పరశురాముఁడు రాజవరులఁ జంపినహత్య
జీర్ణింప శివునిఁ బూజించినట్లు
బ్రహ్మాదిసుర లంతపాపముల్ హరియింపఁ
గుతలమందు మహేశుఁ గొలిచినట్లు
బ్రహ్మహత్యయుఁ బాయఁబరమేశ్వరుఁడుమున్ను
నేదేవు నర్చించి యీగెననినఁ
గీ. జెప్పఁజాలరు నోరెత్తి తప్పువాడుఁ
జేయువారల యెన్నికఁ జేయనేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్మాసురుం డనుపాపాంతరముగల
వ్రాతుఁ డనుగక్కసుఁ డొకఁడు మున్ను

మీరిచ్చువరమున మీశిరంబునఁ దన
కరముబెట్టెదనన్న బలుగుఁజూపి
వైకుంఠమునకేగ వైకుంఠుఁ డాశత్రుఁ
బరిమార్చినను మీరు బ్రతికినార
లని భాగవతమున ఘనమనిజెప్పెను
సత్యమిది యనినమ్మఁజాలినట్టి
గీ. యితరసాక్ష్యంబులా లేవు నిందుకైనఁ
బూర్వపక్షంబు లిత్తు నపూర్వఫణితి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మృత్యుంజయత్వంబు నిత్యత్వ కాలాంత
కత్వంబు మీకును గలదటంచు
వేదాగమంబులు వినుపించుచున్నవి
యనృతంబులనగను నలవిగాదు
పుట్టుకగలవారు గిట్టకదప్పదు
పుట్టుటలేనిచో గిట్టుటట్టు
కోరిన నిచ్చిన మానక నిశ్చయు
లగువారి కుపయోగ మగునుగాక
గీ. వృకున కిచ్చినవరమున నకట మీకు
భయముగల దన తగుహేతుపథము లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వరము వేఁడు వృకుండు వానిశిరంబును
వానికరస్పర్శవలన బ్రక్క

లగునట్లు కోరఁడు నడుగక యిచ్చుట
పొసఁగదు యీమాటపొందిలేదు
వానికరస్పర్శవలననె వానికి
మృతిగల్గె ననుమాట సతముగాదు
పొసగింపుకథగాన పసలేనిరీతులు
గలుగ నుడివెనంచుఁ దలఁపవచ్చు
గీ. వీరభద్రునికథవలె వేదమందు
వృకునిచరితంబు నిజమైనప్రకటపడదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. ధరలోన నేదేవుఁ దలఁచి జంపించిన
వచ్చి ప్రత్యక్షమై వారిమనిచి
యంతర్హితముగను టదిసహజమెకద
యంతర్హితుం డగునట్టిశక్తి
గలవాని కేటికి నలసెఁ బరాజితుం
డగుటకు వృకునకుఁ దగనొసంగు
వరముఁ బరీక్షింప వైకుంఠమునకును
వచ్చిన వైకుంఠవాసుఁ డడలి
గీ. తలఁప దయఁజేసి వృకుఁజంపఁ గలుగుశక్తి
నతనికిచ్చితి రని చెప్పనగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. శాస్త్రవక్రుతమైన శ్రమలనుభవించుట
ప్రబలవైరులగని పారిచనుట

శంకరుగృపచేత జయములనొందుట
గర్వించి శిక్షలగనుట మనుట
భాగవతమున హరిపాటులు బలుమాఱు
గనుజెప్పకయె మాన తనకు వల్ల
లేక బోవుటనుండి యాకవిహృదయంబు
క్షోభించి తన కిదేలాభ మనుచుఁ
గీ. బూని బదులుగ వృకుకథ లేనిదొకటి
జేర్చియుండిన నిజమని చెప్పరాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మింటిపురములమూటి మంటగలిపినసీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పలుమాఱు బ్రహ్మాండవిలయాగ్నులౌ నీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పుష్పబాణుని మేను బూదిఁజేసినసీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
వృకునకు వరమీయ వృకుఁడు నిన్ బాధింప
నొరులు నివారింప నుండిరంట
గీ. నమ్మఁగా రాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మీకును భార్యయాతఁడని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువకు నోర్చి కామివగుచుఁ
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. శూరపద్మునకంటె శూరుండుగాఁ జెప్పఁ
 దగదు వృకాసుర జగతిలోన
సింహావక్త్రునకన్న శ్రేష్ఠుండుగాఁ జెప్పఁ
 దగదు వృకాసుర జగతిలోనఁ
దారకాసురుకంటె దండివాఁడని చెప్పఁ
 దగదు వృకాసుర జగతిలోన
వృకునకు వరమీయ వృకుఁడు నిన్ బాధింప
 నొరులు నివారింపఁ జరితయగుట
గీ. నమ్మఁగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మీకును భార్యయౌతరిని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువకు నోర్చి కామివగుచు
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...

సీ. అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవమని
 వేదముల్ బలుకుట వినియు వినియు
బద్మసంభవునకుఁ బరమేశ్వరుఁడె పుత్త్రుఁ
 డని చెప్పెదరు కొంద ఱధమమతులు
విధిసూనుఁ డనుపేరు విశ్వేశ్వరునకును
 నమర నిఘంట్లలో నమరవలదె
నగచాపుని సహస్రనామంబులందైన
 స్రష్టజుఁడనుపేరు జరుగకుండె

గీ. శ్రుతుల నీవార్త వినరాదు సతముగాని
వాదములు సేయవలదన్న వారువినరు, భావ...

సీ. ప్రష్టముఖంబున సాక్షాత్కరించిన
జనకత్వ మతని కేసరణిగలదు
స్తంభమందు నృసింహసంభవంబయ్యెఁగా
స్తంభంబువారికిని దండ్రియగునె
స్తంభంబునకు శౌరి తనయుఁడంచన బల్క
వచ్చునె యీమాట మెచ్చఁదగునె
యిట్టిలక్ష్యంబులు గట్టిగాఁ బరికింప
కున్న లాభంబేమియున్నదిందు

గీ. ధాత యతిభక్తి మిముఁగూర్చి తపసియైన
నతనిముఖమందుఁబ్రత్యక్ష మైతిరంతె,భావ...

సీ. వసుదేవనందను వాసుదేవుండని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
యదితిసూనుని నింద్రు ననుజన్ముఁడాయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
పద్మమందుదయింపఁ బద్మజుఁడాయని
పిలిచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
దశరథపుత్రుని దాశరథీయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁబిల్వకుండ్రె

గీ. ధాతకును మీరుపుట్టుట తథ్యమేని
నిజమెలుంగళ యనుట దుర్నీతిగాక, భావ...

సీ. భాగవతంబునఁ బాఠకుఁడై కవి
వాస్తవంబులు గొన్ని వదలినాఁడు
పెక్కులేటికి లెక్కబెట్ట వ్యర్థపుశ్రమ
నొక్కటి నుడివెదఁ జక్కగనుఁడు
దక్షాధ్వరంబుకు దనుజారివచ్చిన
లేదనిజెప్పెను గాదు నిజము
వేదమం దీకథ విరళమైయున్నది
వేగిరమై వీరుండు విష్ణుశిరము
గీ. వెఱచి యాహవనీయాగ్ని వేసె ననుచు
శ్రుతియుబలుకుటఁబోతనచూడఁడేమొ, భావ...

సీ. పద్మాక్షుఁ డొకతరి పద్మాక్షియై సుధా
భాగనిర్ణయముకు భారపడియె
విష్ణుప్రకృతి భగవిధము రూపంబని
వేదాగమంబుల వినఁగవచ్చు
శివుఁడు పురుషుఁడని చెప్పెను శ్రుతులన్ని
ప్రకృతియుఁ బురుషులు భావశుద్ధి
గన నభేదులు భేదగతులునై తోతురు
మాన్యమోహినికిని మగఁడవీవె
గీ. కాన నిన్నభిలషించిన గలిగెఁ గొడుకు
కూఁతురా మోహినికివారు గుఱుతుగారె, భావ.

సీ. మోహినీదేవికి మొదటిబిడ్డండయ్యె
భైరవుం డతఁడీశ భవనములకుఁ

ముద్దుకూఁతురుగదా మోహినికిని శాస్త్ర
కువలయేక్షణ లెల్ల కోవెలలకు
నధికారులై యుంట యందరెఱిఁగినపని
కాదన లేదన గలుగనెవరు
ఆయన్న చెల్లెండ్రు హరిరాణి నే వావి
పిలువంగ వలయునో పలుకరెవరు
గీ. విష్ణు శివునకు భార్యయై వెలసెననియు
ధర మహిమ్నంబు జెప్పుటనరులువినరొ, భావ...
సీ. భృంగాఖ్యుఁ డనెడువాఁ డంగనయైసంతుఁ
గనుట భారతమందు గలుగలేదొ
యిళుఁ డింతియై గురు నిందుపుత్త్రునిగూడి
సంతతిగను టదిసతముగాదొ
వీర లిట్లగుటకుఁ గోరిరె యాదిమ
దంపతుల్ జేసినదారిగాదొ
తనప్రకృతై యున్న దనుజారి నారీతి
స్త్రీనిజేయ సుఖింపఁ జేతగాదె
గీ. మోహినియు శివునిమాయలో ముంపెనుచు
విష్ణువాదులు జెప్పుట వెఱ్ఱిగాక, భావ...
సీ. శ్రీయుద్భటారాధ్య శేఖరుం డగువీర
భద్రాఖ్యగురుకరభవ్యశిరుడ
గురులింగజంగమచరణసేవానంద
శైవుఁడ సంప్రాప్తషట్థ్సలుండ

దేశికానుగ్రహాదివ్యలింగాంగైక్య
సంధానసమరససంపదుఁడను
త్రివిధప్రసాదానుభవయోగసుఖకర
విమలహృత్కర్ణికావికసనుఁడను
గీ. భువి కొమట్రాజు వేంకటశివుఁడనంగ
వెలసి రచియించితిని బ్రోవవలయు దయను, భావ.

సీ. మత్కావ్యకన్యను మనుమీయవలెనని
తలఁచితి మీకన్న ధన్యులెవరు
సురలంత తక్కువతరము కులములయందు
భుజగభూషా నీవె భూసురుఁడవు
సిరికి నీకన్నను శ్రేష్ఠులెవ్వరు వెండి
బంగారుకొండలపతివి గావె
శాశ్వతుల్ గారయ్య సకలవేల్పులు శ్రుతి
సిద్ధంబుగాను శాశ్వతుఁడవీవె
గీ. కనుక నిచ్చితి మత్కృతికన్యనిపుడు
గొనియు సల్లాప సౌఖ్యంబు లనుభవింపు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలగంజలింగ. 127

రేపాలరాజలింగశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమును రచించినది దిట్టకవి రామచంద్రకవి. ఇతఁడు కాశ్యపసగోత్రుఁడు. రంగారాయచరిత్రము వ్రాసిన నారాయణకవికుమారుఁడు.

రఘుతిలకశతకము కందపద్యములలోఁ గడుమనోహరముగా వ్రాయఁబడినది. కవి నిరర్గళధారాశోభితుఁడగుటచే భక్తిరసము గురియునటులఁ జక్కని పోకడలతో శతకముఁ బూర్తిచేసియున్నాఁడు. ఒకపద్యమును జదివితిమేని శతకమంతయుఁ బూర్తి చేయనిది తోఁచనంత సరసముగా నీశతకము వ్రాయఁబడినది. ఇందలిపద్యములయందు శ్రీరాముని దివ్యలీలలు సజీవముగాఁ జిత్రితములై యుంటచే ముముక్షువుల కియ్యది ముఖ్యముగాఁ బఠనార్హముగా నున్నది.

ఈకవిజీవితము విపులముగా మహిషాసురమర్దని శతకములో నుంటవలన నిచట నుదాహరింపక మానితిమి. రామాయణమునందలి ముఖ్యాంశములు శ్రీరామునిదయాశాంతాతిమానుషలీలల సుద్బోధించునంశము లొక్కటొక్కటి యొక్కొక్కపద్యమున మనోహరముగాఁ గూర్పఁబడియున్నందునఁ

బద్ధ్యములన్నియు భక్తులకు సంతోషకరములనుటకు సందియ మించుకేనియుఁ గలుగదు.

శతకపుకుటుము చక్కనిగమనికతోనుంటవలనను బద్ధ్యమును పదనుగుణముగా ధారాశోభితమైయుం టవలనను శతకవాఙ్మయమున కిదియొకవిశేష మని చెప్పనగును. ఈయమూల్యాముద్రితశతకము మేమె తొలుత ప్రచురింపఁగలుగుట మాయదృష్టము.

ఈశతకమాతృక మాకొసంగి గ్రంథముద్రణము నకు సానుభూతిఁ జూపిన శతకకర్తవంశీయులగు మ-రా-రా-శ్రీ, దిట్టకవి సుందరరామయ్యశర్మ పాక యాజిగారి యెడఁ గృతజ్ఞులము.

నందిగామ.
1-1-25

ఇట్లు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

ర ఘు తి ల క శ త క ము.

క. శ్రీరామా యనినప్పుడు
కోరిక ఫలియించె మాకుఁ గోసలతనయా
దారక మార్తాండకులో
ద్ధారక రఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 1

క. నానాఁటికి నానోటికి
తేనై చెఱకై యనంటి తెఱఁగై వెఱఁగై
యానందమొసఁగు నీయభి, ధానము... 2

క. నాతల్లి జానకీసతి
నాతండ్రివి నీవు మీకు నందనుఁడను న
న్నే తెఱఁగునఁ బ్రోచెదో సం,త్రాతవు... 3

క. ఎల్లజగంబుల కాదిమ
వల్లభుఁడవు పోషకుఁడవు వర్ణించెద ని
న్నుల్లము రంజిల్లఁ గుభృ, త్తల్లజ... 4

క. తీండ్రించు మొదటివెలుఁగని
యండ్రార్యులు నిన్ను మినుకులట్టులఁ బలుకన్
గుండ్రాతి నాతిఁ జేసిన, తండ్రీ... 5

క. కలుషాజవంజవార్ణవ
ములు దాఁటఁగ నిఁక నుపాయములు దొరుకవు నీ
విల సన్నుతిదక్కఁగ నిను, దలఁతున్... 6

క. ధరణిం బురణింపఁగ నీ
కరణిం గరుణించుదొరలు గలరె గుణమణీ
భరణీ దురితమహార్ణవ, తరణీ రఘు... 7

క. పాటించి నిన్నె కొలిచెద
హాటకగర్భాండకల్పనానూనమహా
నాటకవిశిఖవిపాటిత, తాటక... 8

క. శశిధరవిధిముఖులకుఁ బ్రా
యశముగ నీయశము పొగడనగునే యుగప
ద్దశవిశిఖగళితదశగళ, దశగళ... 9

క. దండము భవదంఘ్రులకు న
జాండసహస్రాద్భుతప్రదాయకపటుదోః
ఖండీకృతభీమధను, ర్దండా... 10

క. గర్గాదివినుత బ్రోవవె
భర్గసమోదగ్రరూపభార్గవఘటిత
స్వర్గపథమథనవిలస, న్మార్గణ... 11

క. ఊహా భవన్నుతియెడ నా
కాహావసమయప్రకల్పితానూనజగ
న్మోహనరూపహనూమ, ద్వాహన... 12

క. వర్ణింతు నీగుణంబులు
దీర్ణమహోముక్తి కామధేనుసమూహః
పూర్ణపయఃపుషితాశ్రిత, తర్ణక... 13

క. కల్యాణమతివిగద కౌ
సల్యాసద్గర్భజలధిశశధర నీని
స్తుల్యచరిత్రము త్రిజగ, త్కల్యము... 14

క. అజ్ఞానలవముపోకని
ప్రజ్ఞావిభవంబు నాదుభావంబున కీ
వాజ్ఞాపింపవె పాలిత, తద్జ్ఞా... 15

క. స్వామీ యేమనిపొగడుదు
నీమహిమ లనంతములు మనీషకుహితమై
కామించితి నీయడుగుం, దామర... 16

క. 'రామా' యనువర్ణద్వయి
లో మఱిపాపములఁ దోలు లోనికిచొరకుం
డా 'మా' కవాటమగు శుభ, ధామా... 17

క. నీయంతప్రభువు కలుగుట
కే యుపమలనోఁచిరో సుమీ జగతిం ద్రే
తాయుగమర్త్యులు హితఫల, దాయక... 18

క. నాయయ్య నీవు జానకి
నాయమ సౌమిత్రి నాచినయ్య కుశలవుల్
మాయన్నలు నీవాడఁగ, దా యిఁక... 19

క. సంసారరిరంసాపరి
పాంసుజలమువిడిచి మోక్షఫలసుధ దెలుపన్
హంసము తారకమంత్రో, త్తంసము... 20

క. పేర్చినకృపచే నను నీ
కూర్చినసేవకులలోనఁ గొండొకనిగ నే
ర్పర్చవె నీకథ లిచెవిఁ, దార్చితి... 21

క. ఏనోము నోఁచినను నీ
మానితపాదాబ్జభజన మదినోఁచవలెన్
లేనియెడ విడునె కర్మవి, తానము... 22

క. ఆసించితి భవదర్చా
భాసురభాగ్యానుభవము భావంబున నేఁ
జేసినతపమెట్టిదో నీ, దాసుఁడ... 23

క. పరులకు నేఁగా నిఁక న
న్నారు లెవ్వరు గడనసేయ రోపికచే నీ
వరసి భరియింపవలె నా, శరణా.... 24

క. సరసిజభవునకు దుర్లభ
మరయఁ ద్రయీధర్మములకునైన నశక్యం
బిరవుగ నినుబొగడఁగ నా, తరమా... 25

క. వెలయ రసజ్ఞకు రుచిగాఁ
జెలఁగును నీనామభజనఁ జేసెద నోహో
నిలచి మెలంగవె యిఁక నా, తలఁపున... 26

క. ఏతపమువనో నీని
ర్హేతుకసంజాయమానకృపవలననో నీ
ఖ్యాతిమదిగలిగె నోశివ, తాతీ రఘు... 27

క. ఓపరమపురుష శుభమయ
ప్రాపయి రక్షించునీదుపదభజనాని
క్షేపము నామదిలోపలఁ, దాపితి... 28

క. అన్యునిగాఁ జూడకు నను
మాన్యునిగావించి బ్రోవుమా పరహితసౌ
జన్య మొనగూర్చి కరుణా, ధన్యా... 29

క. మనుపఁగఁతనువున నిను గొ
ల్వనిదోసముచే జనింపవలసె నిపుడు గొ
ల్చినవాఁడనైతి నీకృప, ననుపుము... 30

క. మునుజేసిననేరము మొ
క్కిన మఱతువు ధనము లర్థి కిడి మఱతువు న
న్నును నట్లు మఱువవుము నీ, తనయుఁడ .. 31

క. వినయవివేకము లెఱుఁగని
మనుజాధము నన్నుఁగరుణ మన్నింపవె యో
దనుజాంతక యోదశరథ, తనయా... 32

క. దండితదృప్యద్రిపువే
దండాదండధరు దరిమి దయచే నను నీ
దండకుఁజేర్పవె ధృతకో, దండా... 33

క. జ్ఞానం బెఱుఁగనివాఁడను
మానవుఁడను మందమతిని మన్నింపవె నీ
వానిగఁగొను కాంచనపరి, ధానా... 34

క. శరణాగతపరిరక్షణ
బిరుదాంకుఁడ వీవు నేను భీతాత్ముఁడ నన్
గరుణింపవేని కలదా, దరియింక... 35

క. వేడుక దీనులఁ బ్రోచెడి
వాఁడవు నను దీనుఁ బ్రోవవా యిది తగవా
క్రీడాశతసుందరతీ, తాడన... 36

క. ఏరీ నీసరివేలుపు
లీరేడుజగంబులకును హితమతిశ్రితులన్
నేరుపున మనుపు మహాదేవ, తారిపు... 37

క. కందోయికి విందుగ నిను
గందోయిమహానుభావ కనుపట్టవె నా
ముందర సుందరహాసవు, దండడి... 38

క. దురితాగతపరితాప
స్ఫురితాపగఁ బడినవారల దరిఁజేర్పన్
దొర దొరకునె నీవలె నీ, ధరణిన్... 39

క. నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్
హరివై పరికించినట్లె యాదుకొనవె నన్
నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్, ద్వారగతి... 40

క. నేర్పున నోర్పున సిరు లొన
గూర్పఁగ దరిచేర్ప నీవగుణనిధివి యశం
బేర్పడ సుందరతాశత, దర్పక... 41

క. బంధురకరుణాపూరధు
రంధరుఁడని నమ్మినాఁడ రా నా యెడఁ బం
దంధనము చేయకు సుహృ,ద్బాంధవ... 42

క. నేమమున విస్మరించితి
పామరుఁడను గరుణఁ జేసి పాలింపవె యిం
కేమర నీయడుగుందెలి, తామర... 43

క. బంధురతరై హికాంధుగ
తాంధుం దరిజేర్పవె దయారసవల్లిం
బాధించి తిగిచి వేయకు, దంధన... 44

క. మెఱుపు నురోహిత మిరుగడ
దోఁపసిన ఘనమనమహీజతో లక్ష్మణుతోఁ
జెరయునినుఁ జూచుటప్పుడో, తతి యిఁక...

క. సరిగలరె శూరు లిఁక నీ
కరయంగాఁ బరశురాముసంతటిజోదుఁ
దురమున వెఱపించితి వి, ధ్వరణి... 46

క. కరుణింపవలయు నే నీ
వరసుతుఁడను నెనరుగూర్పవలెఁ దండ్రివి నీ
వరయ ననుఁ గన్నతల్లి యె, ధరణిజ.... 47

క. నెఱ ప్రత్యక్షంబైనను
వెఱవకు మనిపలికి కరుణ వెదజల్లి కరం
బిరిసిన దురితంబుల విడఁ, దఱుమవె... 48

క. తీఱదయా ధీర దయా
సారము వెదజల్లి నన్ను సాకకయున్నన్
వారక భవకలుషం బఘు, తారక... 49

క. ఆదుకొనవైతి విదివఱ
కాదిమదైవాగ్రయాయి యాలంకోరీ
యాదోధిమధ్యసేతూ, తాపన... 50

క. ఓయయ్య రాఁగదవె నా
చాయకు ఫలదానవిహితశబరీసదృశ
శ్రేయస్కర నిశ్శ్రేయస, దాయక... 51

క. ఇప్పటికి నీదుహృదయం
బప్పా నా యెడలఁ గరుగదా యెంగద న
న్నెప్పుడు బ్రోచెదవో దయ, తప్పక... 52

క. నా యెడల నీకు దయరాఁ
దా యెఁగదా పరమనియమతాపసనిచయ
శ్రేయోభూయోజయసం, ధాయక... 53

క. ఇంకన్ దయరాదా నీ
కింకరుదెస హితవిశేషకృతకోమల ని
శ్శంకానుక్రోశనిరా, తంకా... 54

క. కోలగానిబుద్ధి నెఱిఁగి
యెఱుఁగక నేజేయునట్టిహీనపుఁబనులన్
బెరిగినదురితలతల్ తెగఁ, దఱుఁగవె... 55

క. ఎన్నిదురాశలఁ బొరలినఁ
బున్నెము రానేర దాదిపురుషుని నిను బు
ద్ధి న్నిలిపినాఁడ విజయో, త్పన్నా... 56

క. తనలేమి యొరులకలిమికి
జనుఁడు వెతంగుడుదుఁ బూర్వజన్మంబునఁ జే
సినఫలమెంతో యంతియ, తనగతి... 57

క. ఖలమతులనైన సిరులన్
బొలుపొందిన పుణ్యులండ్రు పుణ్యులనైనన్
గలుగనిచోఁ జులుకనఁగాఁ, దలఁతురు... 58

క. స్నిగ్ధభవత్పద భజనా
దుగ్ధరసం బెఱుఁగనేరుతురె మోహార్ఘురీ
దిగ్ధులు సంసారానల, దగ్ధులు... 59

క. ఉడుతయొకఁ డిసుము సేతువు
నిడినంతనఁ గరుణజేసి యేలితివఁట యీ
యెడ నాయెడఁ గృపసేయుట, తడవా... 60

క. శరణన్న యంతమాత్రనె
పరికించి విభీషణునకు బహుతరవిభవ
స్థిరసుఖ మొసఁగినయఖిలో, త్తరుఁడవు... 61

క. పగఁజేసిన కాకాసురుఁ
దెగఁజూడక ప్రోచినట్టిదేవర వని నిన్
బొగడిన ననుఁబ్రోవమి యిది, తగునా... 62

క. ఖగము లొకరెండుబోరఁగఁ
దగవును బాలించి వానిదరిఁ జేర్చిననీ
యగణితకరుణాకృతికే, తగనో... 63

క. బాఁపఁడు గొట్టినశునకము
వాపోవుచు మొఱలుబెట్ట వాత్సల్యముచేఁ
బాపితివి నివిరి మానస, తాపము... 64

క. వాలంపగములతాకునఁ
దూలి సముద్రుండు వేఁడఁ దోడనె వానిన్
లాలించితి వహహా నీ, తాలిమి... 65

క. బవరమునఁ బడినకోఁతులఁ
బవనజుచే మందులొసఁగి బ్రతికించిన మే
టిపి యల్పమె నీకరుణా, ద్రవిణము... 66

క. తప మొకశూద్రుఁడు చేసిన
నెపమున విప్రసుతుఁ డీల్గ నెఱి జీవితుఁగాఁ
గృపఁజేసితి వతులశుభ, స్థపదా... 67

క. నీటన్ బాల్దేలుట విపి
నాటులు భటులొకట గలుగునా భువి మున్నే
నాటన్ గొదువా మఱినీ, ఘాటికి... 68

క. నిరతిక్ నీకృపగల్గినఁ
దిరఁదుగునికిమాత్రమైన దృఢవృద్ధి కిలక్
గుఱినీవుషితోటజవట, తరుతతి... 69

క. కలుములు లేములు జనులకుః
గలలోపలివార్తలట్లు కపటంబగు నిం
వలఁచుట చెడనిపదార్థము, తలఁకొన... 70

క. అమితంబగుసంసార
భ్రమునొందక నిన్ను నమ్మి భావించినయీ
క్రమమునవె పునర్జనిసి, ద్ధముగద... 71

క. కరుణింపవయ్యా నన్నో
సరసిజభవశంకరాది సకలనిలింపా
త్కరపరమహారసుమహా, తరళా... 72

క. మీనవమ్మై సోముకు నం
భోనిధి బోర్గించి వేదములు నలువకు నిం
పూన నొసంగినసుగుణని, ధానివి... 73

క. కూర్మతచే గిరిజలనిధి
యూర్మికలం దేల్చి యమృతమొసఁగి సురారిం
గూర్మిం బ్రోచినసూనృత, ధర్మివి... 74

క. హారాహరూపమున నమ
రారిహిరణ్యాక్షుఁ దునిమి యవనివిషాణో
ద్ధారతఁ జేసినజగదా, ధారక... 75

క. నరసింహామూర్తిగ కొని
పరుషాత్ము హిరణ్యకశిపుఁ బ్రహ్లాదునకై
పరిమార్చితివి భవాంబుధి, తరణివి... 76

క. వామనుఁడవగుచుఁ ద్రోక్కితి
మోమోటము లేక బలిని మూఁడడుగు లిలన్
గామించి మనిపితివి సు, త్రాముని... 77

క. అతులపరశ్వథధారన్
గృతవీర్యతనూజుఁ దునిమి కృతయుగమున నో
ప్పితివి భృగూద్వహ రామా, ధృతి చే... 78

క. కలన భృగురాముపిలుగొను
టెలమిన్ మీ రెండు మహిమ లేకంబగుటన్
గళ కళలోఁ గలిపికొనన్, దలఁచుట... 79

క ద్వాపరమున సుజనులకుం
బ్రాపై యదుకులమునందు బలరాముఁడవై
దీపించితి వమితాఖిల, తాపస... 80

క. ఉద్దవిడి బయటిపల్లెల
ముద్దియలం గుట్టుచెఱిపి పాలతిండిగమిన్
సద్దడఁతు వింక బుద్ధతఁ, దద్దయు... 81

క. వారింతువు మ్లేచ్ఛుల నిఁక
ధీరతచేఁ దామ్రపర్ణితీరంబున నీ
వారయఁ గలి కల్కితనూ, ధారత... 82

క. కొంచక మోహినివై మఱి
వంచించితి వసురవరుల వడి సురలకునై
వించితి వమృతము సుగుణో, దంచిత... 83

క. త్రిపురములు గూల్చునప్పుడు
త్రిపురారికిఁ గొండవింటదివ్యాస్త్రమవై
నిపుణత నెఱపితివి పరం, తపుఁడవు... 84

క. అమరాసురయుద్ధమహిం
గొమరున జీవాతుఁ డెసము గ్రోలితివి మహో
త్తమగతి వైకుంఠంబునఁ, దమకక... 85

క. నిపుణత నీవేగద జగ
దపకారుల సగరసుతుల నందఱఁ బొలియన్
శపియించిన కపిలుం డను, తపసివి... 86

క. భారతపంచమవేదమ
హారచనన్ నీతిమార్గ మలవరచినయా
పారాశర్యుఁడ వీవెక, దారవిూ... 87

క. ఇప్పటికి నేను జేసిన
తప్పులకు మితంబులేదు తాలిమిచే నా
తప్పులు సహియింపుము దయ, తప్పక... 88

క. నాకోర్కె నెవఁడు తీర్చును
నీకొమరుఁడనైతి నింక నెనరుంచవలెన్
శ్రీకరరవివంశాబ్ధిసు, ధాకర... 89

క. ఆసించితి నీకరుణకు
దోసిలి యొగ్గితి భవాబ్ధి తొలఁగితి వెతలన్
బాసితి కుశలుఁడనైతిన్, దాసున్... 90

క. బాల్యుఁడ నిన్నుఁదలంపన్
బ్రాల్మాలితి నిన్న నేఁడు బలికెద నీకుఁ ద
ప్పాల్మలచి కరుణసేయుము, తాల్మిన్... 91

క. ఇల దశరథతనయుఁడవై
యెలమిం బరకొండు వేలయేం డ్లుండుటయున్
మెలఁగుచు భక్తులఁబ్రోవన్, దలఁచుట రఘు...

క. రామా రవివంశాంబుధి
సోమా సుగుణైకధామ శుభకరనామా
శ్రీమహితవిభవజితసు, త్రామా... 93

క, రాజీవబాంధవాయుత
తేజోనిక్షేప యప్రతీపసురూపా
రాజితకారుణ్యసము,ద్భ్రాజిత... 94

క. విశ్వామిత్రమఘావిహిత
విశ్వపలాశాశితూల విశ్రుతపటలీ
శశ్వద్ధూనన నవపృష, దశ్వా... 95

క. ఆసారసత్కృపామృత
కాసార! గుణాంతరంగకమనీయగుణ
వ్యాసంగవిమతజననం, త్రాసద... 96

క. గహనాటసైన్యసేవిత
గుహనామకిరాతవినుత గుణధూర్వహనా
గుహనాసురవంశదహనీ, దహనా... 97

క. ప్రాచేతసకవికవితా
వ్యాచిక్రీంసాభిరామ హార్షితహృదయా
యాచకకాంక్షాఫలసం, ధాచణ.... 98

క. మామవ తవ దాసోహం
కామితఫలద ప్రభావకరుణాసింధో
త్వామేవ నహి శరణ్యం, ధామగ... 99

క. శ్రీమద్భూమశుభప్రద
నామజ్ఞ త్వా మంతరేణ నహి శరణం మే
మా ముద్ధర భద్రాచల, ధామా... 100

క. ప్రాచుర్యసమధికమనీ
షాచణ దిట్టకవిరామచంద్రునిశతకం
బాచరణ సేయనగు భ
ద్రాచలరఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 101

రఘుతిలకశతకము
సంపూర్ణము.

పీ ఠి క

ఈశతకగ్రంథకర్త దిట్టకవిరామచంద్రకవి. ఇతఁడు వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయఁడువారి యాస్థానకవిగఁ జిరకాల మమరావతిలో నివసించెను. అమరావతిలోని యమరేశ్వరాలయమునందలి మహిషాసుర మర్దనిని గూర్చి యీశతకమును గవి రచించెనని వంశీయులు చెప్పుచున్నారు ఈకవి శకుంతలాపరిణయము, సేతుమాహాత్మ్యము, రామకథాసారము రచించిన దిట్టకవిపాపరాజుగారి మనుమఁడు. రంగారాయ చరిత్రము వ్రాసిన నారాయణకవిపుత్త్రుఁడు. ఈరామచంద్రకవి నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుఁడు, ధూర్తుఁడు. ఇతనికవిత నిరర్గళధారాశోభితమై మనోజ్ఞముగా నుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములలో నీక్రిందివి మాత్రము లభించినవి:

1. ఉద్దండరాయశతకము
2. రఘుతిలకశతకము
3. రాజగోపాలశతకము
4. మహిషాసురమర్దనిశతకము
5. హేలావతిదండకము
6. ప్రబంధములోని కృత్యాదివాసిరెడ్డివారి వంశచరిత్రము.

హేలావతిదండకము రెండవభోగినీ దండకమువలె నున్నది. రచనయుఁ గవితయు ధారయు హృదయంగమముగానున్నది. కృత్యాదియే ప్రబంధమునకు ముందుభాగమో నిరూపింప వీలు కాదయ్యెను. రామచంద్రకవి సత్కారము జరుగనిచోటులఁ దిట్టు కవిత నుపయోగించి బెదిరించి బహూకృతు లందిన గడుసరి. ఈయనను గూర్చి యనేక విచిత్రకథలు వాడుకలో నున్నవి. కవి తనప్రగల్భము నొకచాటువులఁ జెప్పుకొనియున్నాఁడు.—

క. దిట్టకవి రామచంద్రుఁడు
దిట్టిన బాఱైనఁ బగులు దీవించిన యా
బెట్టైనఁ జిగురుఁ బెట్టును
గట్టిగఁ దొల్లింటి మకవి కాఁబోలుఁజూ.

ఈకవిచాటు పద్యములు సమకాలికులనుగూర్చిన ప్రశంసాపద్యములుగూడ మాకుఁ గొన్ని లభించి యున్నవానిని వరుసగాఁ బ్రచురించెదము. రామచంద్రకవి నివాసము కృష్ణామండలము నందిగామతాలూకాలోని గొట్టుముక్కల. కాశ్యప గోత్రము. కవికాలము గ్రహించుటకు గ్రంథాధారము లంతగా లభింపలేదు. కవివంశీయులవద్దనుండి వ్రాయించి

తెప్పించినసనదు కొంతవఱ కాధారము కాఁగలదని యిట నుదాహరింతుము.

"శ్రీమత్సకల గుణసంపన్ను లయ్యె శ్రీమహామ్మేరుసమానధీరులయిన దేవరాజు వెంకటాచలంకు నారయ్య గారు దండం వ్ర ౧౧౭౯ ఫసలి। మ॥ పెదముద్దాలి॥ వ॥ పుయ్యూరు తాలూకు దిట్టకవి రామచంద్రుఁడిగారి మాన్యము హా॥ సా॥ పంట్లకు సాలంబాదుచొప్పున సర్వదుంబాలా శెలవు యిచ్చినాము. మహాస్సులు కమామిషు చేయించొకాని కొంచ్చపోనియ్యవలెను. వికృతినా॥ సం॥ జ్యేష్ఠ శు ౨ నారయ్య వ్రాలు"

ఇది సూజవీటిసంస్థానోద్యోగి కవిమాన్యము ఫలసా సుము విషయములో తాణేదారునకు వ్రాసిన యాజ్ఞాపత్రము. ఇట్టివె ఫసలి ౧౧౬౭, ౧౧౬౯, ౧౧౭౦ లోనివిగూడ కవివంశీయులవద్ద మేము చూచి యున్నారము. ఇపుడు 1334-వ ఫసలీ కావున మనకు లభించినవానిలో మొదటి యాజ్ఞాపత్రము గు ఫసలి 1168 సం. సనదు ఇప్పటి 166 సంవత్సరముల క్రిందఁ బుట్టియుండును. కవి యప్పటికి 20 సంవత్సరములవాఁడైనచో కవిజన్మకాలము క్రీ. శ. 1781 ప్రాంతములయందై యుండును.

కవిగ్రంథరచనకాలము సమకాలికులను జీవితమునుగూర్చి ప్రత్యేకించి వ్రాయనున్నారముగావున నిందు విరమించితిమి.

ఈశతకమునందలి భావములు సరళముగ హృదయంగమముగ నున్నవి. ధారయు నిరర్గళముగ నున్నది. ఇట్టి యుత్తమశతకము కవివంశీయులగు విజయరామశాస్త్రులవారు తాళపత్త్రగ్రంథములనుండి చిరకాలముక్రిందట నెత్తివ్రాసిరి. అందుఁ గొన్ని స్ఖాలిత్యము లుంటచేఁ గవ్యభిప్రాయానుగుణముగ సవరించి శుద్ధప్రతి నేర్పఱచితిమి.

ఈకవికృత గ్రంథములన్నియు ముద్రణమునకు నొసంగి శుద్ధప్రతి పీఠికవ్రాయుటకు మాకవకాశము కల్పించిన కవివంశీయులగు దిట్టకవి సుందరరామయ్యశర్మ పాకయాజిగారును, శతకసంపుటములలో నీయమూల్యగ్రంథములఁ జేర్చిన శ్రీవావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారును ఆంధ్రులకృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులు.

నందిగామ. 20-4-25 } ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరస్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవిప్రణీత

మహిషాసురమర్దనిశతకము.

ఉ. శ్రీవనితాసరస్వతులు చిత్తమెలర్పఁగఁ గ్రేవలన్
భవ, ధ్యానమెఱింగి సేవనెఱపన్ సురపంక్తి
భజింప లోకముల్, వాపిరి నేలు నీకు నను
వారము మ్రొక్కుదు హృద్యపద్యగ, ద్యావలి
నామతించి మహిషాసురమర్దని పుణ్యావర్ధనీ. 1

ఉ. జౌనని యాజగజ్జనకుఁడైన మహేశునకంటె
లెస్సగాఁ, బూని సమస్తలోకములు పోషణ
జేసెడి తల్లివౌకదా, జానుగ నన్ను షణ్ముఖుని
చాడ్పున మన్ననసేయవమ్మ నీ, కానతి సేతునమ్మ
మహిషా... 2

ఉ. తారకపర్వతాగ్రపరితఃపరిపుష్పితసత్కదంబకాం
తారసభాంతరస్థలసుధాకర రత్నమృగేంద్రపీఠి
పైఁ, జేరి జగంబు లేలుశశిశేఖరగేహిని వైన
నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ మహిషా... 3

చ. అమరులు నీకుసైన్యతతు లాగమముల్ స్తుతివంది
పాఠకుల్, రమ చెలికత్తె శారదచిరంటి సురా
లయముఖ్య సర్వలో, కములకు నీవ యీశ్వరివి

కావున మ్రొక్కెద నీపదాబ్జదా, స్యము దయ
సేయవమ్మ మహిషా... 4

చ. శుభములొసంగ సత్కరుణఁజూడ నికెవ్వరు
నీకెచెల్లు వి, శ్వభరిత యోకదంబ వనవాసిని
యోసువికాసినీ నిజం, బభినుతిజేతు నీపదము
లాత్మదలంచి యహర్నిశంబు నా, కభయ మొసంగు
మమ్మ మహిషా... 5

చ. అకలుషవృత్తి నిన్గొలుచునంతనె యంతటి
వానినైన న, మ్మికజనియించి కష్టముశమించి ఫలిం
పకయున్నె మేలుమేల్, ప్రకటసుఖంబు కంబుసు
గళాబగళా యఖిలాండకోటినా, యకివిగదమ్మ
మహిషా... 6

చ. నిమిషముమాత్ర మంతె మది నిన్నుఁదలంచిన
వాని కెన్నఁడున్, శ్రమజనియింప దెన్నఁడు
సుఖంబుగ సన్మణిశేఖరి సిల్పి తా, నమితసువర్ణపుష్ప
ముల నర్చనఁజేసెడు పుణ్యమూర్తిభా, గ్యము
తరమా నుతింప మహిషా... 7

ఉ. నీసరివేల్పునీవె మఱినిన్న దినమ్మినవాని కెన్నఁడున్,
నీసరపోవ దెన్నఁడును విశ్రుతసంపద యోకదం
బసం, వాసిని యోమదంబ ననువారము నీకరు
ణారసంబుఁ జే, రాస యొనర్చినాఁడ మహిషా...
8

చ. దనికుల మర్త్యకావళి కదంబవనంబు నివాసమిందు
ఖం, డము తలపువ్వు భూషణ మనంతుఁడు చేతు
లసుం త్రిశూలచ, క్రములును బ్రహ్మాదండభిదు
రంబులు సాధనముల్ మహోగ్రసిం, హముగద
వాహనంబు మహిషా... 9

ఉ. ఆసరసీజనేత్ర హారహాటకగర్భుల కెన్నరానినీ,
వాసిదలంచి చూడఁగ నవాఙ్మతి మానసగోచరం
బగునె, నీసరిమేటి నీవెకద నీకొకలక్ష్యమె చండ
ముండభం, డాసురఖండనార్తి మహిషా... 10

చ శరణని వేఁడినాఁడ ననుసాదు మటంచుఁ దలంచి
నాఁడ నీ, వరతనయుండనౌట నను వారము
నెమ్మది నమ్మినాఁడ సుం, దరకరుణాకటాక్షకలితా
లలితాలలితారిగర్భసం, హరవికటాట్టహాసమహి
షా... 11

ఉ. ఎక్కడివాఁడనీ వనక యించుక నీకరుణాసనంబు
నా, దిక్కనఁ బాదుకొల్పి ప్రణిధిస్థితిగైకొని
రిక్కలోవిడం, ద్రొక్కవె యిక్కడో యములు?
మ్రొక్కెద మ్రొక్కెదఁ బెక్కుమాఱు లో,
యక్క భరింపవమ్మ మహిషా... 12

ఉ. జన్మత నాకుఁడంగలదు సత్యముగా జననీప్రభా
వజ్ఞా, జన్యము నీవు దాల్పు మిఁక సంశయమేటికి

నీకృపాప్తిచే, ధన్యుఁడనైతి నీమృదుపదంబులు
నమ్మినవాఁడనైతినీ, కనుఁగానుసుమ్ము మహిషా.

ఉ. ఎల్లిదమేల యమ్మ కృపయేర్పడ మార్పడఁ జూడ
నట్టినా, తల్లివి నీవెగాన బహుధా భవదంఘ్రుల
నాశ్రయించె నా, యుల్లము నెల్ల వేలుపుల
నొల్లక వేల్లితఫుల్లమల్లికా, హల్లకనీలవేణి
మహిషా... 14

ఉ. ఎవ్వనిపట్ల నీకరుణ యించుకగల్గునో వానికి
న్నెఱా, నివ్వటిలుఁ సిరుల్ యశమునిందు
కృతార్థతగల్గు శాత్రవుల్, దవ్వగుచుంద్రు సత్య
ముగదాయిది కావున నిన్నెగొల్తునో, యవ్వ
నిరంతరంబు మహిషా... 15

ఉ. పొందుగ స్తన్యపానపరిపూరితుఁడై గుహుఁడు
బ్బి ముందఱఁ, జిందులుద్రొక్కఁ దన్ముఖశశింగని
ముద్దొనరించి మానసా, నందముతోడఁ గన్గొ
నెడినాఁటిదయాకృతి నాపయిఁ విని, ప్పొంద
మొనర్పవమ్మ మహిషా... 16

ఉ. అమ్మలయమ్మ నీ వలరుటమ్ములవాఁ డగువానిబ్రే
ల్చురో, స మ్మలరారువెండిమలసామికి నేలిక
సానివమ్మ నా, యమ్మగునీవు భక్తజనతావనమో
మలరాచపట్టినా, యమ్మవు నీవెసుమ్ము మహి...

ఉ నీమహనీయసత్కరుణ నిర్మలమౌగద నీప్రభావ
ముల్, స్థేమమెలర్ప సేవకవిధేయములౌగద
ప్రోవు మింక న,న్నోమిక చేసి యోలలిత యోభ్ర
మరాంబిక యోభవాని యో,హైమవతీమదంబ
మహిషా.... 18

ఉ. మానుగ నీవు నీశ్వరుఁడు మత్పితృదేవతలైనఁ
జాలు మీ, కేను తనూభవుండనయి యింపుగ
మీకరుణామృతంబునే, బూనెడిసొమ్ము తెమ్మ
నుచుఁ బోరొనరించి గ్రహింతునమ్మ మీ, కానతి
సేతునమ్మ మహిషా... 19

ఉ. దక్షత నన్నపూర్ణయును ధన్యయశంబువహించి
కాశిలో, భక్షణ సేయుఁ దం చమృతపాయస
మాశ్రోనువారికెల్లఁ బ్ర,త్యక్షముగా నొసంగు
చుఁ ప్రియంబున లోకము లేలుశ్రీవిశా,లాక్షివి
నీవెసుమ్ము మహిషా... 20

ఉ. పోలఁ గపాలమాలికలు బూని విభూతిధరించి
మించి శ్రీ,శైలమునందు శంకరునిసన్నిధిఁ బెన్ని
ధివోలె లోకముల్, పాలనసేతు వీవు ప్రతిభన్
భ్రమరాంబ యనం దనర్చి యో, యైలబిలార్చి
తాంఘ్రి మహిషా... 21

ఉ. తోరపుహేలచేఁ గనకదుర్గయనన్ బెజవాడ

లోపలఁ, జారుసువర్ణమూ _ర్తివయి శై లతలం
బున నిల్చి కార్యని, ర్ధారణధర్మమర్మకు వరంబు
లొసంగినతల్లి నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ
మహిషా... 22

చ. చలమున లంకలోపలను శాంకరినావిలసిల్లి రక్క
సుల్, గొలువ సమ _స్తలోకములఁ గూరిమి నేలు
దువమ్మ చిన్ని వె, న్నెలదొరపూవుపెన్నెఱుల
నెక్కొనుతల్లి తనూలతాజితా, త్యలఘుసువర్ణ
వల్లి మహిషా... 23

ఉ. తాళదళై కకర్ణికలు దాలిచి వేసలి చందమా
మయుఁ, వ్యాళకలాపముల్ చిఱుతవన్నియ
చీరెలు భూతిరేఖలుఁ, జాల నలంకరించు
కొని చక్కనిబొబ్బమెకంబునెక్కి వా,హ్యాళి
యొనర్చుతల్లి మహిషా... 24

చ. అమృతపయోధితీరమున నాచితకాంచనరత్నపీ
ఠిపై, నమరులుగొల్వ బిల్వవనమందు సురద్రుమ
మూలసీమ సం,భ్రమమెసఁగఁ వసించి గరిమఁ
జగమేలుచునున్న నిన్ను ని,త్యము భజియింతు
నమ్మ మహిషా... 25

ఉ. కోమలనీలవర్ణపటగు _ప్తనితంబిని వై సువర్ణరే
ఖామహనీయతాళదళకర్ణికనింపుదలిర్పఁబూని సో

ద్ధానుధృతిఁ జగత్త్రయము ధన్యతనే లెడుతల్లి
నీవెకా, శ్యామలనాఁదలిర్చి మహిషా... 26

ఉ. సంకుమదాభిచర్చితకుచద్వయ యోరమణీయర
త్నాతా,టంకని యోవిశాకరవిడంబనకమ్రముఖబింబ
యోమహే, శాంకవిభూషణాంగి భవదర్భకు
నం గరుణించుపట్లని,ట్లంకిలి సేయు టేల మహి...

ఉ. లాలితరత్నవీణ నుపలాలనఁ జేయుచు మందహా
సయు,క్తాలపనైకగీతముల నర్మిలిఁ బాడుచు శంభు
సన్నిధిఁ, జాలవిలాసమొప్ప సురసజ్జలరంజిల
నాట్యకేళిచే, హాళిదనర్చుతల్లి మహిషా... 28

ఉ. స్వాదురసాప్తిగీతములు సల్పెడువేళ విలాసవై
ఖరిఁ, మేదుర నీపపుష్పపరిమిశ్రితచందనపుష్ప
మాలికల్, మోదముచే ధరించి నయముం
బ్రియముం బ్రకటించి శంభుచే, నాదృతిఁగాంచు
తల్లి మహిషా... 29

ఉ. ఆతతసత్కృపాప్తి ననునాదృతి సేయఁగదమ్మ శే
ఖరీ, భూత సుధాంశుబింబ పరిభూషితచూళిక
వైనశ్రీజగ,న్మాతవు నీవు శంభుఁడెనుమా పితవేద
ములట్లపల్కు నా,హా తలిదండ్రులంచు మహి...

ఉ. కామమహీపతిస్ఫురితకార్ముకరూపవిరాజమానసు
భ్రూ మహనీయవల్లికకుఁ బుష్పమునన్ గమనీయ

రోచనో, ద్దామలలామ మాస్యమునఁ దాల్చిననీ
మహనీయమూర్తినే, నామతి సేతునమ్మమహి...

ఉ. మంజులఫాలికాకలిత మౌక్తిక కాంతులనంతతుల్
నెఱా,రంజిలుగండభాగముల వ్రాసినకస్తురిగ్రాలు
తేంట్లమ్రోఁ, తం జిగియైనతంత్రినినదంబునగీతము
లుగ్గడించునీ, కంజలిసేతునమ్మ మహిషా... 32

ఉ. తాఁపలమొప్పు వల్లకిని దంత్రులగోటను మీటు
నప్పు డెం,తో వెస గర్ణభూషణము లుయ్యాల
లూఁగఁ గ్రమక్రమంబునన్, గేవలమాధురీమ
హితగీతులఁ బ్రీతుని జేతు వీశ్వరున్, హాపవి
శుద్ధిగూర్చు మహిషా... 33

ఉ. దివ్యసురామదోచ్ఛలిత దీర్ఘదృగంచలమైనమో
మునన్, నవ్యములైన మోదకకణంబులు దోఁచె
ననం దనర్చు సం,భావ్యము లైనముత్తెము
లభాసిలు ముంగరగల్గుతల్లి నీ, వవ్యయమూర్తి
వమ్మ మహిషా... 34

చ. నలువున మందమందమగునవ్వున ముష్మరమైన
మోమునన్, సలలితమౌక్తికాప్తిఁదగు సద్రద
పాళికిఁ బాటలచ్ఛద,చ్ఛలనతఁదాల్చి వీడియపుఁ
జాయల వాతెఱసొంపు బెంపునిం,పలరెడుతల్లి
వీవ మహిషా... 35

ఉ. ఆకమనీయదివ్యనవయౌవన చంద్రకళోదయంబు
చేఁ, బ్రాకటలీలయఁ జలధిపై కొనఁ దత్పరిదృశ్య
కంబు బి,బ్బోకవదాత్మకంధరము బొల్పెసలారఁ
దనర్చుతల్లి నీ, యాకృతిసంస్మరింతు మహిషా...

చ. విలసితరత్నముద్రికలు వ్రేళ్లధరింపఁ దదీయదీధి
తుల్, వలకొని సాంధ్యరాగములధర్మముఁ దాలి
చి కెంజిగుళ్లలీ,లల నఖపంక్తికిం జిలుగులత్తుకగాఁ
గళలుబ్బుతల్లి న, న్నలరఁగఁ జేయవమ్మ మహి
షా... 37

ఉ. మేదురరూపయౌవనసమృద్ధియనం దనరారువా
ర్ధికిఁ, జోదపుంబూఁతగల్గు చనుగుత్తులవ్రేగునఁ
దూఁగుకొనుపై, భేదములౌతరుల్ తరళవీచులు
గా విలసిల్లుతల్లి న,న్నాదుకొనంగదమ్మ మహి
షా... 38

చ. పరగ గభీరనాభి యనుబావికిఁ గ్రేవఁ దనర్చు
నాచుక్రొం, బొరయననొప్పు నాయుదరభూషణ
మైవిలసిల్లుసత్కటీ,నిరుపమసూత్రనిక్వణన నిర్జిత
మారగుణార్భటీ మనో, హరనిధి వైనతల్లి
మహిషా... 39

చ. చెలువుగఁ బద్మరాగములు చెక్కినచక్కని మేఖ
లఁ సము,జ్జ్వలమగుశ్రోణిచేఁ గనకశైలనితంబ

ము ధిక్కరించి పిక్కలచెలువంబుచే మరునికా
హళకాండధులఁ హసించుదో,హాలశంగలట్టితల్లి
మహిషా... 40

చ వికసిత కింశుకప్రసవవిశ్రుత తామ్రపటాభిగుప్తస
క్థిక మృదుభావలక్ష్మిపరికీర్తిత కుంకుమపంకలిప్త
హాస్తికకరలక్ష్మిఁ గేర శివదేవుని గేహిని వైనలో
కనాయకివిగదమ్మ యమ్మ మహిషా... 41

చ జయజయ దేవతామణివిశాలసముంచితపీఠవా
సినీ,జయజయ గంధసారఘనసారసుధారసమంజు
భాషిణీ,జయజయ శంకరార్ధతనుసంగవిలాసిని భా
స్వరాప్సరో, హాయముఖసన్నుతాంగి మహి
షా... 42

చ. జయ జనయిత్రి శోభనవిశాలసుగాత్రి తుషారన
చ్ఛిలో, చ్ఛ్రియవరపుత్రి నిత్యజలజప్రసవాంచిత
నేత్రి సత్కృపా, నయరసపాత్రి నిన్నిఁక ననార
తముం భజియింతు నన్ను నవ్యయదయఁ జూడ
వమ్మ మహిషా... 43

ఉ. ఆదరమొప్ప శంకరుని యర్ధశరీరము నాశ్రయిం
చి భాగ్యోదయలీల మాధవునిసోదరివన్న ప్రసిద్ధి
గాంచి యష్టాదశపీఠముల్ భువిప్రసన్నతకెక్కి
జగంబులేలు నయ్యాదిమశక్తివీవె మహిషా...

ఉ. సోదరి వంబుజాక్షునకు శూలికి నేలికసాని వమ్మ
హా, వేదికి ముద్దుకోడలవు విష్ణుపతిప్రియమాత
వెన్నఁ, గా నీదయ చేఁగదా నిఖిలనిర్జరకోటులకుం
జయంబు న, న్నాదృతి సేయవమ్మ మహిషా...45

ఉ. తోరమెలర్పఁగాఁ గనకదుర్గయనన్ బురుహూ
తికాంబనా, నాఁయ జోగులాంబ భ్రమరాంబ
యనన్ మొదలైనలీలలం, బార వహించి కాంచి
మొదలైనపురంబులనిల్పి విన్నపం, బారసి ప్రోతు
వమ్మ మహిషా... 46

చ ఘనముగఁ గాశికాపురిని గాంచిన నుజ్జయినిం?
బురాపురం, బున బెజవాడలోనఁ బరిపూర్ణకృపా
రసపుణ్యమూర్తివై, జననుతకీర్తిచే నిలుచుచా
ద్భుత నాహృదయంబునందు నీ, వనయము నిల్వ
వమ్మ మహిషా... 47

ఉ. హారిబలప్రభావమున హైమవతీ బగళాముఖీ
ప్రచం, డారణ్యభైరవీ ప్రముఖనామములన్ నవ
కోటిరూపముల్, ధీరతఁ దాల్చి ముఖ్యముగ దీ
కొని లోకము శేలునట్టి కా, మారివధూటివీవు
మహిషా... 48

చ అకలుషపారిజాతనగ మల్లిన మొల్లపునాగవల్లి
నా, సుకరముగాఁగ శంభుని విశుద్ధశరీరము

గౌఁగలించి వ్రజ్రకళను శక్రనీలమణి ప్రభ్భినరీతిఁ
దనర్చునిన్ను బ్రహ్మాకుఁ దరమా నుతింప
మహిషా... 49

ఉ. చేకొని నీసతీత్వము ప్రసిద్ధిగ సార్థతదాల్పఁ బ్రా
ణనాథాకృతి నాశ్రయించుతఱి నర్మిలిలోఁగు
దు వంతకంత న్వల్పాకృతిఁ బూని దీనికి మహం
బునిధిఁ జలజాప్తజాప్రవాహాకృతి సాక్షిగాదె
మహిషా... 50

చ. ముకురము కేలఁ బూని నిజమూర్తిసమాశ్రితస
త్స్వరూపభావకము పరీక్షఁ జూపి మగవారలస
న్నిధి నాఁడువారియో, మిక యది యెంతమాత్ర
మని మేలపుమాటలచేతఁ బ్రాణనా, యకు నల
రింతువమ్మ మహిషా... 51

ఉ. శోభితమా జపస్ఫటికసూత్రముద్రిప్పుచు పుస్త
కంబు లీలాభృతయోగదండమువిలక్షణమొప్పఁ
గదంబవల్లికో, ల్లాభము క్రింద నాత్మకమలంబునఁ
దారకనామమంత్ర మాహా భజియింతు వమ్మ
మహిషా... 52

ఉ. ప్రేమదలిర్ప నందియును భృంగిమొదల్ గవనాట
సిద్ధులు, ద్ధామత నాడఁ జూచుచుఁ బృథగ్విధిఁ
జూతువు మూఁడులోకముల్, నీమది లోకరక్ష

ణవినిద్రము భక్తజనావనక్రియా, యామదయా
భిరామ మహిషా... 53

చ. ఇభముఖకార్తికేయులను నిద్దఱు పుత్త్రుల పిమ్మ
టన్ భవత్ప్రభుండ లాఁతిగాఁ దలఁపఁ బాడి
యె తల్లివి గావునన్ సదా, విభవము వేఁడినాఁ
డఁ గనువిచ్చి కనుంగొనికొ మ్మటంచు నా,యభి
మత మీయరమ్మ మహిషా... 54

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రములు వేయుముఖంబుల నిన్
భజించు న,వ్వేది యెఱుంగఁజాలఁ డతివిశ్రుత
మైనభవత్ప్రసాద మా, పాదన మాచరింతువు
కృపారసదృష్టిని గారవించి యిం, ద్రాదులకున్
శుభంబు మహిషా... 55

ఉ. లోక మనేకలీలల విలోభము లేక భరింతు వా
శ్రితో, త్సేకశుభంబు నీకరుణచేత ఫలించుచు
నుండు దేవతా, నీకము నీకుటుంబ మిదినిక్కము
నిన్ను భజించుపట్ల న,వ్యాకులబుద్ధినిమ్ము మ...

చ. సురలకు జీవకఱ్ఱవు త్రిశుద్ధిగ మానిజనాళికిన్
సుధా,సరసివి దీనపోషణవిచారము నీకుస్వభావ
సిద్ధమై, పరగినచిహ్నమౌఁగద ప్రసన్నవు నీవనిన
మ్మినాఁడ న,న్నరసి భరింపవమ్మ మహిషా.... 57

ఉ. ముప్పదిమూఁడుకోట్లసురముఖ్యులుమానులు చేరి

కొల్వై కదా, తెప్పల సత్కృపారసము నింపుచు
సంపదలిచ్చుతల్లి ని,న్నెప్పుడు సంస్మరింతు ప్రియ
మేర్పడ వన్ననసేయవమ్మ మా,యప్పవు నీవ
సుమ్మ మహీంపా... 58

ఉ. ఈధరణీతలంబున నిఁకెవ్వరు సత్కరుణానుభూ
తిచే, సాధులబ్రోచుసాధకులు సత్యము మజ్జన
యిత్రివైతి వో, భూధరరాజపుత్త్రిమణిభూషణ
భూషితసన్నుతాంగి వి,ద్యాధర పూజితాంఘ్రి
మహీంపా... 59

ఉ. నీవహనీయతేజ మదనీరజబాంధవు నిగ్రహించు
నీ, తామరసప్రసూనముఖధన్యత జాబిలి మేల
మాడు నీ,భూమదయారసం బమృతపూరము నే
రముటెంచుచుండు నో, శ్యామలకోమలాంగి
మహీంపా... 60

ఉ. మిక్కిలిసత్కృపదా దృణము మేరువుచేసెడితల్లి
వాటచే, నక్కట పెక్కుసంపదల కాసయొనర్చి
తినమ్మ మ్రొక్కుటల్, నిక్కముసుమ్మ నీచరణనీ
రజముల్ శిరసావహింప నా,కక్కఱసామ్ములమ్మ
మహీంపా... 61

ఉ. కారణమూర్తివీవు మురఘస్మరసోదరి నీకృపారస
స్ఫారనిరీక్షణస్థితి నభశ్చరకోటులు వృద్ధిగాంతు

రిం, పారఁగ నీవయొద్దడ మహర్షుల కెల్ల నిరంతరం
బు నీ, వారకుభృత్కుమారి మహిషా... 62

ఉ బంధుర హారహారచయ భాసితకంధర యోమదం
బ యో, సింధురయాన యోమణివిశేషకలాప
లసద్భుజాగ్ర యో, గంధిలపుష్పదామ పరికల్పిత
కైశిక యస్మదీయభా, వాంధత మాన్పవమ్మ మ
హిషా... 63

ఉ. దేవకుటుంబినీమణులు దిక్పతికాంతలు మ్రొక్కి
చెక్కులన్, వావిరివ్రాయుపత్త్రికలవశ్యము సస్య
మటన్న శంకచే, భావనసేయు నిర్జగలపాదనఖేం
దువులొప్పుతల్లి ర, మ్మా వనటల్ నశింప మహి...

చ. హరిహయముఖ్యదిక్పతు లహర్నిశ మానతి
సేయఁ దన్మనో, హరమకుటాగ్రవజ్రఘృణు
లర్ఘ్యము పాద్యము గంధ మక్షతల్, నెరిఁదిరు
లంచుఁ జాలఁ గరుణింతువు నమ్మినవారిపట్ల నీ, క
రమర లేదు సుమ్ము మహిషా... 65

చ. మహితవహించి నారదుఁడు మంధరమధ్యమతార
కంబులన్, బహుళము లైనగీతములు బాడఁగ
నచ్చరలాడఁగా శుభా, వహముగ నోలగంబమరి
వత్సలతం జగమేలుతల్లి ని, న్నహరహముం
భజింతు మహిషా... 66

చ. వినుతముకుందకుందముఖవేష్టితవై యమరీభుజం
గకో,పన లిరువంకలంగొలువ భైరవసేవితవై
తనర్చి హెచ్చినకృప సింహపీఠికవసించి జగత్త్ర
యమేలుతల్లి ని,న్ననుదినముఙ్ భజింతు మ...

చ. వరుసదలిర్ప తారకులు వామమొదల్ గలశ
క్తులుఙ్ సముద్ధురగతి సప్తమాతృకలు తుంబు
రునారదముఖ్యులుఙ్ భవచ్చరణము లాశ్ర
యింప ననిశంబుఁ గుతూహలలీలచే మనో,హా
రత వహించుతల్లి మహిమా... 68

చ. సకలవచోవిశారదము చందుకళాజితబంధుజీవకిం
శుకము శుకంబు పాణిపయి శోభిలి చాటువులు
గ్గడింపఁ ద, త్ప్రకటితవాక్యమాధురికి భావము
నఙ్ ముదమందుతల్లి ని, న్నకలుషభక్తిఁ గొల్తు
మహిమా... 69

ఉ. కారణమీవమాకు మముగావు మటంచుఁ దలం
చినంతనే, ఘోరరణస్థలిఙ్ దనుజకోటులగీటణఁ
గించి మించునీ,శూరత యేమిచెప్ప బలసూదన
ముఖ్యుల నిర్వహించి చె,న్నారఁగఁ జేసినావు
మహిమా... 70

ఉ. ఊర్జితసంపదల్ ప్రియమునొంద నొసంగి దయా
రసైకస,మ్మార్జన మాచరించి నను మన్ననసేయఁ

గదమ్మ సర్వథా, వర్జితకల్మషుండనయి వర్ధిలఁజేయఁ
గదమ్మ సాత్వికో, పార్జితకీర్తులిమ్మ మహిషా...71

చ. అమర భవత్పదాబ్జముల కానతులై నుతిసేయు
వారికిన్, సముచితధర్మసంగ్రహాణసత్వవిచారప
రోపకారకా, ర్యముల నొడాట మందు ననయం
బు జయంబులెగాని యంతరా, యము లివిలేవు
సుమ్ము మహిషా... 72

ఉ. ఎంతని సన్నుతింతు నిఁక నేగతి నీపదపల్లవంబు
లర్చింతు భవత్కృపారసవిశేషము లేగతిఁ గాం
తు జాడ్య మిం, తింతనరాదు నామది కవాసవా
నంబు వహించుభారకం, బంతయు నీదె సుమ్ము
మహిషా... 73

ఉ. మందుఁడ భావిదర్శనసమర్థుఁడఁగాను భవత్ప్రభా
వముల్, పొందుగ సంస్మరించుటకు బుద్ధిదలిర్పదు
జ్ఞానహీనుఁడన్, నందనుపట్ల తల్లి కొకనాఁడును
నేరము లగ్గమానె నా, యందును నట్ల నీవు
మహిషా.... 74

చ. ఖలులకు వేయుసంఖ్యలముఖంబులు వేయుభుజా
యుతం బసం, ఖ్యలుకరవాలముల్ గలుగఁగన్పడు
చుందువు శిష్టకోటిచూ, డ్కల కమృతస్వరూప
ము కడుం బ్రకటింతువు సత్కృపన్ ద్విధా, య
లరెడుతల్లి నీవు మహిషా... 75

ఉ. ఈత్రిజగంబు లేలుటకు నీశ్వరి వీవు విమర్శనీ
యగా, మాతృకవీవు సంతతికి మానులు వేల్పు
లు నీప్రభావముల్, నేతురె సన్నుతించుటకు
నీవిభుఁ డాదిమద్రైవమూర్తి నీ,ఖ్యాతిమహౌఘ
నంబు మహిషా... 76

ఉ. అప్రతిమాభిమానవిధివర్ధులకర్థ మొసంగుపట్ల నీ,
సుప్రథితప్రభావగుణశుద్ధికృపారసమిశ్రితంబు వి,
శ్వప్రభువామభాగమున శాశ్వతరీతిఁ జరించు ని
త్యసత్యప్రసవాంబ నీవు మహిషా... 77

చ. అనిమిషకోటికై రణసహాయముగైకొని నిల్పి జి
హ్వాచే, దనరఁగ రక్తమూర్పుఁగొని తత్పురుద్భ
వరీతి మాన్పుచుఁన్, సునిశితకంతకోణముల శుం
భనిశుంభుల ద్రుచ్చినట్టిని, న్నునిశము సంస్మరింతు
మహిషా... 78

ఉ. భానుఫలంబుగాఁ దలఁచి పావనిమ్రింగి తదుష్మఁ
గ్రాగుచుఁన్, గ్లానిపహించి వ్రాలనెడఁ గంధి
నెదుర్కొని పట్టి ఆోమ్మునన్, బూని తనూజుఁ
డంచుఁ జలముఁన్ బలమిచ్చి కృపం బయోరసం,
బానఁగ నిచ్చినట్టి మహిషా... 79

చ. భృశకలితైకభక్తి వినుఁబేర్కొని పూజలొనర్పఁ
దన్మనో,వశత వహించి పుత్త్రుఁడనువత్సలభావము

నించి మించి ప్రా,యశముగఁ గాళిదాసుని మ
హాకవిగా నొనరించినట్టినీ, యశము నుతింతునమ్మ
మహిషా... 80

ఉ. నీరధులేడు నొక్కటిగ నిండినయంతటికన్న మి
న్నయ్యె, పారములేని నీకరుణఁ బ్రస్తుతిఁజేయఁద
రంబె యెరికిన్, సౌరగణాహిజాలమనుజవ్రజసం
చితసంపదాగమ, ద్వారమునీసమర్చ్యమహిషా...

ఉ చిత్రవిచిత్రవైఖరులఁ జేకొని భక్తుల నాదరించి
స,ర్వత్ర మహాత్మ్యధీశ్వఫలవైభవకార్యవిశుద్ధు
లిచ్చుసా, విత్రియు నాసరస్వతియుఁ బృథ్వియు
వైష్ణవియున్ భవాని గా, యత్రియునాఁగ నీవె
మహిషా... 82

ఉ. అంబుధిసప్తకంబు బలమై జలముబ్బి జగద్వినాశ
మై,నం బరికించి కంధరమునన్ బ్రియుఁ గైకొని
వారణాసి శూ,లంబుననుద్ధరించి ప్రబలస్థితిశాశ్వ
తవైనశ్రీప్రసూ,నాంబవు నీవు కావె మహిషా...

ఉ. ఏయెడఁ జూచినం గలదె యింకొకప్రాసకమర్థికో
టికిన్, బాయక తల్లివై సకలభాగ్యము లిచ్చిన నీ
వె యీావలెన్, శ్రేయములైన నీవె కులశీలవిశే
షములైననీవె దీ,ర్ఘాయువులైననీవె మహిషా...

క. కొండలపిండుదండిదొరకూఁతురి వై కరివేల్పు

తోడువై, తిండికి మెండుచేదుగల తెల్లని సామికి
గేస్తురాలవై, దండిగ నాలుగైదు మెయిదాలుపు
కోటులసీటుబూవి బ్రహ్మాండము లేలుతల్లి మహి
షా.... 85

ఉ. ఎంచి తలంక మెలంగుచెద లేటిని గొంచక మంచు
కొండపై, డించి తపంబుసల్పెడికడిందివిగావున
నీకు సాము మేక,బంచెడు వేల్పుడెందమనుపా
లకుళంబున నోలలాడురా, యంచవు సుమ్ము నీవు
మహిషా... 86

ఉ. గంగయెడన్ విరాళి యధికంబగునీతని కంచు
నెంచి సర్వాంగములన్ సువర్ణనలినోచితిజూపి
సురల్ తరంగలీ,లం గనుపట్ట గూలికిఁ జలంబో
సరింతువు నీ వగణ్యపు,ణ్యాంగనవౌగదమ్మ మహి
షా... 87

ఉ. ఉల్లమెలర్ప నిన్గొలుచుచుండెడిపుణ్యులపట్ల నె
వ్వరే,ప్రల్లదులై శఠత్వమునఁ బాపపుఁబల్కులు
పల్కుచుండ్రో యా,కల్లరులన్ వధించుటకుఁ గ
న్నెఅసేయకమాన విజ్జగం,బల్లలనాడునట్ల మహి
షా... 88

ఉ. సన్నుతి సేయఁగాఁదరమె చక్కని కాటుకకంటి
చూడ్కి య, త్యున్నతమై కురంగము సముజ్జ్వ

లతం బ్రకటింపుచుండఁగాఁ, బున్నమచందమా
మవలెఁ బొల్చి పయోజములన్ హసించుచునీ,యు
న్నవనెమ్మొగంబు మహిషా... 89

చ. ఘనమగుమీనరూపమునఁ గన్నులుకూర్మతచేఁ
బ్రపాదముల్, తనరుమృగేంద్రవృత్తి నవలగ్న
మునెన్నిన నెన్నునేమొ య,వ్వనజదళాక్షుఁడో
క్కరుఁడు వారల కన్యులకెన్ననౌనె నీ, యనుప
మసౌష్ఠవంబు మహిషా... 90

చ. ప్రకటితవజ్రరేఖగలపాదతలంబునఁ గాసరాసు
రం,గకవికశృంగముల్ నురుముగాఁ దునుమా
డుచుః ద్రొక్కిపట్టివా,యక మృగరాజునెక్కి
కొలువై యలరారెడివిన్నుఁ బూజసే, యక
యుఁకమాన సుమ్ము మహిషా... 91

చ. హలకులిశాంకచిహ్నితము లంచితవర్తులశుద్ధపా
ర్ష్ణికం, బులు ఘనవిద్రుమోపమసముజ్జ్వలగుల్భ
ము లభ్రతారకా,కలితనఖాంకురంబు లభిగణ్య
ములైనభవత్పదంబు లిం, పలర భజింతునమ్మ మ
హిషా... 92

ఉ. దభ్రత యింతలేక సతతంబుభజింతు భవత్పదాబ్జ
ముల్, శుభ్రకళాకలాపపరిశోభితహాస్యముఖా
రవింద యో,విభ్రమహావభావరసవేల్లితసంభ్రమ

శాంభవాత్మ యో, యభ్రసమానవలగ్న మహి
షా... 93

ఉ. ఆతతవేదశాస్త్రమహిమాన్వితులై విలసిల్లుకుం
భభూ, గౌతమముఖ్యు లేర్పఱుపఁగానరు నీవిల
సత్ప్రభావ ము, జ్ఞాతను నేను గాంచఁగలనా
దయచేసి కృతార్థుఁజేయు వి, ఖ్యాతికి నీవసుమ్ము
మహిషా... 94

ఉ. నీమహిమంబు లెన్నుటకు నీరజసంభవుఁడైనఁ
బూనలేఁ, డే మనుజుండ సత్యగుణహీనుఁడ దీ
నుఁడఁ బూననేర్తునే, మామకసాపరాధవిధి మా
న్పుటకెల్లను నీదెభార మో, హైమవతీమదంబ
మహిషా... 95

ఉ. అక్కమలాసనాదులకు నైనఁ బరీక్ష యొనర్పరా
ని నీ, వెక్కడ నీయశోజలధియెక్కడఁ దత్తద
గాధశోధనం, బెక్కడ నాకు నెంచఁబడుటక్క
డ యిట్లు నశక్యసాహసం, బక్కజమౌఁగదమ్మ
మహిషా... 96

చ. హరిహయశాఖిలేఖిని మహాంబుధి కజ్జలపాత్ర
భూతలాం, బరములు సంపుటస్థలులు పంకజసంభ
వమూర్తివక్తలే, ఖరిహరిదశ్వుఁ డట్లయినఁగాని
లిఖింపఁదరంబె నీమనో, హరగుణజాలసంఖ్య మ
హిషా... 97

చ. నిరతము నీకథామృతము నిశ్చలతన్ భజియింపఁ
గంటి నీ, చరణసరోరుహంబులకు సాగిలిమ్రొ
క్కులిడంగఁగంటి నీ, పరమదయారసప్లుతికిఁ బా
త్రుఁడనైతి నిఁకేమిశంక నా, కరయఁ ఫలించెఁ గో
ర్కి మహిషా... 98

చ. నిను వినుతింతునంచు నొకనిక్కపుమిక్కిలిసత్క
విక్రమం,బునఁ బనిపూనినాఁడఁ జలమూని పిపీ
లికకొండఁదాల్పఁబూ,నినగతిగాదె యింతటికి నీ
కృప భక్తులపై సుధారసా,యనమునిజంబునుమ్మ
మహిషా... 99

ఉ. వారిజసంభవాద్యమరవర్గ మనర్గళలీల నీకథల్
ధీరత నాగమార్థఫణితిన్ నిరతంబు గృతుల్ ర
చింపఁగా, నే రచియించునల్పకృతి నీకిది గణ్య
మె యైనఁగాని నీ, కారయ తుల్యబుద్ధి మహి
షా... 100

ఉ. శ్రీరమణీవిశేషగుణచిహ్నితవీవుభవత్కృపాప్తిచే
ధీరుఁడ కశ్యపాన్వయుఁడ దిట్టకవీంద్రుఁడ రామ
చంద్రుఁడన్, గౌరవమొప్ప వృత్తశతకంబురచిం
చితి దీని సన్మణీ, హారముగా గ్రహింపు మహి
షాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 101

మహిషాసురమర్దనిశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

సుప్రసిద్ధుఁడు దిట్టకవినారాయణకవి కీశతకకర్త యగురామచంద్రకవి కుమారుఁడు. ఈకవి సమగ్రజీవితము మహిషాసురమర్దనిశతకమునఁ జేర్చియున్నారము గాన నిందు దిఙ్మాత్రముగా నుదాహరించుచున్నారము. ఈ రామచంద్రకవికవిత నిర్దుష్టముగా నిరర్గళధారాశోభితమై మనోహరముగానుండును. ఇతనిగ్రంథము లింతవఱకు మాకీక్రిందనుదాహరించినవి మాత్రము లభించియున్నవి. ఇంకను బ్రయత్నించినచోఁ గొన్నిగ్రంథములు లభింపవచ్చునను నాసగలదు. 1.మహిషాసురమర్దనిశతకము, 2.గొట్టుముక్కలరాజగోపాలశతకము, 8 ఉద్దండరాయశతకము, 4.రఘుతిలకశతకము, 5. వాసిరెడ్డివారిచరిత్రము, 6. హేలావతిదండకము, 7. చాటుపద్యములు.

రామచంద్రకవి చిరకాలము వాసిరెడ్డివారిసంస్థానమునందు వేంకటాద్రినాయఁడువారి కాస్థానకవియై యుభయభాషాపండితుఁ డని పేరుగాంచెను. ఇతనిచాటుపద్యములఁ బట్టిచూడఁ గాలక్రమమున నాకాలమునఁ బేరుపడియున్న వెలమసంస్థానములన్నింటిని జేరి ధనార్థియై రాజాశ్రయముతోఁ గాలముగడిపినటుల ద్యోతకము కాగలదు.

ఉద్దండరాయశతక కర్తయగు దిట్టకవిరామచంద్రకవి యిప్పటికినూరుసంవత్సరములక్రిందట నుండియుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములుగాని సుప్రసి

ర్థముగునామముగాని యాంధ్రలోకము ఎఱుంగ కుంట పరితాపకరము.

రామచంద్రకవి నూజవీటిప్రభువుల సంస్థానము లోనిదగు మద్దాలి కేఁగి యటఁ గలయుద్దండరాయస్వామినిగూర్చి యీశతకమును రచించెను. శతకమునందు భక్తిరసము ప్రధానస్థానమునొందియున్నది. శతకమంతయు జకారప్రాసముతోనున్న ప్రాసస్థానములలోఁ గవివెదకికొనక క్రొత్తపదములను సందర్భశుద్ధిగా సమకూర్చి తనకవితాప్రాగల్భ్యము వెల్లడించియున్నాఁడు. ఈశతకమునందలి పద్యభావములుగూడ మనోహరభక్తజనహృదయాకర్షణముగానున్నవి. ఈకవి సాహిత్యమందేగాక యద్వైతమతసిద్ధాంతములందుఁ గూడ జితశ్రముఁడని యీశతకమునందలిపద్యములు చెప్పుచున్నవి.

మాకుఁ బూర్వతాళపత్రగ్రంథమును బట్టి వ్రాయఁబడినవ్రాఁతప్రతి జీర్ణమయమైనది లభించినది. ఇంక నువేక్షించిన నీప్రతిగూడ నదృశ్యమగునేమోయని ప్రత్యంతరసహాయములేకున్నను ఎటులో శుద్ధప్రతి నొకవిధముగా సిద్ధపఱచి ముద్రణమునకు నొసంగఁగలిగితిమి. ద్వితీయముద్రణమున శతకమును సర్వవిధముల సంస్కరింపవలెనని యున్నది.

నందిగామ.
5-2-25

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

ఉద్దండరాయశతకము.

మ. అజకాంతన్ భజియించి భాగవతులం బ్రార్థించి
కెందమ్ముగన్, గజవక్త్రుం బ్రణుతించి తొంటిక
వులం గైవారముల్ సేసి ప్రేమ జూపా
ర్జోహ పటించు సాగి యొనన్ మద్దాలి యుద్దం
డరాయ! జయ శ్రీసునిధేయ! భక్తజనగేయా!
నిత్యభాగ్యోదయా. 1

మ. త్రిజగత్పూజ్యము లైనసీపదము లర్థిన్ సేవ
గావింతు నిన్, భజియింతున్ విరతంబు మ్రొ
క్కుదు మదిన్ భావించి కీర్తింతు సామజసంగ
శుక నిశ్శ్రేయకారక హరీ మద్దాలి... 2

మ. భుజముల్ ఫాల మురంబు చేతులు పదంబుల్
భూమి మోపంగ సాగి జలూకాగతిచేఁ
బ్రణామశతముల్ గిలింతు గైకొమ్ము ప్రేమ
జెలంగన్ భవదీయదాసుఁడఁ జుమీ మద్దాలి...

మ. ప్రజకాంతాహ్వయమేశ సన్మునిజనప్రాణాత్మసం
వేశ నీరజరాజధ్వజపోషితేంద్రజనిరూఢప్రా
భవోపేత ధర్మజరాజ్యప్రతిపాలనాత్మయుత
శ్రీమద్దాలి... 4

మ. సజలాంభోధరతుల్యనైల్యకలనాచంచత్తనూ
ధామా శౌర్యజితాసురవ్యవరోధిస్తోమ విధిము
ఖ్యాదిత్యనక్షత్రసోమ జటివ్రాతస్తుతైకనామ
వహానూం మద్దాలి .. 5

మ. భజనీయైకమహావిరంబర పదాంభస్సిక్తహే
మాద్రి ధన్విజటాడంబర కాంచనాంబర సదావి
శ్వంభరా గోపనా, మజయానాహ్వయనూబ్జబం
భర నమో మద్దాలి... 6

మ. అజగవ్యర్చిత మానిచర్చిత సమస్తాదిత్యసంప్రా
ర్థితా, సుజనారాధిత తత్త్వబోధిత సుమునీ
స్తుత్యశోభా పులో, మజివశ్యప్రభ యుగ్రసేన
సులభా మద్దాలి... 7

మ. ద్విజరాజాంబుజమిత్రనేత్ర సకలాధిష్ఠానహ్మా
త్మాపత్ర వారిజసంభూతనిజాగ్రపుత్ర కరుణా
బృందిష్ఠచారిత్ర వ్యోమజటాజూట సదాత్మ
మిత్ర నృహరీ మద్దాలి... 8

మ. రజనీవల్లభభానునేత్ర త్రిజగద్రాషిష్ఠిచారిత్ర

ర,రజగేహైకకళత్ర భవ్యగుణపాత్రా నన్ని
కన్ నీచక, ర్మజడత్వంబులుఁ బాపి ప్రోవఁగదె శ్రీ
మద్దాలి... 9

మ. ద్విజరాజధ్వజ దివ్యవందిత సదా వేదీప్యమానా
త్మ దేవ జగన్నాథ ముకుంద మాధవ హరీ
వందారుమందార నమ్మఁజనున్ నిన్ను దయామ
యాత్ముఁడవయా మద్దాలి... 10

మ. గజరాట్ప్రముఖ నాకుఁగన్పడవె వేగన్గాంచు నీపా
దపంకజముల్ నీవదనారవిందమును నీక
న్దమ్ములుం గామపో, మజయంతాదుల గేరుచ
క్కదనముల్ మద్దాలి... 11

మ. రజతక్ష్మాధరగేహసాయక భవద్రాజత్ప్రభా
వంబు ల,క్కజముల్ ద్రౌపదియార్తిచే సరసి
జాక్షా యన్నమాత్రానఁ ప్రేమజిగుల్లొత్తఁగ
మానము న్నిలిపితౌ మద్దాలి... 12

మ. అజహత్ప్రాభవ తెల్పవే స్మృతి యవిద్యారూ
పపుంనువా, లుజోరం దృష్టికి నంతరంబిడదు
తల్లోపంబు లేకున్న భీ, మజరాయుఃగ్రథనంబుజీవు
నకగున్ మద్దాలి... 13

మ. విజయక్షేమదనీదయంగద జయావిర్భాతిసంసా
రప, క్షజపంకాంబుధు లింకిపోవుటకు నీసంసేవ

పేరెంటి శ్రీ,ష్ణజగత్ప్రాణము కారణంబుగద
శ్రీమద్దాలి... 14

మ. వ్రజముం దాసస ముజ్జగించి సినుం జీరం
దారిగల్పింపవే, రుజకాధారము పూతిగంధల
హారియూథంబు జంత్రంపుబో, మ్మి మీ దేహ
ము దీనినమ్మందగునే మద్దాలి... 15

మ అజరుద్రాదులు నిన్నుంగొల్తురమరుల్ ప్రార్థిం
తురే ప్రొద్దు నెల్లజగంబుల్ సృజియించుకర్తవు
దయాలంకారచిత్తుండవాత్మజతుల్యంబుగనన్ను
బ్రోవుము కృపన్ మద్దాలి... 16

మ. వృజినంబుల్ హరియించి నన్నెపుడు సంప్రాప్తా
త్మున్ గావించి నిన్, భజియింపన్ మతిబుట్టంజేసి
కృపచేం బాలింపవే చందమామ జిగిం జేకొని
కల్వమొగ్గవలె శ్రీమద్దాలి... 17

మ. త్యజియింతున్ భవబంధముల్ మనములో
నర్చింతు నీపాదముల్, విజయంబందుదు మోక్ష
లక్ష్మీవలనన్ వేమారు సంగ్రామకర్మ జరాసంధ
మదాపహారి నృహరీ మద్దాలి... 18

మ. గజఘోటీ ముఖసంపదల్ సతములా కా వీశరీ
రంబులే, నిజముల్ వ్యర్థములంచు రోసి మును
మున్నే యోహికాగమ్యకా, మ్యజిగీషన్ భజి
యించి కాంచవలె నిన్ మద్దాలి... 19

మ. సృజియింపన్ సృజియించి మేలొసఁగ నిర్జింపం
బ్రజామానసాం,బుజవాంఛల్ సఫలం బొనర్ప
విఫలంబుంజేయనీవేని కా,మజగద్భాగకమూల
కర్తవు భళీ మద్దాలి... 20

మ. సుజనత్వంబరిదేహిమత్తుఁడయి సంక్షోభింపఁగా
నేఁ ని,త్యజుగుప్సాస్పదమూఁజవంజవసుఖం బా
హాభవద్దివ్యనా, మజపం బేమర కాత్మనిల్పవలె
శ్రీమద్దాలి... 21

మ. యజనామ్నాయతపోజపవ్రతము లత్యంతంబు
వర్ధిల్లఁజూ,ప్రజ కానందనుమందమై పరగి సంప
న్నాగరిజాతంపుఁగో,మ్మగుర్పంగరుణించుకర్తవు
గదా మద్దాలి.... 22

మ గజ మేదేశికునొద్ద శిక్షఁగనె సాకల్యంబుగాఁ
గుబ్జ మే, ద్విజు నాచార్యునిగాఁగఁజేకొనె భవ
ద్దివ్యామృతప్రాయ నా,మజపప్రాప్తికి సాత్వికంబె
గురువౌ మద్దాలి... 23

మ. అజనుఃశ్లాఘ్యసుఖంబు గైకొనెడ భూయఃస్వా
యదానందనం, దజనీసత్వగుణస్ఫురత్స్ఫటికర
త్నంబందు మతుల్యార్వాక, ర్మజపారోచులలోఁ
గొనంగదవె శ్రీమద్దాలి... 24

మ. ధ్వజమై వాహనమై పతంగపతిగొల్వన్ బిల్వ

రాసెజ్జయందు జరిపుట్టముగట్టి కౌలొవ్వసఁగి
తోడ్తో చెంగటం గల్మికొ,మ్మ జతైనిల్వ జగం
బులేలుదుప్ర శ్రీమద్దాలి... 25

మ. యజమానత్వముసంగి జ్ఞానశిఖయం దత్యంతమ
త్కల్పిపం, బజరూపంబుగ వేల్వఁ జేయవె
త్వదీయాంఘ్రిద్వయీభక్తిసో, మజలంబాని పవి
త్రమూర్తినగుదుఁ మద్దాలి... 26

మ. స్వజనచ్ఛత్రముఖోపచారకలన వ్యాపారులై
భక్తివి,శ్వజనుల్ గొల్తురు సిఁసహోందిరు
సురల్ స్వర్గంబునందుఁ బులో,మజతో సింద్రు
నివోలె నుర్వరపయిఁ మద్దాలి... 27

మ. ఇజగుంజెంది కుచేలుఁ డర్థియయి నిన్నీతుంప నే
తేరఁ ద,ద్ద్విజవర్యుఁ ఫలితార్థుజేసితివి నిఁదే
హీయనఁ నీశుభా,త్మజతుప్రాయముగాఁ గడం
గుటరుదే మద్దాలి... 28

మ. నిజమాయఁ విధి వేగిలంపఁ గలఁడే యింద్రా
త్మతఁ నీవు వే,సృజనల్ చేసితి వెల్లవత్సముల
నిఁ శీలింపఁగా లేక బ్ర,హ్మ జితప్రాభవుఁడయ్యె
మత్తుఁడగుఁ మద్దాలి... 29

మ. అజమిళుం డొకవిప్రదాసియెడ రత్యాసక్తుఁ
డై కాలమెం,తజనంగాఁ దుది మోక్షమిచ్చితివి

యోనారాయణాయంచు నాత్మజునిం జీరినదాన
బ్రీతమతివైౖ మద్దాలి... 30

మ. విజనంబైనమహాటవిన్ శబరి యావిర్భూతస
ద్భక్తిచే, గొరియింపన్ ఫలమీయ దానికిడవే
పుణ్యంబు శ్రీరామనా, మజనాధీశ్వరరూపధే
యమున మున్ మద్దాలి... 31

మ. నిజదాసానసాభిమానుఁడవయా నీ వాజిలో
సోమద, త్రిజకేలూంచిచి సాత్యకిన్ మనిపె తత్సాం
తంబు సోలింపు సా, మ్మజనింపంబడియున్న వేళ
కృపచే మద్దాలి... 32

మ. భుజదర్పంబున ద్రోణిసుప్తవధకై బూనంగ
నీవెన్నిభూ, భుజులట్టుండఁ దొలంగఁదెచ్చితివి
నిన్ బూజించువారౌట ధర్మజభీమార్జున మద్ర
సూనులఁ బ్రోవన్ మద్దాలి... 33

మ బుజూతత్త్వం బరినిన్ వాంఛించిఖలు నాభృత్యాత్ము
గాఁ గూల్చువో, రజకుం దూడుట మల్లులీల్గుట
మదారంభంబుచే దానిసాంద జముం ద్రుంగుట
కంసమూలముగదా మద్దాలి... 34

మ. కుజనుల్ నిన్నుభజింపలేక తమకోర్కుల్ వేరు
గా గేరికే, రిజపుంబల్కులు బల్కుచుం జెడుదు
రున్వన్ నారకావాసమ,ప్రజలూకాహృతదేహుఁ
డై పరమునన్ మద్దాలి... 35

మ. రజతస్వర్ణముఖాఖిలార్థకృతగర్వగ్రస్తులై మత్తులై, భోజుంగుల్ నిన్ భజియింపలేక తనువుల్ బోవన్ దమం బాత్మఁ గ్రమ్మ జముం జేరుదు రెన్నిజన్మములకున్ మద్దాలి... 36

మ. అజరాధీశ్వరుఁ డైననీకు పరిచర్యల్ సేయఁ బ్రాల్మాలినన్, విజుగౌబ్బెన్ దుమిమ్ముట్టుఁ డజ్ఞానపుఁ దుర్జ్ఞానహీనంపురి, మ్మజెదన్ నిన్ భజియింతు రాపధమికన్ మద్దాలి... 37

మ. అజనాపోషకమండలుల్ గని ధర్మాయత్తులై గౌతమీ,త్రిజగత్కారముఖాఖిలర్షులు నినున్ బ్రేక్షింపఁగాలేరు ధర్మఘూంసుల్ దరిముట్టుటట్టులా యిఁకన్ మద్దాలి... 38

మ. కుజముల్ రాజసతామసంబులు త్వదంఘ్రిల్ గూర్చు మన్మానసాం,బుజమేటోలు; పునర్భవైల బిలతుగ్గోతుంబు తాప్రకృతియు,గ్మజయత్వంబు వహించి సల్పుఁగదె శ్రీమద్దాలి... 39

మ. గుజాగుంట్లుం గడతేర్పలేని వెకకోర్కుల్ గోగుటల్ వట్టిభే,షజముల్ పీటనశింప దజ్ఞత భవత్సంసేవసిద్ధింపుజా, ల్మజనశ్రేణికతత్ జ్ఞతామ యమరున్ మద్దాలి... 40

మ. అజరస్థాపితకల్పకంబవయి సుయాత్ర్యాలింపవే యో

యాధో,త్తుజ విన్నెనెదనమ్మినాఁడ నీకమత్యాలు
ష్యముల్ బాఱఁజి,మ్మ జుగుప్సల్ బెడబాప
కర్తవు జుమీ మద్దాలి... 41

మ. గజవక్త్రుండు భుజంగమాధిపతి గంగాద్విపినీభ
ర్తనీ,రజసంజాతుఁడు భారతీసతియు నీప్రాంచ
త్పఫల్ బ్రేమ సా, మజటాగానముల౯ భజింతు
రెపుడు౯ మద్దాలి... 42

మ. యజురాదిశ్రుతులెల్ల ని౯ బొగడు నాహాయంత్రు
నీకీర్తి కన్యజుడు౯ భారతి నీదుతారకము
జిహ్వాగ్రంబుల౯ మేనకాత్మజయు౯ శంభుఁడు
దాల్చి పొంగుదురు శ్రీమద్దాలి.... 43

మ. విజితత్వంబున నొంద దీషణదవాగ్నిర్భాతి
యోమహాచతు, ర్భుజ తచ్ఛాంతికి తాపకీవకరు
ణాపూరంపుఁబాలేటిచె, మ్మజుమీ నమ్మినవాక్షి
కాంబుద ఋఁక౯ మద్దాలి... 44

మ. గిజిగాడెట్టులొ యట్లజీవుఁడును దద్దేహంబె దే
హంబుతొ,ద్విజ మాలోపల జ్యోతినుంచుకొని
యుద్దీపించునట్లె యజ,హ్మాజగజ్జ్యోతినినిన్నుఁగాం
చనలెలో మద్దాలి... 45

మ. గజగండస్థలివాలె నెమ్మన మశక్యంబైన దుర్వాం
ఛవే,గిజిలందూ లెడుదీని మాన్పభవదంఘ్రిస్వర్ధ్రు

మూలైకసీ, మజవాళ్కృష్టికి నందనీయఁగదె శ్రీ
మద్దాలి.... 46

మ. గజపుష్పాంచితదివ్యదామములతోఁ గల్యాణచే
లంబుతో, భుజకీర్తుల్ మొదలైనసొమ్ముగమితోఁ
బోల్పారునీలంపుబో, మ్మజిగిఁ గన్పడవయ్య మొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 47

మ. స్వజనుంగా గరుణించి నీస్మృతుల కస్మన్నాథచే
తఃపశు, వ్రజముంజేసి యొసంగవే యిపుడు
ప్రత్యక్షంబు తాపత్రయో, ష్మ జెడన్ త్వత్పదదర్శ
నాప్తి మనెదన్ మద్దాలి... 48

మ. అజపుత్రాదిమునుల్ భవన్మహిము మేకాంతం
బుగాఁ గాన నో, టజముల్ జేరి జపించి కానరతి
దాప్త్యప్రక్రియాలబ్ధపా, ప్మజడీభూతుఁడ నేను
గాంచఁగలనా? మద్దాలి... 49

మ. అజరద్వీపినిగన్న పాదకమలం బాసించితిన్ జూప
వే, రజనీనాయక సోదరీరమణ యోరాజీవపత్రా
క్ష న, మ్మజుమీ దృశ్యము నశ్య మైహికమునన్
మద్దాలి... 50

మ. అజకంఠస్తనమై పరోపకృతిసేయన్ లేని మద్దేహ
య, ష్టిజనింపన్ ఫలమేమి దీనిని గవిన్ సేవింపఁ
గైకొమ్ము జన్మజుగుప్సం బెడబాసిసార్థకముగన్
మద్దాలి... 51

మ. రజనింజోలె యవిద్య నెమ్మదికి నిద్రంగూర్చు
విద్యాసమృద్ధి జగచ్ఛశుఁడపోలె తెల్వినిడుఁ
దివ్యజ్ఞానహైన్యత్రియా, మజనంజేయవె తెల్విఁ
గైకొనియెదన్ మద్దాలి.... 52

మ. విజితృత్వము నద్దురాప్తిభవ ముద్వీతంబుగా
నూతనాం, బుజసౌందర్యము లైనసీదుపదముల్
బూజింతుఁ గారుణ్యభూ, మిజలాసారము నాప
యిన్ గురియవే మద్దాలి... 53

మ. అజ నీదర్శనముఁ జ్బటప్పుడో యనేహాస్రోతమం
తంశడొం,కి జరంగెన్ గనుపట్టు నిప్పుడయినన్
గీర్తించి మైనిండభ: ర్మజలం బుబ్బి ప్రవింప మ్రొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 54

మ. సుజనుంగాఁ గరుణించి నామదికి సంశుద్ధిం బ్ర
సాదింపి లో, కజనన్యాశ్రయవత్సవత్సశకటా
కారాసురద్వాదశా, త్మజరక్షింపవె మోక్షదాత
వయి శ్రీమద్దాలి... 55

మ. ప్రజిహావల్లికి సాంథుఁ దోరసిలు శేవన్ గర్వికిన్
సీపుగా,వు జగత్పూర్ణుఁడవయ్యు సాధుగుణభ
ప్యం బ్రోతు వజ్ఞానధూ, మజగర్వాంధుఁడ నెట్లు
బ్రోచెదవో నన్ మద్దాలి... 56

మ. అజశృంగీకితవార్కమ ముష్టిఫలవాంఛాయోగ్య

సంసారమహాధ్వజదుర్వాంఛలుమాన్పి యొ
క్కయెడ వేడ్కంబోలె నీదిన్యనామజపం
బూనగ బుద్ధినియ్యగదె శ్రీమద్దాలి... 57

మ. గుజుగుంట్లెంతయుదీర్ఘకైహికపుసంకోచంబు చేతం
గజీబిజిగా చింతలె పుట్టసాగనిఁకనిఁ బెర్కొం
టకె ట్లిట్టిచ్ఛ, ద్మజుగుప్సం బెడబాపి సాగఁగదె
శ్రీమద్దాలి.... 58

మ. గజబంధి న్యుపమానమై యిహా నసౌఖ్యప్రాప్తి
నొందింప సాగె జుగుప్సంబడఁజాల నింకభవదం
ఘ్రిద్వంద్వసేవానికా, మజగన్మోహనబుద్ధి నాకొ
సఁగవే శ్రీమద్దాలి... 59

మ. భుజమధ్యంబున లచ్చి పార్శ్వయుగళిఁ భూ
మిాళ లుప్పొంగ భక్తజనుల్ గొల్వఁగ నోల
గంబమరునిఁ గన్గొందుఁ గన్నార ఘోరజటా
జూటనుతాత్మ కన్పడఁగదే మద్దాలి... 60

మ. గజమెట్లట్లు నేను కర్మఫలనక్రగ్రస్తతఁబొం
ది యా, ధిజబాధంబడియున్న వాఁడఁ గరుణాధీ
నుండవై భావిజన్మజుగుప్సాతరస్థుఁ బాపఁగదె
శ్రీమద్దాలి... 61

మ. మృజమున్మున్న గశుద్ధిదేలిచెద సామిా యోమిఁ
కఁ నీమహా, భజనాగాంగఝురీరసంబొసఁగవే

బల్మాఱునుత్కృల్మషా, త్మజపత్ శాళనమాచరించు
టకునై మద్దాలి... 62

మ. భజమానత్వదుపాస్తిమగ్నమతినై భాసిలినట్లుఁ
స , జనత్వం బొనఁగూర్పవయ్య సుమనోబం
హిష్ఠ సద్భక్తిన, ర్మజద్ధైర్యంబున ధిక్కరించెద
యముఁ మద్దాలి... 63

మ. విశాలసమున గాఁగఁ బంచరాయు నిర్వ్యథాప్తి
గా జీవనంబు జగద్వందితయుష్మదంఘ్రిభజనా
పూర్ణంబుగా నిర్మలా, త్మజటివ్రాతనుతాత్మ నా
కొసఁగవే మద్దాలి .. 64

మ. గిరిగిట్లాడెడిదీనతఁ బరులకై కేల్మాచుటకాని
నీకు జత్తై మ్రొక్కుదు నీనికిత్తిరిపెపుంగోరాట
ముఁ పేరి పా, మజిలాయించుటమాన్పు మ్రొ
క్కులిడెదఁ మద్దాలి... 65

మ. విలసత్ క్షీరరసానుభూతివలె నీవిఖ్యాతివర్ణింప
నిం, పుజెలంగఁ దయచేసి నిల్పఁగదె నాబుద్ధిం
జిదానందధా,మ జగత్సన్నుతనామ శాశ్వత
తమా మద్దాలి... 66

మ. భజనాభావుఁడనౌట నతీగతుగా భావింతువే
మోసమ, స్తజగత్కృత్రప నీకు ద్వేషిగలఁడాసర్వం
బు నీసృష్టియా,త్మజుఁగాఁగై కొనకున్న దిక్కుగల
దా మద్దాలి... 67

మ. కుజనాఖ్యాకుఁడ నేను నీవు సదనుక్రోశప్రభావుం
డ వింక జడత్వం బెడలించి నాకునిధివై కన్పట్టి
ప్రాకృష్టక, ర్మజనుంగా గరుణింపకున్నఁగలదా
మద్దాలి... 68

మ. అజఘన్యత్వదుపాస్తినాకొసఁగవేయాత్మేశ భూవ
హ్నివా, యు జలాకాశగుణాన్వితంబయిన యీ
యుచ్ఛిష్టదేహంబుక, ర్మజమే నిత్యము భక్తిని
త్యధనమే మద్దాలి... 69

మ. నిజమొప్పారఁగ నాదుకందొవకు నానెయ్యంబు
పేరింటనొ, ప్పుజకోరంబునకుఁ మదీయహృదయం
భోరాశికిఁ జందమా, మజమీ నీపదపద్మ దర్శ
నమిఁకఁ మద్దాలి... 70

మ. భజనీయాత్మక నావిశుద్ధి వివరింపం బుద్ధి స
న్నాసిరీ, తిజుమీ నిన్ను నెఱుంగఁదోఁచునెడఁ
గీర్తింతుఁ .సదా వేదుజా, ల్మజనుండఁ ద్వాప
నుజ్ఞయెట్టులో యిఁకఁ మద్దాలి... 71

మ. వ్రజముల్ గూడుక గోపగోపికల నిర్వ్యాజైక
భక్తిఁ బలా, నుజ నీసేవలొనర్చు భాగ్యమున
కెన్నోనోఁచిరో జన్మజ, న్మజఘన్యత్వము బాసి
భాసిలుటకై మద్దాలి... 72

మ. కుజరూపంబుల నేమినోచెనొకొ నీకుం గానలోను

న్న యా, భుజపత్త్రద్రువు లాఁకసాలతరు లావున్నా
గముల్ వీచియు, మ్మజనం జల్లని సేవ సేయుట
టనునై మద్దాలి... 73

మ. ప్రజలెట్లట్లుగ నీవు గోపికలు బెంపన్ సొంపు
గై కొంటకే, భజనల్ జేసినపుణ్యమో గృహావనీ
ప్రాంచజ్జపాకుంద పో, మజయాజాతిలవంగలుం
గములనున్ మద్దాలి... 74

మ. ప్రజడింభచ్ఛటఁగూడి నీవనవిత్రోవంబోవుచో
దర్భగు, ల్భజముల్ నీపదపద్మముల్ తమపయిం
బర్వం బవిత్రస్వనా, మజగత్స్వార్థములౌట కేసు
కృతమో మద్దాలి... 75

మ. గజనిమ్మల్ సురపొన్నలుం బనసలుం గన్నేరు
లున్ మున్నుగాఁ, గుజముల్ గాన; నవల్లవీక
భవనంఘ్రుల్ దోహదాచారథ, ర్మజసంభావనఁ
గాంచనోచుట హాహా మద్దాలి... 76

మ. రజనీచారుఁడు సీతఁ గొంచు జన తద్రక్షఃపతిన్
దాఁకి వీఁక జటాయుఃఖగమిూన్లై నీకొలనుఁ
దత్కాయంబు సంగ్రామక, ర్మజితంబౌటకు నెంత
పుణ్యఫలమో మద్దాలి... 77

మ. నిజవిత్తంబులు సార్థకంబులుగ నిన్ సేవించి
యర్పించి యిం, పుజనింపన్ జరియించుపుణ్యు

లకుఁ దత్పుణ్యంబు నీరెత్తుని, మ్మజిగుళ్లోత్రిఫలిం
చునట్టులుగదా మద్దాలి... 78

మ. వ్రజముఖ్యుం డొకఁ డేకతంబ తనకుఁ వాలా
యమై నెమ్మనం, బు జెలంగం బొలిగద్దనెక్కిన
దొంగా బోసేతురమ్మన్న యా,మజతై రాభుజి ఖుం
పవత్తునఁట శ్రీమద్దాలి... 79

మ. భజనాభావమతిఁ మదాంధులయి సంపన్మోహ
బుద్ధిం గిజా,గిజ నెన్నాళ్లుకు దన్నుకున్నఁగలదే
క్షేమంబు సంసారవి,ర్మజనశ్రేణుల కూర్ధ్వసిద్ధి
వలనఁ మద్దాలి... 80

మ. అజరాస్థానపలాసినీ రతిసుఖవ్యాపారనష్టక్తని,
శ్వాజిదాదుల్ భవదంఘ్రిభక్తిరలె మోక్షశ్రీద
ముల్ గావు నో,మజనుఁ నీపదసేవ సువ్రత
ముగా మద్దాలి... 81

మ. యజనంబుల్ పదివేలు చేసిన యనిశ్చైత్యం ద్రాశ్ర
యంబింతెకా,ని జనిఁ మాన్పెడులోకమబ్బదు
తదుష్నేషంబు నిఁ గొల్వబే,మఁ జిగుర్కొన్న
యనంతరంబునఁగదా మద్దాలి... 82

మ. ద్విజుఁడై వం బ్లవుఁడైనఁగాని నినుగీర్తింపం బ్రవు
ణ్యాత్ముఁడౌ, కుజనత్వంబున మత్తుఁడై సిరులు పె
క్కుల్ గల్గి కౌసుంభరో,మజముల్ గట్టినపుణ్య
మూర్తియగునే మద్దాలి... 88

మ. ఖజకాకాండమెఱుంగునే మృదులశాకస్థాయియై
యుండి వేళ్ళజతిక్తాదిరుచుల్ సుపూాయమున కేలా
కల్గు సద్బుద్ధిసౌ, మ్యజనుశ్రేణులపొందునంత
మనినక్ మద్దాలి... 84

మ భుజియింపక్ నవనీతమై యమృతమై పూదే
న్నయై నారికేళజలంబై సుక్షమై రుచించు
మృదుహారంబైన నీరామనామజపం బెంతటి
యోగ్యభోగ్యఫలమో మద్దాలి... 85

మ. ఋజుబుద్ధిక్ నినుసంస్మరింపఁగలుగుక్ శ్రీశైలకాశీ
నివాస జగన్నాథ గయాప్రయాగసువిశేషం
బుల్ మహాదానధర్మజపాధ్వర్య తపోవ్రతైక
ఫలముల్ మద్దాలి... 86

మ. త్రిజగద్భర్తయశేష సేవ్యుఁడు మనోధిష్ఠుండగ
ణార్థదాయి జితక్రోధుఁడు నీవలెం గలుగునే
యింకొక్కనాథుండు కర్మజకాలుష్యముబాయ
నిన్నెగొలుతుక్ మద్దాలి... 87

మ. అజునిం బొక్కిటగన్న వేలుపవు నీయం దాపదు
ద్ధారకా, ఖ్యజగద్ధేయముగాఁ బ్రసిద్ధుఁగు నీకన్నం
గృపాశాలి బ్రేమజెలంగం భరియించుటెట్లు
గుసు శ్రీమద్దాలి... 88

మ. అజహాద్దంభవిజృంభమాణవిపులాజాండంబుదీపై

కరూ,పజతేజంబున వెల్గఁజేసెదు భవద్ధ్యానంబు
వర్ణింపఁ బ,ద్మజుఁడైనఁ భవుఁడైన నోపఁగ
లఁడా మద్దాలి... 89

మ.భజనీయైకనిగాఢహుంకృతులు సంభావించి వం
దారువా,గ్మిజనశ్రేణికి విద్యలిత్తువు హయగ్రీవా
కృతిఁ నీవు సా, మజచర్మాంబరపూజితాంఘ్రి
యుగళా మద్దాలి... 90

మ. విజయుఁ భీమునివెంటదోడ్కొని రణోర్విఁ
భీముచేతఁ గిరి,వ్రజనాథుం బొలియించి చేసితి
వి నిరాఘ్యరాజ్యార్థసంసిద్ధి ధ,ర్మజునింగూర్చిటు యు
క్త్యమాణునిగ శ్రీమద్దాలి... 91

మ అజరద్ధ్యానసుఖోదయాప్తి తనసామ్మైనప్పుడే ని
న్నుపం, చజనుండెంచవలెఁ దదారభటి హ్రస్వం
బైన యుద్ధామభీ, మజరాభారము తోఁచనీయ
దు సుమీ మద్దాలి... 92

మ. త్రిజగంబుల్ భరియించి ప్రోతు వెపుడుఁ
దేవావళుల్ మెచ్చ నం, డజనుఃకూర్మ వరాహ
సింహ వటుగా ట్సంతానజిద్రామ రా, మజిన
శ్రీకలికిస్వరూపములచే మద్దాలి... 93

మ. త్యజియింతుఁ జనినీకృపారసముచేతఁ భీతతం
ఖాసి దీ, నజనాధారక నిఁ భజించునెడలఁ

నాబుద్ధికిఁ యాతయా, మఱవందత్త్వము నొం
దనియ్యకుము శ్రీమద్దాలి... 94

మ. ధ్వజినీసంగ్రహ మెంత యున్న బహువిత్తంబు
న్న దివ్యాశుగ, వ్రజమున్నఁ దనవెంటరాదు య
మునోర్వఁ రాదు నీదిక్ష్యనా, మఱపం బిచ్చినదా
న సర్వసుఖమే మద్దాలి... 95

మ. భుజగాధీశశయాన యానవిజితాంభోజాత శ్రీ
మద్గదా, గ్రజ మన్నామకతర్ణకంబులర నీకారు
ణ్యపుంబాల గుమ్మజడిం దేల్పవె కామధేనువువ
లెఁ మద్దాలి... 96

మ. ఇఱుగుంగూర్చి శరీరయాత్రకయి భూభృత్తీర
ముల్ జేరి చాల జుగుప్సంబడి యుష్మదీయచర
ణాలానంబునం జిత్తసా, మజ మిన్నాళ్లకు నేఁడు
కట్టుబడె శ్రీమద్దాలి... 97

మ. ప్రజనశ్రీ వహియించె మత్సుకృతసంపత్కామ
ధేనూత్తమం, బు జనింపంబడు నీకృపార్భకము
తన్మూలైకనిర్వాణథా, మజసౌఖ్యామృతసిద్ధి నా
కుఁగొదువా మద్దాలి... 98

మ. రజముంబోలె విధూతమై యఘముబాఱఁ
సన్మనుండై జనుండు జరాత్వం బరుదెంచి జీర్ణ

మతి తోడ్తోరాక మున్నె ప్రణామ్మజపస్తోత్రము
లం భజింపవలె నిఁక మద్దాలి... 99

మ. ఁజరాల్ దీరిచి పేరుగూర్చుగతికై వాంఛంపుపద్యం
బుల, క్కజమొప్పన్ సృజియింపనయ్యె నివిగోఁ
గైకొమ్ము కారుణ్యధా, మ జూహారుల్ పచరించు
వేలకొలఁదుల్ మద్దాలి... 100

మ. ప్రజన్మై యొప్ప వహింపు మత్కవిత యోసర్వేశ
యోదైవతా, ల్లజ సంభావన సేతు నీపదము లీలా
భక్తిపేరింటికిమ్మా, జవాదిం దులకించుపాద్య
విధిచే మద్దాలి... 101

మ. ద్విజరాడ్వాహన నేను దిట్టకవిసూతిన్ గశ్యప
క్షింద్రగో, త్రజుఁడన్ నామము రామచంద్రుఁడు
భవద్దాసుండ నాయందుఁబ్రే, మ జిగుర్పన్ శతకం
బు గైకొనుము శ్రీమద్దాలి యుద్దండరా, య!
జయ శ్రీసువిధేయ! భక్తజనగేయా! నిత్య
భాగ్యోదయా!. 102

ఉద్దండరాయశతకము సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

గొట్టుముక్కల

రాజగోపాలశతకము.

శా. శ్రీభద్రస్థితు లాశ్రితావళుల కత్యుగ్రానుకంపన్
సదా,లాభప్రాప్తులుగా నొనర్చు నజులీలామో
హానాకారమూ,యూంభీగున్ నినుగూర్చి మ్రొ
క్కుడు నవల్పాకల్పతల్పాయిత, క్ష్మాభృత్ప్రసన్నగ
గొట్టుముక్కలపురాంకా రాజగోపాలకా. 1

శా. హేలాసమ్మిళితత్రిమూర్తిరుచియా హేరం
బుఁ బ్రార్థించుచున్, గాళిదాసమయూరమాఘ
ముఖులం గైవారముల్ చేసి నిన్, వాలాయం
బుగఁ బూజసేతుఁ గచనవ్యాపారవిస్తారవా,గ్జా
లాబ్జంబుల గొట్టుముక్కలపురాంకా రాజగోపా
లకా. 2

శా. చక్రీ చక్రిశయాన; యానజితాంచత్స్వర్ణతా
రాపతీ, నక్రగ్రస్తగజేంద్రరక్షణమతీ! నానాప్ర

పంచాకృతీ, శక్రాశ్మద్యుతిసాగరైకవసతీ సన్మౌని
హృత్పుండరీ, కక్రీడాగతి గొట్టు... 3

శా. అకలంకాశ్రితసౌఖ్యదాయక సమస్తాబ్జాండభాం
డాధినా,యక! యంభోజదళాయతాంబక!విమూ
ఢావేశ్యమాయావిడం, బక! సాధువ్రజతాపకృ
త్పృబలదృప్యద్దైత్యకాండైకత, క్షక సద్రక్షక
గొట్టు... 4

మ. వరనాభీజనితాదిశిల్పక!ప్రభావప్రాభవానల్పకా!
తరితానంతమనోవికల్పక ! యశోదానందకృత్క
ల్పకా, స్థిరసంకల్పక! వేదజల్పక! మహాశేషాహి
రాట్తల్పకా, కరుణాకల్పక గొట్టు... 5

మ.పరమాభీరక! భవ్యభారక! మహాబ్రహ్మాండభాండ
స్థలో, దరవిస్తారక! విశ్వకారక! యశోదాదా
రకా! వేషభూ, ధరసంచారక! సద్విచారక!
సముద్యద్భక్తమందారకా,కరుణాధారక గొ...

మ. అజరుద్రాదులు నిన్నెఱుంగుటకు నింతైనన్
సమర్థింపలేరు జగత్పూర్ణుఁడ వన్నిరూపములు
నీరూపంబులై యుండు నిన్, భజనం బ్రీణితు
సేయ నావశమె నాభాగ్యంబు నీచిత్త మో,
గజరాడ్రక్షక గొట్టు... 7

మ. అసమప్రౌఢి సితాసితద్యుతుల నెయ్యంబారగా

రామకృష్ణసమాఖ్యాయుతులై జనించి యదువం
శ సాధ్వములో మిమ్ముఁ బద్యసమృద్ధిఁ భజియింతు
దంభహారిరూపారంభ! సంపుష్టరాష్ట్రసనాథార్భక
గోట్టు... 8

మ. సురలానందము నొంద నందునకుఁ జతుఃప్రీతి
గాఁ; గోపమంధిరశ్రీమఁ బసికందువై వెలయు
మీరాదివ్యామృతాకారవి, స్ఫురణఁ గన్గొన
నేమినోఁచిరో మహాశూద్రీమణుల్ చింతలే,
క రమానాయక గోట్టు... 9

శా. సారోద్ధారపునూనెలంటి, పునుగుం జవ్వాది
మైనూన్చిపస్నీ రాపై జలకంబొనర్చి కృపనెంతో
గోపికల్ మిమ్ముఁ గన్నారం గాంచుట కెంతభా
గ్యమొకో నందాభీరమాయానరాకారభ్రామిక
గోట్టు... 10

మ. అమరఁ మిమ్మొకపుత్త్రమాత్రులని నెయ్యంబార
నూహించి చిత్రముగాఁ బుత్త్రమహోత్సవం
బులు యశోదానందు లానందభావముతోఁ
జేయుట జన్మజన్మకృత సేవానిష్ఠులౌటంగదా, కమ
లాకాముక గోట్టు... 11

మ. జగదీశానులు రామకృష్ణులు చికీర్షాభవ్యులందుం
బ్రియంబుగ వాక్రుచ్చుచు మీకు నామకర

ణంబుల్ సేయు తన్నందభా,గ్యగురుత్వంబు భజిం
పశక్యమె కరాగ్రాంచద్ధనుశ్శంఖచ,క్రగదానందక
గోట్టు... 12

శా. సారప్రౌఢిమ పూతనాస్తనగుళుచ్ఛంబుల్ వడిం
బీల్చి; త,ద్ఘోరాకారము రూపుమాపినసమ,గ్రున్
నిన్ను సేవింతు; వి,స్ఫారతారకనామవర్ణఫలక
భ్రాజిష్ణు జిహ్వాగ్రవ,ద్గారిత్ర్యంబక గోట్టు... 13

శా. హంసల్ జోడుగఁ గూడియాడు నటి నందాగా
రసీమన్ వ్రజో,త్తంసుల్ మెచ్చఁగ వాసుదేవయు
గళత్వవ్యక్తిఁ జిట్టాడుమీ, సంసద్బాల్యవిలాస
ముల్ గనుట కున్నాస్నహించెదన్ జూపవే, కంస
ధ్వంసక గోట్టు... 14

మ. నిరతిన్ మించిన కాకపక్షములతో నిండారు వేన
స్థ్వాతీ, వరజాంబూనదచంద్రహారములతో వర్ధి
ష్ణులై నందగో, పురవీథిం జెలఁబాడుమీ చిఱుత
రూపుల్ చూపరావే;సుదా,కరుణావార్షిక గోట్టు.

మ. అలరన్ సువ్రతమెంతజేసిరొ వసంతారామసీ
మన్ జిగు,ళ్లలరన్ మేసెడుబాలకోకిలలయట్లుంబ
ల్కు మీతొక్కుఁబ, ల్కులు చెన్నారఁగ వీను
లన్ వినుటకుం గోపాంగనారత్నముల్, ఖల
దుర్ధర్షక గోట్టు... 16

శా. భావంబందు మిముఙ్ స్వవర్ణికులుగాఁ బాటించి గోపాంగనల్, తీవిఙ్ బొత్తులనారగించుచు సమష్టిఙ్ సేవగావించుత, త్త్కైవల్యంబు నుతింపశక్యమె సుహృత్సంరక్షణారంభ దీ, క్షావిస్తారక గొట్టు... 17

శా. భాగ్యైమించినపాలువెన్న పెరుగుల్ పైమీఁగడల్ గోపక, న్యాగారంబులు సొచ్చి మెక్కుచును శౌర్యప్రౌఢిఁ గ్రీడించుమీ, నైగారంబు నుతింప నాకు నశమౌనా దూయమానాభ్రగ, ర్వాగుర్వాంఘ్రికగొట్టు... 18

శా. ఏమీ యీనవనీతచౌర్యమని తల్లెంతేవిమర్శింపన, మ్మా! మన్నింపుమటంచు చూపవె విముక్తాస్యండవై లోజగత్, స్తోమంబెల్లఁ దనూఘనాఘనతటిద్రూపీ భవత్కాంచన, క్షౌమోద్దామక గొట్టు... 19

శా. చాలఙ్ నీపయిచోరవార్తవిని యిచ్చఙ్ నీపదాంభోజముల్, తోలంగట్టెను దల్లియంద్రు తలిదండ్రుల్ నీకునుంగల్గియుం, ద్రా? లీలామయచిత్స్వరూపివట క్రీడానాట్యరంగస్థల, త్కాలీయాహిక గొట్టు... 20

శా. ప్రీతిఙ్ మద్దు లులూఖలానియతి నుద్వేం

గూల్చి తదక్షసం, జాతద్వంద్వవిముక్తిఁ జేసి
తివి నీసామర్థ్య మార్గావన, ఖ్యాతిస్ఫీతము చక్ర
భానుపరిభూతామర్త్యవిద్వేషిసం, ఘాతధ్వాం
తక గొట్టు... 21

మ. గరిమం గోవులు గోపబాలకులు చొక్కంబొంబ
లంబొసిరల్, బురణింపఁ వనికేఁగుచో దారత
నంబుఁ నప్పుదాయెఁ నిజం, బరయఁ గొల్లఁ
డవై వనాఁడును హిరణ్యాక్షుకయార్థైకసూ,కర
తాభూమిక గొట్టుముక్కల... 22

శా. ధీరప్రౌఢిభజింతు నాయెదుట నెంతేమాధురీ
సాధురీ, తీరావంబగు పిల్లగ్రోలు మునుము త్తెం
నా దలం బింఛ మిం, పారఁ గన్పడవయ్య సా
ధుజనతాపాగ్నిచ్ఛటాటోపకృ, త్కారుణ్యోద
క గొట్టు... 23

మ. మురళీనాదవినోదమాధురికి సమ్మూర్ఛావిధిం
జొక్కుచుఁ, గరమొప్పారెడు ధేనుకోటియెడ
నీకారుణ్యపూరం బభం, గురతఁ మించునితాం
తకుంతల మిళద్గోపాదధూళీసము, త్కరపిష్టాత
క గొట్టుముక్కల... 24

శా. కుంజాగారములందు గోపవనితల్ గోపాలకుల్
మీరలుఁ, బుంజంబై వసియించి చల్దికబళం

బుల్ ప్రేమనన్యోన్యహా, స్త్రాంజల్యంతరభక్తిక్తి గై
కొనుట లయ్యావేడ్క కౌనాశర, త్కాంజాతాం
బక గొట్టు... 25

మ. పవిత్రుల్యాంబగు పాదసంహతి తృణావర్తుఁ బ
కుఁ వత్సదా, నవ్రునిఁ ఘోటకధేనుకాదిఖలు
లఁ మర్దించి నందాదివ,ల్లవులం బ్రీతులసేయునీ
గుణకథల్ వర్ణింతు హైరణ్యరాం, కవదివ్యాం
శుక గొట్టుముక్కల... 26

మ. అమరఁ లేఁగల బ్రహ్మ వంచనముసేయఁ వాని
నన్నింటి నం, దముగాఁ గల్పనసేసి నీవు నలువఁ
వంచించి లోం ద్రాదిదై, వము నీవేకద యీశ్వరీ
త్రితయిలోవత్సస్థలాలాలనభా, క్కమలాధేనుక
గొట్టు... 27

మ. తిరమై గోగణమొక్కనాఁడు వనవీథిఁ మేఁత
లాడంగ భీ,కరదావాగ్నులు జుట్టుకున్న సుధ
వేడ్కం గ్రోలుచందాన బం,ధురదావాగ్నులు
గ్రోలి గోవులను తద్గోపాలురఁ బ్రోచితౌ, గరు
డారోహక గొట్టు... 28

శా. నాకౌకస్సముమైన విప్రతతి నానాయాగముల్
సేయ నీ, వాకొన్నట్లుగఁజేసి తత్సతులు మృష్టా
న్నంబొసంగఁ శుభో, త్సేకం బెల్ల నొసంగినాఁ

డవఁట నీచిత్తం బమూల్యంబు లో, కైకత్రాణక
గోట్టు... 29

మ. మనుతం గోపకు లింద్రయాగ మొనరింపన్ వారి
వారించి శైలమువై పూజలుగాంచి గోగణము
నెల్లన్ బ్రోవవా! ఆలవర్షముగా కుండ నగేంద్ర
మెత్తి సురలార్వన్ భక్తసంరక్షణ, క్రమసంచా
రక గోట్టు... 30

మ. క్రమమొప్పారఁగ గోపకన్యకలు వస్త్రంబుల్
విసర్జించి యమున్యమునన్ నీరములాడ ముచ్చి
లి తదీయక్షామముల్ గొంచుభూజముపైఁ బ్రాఁ
కితివంద్రు గోగణపరిక్షా ప్రక్రియాజాగరూక మ
హావాంశిక గోట్టు... 31

మ. నిబిడాపీతమరంవతుందిలమిళిందీగీతరీతిన్ నెరా,
పొబఁగా నీమురళీరవామృతము లెచ్చోవిన్న
గోపీ స్తన, స్తబకంబుల్ పులకింపుచుండు శిఖి
పింఛాలాంఛితాళి ప్రభా,కబరీభారక గోట్టు...

శా. ఎంచన్ శక్యమె నీవిమర్శపసి నెందేమేఁతలాశిం
చుచోఁ, బంచాస్యంబులకైనఁగాని తలఁజూపన్
రామి గావింతువా, ప్రాంచద్గోనిచయాభివర్త
నగతిప్రౌఢిన్ స్వవధ్ఘంటికా, కాంచీదామక
గోట్టు... 33

శా. ఉత్కంఠన్ వ్రజసుందరుల్ మనములో నూహించ వాంఛల్ సదా, సత్కారించుచుఁ దృప్తి సేతు వట యెంచన్ శక్యమే! నీసము, ద్యత్కారుణ్యము బాణదైత్యబహుబాహాఖండనోద్దండరం, గత్కాండీవక గొట్టు... 84

మ. వలపుల్ నిల్పగలేము నీవుగృపమద్వర్యుండ వౌ మంచుల్, లలుగల్పించెడిగోపకామినుల నెల్లం గౌఁగిటం జేర్చి యు, చ్చలుబూరింతువు క్రీడసల్పి; రతికాంతాలోలగోపాంగనా, కలితస్నేహక గొట్టు.

మ. అసురల్ తాపసు లాగమాంతనిబిడేహన్ గాన లేనట్టినిన్, రమణుల్ గాంచుట కెట్లునోఁ చిరామహారణ్యంబుశోధించి సం, భ్రమ మొప్పన్ వినుతిక్రియాముఖరరుద్రాదిత్యగంధర్వయ, క్షమహారాజిక గొట్టు... 86

శా. శ్రీరంజిల్లఁగ నీవు నీపిలుఁద నారీరత్న మారీతివిస్తారస్నీలసువర్ణమాల్యవిధి రాసక్రీడ లాడించు మీ, తారుణ్యంబు మదిన్ భజింతు వ్రజకాంతానేత్రనీలోత్పల, గ్లౌరూపాత్మక గొట్టు... 87

శా. ఆవిర్భూతధృతిన్ సుదర్శనసమాఖ్యాహీంద్రమే తెంచి నం, దావాసంబునఁ జొచ్చి నందుని మహాగాఢత్వంబుచే మ్రింగ నెం, తో వేగంబున

దానిజంపి కృప నందుంబ్రోవవా మందర,గ్రావో
ద్ధారక గోట్టు... 38

మ. అమరంగంసనియు క్తఘోటకము ఖేంద్రారాతి
చేతిక్ సువి,క్రమమొప్పార వధించి పుచ్చు
టిది నీక ర్తవ్యభారంపుఁజం, దమెకా! దుర్జనఖండ
నార్థపరిలుంఠత్పూతనాపూర్వరం, గమహానాటక
గోట్టు... 39

మ. తనకుక్ మోక్షసుఖంబునిచ్చుటకు నుద్దామ
స్థితిక్ దోడితె, మ్మనిపంపించినమూడ్కి నీకడకు
నొయ్యక్ క్రూరుఁడై యుండి స,జ్జను నక్రూరుని
బంపె కంసుఁడు సదాసంచారయోగ్యత్రయీ,ఘ
నశృంగాటక గోట్టు... 40

మ. ధ్రువభ క్తిక్ వినుదోడుకొంచుఁజనియక్రూరుండు
కాళిందియం, దవగాహంబొనరించి తజ్జలమునం
దమ్మేటిమీలీల లు,త్సవమొప్పారఁగఁ గాంచె
ఫాలఫలకాబ్జాతభ్రమచ్చంచరీ, కవినీలాలక
గోట్టు... 41

శా. దభ్రాపేతగుణైకత త్త్వమగు నుద్యద్దివ్యతేజంబె
యీ, విభ్రాజిష్ణులు రామకృష్ణులన ద్వై విధ్యం
బునక్ బోల్చుమీ, సౌభ్రాత్రంబు భజింతు నెమ్మ
ది సుధాసంధానసంతృ ప్తలే,ఖభ్రూసంసకగోట్టు.

మ. తమకంబొప్ప తిరస్కరించురజకుం దండించి; మే
లైనవస్త్రములెల్లఁ దరియించినావు మధురా
ద్వారంబునఁ నీవెకా, సముఁడౌ సాంబనిమిత్త
హస్తినగరీసర్వంసహోత్పాటనో, గ్రమహాసా
లిక గొట్టు... 43

మ. జిగిరంజిల్లుసువర్ణభూషణము లిచ్చెఁ బాయకుం
డింపుసాం, పుగఁ బూదండ లొసంగె నర్మిలి
సుదాముం డుజ్జ్వలద్గంధచర్చఁ గడుం గూరిచెఁ
గుబ్జ మీకుఁ బరమార్థజ్ఞానసంపత్తిచే, ఖగరా
డ్ఘోటక గొట్టు... 44

మ. నరసింహాకృతి దానవద్విపకళానాశంబు గావిం
చునీ, బిరుదస్ఫూర్తికి లక్ష్యమాకువలయాపీడా
దులే! ముష్టికా, సుచాణూరకఘోరదుర్భర శిర
స్థానాశ్మనిర్ఘాతభీ, కరసంగ్రాహక గొట్టు... 45

శా. దృగ్లోభత్వమొనర్చె నీమృదులమూర్తిస్ఫూర్తి
సంపత్తి ని, త్యగ్లానిఁ హరియించె నీగుణకథా
తత్త్వంబు; నీమాధురీ, వాగ్లీలల్ వినసొంపులయ్యె
మధురావాసప్రజాశ్రేణికిఁ, కగ్లానంబక గొట్టు.

మ. అనుమానింపక మేనమామయని మోహంబింత
యుఁ లేక తా, మునుముఁ ముష్టికముఖ్యమల్ల
పతనంబుల్ విన్నవాఁడౌట యీ, నున గర్జిల్లెడి

సాధుసజ్జనజిఘాంసుం గంసు నిర్జింపవా, కనకత్కా
మక్ష గొట్టు... 47

శా. తాళంబుల్ ధరియించి నారదుఁడు గీతంబుల్
పఠించెఁ దతోఁ, ద్వేలప్రౌఢిమ నాడి రచ్చకలు
దోర్వీథిఁ బ్రవర్షంబులై, రాలెం బువ్వులు
కంసహింసనసుఖప్రబంధురాధామృగా,కాలిలా
దిక గొట్టు... 48

శా. కారాగారమునందు నున్న జనవర్గంబుంగటాక్షిం
చి వి,స్ఫారత్వోద్ధిమ నుగ్రసేనునకు రాజ్యప్రా
ప్తిగావించి దో,స్సారశ్రీమధురన్వసించితివి చం
చచ్చంద్రికాకారశ్మం, గారస్మేక గొట్టు... 49

మ. అమరుల్ సూరాదిపరుల్ సమస్తనృపతుల్ హ
ర్షింప సంభారక, త్వముచే యాదవసింహులై
మధురలో వర్ధిష్ణులై నిత్యసం, భ్రమముల్ గాం
చుమిముఁ భజింతు మదిలో బ్రహ్మాదిగీర్వాణ
లో,కమహాపూర్వక గొట్టు... 50

మ. పరమామోదధురీణబుద్ధి వసుదేవప్రార్థనం జేసి
స,ద్గురుఁడౌ గర్గమహామునీశ్వరుఁడుకోర్కుల్ నిం
డి దైవార సు,స్థిరతఁ మిమ్ముపవిత్రవంతులుగఁ
జేసెఁ దానసద్వ్యశశ్శుభం,కర విజ్ఞానిక గొట్టు...

మ. ప్రవణఁ సర్వజగద్గురుత్వకలనఁ బాటిల్లు

మీఁకుఁ మహో,త్సవమొప్పారఁగ విద్యలెల్ల
గరపెఁ సాందీపుఁ డాచార్యధ, ర్మవిశేషంబున
నెంతవింత గిరిశబ్రహ్మాదిదైవప్రతీ,క్ష్యవిరాడ్రూ
పక గోట్టు... 52

మ. అణుమాత్రంబున దక్షిణార్థమని నిఁబ్రార్థింపఁ ద
త్సూను మా, రణమైపోయినవానిఁదెచ్చి గురు
నారాధించునీకార్యనై, పుణి వర్ణింపఁగ నీప్రసి
ద్ధికి నెఱాపొందార వందారుర, క్షణతాత్పర్య
క గోట్టు... 53

శా. భావంబందు విరోధవహ్ని దహియింపఁగావచ్చి
పల్మాఱు రో,షావేశంబునఁ దారసించిన జరాసం
ధుఁ బరాభూతనా, నావైదగ్ధ్యనిజేసినావు ప్ర
జకాంతానిత్యకారుణ్యలే,ఖావాత్సల్యక గోట్టు.

మ. గుణహీనుండయి తారసించుయవనుం గొంపో
యి యున్మీలితే, క్షణుఁడౌ నమ్ముచికుందుచేత న
తనిం జంపించి తద్భూఖవర, ప్రణతుల్ గైకొని
ప్రీతినొందిననినుఁ బ్రార్థింతు సన్మానిర,క్షణ దా
క్షిణ్యక గోట్టు... 55

శా. నీపాండిత్యము లెక్కసేయ తరమే నిర్మించినా
వౌ మహా,కూపారంబున ద్వారకాపురము కో
ర్కుల్మీఱఁ దత్సంస్మృతిం, బాపౌఘంబు తొలంగు

౦త సకలబ్రహ్మాండనిర్మాణదీ, ర్ఘాపారస్త్వక
గోట్టు... 56

మ. సరసీజాసనునాజ్ఞ నాత్మతనయుణ్ సౌదామినీవి
గ్రహుణ్, వరకన్యామణి నిచ్చె రైవతుఁ డనర్ఘ
చీనజణ్ రేవతిణ్, నిరతిణ్ శీరికి నిత్యనామభజ
నానిర్వ్యాపకారప్రియం, కరవైమానిక గోట్టు.

మ. కృపణుణ్ జైద్యునిదోలి తద్వివాహితురుక్మిం జాల
భంగించి శౌ, ర్యపటుత్వంబునఁ దెచ్చి రాక్షసవి
వాహస్ఫూర్తిచే రుక్మిణిణ్, విపులప్రేమ వరించి
నాంచవు శుభాప్తిణ్ గోపికాచిత్తస్థై, కపరా
స్యంధిక గోట్టు... 58

మ. అసమణ్ శ్రీసతులౌట రుక్మిణియు సత్యాజాంబ
వత్యర్కజా, తరుణుల్ లక్ష్మణయుణ్ సుదంతయు
సుభద్రామిత్రవిందల్ శుభస్థిరతణ్ పీసతులైరి
ఘోషనిలయశ్రీ రాజ్యధారాదిత, స్వరతాధూ
ర్తక గోట్టు... 59

మ. త్రిజగద్బాధకు నుగ్రదైత్యు నరకుం దీవ్రాజిరం
గంబులో, ధ్వజినీయుక్తముగాఁగఁ ద్రుళ్లడఁచి
తద్బంధీకృతానేకభూ,భుజకన్యామణులణ్ వరించి
తివి సంపూర్ణానురక్తిణ్ గదా, గ్రజదైత్యాం
తక గోట్టు... 60

మ. పదియార్వేవురుగోపకన్యకలునుఁ భార్యాష్టకం
బుఁ శుభా,భ్యుదయంబొప్పఁగఁ బుత్రపౌత్రనిచ
యంబుఁగల్గుత త్త్రిప్రియ, ప్రదసంసారివి నిత్య
భక్తి నిరతవ్యాసాంబరీషాదిభ, క్తదయాకారక
గొట్టు... 61

మ. అనయంబుఁ నిను పారిజాతకుసుమం బర్థింప
మేలంచుఁ జ,య్యన నింద్రాదులఁ గెల్చి తెచ్చితివి
సత్యావాంఛితార్థంబు నం, దనమందారము వల్ల
వీనిచయచేతఃపంజరాంతర్మిళ, ద్ఘనకేళీశుకగో
ట్టు... 62

మ. ప్రసభప్రౌఢిప్రసేనుజంపెనని సత్రాజిత్తు నీయందు
నిం,దస మర్థించినఁ దచ్ఛమంతకనిమిత్తంబేగి యు
గ్రాజిలోఁ, వెసభల్లూకపతింజయించి మణినీవేయి
చ్చితో భక్తము, ఖ్యసమాసాధ్యక గొట్టు...63

మ. సముదంచద్గతి నీవు పాండుసుతపక్షంబైన కారు
ణ్యాసం, భ్రమ మేపారఁగ హస్తినాపురముఁ జేరం
బోవు నెయ్యంపుఁజం,దమువర్ణింపఁ బరంబె! సాము
జపరిత్రాణార్థచక్రప్రశి, క్షమహావక్రక గొట్టు.

మ ఖచరాధీశ్వరుఁ దోలి ఖాండవవనగ్రాసంబు గాం
డీవిచే, శుచికిఁ దచ్చుచిచేత గాండివధనుస్తూ
ణీరముల్ క్రీడికిఁ, బ్రదురంబొప్ప నొసంగఁజే

సినవినుఁ బ్రార్థింతు నంభోరుహా, క్షచిదానందక
గొట్టు... 65

మ. అనిలో బాణుని శోణిపట్టణమునం దబ్జాక్షుఁ
డీశుం జ, యించెనటం డ్రాతఁడెనీవు నీవెయతఁ
డశ్రీకైకసువ్యక్తు లొ,య్యన మీలోపల హా
చ్చుతగ్గులనికద్దా! సాధుసత్కార్య ద,క్ష నృహా
ర్యక్షక గొట్టు... 66

మ. త్రిజగత్కంటకు బాణదైత్యు నని లోఁదీవ్రంబు
గాఁ దాఁకిత,ద్భుజముల్ ద్రెంచి యుషాసమేతు
ననిరుద్ధుం దెచ్చి యొప్పారునిఁ, భజియింతుఁ
బదపద్మసంజనితశుంభద్వాహినీదిగ్ధభ, ర్గజటా
వాటిక గొట్టు... 67

మ. సరటాకారము మానిశాపకలనఁ సంప్రాప్తమైనం
బరం, పరశోషిల్లుచు నిఁ భజింప నృగునిం బా
లింపవా! కూపగ,హ్వరముం బాపి కృతార్థుఁజేసి
భళిరే! యార్తార్తపీడానిరా, కరణవ్యాపక
గొట్టు... 68

మ. ఎవరైనఁ మిమునిందజేసిన జయంబెట్లొందుఁ
దా! రాజనం,చువెసఁ మిమ్ముహసించి రుక్మియు
మిముఁ సోల్లుంఠనంబాడి య,వ్వవిదుండుఁ
నశియింపరే హాలధరోద్వృత్తిఁ సురారాతి
శుం,ష్కవనీపావక గొట్టు... 69

మ. యమునం దావసియించుబోటి కిల వ్రయ్యల్ చేసి
రప్పింపఁడే, రమణన్ రాముఁడు లాంగలాగ్ర
మున మీరాజత్ప్రభావంబు ల,య్యమరశ్రేణు
లకైన నెన్నవశమౌనా ! సంగరాభంగశా,ర్ఙమ
హాకార్ముక గోట్టు... 70

మ. నిమిషార్ధంబున సూతునైమిశమునన్ నిర్జించినన్
శౌనకా,దిమునుల్ వేగహలాయుధుం డతని నెం
తేజీవితుం జేసె లో,కము లెన్నన్ నిబిడానురాగ
మున రంగద్రుక్మిణీదత్తహృ,త్కమలారాత్రిక
గోట్టు... 71

మ. కురురాజన్యుఁడు క్షితినొంద హాల మత్యుగ్రం
బుగన్ సాచి త,త్పురి యొడ్డేర్పడ గడ్డయెత్తె
బలభద్రుం డండ్రు; మీశౌర్యవై,ఖరి మీకే తగు
గాక యొల్లకగునా కౌంతేయ సద్భోగభా,గ్య
రమాస్థాపక గోట్టు... 72

మ. అరిభావంబుననైనఁగాని నిను నిత్యంబాత్మఁ
జింతించినన్, బరమానందపదంబు సంభవిలు
కార్పణ్యంబుచేఁ బౌండ్రకుం,డరియై నిన్నె భజిం
చి ముక్తిఁగనె దేహాంతంబునన్ గాలపు,ష్కర
ముక్తేచక గోట్టు... 73

మ. గరిమన్ నిన్ను బరీక్షసేయ భవదాగారంబులన్

జేరి నిర్జరమానీంద్రుఁడు మోసపోయెను భవ
ద్రాఘిష్ఠమాయాసము,త్కరపాథోనిధియందుఁ
గూలి దరిజెందఁ లేక సాధుప్రియం,కరసంకల్పక
గోట్టు... 74

శా. రంగద్ధర్మజరాజసూయమఖసంరక్షాపేక్షకై భీము
చే,తం గర్వాంధుజరాసుతుం గెడపి తద్ద్రవ్యం
బుసాధించి ప్రీ,తిం గౌంతేయుల దన్పినాఁడవు
భళీ దివ్యాంగవల్లీవిశ, ద్గాంగేయాంశుక
గోట్టు... 75

మ. పటిమం ధర్మజు చేతఁ బూజఁగొనునిం భర్జించి
చైద్యుండు దు,ర్ఘటముల్ బల్కిన తచ్ఛిరంబు
సభవారల్ మెచ్చ చక్రాహతిం, ఘటికామాత్ర
ములోన ద్రుంచితివి నక్రగ్రస్తఖిన్నేభసం,కటని
ర్మోచక గోట్టు... 76

మ. అమృతాంధఃపథగామి సౌంభకపురస్థాభీలసా
ల్వాదులం, సమదాటోపులద్రుంపవే సుజనతా
సంరక్షణార్థంబు చ,క్రముసారించి సురావనార్థ
బహుధాకర్తవ్యదై తేయసం,ఘమృగాఖేటక గో
ట్టు... 77

మ. చెలువొప్పారఁగ నీకుఁజేరెఁ డటుకుల్ చిక్రోడ
భక్తిక్రియా,కలనం దెచ్చి కుచేలుఁ డర్పణము

సంగన్ వాని కీనేర్చితా, పొలుపొందన్ గృపచే
సము_స్తవిభవంబుల్ దేవకీగర్భశం, ఖలసన్మా_క్తిక
గొట్టు... 78

మ. స్ఫుటసద్భ_క్తియుతాత్ము: ద్దైనబహుళాశుఁన్
నిత్యసత్యవ్రతో,ద్భటురాజర్షి నిగాంచి పూజగొని
తద్భావంబునన్ నీవు ప్ర,త్యటనంబందితివౌర సన్ము
నిమ:నీమారామ నిస్ఫూ_ర్తిసం, ఘటనాచైత్రిక
గొట్టు... 79

మ. అకలంకస్థితి తల్లి వేఁడిన వరం బాలించి పాతా
ళలో, కకృతావాసుల తన్మ,హాగర్భులవేడ్కన్
దెచ్చుసద్యఃకృపా,ర్థికులన్ విమ్ముభజింతు పార్థ
శుభకృద్దీలారహాస్యప్రసం,గకళాబోధక గొట్టు.

మ. కుహనానూనిశచ్చి యాదవులగై కోకన్ సుభ
ద్రన్ మహా,మహుఁడై చేకొని పోవునర్జునుని
సన్మానించు నీసౌహృదం,బహహా! యెన్నఁదరం
బెహాంసఁడిభ కానో,న్యన్యఘ్న తాం హేతువి,గ్రహస్ఫూ
ర్త్యాయిక గొట్టు... 81

మ అబలాగర్భము గావబూని యి గాయన్
లేమికిన్ రోసిబా,డబుడెగ్గాడిన మాన్పి తత్సుతు
లజాడల్ జూపి సత్కీ_ర్తినొం,గబడెన్ పార్థుఁడు
నీసహాయమపటిమన్ దైత్యఘ్నుతో దృష్టివి, క్లబ
బృందారక గొట్టు... 82

మ. కపివంశాగ్రణి వైనవాయుజునితో గర్వించి
గాండీవిమో,సపడన్ గ్రీడికి బాగాసంగ హను
మన్ సాధించి పార్థధ్వజా,ధిపుఁగావించితి వక్ష
యచ్ఛరసమృద్ధి ద్రౌపదీమానభం,గహరి త్రాణక
గొట్టు... 83

మ. దవముం బోలె మహర్షిభిక్షయని రాఁ దచ్ఛాం
తికై ద్రవ్యముఁ, ఉపమూత్రార్పిత శాకపారణ
ముపల్లన్ సేయవా తృప్తి! మే,ల్గనయం బ్రాణుల
కెల్ల భండనకళాఖండీశవద్దంతవ,క్రవిదూరాదిక
గొట్టు... 84

మ. కురురాజన్యుఁడు వాసవాత్మజుఁడు కోర్కుల్
మీఱఁగా విన్న సం, గరసాహాయ్యము వేఁడ
రాజునకు వేడ్కన్ సేనలంబంపి నీ, వరయన్
సారథివైతి పర్జునున కత్యంతాప్తిచేఁ గోటిభా,
స్కర తేజస్విక గొట్టు... 85

మ. అమరం గౌరవకోటికెల్ల పటుశౌర్యప్రౌఢిమన్
విశ్వరూ,పము జూపించుచు విందుసూతజుఁ డౌన
గ్వన్ భోక్తవై రాయబా, రముపాటించినవిన్
భజింతు హితసంసారార్థలీలాధృతాం, గమ్ము
పాలౌకిక గొట్టు... 86

మ. అసమప్రౌఢిమ సైంధవుం గెడప దీక్షాయత్తుఁ డైన

ట్టియుం, ద్రసుతుం బ్రీణితుసేయఁ దజ్జయనిమిత్త
వ్యాప్తికై యవ్విభా, వసునిం గప్పితి వెంతవింత!
భజనాపారీణతద్ జ్ఞాపన్న, గ్గసుఖప్రాపక గోట్టు...

మ. అమరం గర్ణుని నాగపాశమును ద్రౌణ్యా ప్తిలది
వ్యాస్త్రముల్, సముదంచద్ధృతరాష్ట్రజృంభణ
ము గాంధారీవిచారాగ్నియుల్, క్రమయత్నం
బులమాన్పి పాండవుల వేడ్కంబ్రోచినావార
భ, క్తమనోరంజక గోట్టు... 88

మ. విలసన్భూన్యభవత్తనూభవులకుల్ విద్యాగురుల్
మూఁడుకో, టులపై నెన్బదివేలమందియట తో
డ్తో వారికిల్ సంఖ్యసు, ధిలగాఁ బుత్త్రకు లెన్ని
యర్బ్బుదములో నీకగ్రపుత్రీభవ, త్కలహంసా
శ్వక గోట్టు... 89

మ. ఉరుశౌర్యాఢ్యుఁడు రుక్మిణీసతికిఁ బ్రద్యుమ్నుం
డు నమ్మేటికిల్, వరపుత్రుం డనిరుద్ధుఁ డాఘనున
కావజ్రాభిధానాంకుఁ డీ, సరణిల్ వంశసమృద్ధిగ
ల్గిన మహాసంసారి వౌరౌర సా, గరజామాతృక
గోట్టు... 90

శా. నీజాగ్రత్ స్థితి సాధురక్షణకళానిత్యంబు నీలీల
నా, నాజంతుప్రజజన్మపోషణలయానందంబు నీ
మాయ భా, షాజాన్యాదిదురాసదంబు యదు
వంశక్షీరవారాశిరా, కాజైవాతృక గోట్టు...

శా. అభీలాసురవంచితుం డయినబ్రహ్మన్ వేదవి
ద్యాపున,ర్లాభామోదితుఁ జేయునీకు ఝషలీలా
మూర్తికిన్ దీనర, క్షోణీభారంబు వహించు టెంత
పని; హా స్తన్యస్తగోవర్ధన, క్ష్మాభృత్కందుక
గొట్టు... 92

మ. రుచిరప్రేమ గుచేలు సుద్ధవుని నక్రూరున్ బరీ
క్షిత్తు న, మ్ముచికుందుం గరుణించినట్లు పరమా
త్మున్ గాంచనాంచన్మహా, విచయున్ నిన్ను భజిం
తు నెమ్మదిని లక్ష్మీనిత్యభోగానురా, గచిరంభా
వుక గొట్టు... 93

మ. అలబృందావనవీధి ధేనువుల నెయ్యంబారఁ
బాలించువే, శల నీ వందాక గోవుగన్పడిన వెళ్లం
దోలితో నేను న,ట్టుల నజ్ఞానిని నన్ను బ్రోవు మిం
కఁదోడ్తో భక్తరక్షాసమా,కలితారంభక గొట్టు!

శా. తోరంబైనమదీయభాగ్యమది యెంతో కాని మ
జ్జిహ్వాకున్, సారస్యంబుగఁ గ్రోలఁగాఁగలిగ
యుష్మన్నామచింతాసుధా, పూరం బాస్తతచేఁ
బ్రథానగరద్భాలోకవైకుంఠశ్రీం, గారద్వా
రక గొట్టు... 95

శా. సంప్రీతిన్ నినుసంస్మరించెదను మత్స్వాంతం
బులో నిల్వవే!, సుప్రజ్ఞానిధులైనభక్తులమదిన్

సాంపొప్పఁగా నీవు ని,త్యప్రామాణ్యవిధిన్ వసిం
తువని యం. ద్రంగీకృతాచత్పిశం, గప్రావారక
గోట్టు... 96

శా. నీసౌందర్యగుణంబు లెంతు మదిలో నిన్నే
నుతింతున్ నెఱా, నీసంకీర్తనలాచరింతునను నీని
త్యానుకంపాసుధా, సారంబునఁ దేల్చు మిం
క కచులాగంధస్థలీపత్రరే, ఖాసంలేఖక గోట్టు...

శా. వాలాయంబుగ నిన్నె కొల్తు నినుఁ గైవారంబు
గావింతు నీ, లీలల్ వర్ణనసేతు నీదుకథ లాలిం
తున్ భవత్సత్కృపా, ప్రాలేయప్లుతుఁ జేయవే
నను రమారామామణీపాదలా, క్షాలిప్తాంబక
గోట్టు... 98

మ. నవనీతాత్ముఁడ వీవు నేగ్రహణుఁడన్ నన్నేల న
శ్రద్ధసే, యవిచారింపకుఁ బ్రేమ నిల్పుము కరం
బర్థింతుఁ గైకొమ్ము మ, త్కవితారామము శౌన
కాదిమునిబృంద స్వాంతమాకందవృ, క్షవిరాజత్పి
క గోట్టు... 99

శా. శ్రీమన్మూర్తివి నీవు నిన్ దలఁతు నీచే సంపదల్
గాంతు నీ, కైమోడ్పుల్ పచరింతు నీవలన మో
క్షప్రాప్తిసాధింతు నీ, కామోదంబుగఁ గూర్తు
నామనసు నీయందేసుమీ సత్యరే, ఖామాహా
త్మ్యక గోట్టు... 100

శా. శ్రీమత్కాశ్యపగోత్రదిట్టకవివంశీయాఘ్యుఁడన్
రామచంద్రామాత్యాంకుఁడ నీకథల్ శతకప
ద్యారూఢిన్ వాక్రుచ్చితిన్, స్వామీ యీశతకం
బు గైకొనుము నీసామర్థ్య మత్యంతమౌ, గాను
తోప్రేమక గొట్టు... 101

మ. పరగం గ్రిందటిజన్మజన్మముల నిన్ బ్రార్థింప
లేనైతి ని, న్నరరూపంబునఁ గొల్వఁగంటి నిటతో
నాకబ్బెసన్ముక్తి సు,స్థిరమై యర్జునసాహసార్థభగ
వద్గీతాగహస్యప్రియం, కరవాచాలక గొట్టుము
క్కలపురౌ కా రాజగోపాలకా. 102

గొట్టుముక్కల రాజగోపాలశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకము రచించినకవి దిట్టకవి రామయోగి దీక్షితులు. ఇతఁడు కాశ్యపగోత్రుఁడు. నందిగామ తాలూకా గొట్టుముక్కల నివాసి. చిరకాల మీకవి నూజవీటిలో నారయప్పారావు బహద్దరువారి యాస్థానమునందుఁ బౌరాణికుఁడుగ నున్నటులఁ గవివంశీయులు చెప్పుచున్నారు. ఇక్కవి రంగారాయచరిత్రము రచించిన నారాయణకవిమనుమఁడు. ఈయనతండ్రి సుందరరామసూరి. తాత యాదవరాయకవి. జనకపితామహులప్రతిభావిశేషములు తెలియవు.

రామయోగికవి సంస్కృతమున నసాధారణపండితుఁడు. ఒకమా టీకవి తమప్రభువర్యునితోఁ గాంచీనగరమునకేగి యటనున్న మహాపండితులతో వ్యాకరణశాస్త్రమునఁ జాలదినములు వివదించి విజయమంది బ్రహ్మరథము పీతాంబరసత్కృతి నూటపది యాఱురూపాయలు సభాసత్కారము సేలువులు బహూకృతిపొంది గృహాభిముఖుఁ డాయెనఁట. నాఁడు మొదలు నేఁటివఱకుఁ గాంచీనగరవాసులు

ఆంధ్రులు విద్యావాదములలో గడుసరులనియు నెవరిచే జయింపఁబడని కాంచీనగరపండితుల నాంధ్ర నియోగి జయించెననియుఁ జెప్పుకొనుచుందు రని కవి వంశీయులు చెప్పుచున్నారు. వ్యాకరణశాస్త్రపారంగతుఁడును పండితోత్తముఁడు నగు రామయోగి రచించిన యీ శతక ప్రశస్తినిగూర్చి ప్రత్యేకముగా మేము చెప్పవలసిన దేమియు లేదు. ఇక్కవి సంస్కృతమునఁ బెక్కు గ్రంథములకు వ్యాఖ్యానములు మతవిషయికఖండనగ్రంథములు రచించెను. కవి తన యుత్తరవయస్సులోఁ దనగ్రంథసముదాయముతో మచిలీపురమునందు నివాస మేర్పఱచికొనెను. ఉప్పెనవచ్చుటచేఁ గవివ్రాసిన గ్రంథములన్నియుఁ జరాస్తియంతయు సముద్రార్పితమైనదనియు నెటులో దైవవశమున రుక్మిణీపతిశతకముమాత్రము బైటపడినదనియుఁ గవివంశీయు లెఱింగించిరి. మాకులభించినరుక్మిణీపతిశతకమాతృక కొండపల్లి పీచుకాగితములపై అగురుసిరాతో వ్రాయఁబడియుండెను. పుస్తకము ఒకటిరెండుమాఱులు సముద్రస్నానముగావించినటులె యుండెను. కొన్నిచోటుల వర్ణములు పద్యపాదములు చెరిగిపోయెను. కావుననే

పూర్వగ్రంథములన్నింటికిఁ బ్రత్యంతరములు వ్రాసి పలేఖకులు దీనిని ముట్టుకొనరైరి. ఇఁక నుపేక్షించిన మొడల నీపుస్తక మదృశ్యమగునేమో యని శ్రమ చేసి యథాశక్తిని శుద్ధప్రతిని సిద్ధపఱచి ముద్రణ మున కొసంగఁగలిగితిమి.

ఈకవివ్రాసిన రెండుశ్లోకము లొకజీర్ణపత్రము మీఁదనుండఁగ యథారూపముగ వ్రాసితిమి. ఈశ్లో కద్వయమువలన నీకవి సంస్కృతకవితానైపుణ్యము బోధకాఁగలదు.

శ్లో. మేఘుస్స్వనీరదఘనాఘనతా ప్రసిద్ధి
స్సంపశ్య కేవలఘనం సరదం ప్రసిద్ధం
శ్రీనారయప్రభువరం సరదం ప్రసిద్ధం
సంపశ్య కేవలఘనం ముఖవర్ణ భేదీ
మోఘూభవ త్యనుపమోహి సరాజవర్యః.

శ్లో. విరాజతే లోకవిరాజిరాజతా
విభాకరే సంస్థితి మేతిహంసతా
సరాజహంస స్సమదీపిసర్వదా
సదాఖ్యయా నాగయ భూపవర్యః.

ఈకవి కాంధ్రకవితయం దంతనైపుణ్యము లేదు. కాని సుప్రసిద్ధకవి వంశజుఁడును పండితోత్తముఁడు

నగుటచే నీశతకమును రామయోగి మనోజ్ఞముగ వ్రాసియున్నాఁడు. చిరకాలమునుండి మూలఁబడి యున్న యీశతకము శుద్ధప్రతి వ్రాసికొనుట కిచ్చి ముద్రణమున కవకాశము కల్పించినఁ గవితమ్ముని కుమారు ఁగుదిట్టకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాజి గారిని బ్రశంసించుట ధర్మము.

కవి రమారమి యేఁబది సంవత్సరములపై కాలమున నూజవీటిలో మరణించెను.

నందిగామ.
1-4-25

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరస్తు.

కిట్టకవి రామయోగిప్రణీత

రుక్మిణీపతిశతకము.

ఉ. శ్రీకర సాంకవాంగమృతవీకర చాఱుకెలాంకరాస్వచా
మీకరచేల శ్రీకర సమీకరమాకర వారిజాత
మైత్రీకర పాదపల్లవసుధీనుతమానిత దీనమా
నవాళీక నగాంక బంధురజనీకరలోచన రుక్మిణీ
పతీ 1

చ. జలధరనీలగాత్ర దనుజవ్రజకంఠఖనిత్ర కల్యవా
గలఘుసుపర్వవర్ణ్యనుతియుతాత్మవిచిత్ర చరిత్ర
వర్తులాంకలితకళత్ర పాపలతికాశితదాత్ర పతత్రి
నేతృపత్ర లలితవక్త్ర సంకుమదరాజితచిత్రక
రుక్మిణీపతీ 2

ఉ. బాల విశోక పాకలితఫాల దయాసువిశాలలో
లసల్లాలకజాల గైరికసమంచితచేల తమాల
భూమిజాభాలలితాంగ జాలపవయాన భవస్తుత
శీల దేవతాపాల విరోధికాల శిశుపాలవిపా
లక రుక్మిణీపతీ. 3

ఉ. దండితవైరితండహిమధామ సమంచితతుండవా
జిరాట్కాండ విశాలకుండలయుగద్యుతిమండిత
గండసుస్తవే,దండపచండ సద్మగతవండక పాతక
సంతమిశ్రమా,ర్తాండ నమస్క్రియాపరసుధాశ
నిమండల రుక్మిణీపతీ. 4

ఉ. భూసురవారపోష పరిపూర్ణసుధాసమభాష
దేవతా,గోసముదాయపోష జితఘోరతరాద్భు
తదోష భూషణో,ద్భాసితవేష దాసజనపంక
జపూష చతుర్ముఖాదిశ,స్తాసనుసన్మనీష విబుధా
హితశోషణ రుక్మిణీపతీ. 5

ఉ. అంగజరూపసన్నుతసితాంగ విహంగతురంగ స
త్కృపా,పాంగరథాంగసంగ పరిపాలితదేవకదంబ
మౌనిసా,రంగతమఃపతంగ కలుషాంగద భంగర
థాంగభీతిమ, త్సాగరరంగఖండితనిశాకరపుంగవ
రుక్మిణీపతీ. 6

ఉ. దేవ మహానుభావ ఖచరీధరసన్నుతభావ దైత్యవి
ద్రావ భయానకౌఘగదదావ సమంచితభూరి
కంకణా, రావ ముఖాంబుజాతవిసరన్నయ
భావ కరాంగుళీధృత,గ్రావ దయాకటాక్షపరిర
క్షితసేవక రుక్మిణీపతీ. 7

ఉ. రక్షితనాగభాసురపరాగ భయంకరశౌర్యవేగ

సం, శిక్షితదైత్యపూగ మునిసేవితపాదపరాగ
సత్కటా, క్షుక్షుణయోగ యోగబలఖండితకిల్బి
షరోగ రాగర, క్షకపణానురాగ కృతదైవత
భోగక రుక్మిణీపతీ. 8

ఉ. రాజిత తేజ గుప్తగజ రాజమనోజ్ఞకళామనోజ సా,
మ్రాజబిడౌజ వక్త్రసదృశాంబుజ రాజనికారిలోచ
నాం,భోజ దయాకటాక్షపరిపోషితగోపసమాజ
భక్తనో, భూజ గృహీతసర్వజనపూజ గదాగ్రజ
రుక్మిణీపతీ. 9

ఉ. కోమలనీలదేహ మునికుంజరనిర్మలచిత్తగేహ పు
త్రామితమోహ భక్తనివహాపదుషర్బుధవారివా
హ ఘో, రామరవైరిదాహ విశదాననవాహవి
పూరితవ్రజ,స్తోమలసత్సమీహ సతశోకతమోప
హ రుక్మిణీపతీ. 10

చ. చతురవచఃకలాప మణిచారుకలాప మనోజరూ
ప స, స్తుతిపరమేరుచాప పరిశోధితదారుణపాప
గోప దు, ర్మతిదురవాప ఘోరరిపురాష్ట్రతిగర్వ
విలోప శాపసం, హృతమునితాప భక్తజనహృ
త్కమలాతపరుక్మిణీపతీ. 11

ఉ. పాతకకాననవ్రజనిపాతసుహేతి వినాశితామ
రా, రాతి మనోహరాకృతివిరాజితనాథనిచింతన

ప్రణ, త్రాతతభీతి వర్ధితపదాబ్జయుగా శ్రితమాన
వౌఘస,ద్యూతి ముఖాంబుజాతపరిభూతనిశాపతి
రుక్మిణీపతీ. 12

ఉ. విశ్వనివాస విశ్వకర విశ్వవిదూరక విశ్వసుందర
యో, శాశ్వత విశ్వరూప భవశాసనవిర్మలనిర్వి
కార లో, కేశ్వర దేవదేవ నిను నెంతటివాఁడ
నుతింప నోపత, త్ర్యక్షపురాణపూరుష చిదాత్మ
నిరంజన రుక్మిణీపతీ. 13

ఉ బంగరుచేలగప్పి సకపాంగవిలోకనలీలనొప్పి న
వ్యాంగదముఖ్యభూషణసమంచితవేషముతోఁడఁ
గూడి సా,రంగమునందుఁ బూనినదయంబున నా
కు భవత్పదాంబురు, ట్సంగతి నీయఁగోరెదను
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 14

ఉ దండము గోపయూవతకదంబకుచస్థలపత్రలేఖనా
ఖండచమత్క్రియాంచితనఖక్షతచందిరఖండలా
లిత, (?)త్కాండజలోచనావృతసకాశసుదేశలస
త్కవేల స,త్కాండవవర్తి నేత్రయుగతామర
సాంఘ్రిక రుక్మిణీపతీ. 15

చ. దరదరవిందలోచన సుధారసభాసురహాసయో
ధరా,ధరధర దారితారి జనతారక తారపటీరహీ
రకుం, దరసమరాళగౌర యశతామరసోదర

భక్తసాదరా, ఖరకరచారుతేజ భవకాననపావ
క రుక్మిణీపతీ. 16

ఉ. తమ్ముల కెమ్మెచే మలినదమ్మగు నెమ్మొగముం గర
మ్ము భ, వ్యమ్మగుసొమ్ము కెంజిగురుటమ్ముల వేలుపు
టమ్మకుం శివా, సమ్మగుటొమ్ము నెమ్మిపురిసమ్మిళి
తంబగువేణినుందరం, తమ్ములు గల్గుదేవ మిము
నల్పెద నెమ్మది రుక్మిణీపతీ. 17

ఉ. పాతకతూలసంహతికిఁ బావకకీల నిరంతరంబు కం
జాతభవా ప్తబంధుపునిశాకరకోటికిఁ జిత్తభీకరం
బాతతభూతసంతతుల కానగణింపఁగ నీదునామ
మా, రాగిల నంగ భక్తగజరాజితపాదక రుక్మిణీ
పతీ 18

ఉ నందనమాచరింపు సురనందితసుందరపాద దేవకీ
నందన భక్తచందన సనందముఖస్తుత మామనో
కజేం, దిందిర మందహాసయుతుఁ దీరగుతావకవక్త్ర
కంజ బిం, పొందఁగఁజూపు మాకనులనొప్పుగఁ
జూచెద రుక్మిణీపతీ. 19

ఉ. సంచితపుణ్యరాశి యగుచంద్రవిభావన నీవుగల్గఁ
గాఁ, గొంచెపుదేవతాతతులఁ గొల్తురు ధీబల
హీనతం బయో, దంచితగాంగసైకతమునందు
జలార్థము ద్రవ్వులీల స, త్కాంచననూపురోల్లసి
త కమ్రపదాంబుజ రుక్మిణీపతీ. 20

ఉ. భక్తచకోరజాలపరిపాలనచంద్ర ధురావహాంబు
లై, దిక్తటసంచరద్రుచుల దీప్తములౌ భవదీ
యపాదను, వ్యక్తనఖాంకురంబు లనయంబును
మామకచిత్తవీథి సం, సక్తతనొందఁజేయఁగదె
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 21

ఉ. నందునియందు నాద్రుపదనందినియందు యశో
దయందు నా,మందలయందు మానిజనమండల
మందును భీష్మునందు నే,చందమునన్ గనంబ
డెనో చక్కనిమీకరుణాకటాక్ష మా,చందము
నమ్ము దైన్యకము సల్పుము నీ వికరుక్మిణీపతీ.

ఉ. శంకరమిత్ర నీచరణసారస మాత్మనిరంతరంబు
ని,శ్శంకఁ దలంచువారల కసాధ్యమొకించుక లేద
టంచు నే,ఖాంకరణంబు మీఱఁగ శుభంకరభేరి
గజంబునెక్కి యా,తంకములేక సాఁదను దార
గుణాకర రుక్మిణీపతీ. 23

ఉ. కోరితి మీపదాంబుజము కూరిమిచేఁ బరదేవ
తాతతిన్,జేర నదెట్లటన్న; మదసిక్తమతంగజగం
డమండలీ, చారుతరస్థితింబరగుషట్పద మొందును
గాక యుజ్జ్వల,త్తైరిభ మొందునే వికచసారస
వాసన రుక్మిణీపతీ. 24

ఉ. మిమ్ముల నమ్ముకొంటి నిటమీఁద మఱెవ్వరి వేఁడ

నంటి మీ, తమ్ముల గేరు నెమ్మొగ ముదంచితరీతిని
జూపుమంటి నా, సామ్మునునీవయంటి మధుసూద
న నన్నరుణింపుమంటి నా, నెమ్మది మీపదాబ్జముల
నిల్పుమటంటిని జానకీపతీ. 25

చ. గజపతిఁ బ్రోచినాఁడవని కామినికోర్కులొసంగి
తంచు సద్విజునిగుచేలు నేలితనివించు భవచ్ఛర
ణంబు వేఁడితిక్, భజనముజేయువారలఁ గృపా
వతిఁ బ్రోచెదితండ్రి పాతక, వ్రజములడంచి బ్రో
వఁగదె పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 26

ఉ. చల్లడముక్ పెలుంగు నిసుచక్కఁజెలంగెడుధట్టి
జాళువా, పిల్లనగ్రోవి ముత్యముల పేరును మేల్మొ
లనూలు మించులక్, గల్లయొనర్చు నందనపు
ఖాడువయొప్పఁ గళింపజాతటిక్, సల్లలితప్రచా
రములు సల్పినదేవర రుక్మిణీపతీ. 27

చ. పరమపవిత్రతాపక సుపాదసరోజపరాగరాజి
సం, వరణధురీణతామహిమ భాసిలు గోపకుమా
రపేటికా, స్ఫురదురుభాగ్యరేఖల సమున్నతిఁ
బెంపునుతింపశక్యమే?, హరిహాయ హేమగర్భని
టలాక్షులకైనను జానకీపతీ. 28

ఉ పంకజనేత్ర మీపతితపావననామ సుధారసంబు
ని, శ్శంకత నానుసత్పురుషసంతతి కెంతపనుల్ పరే

తరా,టిక్రాంకరచక్రవాళకముగీటడంగించుటమో
క్షలక్ష్మిచే, సంకలితత్వమొందుటయు సారసలో
చన రుక్మిణీపతీ 29

ఉ. శత్రు విరించి శంభునుతి చక్రవిరాజిత భూరి
భూష ని,ర్వక్రపరాక్రమక్రమ నివారిత వైరి
భవల్ల సన్కరో, పక్రమణప్రభావము గృపా
నుతి మాకు నొసంగుమయ్య యో,నక్రవినాశ
సంతుషితనాగకులాధిప రుక్మిణీపతీ 30

ఉ. నెమ్మది నమ్ముకొంటి శయనీకృతశేషఫణామణి
ప్రభా,సమ్మిళితాత్మదేహరుచిచక్రనిడంబితగోత్ర
భిద్ధను,స్సమ్మహితాంబువాహ విలసద్ద్యుతి తావక
దివ్యపాదప,ద్మమ్ములు భక్తమానవుల దాపుడు
సొమ్ములు రుక్మిణీపతీ. 31

ఉ. దండము దేవదేవ హరి దండము కుండలదీప్తిసమ్మి
ళ,ద్గండ మహాత్మ యోవికచ కాండజలోచన
యోముకుంద యో,ఖండితరాక్షసప్రకరదండము
దండము దండమయ్య యో,కుండలితల్ప మంజు
రుచి కోమలవిగ్రహ రుక్మిణీపతీ. 32

ఉ. నీరధిలోన భూరితరనిర్మలనై జరుగాంగళుల్ మహా
చారుత మీఱఁజొచ్చి ఘనసాహసమేత నదో
త్కటత్రయీ, చోరక సోమకాసురనిషూదన

తఁ దోలుపల్కులోలిమై, వారిజగర్భు నందిడిన
వారిచరాత్మక రుక్మిణీపతీ. 33

ఉ. కవ్వముగాఁగ మందరనగంబు భుజంగమరాజు
రజ్జుగా, నివ్వటిలం బయోదధి ననేకసురాసుర
కోటి మొత్తమై, క్రొవ్వునఁ ద్రచ్చుచుం; బిసఁ
గొందలమందఁగ నద్రి కూర్మతఁ, నివ్వెఱఁ
గొందఁ దాల్చి కరుణించితి వారల రుక్మిణీపతీ.

ఉ. భీకరసూకరాత్మకత బిట్టురరంగ నజాండభాండ
ముల్, వీఁక ధరిత్రి జుట్టి యతివీరు హిరణ్యని
లోచనుఁ మహోద్రేకముతో విఘాతమొన
రించి విషాణమునందు నీధరఁ, జోక యొనర్చి
పూని మునుచొప్పున నుంచితి రుక్మిణీపతీ. 35

చ. పటపటలీనఁ గంబమున బిల్వడి వెల్వడి శాతహే
తిను, త్కటనఖరాగ్రఘాతకలధౌతకశిప్వరివిగ్ర
హాంత్రసంఘటితశిరోధివై విబుధకంటకసూతిని
బ్రోచితి వెకా, పటునరసింహరూపత సుపర్వులు మె
చ్చఁగ రుక్మిణీపతీ. 36

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రముఖవిద్య నమేయత దేవతావ
నా, పారనమంచు వామనత బాగుగఁబూని పద
త్రయంబు న, మ్మోదముతోడ దైత్యకులము
ఖ్యబలీంద్రుని వేఁడి లోకము, త్యాదరణంబునఁ
బలికి నర్పణజేసితి రుక్మిణీపతీ. 37

చ. పరువడి రాజసంఘములఁబట్టి కఠోరకుఠారధార
తోఁ, నిరువదియొక్కమాఱువధియించి భయంక
రతత్త్వమాత్కరోఁ, త్వరదురుర క్తపూరదివిషన్న
దిఁ బైత్ర్యకతర్పణంబు నిం, పరయఁగఁజేసి భార్గ
వతభాసిలితౌగద రుక్మిణీపతీ. 38

ఉ. దేవతలుబ్బఁగాఁ బిత్రుని దేశమునన్ బహుజం
తుసంతతోఁ, గ్రావనికేఁగి యంనుచరాయితవా
యుసుతుండవై లస,ద్రావణకుంభకర్ణముఖరాక్ష
సవీరవినాశనంబు స,ద్భావతఁజేసి రాఘవతభాసిలి
తౌగద రుక్మిణీపతీ. 39

చ. హలహతిచేఁ గళిందతనయాపరిభేదనమాచరించి
దోఁ, ర్బలమలరంగ దుష్టమతి బాలిశధేనుకము
ష్టికాసురా, విలయమొనర్చి లోకములవిశ్రుతిఁ
జెందినయోగ్రసాధనా, కలితకరుండవై బలతఁ
గాంచినదేవర రుక్మిణీపతీ. 40

ఉ. సుందరరూపతో త్రిపురసుందరులన్ వరియించి
పౌద్ధతన్, బొంది రయంబునన్ ద్రిపురపూర్వసు
పర్వులఁ జంపునప్పుడా, చందురుదాల్పుదేవరకుఁ
జాపశరాసనసాధనంబు లా, నందము మీఱఁగా
ననినొనర్చితివౌగద రుక్మిణీపతీ. 41

చ. తురగము నెక్కి ఘోరతరదుష్కృతసాంద్రమలీ

మసంబునా, తరతమతావిహీనభువి దార్కొని చే
త నసిఁ ధరించి స,త్వరతఁ దురుష్కసంతతిహతం
బొనరించి బుధావనంబుచేఁ,బరగినకల్కిరూపము
న భాసిలుదేవర రుక్మిణీపతీ. 42

ఉ మీఁటుమనోజుమేనిపస మీఁటుసొబంగులతీఁటు
ము త్తెపుం, బేరుసదీపితవ్యమగుపేరు మతంగజ
చారుమానముఁ, దూరు నాయూరినెన్నడ; వి
ధుఁ రుచిగేరుమొగంబు సొరునుఁ, వారిజ
జాగిరతఁగలవారుగదా హరి రుక్మిణీపతీ. 43

ఉ. వాసవుఁ డల్కమీఁటి జడివాన మహాశనిసంయు
తంబుగాఁ, జేసిన గోపకుల్ భయముజెంది
పరుంగునునొందఁ గందుకా, భ్యాసకేలిఁ గేల
గిరివర్యముబూని సమస్తబంధుతఁ, వేసటఁదీర్చి
కాచితిని వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 44

ఉ. ఘోరదరిద్రతాభరవిఘూర్ణితమానసుఁడౌ కుచే
లుఁ డా, దారిపంచింపఁగా భవదుదంచితపాదస
రోజచింతనా, గౌరవమొప్పఁగాచి పిటకంబులు
చేరెడుదెచ్చినఁ మహేం,ద్రోరుపరార్థసంపదల
నొందఁగఁజేసితి రుక్మిణీపతీ 45

ఉ. వేణునినాదవిశ్రుతిని వ్రేతలమానసముల్ హరిం
చి యా, జాణలఁ జిత్తభూపరవశత్వయుతాత్మ

లఁజేయుచుఁ గా విని, ద్రాణమనోజకేళికల రంజిలఁ
జేసిన మీకథాసుధఁ గా, మానసపాత్రమందు
నియమంబుగ నానెద రుక్మిణీపతీ. 46

ఉ. ముద్దియ లెల్ల మొఱ్ఱలిడ బుద్ధులు సెప్ప యశోద
జోటని, న్నొద్దికమీఁటఁ గట్ట మదినోడక వేఁగొ
ని తెచ్చి దాఁచ, బల్మద్దుల రెంటిమధ్యనునమర్చి గు
గల్చినవేల్పు పెద్ద సీ, సుద్దుల నెన్నఁ దద్దు లజగూలి
మహేశులు రుక్మిణీపతీ. 47

ఉ. నమ్మను నెమ్మనంబున ననాథజనావన నిన్ను మిన్న నే
నిమ్మహి నన్యదైవముల నెన్న నమందమరందబిందు
జా,లమ్మునఁ దొప్పు నవ్యకమలంబున సమ్మద మొందు
తుమ్మెద లల్, క్రమ్మఁ గోనంగ నేర్చునె వికర్త్తనమం
దున రుక్మిణీపతీ. 48

చ. కరమున పాదపద్మము ముఖంబునఁ జేర్చి పయఃప
యోధిని,న్భరరమణీయలీల వటపత్రముపై శయ
నించి యోగమా, ర్గరతిని సర్వలోకతతిరక్షణ
మందున జాగరూకతం, బరగినదేవదేవ నను బా
గుగ నేలుము రుక్మిణీపతీ. 49

ఉ. ద్రోణసుతప్రయుక్తఖరరోపముచే హతినొంది
కుంతి ని, ప్రాణకుఁడై జననుస్యరసంగతుఁ డా
యభిమన్యుసూతి ని,ర్వాణఫలప్రదాత యదువర్థ

న కృష్ణ ముకుంద యన్యనిన్, జాణతనంబునన్
వినుతిసల్పఁగఁ గాచితి రుక్మిణీపతీ. 50

ఉ. వ్రేతలచేలముల్ మిగుల వేడుకమ్రుచ్చిలితెచ్చి
వారి న, త్యాతతమానభంగమున నానతశీర్షలఁ
జేయుచు నునో, జాతనికేతనంబులకుఁ జాటు
గనుంచ కపాలమందునన్, జేతులు మోడ్ప వస్త్ర
ములు శీఘ్రత నిచ్చితి రుక్మిణీపతీ. 51

ఉ. చిన్నతనంబునన్ విసపుచేపునఁ బాలనొసంగు
పూతనన్, మన్నిగొనంగఁ జేసితివి వద్దుఁగూల్చి
తి బండిసాకునన్, భిన్నముగాఁగఁదన్నితి వభీ
రుత నీచరితంబు నెన్నఁగాఁ, బన్నగభూషణుండ
యినఁ బొల్పడనేర్చునె రుక్మిణీపతీ. 52

ఉ. కొన్నిదినంబులజ్ఞతను గొన్నిదినంబులు శైశవం
బునన్, గొన్నిదినంబులంగనల కూరిమినిన్ మఱి
కొంతకాల మ,త్యున్నతచింతచే వగలనొందుచు
నుందురుగాక నెన్నఁగా, నెన్నఁడు మీపదాబ్జ
ముల నెన్నరు మూర్ఖులు రుక్మిణీపతీ. 53

ఉ. నీవె ధనంబు బంధుఁడవునీవె సఖుండవునీవె తల్లి
యున్, నీవె గురుండు దాతయునునీవె శరణ్యుఁ
డవంచు నెమ్మదిన్, దేవరవారిపాదములు దిక్క
నినమ్మితి నింకనైన నన్, గావుము దేవదేవ హరి
కంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ. 54

ఉ. బంధువులేమిచేయుదురు భార్యయుఁదల్లియుఁదం
డ్రియైననుఁ, బంధురసత్కృపామతి శుభంబు
మతేమియొనర్తు నుగ్రసీ, రంధ్రపరేతరాట్కృ
తదురాపదలొందభవత్పదాబ్జసం, బంధమెతక్క
నన్యసదుపాయముగల్గునె రుక్మిణీపతీ. 55

ఉ. పాణితలంబునందు మృదుభవ్యనినాదతరంగయు
క్తమౌ, వేణువువేణియందుఁ బరిపీతములైనమ
హాశిఖండముల్, నాణెపుముక్కుముత్తెముగనం
బడ నందునిమందయందునన్, జాణతనంబుమీ
ఱ రతిసల్పినదేవర రుక్మిణీపతీ. 56

ఉ. కందసమానగాత్ర పరకందఖనిత్ర మునీశకీసమా
కంద మురారి శౌరి హరి కందళితప్రథిశార్ఙ్గ
భాపుక, స్కందకుమారగీతయశకందర రక్షిత
గోసమూహ మా, కంసము జాపు మీవ్రజ
లకందళుకున్ గతి రుక్మిణీపతీ. 57

ఉ. పంకజపత్రవారివిధి పారదభంగి నిరంతరంబు
నా, తంకయుతంబునై వగలఁదాల్చుశరీర మని
త్యమం చెపన్, గొంకక మీపదస్మృతిని గోరిన
వారలకున్ బరేతరా, ట్కింకరభీతిఁ జెందదఁట
కృష్ణ మురాంతక రుక్మిణీపతీ 58

ఉ. ఏమితపంబుచేసెనొ కరీశుఁడు నందుఁడు పూర్వ

జన్మమం, దేమిమహావ్రతంబు జనులెంచఁగఁజేసె
నా గోపకౌఘ మే, మేమి యొనర్చెనో యవి
యు నెన్నికఁజేయ విరించిశంభుసు, త్రాము లశ
క్యమే హారిణతామరసేక్షణ రుక్మిణీపతీ. 59

ఉ. శ్రీస్తనభూరిభూమిధరసీమల నండలనుండి సర్వ
లోకస్తవనీయవైభవముగాంచి ఘనత్వనిరూ
ఢినొందుకృ, ష్ణస్తనయిత్నుతల్లజమునన్ సుఖజీ
వన మొందఁజేయు మో,కౌస్తుభరత్నజంభరిపుకా
ర్ముకశోభిత రుక్మిణీపతీ. 60

ఉ. మాధవ శౌరి శార్ఙ్గి వనమాలి మురారి మనో
జ్ఞహారిని, ర్బాధవిహారి చక్రి హారి భావుకశీలి ఘ
నాభమూర్తి పృథ్వీధరధారి పత్రిపతివీతి సుధీర
చితామితస్తుత, స్వాదుతరాకృతీ విబుధజాలకృ
తానతి రుక్మిణీపతీ. 61

ఉ. కొంకక కృష్ణకృష్ణ యనుకోరికకున్ మతిబుట్టున
ట్లుగా, శంక యొకింతలేక మురశాసన! మీపదప
ద్మ మాత్మలో, నంకముగాఁగఁజేయ నిసితాంగ
తురంగుని దూరుచుందు!న, న్నింక భవత్పదసాద
మున నేలుము దేవర రుక్మిణీపతీ. 62

ఉ. బాలత నాయశోదచనుబాలు రయంబున నాను
చున్ విలో,లాలకజాలమాంద్యమున కందముల్

నఁగ నూపసక్తజం, బాలముతోడ నందునినివా
సము ముంగిట నాడుచుండుగో,పాలకవేషధా
రివగు బ్రహ్మమనీవవు రుక్మిణీపతీ. 63

ఉ. ఏకమతిన్ భవత్స్మరణ మెప్పుడుజేయక యంత
మందునన్, బైకొని కాలకింకరులుబాధలు పెట్టెడి
కాలమబ్బినన్, శోకమునొందినన్ గలదె చోర
తబూని తుదిన్ నిబద్ధుడై, కాకలనొందనేమిటికిఁ
గంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ. 64

ఉ. బంధురసత్కృపామతిని బంకజలోచన మీపదా
బ్జసం,బంధినిజేసి నన్నితరబంధములన్ విడఁజేయు
మయ్యా! యీ,బంధనమేలనయ్యా!ఫలదాయక!నా
యక నీవెదిక్కుయో, కంధరనీలవర్ణ ననుగావుము
వేగమె రుక్మిణీపతీ 65

ఉ. ఆడుచు గోపకామినులయంబరముల్ మఱపించి
తెచ్చి బల్, పోఁడిమిమీఱఁగా గుబురుపొన్న
లనెక్కిన దేవదేవ నన్, వేడుకమీఱఁగా నెపుడు
వీడకనేలుము పూర్ణతారకా, రాడమలాస్య
కృష్ణ యదురాజశిఖామణి రుక్మిణీపతీ.

ఉ. అన్యులవేఁడఁ దావకపదాబ్జమె మాకికఁ దోడు
నీడఁగా, ధన్యతనొందువాఁడ మిముదల్చుమహా
త్ముఁ వీడ దుష్టరా,జన్యులఁ జూడఁ గామ్యముల

సౌఖ్యపుజాడఁగూడ నన్ను, ధ్ధన్యులకాపదం
బునిధి వాఁటఁగనోడవు రుక్మిణీపతీ. 67

ఉ. వేసటఁజెంది వేసములు వేయివిధంబులుగా నొస
ర్చుచుఁ, నీసముద్రబ్బుచొప్పునను విత్తములన్
గడించినన్ దుదిన్, గాసును వెంటరాఁగలదె
కాంజనేత్ర గణించినన్ , ద్భానుగపాద
భక్తి ... రుక్మిణీపతీ. 68

చ. .లిచిన బల్కనేటను జేసపాలిటిదై నగా
య నిన్, ... నిం... నను... నే
లు... నేలవే..., బలు... నంబునీకు విదె
..నుండును లోకమందున్, ... మేల
నా... ని పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ 69

ఉ. సుం... ఫాలమందిరిన ... పుఁగస్తురిచుక్క
యందు నం,దందు నుయాలలూగుచు సవంచిత
కాంతిని ... రేక చె,న్నొందఁగ నందమందిరము
నొద్ద నవంతముగా యశోగనా,నందముఁజెందఁ
జేయు యదునాయక కేశవ రుక్మిణీపతీ. 70

ఉ. ఆసలఁజెంది విత్తముల నన్యులకీయక యంత్యమం
దునన్, గాసునుజెందలేక నరకంబులనొంది తపిం
చుచుంద్రునీ,దాసులునై నిరంతరపద ...యభక్తిఁ
జెలంగునారికిన్, వేసటలేల చెందుయదువీరశి
ఖామణి రుక్మిణీపతీ 71

ఉ. భూతికి ధాతవై స్థితివిభుత్వమునొందఁగ నచ్యుతుండవై, ఘాతమునొంద రూపియయి గణ్యత నొందుసమస్తరూపునిన్, బ్రాతపమూనుతింపనిను మాధవనీపదపంకజద్వయిం, జేతులుమోడ్చి నింకనను జేకొని కావుము రుక్మిణీపతీ. 72

చ. పరువులుగోరి విత్తములపాలిటి యాసలనొంది మోహసం, భరణము చేత డక్కుపడు వ్యర్థపువాదు మదిన్ భవత్పదస్మరణముచే నిరంతరము సద్గతి నొందఁగఁజేయుమయ్య యో, సురవరమానిజాతన తశోభితపద్యగ రుక్మిణీపతీ. 73

చ. క్రతుశతముల్ మనోహరముగా నొనరించిన సంతతంబు సు, వ్రతములొనర్చినన్ సురతరంగిణి గాహన మాచరించినన్, గొతుకక మీపదంబులను గొల్చుటకున్ సమమౌనె యెన్నఁగా, నత సురమానిజాల నిజునమ్మితి నెమ్మది రుక్మిణీపతీ.

చ. సరసిజనేత్ర మీకథలు సైపక దుర్మతికర్ణవీథు దు, స్తరతరఘంటికారవము సల్పినరాక్షసవీరు మున్ను సత్కరుణదలిర్ప నేలితివి కారుణికోత్తమ తావకీనపత్స్మరణ యొనర్చువారలను సాకుట కష్టమె రుక్మిణీపతీ. 75

ఉ. అష్టమిరోహిణీభమున సంచితలీలల రోహిణీసు ద, త్యష్టమగర్భమందున రయంబమరన్ జనియిం

పి లోకసం,రక్షకు దుష్టకంసు ననిదున్మి యనక్ర
పరాక్రమంబునన్,శిష్టజనావనం బెలమిఁజేసినదే
వ రుక్మిణీపతీ 76

ఉ. ధీరదయాపరిద్వర సుధీరచిత స్తవ మాలికా,
సారసితాంగ చారుతరసారసలోచన భక్తవా
రసుగ,దారధరంధరోద్ధరణ తారకరాడ్ఘన హేలన
క్రీడనా,పారగతాస్యమండలశుభంకర కేశవ రు.

ఉ. మీచరణంబులన్ మదిని మేలొదవన్ బచరించు
వాని కు,గ్రాపకలేల చెందును బుధావన లోకని
లోచనార్చిసం, దీపన మొందఁజీఁకటులతిత్వరితం
బునఁ బోక నిల్చునే, పాపవినాశ కృష్ణ హరి
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 78

ఉ. పాపము నొందువేళఁ బరిపంథిభయంబగువేళ
భూరిఘో,రాపదలబ్బువేళ వికచాంబుజలోచన
నీవు భక్తహృ, త్తాపములన్ మరల్చి నిరతం
బవనంబొనరింతువందురో,తాపసచిత్తగేహాయది
తథ్యము సేయవె రుక్మిణీపతీ. 79

ఉ. ప్రాణభయంబుచేనయినఁ బాపసమాగమచింత
నైన ని,స్త్రాణముచేతనైన సుకృతప్రతిపత్తిని
నైన సద్వని, ద్రాణమనంబుచే మిము నిరంతర
మెవ్వఁడు సంస్మరించు నా,జాణ భవత్పదాబ్జము
లచక్కి వసింపఁడె రుక్మిణీపతీ. 80

ఉ. మిమ్ములఁ గొల్చి నమ్మి మనుమేటి భవాభియుతా
త్ముఁడైన గ, ర్మములఁ జెందఁ డెల్లన నమ్ముం డనిష
త్పరసంస్థమైననుం, గుమ్మరపుర్వు పంకమునఁ గుం
దుగా నెమ్మది నెంచిచూడఁగా, నిమ్మహి దేవదేవ
రజనీశలోచన రుక్మిణీపతీ. 81

ఉ. దీనశరణ్య కృష్ణ నాదేవ ముకుంద మహానుభావ
దు,ర్దానవగర్వసంహరణ దాశరథీ యటంచు మి
మ్మున్, మానసమందు వేఁడిన నవందనయామ
తితోడ ద్రౌపదిన్, మానముగాచి దుర్దశల మా
న్పితివౌగద రుక్మిణీపతీ. 82

ఉ. నిత్యనిరాదిమధ్యలయ నిర్గుణవిశ్వనివాసవేదసం,
స్తుత్యదయాప్రభావభవతూలధనంజయ సర్వభూ
తసం, భూతత్యురువర్తనాంతకరభూతపతిప్రము
ఖావిచింత్య యో, ప్రత్యయరూప నిర్మల నిరం
జన మాధవ రుక్మిణీపతీ. 83

చ. కరమనురక్తి మీచరణకంజము లాత్మ దలంచు
వారికిన్, సురుచిరమోక్షసంపదలు చొప్పడుటమి
విచిత్రమా భవ,చ్చిరతరవైరభావమును జెందియుఁ
జైద్యముఖావనీపతుల్, పరమపదంబు గైకొనరె
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 84

ఉ. దండము కృష్ణ నీకు యమదండన మింకిటఁ జేరనీకు
నీ, దండమె రక్షరేకు హరిదాసుని నన్విడఁబో

కు మోపత, త్కాండచయాపరాకు భవకాననసం
స్థితి బల్చికాకు వే, దండమురీతి నాకిఁక ముదం
బొనరింపుము రుక్మిణీపతీ. 85

ఉ. చక్రము భామఁగల్ నుతిసల్పఁగ నట్టెయపార
సత్క్రియఁ, జక్రముంజేతఁబూని రథసంబున
నక్రము సంహరించి సిద్ధక్రవికాస ముప్పతిల
వారణనాయకుని గాచుసత్కృపో, పక్రమ దేవ
దేవ హరి పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 86

ఉ. శారద మేఘపార్శ్వనిశాకరపారదశారదానిలా
హారతుషారకుంద ... తారక ... తారహా
రారిన ... రేఖరజతాద్రిపటీరసమానకీర్తిసంపూ
రిత దిగ్విభాగ సురపూజిత కేశవ రుక్మిణీపతీ. 87

ఉ ఓయదునాథ కృష్ణ పురుహూతముఖామరవంద్య
చక్రి నారాయణ దేవదేవ కరికిష్టుఁడ కేశవ శౌరి
ఘోరదైత్యసమూహభంజన సుధీనుతపా
దవ దేవదేవ పద్మాయతనేత్ర హాటకసముంచి
తశాటిక రుక్మిణీపతీ. 88

ఉ. వాసవకోరచంద్ర హరితామరసేక్షణ హారివా
సఘో, రాసురవారసంహార దయాకర కేశవ
చిన్మయమూర్తి కంజాసన పాకశాసనముఖామరవం
ద్య నిరంజన స్వభూ, భాసురరూపచక్ర మురభం
జన శ్రీధర రుక్మిణీపతీ. 89

ఉ. కోటులతోడ సాటపరిపూర్ణవికాసముతోడ నా
డుచుఁ, జాటునకేగి కన్నుఁగవఁజక్కఁగఁగీటుచు
మాటిమాటికిఁ, నీటుదలిర్ప గోపరమణీమణి
పంక్తుల వెన్నదొంగవై, బూటకమొంద దేవ
హరిపుణ్యపురాతన రుక్మిణీపతీ. 90

ఉ. మానవిఁ మదింగొనుము మామతసంస్తుతశీ
ల పూర్ణిమా, మారుచిరాస్య శౌరి హరి మాను
ననప్రసదానలోల హే, మామలచేల కృష్ణ
యసమానహితప్రధితప్రభావ మే, మా! మిము
సన్నుతింపఁగను; మానకదైవము రుక్మిణీపతీ. 91

ఉ. హార మనోజ్ఞసంవిదుపహార మదాంధసురారివా
ర సం,హార సమస్తహేయపరిహార విరించిపు
లోమజేశ మా, హారమణాశ్వసన్నుతవిహార
సుశోభితవక్షభాగ నీ, హారమయూఖవక్త్ర హరి
యంచితనామక రుక్మిణీపతీ. 92

చ. పరుసముసోకి లోహము సువర్ణతఁజెందునటుల్
భవత్కథా,విరచితమైనపద్య మదివిశ్రుతమూఢజ
నోక్తమైననుఁ, సురుచిరమై చెలంగి పరిశుద్ధసు
వర్ణతఁ బొందకుండునే?, పరువడి వించినఁ వి
కచపంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 93

చ. పరమమునీంద్రవంద్యమురభంజన కృష్ణ హరీ ము
కుంద మం,దరధర దీనరక్షక సుధారసభాషణ

చంపకోత్పలా, ప్తరుచిరమాధురీభరితభాషిత
భాసితసూనమాలికా, విరచిత పూజగైకొనుము
వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 94

ఉ. కొందఱు నిర్గుణుండనుచుఁ గొంద ఱమేయగు
ణుండవంచు ని, న్నెందురు నందు నిందు ననయం
బును నిశ్చితబుద్ధిలేనిమ,మ్మందఱయోగ్యమార్గము
ల నంగఁగఁజేసి భవత్కృపాయులిఁక, మందతఁ
బాపి బ్రోవుము రమాధిప కేశవ రుక్మిణీపతీ. 95

ఉ. మాయనుగూడి లోక మసమాయనవైఖరిగూర్చి
యబ్బయ, మ్మాయనుమాయచేఁ వచనమా
యన యాయనయుఁ మొదల్గర,మ్మాయను నాది
గాఁగఁబరమంజరియుఁ నిఖిలార్థజాతముఁ,మా
యనె పెంచి యంతయును మాయఁగఁజేసినదేవ
నీపయిఁ,మాయనుర క్తి నేర్పగుపుమా యానివేఁ
డెద రుక్మిణీపతీ. 96

ఉ. నీమనిమేర్పరింతు మది నేమనిపాడుదు యుష్మదీ
యమా, యామహిమంబుఁ గన్గొనఁగ నంబుజజ
న్మశచీపతీశము, ఖ్యామరరాజికేని చు నగమ్య
ము విస్తృతఘోరపాతక,స్తోమ ముడంచి నన్ను
దయఁజూడుము కేశవ రుక్మిణీపతీ 97

ఉ. కృష్ణ ముకుంద శౌరి హరి కేశవ మాధవ వా
సుదేవ చం, ద్రోష్ణకరాంబకప్రకలితోరువిచిత్రచరి

త్ర భూరిరా, జిష్ణువిహార నందసుత సేవకరక్షక
దేవదేవ స, త్కృష్ణసుమంగళాంగ హరి గీష్పతి
సన్నుత రుక్మిణీపతీ. 98

ఉ. గోపకగోపికాజనము గోపదరీతిభవాబ్ధి దాటఁ గా
నోపకతో భజించుభువనోద్భవశోభనపాదయు
గ్మముల్, బాప తమఃపతంగకళ పాల్పడ మామక
మానసపంబునన్, జూపఁగదయ్య యోగభువనసుం
దరరూపక రుక్మిణీపతీ. 99

ఉ. యోగము లెన్నిదింట నవయోగము లెంచఁగనీక
చక్రసం, యోగఫణీంద్రమస్తకము సార్ధ్వముఁ
జేసి ఫణాసుధాప్తిచే, నూఁగఁగనీని దేహముల
నొప్పగుమునీంద్రులచిత్తవీథుఁ గన్, రాజిలుపాదప
ద్మము శిరంబునఁ జేర్పుము రుక్మిణీపతీ. 100

ఉ. యాదవరాయ భక్తవరదా దశరాయసుపౌత్రుఁ
డన్ దయా, శ్రీకగుణాభిరామజనశేఖరసుందర
సూరిపుత్రుఁడన్, మీదయరావ యోగియను మే
లగునామముగన్న నేను మీ, మీఁదఁ రచించుపద్య
ముల మేలుగనందుము రుక్మిణీపతీ. 101

రుక్మిణీపతిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక

ఈశతకము రచించినవారు శిష్టు సర్వశాస్త్రి. ఈయన సర్వకామదాదిమహాప్రబంధములు వ్రాసిన మద్ధర్మోపాసకులగు శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారి కుమారుడు. హరితసగోత్రుడు, ఆపస్తంబసూత్రుడు. కాసలనాటి వైదికబ్రాహ్మణుడు.

శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తికవి సంస్కృతాంధ్రముల యందు బహుగ్రంథములను రచించి యాకాలమున సుప్రసిద్ధులై యున్న వారగుచు, శ్రీకాళహస్తి, పిఠాపురము, కిర్లంపూడి లోనగు సంస్థానములయం దమితగౌరవసత్కారము నంది యనన్యసాధ్యమను ప్రజ్ఞావిశేషముచే దిగ్గజమువలె విజృంభించి విహరించినటులఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ప్రకృతశతకకర్తయు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిపుత్రుఁడు నగు సర్వశాస్త్రిగారు తండ్రియంత లోకవిఖ్యాతవిద్వాంసులు కాకపోయినను ఉభయభాషలలో సరసమగు సాహిత్యము, అవధాననైపుణ్యము, గ్రంథరచనాప్రతిభ కలవారై కొంతకాలము కాళహస్తిసంస్థానాధీశ్వరులగు శ్రీదామెర వేంకటపతిరాజన్యుని యాస్థానమున సం దాదరసత్కారముల నొందుచు నుండెను.

ఈజ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము కాళహస్తివారియాస్థానములో నున్నపుడు రచింపఁబడినదియే.

సర్వశాస్త్రి తనతండ్రిగారు గతించిన రెండుసంవత్సరములకు అనఁగా క్రీ॥ శ॥ 1872 సంవత్సరమునఁ గీర్తిశేషుఁడయ్యెను. ఈయనవ్రాసిన పుస్తకములలో జనాదరణపాత్రమైనది యమురుక ఆంధ్రీకరణము. ఇది చిరకాలముక్రింద ముద్రితమైనది. ఇపుడీప్రతులు సైతము లభించుటలేదు. జ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకను నిర్దుష్టముగ ధారాశోభితముగ నున్నది. కవి యుభయభాషలలో నిరంకుశుఁడనుట కిందలి పద్యములే తార్కాణముకాగలవు. తెలుగుభాషలో నిట్టి సర్వాంగసుందరములగు శతకములు చాల యరుదుగా నున్నవనుట సత్యదూరముకాదు. ఈశతకమును జక్కఁబరిష్కరించి యీభక్తిరసశతకసంపుటమున కలంకారప్రాయముగఁ జేర్చితిమి.

ఇట్లు,

చెన్నపురి.
26-1-1926

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శిష్టు సర్వశాస్త్రికవిరచిత

జ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకము.

శా. శ్రీసిద్ధాపుర వేంకటక్షితిపతి క్షేమంకరప్రక్రి
యో, ద్ధామాత్మీయ కయానసప్రసరసిధ్యన్మంజు
లాపాంగవీ, క్షామంకస్మితసుందరాస్యమెలమి
న్గన్పట్టఁ బ్రత్యక్షమై, సామంజస్యమెసంగఁ బ్రోవు
ము ననున్ జ్ఞానప్రసూనాంబికా. 1

శా. శ్రీమాన్యం బగు కాళహస్తినగరీశీరుంబున న్సజ్జ
న, క్షేమప్రక్రియఁ గూర్చుచు న్సకలశక్తిస్తోమ
ము ల్గాంగ్రగో, లై న్నమాన్యస్థితినున్న నిన్విడిచి నే
నన్యాశ్రయం బొల్ల నన్, సామాన్యంబుగఁ
జూడకమ్మ పుత్రమిన్ జ్ఞాన... 2

మ. దిగధీశుల్ని నుఁ గొల్చి రక్కసులఁ ద్రోదిం దో
లి యాత్మప్రథా,నగతిం గాంచి సమస్తభాగ్యము
ల సన్మానంబులం బొంది రె, న్నఁగ వేమాట లిఁకే
ల యెంతయును నానావాంఛితార్థాప్తికై, జగతీ
సంతతి నిన్భజించునుగదా జ్ఞాన... 3

మ. పరమానందముతోడ నిన్ను మదిలో భావించి
సేవించి స, ద్వరము ల్గాంచి యగస్త్యముఖ్యు
లహహా వారాశ్యుపస్పర్శన, స్ఫురణాదిం బ్రథఁ
జెంది రీవు గరుణం జూరంగ దుస్సాధదు, స్తర
దుష్ప్రాపము లేలగల్గు జగతిం జ్ఞాన... 4

మ. ధరణిం గల్గినగొప్పగొప్పపదము ల్తత్తద్విశేషం
బులుం, బరికింప న్మదిఁ దోఁచె నేఁటికి నిను న్భా
వించి సేవింప నే, పురుషార్థంబును గల్గు నంచు
ను మనస్స్ఫూర్తి న్వచింతు న్సదా, పరమాధా
రయశ సత్కటాక్షకలితా జ్ఞాన... 5

మ. తరమే నీమహిమంబు లెన్నఁగ సవిద్యాభ్యాసంబు
లేకుండఁగ న్, బ్రహ్మామ్నాయము లెంచుచుం గని
తలంప న్దుష్ప్రక్రియం, దిక్కై యెంచుపథం
బునం దగు నశీతిన్యాసము ల్సేయుచుం, న్వర
మంత్రజ్ఞులఁ బ్రోచితే కనవె జ్ఞాన... 6

మ. కలుషము ల్నిత్యము లంచు నమ్మిమదిలో గర్వించి
యుద్ధారుశం, గలమూఢాత్ములు నిన్నుఁ గొంద
ఱు గనంగారాక నీసేవలం, దొలఁగింపం దలపో
సి దుర్గతులఁబొందుం జెందువా రేకదా, జలజాత
ప్రతిమాననమాననకళా జ్ఞాన... 7

మ. అకలంకంబగు నీదుసేవకయి మాన్యామానసమా

ణిక్యమౌక్తికపంకేరుహరాగ విద్రుమముఖాగ్రి
యోజ్జ్వలరత్నయుక్తకరాంభోరుహపాత్రికా
కలన నిత్యంబు న్నినుఁ గొల్వరా, సకలామర్త్య
సతీతతిం గనుఁగవే జ్ఞాన... ౮

మ. చెలువౌ శ్రీనొక్కసారి చేరి కొలిచి న్సేవింప
సౌభాగ్యముం, జెలిఁ గ్రాంతతి నిత్యసంపదయుఁ
బాతివ్రత్యముం గల్గఁజేసి లసద్దివ్యదయాకటా
క్షముల వారిం గూరు సంతంతకుఁ, జలజాతా
సనముఖ్యాద్రితసుతా! జ్ఞాన... ౯

శా. ధైర్యశ్రీ వహి నూలకొల్పి సతతోద్యద్భక్తి
యుక్తిజ్ఞనా, శ్చర్యప్రక్రమ మొప్ప మెప్పగను
బూజాప్రక్రియం గాంచి యైశ్వర్యప్రాప్తి
మదంబుఁ జెందక సదాసక్తి న్సముద్యత్తప,
శ్చర్యం బూనినవానిఁ బ్రోతువుగదా జ్ఞానప్రసూ
నాంబికా. 10

మ. లలితంబై తగునీవ హావమహిమ వాలాయంబు
వర్ణింపఁగాఁ, గలనా నేనని యూరకుండ కిపు
డీకావ్యంబు సేయంగ నిమ్ముల నేనెంచితి నీభ
రం బడరు పెంపుం జెంది యిందీవర, స్థలనాపాద
నలోచనద్వయకళా జ్ఞాన... 11

మ. చకితాత్మీయజనాంతరంగ భయసంసర్గాపనోదక్రి

స్యాధికమందస్మిత సుందరాస్య హిమరుగ్దీప్తిప్ర
సారాంచిత, ప్రకటాపవర్గళసుప్రభావవిలసద్భవ్యా
కృతిశ్రీయుతా, సకలామర్త్యచయార్చనక్రమ
హితా జ్ఞాన... 12

మ. జయలక్ష్మీకరమైననీమహిమచే సంప్రాప్యము ల్పం
పదల్, భయము ల్దూరము లౌనటంచు మదిలో
భావించి నీసద్దయా, శ్రయముం గాంచి ప్రియా
ర్థము ల్గను టవశ్యం జేరికిం జూడ భావ్యమసి
ధ్యాతనభోంబుభృత్పటలికా జ్ఞాన... 13

శా. అత్యాలస్యముఁ జెంది నీభజనముం దాసక్తి
యింతైన సద్వృత్తానందము గల్గఁ జెంద కెపుడు
న్సత్సంగతిం గాంచకే, నిత్యం బంచును సంసృతిం
దలఁచి మానిత్వంబుతో నుంటి నా, సత్యా
దిత్యనుతా దయ న్ననుపుమా జ్ఞాన... 14

మ. కలరా నీసరివేల్పు లీజగతిలోఁ గల్యాణకల్యా
త్మతన్, వెలయింపం దగువా రటంచు సరిగా
విజ్ఞానముంజెంది నే, వలనొప్ప న్భవదీయపాద
యుగళీవర్తిష్ణుధీవృత్తి నై, చలనంబందకయుంటిఁ
బ్రోవఁగదవే జ్ఞాన.... 15

శా. మార్గంబు ల్పదివేలు లోకమున సన్మాన్యస్థితిం
జెందఁ ద,ద్దుర్గాధ్వప్రతిపత్తిమాని విగళద్దోషా

లినై మించి సద్వర్ణస్తుత్యతఁ గన్న నీభజన సల్పం
బూనితి న్నిత్యముగా, స్వర్గాధ్యక్షు నుతాంఘ్రి
ప్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 16

మ. స్థిరకీర్తి న్వెలయంగఁ జేయు నియతశ్రేయోని
వాసిత్వముం, బరగం జేయు సువర్ణరత్నముఖసం
పల్లిలలం గూర్చు దు, స్తరదుఃఖంబులఁ బాఱఁ
దోలి సుతసంతానాసౌఖ్యంబులున్, సరవి
న్నించుచు మించు నీభజనమో జ్ఞాన... 17

శా. చిత్తాయత్తము లైనకోసకుల వాసిం గూర్చి
భక్తాళికిం, దత్తాన్యగ్రభయంబుఁ జేర్చి రిపుల
న్దండింపఁగా నేర్చి దు,ర్వృత్తంబు ల్దొలఁగింపఁ
జేర్చి ఘనసంవిన్మార్గము న్దాల్చి నీ,సత్తం బెల్లము
నేసి ప్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 18

శా. జంబాలంబును బోనిపాపముల నోజందాఁకకుం
డంగ దూరంబై పోవఁగఁ జేయ మెట్టునెడఁ
దీర్ఘంబై తగం జేయ శాపంబు న్నవ్వ స్త్రీయుఁ
దక్షిణంబునను చూప న్నీదు శ్రీచక్రరాజం
బర్చించు మహాత్ముఁ డోపునుగదా జ్ఞాన... 19

మ. ననవిల్తుం గనుమంటలో మిడుతకూనంబోలె
మండింపఁ జూచిన జేజేగమి గచ్చువిచ్చయి కడ
లేవంగఁ జెంత న్వసించిన నీవంతనవంతలోఁ

గౌనక వాసిం బూపిరామేన ని,చ్చనజ స్వాతిత్తి
నిన్నుతింపఁ దరమే జ్ఞాన... 20

మ. అలశ్రీపట్టనమందులో బహుళసాలాంతస్థలోద్యా
నపం,క్తులలో మందమరుత్కిశోరకసము ద్ధూతా
గ్రకాదంబవా,టికలం గేళికసల్ప నిన్నుఁ గని
పాటింపంగ రాలేని సి,చ్ఛలు నిం దెల్లరు
గొల్వవచ్చిరిగదా! జ్ఞాన.. 21

శా. చింతాగత్నగృహాంతరశమున వాసి స్వాత్రిష్ఠావి
ష్ణ్వాదిపం,చాంతిస్థానగస్థై జగంబుఁ సము
ద్వల్లిల రక్షింప న,ట్లంతం బొందఁగఁ జేయ నీవా
కతెవే యాథార్శక్త్యాత్మతక్, సాంతత్యంబున
నున్నదానవుగదా జ్ఞాన... 22

మ. మనసా చంచల మింద్రియప్రతతి దుర్మార్గప్రవృ
త్తంబు ని,త్యనిరాబాధత మించు నీపదసపర్యం
జేయుపర్యాయ మెట్లు నయం బంది గ్రహించు
వాఁడ నమరాలోకాభినంద్యప్రభాం, చనవ
త్కాంచనరత్నభూషణయుతా జ్ఞాన... 23

మ. చలువ ల్లల్గడఁ జిల్కగట్టునకు నెంచం గూఁతు
రైమించు నీ,వెలమి న్బత్తుల యుత్తలంబులను
మాయింప న్సమస్తావనీ, తలవందోర్జ్వలభోగ
భాగ్యముల నందంజేయు మేల్చూపులం,జలువ
ల్లల్గఁగఁజేయు టబ్బురమొకో జ్ఞాన.... 24

శా. కైలాసాచలసీమసంగతసుధా చంద్రమాకల్ప నీ
హాళీహాళివిహారకన్మధుకరీ వ్యాహారవీణాకళా
లోలీభూతవితంద్రమంద్రకలకల్లోలంబ కేళీసఖీ
జాలాక్రీడితకౌతుకాంచితమతీ జ్ఞాన. 25

మ. సరళం బైనమతంబునం జెంది నియమాసక్తాత్ములై
సంతతాంతఃపూజాపరమానసంబుఁ గనియుద్య
ద్దక్షులై జ్ఞానులై, స్థిరయోగంబున నిన్నెకొల్చు
సుజనుల్ శ్రేయోవిశేషాప్తి హెచ్చ, క్రమా
ప్తి నివాసులై వెలయరే జ్ఞాన... 26

శా. నీవె సిద్ధివి నీవె బుద్ధి వనుచు న్నిర్వ్యాజభక్తి
క్రియా,ప్రావీణ్యంబున సంతతంబు నిను సంప్రా
ర్థించు ధీరు ల్సదా, స్థానస్ఫూర్తిని సిద్ధిబుద్ధికలనా
వాప్తి న్రమావశ్యయోగా,వశ్యాదికలీలల న్వెల
యరే జ్ఞాన... 27

మ. వినుఁ జిత్తంబున సంస్మరించుచు నరణ్యానీసర
ణ్యంతరం,బున నైనం జనువేళ వ్యాఘ్రచయ
ముం బోత్రివ్రజంబుం దర, క్షునికాయంబును
సింహసంతతియు మ్రుచ్చులొబ్బవఁ గాఁ జేసి దా,
సనితాంతోన్నతిఁ జేయు దీవకరవే జ్ఞాన... 28

శా. పారావారము నీఁదశక్య మని చెప్ప న్వచ్చు
ధాత్రీధరో, ద్ధారం బౌనని యెంచవచ్చు నటులన్

ధాత్రీస్థలీరేణువుల్, తారావారము లెక్కపెట్టఁ
దగు లోఁ దర్కింప నీసత్కళా, స్ఫారశ్రీగరి
మల్ గణింపఁ దరమా జ్ఞాన... 29

మ. భవదీయాంఘ్రిసరోరుహద్వయమునం బ్రవ్యక్త
భంగి న్విహా, రవిలాసస్థితినుండి యెల్లెడల సర్వ
ప్రక్రియ ల్మాని యే, కవశం బయ్యె మదీయమ
త్యళిని నింకం బ్రోవుమమ్మా జన, స్తవనీయో
న్నతిఁ గల్గఁజేసి యెపుడున్ జ్ఞాన... 30

శా. నీవే దిక్కని నీదుసన్నిధిని నే నిత్యంబు సేవార్థి
నై, భావం బన్యగతం బొనర్పక వసింపం బెంపు
దీపింప సం, భావింపం దగునమ్మ భవ్యమతి సంప
త్త్యాదుల న్నించి వాం, ఛావిశ్రాంతి నొనర్ప
నెవ్వ రిఁక శ్రీజ్ఞాన.... 31

మ. నయమార్గంబున భూప్రజం దనుపఁగా న్యాయ
క్రియాసంగతిం, బ్రియసామంత మహాప్రధాన
హృదయప్రేమాతిరేకంబు నే, య యశోలక్ష్మీ
దనర్పఁ జేయఁదగు నీయర్చల్ ప్రభుశ్రేణికు, చ్ఛ్రి
యసంధానసమేధమానకరుణా జ్ఞాన... 32

మ. వెనకయ్య న్వెలచేత డాపలికయి న్వెన్కయ్య
వెన్కయ్య లా, లనలం బుజ్జవ మొప్ప నివ్రుదు
మదాలస్యంబున న్నిల్చు నీ, వెనుకై యామర

సుందరు ల్నిలిపి శిరంబు గన్గొనంగ గంటి వి, చ్చున
నుం దావృశరీతిఁ బ్రోవగద వే జ్ఞాన... 33

శా. నీనామంబు వెలకు వారి నెమ్మనమున న్నెక్కొల్పిన న్బ్రా
జప, న్మానంబు న్నిగమాగమో క్తిపదవీ నానార్థ
సిశ్చయక, త్త్వానూనప్రతిభావిశేషమును నిత్యం
బేకదా బి కదుర్, జ్ఞానోచ్చాటనపాటవస్ఫుటక
థా జ్ఞాన... 34

శా. సాకంబైన భవద్దయారసమున న్సాధింపఁగా
వచ్చు దు, ర్వారారాతినికాయమున్సకలసంపల్లీల
లు న్మచ్చున్గాఁ, జేరఁ జేపొచ్చుఁగవచ్చు నేరికయిు
నఁ శ్రీకాళహస్తీశయో, షారత్నంబ మహాంబ
శాంభవినుతా జ్ఞాన.... 35

మ. ప్రసరచ్ఛీతలతావిశేషముల సంపాదించుమిన్నే
ఋరా, త్రిసతీశాంశము నాదల న్నిలిపియుం
దెంపేదుతాపంబునఁ, విసపున్నేఁతరి నీదు మోవి
రసము న్వేమారుఁ గ్రోలంగఁ దా,నసిగా విల్చె
ను సర్వలోకవినుతా జ్ఞాన... 36

శా. లీనప్రజ్ఞలకుం బ్రకృష్టధిషణాలీలావిశేషా ప్తి
య, న్యాన్యోక్తిప్రథమానశాస్త్రపదవీప్రోజ్జృం
భమాణప్రథా, ధీనశ్లాఘ్యవదావదత్వమును
సంధిల్లుంగదా తావకా, ర్చానిష్ఠాగరిమంబు
గల్గుకతనఁ జ్ఞాన... 37

మ. నిరతిన్ శ్రీపదపద్మపూజనవిధానిష్ఠాతుఁడై సంత
తం, బరసామాన్యమరసేన నాదరములో నల్పం
బుగా నైనఁ జొన్న రిపిం జూపక యేకభక్తి
నిను లోనన్ నిల్పువాఁ డీచఁడ, చరసంపూర్ణజ
గత్తతి న్నిగులు నోజ్జ్ఞాన... 38

శా. పంచాస్త్రుండు త్వదీయసన్నిధిని నీభర్త్రం బ్రయ
త్నంబుతోఁ, బంచాస్త్రిం బెదరింపఁబోయి త్రుటి
లో భస్మంబు దానయ్యె న, న్నంచే యింతలు
పుట్టె నంచు దయఁ దద్యోగంబునం గన్గొనం,
జంచద్దర్పకకోటి నింపితి వహహ జ్ఞాన... 39

శా. పారావారసుతాదిలేఖసుదతీ పారంపరీగీతికా,
పారానంద పురంధ్రివర్గనియత ప్రాంచద్విపా
హాంగణో, దారామోదయుతాత్మబాంధవసతీత
త్యాశ్రితస్వాంతిక, స్ఫారాచారకృతిప్రమోద
భరితా జ్ఞాన... 40

శా. ఆసా మిక్కిలి గల్గి యున్నది మహాహంకార
మా మెండు వి, శ్వాసం బెందును లేదు పూర్ణ
ము నృశంసత్వంబు సత్యార్థవి, న్యాసం బన్నది
వాసె నిట్టిజడుని న్నన్ బ్రోవఁగాఁ ద్వత్కృపా,
శ్వాసం బొక్కటిదక్క వేఱుగలదే జ్ఞాన... 41

శా. విశ్వాతీతపరాక్రమక్రమ సమావిర్భూతనిత్య

ప్రభా, వైశ్వర్యాహతకావిశృంఖలవిహారాత్మ్యం
తస్తుతద్యుమ, ద్విశ్వాస్వేతరచండఖండనదిశా
విశ్రాంతజన్యప్రభా, శశ్వద్భక్తశక్తి పీవర
దవే జ్ఞాన... 42

మ. ఫల మొక్కింతయు నీని వెల్వుల భజింపన్ దాన
నేనునా నటం, చెలము న్నిన్నె నను గ్రభక్తిపథ
సాహిత్యంబుతోఁ గొల్వని, చ్చెలు నన్నుం గన
న్నన్న నవ్వ దఁగ శశ్వత్ప్రీల బోషింప ని, శ్చలకా
రుణ్యాటోత్కవైభవమున జ్ఞాన... 43

శా. శోణాంభోరుహజైత్ర పాదయుగళీశోభాకృదు
న్నిద్ర, శ్రేణీహారకనుంజుగుంజితపదమాలిష్టావ
దాతచ్ఛవ, క్వాణాకల్పమోదనూపురాపాదయు
గచ్ఛద్యుతికన్నుల, స్త్రైణాలోకనహృద్య
దనగతీ జ్ఞాన... 44

మ. నును మైచాయల దాసనంపునన చెన్నుం బూని
మిన్నందన్ గ్రొన్ననయమ్ముం గొని తుంటవింట
నెయ్యమున్నుం టోప్పఁగాఁ జేసియుం, పునముల్లోకము
గెల్చు వశ్యముఖవై పొల్పొందు నిన్ గొ
ల్చెదన్, జననీ సర్వజగత్ప్రమోదజననీ జ్ఞాన...

మ. కపురంపు న్విడె మోదనంబున సముగ్రస్థానము
క్రొసనా, నుపమాలంకృతి చన్గవం గటిశాటి న్హొం

బట్టుఁ బుట్టంబు సన్నవు మైపూఁత భుజంబుల
న్వ్రేలయ నున్న న్నిన్నుఁ గన్గొన్న నచ్చపుఁ
బ్రేమఁ గిరీశుండు వీడఁ డహాహా జ్ఞాన... 46

శా. శేజేరాయసితాలచెల్వమున మైచెల్వొంద బల్వే
లుపుల్, రాజాస్యల్నలువంకలం గొలువులోనం
గొల్వ బృందారకుల్, శ్రీజోద్భూతపదస్రుతాలస
గతి స్వీణాల న్మించె వాచాజాలాతిగవైఖరి
న్మెఱసితో జ్ఞాన... 47

మ. ఘనవృష్టి న్భువి సస్యజాతము సమగ్రప్రక్రియ
న్మొల్కలెత్తి నవోదగ్రఫలం బొసంగుగతిఁ
ద్వద్దివ్యానుకంపాకటా, క్షనికాయంబున సర్వ
సంపద యుదర్కప్రాప్తిఁ గల్గించు దుర్జనదౌరా
త్మ్యనిరాసకారిమహిమా జ్ఞాన... 48

మ. జయశబ్దం బొనరించుచు న్దివిజు లోజ న్మంగల
న్నిల్వ దివ్యయమివ్రాతము సామగీతులనయంబు
న్వీనుల న్నింపహృద్దయక్రీఁగన్నులనంకురింపసు
రలక్ దైన్యంబు వోఁ ద్రోసి నిశ్చయసౌభా
గ్యము నింతు వీవకదవే జ్ఞాన... 49

మ. పలుమాఱు న్నిను భక్తియుక్తి భజియింపం గోరి
వేళాప్తినీ, కొలువుం గూటముఁ జేరి తావకదృ
గంకూరత్కృపాపూరసం, కలితోదారతరార్థ

కావ్యరచనాకల్యాత్ములౌ వారిలోఁ, బలనం జేద
ననున్షుటింపఁ గదవే జ్ఞాన... 50

మ. ముదమొప్ప న్మఱి నిన్నుఁజేర్చి భయసమ్మోదంబు
లొన్కుమ్మడిం, బోపలం దాసక పాదుకార్చన
కథాపూతాత్ములై నిత్యని,ర్మనవృత్తి న్భజియించు
వారు చెలువారం గాంతు రిష్టార్థముల్, చదువు
లెన్నికలు చిక్క నేమిఫలమౌ జ్ఞాన... 51

మ. సతతంబు న్దురితావహంబయిన సంసారంబునం
బుత్రమి,త్రతరుణ్యాదివిచారయోగమున నైరం
తర్యదుఃఖక్రియా, యుతుఁడై చేడ్పడుకన్న
నిన్ను మదిలో నొంచించి నందింపఁగా, జతనం
బైనను జాలు నంచుఁ దలఁతుఁ జ్ఞాన... 52

మ. క్రతువు ల్నూ ఱొనరించి యింద్రుఁడయి స్వారా
జ్యంబు పాలించి సం, భృతమందారతరుప్రసూన
శుభికాభిష్టుతక్కోటీరకో, టితచే గించి సుధర్మ
నున్న తేఁడు బక్షీవిం చ్వదీయాంద్ఘుల, క్రతుశీలుం
బురుజింపలేఁడు గదవే జ్ఞాన... 53

మ. కమలాభారతు లిర్వురు న్సరటులం గైఁబూన
వేల్పుం గొమల్,క్రమమొప్పం గొలువంది కట్టె
దుటఁ జొక్కం బైనగీతప్రసం,గము సల్పం గొ
లువున్న నిన్నుఁగని శక్రాదు ల్భజింతు ర్గదా,
కమలారాతికళాభియాతివదనా జ్ఞాన... 54

మ. చదలొక్కుమ్మడి మ్రింగఁగా మనమునం జర్చిం
చుచు న్మించు దుర్మద నక్తంచరయోధవీరపృత
నల్రా నారదుం డాట పా,టదలిర్పం గనుఁగొంగ
దైత్యహాతిగాటంబైన తేజంబునం,గదనప్రక్రియ
మింతు రెవ్వ రహాహా జ్ఞాన... 55

మ. వికలంబై చకితాత్ముమై యసురరాడ్వీరాలిప్రాసా
సిశ,క్తికతాద్రికసాధనవ్రజము భీతి న్బాఱఁ
గా వైచె నే,రక నీచేరువ వచ్చినా మనుచు
దూరం బంపఁగాఁ దోలి తా,సకలామర్త్యనికా
యగేయచరితా జ్ఞాన... 56

శా. పాళి స్నికు సభక్తికంబుగను సాష్టాంగంబు
లర్పించి యూ,శాలీ విశ్రుతనావకీవచరితాక్రాంత
శ్రుతి న్మించి యా,న్యాయాపంబుల మూని తానక
సమాఖ్యాపాత్రముం జేయుచో, జాలం బేటికి
నన్నుఁ బ్రోచుటకు న్నై జ్ఞాన... 57

శా. నింద ల్సేయుదు రెందఱో ధరణిలో నీరోధదో
షోక్తి నా,నందం బందుదు రెందఱో సుగుణసం
తానంబు లెక్కించి యీ,చందంబు ల్మదిఁ జేర్ప
నీదయ మదాసక్తి న్విజృంభింపఁ ద్వా,చ్ఛందం బెట్టి
దో తెల్పవమ్మ వడిగా జ్ఞాన... 58

శా. ధీరశ్రేణికి మెచ్చు సేయు కవితాస్థేమంబు నేమం

బుతో, రాజరాజద్గుణ రాజరాజసభల న్రంజిల్ల వా
గ్గైవ్యదుమీ, పాపా వారులు నీకటాక్షమహిమావా
ప్తింగదాధారుణికీ, స్వారఖ్యాతివహింతు రెంత
యును శ్రీజ్ఞాన... 59

మ జగతి న్నమ్మ నెన్న గానుమనుజు దుష్ప్రాపంబు
పై నందులో, గణింపంగను నాల్గువర్ణముల
లోనం బుట్టు టబ్రంబు పెం,పగుబ్రాహ్మణ్యము
దానిలో నచట న్నయ మనజ్ఞానయోగగు
రుత్వంబు భవత్కటాక్షమునవో జ్ఞాన... 60

మ. నవ దానేకమతంగజాళియు నాజానేయవా
పంబు ను, త్తుంగధ్వాళి రథంబులు న్నమరవిద్యా
పాండితీపండితా, సమయోధాళి రత్నకాంచ
నసమంచత్పుత్రదారాదియో, గను నీపూజల
భించునోజ సిజమో జ్ఞాన... 61

మ. భగమా నీకు మదర్థసంఘటనశుంభద్భావసంభూ
తసత్కరుణాపూరపారంగసంగసతతో దంచత్క
టాక్షాంచల, స్సంపణాపాదన మేల జాల మిఁక
హోద్భుం బల్కు లేలా భవ, త్స్మరణం గల్గని
దేమిగల్గుభువిలో జ్ఞాన... 62

మ. తెలియ న్రాదిల నీమహామహిమ బుద్ధింజూడ
బ్రహ్మాదిది, వ్యులకైన న్నిజముంచు నాగమపద
వ్యక్తు ల్వంచింపంగ వీనులలో పోఁకియుఁ

గొంతవర్ణనము నేనుం జేయునంచుం దదా,కల
నాయత్తుండ నైతి నీభరమె సూ జ్ఞాన... 63

మ. సమయం బిద్దియటంచు నే నెఱిఁగి నీసాన్నిధ్య
ముం జెంది నేఁ,మముతో సేవయొనర్పఁజాలఁ
గవితామార్గంబునం బ్రౌఢిమం, గ్రమమొప్పం గని
నాఁడఁగాను జడుఁ డింక నీవఁడటంచు న్ననున్,
సమతం గన్గొని వేగ ప్రోవఁ గనవే జ్ఞాన... 64

మ. నలుమోములుగలవేల్పుఁ గన్నదొర యెన్నన్నికుఁ
దోఁబుట్టుఁ, లవ్వల నాతువృత్తలంగలాఁ డొడయఁ
డేలంజాలు నీవిజ్ఞగ, మ్ములనానిమ్ముల నిన్నుఁగొ
ల్వఁ దలఁపుంబూనం గగు నోక ము, త్కలికా
మాత్ర నుతింతు నన్నుఁ గనవే జ్ఞాన... 65

శా. పొంగట్లు న్నిలుదాల్పుమేన నఱయై పొల్పొం
దునిజ్జూచియా, బంగార్పుట్టపువేల్పురాణి యిటు
లై పల్వన్నె నవ్వెన్నుహా, త్తం గానంగనె యం
చు ముచ్చట నెడందం జెంద మేల్మిసా,గంగా
జాణతనంబు నూనితిగదా జ్ఞాన... 66

మ. వెలయు న్నీకరుణావిశేషము సదావిర్భూతమై
భక్తకో, టులయం దంచుఁదలంచి యెందుఁ బో
రపాటు న్లేక నిన్నూజసే, య లలిం జాలను నీవె
ప్రోవఁదగవో నగ్రస్ఫురద్దాడిమీ, కలికాగుచ్ఛ
సదృత్కు కాంతికలితా జ్ఞాన... 67

శా. ఈవేలోకముల న్సృజింప నెలమి న్రక్షింప
డిండింప ని, త్యావిర్భూతమహాప్రభావయుతవై
యాత్మేశుని న్సాఖ్యలీ, లావిష్టాత్ముని జేయుదం
చు నిగమస్యోక్తి నేవింటి న, న్గావం జాలవా
కో నమున్మునివరా జ్ఞాన... 68

శా. బంధూకప్రతిమాళికస్థల కనద్భాస్వల్లికరేఖా జగ
ద్బంధూకప్రభకర్ణపూరయుగళీ భాస్వచ్ఛ్రుతీ
సత్కృపా, బంధూరస్థితి నన్నుఁ జూచుచుఁ
గళాపాండిత్యముం బాణిక, ర్కంధూరీతిగ నేర్ప
రింపఁ గదవే జ్ఞాన... 69

మ. తెవి వాక్కింతయు లేనివాఁడని ననుం దీనైై
చెడంజేయకు, జ్జ్వలమైనట్టి ధనత్కటాక్ష వీఁక
నాపైఁ బర్వ సర్వంసహా, వలయస్థాఖిలసత్కవీం
ద్రతతిలో వర్ధిష్ణునిం జేయు ము, త్కళికావత్క
మలానుతాకృతియుతా జ్ఞాన... 70

మ. చరణాంచ్ఛపరభక్తిరక్షణపరాసక్తి న్ననుం గా
ల్వఁగా, నరుదా సంపద లబ్రమా ముదము ల
త్యాశ్చర్యమా పుత్రపా, త్రరమావత్త్వము
చిత్రమా పరజనారబ్ధాంతరాయప్రతీ, కరణం
బంబుజగర్భసన్నుతపదా జ్ఞాన... 71

మ. ధరణి న్నిశ్చలమైన నీకరుణ నిర్దంభోదితం బైన
య, ప్పరమాహ్లాదవినోది గాంచు నియతప్రఖ్యా

తి నీతిక్రమ, స్థిరతం బ్రాజ్యసమస్తసుసంపదలవృద్ధిం
బుద్ధియోగోల్లస, త్సరసానందకవిత్వసంపదయు
శ్రీజ్ఞాన... 72

శా. శ్రీచక్రార్చనసేయుచు న్పఠితంస్సమస్థిరతోద
య, ప్రాదుర్భప్రథమానభక్తినియతప్రజ్ఞావిశే
షం బటుల్, వాచామాధురి నీమనామపఠన
వ్యాకోచ ప్రక్రియా, సాచిత్యంబును
చు మందుండయినన్ జ్ఞాన 73

మ. కలికాలం బిది దీనియం దొకండనే ప్రక్రియా
యుక్తిని, శ్చలభక్తి న్నను గొల్వలేదు జనుం
డాశాయోగమా మెందు తో, బలనేకంబులు
విఘ్నయోగములకుం బాటిల్లు నీభక్తిలో, గలు
గంజేయంగ నీవదిక్కుగ నవె జ్ఞాన... 74

మ. అలసత్వం బధికంబు గ్రంథములు పర్యాయంబునం
జూడంగాం, గలనా లెక్కకు రాని వెట్లు మును జ
క్కంజేసి చూడంగ నం, దలితాత్పర్యము దుర్ల
భం బచుచుం గానంజాలకున్నాండం ద్వత్కాలి
తానుగ్రహా మొక్కండునుండం గొలంతా జ్ఞాన...

మ. గలు న్రేయిం ద్వదీయసత్కరుణకై భావించిప
సేవించెదం, దగ నిన్నిట్టిది చూచి నీడు మన
సు ధ్యానైకతాత్పర్యని, ష్ఠగలాండంచు మనెం ద

లంపి కరుణాసాంగత్యసంబంధన, జ్జగతిం బ్రోవఁ
గ రావి దేవి యకటా జ్ఞాన... 76

మ. కలి నంతంతకును ధర్మకర్మపథసంస్కారంబు మా
సె న్మహా, బలవంతంబయి కనిపించె నహహా
మాన్యావమానక్రియా, కలనల్ నీకరుణాకటా
క్షమున విక్కాలంబు దోలంగనగుం, జలనం బిం
తయుఁ జెందకుండ జననీ జ్ఞాన... 77

మ. ప్రియము ల్వేర్వేరన నప్రియంబులని సంప్రీతి
న్విగణెంచకే, పయిపం జూచుచు నీయనుగ్ర
హముగా నాంతర్యమున్ దెంచుచు, న్భయ మొ
క్కింతయు లేక నిన్ను మదిలో భావింపఁగా బుద్ధిని
శ్చయ మిమ్మోజననీహితార్థజననీ జ్ఞాన... 78

మ. సరసాలాపవిలాస హాసరచనాచాతుర్యసుస్థైర్య
భా, స్వరదివ్యస్వరరీతిసంతతతతవ్యాసంగదివ్యాం
గనా, పరిపాటీగణనావినోదవిలసద్భవ్యాదరో
న్నత్యున్నతా, చరణాంభోజనతామరప్రజహితా
జ్ఞాన... 79

మ. స్ఫుటతారానికరస్ఫురచ్ఛుచిమణీ శోభాంక
హారావళీ, ఘటితోత్తుంగకుచద్వయోపరిలస
త్కంజాతరాగారుణో,ద్భటకూర్పాసవిభాసమా
నకురువిందశ్రేణికాప్రోల్లస, త్కటకాలంకృతపాద
పద్మయుగళీ జ్ఞాన... 80

మ. అగరాజాత్మజతావకీనకరుణాయత్తంబు ముల్లోక
మెం, చఁగ నీదైనమహావిభూతివశ మే సర్వామ
రశ్రేణి కై, న గణింపఁగ భవదీయసద్విభవ మీ
నాకెట్లు వర్ణింప నా, జగతీనిర్భరగర్భ గోళకలి
తా జ్ఞాన... 81

శా. జల్పాకామరకామినీకృత కథాసారస్యలీలాకళా
నల్పోదంచితమందహాసలలిత స్వాస్యాబ్జలోకా
హిపా, కల్పాశ్లేషసహాసిరాఘుటనకృత్కాదంబ
వాటీకన,త్కల్పోద్యానవిహారకేళిరసికా జ్ఞాన...

శా. సర్వాధీశ్వరతల్పసోదరి జగజ్జాలాభినందోక్తిమ
ద్గీర్వత్యాదినుతాత్మచాతురి త్రిలోకీసుప్రసిద్ధాం
గనా, దర్పాపాకరణాత్మసుందరి నినుఁగ ధ్యా
నింతు నే నెప్పుడుం, గర్పూరాగురుకుంకుమాం
కితకుచా జ్ఞాన... 83

శా. భద్రాపాదనముఖ్యమై తనరు నీభక్తి న్సమస్తా
ర్థసం, పద్రాజిప్రద మంచు నెంచి జగతీపాలుర్
దదాయత్తులై, సద్రూపాధికఁ భజియింతు రేనటు
లు గాంచం జాల సేవాస్థితిం, గద్రూజాతకలాప
కంజనయనా జ్ఞాన... 84

మ. విడువ న్నీపదసన్నతి క్రమగతి న్వేదార్థసూక్తి
స్థితిం, గడవ న్లోకమున న్వదాన్యతతి నెక్కాలం
బు నేమైననుం, దడవ న్సత్యముగాఁగఁ బల్కెదఁ

ప్రశస్తం బైననీసత్కృపం, గడువంత ల్దొలఁగింప
వమ్మ జననీ జ్ఞాన... 85

శా. చింతారత్ననివాసవాసరసికా శ్రీపుర్యుదారాసి
కాశాంతాన్తాంతరసీమసాధువసతీ శ్యామాభిరా
మద్యుతీ, సంకా పాపహృతిప్రవీణచరణా శత్రుచ్ఛి
దాకృద్రణా, స్వాంతాంతర్విలగజ్జగత్పటలికాజ్ఞాన.

మ. చెడుమార్గం బని యించుకైన మదిలోఁ జింతిం
పకే నెప్పుడున్, విడనాడందగు చేయువ్వలన్ని
యును నువ్విళ్లూరుచుం జేసితిం, బోడగానంబదు
పారతి న్మదిని నెప్పు ల్గూడ కొంకుమ్మడిన్, గడ
కంటం గని ప్రోవుమమ్మ దయతో జ్ఞాన... 87

మ. స్ఫుటమై నీకరుణారసం బెవనిపై సోఁకు న్వెసన్
ధాత్రివాఁ, డటవీవీథుల శత్రుమధ్యమున నుదృ
ద్వారిపూరాంతరో, త్కటవీథీనిచయంబునం బడి
న వేగం బ్రోతువౌ నీవె ధూ, ర్జటివామాంగనివా
సభాసురతనూ జ్ఞాన... 88

మ. నవకావ్యంబు రచించి ప్రాజ్ఞులును నానావృత్త్యశ్లే
లంకారరీ, తివిశేషంబుల మెచ్చువచ్చునటు లుద్దీ
పింపఁగా నర్థసం, భవసారస్యముఁ దెల్పలే రిపు
డు నాహూటంత యోక్కంతనా, కవితం గైకొను
మమ్మ యెట్టులయినన్ జ్ఞాన... 89

మ. తపముం జేయుడు నీమనంబునకు సాంతత్యంబు

గా సంతసం, బెపుడుం జేయంగంజాల నీవనుజ
పం బెంతే నొనర్పంగగం, గృపం బుట్టించు వృ
దూక్తి కేనెట్లుగ నొక్కంతైన నీవ్వడో, క్క
పరిం జూడు మహేశుకోస్తమ జ్ఞాన...

మ. అపరిలోకము వేళవేళలం బ్రద్దాయ త్వస్థితిన్నే
వస్తుల్న మహానందముతోడ గొల్వయిన నీపా
దంబు లర్చించుచు, ట్టి మహాభాగ్యము నాకదా
దులకుం బ్రార్థింపం గలుంగాక నిక్కముగా ని
న్గొలువంగ జాలరితరుల్ జ్ఞాన... 91

మ. ప్రశమామూర్ఛన్నశుభైకవారకలను నిక్ష వాక్ప్ర
చ్ఛిన్నర్తింప నీ, యమ్ముం బేర్కొని సంస్తుతింప
మజ్జి నీయత్క్షీణకారుణ్యాలే, శశతాంగశం బయి
నన్లభింపక జగత్సంభావ్యసృష్టిక్రియా, కశతాంశం
దశతాభినంద్యచరణా జ్ఞాన... 92

మ. జయ మాతంగి! మణీవిపంచివిలసత్సప్తస్వరీసజ్ఝ
రీ, నయసంద్రాంచితమేరుశైలగత నానారత్నవాః
పూరసం, చయసానారుచిమద్ధ్వనిశతసహస్రప్రా
ప్తనవ్యక్రియా, జయ నిర్ఘాతసమస్తదైవతభయా
జ్ఞాన... 93

మ. సవినోదోద్యతసంయుతాయుతకరా సక్తిస్ఫు
రద్వీక్షణా, దివి శేషాభిమతప్రకార మృదుగీతి
స్ఫూర్తిరేఖాజవా, ధ్యవిహారాభినయప్రపంచని

యతవ్యాపారసంభాదిలా, స్వవిలాసోన్నతిదర్శ
నాద్రుతిమతీ జ్ఞాన... 94

మ. దయ యొక్కించుక నాపయి న్నిలిపి నీదాసుండ
నౌనన్ను ని, ర్భయునిం జేసి సమస్తకార్యముల
నభ్రంబైనసాఫల్యమూ,న్చి యనన్యాదృశ మైన
తెల్వి దయతో నీఁజాలు దీవేఁదా, జయసన్మా
దితదేవతాపటలికా జ్ఞాన... 95

శా. పంచాస్యంబు వాయంబుగా సముదసంప్రాప్తాసు
రవ్రాతముఖ్, గొంచెం బైనను జిక్కనీక దును
మం గోదండపాండిత్యలీ,లాంచత్పాణివిలాసవై
తనరు నీయభ్రంపుశక్తి న్సమి, త్సంచారాంచిత
శక్తిసేన లెఱుఁగుఁ జ్ఞాన... 96

మ. కమలాదేశకృదాయతాక్షియుగళీ కల్యాణభూ
భృద్రుచి, క్రమనిర్జోటనపాటవోరసిజయోగ శ్రీ
సమేతావదా,తమణీహారవిరాజమానగళ మిథ్యా
మధ్యమా పూర్ణిమా, కమనీయేందువిభాసమా
నవదనా జ్ఞాన.. 97

మ. కలరా వేల్పులు నీకు సాటి యనఁగాఁ గన్గోఁ
గ లే రేల ప, ల్కులు నీవే ననుఁ బ్రోవఁగావలె
దాసంగు ల్బాఱఁగాఁ దోలి నా, వలన న్నేరము
లున్న నీమదిని జేర్పంబోక రక్షింపుమీ, జలజా
తప్రభవాంగనాదివినుతా జ్ఞాన... 98

శా. నానాపుష్పఫలావలీసతతదానప్రోల్లసద్భవ్యసం, తానానోకహమధ్యవీథ్యుదితవిస్తారస్ఫురచ్ఛాఖికా,ధీనానేకమధువ్రతీపరభృతీదివ్యశ్రుతిస్వాస్యస్య, ద,స్వానోద్యానవిహారకేళిరసికా జ్ఞాన... 99

శా. సందేహం బొకయింతయేని మదిలో సంధింపకె వ్వేళ నీ,వందారువ్రజరక్షణక్షమ నృశావ్రాతంబవేక్షించి య,స్పందప్రక్రియ నున్నవాఁడ మనుపక్ష భారంబు నీదేకదా,ఛందోవీధి విహారలాలసమతీ జ్ఞాన... 100

మ. లలితాష్టాదశపీఠికాకలితలీలారూపవై జప్యకృ,త్ఫలదానాప్రతిమప్రభావవిలసత్కారుణ్యపూరంబు దౌ, లలిం దాదృశహేలలం దగునినుం గాంచుంగదా యిందని, ష్కలుషంబై తగ భక్తియుక్తి జననీ జ్ఞాన... 101

శా. శ్రేయస్సంతతధామ దామరకుల శ్రీవేంకటేంద్రాజ్ఞఁ బ్రజ్ఞాయత్తొచితి సర్వశాస్త్రి యిటు లోయ్యంజేసె జ్ఞానాంబికా, గ్రీయానుగ్రహలీలఁ బద్యశత మీరీతిం బఠింపఁ జనుల్, ధీయుక్తస్థితినన్నివిద్యలఁ బ్రశస్తిం జెంది పెంపెక్కరే.

జ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము సమాప్తము.

పీ ఠి క.

ముకుందశతకము వ్రాసినకవి దూపాటి తిరుమలాచార్యులు. ఇతఁడు లోహితసగోత్రుఁడు. దూపాటికొండమాచార్యులు రంగనాయకమ్మలకు జ్యేష్ఠకుమారుఁడు. తిరుమల సింగరాచార్యగురువర్యుని శిష్యుఁడు. ఈకవి సంస్కృతాంధ్రములందుఁ దనజనకునివద్ద విద్యార్థిగ నిరర్గళపాండిత్యము నార్జించి కవితారచనమున మిగులఁ బ్రతిభ గాంచెను. ఈకవి దూపాటి రామశతకమను పేరుతో రామాయణకథ నంతయు నీపద్యములు 108 లో నిమిడించి వేఱొకశతకము వ్రాసియున్నాఁడు. ముకుందశతకమునందలికవిత చిత్రముగుగమనికలతో మనోహరముగా నున్నది. ప్రతిపద్య మొకవిశేషముతోఁగూడి శ్రావ్యమగు నడకతో వీనులకు విందుఁగొలుపుచున్నది. కవితలో లాక్షణికవిరుద్ధములగు లోపములు గానరావు.

ఈకవి నివాసస్థానము బాపట్లకు పదిమైళ్లదూరమున సముద్రతీరమునందున్న ఓడరేవు. చిరకాలమీకవి యటనుండి వయస్సుదీరినపిదపఁ దన యెనుబదవయేడు పరమపదవి చేరెను. ఈకవి సోదరుఁడగు శేషాచార్యకవి ప్రౌఢకవి. ఈయన రంగధామ, నరహరి

కంటి నృసింహాదిశతకములు, శకుంతల ధనంజయవిలాసాదిగేయప్రబంధములు వ్రాసినాఁడు. మాపితామహులగు శేషాచార్యుల కీతిరుమలాచార్యకవి యగ్రజాతుఁ డగుకతన మే మీకవిజీవితము నీవిధముగాఁ దెలుపఁగలిగితిమి. కవిసూనువు లిపుడు ఓడరేవులో నివసించియున్నారు. ఇంక నట నేమేని పుస్తకము లుండెనేమో విచారింపవలసియున్నది.

ఈకవి గతించి యిప్పటికి ముప్పదిసంవత్సరములు దాఁటినవి తిరుమలాచార్యుఁడు స్ఫురద్రూపి యని యు ఆజానుబాహుఁడనియు సంగీతసాహిత్యవిద్యాకుశలుఁడని మాపెద్దవాండ్రు చెప్పుచున్నారు. శతక వాఙ్మయములో నెన్నఁదగిన వానిలో నీముకుంద శతక మొకటిగ నున్నది.

నందిగామ. 5-2-25 } ఇట్లు భాషాసేవకులు, శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దూపాటి తిరుమలాచార్యప్రణీత

ముకుందశతకము.

అంత్యనియమపద్యములు.

క. శ్రీకర లక్ష్మీచిత్తవ
శీకర సద్గుణజితాబ్ధిశీకర కారు
ణ్యాకర తేజోవిజితవి
భాకర దాక్షిణ్యయుక్త భావముకుందా. 1

క. బందీకృతసురబృందా
మందస్మితవిజితకుంద మహితానందా
సుందరతనుజితకందా
వందితమునిబృంద నతసనంద ముకుందా. 2

క. దనుజసముదాయశిక్షా
సనకాదిమునీంద్రపక్ష సజ్జనరక్షా
వనజభవాండాధ్యక్షా
వనరుహపత్త్రాక్ష విపులవక్ష ముకుందా. 3

క. మానవపావననామా
మానేషుశతాభిరామ సుగుణస్తోమా

మానిజనహృదయధామా
దానవజనభీమ కుసుమదామ ముకుందా. 4

క. పవనజనుతపరితోషా
కవిసముదయపోష రత్నఖచితవిభూషా
భువనమనోహరవేషా
భవజలనిధిశోష మధురభాష ముకుందా. 5

క. శతపత్త్రపత్త్రనేత్రా
శతధృతిసన్నుతచరిత్ర శశినిభవక్త్రా
శతకోటిమదనగాత్రా
శతకోటిధరారినివహజైత్ర ముకుందా. 6

క. సురుచిరకౌస్తుభహారా
శరనిధిగంభీర కామ సదృశాకారా
మురరిపువిపినకుఠారా
సురమునిమానససరోజసూర ముకుందా.

క. పరమమునిహృదయశరణా
పరిపాలితదేవవరుణ భవభయహరణా
సురుచిరరత్నాభరణా
శరణాగతభరణ కమలచరణ ముకుందా.

క. బృందారకరిపుకదనా
వందారుబుధాళిహృదయవనరుహసదనా
కుందముకుళాభరదనా
మందస్మితవదన మదనమదన ముకుందా. 9

క. సవినయవినతతనూజా
సువదనజితరాజ ధరణిసురసురభూజా
కవినుతపాదసరోజా
రవిశతశతతేజ దైవరాజ ముకుందా. 10

క. పశుపతివిదితవిలాసా
విశదాబ్జవికాస హాసవిద్యుద్వాసా
దశరథరాజోల్లాసా
దశవదననిరాస ముదితదాస ముకుందా. 11

క. కమనీయాంబుధరాంగా
కమలాహృత్కమలభృంగ ఖగపతురంగా
విమలాంతరంగ దానవ
సముదాయవిభంగ మౌనిసంగ ముకుందా. 12

క. గగనమణిసుప్రతాపా
నిగమాంతోల్లసితరూప నిత్యశ్రీపా
అగణిత సుగుణకలాపా
జగదవనధృతోగ్రరూపచాప ముకుందా.

క. అనుదినరక్షితదీనా
సనకాదిమహామునీంద్రసంఘాధీనా
కనకోజ్జ్వలపరిధానా
దనుజారణ్యానలాభిధాన ముకుందా. 14

క. ద్యుమణికరోల్లసితాంబుజ
రమణీయముఖప్రభావరాజితచంద్రా

కమలజభవముఖవర్ణిత
శమదమశాంతాదిసుగుణసాంద్ర ముకుందా. 15

ఏకసమాసపద్యములు.

క. కులిశసరోరుహకేతన
కలశరథాంగాబ్జమకరకల్పమహీభృ
హలయవజలచరరేఖా
విలసన్మృదుపాదవినతవేద ముకుందా. 16

క. ద్రుహిణాండాంతస్థితజల
దహనపయోనిధిసమీరతారాపథభూ
గహనాద్రికమలబాంధవ
తుహినకరోల్లసితలోకతుంద ముకుందా. 17

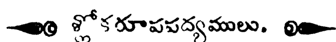
క. పారదశారదనీరద
నారదమార్తికసుపర్వనగహయగజక
ర్పూరేందుకుందసుమశివ
హీరహిమసమానకీర్తిబృంద ముకుందా. 18

క. సురగరుడోరగవిద్యా
ధరరక్షోయక్షసిద్ధతపనోడుపకి
న్నరగంధర్వానిలకిం
పురుషస్తుతిపాత్రసుగుణ(?)బృంద ముకుందా. 19

క. కమలాననహైమవతీ
రమణాశుగకిన్నరాధిరాజపయోరా

డమరేంద్రకర్బురానిల
శమనాదిసుపర్వవినుతచరిత ముకుందా. 20

క. హీరాబ్జరాగమౌక్తిక
చారుమణీప్రకరతప్తజాంబూనదకే
యూరమకుటాంగులీయక
హారాదివిభూషభూషితాంగ ముకుందా. 21

క. రామం రావణదనుజవి
రామం జనకాత్మజాభిరామం సుజనా
రామం వంచితభార్గవ
రామం త్వాం హృది సదాస్మరామి ముకుందా.

క. శాంతం సన్మునిహృదయని
శాంతం పద్మజభవాదిసంస్తుతిభరితా
శాంతం స్థాపితసుజనా
శాంతం త్వాం హృది సదాభజామి ముకుందా.

క. కాండావాస పిచండా
కాండోద్భవ కాండరూప ఖగసంతతిరా
ట్కాండమహాహవ సునిశిత
కాండ విదారితనిశాటకాండ ముకుందా. 24

క. గోమద్గోరుహగోయుగ
గోమర్దితదనుజజాల గోకులపాలా

గోమధ్యోనిలయార్చిత
గోమజ్జారాధితాంఘ్రిగోజ ముకుందా. 25

క. శ్రుతివిదితగతిని వైష్ణవ
మతముద్ధరణంబొనర్చి మహినొప్పిన శ్రీ
యతిపతిని మతిని సతతము
స్తుతు లతులితముగ నొనర్తు సుగుణముకుందా.

క. వరతిరుమలవంశాంబుధి
పరిపూర్ణసుధాకరుండు పరమాదార్యా
కరుఁడగు సింగరసద్గురు
విరతము సేవింతు మదిని నిల్పి ముకుందా. 27

క. అందంబై కవిహృదయా
నందంబై యొప్పునందనందనగుణస
త్కందశతమనెడు వికసిత
కుందకుసుమసరములిత్తు గొనుము ముకుందా.

దశావతారవర్ణనము.

క. శకులాకారము గైకొని
సకలామరు లెన్న వేదసముదాయము సో
మకునిబరిమార్చి బ్రహ్మకుఁ
బ్రకటముగా నొసఁగలేదె పరమముకుందా. 29

క. అమరాసురు లన్యోన్యము
క్రమమున క్షీరాబ్ధితరువ గమకించుతఱిఁ

గమతాకృతి మందరగిరి
సమధికత వహింపలేదె సదయముకుందా. 30

క. ధరణీమండలమెల్లను
సుర లద్భుతమందఁ జాఁపచుట్టినగతి దాఁ
బరగించిన హేమాక్షుని
హరియింపఁగలేదె సంప్రీతిగుణ ముకుందా. 31

క. డింభకవిద్వేషినిగని
స్తంభమున నృసింహాలీలఁ దాల్చి తనువు వే
అంభోరుహాసంభవభవ
జంభాంతకముఖులు వినుతిసలుప ముకుందా. 32

క. బలిదైత్యుని మూఁడడుగులు
బలిమిని భూదానమడిగి ప్రాబల్యమునన్
జలజభవాండము రెండడు
గులు గొలువవె వటుఁడవై నికుంఠ ముకుందా.

క. పరశువు గైకొని నృపులను
దురమున ముయ్యేడుసార్లు దునుమాడి యశం
బరుదుగ జగములునిండఁగఁ
బరపవె భార్గవుఁడవగుచుఁ బరమముకుందా. 34

క. దశరథునకుఁ బుత్త్రుఁడవై
దశవదనముఖోగ్రదైత్యతతి నణఁచినసీ
యశమును గొనియాడఁగ నల
దశశతవదనునకునైనఁ దరమె ముకుందా. 35

క. ముసలహాలంబును గైకొని
వసుధం గలదుష్టదైత్యవర్గము నెల్లన్
గసిమసఁగఁజేసి త్రుంచవె
రసికులు కీర్తింపఁగ బలరామ ముకుందా. 36

క. కాంచి చతుర్ముఖషణ్ముఖ
పంచముఖసహస్రముఖులు భక్తిమెయిం గీ
ర్తించఁగ మెలఁగెదునినుసే
వించెద గోపాలకృష్ణవేష ముకుందా. 37

క. శుద్ధాత్ములఁద్రిపురాసుర
శుద్ధాంతాంగనలవ్రతము చూఱలుగొనవే
బౌద్ధావతారమున సుర
సిద్ధాదులుపొగడ భక్తసేవ్య ముకుందా. 38

క. కలికి మహారూపుఁడవై
ఖలులగు మ్లేచ్ఛులనుదునిమి కారుణ్యమునన్
గలిదోష మడఁతువొగద
సలలితఘనసీల సుగుణజాల ముకుందా. 39

క. దశరూపములను బూని త్రి
దశులు నమోనమ యటంచుఁ దద్వేళల నీ
యశముఁ గొనియాడఁగా దు
ర్దశలను బాపుదువుగాదె దయను ముకుందా. 40

{ దశమస్కంధపూర్వోత్తరభాగ కథాసూచకపద్యములు. }

క. వసుదేవుఁడు దేవకియును
వసుదేవముఖుల్ నుతింప వాత్సల్యమునన్
వసుమతి వినుబు త్తునిగాఁ
గుసుమాయుధరూప కనరె కోరి ముకుందా. 41

క. నందయశోదావిధిఘనము
నందనుఁడవటంచు నిన్ను నమ్మియుఁ బరమా
నందాబ్ధిమగ్నమానా లోఁ
జెందినప్రేమాతిశయము చేత ముకుందా. 42

క. కృష్ణాష్టమియం దిలపై
కృష్ణాఖ్యను జననమొంది కితవతతిని వ
ర్థిష్ణుఁడవై తునిమితివౌ
యుష్ణాంశునికాశతేజమొప్ప ముకుందా. 43

క. సుజనచకోరము లలరఁగఁ
గుజనాంభోజాతతతి ముకుళతవహింపన్
ద్విజరాజవంశశరధికి
ద్విజరాజవు కావె దివిజవినుత ముకుందా. 44

క. కలుషధ్వాంతము విరియఁగ
విలసితపుణ్యాంబుజములు వికసిల్లఁగ భూ
తలమున శ్రీకృష్ణాఖ్యను
జలజాప్తునివిధముగొనవె సదయ ముకుందా. 45

క. నీచిన్నారికరంబులు
నీచారుపదాంబుజములు నీచిఱునగవుల్
నీచక్కఁదనము పొగడఁగని
వాచస్పతికైనఁ బొగడవశమె ముకుందా. 46

క. రాజిలుచు నిన్ను గోపక
రాజాస్యలు శయ్యనునిచి రాగముతోడన్
జోజోయని పాడుదురఁట
రాజీవదళాక్ష లోకరక్ష ముకుందా. 47

క. రుచిరాకారము చే విష
కుచయగురక్కసినిబట్టి కూల్చితివఁట నీ
ప్రచురప్రభావములు సుర
నిచయముగొనియాడ శరదనీల ముకుందా. 48

క. నిండిన తేజము గదురఁగఁ
జండోగ్రనిశాశకోపసంయుక్తుఁడవై
బండినిగూల్చితివో నీ
దండితనం బెన్న నెవరితరము ముకుందా. 49

క. సల్లలితమ్మృదులకరపవ
పల్లవములు దగుల నెలమి పాల్ద్రాపుతఱిన్
ముల్లోకంబులు ముఖమునఁ
దల్లికిఁ గనఁబఱుపలేదె దయను ముకుందా. 50

క. చక్రానిలదనుజుఁడు నిను
విక్రమమునఁ గొనుచు గగనవీథిజనుతఱిన్

శక్రాదులు గొనియాడ న
వక్రతఁ గూల్చితివి భక్తవరద ముకుందా. 51

క. పలుకుల నమృతరసంబులు
చిలుకఁగఁ బాదాంబుజములఁ జిఱుగజ్జెలు ఘల్
ఘలుఘల్లుమని మ్రోయఁగ గం
తులువైచవె శైశవంబుదోఁప ముకుందా. 52

క. పన్నగరాజునకైనను
సన్నుతిజేయంగరానిజన్మంబుల నీ
కెన్నఁడు తృప్తియు లేదఁట
వెన్నలు ముచ్చిలుట లెంతవింత ముకుందా. 53

క. వాత్సల్యముతోడను గో
వత్సములను మేపుచుండి ప్రబలత మెఱయన్
వత్సాసురుఁ దునుమవె శ్రీ
వత్సాంకితవక్షు సుజనపక్షు ముకుందా. 54

క. ఒకకొండరీతిగ భయా
నకరూపముదాల్చి తిరుగు నానాగతులం
బకదైత్యుని దునిమితివా
సకలాశ్రితజాల దివిజసాల ముకుందా. 55

క. ఖరుఁ డఘుదైత్యాధముఁ డజ
గరగతిమార్గమున కెదురుఁగా నిలువఁగ భీ
కరకరములఁ జీల్పవె చూ
పరు లద్భుతమొంద భక్తపాల ముకుందా. 56

క. కాళియఫణిఫణములపై
హేలాగతి పాదచిహ్నలేర్పడ నటనల్
వాలాయముగ నొనర్చవె
జాలిం దత్సతులు నుతులు సలుప ముకుందా. 57

క. వత్సార్భకతతి నజుఁ డతి
కుత్సితమతియగుచు నొక్కగుహానిడి చన త
ద్వత్సరము తత్తదాకృతి
వత్సలతవహింపలేదె వరద ముకుందా. 58

క. నతుఁడై భయభక్తుల నా
చతురాననుఁ డప్రమేయసౌందర్యశ్రీ
యుతతావకరూపముగని
స్తుతులొనరింపంగలేదొ సొలసి ముకుందా. 59

క. యమునాజలములఁ దోఁగెడి
కమలాస్యలహాస్యమెసఁగఁ గన్గొని తచ్చే
లములఁగొని మరలనీయవె
విమలాత్మకలగుచు నిన్ను వేఁడ ముకుందా. 60

క. సురపతి కోపాన్వితుఁడై
పరుషోపలవృష్టి వ్రజముపైఁ గురియుతఱిన్
వెఱపకుఁడని గోవర్ధన
గిరియెత్తవె యొక్కలీలఁ గేల ముకుందా. 61

క. మానితయమునాతటభూ
కాననమున గోగణంబుఁ గాచుచు మురళీ

గానమొనర్పఁగ నిను వ్రజ
మానవతుల్ గోరలేదె మదిని ముకుందా. 62

క. బృందావనమున గోపక
సుందరులను రాసకేళి సొక్కించి మహా
నందమునఁ గూడియాడవె
బృందారకు లలర సుగుణబృంద ముకుందా. 63

క. ముజ్జగములు కుదురుగ ఒల్
బొజ్జన ధరియించునిన్నుఁ బొలుపుగ వ్రజయో
షిజ్జనము వలచె మోహాక
మజ్జనమున విటుఁడవనుచు మమత ముకుందా.

క. ఇరుగడలను గోపికలును
పరగఁగ మధ్యమున నుభయపార్శ్వంబుల నీ
వరుదుగ నిలువవె మండల
సరణిన్ రాసోత్సవంబు సలిపి ముకుందా. 65

క. ముద్దులుగులికెడుపలుకుల
వద్దికను భ్రమించి గోపవనితామణు లే
ప్రొద్దు నినుగూడుదురుగద
సద్దివిజమునీంద్ర దేవపాల ముకుందా. 66

క. పరిపరివిధముల మెఱఁగుచు
దురమున వృషశంఖచూడతురగాసురులన్
బరిమార్చి దుష్టనిగ్రహ
మరుదుగ నొనరింపలేదె హరి ముకుందా. 67

క. వక్రాత్ముండగు కంసుం
డక్రూరునిగాంచి యోమహాత్మ చని మహా
విక్రములగు బలకృష్ణుల
నక్రూరత్వమునఁ బిలువుమనఁడె ముకుందా. 68

క. వచ్చిన యక్రూరునిగని
విచ్చేసె మహాత్ముఁడనుచు వేడ్కఁదలిర్పన్
బొచ్చెములేని సపర్యల
హెచ్చుగఁజేసితివిగాదె యొలమి ముకుందా 69

క. స్యందనమునఁ దోలుతను గా
ళిందీజలములను నీదులీలాకృతి కా
నందించఁడె యక్రూరుఁడు
వందనములొనర్చి దాసవరద ముకుందా. 70

క. మధురాపట్టణసురుచిర
మధురాధర లపుడు నీదుమదనాకృతియున్
మధురాలాపంబులు బహు
విధములఁ గొనియాడలేదె వేడ్క ముకుందా.

క. కంసముఖదుష్టభూపన్ను
శంసుల చక్రాదిదివ్యసాధనములచే
హంసతురగుండు మేలన
హింసింపఁగలేదె జగములెన్న ముకుందా. 72

క. జననీజనకులఁ గనుఁగొని
వినయమున నమస్కరించి విపులాహ్లాదం

బోనరించి యుగ్రసేనుని
జననాథుని జేయలేదె సదయ ముకుందా. 73

క బృందారకగురుసముఁడగు
సాందీపునివలన వేదశాస్త్రంబుల నా
నందమున నేర్చి గురునకు
నందనునొసఁగవె భళీ! యనంగ ముకుందా. 74

క. కనికరముతోడ గోపక
వనితల నోదార్చుకొఱకు వాత్సల్యమునన్
బనుపవె యుద్ధవు వ్రజమున
కనవరతదయాంబురాశివగుచు ముకుందా. 75

అష్టభార్యలవివాహము.

క. క్రూరులగు చైద్యముఖనృప
వీరులను నిరాకరించి విశ్వజననియౌ
శ్రీరుక్మిణీసతీమణి
నారూఢిపరిగ్రహించి తౌర ముకుందా. 76

క. జాంబూనదరుచిరాంగియుఁ
గంబుగ్రీవయు విశాలకమలాక్షియునౌ
జాంబవతిం గైకొనవే
యంబుజశరకోటిసుందరాంగ ముకుందా. 77

క. సత్రాజిత్తుఁడు తనప్రియ
పుత్త్రికయగు సత్య నెలమి పూజించుచు స

త్పాత్రుఁడవని నీకొసఁగఁడె
మిత్రత్వము జగములందు మెఱయ ముకుందా.

క. ఇందీవరలోచన నీ
లేందీవరచికురపద్మినీశసుత సదా
నందద సద్గుణయగు కా
ళిందీసుదతిని గ్రహింపలేదె ముకుందా. 79

క. కమనీయరూపఘనవి
భ్రమసుగుణవతీలలామ పరమానందా
రమఁబోలు మిత్రవిందను
సుమహితమతి గొనవె మహిమజూపి ముకుందా.

క. భగ్నంబొనర్చి నృపతుల
నగ్నిప్రభనొప్పు శౌర్యమలర శుభశ్రీ
లగ్నంబునఁ జేకొనవే
నాగ్నజితిఁ లోకపూతనామ ముకుందా. 81

క. రుద్రాదులెన్న జలచర
ముద్రితయంత్రంబుఁ దునిమి మోహనలీలన్
భద్రన్ శమదమసుగుణస
ముద్రం గైకొనవె కృష్ణమూర్తి ముకుందా. 82

క. వనరుహలోచన చంద్రా
నన సద్గుణమద్రరాజనందన యగుల
క్ష్మణ నటుగైకొంటివిగద
జననాథులుమెచ్చ దివ్యచరిత ముకుందా. 83

క. షోడశసహస్రరమణుల
వేడుకఁ బరిణయమునొంది వివిధాకృతులన్
గూడి పరమాద్భుతంబుగఁ
గ్రీడింపవె నరకదనుజు గెలిచి ముకుందా. 84

క. పతిశుశ్రూషామతులగు
సతులకు నీకుదయమైన సవినయశౌర్యా
న్వితులగు సుతులగణింపఁగ
శతధృతిశర్వులకు వశమె సదయ ముకుందా. 85

క. శిశుపాలదంతవక్త్రుల
నిశితసుదర్శనము చేత నిర్జించి వెసన్
యశము జగంబులు నిండఁగ
విశద మొనర్చితివి వేదవేద్య ముకుందా. 86

క. అటుకులు సుచేలుఁ డొసఁగఁగఁ
దటుకున భక్షించి లోకతతికందని స
త్పటుతరసంపదలొసఁగితి
వఁట నీదాసత్వ మెన్న నరుదు ముకుందా. 87

క. నిను ద్రౌపది కౌరవసభ
ఘనపరిభవ మొంది కృష్ణ కావుమటన్నన్
గనికరముతోడ వెలువకు
మని యక్షయపటము లొసఁగితౌర ముకుందా.

క. నతుఁడై బహుతరదైన్యా
న్వితుఁడై భూసురుఁడు నిన్ను వేఁడిన గృపమున్

ధృతులై నసుతులఁ గ్రమ్మఱ
బ్రతికించి యొసంగితౌర పరమముకుందా. 89

క. శ్రుతులు నిను మాగధులు భూ
పతి నెటుగీర్తింతు రటులఁ బటుతరభక్తిన్
నుతులొనరింపవె సతతము
చతురాననవినుతపాదజలజ ముకుందా. 90

షోడశోపచారపూజ.

క. ధ్యాన మొనర్చెద మామక
మానసకంజాతపీఠమధ్యంబున నీ
సూనశరమృదుపదంబులు
మానసమునవిల్చి శ్రీరమాప ముకుందా. 91

క. ఆవాహన మొనరించెద
శ్రీవనితారమణిఁ గూడి చెలువారంగా
వేవేగరమ్ము మామక
సేవకుఁడని కనికరంబుచేత ముకుందా. 92

క. భాసురకాంచనమణిసిం
హాసన మొసఁగెదను బంకజాక్షకృపను నీ
వాసీనుఁడవై బ్రోవుము
శ్రీసతితోఁగూడి గుణధురీణ ముకుందా. 93

క. ముదమున నర్ఘ్య మొసంగెద
సదయుఁడవై గొనుము దివిజసన్నుతచరితా

విదురముఖభక్తవరదా
మదనశరోల్లసితరూపమహిత ముకుందా. 94

క. విద్యాధరముఖసురనుతి
వేద్య కృపారసనివేశ విశ్వేశ్వర శ్రీ
విద్యోతనగై కొను మిదె
పాద్యంబొసఁగెదను భక్తపాల ముకుందా. 95

క. నాచిత్తంబుజపీఠిని
నీచక్కనివిగ్రహంబు నిల్పి నతుఁడనై
యాచమనీయం బొసఁగెద
వాచస్పతివినుతగొనుము వరద ముకుందా. 96

క. అభయప్రద జగదద్భుత
విభవసుస్నాగమాంతవేద్య రమేశా
ఇభరాజవరద గైకొను
మభిషేక మొనర్చెదను కృపాబ్ధి ముకుందా. 97

క. సీతారమణికళత్రా
శీతాంశుఖరాంశునేత్ర చిత్రచరిత్రా
పీతాంబర మొసఁగెదఁ గొను
చేతోమోదాతిశయము చేత ముకుందా. 98

క. కందర్పసదృశవిగ్రహ
మందరసమధైర్య సంకుమదకలితశ్రీ
చందనమలఁదెదఁ గైకొను
మందముగా మానసాబ్జ మలర ముకుందా. 99

క. మొల్లల జాజులఁ బొగడల
మల్లెలఁ జేమంతిపూల మరువక తులసీ
పల్లవముల సంపెంగల
ఫుల్లాంభోజముల సేతు పూజ ముకుందా. 100

క. ధూప మొనర్చెద సర్వ
వ్యాపక పద్మాక్ష గరుడవాహన ధర్మ
స్థాపక లక్ష్మీనాయక
గోపాలస్వామి కృపను గొనుము ముకుందా.

క. శ్రీరాజనం బొనర్చెదఁ
గారుణ్యాకరరమేశ గైకొనుపారా
వార గభీరపరాత్పర
సూరిజనావనశమాదిసుగుణ ముకుందా. 102

క. క్షీరాన్నము దధ్యోదన
మారూఢిగ వడలు సుఖియ లతిరసములు నిం
పార పులిహోర పొంగలి
కూరిమి నర్పింతుఁ గృపను గొమ్ము ముకుందా.

క. ఏలాలవంగవరహిమ
వాలుకసత్క్రముకచూర్ణవర్ణితమగు తాం
బూలమొసంగెదఁ గైకొను
శ్రీలలనారమణ మృదులశీల ముకుందా. 104

క. అంగీకరించి కృపను
ప్పొంగుచు నొసఁగెదను మంత్రపుష్పము విద్వ

త్సంగరిపుభంగ గరుడతు
రంగదయాస్వాంతరంగ రంగ ముకుందా. 105

క. సీతావల్లభ వలఁగొని
ప్రీతాత్ముఁడనై నమస్కరించెదఁ గరుణో
పేతాంతరంగ మామక
పాతకము లడంచి బ్రోవు పరమ ముకుందా. 106

క. దూపాటికొండమార్యసు
ధీపుంగవునకును సుతుఁడఁ దిరుమలకవినా
దీపించినాఁడ నీకృప
నీపద్యావళి యొసర్చి తెలమి ముకుందా. 107

క. సతతము తావకనామాం
చితశతకము జదువుజనులసిరి సంతతుఁ బ్
శతవత్సరములు విభవా
న్వితులుగఁ గృపసేయవయ్య వేడ్క ముకుందా.

ముకుందశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

శివశతకము వ్రాసినకవినామము తెలుపుపద్యములు మేము ప్రత్యంతరము వ్రాసికొన్నమాతృకలో లేవు మాకుఁ జిక్కినప్రతి యొక్కటియే యగుటవలనను నూటయెనిమిదిపద్యములకు నందింకఁ గొన్ని కొఱంతపడియుండుటవలనను ప్రత్యంతరసహాయము లేకుంటవలనను రచయితను నిర్ణయింప వీలులేకపోయినది శతకస్థపద్యములలోనివిషయములను బట్టిచూడ వీరశైవుఁడని తోఁచుచున్నది. చెన్నబసవఁడు, బసవేశ్వరుఁడు, శివనాగుమయ్య, నిమ్మవ్వ, ధూర్జటి, ఉద్భటారాధ్యుఁడు లోనగువీరశైవుల నీకవిస్తుతించుట యీయూహకుఁ దార్కాణముగా నున్నది. కవి వీరశైవుఁడని నిరూపింప వీలు చిక్కినది. కవికాలమును గుఱించి ప్రయత్నింప నొకస్వల్పావకాశ మీశతకమునఁ గలదు.

ఈశతకమున రచయిత వీరశైవులగు శివభక్తుల ప్రభావముల నెన్నుచు నాంధ్రకవులలో నగ్రేసరుఁడగు ధూర్జటికవి నిటులఁ బ్రశంసించినాఁడు.

క. చెలిచంటిమీఁదఁ జేయిడి
చెలువొప్ప శివా యటన్న చేడియ నవ్వన్
చలపట్టి శివుని జూపిన
చెలువుని ధూర్జటిని దలఁతుఁ జెన్నొంద శివా.76

ఈపద్యములోనికథ ధూర్జటికవి కారోపించి చెప్పువాడుక కలదు. కావున నిందుచేఁ బ్రకృతశతక కర్త పదునాఱవశతాబ్ది కీవలె నున్నాఁడని స్పష్టమగును.

ఈశతకములోని 4-5 పద్యము లించుక మార్పుగ కృష్ణశతకమునందును 10-వ పద్యము కొంచెము మార్పుగా భాగవతమునందును గలదు మిగిలినపద్యములలో 7-వ పద్యము తెలుఁగుసమస్యలను చిన్నిపొత్తములోఁ గలదు. తెలుఁగుసమస్యలను పొత్తములోనిపద్య మిది.

క. కందర్పహరుఁడు నరుతోఁ
బందికినై పోరిపోరి పరిపూర్ణకృపన్
గ్రిందైన హరుని జూటపుఁ
జందురులో నిఱ్ఱి నేల చంగలిమేసెన్.

యోచింప సమస్యపద్యమునే శతకకర్త సంగ్రహించినటులఁ దోఁచును. ఇంతకు మిగిలినపద్యములుఁ స్వతంత్రము లనియే యూహింపవచ్చును.

శతకములందలిపద్యములు శివలీలలు శైవులప్రభావములు తెలుపుచున్నవి. పద్యములు భావములతోనిండి మంచినడకతో నలరారుచున్నవి. ఇందు లక్షణలోపములు మాత్రము తఱచుగాఁ గానవచ్చుచున్నవి. ఋత్వ అత్వములకుఁ బ్రాయికముగ యతి కూర్పఁబడియున్నది గణనియమముగూడఁ బాటింపనిచోటులు కొన్నిగలవు జీర్ణమై ఖిలముగానున్న యీయముద్రితశైవశతకమును ముద్రణమునకుఁ బ్రత్యంతరము వ్రాసికొనసవకాశము కల్పించి గ్రంథప్రచురణమునకుఁ దోడ్పడిన శ్రీ. వీరబసవయ్యగారు ప్రశంసాపాత్రులు

ఈశతకమునందలి వీరశైవులలీలాదికములుఅన్యవాదకోలాహలములోనిపద్యము ననుకరించుచున్నవి. భక్త్యతిశయముచే ఛందోనిబంధనలు పాటింపక కవితచెప్పుటచేఁ గవి యిందుదోషములను గమ

నించియుండఁడేమో! ప్రత్యంతరము చిక్కవలె ననుపే క్షించినచో సీశతకము నశించునేమో యని యథా శక్తి సవరించి ప్రచురించితిమి.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు

నందిగామ.
1-1-25

శ్రీ ర స్తు.

శి వ శ త క ము.

క. శ్రీ శాంకరీమనోహర
పాశాంకుశ ఖడ్గపాణి ప్రమథాధిప కీ
నాశస్తుత దురితౌఘవి
నాశాంకుశ కోర్కులిమ్ము నమ్మితిని శివా. 1

క. వేదములు నాల్గుహయములు
నాదరముగ చర్నకోల నగణితప్రణవం
బావేదసారథాటకుఁ
జేవెవరికి నీకుఁదక్క జగదీశ శివా. 2

క. వలనొప్ప సూర్యచంద్రులు
నలరథచక్రములు విష్ణువంబుగ, జ్యాయై
వెలయఁగను నాదిశేషుఁడు
నెలువడునే మేరువిల్లు వినుతింతు శివా. 3

క. నీవేతల్లివి దండ్రివి
నీవేనాథోడునీడ నీవేసఖుఁడౌ
నీవేగురుఁడవు దైవము
నీవే నే నన్యు నెఱుఁగ నిజమిదియు శివా. 4

క. ఓకారుణ్యపయోనిధి
నాకాధారంబవగుము నమ్మితి నెపుడున్
నాకేలయితరచింతలు
నాకాధిప సర్వలోకనాయకుఁడ శివా. 5

క. అండజవాహన వినుతా
ఖండలముఖపూజితాంఘ్రికంజాతయుగా
చండాంశుకోటితేజా
భండనరిపుమదవిభంగ భస్మాంగశివా. 6

క. కందర్పహరుఁడు నను తోఁ
బందికిన్నై పోరిపోరి పరిపూర్ణకృపం
గ్రిందైన నీదుబూటక
మొందైనంగలదె నిన్ను నేమందు శివా. 7

క. పవనము వశగతి జేసియు
వివశత్వమువిడచి యాత్మవిజ్ఞానముచే
వివరించి చూపులోపల
శివకళ యెఱుఁగంగవచ్చుఁ జిన్మయుఁడ శివా. 8

క. నాగేంద్రచర్మచేలా
నాగాభరణాంచితోగ్ర నవ్యశరీరా
నాగారివాహజనకా
నాగారివాహవినుత నమ్మితిని శివా. 9

క. నీపాదకమలసేవయు
నీపాదసరోజభక్తి నిరతులయెడల

న్నేపారనిష్ఠజనదయ
నేపావనమౌదు నన్ను నెనగూర్చు శివా. 10

క. బ్రహ్మతల గొట్టినాఁడవు
బ్రహ్మాండములోన నీకుఁ బ్రతియెవ్వరికం
బ్రహ్మేంద్రామరగవందిత
బ్రహ్మానందంబొసంగి బ్రతికించు శివా 11

క. త్రివిధప్రసాదమహిమము
పవిధరునకు వశమె పొగడ భర్గునికృపచే
భవదూరు లైనవారికి
శివయోగులమహిమలన్ని సిద్ధించు శివా. 12

క. మూలము లేదు శరీరికి
మూలముగలదంచు లోకమూలము చేతఁ
మూలంబగు పంచాక్షరి
మూలముగు తెలుఁగువాఁడె ముక్తుండు శివా.

క. మార్కండేయునికొఱకై
మార్కొని లయకాలయమునిమడియఁగఁదన్నం
జేర్కొని సురలు నుతింపఁగఁ
గోర్కులు సమకూర్చినట్టి గుణమణివి శివా. 14

క. కమలములు వేయిలోపలఁ
గమలమునొకటియును లేక గమలాక్షుండుం
గమలమని నేత్రకమలము
గమలక నర్పించె మిమ్ము గనుతింతు శివా. 15

క. హాలాహలమదియెంతో
హేలాగతి బెచ్చుపెరిగి యెక్కుడు దానై
కోలాహలంబు చేయఁగ
నేలాగున మ్రింగవచ్చు నితరులకు శివా. 16

క. మదనారి జేసిపురములు
గదనంబునఁ ద్రుంపలేక కమలజముఖ్యుల్
అదనెఱిఁగి మిమ్ము వేఁడిన
విదితంబుగ నొక్కకోలవేసితివి శివా. 17

క. కాముఁడు దనపోఁడిమితోఁ
గామింపఁగఁ జేయఁదలఁచి కామశరాళిన్
హేలించి వేసె నీపై
సామాన్యమె నిన్ను గెల్వఁజాలుటకు శివా. 18

క. ఇందీవర హితజూటా
బృందారక మౌనిబృందపూజితచరణా
కందర్పకోటిరూపా
సుందరభసితాంగవేష సుశ్లోక శివా. 19

క. అంగన కర్ధశరీరము
సంగీకారముగ నొసఁగి యానందముతోఁ
బొంగుచునుండెడివేల్పులు
రంగుగ నెవరైనఁగలరె రహిమీఱ శివా. 20

క. ఒకసారి నీదునామము
వికటీకృతోక్తిఁ బల్కువాఁడేమొ వివరించుటచేఁ

ప్రకటించుపాపసంఘము
నకటా హరియింపఁబడియె నది యేమొ శివా. 21

క. ఎంబన్న సేయుహాస్యము
నంబికి గుంటెనయునడచునడవడి నీకున్
అంబలిపై భ్రమపుట్టుట
పంబినవేడుకయు నిదియుఁ బరమాత్మ శివా. 22

క. చెల్లుబడి యెంతగలిగిన
భల్లాణుని సతిని గోరఁ బాడియె నీకున్
చెల్లరె చెల్లని దిదియును
సల్లలితులజాడగాదు సర్వజ్ఞ శివా. 23

క. పువ్వులుఉవ్విన మదనుని
తీవ్వన భస్మంబుచేతురే తగవగునే
నవ్వుచు సాంఖ్యము తాల్పక
ఉవ్విన మోక్షంబొసఁగ విరుద్ధంబు శివా. 24

క. పులియేమిచేసె పుణ్యము
సలలితముగ సామజంబు సౌఖ్యంబేమో
పలుపాముపలుకుఁదోడా
చెలువలరఁగ మోక్షమెట్లు సిద్ధించు శివా. 25

క. తిన్నఁడు దిన్నఁగ నీకున్
ఎన్నికతోఁ బెట్టినట్టియెంగిలి పొలసుల్
పన్నగభూషణ రుచియే
మన్ననతో నేలినావు మహ్మేలు శివా. 26

క. పిట్టవ్వ బెట్టుపిట్టను
గట్టడచేసికొని నీవు గావేరివెసం
గట్టిగఁ గట్టితి వందురు
కట్టడివిగదన్న నన్నుఁ గను శించు శివా. 27

క. చిఱుతొండభక్తునింటను
బరువడి శిశుమాంసము చిగి భక్షించిననీ
మరుగెల్లఁ దెలిసివచ్చెను
నెఱుఁగుదు నీగుట్టు లేలు ...కనన్ను శివా. 28

క. మోకాలు మేఁక పెంటిక
శ్రీకోమలికుచము నీకు శ్రేష్ఠంబయ్యెన్
లోకాధినాథ నీదగు
నాకారము జూపునాను నదియేమొ శివా. 29

క. కొంకక దుర్మదవృత్తిని
సంకల్పించితిని పాపసంచయమెంతో
వంకలు నెన్నఁగఁ దగదిఁకఁ
బంకజభవవినుత నన్నుఁ బనిగొమ్ము శివా. 30

క. వెలిబెట్టె నొక్కభక్తుఁడు
బలుమఱు రోఁకంటిబాధ బొల్పడె నొకఁడున్
బలుబాధ లేల నీకున్
జెలువుగ నన్నేలరాదె శీఘ్రముగ శివా. 31

క. తటవట లేటికి జేసెదు
కటకట మహాదేవ కోటకాటనిఘనునిన్

ఎటువలె మునురక్షించితొ
యటువలె నన్నేలరాదె యవ్యక్తశివా. 32

క. పటుతరపాపము లన్నియు
నెటువలె భరియించువాఁడ నేమెఱుఁగ నయో
కుటిలుఁడను ఘోరకోపుఁడఁ
గటికితనంబేల నన్నుఁ గరుణించు శివా. 33

క. సంసారసంగ మంతయు
హింసాధికమంచు మదిని నెంచియు నే నీ
సంసారభ్రాంతి నుంచితి
హంసాస్పదబ్రోవవయ్య యాశ్రితుఁడ శివా. 34

క. ఒల్లరె యిహసుఖచింతల
నొల్లరు పరదారధనము లొల్లరు సతులన్
ఒల్లరు పరనిందాస్తుతి
నొల్లరు నీభక్తిపరులు నుమనాథ శివా. 35

క. చేసితి పరదైవస్తుతి
జేసితిఁ బరసతులపొందుఁ జేసితి హింసల్
జేసితిని నోపినంతయుఁ
జేసినతప్పెల్లఁ గావు చిన్మూర్తి శివా. 36

క. నీకంటె నధికుఁడెవ్వఁడు
నాకంటెను మూర్ఖుఁడెవఁడు నగచాపధరా
నీకుంటినవారలలోఁ
జేకొంటిని నన్నుఁ గల్పు చిద్రూప శివా. 37

క. ఏనుఁగు నిచ్చినయప్పుడె
మానుగ నంకుశముదాఁప మర్యాదగునే
ఏనొంటి నుండఁజాలను
లోనాదును నీదుభక్తలోకులకు శివా. 38

క. పామరము విడువఁజేసియు
పేమలు నీభక్తకోటివిమలపదంబుల్
నీమమున నాదుతలపైఁ
బ్రేమను ధరియింప బుద్ధిఁ బుట్టించు శివా. 39

క. కులమొల్లరు స్థలమొల్లరు
కలుషము విడనాడి భక్తిఁ గైకొందు రిలన్
ఫలమొల్లరు బలమొల్లరు
కలుతురు నీలోన మనసుగలిసియును శివా. 40

క. లోకేశ భక్తవత్సల
చేకొను నాతప్పులెల్ల శర్వాణిధవా
కాకోదరకరకంకణ
నీకోమలరూపుఁజూపు నిక్కముగ శివా. 41

క. ఖండేందుమౌళి కావుము
కుండలకోటీరహార కోమలదేహా
ఖండలవందిత శ్రీవర
కాండా నన్నేలకుండఁ గాదింక శివా. 42

క. పరమేశ పార్వతీపతి
వరద త్రియంబక మహేశ వాగీశనుతా

శరదభ్ర శుభ్ర దేహా
శరజన్ముని జనక కావు సత్వరము శివా. 43

క. వేదంబులు గననేరక
వేదనతోఁ బెక్కుగతుల వివరింపంగా
భేదించి నీదుతత్త్వము
ఆదిపరబ్రహ్మ మొగడ నలవగునె శివా. 44

క. శ్రీధవ వేధలకైనను
నాధీనముగాదు నీదునాద్యంతంబుల్
భేదించి యిట్టిదన నుమ
నాథా నేనెంతవాఁడ నన్నేలు శివా. 45

క. కైలాస శైలమందిర
శైలాత్మజనాథ మౌనిసేవితచరణా
శైలారివంద్య కాంచన
శైల ధనుఃపాణి నిన్ను స్మరియింతు శివా. 46

క. గోరాజవాహపూజిత
గోరాజవిరాజమానగుణరత్ననిధీ
హేరాజరాజరాజిత
హారాకోటీర శంబరాంతకమద శివా. 47

క. హాలాహలలాంఛనగళ
హేలాధవదహననేత్ర యిందుకిరీటా
కోలాహలాంతకాంతక
లీలావీరావతార లీనాత్మ శివా. 48

క. శితికంఠశూలపాణీ
ప్రతిలేరిఁక నీదుసాటిపద్మభవాదుల్
అతిదీనుఁడ నన్నేలుము
సతతము నీపాదసేవ సమకూర్చు శివా. 49

క. ఫాలాక్ష పాపనాశన
చాలా వేఁడితిని నింకఁ జలపాదితనం
బేలా నీపదభక్తుని
కేలా యిహకష్టసుఖము లీశాన శివా. 50

క. అక్షయ గురుపాపక్షయ
దక్షాధ్వరనాశ దావదవశిఖనేత్రా
యక్షేశ మిత్రమైత్రిని
రక్షింపఁగదయ్య అయ్య రహిమీఱ శివా 51

క. నిక్షేపము నాపాలిటి
యక్షేశసఖుండు పార్వతీశుం డనుచున్
ఆక్షేపించక కొల్చెద
నీక్షణమే నన్నుఁ బ్రోవు మీశాన శివా. 52

క. శంకర పాపభయంకర
కంకాళకపాలహస్త గౌరీరమణా
ఓంకారమంత్రమయహర
హంకారవిదూర మోక్ష మబ్బించు శివా. 53

క. భవదూర భర్గభయహర
పవనాశన యీశ భక్తపాలన శర్వా

భువనైకపోష పశుపతి
పవిధరవందిత మహేశ ఫాలాక్ష శివా. 54

క. కృషిఁ జేసితి బహుకాలము
వృషభధ్వజ మిమ్ముఁ గూర్చి వేమాఱు మదిన్
వృషగాఁడు నన్ను నేలుము
విషధర ఫణిరాజభూష వినుతింతు శివా. 55

క. విశ్వేశ విశ్వరూపక
విశ్వాత్మక వేదవేద్య వేదాంతమయా
విశ్వంబులోనివారలు
శాశ్వతముగ మిమ్ము గొల్వఁజాలుదురె శివా. 56

క. శివనామము శుభమిచ్చును
శివనామము జనుల కెల్ల చెలువము లిచ్చున్
శివనామ మొసఁగు నాయువు
శివనామము మోక్ష మొసఁగు సిరులిచ్చు శివా.

క. సూనశరాసనవైరీ
మానుగ నీపాదభక్తమండలి యిండ్లన్
బూనుకొని నిలువఁ జేయుము
జానుగ నాజన్మఫలము సఫలంబు శివా. 58

క. ముదమున నీపదభక్తుల
సదమలపదసరసిజముల సతతము దూరే
మదనారి నాదుశిరమునఁ
గదసినపావనముగాదె కామించి శివా. 59

క. ఎన్నెన్ని జన్మములకుఁ
బన్నగధర నీదుభక్తిపరిపూర్ణునకుఁ
జెన్నొంద సేవజేయఁగఁ
గన్నకుమారునిగ నన్నుఁ గరుణించు శివా. 60

క. నీకంటె నెవ్వరింకను
నాకంటికి నితరచింత నగపడదుగదా
నీకంటకంబుమానియు
శ్రీకంఠా నన్ను నేలు శీఘ్రముగ శివా. 61

క. పంచముఖ నిన్ను నమ్మితి
వంచనచేయక మహేశ వరద పినాకీ
అంచితముగ సాయుజ్యము
సంచితముగ నాకు నొసఁగు సర్వేశ శివా 62

క. దారువనమునులభామల
ధీరుఁడవై కూడి యితరదేవుళ్లకునుఁ
మేరువవై వరమిచ్చిన
పారుఁడ నిన్నెన్నవశమ పరమేశ శివా. 63

క. నోడగాచిపాలు త్రావఁగఁ
గడుపున క్షుధదీఱలేదొ కడుమోహంబో
తడబడక విసము మ్రింగిన
బడుగవు నిన్నేమనందు పరమేశ శివా. 64

క. సత్తైక్యయింటకేగియు
నత్తను పలుమాటలాడి యావిడచేతఁ

మొత్తఁబడితి వింకేమనఁ
గుత్తుకవిషమున్నవానిగొట్టుదురు శివా. 65

క. మాయ న్మాయలఁ బెట్టిన
మాయకుఁడవు నీవుగాని మదినమ్మితి నే
మాయలవాఁడనుగా నిఁక
మాయింపుము నాదురితమార్గములు శివా.

క. కంబళినంచును నొకరికిఁ
గంబళిగప్పుకొనివచ్చి కైలాసంబుల్
శంబరవైరికి వైరీ
సంబరమున నిచ్చినట్టి సర్వజ్ఞ శివా. 67

క. హరుఁడే దైవమటంచును
నిరవొందంగ సభలయందు నెగ్గించినయా
వరగురుని వల్లికార్జును
వరదుని నామదిని నెపుడు వర్ణింతు శివా. 68

క. లక్షాతొంబదియాఱును
నక్షయగణములనుగూడి యాబిజ్జలునిన్
శిక్షించి భక్తిజూపు స
లక్షణబసవన్నఁ గొల్తు లక్షించి శివా. 69

క. ఫాలాక్షభక్తవితతియు
నేలాగున గోరువారు నీలాగుననే
మేలయినచీరెలిచ్చెడి
శీలున్ మడివాలుఁదలఁతుఁ జిత్తమున శివా. 70

క. అచ్చో త్తినగొత్తకునై
విచ్చలవిడి ద్రోహిఁ జంప విప్రులేశుసభ౯
విచ్చేసి శివునిసాక్షిగ
మెచ్చిచ్చినకిన్నరునకు మ్రొక్కుదును శివా. 71

క. బసవండిచ్చినయాసతి
పసగలభక్తుండు చెన్నబసవనితలపై
వెసనిడుకొని చెల్లించెడి
యసమానుని మదిఁదలంతు నఖిలేశ శివా. 72

క. వేదంబులు శునకముచే
వాదంబున జదువజేసి వప్పించినయా
భేదుండగు కక్కయ్యను
భేదం బెడబాసి గొల్తు బెంపొంద శివా. 73

క. కులహీనుఁ డీతఁ డన్నను
గులజులు చూడంగ వ్రేళ్లుకోసినసాలు౯
అలిగురిసినట్టిపుణ్యుని
సలలితు శివనాగుమయ్య స్మరియింతు శివా. 74

క. కంచేడువాడవారలఁ
గొంచక కైలాసమునకుఁ గొంపోయిన ని
ర్వంచక నిమ్మవ్వను నే
వంచనలేకయె నుతింతు పరమాత్మ శివా. 75

క. చెలిచంటిమీఁదఁ జేయిడి
చెలువొప్ప శివాయటన్నఁ జేడియనవ్వ౯

జలపట్టి శివునిజూపిన
చెలువుని ధూర్జటిని దలఁతు చెన్నొంద శివా. 76

క. శ్రీచందనంబు కావఁడి
నేచందమునైన దెచ్చి యిదిగో ధూపం
బోచంద్రజూట కొనుమను
సీచందపుయోహియున్నె నేగొల్తు శివా. 77

క. వటవృక్షభూతములకుం
బటుతరకైలాసమిచ్చి పరగినపుణ్యుం
పటు నుద్భటార్యగురునిఁ
ఘుటికుని నామదిని దలఁచి గణుతింతు శివా.

క. ఘుటనాఘుటనసమర్థులు
కుటిలురసద్భావపరులు కొందఱు ప్రమథుల్
పటుతరముగ లెక్కింపను
నెటులోపును శేషుఁడైన నీశాన శివా. 79

క. తోఁచినమట్టుకు వర్ణన
నేచేసితి నన్నుమాట నేర్పడదుగదా
యోచించుబ్రహ్మయైనన్
వాచకుఁ డెవఁడింక నిన్నువర్ణింతు శివా. 80

క. భసితము పాపవినాశని
భసితము పరమార్థదాయి ఫాలాక్షుకృపన్

భసితము బెట్టిన మనుజుఁడు
శశిమౌళీ శ్రేష్ఠుఁడతఁడు చర్చింప శివా. 81

క. భూతిధరించినపుణ్యుఁడు
పాతకమెడబాసి హానినిపజ్జనెయుండున్
భూతి గ్యైశ్వర్యకరముగు
భూతేశునకైనదరమె భూతెన్నశివా. 82

క. పరమేష్ఠి ఫాలమందున
నరునకుఁ జెడువ్రాఁతవ్రాయ నవిదుడిచియుఁ బాఁ
బరగశుభమిచ్చుభసితము
నరుదార మహాత్మ్యమెన్న నలవగునె శివా. 83

క. భూతివలన భూతంబులు
భేతాళులు భీతిఁజెంద భీకరగతులన్
భూతేశుని ప్రియముగుటం
బాతకహతిభూతి పరమపావనము శివా. 84

క. రుద్రాక్షమహిమ దెల్పఁగ
రుద్రునిచే నగునో కాదో రూఢిగ నరులున్
భద్రముగఁ దాల్పవలయున్
రుద్రా రుద్రా యటంచు రుద్రాక్ష శివా. 85

క. ఏకముఖమొదలుగాఁగల
లోకములో ముఖములుండు రుద్రాక్షలనున్

భాకారి బ్రహ్మహరిముఖు
లేకాకృతి వానిదాల్తు రెల్లప్పుడు శివా. 86

క. రుద్రాక్ష నరుఁడు దాల్చియు
రుద్రునిలోకంబునందు రూఢిగనుండున్
భద్రమగు యమునిబాధలు
ఛిద్రముపై తొలఁగుఁగాక శీఘ్రముగ శివా. 87

క. పంచాక్షరి భవహరమగుఁ
బంచాక్షరిమంత్రరాజపరిపూర్ణంబౌ
పంచాక్షరిచ్చు మోక్షము
పంచాక్షరి పంచముఖుఁడు పరికింప శివా. 88

క. వేదంబునట్టనదుమ ను
పాదించుచు శివునికంటె పరుఁడున్నాఁడా
భేదింపలేఁడు పరమని
వాదించుచు నుందు నితరవర్ణములు శివా. 89

క. ఐదక్షరములు గూడఁగ
వైదైప్రణవంబు బల్కు పరశివమహిమల్
ఏదైన దానిసరియే
వాదింతురె దీనికితరవాదకులు శివా. 90

క. పరధనముల హరియించితిఁ
బరభామలభ్రాంతిపడితిఁ బరిపరిగతులన్

బరభక్తి కాసజెందితిఁ
బరమపరా నన్నుబ్రోవు పరమేశ శివా. 91

క. ఉదరము పోషించుటకై
సదమలమతి నిన్నుగొల్వఁజాలక చాలా
విధములను నదిరిపడితిని
మదినుంచక నన్నుబ్రోవు మదనారి శివా. 92

క. శివశంకర శివశంకర
శివశంకర యనుచు నెపుడు సేవింతు మదిన్
శివశంకర శివశంకర
శివశంకర బ్రోవుమయ్య శీఘ్రముగ శివా. 93

క. సిరియురమునఁ గలహరియును
బరమేష్ఠియు నీదుపాదపద్మములు తగన్
గుఱుతుఁ గనజాలరైరట
ఉరులింగ మహేశ భక్తయోగీశ శివా. 94

క. వరసాయుజ్య మొసంగఁగ
మఱిమఱి వేఁడితిని నన్నుమన్నించుము నే
దురితాత్ముఁడ దుర్జనుఁడను
గరుణామృతదృష్టిజూడు కలకంఠ శివా. 95

క. మురహరుఁడు నేత్రకమలము
మురియుచు నర్చింప నీవు ముచ్చటగాఁగన్

వరచక్రము నొసఁగి బ్రోచవె
శరణాగతరక్షకుఁడవు జగదీశ శివా. 96

క. పరమాత్ముఁడవని గొలిచిన
సురపతి కైశ్వర్యమొసఁగి శుంభద్గతిచేఁ
గరుణించలేదె దీనుఁడ
దరి జేర్పుము నీలకంఠ దయయుంచి శివా. 97

క. నరచరణాద్యవయవములు
గరము సులక్షణతనుండు కాలంబిదె నీ
స్మరణకుఁ బాత్రుని జేయవె
వరమార్కండేయు భాతి పరమేశ శివా. 98

క. మరణాంతకసమయంబున
హరహర గలఁచెదనో లేక యటుగాదో నా
కిర విప్పుడె చెప్పఁగదే
నరకంబు నీదురూపు గాన్పించి శివా. 99

క. ధరలో దాతల నేకులఁ
బురహర సృష్టించినావు భూతేశుఁడ నీ
సరిలేరెంచుఁ జూడఁగ
బరమాత్మా జగమునందుఁ బ్రఖ్యాతి శివా. 100

క. చిరతరభక్తిని గొల్వఁగఁ
బరమానందమును బొంది ప్రావీణ్యతచే
నరులకు భక్తియు ముక్తియుఁ
గరుణించెదొరవు నిన్నుఁ గనుగొందు శివా.

క. సురసేవ్యుఁడ నీపదములు
కరవీరలఁ దుమ్మిమల్లికాకుసుమములన్
విరజాజిపూల కనకాం
బరపూవుల పూజజేసి గనుతెంతు శివా. 102

క. పరుఁడని యొంటక నేఁడి
బ్బరులాడఁగ లేను నీదుపదయుగ్మము నా
శిరమునఁ జేర్పుము మ్రొక్కెద
బరశివ నావిన్నపంబుఁ బాలించు శివా. 103

శివశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమునకు మాతృక జీర్ణాతిజీర్ణమగు వ్రాతప్రతి భువనగిరి (నిజాము రాష్ట్రము)లో లభించెను. ప్రతికాగితములపైఁ జీకఁ కాలముక్రింద వ్రాయఁబడియుండుటచేఁ గాకితములు చివికి వర్ణస్వరూపము నశించియుండెను వ్రాతలోపములు మిక్కుటముగాఁ గలవు లేఖకుఁడు భాషాపరిచయుఁడు కాకపోవుటచేఁ దెలియక కొన్నిచోటులఁ బద్యభాగములలో పిసిచిపెట్టెను ఇట్టి జీర్ణాతిజీర్ణమగు ప్రతి మామిత్రులగు సుక్కపాటి వేంకటరత్నకవిగారివద్దఁ గైకొని పరిశీలింపఁగ కవి గొప్పవాఁడై యుండుననియు లేఖకలోపములచే శతకప్రశస్తి మాటుపడెనని నిశ్చయించి ప్రత్యంతరము మిగుల శ్రమమీఁద వ్రాసితిమి. పిదప వేంకటరత్నకవిగారి సహాయముతో మాతృకానుసారముగఁ బ్రత్యంతరమును సవరించితిమి. మూలమునందె కొన్నిపద్యము లన్వయదుష్టములై యుండుటచేఁ గవ్యభిప్రాయము తెలియరామిచే నటులె యుంచి సామాన్యములగు లేఖకప్రమాదములు సవరించితిమి.

ఈశతకరచయితయెవరో యేకాలముననుండెనో కాలమేదియో యెఱుంగనగు నాధారము లెందుఁ

గానరావు. శైలిని బట్టిచూచిన శతకము ప్రాచీన మనుటలో సంశయము లేదు. శతకమునందలి "నాగేంద్రాఖ్యుఁడ" ననుపద్యమువలనఁ గవి నాగసమాఖ్యుఁడని తెలియును పదిమూఁడవ శతాబ్దిలో రేచెర్లగోత్రీయుల యాస్థానమునందున్న నాగనాథుఁడే శతకకర్తయై యుండునేమో తెలియదు

త్రయ్యంతార్థము, ఐయ్యాళ్వారు, శ్రీసూక్తి, ప్రపన్నులు లోనగు పదములవలన నీకవి విశిష్టాద్వైతియని తోఁచును. ఈశతకమునందలి పద్యములు శ్రావ్యముగ మనోజ్ఞముగ నున్నవి. శతకములందు సహజముగాఁ గానవగు వ్యాకరణదోషములుగూడఁ గలవు. గాని గుణగణమునం దవి గణనీయములుగావు. ఈయుత్తమశతక మింక నుపేక్షించిన నంతరించునేమోయని యథోపలభ్యముగ సంస్కరించి యిప్పటికీసంపుటమునఁ బ్రచురింపఁగలిగితిమి. ఈకవి నిజాము రాష్ట్రమునందలి ఓరుగల్లు ప్రాంతనివాసియై యుండును.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ.
1-1-25.

శ్రీ ర స్తు.

రమాధీశ్వరశతకము.

శా. శ్రీదేవీ కుచకుంభసమ్మిళిత కాశ్మీరంబు వక్షో
మణిన్, దాఁ దాస్యంబు ఘటింప వామకరపద్మ
స్పర్శనాలింగన, స్వేచ్ఛాంభోగమహాదివ్యమూర్తియ
గు లక్ష్మీవిష్ణుదేవుల్ గనుల్, వేదాంతుల్ మది
గాంచి మ్రొక్కుదురు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. క్షోణిన్ మర్త్యులకు మోక్షసాధ్యపదవిన్ గో
విందనామాంకని, శ్రేణిన్ గాంచుటఁ జూచి
మీనుతులు నేఁ జేయంగ నైకొంటి నా, వాణీ
దేవియు మీ ప్రసాదగతమున్ వాక్యంబు లంది
చ్చు చో, వీణాపుస్తకసాక్షియై నిలుచు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 2

శా. నాగేంద్రాఖ్యుఁడ నౌదుఁ గాని ముఖముల్ నాకే
మి వేయున్నవో, భోగానంద సువర్ణధర్మగుణసం
పూర్ణప్రభావుండనో, ధీగంభీర పదశ్రుతిస్ఫురణ
గీర్తింతున్ వచోరూఢి నీ, వే గీర్వాణమునీంద్ర
వంద్యపద గోవిందా రమాధీశ్వరా. 3

మ. జయనారాయణ వాసుదేవ కమలాక్షా పద్మనా
భా ధనం, జయ సన్మిత్రపవిత్రగోత్ర హరి కృష్ణా
రుక్మిణీశా సదా, ద్వయనిష్ఠాపరుఁడైనసాత్వికున
కున్ బ్రత్యక్షమైయుందు శ్రీ, ప్రియ నీపున్
హృదయాబ్జమధ్యమున గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 4

మ. నవనీతప్రియ భక్తపాలన జగన్నాథా హృషీ
కేశ కేశవ దామోదర దేవకీతనయ కంజాతాక్ష
దేవేశ మాధవ వైకుంఠనివాస భూధర ముకుం
దా భక్తచింతామణీ, వివిధార్చ్యతనతేనమో
స్తు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 5

శా. ఓకంజాతదళాక్ష చక్రధర సర్వోత్కృష్ట సర్వ
జ్ఞ శాం, తాకార ఫణిరాజతల్ప పరమాత్మా
కోటికందర్పమూర్తి కళ్యాణగుణాభిరామ శర
ణార్థిన్ నన్ను రక్షింపరా, హే కంసాంతక నాను
నంబునను గోవిందా రమాధీశ్వరా. 6

శా. శ్రోత్రానందము మిమ్ము విన్న ప్రతిమారూపం
బు వీక్షించినన్, నేత్రానందము మీకథాసరణి
వర్ణింపంగ వాక్సిద్ధి మీ, గాత్రధ్యానము చిత్త
శుద్ధి సకలాంగప్రీతి మీభక్తి యో, పత్రారా
తినుత ప్రతాప హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 7

మ. గుహునాత్మన్ శబరీనికేతనమునన్ గోవర్ధనా
ద్రిస్థలిన్, గ్రహరాజద్విజరాజబింబముల రంగ
క్షేత్రవాటిన్ మహీ,మహిళా శ్రీకుచ మధ్యదే
శముల నామ్నాయాంతవీధిన్ బలెన్, విహరిం
పంగదవయ్య నామదిని గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 8

శా. కొన్నంబుణ్యము మీకదోదృశ నిగ్గుల్ దేరు
మీమూర్తిగా, గొన్నన్ బుణ్యము నామసంకీర్త
నలు చెప్పెల్ల వాని నేపాటి పే, గొన్నన్
బుణ్యము మీ పదార్చకులలోఁ గీర్తించుండ నా
సీనులన్, విన్నం బుణ్యము మీకథాకృతులు
గోవిందా రమాధీశ్వరా 9

శా. ఏజాతైనను నేమి మిమ్ము మదిలో నేప్రొద్దు చిం
తించి హ్యా, త్యాజాదీక్షితుడైన మానవుఁడు
పో పుణ్యాత్ముఁ డెల్లప్పుడున్, రాజీవాయతనేత్ర
మీకృపకు దూరంబైన సద్విప్రుఁడున్, వేజన్మం
బులఁ గాంచు నేసుగతి గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 10

శా. త్రెంపంజాలుదు. గర్మబంధముల నాధివ్యాధు
లం గెల్తు నే, జెంపంగొట్టెదఁ బంచభూతముల
నిర్జింతున్ మహామోహమున్, గుంపుల్ గూడిన

పాపపుంజముల నుగ్గుల్ సేతు మీబంటునై, వెం
పల్లాడుదుఁ గాలకింకరుల గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 11

మ. నిఖిలామర్త్య కిరీటసంఘటిత మాణిక్యప్రదీపా
వళీ, ముఖ నీరాజ విరాజమాన సుమనోముగ్గేం
దుపంకాశ ప, న్నగపం క్తిప్రభ చేత నాహృదయ
సంతాపంబు వారింపుమీ, వికసత్సూజ్యపదార
వింధహరి గోవిందా రమాధీశ్వర. 12

శా. కేడీలాడు మదీయపాతకములన్ గెంటించి పు
త్కార్మముల్, పీసల్ పెట్టినఁ బెట్టుసేక బలిమిన్
విప్పించి నీకింక యే, జాడన్ బోవక నిల్వఁ గావ
లయు నాసంకల్పసౌధాగ్ర మో, వీడుంబంటు
భవత్పదంబులకు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 13

శా. వేదాంతోపనిషత్ప్రపంచములనన్వేషించి తర్కిం
చి మీ, పాదధ్యానపరాయణాత్ములకుఁ దప్పన్
మోక్ష మెవ్వారికిన్, లేదంచున్ సకలప్రమా
ణములఁ ద్రోల్లేసాటరే దిక్కులన్, వేదవ్యాసప
రాశరాదికులు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 14

మ సురభూమీరుహ నవ్యపల్లవచయస్ఫూర్తిన్ వి
డంబించి శం, కర జూటాగ్ర సరిత్సముద్భవ శర
త్కాలారుణాంభోరుహ, స్ఫురణల్ మించి ర

హించు మీపదయుగంబుః నామనోవీధిలో,
విరివింబొంది చరింపఁగావలయు గోవిందా ర
మాధీశ్వరా. 15

మ. అపవర్గప్రద నిర్మలస్థల పయోధ్యర్ణాభాసి నీరం
ధ్రప్రా, దపఘోరాటవి పర్ణశాలకడ సీతాదేవి
వాంఛింపఁగాఁ, గపటాకారమృగంబు వెంటఁబడి
నీకంబౌలు మీపాదనముల్, విపులాభూషణ
ముల్ దలంచెదను గోవిందా రమాధీశ్వరా. 16

మ. మతినేఁగొల్చెద శంఖచక్ర నలినీ మత్స్యాది
రేఖావిం, జితమై తీర్థగరిష్ఠమై శ్రుతివధూ
సీమంతసిందూర రం,జితమై దేవకిరీటకీలిత మణి
శ్రేణీ నవీనప్రభా,న్వితమై యొప్పెడి మీపదద్వ
యము గోవిందా రమాధీశ్వరా. 17

మ. రుచిరస్ఫూర్తి దలంతు నామది సుమారుద్రాబ్జ
గర్భేంద్ర వా,జ్ఞ్మచయాగమ్యములై నమజ్జన
సుఖాన్వితంబులై రాధికా, కచభారప్రభవప్ర
పూజితములై కన్పట్టు బృందావనీ, విచరత్పావక
పాదపద్మములు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 18

మ. ధ్వజ వజ్రాంకుశ శంఖచక్ర హల మత్స్యచ్ఛత్ర
కోదండ పం,కజ కల్పద్రుమ కుండలాది శుభరే
ఖాలంకృతంబై లస,ద్ద్విజకాంతా కుచకుంకు

మాంకిత భవత్పాదద్వయం బాత్మలో, విజయ
స్ఫూర్తి చెలంగఁ గొల్తు హరి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 19

శా. రంగద్వేద శిరోచితంబులు సదారాధింపఁగా
యోగిరా, డ్భృంగంబుల్ మకరందబిందువుల
సంప్రీతాత్మతఁ గ్రోలఁగా, గంగాకారణ పాద
పంకజము మోక్షశ్రీలనం జాలదే, వెంగాత్ముల్?
మదిగానలేరు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా 20

శా. శ్రీదై వారఁగ నామదిందలఁతు లక్ష్మీఫాలకస్తూ
రికా, స్వాదంబుల్ నరయోగిబృందహృదయ
జ్ఞానామృతస్వర్ధునీ, నాదంబుల్ నవరత్ననూపుర
తనానా ధాతుశబ్దక్రియల్, వేదంబుల్ భవదీ
యపాదములు గోవిందా రమాధీశ్వరా 21

మ. విలువల్ వేతురుగాక రత్నచయముల్ వీక్షించి
తచ్ఛాస్త్రవే, త్తలు మీపాదసరోరుహద్వితి
యచింతారత్నరింఛోళికిఁ, బలుమాఱుల్
మతిగట్టి పన్నగపతి బ్రహ్మేంద్రరుద్రాదులుఁ,
వెల యింతింతని తేల్పఁగాఁగలరె గోవిందా
రమాధీశ్వరా 22

మ. అవతంసం బఖిలాగమంబుల కహల్యాశాపనిర్ము
క్తహేతువు లక్ష్మీకరలాలితంబు విబుధస్తోమా

వరానోకహం,బు వియత్సింధుజనిప్రదేశము
భవత్పుణ్యాంఘ్రియుగ్మంబు నే, వివిధోపాయ
ములఁ భజింతు హరి గోవిందారమానాయకా.

శా. జ్ఞానంబొందఁగ నీవ మానసమరాళంబుఁ భవ
త్పాదుక, ధ్యానానందసుధాబ్ధివీచికల నోలా
డఁ బ్రబోధించుచోఁ, మేనుబ్బఁ బ్రమదాశ్రు
వుల్ దొరఁగ నామీఁదఁ దయల్ వారుచోఁ,
వీనుల్ నిండును మీకథామృతము గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 24

శా. చూపుల్ లోపలి పాదపద్మమధుపస్తోమాభి
రామంబులై, వేడ్కఁ గ్రీడలుసల్పఁగా శమద
మాభిర్భావయోగీంద్రు లే,మాడ్కి న్నిన్ను
భజింతు నానిగ నకామ్యజ్ఞానిగాఁ జేయవే, వీ
డ్కొందుఁ భవరోగదుఃఖముల గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 25

శా. కంబుగ్రీవము కౌస్తుభాభరణముల్ కర్ణాంతవి
శ్రాంతనేత్రంబుల్ చారులలాటముఁ వదనప
ద్మంబుఁ సునాసాపుటీ, బింబోష్ఠోరుకిరీటకుండల
ములుఁ బీతాంబరంబుం గదుఁ, వెంబైయుం
డఁగ నిల్వ నామదిని గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. కోటీరాంగదకుండలప్రభల దిక్కుల్ తేజరిల్లఁ

గట్టి శాటీకాంతులు క్రొమ్మెఱుంగులఁ దిరస్కా-
రంబు గావింపఁగా, సూటిన్ నాహృదయంబు
లో నిలువుమో సూనాస్త్రకోదండమా, ర్వీటం
కారభయప్రశాంతికర గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. కౌసల్యాత్మజ రామనామమున వేడ్కల్ మీఱ
వాల్మీకిహృ, త్కాసారంబున రాజహంసముగలిం
గన్పట్టి రక్షించుచుం, వ్యాసంగంబు దలంతు
నోయదుకులాధ్యక్షా దయన్ జూపఁగా, వే
సర్వేశ్వర నామంబునను గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 28

శా. ప్రాణస్థానమునందు నెల్లపుడు నే భావించెదన్
మీయురో, మాణిక్యంబును నాసికాభరణముల్
మందస్మితంబుల్ జపా, శోణశ్రీమధురాధరంబును
గనచ్ఛాబ్జనేత్రంబులున్, వేణీబంధము పింఛ
దామమును గోవిందా రమాధీశ్వరా. 29

శా. ఉల్లంబందుఁ దలంతుఁ బాదనలినీయుగ్మంబు
మాణిక్యముల్, ఇల్లాలుం గలవక్షముల్ గటి
తటీ హేమాంబరసూత్రియున్, అల్లోనేర
డుపండుఛాయ తిరుమే నాదివ్యభూషావళిన్,
విల్లున్ శంఖగదాసిచక్రముల గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 30

శా॥ అస్వర్గస్థుఁడుముక్తుఁడౌనిదిరహస్యజ్ఞానసారంబు
శు,ద్ధస్వాంతోజ్జ్వలపుండరీకపురమధ్య స్వర్ణసిం
హాసనుఁ, భాస్వత్కౌస్తుభ రత్నహార తులసీ
పద్మాంకితోరస్థలుఁ, విస్వామిధ్వజు మిమ్ముఁ
గొల్తు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 31

శా. షట్కోణాక్షరమంత్రరాజనిలయుఁ జక్రాబ్జపుం
డ్రేక్షువి, భ్రాట్కోటీర లతాంతబాణమురళీ
పాశాంకుశుఁ వాహినీ, గాట్కన్యాదిసమేత
షోడశ సహస్రస్త్రీమనోనాథు ప్రా,వృట్కా
లాంబుదదేహు నిఁ గొలుతు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 32

శా. ఇష్వంభోజగదాసిచక్రధరశ్రీహేలాకుచద్వం
ద్వహా, రిష్యాంగోత్పలకాంచితాగ్రమదనోర్వీ
ఘల్గునస్యందనా, ఖీష్వారంజితహ స్తనిర్మలిత వి
జ్ఞానప్రపూర్ణాంచితా, విష్వక్సేనఖగేంద్రసేవ్య
జయ గోవిందా రమాధీశ్వరా 33

శా. ఖద్యోతప్రతిమానకౌస్తుభముపక్షుంబందు రంజి
ల్లఁగా, హృద్యంబై వనమాలికావిరచితశ్రీగంధ
మింపొందఁగా, నుద్యత్కాంతులు వింతలై చెలఁ
గ నాయుల్లంబులోనుండు మీ, విద్యుత్మేఘస
మానభావమున గోవిందా రమాధీశ్వరా. 34

మ. అసమానాకృతి దేవకీవిమలగర్భాంభోధిచంద్రుం
డు నా, వసుదేవాత్మతపఃఫలంబనఁగ దేవా నీవు
జన్మించుటన్, వసుధన్ బూవులసోనవానగురి
సెన్ వర్ణించి రద్దేవతా, విసరంబుల్ సురదుం
దుభుల్ మొరసె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 35

మ. బలిమిన్ బూతన మీగృహంబునకుఁ దాఁబాలెం
తియై వచ్చి పాత్రులలోఁ బాపని నిన్ను నెత్తికొని
వాదుల్ చాదులాడన్ హాలా, హాలపూర్ణంబగు
చన్ను నీకొసఁగి మోక్షాప్తిం బొందెనంచో, వెల
యన్ భక్తులు ముక్తులొందరదె గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 36

మ. రమణన్ మృత్తిక నేలతింటివి కుమారా బుద్ధి
కాదంచుఁ గ్రోధముతోడన్ మిముఁగొట్టఁ బూని
నయశోదాదేవికిన్ మీముఖా, బ్జమునన్ బ్రహ్మ
భవాండపంక్తులు విరాజత్స్ఫూర్తిగావించి సా,
ధ్వమణిన్ విస్మయమందఁ జేసితివి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 37

శా. విందుల్ వచ్చిరటంచు గోపతరుణుల్ వేభంగు
లన్ వచ్చి మో, విందే నేల్ వడియంగ ముద్దుగురి
యన్ వేంచేసి మాకౌఁగిటన్, విందై నాఁడవటం
చు నెత్తుకొన నీవీబంధముల్ జేర్చుటల్, విందున్
భాగవతాదిశాస్త్రములగోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. వాదీంద్రుల్ బహుశాస్త్రకోవిదులు తత్త్వజ్ఞానభ
న్యాత్ములై, నేదేనే!మసంగనెయ్యేది మనోనేత్రేం
ద్రియాగమ్యమై, సీదివ్యాకృతినిల్చుపద్మజభవా
సీశంకరాద్యంతమై, వేదాగ్రప్రణవార్థరూపమున
గోవిందా గమాధీశ్వరా. 39

శా. జనులింపొంగఁ ద్రివిక్రమాకృతి సురస్వర్లోక
పాతాళంబుల్, ఘనవిస్ఫూర్తినతిక్రమించి దివిష
ద్గంగానదీజహ్నుక, న్యను భోగావతి గన్న దేవ
ఘవదీయంబైనపాదాబ్జముల్, వినుతింతుఁ బ్ర
బులింతు నెంతు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా.

మ. ఘుటకాసిద్ధునిభంగి వెన్నఁదినఁగా గోపాంగనల్
రాచలోఁ, గటిలోఁ జెప్పఁగఁబోయినన్ వెఱచి
మ్రొక్కె-వానిచందంబునన్, దిటమై యడ్డము
వచ్చి వింతరతులన్ దేలించి చోరత్వమున్, విట
రాజత్వము జూపినాఁడవట గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 41

మ. ఘనమై మీపదకాంతికాళియఫణాగ్రస్థానమా
ణిక్యదీ, ప్తిని మాయింపఁ దదీయకాంతలు మహా
భీతాత్మలై దుష్టనా, శనముంజేసితి వింకఁజాలు
బలిభిక్షాదాన మిమ్మన్న ద, ద్వినయోక్తుల్ విని
యాదరించితివి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 42

శా. చూడారత్నకిరీటకుండలరుచుల్ శోభిల్లఁగా
సారసం, క్రీడాసక్తల గోపకన్యకల నాక్షేపిం
చి తద్వస్త్రముల్, గూడా నెత్తుకపోయి తీరవి
లసత్కుంజాధిరూఢుండవై, వ్రీడాశూన్యలఁ
జేయవే సతుల గోవిందా రమాధీశ్వరా. 43

శా. క్షోణీజంబులిగిర్చె మేఁతలుడిగెఁ గోవత్ససం
ఘంబు బా, షాణంబుల్ కఱఁగెఁ భుజంగములు
చంచద్భక్తినాడెఁ వ్రజ, శ్రేణీరాగరసంబు వెల్లి
విరిసెఁ శృంగారలీలాభవ, ద్వేణుధ్యానము సో
కినంతటనె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 44

శా. చాణూరుం దెగటార్చి ముష్టికుని తేజంబెల్ల
మాయఁ రణ, క్షోణిం గూలఁగవైచి కంసు న
తులక్రోధాతిరేకంబునఁ, ప్రాణంబుల్ గొని యు
గ్రసేను మథురఁ బట్టంబుగట్టింపవే, వేణీమాధవ
గోపికారమణ గోవిందా రమాధీశ్వరా. 45

శా. శౌర్యాడంబరలీల కుండినపురిఁ జైద్యాదులఁ
సంగర, స్థైర్యాటోపముఁజూపి సోదరిమి మోదం
బొప్పఁగా రుక్మిణీ, భార్యారత్నము దెచ్చుకొం
టివి భవత్ప్రఖ్యాతసౌందర్యదో, ర్వీర్యప్రాభవ
మెన్న నాతరమె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 46

మ. యదువంశోత్తముఁడైన నిన్నుఁ గ్రతుభాగార్హుం
డుగాఁ గన్నదు, కృదునిఁ జైద్యుని జేతిచక్ర
మున నద్ధస్సంబు ఛేదించి ద్రా, పదిమానం
బును గాంచి శక్రజుఁ గనకఁ బ్రత్యక్షమై నిద్దవై,
విదుర క్రూరుల బచ్చినాఁడవట గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 47

శా. ఏదోషంబులు తక్కటంబు సాహసంబు సంసారాబ్ధిసో
తంబులం, పదోషంబు విరంచింపంచను సంభా
వ్యంబు నంత్రోత్తమం, బాహ్యాంతస్స్థితః క్త
లోకరమాప్తకంబు సోత్క్రిమా, విద్యా
సారము మాశుభాహ్వయము గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 48

శా. సుశ్రవ్యంబులు పుణ్యమూలములు సుజ్ఞానసా
మర్థ్యయో,గశ్రీకారణములు సుధాసదృశముల్
కైవల్యసోపానముల్, మిత్రంబుల్ నిగమాంత
సారములలో మీనామసంకీర్తనల్, విశ్రాంతం
బులు దివ్యదేశములు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. కత్తుల్ మోహలతావిభంజనకృతిన్ గైవల్య
వృత్తింపుఁ బూ,గుత్తుల్ యుక్తులు సర్వమంత్ర
ములకున్ ఘోరాహితశ్రేణికిన్, మిత్తుల్
భక్తులునారదాదులకుఁ దామీనామసంకీర్తనల్,

విత్తుల్ యోగహృదాలవాలముల గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 50

మ. సుగుణప్స్వర్గరసాయనంబు ఖలతత్తో ... నుపకారంబు
సం,యుతచించను సత్యవాగ్గుణనిశాప్రా
కటిశ్వరం బాదిగా, జన్మృగాంకంబు గమాచ
కోరహితం తేజం బైనమినావు మా, నిరుగా
హివ్రజగాగాఢాంబకనుం గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 51

మ. అధరీభూత తనూ సమంత్రనివహం బజ్ఞానసంసా
రహా, రక్షాంశోషణాంగాంగానలము వైరాగ్యవ
సంభోగభూమి, న్యధునిరంతరం కారణో తమమం
మింనానంబు జంభద్విష, ద్విధరుద్రాద్యుపా
దపీఠ హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా 52

మ. మహిమాపాత్రకరంబు యజ్ఞజానిభుండు కరజ్ఞాన
మోక్షప్రదా, మహితుండయ్యె బ్రయాణ
వేళ సుతు నా యన్న నామాత్రకే సుఖావహా
కైవల్యపదం బొసంగితి ఘనోవాక్యాయసమ్య
క్తపో,విహితాచారుల కేమొసంగుదువొ గోవిం
దా రమాధీశ్వరా. 53

మ. శివునిం బార్వతి నాపగేయుని గజశ్రేష్ఠుల్
వశిష్ఠుల్ శుకుల్, ధ్రువుం బ్రహ్లాదు బలిన్ విభీ

షణ్ముని సక్రూరుఁ నరుఁ నారదుఁ, రవిజుఁ
శేషుని నంబరీషుని బలిబ్రహ్మణ్యులం జేయవే,వివ
రింపఁ నశక్యమానాగుచి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 54

శా. అత్రిస్వ్యాసశుకాదిసంయములు సూయామాంవందమా
దులఁ గాంచె, సత్రమాణ్యనపోనిరూఢులు సమా
ఖ్యాజ్ఞాన సమృద్ధసుల్, గోత్రప్రాస్యతనిశాంత
కీర్తులు రోక్రోధుల్ నవచ్ఛగకుల్, విశ్రాంచా
న్యనస్థిరసత్త్వసులు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. ప్రహ్లాదాశయమందులోని గుణుని శ్వానంబునన్
బూర్వజున్ బ్రహ్మబంధులంచు ధ్రువుఁ గుహో
న్మస్యం గాపు తనంత్రసే, వా ప్రాబల్యము బోయ
వాని గృహస్త్రో పాత్రీకంగాం జేయవే, విప్రశ్రే
ష్ఠుల కెల్ల నెక్కుడుగ గోవిందా రమాధీశ్వరా.

మ. నిగమాంతజ్ఞులు నిత్యసత్యచరితుల్ నిర్మత్సరుల్
నిష్పరిగ్రహుల్, సుగుణాఢ్యుల్ సురలోకపూజి
తులు సుశ్లోకుల్ సుధర్మాన్వితుల్, నగధీరుల్
గలినాక్షతేజులు సదానందాత్మకుల్ వైష్ణవుల్,
విగతక్రోధులు విష్ణుసేవకులు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 57

మ. క్రతుకర్మంబుల సందడింబడరు తీర్థస్నానముల్

గోర రు,గ్రతపోదాంఘ్రికవృత్తికిం జొరరు
లోకభ్రాంతిదూరుల్ మహా,కృతకృత్యుల్
నిగమార్థకోవిదులు మీ,శ్రీపాదనీరేరుహా,
ద్వితయధ్యానపరాయణాత్మకులు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 58

మ భగవద్భక్తజనప్ర(ముక్తమగు) తత్పాత్రావిశి
ష్టాన్నములల్, తగువేడ్కఁ భుజియించి ముక్త
తనుఁడై దాసీసుతుం (డీడ్యుఁడౌ) పగిదిఁ నార
దుఁడైనవాఁడనిన నీభక్తిప్రభావంబు లు,ర్వి
గణింపం గడునద్భుతంబులగు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 59

మ. పరమానందముతోడ మిమ్ము మదిలో భావించి
నిల్పంగ భూ,వరుఁడుంగాంచె నిమిత్తమాత్ర
ముననే వైకుంఠమన్నట్టిచోఁ, జిరకాలంబు భవ
త్పదంబులు మదిం జింతించుపుణ్యాత్మకుల్,
విరజావాహిని దాటుటేమరుదు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 60

శా.అగ్రత్వంబొకయింతలేక సముఁడై యత్నప్రయ
త్నంబుతో, యద్గ్రాహ్యంబులుమాని దేశికక
టాక్షారూఢసంపన్నుఁడై, జాగ్రత్స్వప్నసుషు
ప్తులందు మిముఁ గాంతుం గొల్చుపుణ్యుండు

దా,విప్రగ్రామణ్యుఁడు విష్ణులోకమున గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 61

శా. బౌద్ధగ్రాహ్యకుమంత్రతంత్రముల సంపాదించి
బోధించుదు, ర్బుద్ధుల్ తెల్పినత్రోవలం జనక
సంప్రాప్త గమాంతార్థ నా,సిద్ధాంతంబు దృఢం
బుగాఁ దెలిసి మీసేవానుకూలాత్ముఁడై, వృద్ధా
చారపరుండు గావలయు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 62

మ. సహవంగావలె విష్ణుతీర్థములకున్ నారాయణ
బ్రహ్మకున్, సహవంగావలె మీప్రసాదము
మహాత్మ్యప్రవిచిత్రంబుగా, విడువంగావలె
హీనకష్టచయమున్ నానావిహారంబులన్, విడు
వంగావలె మీప్రపన్నులను గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 63

శా. పాట్టాసత్వమనాప్రసిద్ధుఁడియేపో ధన్యులై
యుందురే, పుట్టనొల్లరు చావనొల్లరు జగ
త్పూజ్యుల్ భవత్సేవకుల్, ధట్టప్రాణకృతాంత
కింకరగదాదండానలజ్వాలచే, బెట్టంబొందక
సార్వకాలమును గోవిందా రమాధీశ్వరా. 64

శా. శ్రీరామానుజదేశికోత్తమ మహాసిద్ధాంతమార్గ
క్రియా, సారాచారవిశేషతీర్థతనుఁడై స్వాంతం

బులో నెప్పుడుఁ, గ్రూరత్వంబు శమింపకుండిన వివేకుల్ చూతురా పుణ్యునిన్, వీ రేమన్న ఘనా తిశైత్యమది గోవిందా రమాధీశ్వరా. 65

శా. గోత్రంబొక్కటి కేలనూనితివి మీగోత్రంబు వారందఱున్, గోత్రానేకపరాయుతుల్ చెవిన గా గోత్రంబు వారందఱున్, చిత్రంబొప్పఁగ యెంచిచె ప్పదు కురుక్షేత్రంబునందో త్రమున్, క్షేత్రంబుం గాని తేఁపదో లితివి గోవిందా రమాధీశ్వరా 66

శా. మాయింతుల్ దురితంబులన్ గురుకృపన్ మా తీర్థిచంద్రప్రభల్, గాయింతుల్ భవదీయపద్య ములుదిక్కాంతాకపోలంబులన్, వ్రాయింతుల్ బరవారణాంకుశము మాఁ మానుజాంచించు నే, వేయింతుల్ జయభేరి లోకముల గోవిందా రమాధీశ్వరా. 67

మ. అదలింతుల్ కుటిలారిసంఘములు ప్రాణాంపాన సంధానిన్నై, కదలింతుల్ నిజమూలకుంజలిని మోక్షశ్రీఫలప్రాప్తికై, బొదలింతుల్ భవదీయ మూర్తిలతికన్ బోధాలవాలంబుగా, విదలింతుల్ బహుజన్మదుఃఖముల గోవిందా రమాధీ శ్వరా. 68

శా. త్రెంతుల్ ప్రాకృతకర్మబంధముఁ బ్రబోధింతుల్

భవద్భక్తి గల్పింతుర్ మానసభద్రపీఠము సమ
ర్పింతుర్ విభూషాదు లర్పింతుర్ శ్రీగురుసం
త్రమార్గమునఁ జర్చింతుర్ మహామూర్తి సేవిం
తుర్ నీచరణాంబుజద్వయము గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 69

శా. ఒప్పింతుర్ నిజధర్మకర్మచయముర్ యుష్మత్ప్రి
యార్థంబుగా, గప్పింతుర్ భవదంఘ్రియుగ్మము
మనోరాజీవపీఠంబునన్, మెప్పింతుర్ మహనీయ
భాగవతులర్ మీపాదభక్తిన్ వింతుచే, విప్రింతుర్
హృద్యమాంధకారమును గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 70

శా. విఘ్నేశుండు సనత్కుమారుఁడు చతుర్వేదం
బులర్ బ్రహ్మయుర్, విఘ్నేశానుజు డైనషణ్ము
ఖుఁడు దేవీయుక్తుఁడై పేరుకర్, విఘ్నేశుర్
మగఁగన్నతండ్రి నినుమీయాకృతివర్ణింపఁగా, వి
ఘ్నంబెన్నఁడు లేదు మీకృతికి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 71

మ. నిజరూపంబున నింతవాఁడవని వర్ణింపంగ నొం
డేల స, ర్వజగత్పూర్ణుఁడవౌట సొటుగవ దూ
ర్వాగంధపుష్పాక్షతల్, గజచర్మాంబరజూటకోట
రమునర్ గాన్పించె మోకాట నా, విజయుండీశ్వ
రపూజసేయుటయు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 72

మ. ఫలితౌదుంబరశాఖిచందమున నీబ్రహ్మాండజా
లంబు లో, గలమీఁదివ్యవిభూతిజీవులను వర్ణా
ణింప శక్యంబె త,త్ఫలసంకీలితతన్మహీరుహామహా
త్త్వంబెన్నఁగా శక్యమే, నిలయానేకానలకోటి
తేజహారి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 73

శా. ఐశ్వర్యప్రదమంత్రతంత్రములు వశ్యాకర్షణో
చ్చాటనల్, విశ్వాసంబునఁ జేయఁబూనక సదావి
జ్ఞానసంపూర్ణుఁడై, శశ్వన్మోక్షఫలప్రదాతయగు
నాచార్యాన్వయగ్రామణిన్, విశ్వశ్రేష్ఠునిగా
నెఱుంగవలె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 74

శా. త్రయ్యంతార్థవిచారగిరిష్ఠ భగవత్సంబంధదీ
క్షాంగియై, జయ్యాళ్వారిన సూత్రబంధనిగమశ్రీ
సూక్తినిం దేలియుఁగన్, లియ్యంబైనటుచిత్రపన్ను
లయొంటన్ లేకున్నఁ దచ్చిహ్నముల్, వెయ్యారైన
ను మీఁదు గిక్కిలివి గోవిందా రమాధీశ్వరా.

—

మ. అమితం బవ్యయ మాదిమూలరుచిరం బానంద
కందంబు న్నుతమమాచార్యకటాక్షలబ్ధపరిశుద్ధ
జ్ఞానవిద్యానిధా, నము పంచోపనిషత్స్వరూప
ము ప్రపంచజ్యోతియంచున్ మిమున్, విమలా
చారధురీణు లెన్నుదురు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. వింటిన్ నీభుజశక్తిదానవులదోర్వీర్యంబు మా

యింపఁ బూ, వింటన్ లోకము లెల్ల గెల్చు త్రిజ
గద్వీరుండు మీపట్టి పూ, వింటన్ బుట్టినప్రౌఢ
మీకరుణచే నిన్నింటికిన్ గర్తయే, వెంటన్
మీసవతన్యదైవములు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 77

మ. శ్రితమంత్రాక్షరదివ్యమంగళమహాశ్రీమూర్తి వే
దాన్తవా, గ్రంసారోపనిషత్స్వరూపమహనీ రేజాత
న్పృంగంబు సం, ఘృతపాపౌఘదవానలాంబుదము
భూరిబ్రహ్మకైవల్యసం, వృతమంచున్ మిము నా
మ్య లెన్నుదురు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 78

మ. బహుగా వేల్పులనెన్న నేటికి తఁడే బ్రహ్మణ్యదైవం
బు క, ల్పకకిం జూపఁడె విశ్వరూప మని దివ్య
జ్ఞానసంపన్ను లెప్పుడు మీమూర్తి భజింతు
రాత్మల భవాంభోరాశిలోనుండియున్, వెడ
మాయం బెడబాసి ధైర్యమున గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 79

మ. పొగచుట్టుండినవహ్ని చందమున నీభూలోకపూ
ర్ణుండవై, జగదుత్పత్తికి రక్షణంబునకు శిక్షావ్యా
ప్తికిం గర్తవై, పొగడన్ మించితి వెల్లలోకము
లలోఁ బుష్పంబులంగల్గుతా, విగ వెన్నంగల
నేతిచందమున గోవిందా రమాధీశ్వరా. 80

శా. వాగర్థంబులభంగిఁ బాయకజగద్వ్యాప్తుండవై
ప్రాణిలోఁ, జేగంబోలి శరీరకోశములలో
జీవాత్మవై యాత్మవై, యోగంబెప్పుడు కల్గియుం
డక సముద్యోగంబునన్ ముక్తికై, వేగంజేటికి
భక్తకోటికిఁ గోవిందా రమాధీశ్వరా. 81

మ. అభయంబన్న బలిన్ విభీషణు ధ్రువున్ ఆచంద్ర
తారార్కస్థాయులై, నిత్యులైయుండఁగ మూఁడులో
కములకున్ వేదాంతగాయుండవో, ప్రభుర
త్నంబవు పుణ్యమూర్తివి జగద్రక్షాధురీణుండవీ,
విభవంబున్నదె యొల్లవేల్పులకు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 82

శా. తృష్ణాదూరులు నిత్యశాంతులు బృహద్వేదాం
తసారైకవ, ర్ధిష్ణుల్ సత్యతపోగరిష్ఠులు సమా
ధిజ్ఞాననిష్ఠుల్ మహా, జిష్ణుల్ వ్యాసపరాశరా
దులు మనిం జింతింతు రెల్లప్పుడున్, విష్ణుబ్రహ్మశి
వాఖ్యుఁడంచు మిమున్ గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. త్రిజ్ఞామూర్తిన్ శశిగన్నదేవు సమమాత్రిభూతు
లంజేయుమీ, ప్రాజ్ఞాహోత్యముగల్లనట్టిపరమబ్ర
హ్మణ్యజీవాత్మనె, త్రిణ్మోహాదులఁజిక్కినాఁడ శర
ణార్థింజూచి రక్షింపు మీ, విజ్ఞాత్రోజ్జ్వల దేహ
భాజనుని గోవిందా రమాధీశ్వరా. 84

మ. గయకుం బోవఁగ నేల కాశికి చనంగా నేల భాగీ
రథీ, నియతస్నానముఁ జేయ నేటికి మనోనేత్రం
బునం దత్త్వవి,న్నిశ్చయరాద్ధాంతనిరూఢి నిన్నుఁ
గనుఁగో సర్వజ్ఞుఁడౌగాదె భూ,వియదంభోనల
వాయురూపధర గోవిందా రమాధీశ్వరా. 85

శా. రంజిల్లన్ భవదీయరూపము మనోరంగంబునం
గాంచి మీ,యంజం దాగినయోగికిం బోడము
నవ్యజ్యోతిసంపత్తియున్, పెంజాతాశ్వులు దివ్య
రత్నములు బంగారంబులున్ రేగలున్, పింజా
మధ్యను వాహనంబులును గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 86

శా. సత్యాహారశిలోంఛవృత్తియును దపోవ్యాపార
ములున్, పంచక్షౌన్యాయంబులు తీర్థయా
త్రలు మహాశాస్త్రార్థపాఠంబులున్, సన్యాసత్వ
ము రిత్త మీచరణకంజధ్యానరూఢిన్ మనో,
విన్యాసంబునఁ గానకున్న హరి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 87

మ. ఘనకర్పూరము మెత్తినన్ బురదలోఁ గన్ బూ
సినన్ భిక్షుసే,యను రాజాన్నము దెచ్చిపెట్టి
నను కూరాకే సమర్పించినన్, తనుదీవించిన
తిట్టినన్ దడయఁ డెంతన్ లక్ష్యశీలుండు తా,విని

చౌడుఁ గని గ్రుడ్డియుఁ వెలయ గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 88

శా. బోధాగ్రంథము లాదరించి చదువంబోఁబోక
మిథ్యామనో, వ్యాధిం జెందకి నిత్యముఁ శ్రుతి
విరుంధచ్ఛాయయా కాలుసే, వాధంబొందక
మిమ్ముగొల్వవలె సద్భక్తుండు సంతోషియై, వేద
స్తుత్య పదారవింద హరి గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 89

శా. ఆధారంబు నహాన మూర్ధ్వగత సత్యాంతత్రయ
త్నంబుతో, స్వాధిష్ఠానము మిరికిం జొనిప
ప్రాణాపానముల్ కుంభకి, ప్రాధాన్యంబున నిగ్ర
హించి సుగుణబ్రహ్మోసు క్తికా నో, వీధిఁ ని
మ్ము భజింతు రుత్తములు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 90

శా. క్రోధావేశనిరూఢమానసులుదుర్గోష్ఠిసమేతుల్
మనో, బోధాయుక్తులు సర్వవర్జితులు ప్రాపుల్
సత్వరగ్రస్తులై, సాధుప్రాబలహింసనేతురు వృ
థాసంసారమాయాపురి, వీధినాటక మాత్మనమ్మి
హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 91

శా. అక్రూరస్థితినుండఁగావలయు రాజాస్థానమధ్యం
బునఁ, వక్రింపంబనిలేదు ధర్మపదవిఁ వక్రింపఁ

గావచ్చినన్, శుక్రాచార్యులకన్నుఁ బోఁ జొనుపవే
సూచిం గుశాగ్రంబుచే, విక్రీతాఖిలలోకజాత
మున గోవిందా రమాధీశ్వరా. 92

శా. అభ్రభ్రప్రాయశరీరకామకృతకర్మాయత్త సంసార
శం, కుభ్రాంతాత్ములైన వంచకులనేకుల్ద్వంద్వ
శీలుర్ పర, శ్వభ్రాన్వేషణబుద్ధితో సమధికాశా
పాశనిర్వ్యాకృష్టధీ, విభ్రాంతుల్ మిముఁ గొల్వ
నోపుదురె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 93

శా. కొండల్ వంటికవీశ్వరుల్ శతకముల్ కోటాన
కోట్లింతకున్, మెండై నిన్నును జెప్పఁబూనిరిగ
దా మీసాటిఁ గాదొక్కకే, వండేనేర్పులఁ బె
క్కుభంగులరుచుల్ వర్తింపవే శాకముల్, వెం
డిన్ నామన వాలకింపఁదగు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 94

శా. అచ్చంబైనభవత్ప్రసాద మతిభక్త్యావేశపూ
ర్ణాత్ముఁడై, నిచ్చంగైకొని మర్త్యుఁ డేమఱక నిన్నే
కీర్తనల్ చేయవా, క్రుచ్చంగాఁ బనియేమి పాతక
ము లాక్రోశింపవే పోవుచో, విచ్చన్నాగ్గ విరాళి
మాన్యగతి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 95

శా. మిన్నుల్ ముట్టిన దుగ్ధవార్ధినడుమన్ మీరుం
ట ప్రేపల్లెలో, వెన్నల్ నేతులుపాలుమ్రుచ్చిలుట
కున్ వేడ్కయ్యెనో మీకు,నోయన్నా గోపవధూ

టులంగలసి పయ్యాటంబులాడంగ నీ, విన్నా
ణంబులు పిన్నఁ జోద్యములు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 96

శా. ఇండ్లన్ గాపురమున్న గోపికల మాపెండ్లంగినా
వంచు రో, సంక్షన్ రోళ్లకు బాఁదినన్ వెఱపుమీ
కావంతయున్ లేక సంపుష్టన్ జేయునివన్నెలన్
బలిమిన్ హార్తిన్ విప్రదానంబు లా, వేండ్రున్ మూ
డలుపోలబెట్టితివా గోవిందా రమాధీశ్వరా.99

శా. రోలంగట్టిన తల్లి కోలకొలఁదిన్ బ్రేమా సంగ చే
యొత్తినన్, రోలంబాలకఁ జూచి ప్రతీకాపవై రో
లుదతిన్ గాని మీ, హేలాపత్వముల సాంచి స్తే
గ్ధపెకలన్ యిర్లదులన్ ధాత్రిప్పై, ప్రేలంగాం
ల్చితి పిన్నపాపఁడవె గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. వెళ్లన్ దోలుకపోయి లేగల రణోర్విన్ మేపి
కాళిందిలో, నీళ్లం బెట్టఁగఁ బోయి చల్దిగుడుపన్
నీత్రోడిగోపార్భకుల్, వెళ్లం జూచుచు గంధ్రు బె
ట్టుకొని మీ వెన్వెంట నే తేర ను, వ్వొళ్లూరించుట
నానుదిందలఁతు గోవిందా రమాధీశ్వరా 101

శా. హస్తాబ్జంబుల వేణుదండమధు రాస్వస్థంబు గావిం
చి మీ, కస్తూరీతిలకంబు లేఁ జెమట దోఁగన్ గాన
ముల్ చేయువే, అస్తోక స్తనభారముంగదల నా

ట్యం బాడుగోపాంగనా, వి స్తీర్ణ తీసరోజమిత్రుం
డవు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 102

శా. కాళిందీతటసీనవాంబుజపరాగచ్ఛన్న బృందావనీ
కేళీ పుష్పితమాధవీప్రభృతులం గాగేహంబులన్
వల్లవీ, నాళీకాంతుల నాగరించితి వనూనాలింగలీ
లానిశా, పేళన్ సంగసుసౌఖ్యముల్ మఱపి గో
వింటా రమాధీశ్వరా. 103

మ. శివుండున్నాఁడు పురోహకంఠమున నాచేతుల్
సహస్రంబు నే, భవపాదాంబుజభక్తులం బనముం
దెన్ బాణాసురుఖ్యుండన్ నా, సవతేవాఁడని
ధిక్కరింపఁగను హస్తద్వంద్వముల్ నిక్కఁగా,
వివశుం జేయవె మీసుదర్శనము గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 104

శా. చంచత్కాంచనకర్ణకుండలభుజాసంఘర్షితై వే
ణువున్, కించిత్కుంచితకోమలాధరముతోఁ గీ
లించి మీటింపుచున్, కాంచీదామనిబద్ధరత్న
రుచి సుత్కళ్యాణచేలంబుతో, వేంచేయంగదవ
య్య నామదిని గోవిందా రమాధీశ్వరా. 105

మ. ప్రకృతిభ్రాంతవిమూఢచిత్తులకుఁ జేరన్ రాక
ధర్మార్థకా, మకృతాచారుల కందరానిమునిగ
మ్యంబైన కైవల్యమున్, సకృదుచ్చారితతావకీన

మను రాజ్యంబిచ్చు నీధాత్రిపై, విశ్రుతింబొందె
డివేళ జీవులకు గోవిందా రమాధీశ్వరా 106

శా. వింటర్ జెల్లదు విష్ణునామమని విద్వేషంబుతో వీ
నులకా, ఘంటల్ గట్టి ఘణంఘణంఘణ నంగా
భూమివర్తించు నా, ఘంటాకర్ణున కిచ్చినాఁడవు
భవత్కైవల్య తేజంబులకా, వింటే మోక్షముగ
ల్గుటేమరుదు గోవిందా రమాధీశ్వరా 107

శా. గట్రాలకా చెను కానలకా గుహల గంగాసింధుదే
శాదులకా, వట్రావుల దేహమెల్ల బడలకా
వర్తింపుచుకా మేరువుకా, జుట్రానెన్న 'బిమార్గువ
చ్చినను నస్సిద్ధుండుగాఁడేని నా, వెట్రావాని
ప్రయాస మంతయును గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 108

రమాధీశ్వరశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

భక్తచింతామణి శతకమును వ్రాసినకవి కూచిమంచి సోమసుందరుఁడు. ఈకవి కోనసీమయందలి సప్తగోదావరిమధ్యమునయున్న పలివెల గ్రామనివాసి. కవి తననివాసస్థానమును నీశతకమునం దీవిధముగాఁ జెప్పెను

పల్వలపురాధిప... ప. 5.

సప్తగౌతమీవిలసత్తీరతలస్థపల్వలపురీ
విఖ్యాతవాసుండ... 108

ఈకవి వ్రాసిన యితరగ్రంథములలో గొప్పలింగేశ్వరశతకము మాత్రము ప్రకృత ముపలభ్యమై యున్నది. సోమసుందరకవిని గూర్చినవృత్తాంత మింత కెక్కుడు తెలియరాదు. ఈకవి సుప్రసిద్ధులగు కూచిమంచి తిమ్మకవి జగ్గకవి సోదరుల కావలివాఁడై యుండును. ఎంతకాలము క్రిందట నీకవి యుండెనో యేయేగ్రంథములు రచించెనో తెలియుట లేదు. పల్వలపురీవిఖ్యాతవాసుండ ననుటచే నీకవి పల్వలనివాసి యని స్పష్టముగాఁ దెలియుచున్నది. కవి కూచిమంచి తిమ్మకవివంశీయుఁడు గావున కౌండిన్యసగోత్రుఁడనియు నాపస్తంబసూత్రుఁ డనియుమాత్రము తెలిసికొనవచ్చును.

పలివెల సుప్రసిద్ధమగు శివక్షేత్రము. ఇట రెడ్డివీరులు నెలకొల్పిన శాసనములు పెక్కులుగలవు.

భక్తచింతామణిశతకమున మొదటి యిరువది మూఁడుపద్యములలో సంఖ్యానియమాలంకారముం టచేఁ బద్యములు చదువఁ జవులూరుచున్నవి. కడ మపద్యములలో శివలీలలు పురాణకథలు నభివర్ణింపఁబడినవి. శతకమునందలి కవితాధార మనోహరముగ నిరర్గళముగా నున్నది. కవి యీశతకమునందు మత్తేభవృత్తములు శార్దూలవృత్తములు వ్రాసి, యట్టుల వ్రాయుటకుఁ గారణ మీక్రిందివిధముగా మనోహరముగాఁ జెప్పియున్నాఁడు.

నీవు వెలయఁగ మత్తేభశార్దూలచర్మములం బ్రీతి
వహింతు గాన నిపుడే మత్తేభశార్దూలపద్య
ముల నీకు నుపహార మిచ్చితి...

కవి తాను నియోగియు బీదవాఁడునై యుంటచేఁ గాఁబోలును ఎనుబదియొనిమిదవపద్యమున నియోగియై జనించుటయు నందు దరిద్రుఁడగుటయుఁ బాపహేతువని చెప్పినాఁడు. పద్యములందలి భావములు శైలి మనోజ్ఞముగా నుంటచే నీశతకములసంపుటమునం దీభక్తచింతామణిశతకమును జేర్చి ప్రకటించితిమి.

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ
23-10-25

శ్రీ ర స్తు.

కూచిమంచి సోమసుందరకవికృత

భక్తచింతామణిశతకము.

శా. శ్రీమద్భూమిధరాధిరాజతనయా చిత్తాంబుజ
ద్యోమణీ, వ్యామోహార్ణవతారణైకతరణీ బాలేం
దుచూడామణీ, ప్రేమాభ్యంచితకంకణీకృతఫణీ
బృందారకగ్రామణీ, స్వామీ నామదిఁ బాయ
కుండు శివసాంబా భక్తచింతామణీ. 1

మ. నతగీర్వాణ మురారిబాణ కృతనానాలోకనిర్మా
ణ సంతతసర్వోపనిషత్ప్రమాణ త్రిజగత్కళ్యా
ణ సద్భక్తసంతతిసంత్రాణధురీణ పుంగవలస
త్కంకాణ భాస్వన్మహా, పతితోద్ధారకళాప్రవీణ
శివసాంబా భక్తచింతామణీ. 2

శా. రాజద్దివ్యధునీతురుంబ మునిహృద్రాజీవరోలంబ
నా, నాజీవాత్మభిదావిడంబ పరమామ్నాయస్త
వాలంబ నీ, రేజాతాక్షమహాకదంబ దురితా
ద్రిప్రచ్ఛిదాశంబ వి,భ్రాజద్భక్తజనావలంబ శివ
సాంబా భక్తచింతామణీ. 3

మ. ఘనవైశ్వానరదృగ్లలాట విలసద్గంగాజటాజూట
ఘా, వనరౌప్యాచలకూట వేదచయభాస్వద్ఘోట
లోకవ్రజా, వనలీలాధృతకాలకూట హతగర్వ
గ్రస్తదోషాట శో, భనచంద్రార్ధకళాకిరీట శివ
సాంబా భ... 4

మ. నలినీబాంధవకోటిధామ రిపుసేనాభీమ నిష్కామ
నిర్మలధామా హతకామవిద్వదభిరామా రామ
సుత్రామ నీ, తలసన్నామ విపద్విరామ నిజభక్త
స్తోమ సుక్షేమ ప,ల్వలసద్గ్రామ లలామధా
మ శివ... 5

మ. విలసద్భద్రతురంగ రంగదజహర్విజ్ఞానయోగా
లిని, ర్మలయోగిప్రియసంగ సంగరరిపుప్రాణా
నిలాహారకృ, ద్బలవద్బాణభుజంగ జంగమపురీ
దాహక్రియాచంగ ప, ల్వలపుర్యంబుజసంగిభృం
గ శివ... 6

మ. స్వవశోద్యజ్జగదండ దండధరగర్వధ్వాంతమా
ర్తాండ తాం, డవలీలాధృతకాండ కాండచయ
దీర్ణక్రూరవేదండ ఛ్ఛే, యవిధానంవిదఖండ ఖండ
శశిచూడాలంక్రియాభోగవై, భవవిఖ్యాతసుర
ప్రకాండ శివ... 7

మ. అలఘుశ్రీకరసుందరాంగ కరుణోదారాంచితా

పాంగని,స్తుల కారుణ్యయుతాంతరంగ హిమవ
త్పుత్రీపరిష్వంగ ను,త్తలతాంతాశుగగర్వభంగ
మునిహృత్పంకేజసారంగ ని,ర్మలగంగాకలితో త్త
మాంగ శివ... 8

మ. నిలయీభూతబుధాంతరంగ త్రిజగన్నిర్మాణర
తాదిని, స్తుల కారుణ్యకలిత ప్రశస్తవిచలద్భూభ్రి
భంగ భక్తవ్రజో, జ్జ్వలచిత్తాంబుజమత్తభృంగ
సముదంచత్కోటికందర్పకో, మలరేఖాయుత
మంగళాంగ శివ... 9

మ. జలజాతి ప్రభవాచ్యుతాదిసుమనస్సందోహసం
స్తూయమా, నలసన్మంగళదివ్యవేష గిరికన్యా
చిత్తసంతోష యు, జ్జ్వలబాలేందుకళావిభూష
కరుణాసంపోషితాశేషని, ర్మలకారుణ్యసుధీవిశే
ష శివ... 10

మ కలశీసంభవగౌతమాత్రిశుక మార్కండేయభృ
గ్వాదిమా, నిలలామావళిగీయమానమహిమో
న్మీలత్సుధామాధురీ, లలితాత్మీయకథాప్రసంగ
శ్రితకైలాసాంచలోత్సంగ భూ, వలయాభంగ
శతాంగ లింగ శివ... 11

మ. స్వవిభానిర్జితకోటిసూర్య పరతత్త్వజ్ఞానదాచా
ర్యలో, కవితానావనకార్య దీనజనరక్షావిశ్రుతా

దార్య వి, ష్ణువిధీంద్రాద్యనివార్య వీర్యసకలస్తో
త్రార్హచాతుర్య భ, వ్యవిమోక్షప్రదకీర్తిధుర్య
శివ... 12

మ. కలిదోషఘ్ననిజప్రసంగ త్రిజగత్కందాయమానాంగ దు, ష్కలుషాదభ్రతమఃపతంగ బుధహృల్లాసారచక్రాంగని,శ్చలసుధ్యానసమాయణార్యభవపాశప్రచ్ఛిదాచంగ కే, వలవిజ్ఞానసుయాత్మసంగ శివ... 13

మ. కృతనానాజగదింద్రజాల త్రిజగద్గీతాఘధ్వాజాల సం, తతభక్తావనలీల ఘోరభవసంతాపార్తినిర్మూల వ, ర్ధితసత్కీర్తివిశాల శైలవరపుత్రీలోలదీనావనా, ప్రతిమోద్యత్కరుణాలవాల శివ. 14

మ. పరతత్త్వోపనిషద్విహార వినమద్భక్తౌఘమందారదు, స్తరసంసారభయాపహార జగదాధారాగుణోదార భా, సురనామామృతసార నిర్మలపరంజ్యోతిర్మయాకార స, త్త్వరజోముఖ్యవికారదూర శివ... 15

మ. నిజమాయాకృతసర్వలోక వినమన్నిత్యామృతాలోక వి, శ్వజగత్పాలనజాగరూక దివిషద్వంద్యాంఘ్రినాళీక భ, క్తజనాస్తోకతమోవిమోకపరిధూతస్వాశ్రితానేక జ, న్మజరామృత్యుభవైకశోక శివ... 16

మ. పరసంతాపకప్రతాప శమితబ్రహ్మాదిసంతాప
దు,ర్భరమోహాంధతమఃప్రదీప విలసద్భర్మాద్రిరా
ట్చాపశ్రీ,కరసత్కృకలాప నిత్యనిజభ_క్తవ్రాతని
క్షేప చి,త్పరమానందమయస్వరూప శివ... 17

మ. నతభ_క్తవ్రతకల్పభూజ విలసన్నాగరాజకట్బ్రజర,
క్షితగీర్వాణసమాజ పావనతర శ్రీమత్పదాంభో
జ వ,ర్ణితనోగ్రహరాజతేజ కరుణానిర్వ్యాజ
దీనావన, వ్రతపారీణ సురారిరాజ శివ... 18

మ. సవిలాసాగతదక్షయాగ భవమోక్షప్రాభవా
భోగ గ్రైవా, మహతీసంగతవామభాగ సకలామ
ర్త్యనవోద్యోగ స , ఘువరానంకకరాత్మయోగ
సృప్తిచేతోభూవప్పర్గహాసం, భవభస్మోల్లసితాం
గరాగ శివ... 19

మ. అవసీభృత్తనయాంకళత్ర సమరజ్యాఖండితామి
త్రదు, ర్భవమఃఖాంబుధియానపాత్ర సితభాస్వ
ద్గాత్ర పంకేజబాం, ధవచంద్రానలనేత్ర నిర్మల
జగత్కళ్యాణచారిత్ర స,త్ప్రవరస్తోత్ర జగత్ప
విత్ర శివ... . 20

మ. అమితశ్రీకరసుప్రసాద నిజభక్తాభీష్టదాహ్లాద
యా, గమసంచారవినోద దీనజనరక్షానంతతా
మోద దు, ష్టమహాపాపవిభేద ఘోరభవపాశ

చ్ఛేద బ్రహ్మోచ్యుత, ప్రముఖామర్త్యార్చితపాద
శ్రీద శివ... 21

మ. పదపద్మార్చకకల్పవృక్ష త్రిజగత్పాపచ్ఛిదాద
క్ష దు, ర్మదదైతేయవిపక్ష విశ్వలయనిర్మాణావ
నాధ్యక్ష చం, ద్రదినేంద్రజ్వలనాక్ష భక్తనివ
హాభీష్టదమ్మారిసన్మంగళ, ప్రదరాజత్కరుణాక
టాక్ష శివ... 22

మ. భవశాంచద్గరహాస హానిహ్యావధాంతర్వాస
నిస్సీమవై, భవకైలాసనివాస భూరినిజసద్భక్తా
వనోల్లాస స, ర్వ వివరస్వాంతవికాస భాస్వరఖి
లబ్రహ్మాండభాండావళీ, భవరత్నాలయకృద్విలా
స శివ... 23

శా. మున్నా ఘోరహలాహలాగ్ని త్రిజగంబుల్గాల్ప
నీవంతట, న్వ్వాన్నుండాదిగ వేలుపుల్మొఱలిడ న్వే
వచ్చి నీవావిషం, బన్నాఁడాని జగంబుఁ గాచి
తటయన్నా యెన్న నీకన్న నా, పన్నత్రాణపరా
యణుల్గలరె సాంబా భ... 24

శా. సారోదారసుభక్తి బాణుఁడు నమస్కారంబు
గావించి యుం, పారన్వేఁడిన వానియింట సకు
టుంబారూఢిగానుండి వి, శ్లేరీ భక్తమనోరథం
బు లిడువా రెవిశ్వమం దెంతయు, న్మారంజూచిన
నీపకాక శివ... 25

మ. క్షితిలోఁ బల్మఱు బోయకన్నఁ డిడుసుచ్ఛిష్టోప
హారంబుల, బ్రతిమప్రీతిఁ బరిగ్రహించి యపవర్గ
ప్రాప్తుఁ గావించితౌ, పతితోద్ధారకళానిరూఢబి
రుదప్రఖ్యాతికిం జూడ నీ ప్రతిలేఁ డెవ్వఁడు
దైవకోటి శివ... 26

శా. రిక్తాచారుఁ డొకండు పేర్మి శివరాత్రి న్వేశ్య
తోఁగూడి సంసక్తిం దత్కుచసీమ నీకు నొకపు
ష్పంబుంచి యర్పించినన్, రక్తిం బ్రోచితి వౌర
భక్తసులభప్రఖ్యాతి నీయందెసు, వ్యక్తంబైనది
గాని లే దెచట సాంబా భ... 27

మ. అరుదార న్శివరాత్రియందొకఁడు చౌర్యాసక్తి
యుష్మద్గృహం, తరదివ్యస్థలి జాగరూష్టి గను
మాత్రస్సుక్తుఁడై యే గెని, న్నిరతాసక్తి భజించు
వారికరుదా నిర్వాణలక్ష్మివిని, ర్భరసంశ్లేషసు
ఖాబ్ధిఁ దేలుటకు సాంబా భ... 28

మ. సురలాస న్సురగ్రోలు వేళ గములౌచు న్వచ్చి
రేగాని వా, రరయన్ లోకహితార్థ మాగరళ
మింతైనం దినంజాల రె, వ్వరు లోకేశ్వర నీవు
దక్క నిఁక విశ్వత్రాణ సామర్థ్యమె, వ్వరికైన
న్గలదా త్వదన్యులకు సాంబా భ... 29

శా. భక్తింబోయక ఘల్గునుండు భజియింప న్వచ్చి దేవీ

సమా, యుక్తిన్నీవు కిరాతవేషమునరా నుద్వృ
త్తిఁ బోరాడి య, వ్యక్తుండై ప్రహరించినంత
వరలాభంబిచ్చినావయ్య నీ, భక్తానుగ్రహ మేమి
చెప్ప శివ... 30

మ. గరిమ న్నీశరణంబుసొచ్చినను మార్కండేయు
రక్షించి దు, ర్భరవైవస్వత కింకరుల్ తిమాన్ని తఁట నీ
వాత్సల్య మెన్నంగ నా, తరమా నీచరణానతార్థి
జనసంత్రాణై కదీక్షావిని, ర్భగభాస్వద్బిరుదంబు
నీకతగు సాంబా భ... 31

మ. అలకాధీశునకిచ్చినావు నవసంఖ్యాకాక్షయశ్రీని
ధుల్, జలజాతాక్షునకిచ్చినావు నిజభాస్వద్దివ్య
చక్రంబుఁ బెం, పలర న్వజ్రికొసంగినావతులది
వ్యప్రాభవం బౌభళీ, బళి నీసాటివదాన్యుఁ
డేఁడి శివ... 32

శా. వాధామగ్న తబ్రహ్మమూర్ధముఁ దృణప్రాయంబు
గాఁద్రుంచియు, న్నాశంబౌకృప సాలెపుర్వునకు
మోక్షంబిచ్చియుఁ మించితౌ, రూఢిం జెప్పఁగ
నేల తక్కినసుపర్వ ల్నిగ్రహానుగ్రహ, ప్రౌఢి
న్నీకు సమాన మెవ్వరిఁక సాంబా భ... 33

మ. గురుపత్నీగమనోగ్రపాతకకళంకుండైన చంద్రుం
డు నీ, శరణన్నంతనె నెత్తిఁబెట్టుకొని వాత్స

ల్యంబు సంధిల్లఁగాఁ, బరిరక్షించితి విట్టియా
శ్రితకృపాపారీణు లింకెందునుం,బరికింప న్మఱిలే
రింకెవ్వరును సాంబా భ... 34

శా. లేరే వేల్పు లెందఱేని మిగుల న్లెక్కింప వారె
వ్వరుం, గారుణ్యంబున భక్తవత్సలత మోక్ష
ప్రాప్తి వారూహ్నీనిం, సారం దావకదివ్యసన్మహిమ
లక్షాంశాంశంబునంబోలరే, రౌరా మ్రొక్కిన నీకె
మ్రొక్కవలె సాంబా భ... 35

మ. గ్రహరాజుం గని నీవు పండులురులంగా గొట్టు
నప్పాళ నే, గ్రహహారంబులుఁ జాలకుండె మఱి
యాబ్రహ్మోత్తమాంగంబు బల్, రహి నీచేఁ దెగ
నేపిధాతనొసటన్ వ్రాసె న్భవద్దివ్యస, న్మహిమ
ప్రాభవ మింతెకాక శివ... 36

శా. నీచారిత్రము బల్విచిత్రముగదా నీసేవకశ్రేణికిం
పౌచిత్రాంబరరత్నభూషణసుధాహారాదికంబిచ్చి
నీ,వాచర్మాంబర మస్థిమాలయు విషాహారంబుఁ
గైకొంటి వా, హా చాతుర్యము చెప్పఁగాఁ
దరమె సాంబా భ... 37

మ. అణుమాత్రంబుఁ దలంప వాద్విజవధాద్యత్యం
తఘోరాఘముల్,కణమైనం బరికింపఁబోవు ఘన
రాగద్వేషలోభాదులన్, గణనంజేయవు జాలిధ

ర్మవిధిభంగంబుల్ రవంతేనియుం, బ్రణతాభీష్టవ
రంబు లిచ్చుతఱి సాంబా భ... 38

మ. గరిమ న్విప్రుఁ డొకండు చేత శివలింగంబుంచి
పూజింప నం,తరుపం దజ్జనకుండుఁ గాంచి పడఁదన్న
న్వాఁడు క్రోధాప్తిఁ ద, చ్చరణంబు ల్తెగఁ ద్రుంచి
తత్క్షణమ యస్వప్నాకృతిం జెందె నీ, కరిచర్యా
మహిమ ల్విచిత్రములు సాంబా భ... 39

మ. బలభిన్ముఖ్యమరుత్కిరీటమణిదీపశ్రేణి నీరాజితో,
జ్జ్వలపాదాబ్జుఁడవైన నీకు సరిపోల్పన్ దైవము
ల్లేరు శ్రీ,వెలయం గన్గొననీకుసాటి మఱినీవేగాని
విశ్వంబులోఁ, బలుకు ల్వేయునికేల చాల
శివ... 40

శా. శ్రీరాముండు కపిస్వరూపదివిషత్సేనాసహాయా
దిసం,భారుండై శతయోజనాయతముగా బంధించి
యున్నట్టి యా, వారాశిం దని నొక్కఁగ్రుక్కఁ
గను ద్రావం గుంభజుం డొప్పుశీ, పార న్నీపద
భక్తిసన్మహిమ సాంబా భ... 41

మ. తనర న్సర్వసురవ్రులందుఁ బరతత్త్వం బెవ్వరో
సత్యభా, వనతోఁ దెల్పుమటన్న వ్యాసుఁడు
"నదైవం వాసుదేవాత్పరం", బని చేయెత్తివ
చింపనంత నిజబాహాస్తంభనంబైనస, ర్వనిరూఢిం
బరతత్త్వమీవనఁడె సాంబా భ... 42

మ. పురసంహారమఖాపహార నలినోద్భూతోత్తమాం
గచ్ఛిదా, స్మరబాహాంతకనాశ మృత్యుజయభీమ
క్ష్వేళపానాదిదు, ష్కరకృత్యంబులు నీవొనర్చ
ితనన్న రేశ్వరుం డంచునని,స్వరమామ్నాయము
లెంతయుం బొగడు సాంబా భ... 43

మ.తలఁ దావంచుకొనె న్ఫణీంద్రుఁ డతిచింతన్వాగ్వరా
రోహవె, ల్వెలఁబాటెక్ విధియేమితోఁపకయె
నిర్విణ్ణాత్ముఁడై నల్లైస, ల్గలయం గన్గొనుచుండె
గీష్పతియు శంకన్మోఘ్యముంబూనె ని, న్వెలనొప్ప
న్వినుతింపఁజాలమిని సాంబా భ... 44

మ. అలని త్తేశుఁడు మిత్రుఁడై విమలకౌస్త్యాహార్య
మావాసమై, బలుమేల్బంగరుకొండ మేటిధ
నువై భాసిల్లు నాసర్వమం, గళ భార్యామణి
యైన నిట్గొలుచుభాగ్యం బబ్బునే యీజగ,
ద్వలయంబందును నెంతవారికిని సాంబా భ...45

శా. కళ్యాణాత్మక మైనచాప మురుభోగశ్రేష్ఠమౌ
నారి సా, కల్యమ్మాన రమానివాస మగు సత్కాం
డంబు భద్రప్రదా, మూల్యంబై తగువాహ
నంబు గల ని న్పూజించిన న్భాగ్యసా, ఫల్యం
బొటరుదే ప్రసన్నులకు సాంబా భ... 46

శా. సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూప మగునీ శశ్వన్మహ

త్త్వంబు దా, నత్యంతాద్భుతమై పవిత్రకరమై
యజ్ఞానవిధ్వంసియై, నిత్యశ్రీకరమై చెలంగు
నిదిగో నిక్కంబు సర్వశ్రుతుల్, ప్రత్యక్షం
బుగఁ జాటుచుండు శివ... 47

మ. వెలయ న్సర్వసుపర్వరూప మగు నీ విశ్వస్వరూ
పంబు కే, వలరూక్షి న్భజియింపలేక బహుదైవ
భ్రాంతిఁ బెక్కండ్రుమూ, ర్తులసేవింపఁగ వారి
కిం దదుచితోద్యోగానురూపంబుగా, ఫలదానం
బిడు మేటి వీవకద సాంబా భ... 48

మ. అరయ న్భూజలవహ్నివాయుఖరవీంద్వాత్మాష్ట
కంబెన్న నీ, పరమూర్త్యష్టకమై యొసంగ నిఖిల
బ్రహ్మాండభాండోత్కరం,బు రహిం దజ్జలబుద్బు
దోపమములై పుట్టు న్మనుం గిట్టు నీ, పరమానం
దమయస్వరూపమున సాంబా భ. 49

శా. లీలానిర్మితనైకకోటిభువనాళీకోద్భవాండచ్ఛటా,
మాలాజాలవిరాట్స్వరూపమగు నీ మాహా
త్మ్య మింతైన నా,నాళీకాక్షచతుర్ముఖాద్యమరులె
న్నంజాల రెన్నాళ్లకుం, బ్రాలేయాచలకన్యకార
మణ సాంబా భ... 50

మ. తనియ న్మేటిమనోరథార్థములఁ బొందన్వచ్చు
నుద్యద్విప,ద్వనధుల్దాఁటఁగవచ్చు నశ్రమతవిశ్వం

బెల్లఁ దెల్లంబుగాఁ, గనఁగావచ్చు సకృజ్జపంబు
ననె వీఁకన్ శైవపంచాక్షరీ,మనురాజం బఖిలార్థ
సాధనము సాంబా భ. 51

శా. చేతోవీథిఁ భవత్పదాంబుజముఁ దాఁజింతించి యొం
డేగినన్,భూతప్రేతపిశాచ రాక్షసగణంబుల్ పోవు
దవ్వై వ్యయసం, ఖ్యాతాపన్నిచయంబడంగు నిర
పాయాత్యంతసన్మంగళ, వ్రాతంబు ల్సమకూడు
నిక్కమిది సాంబా భ... 52

మ. నుదుట న్భస్మ మలంకరించి యఱుతన్ రుద్రాక్ష
ముల్దాల్చి లీ, లదలిర్ప న్భవదీయదివ్యచరితల్
గానంబు గావించుచు, న్మదమొప్ప న్విహరించు
వానిఁ గని తా మోహాతిరేకంబుచే, వదలంజాల
దు ముక్తికాంత శివ... 53

శా. నీలీలాచరితావళు ల్వొగడువానిం జూచి భీతా
త్ములై, జాలింబొందుచుఁ గాలకింకరులు తత్సా
మీప్యమందుండకే, చాలంగాఁ బరువెత్తిపోదు
రఁట మించన్ దవ్వుగా నోజగ, త్పాలారాధిత
పాదపద్మ శివ... 54

శా. నీదాక్షిణ్యము నీకృపాతిశయము న్నీభక్తవాత్స
ల్యము, న్నీదీనార్థిజనైకపోషణము నీ నిర్వాణ
సంధాన మిం, కేదైవంబులయందుఁ గాన మిఁక

వేయేలా గణింపంగ నీ, పాదాబ్జంబులఁ గొల్చి
ముక్తుఁడగు సాంబా భ... 55

శా. నీకర్పించినపత్రపుష్పఫలపానీయంబు లుద్యన్మదా
స్తోకేభేంద్రమనోజవాశ్వ విలసత్పూర్ణేందుబిం
బాననా, ద్యాకారంబులఁ బుట్టి పూర్వభవవిద్యా
యుక్తిఁ బ్రాక్పూజక, ప్రాకారంబులఁ బాయ
కుండునఁట సాంబా భ... 56

మ. పరుసం బౌపురితోలు పైనిడి చితాభస్మంబు మైఁ
బూసి య, బ్బురమౌపున్కసరు ల్ధరించి జగము
ల్పుట్టించుచుం ద్రుంచుచుం, బరమాయాకలితేం
ద్రజాల మరుదొప్పం జేయఁగాఁ గాటికా, పరివై
యుండితివా బళీబళిర సాంబా భ... 57

మ. ధరణీ న్రాజశిఖామణిం గొలిచి వేదండాశ్వర
త్నాంగనా, స్థిరభాగ్యంబులఁ గాంచునందు రది
యెంతేవింతగాదా దిగం, బరు నాయాదిమభిక్షుని
న్గొలిచి శశ్వత్ప్రాభవప్రోల్లస, త్పరమైశ్వర్య
ముఁ గాంచుచుండ శి... 58

మ. వివిధామ్నాయపురాణశాస్త్ర మనుసద్విద్యారహ
స్యంబులన్, హవనాదిక్రియల న్పవిత్రయాగముఖ
దివ్యక్షేత్రరాజంబుల, న్వివరింప న్సకలప్రపంచ
మును నీవేకాని విశ్వంబులో, భవదన్యం బిసు
మంత లేదుగద సాంబా భ... 59

మ. జలజాతాక్ష చతుర్ముఖత్రిదశభాషాశేషవాచస్ప
తుల్, పలుక న్నేరరు నీప్రభావలవముల్ భావిం
పలే రట్టిచో, నిల నేనెంతటివాఁడ నీదుమహిమం
బెన్నంగ నోలింగ భ, వ్యలసద్భూరిదయాంత
రంగ శివ... 60

మ. ఫలపర్ణాంబుసుమంబులిచ్చిన ననల్పశ్రీత్రిలోకీ
సము, జ్జ్వలసామ్రాజ్య మొసంగి నీవు తుద మో
క్షంబిచ్చుచుండంగ నీ, సులభోపాయ మెఱుం
గలేక మనుజుల్ శోభింతురే మొక్కొ-యయ్యొ,త్పలి
నీబంధుకళావతంస శివ... 61

మ. చెనకన్వచ్చి మనోజుఁ డంతటనె భస్మీభూతుఁడై
పోయె నీ, సున దక్షుండు నిరాకరించి చటులా
స్తోకార్తిపాలయ్యెఁగా, న నిఁకెవ్వండు శివాపరా
ధమణువైనం జేసి చేటొందకే, మనఁగా నేర్చు
జగంబులోన శివ... 62

మ. క్షితినానావిధమర్త్యకోటిఁ దమవాసిం బ్రోవఁ
గాఁబూని రై, వతముఖ్యుల్దగుపాళ్లువెట్టికొని
రిబ్భంగిన్; యతుల్విష్ణుపా, ల్పాశితుకర్త ల్మతమ
న్యపాలు శ్రుతిధర్మజ్ఞుల్ చతురస్త్రపా, ల్పతి
తానీకము నీదుపాలు శివ... 63

మ. అలఘూదారతఁబూనునాయొడను నీ కర్పించితిన్

మేను నీ, చుల యాచింపఁగలేను నీవెగతియంచు
న్నమ్మియున్నాను దీ, నులతోఁ బంతముమాను
నీకిపుడు నబ్బో శివ నన్వేశంబౌను న, న్వాలనన్న
న్నిను మానఁబోను శి... 64

శా. ఏదైవంబులవంకఁ జూడ నిఁక నేనెట్లైన నిస్సీవ నీ
వేదిక్కంచిటు లున్నవాఁడఁ బలుకు ల్వేయేల
నీవాఁడ నీ, వాదేలా ననుఁగన్నవాఁడ యెపుడు
న్బల్గాలునాతోఁడ నీ, పాదంబు ల్నెరనమ్మినాఁడశివ.

శా. ప్రారబ్ధం బను బల్నె పంబొకటి నాపై వేసి యాపై
మహా,దారాపత్యధనాది పాశముల చేతంగట్టి దు
ర్వారసం,సారాబ్ధిం బడఁద్రోసినీవటుతటస్థప్రాధి
తోనుండియ,య్యారే చిత్రము చూతువౌర శివ,

మ. చెలిమిఁ గుబ్బలిరాచకూఁతు రజుమ్మెఁ జెన్నొప్ప
లేనవ్వేవె, న్నెలనిగ్గు ల్దిశలెల్లఁ గప్పఁ జెలువౌ
నీరూపు బాగొప్ప నా, కలలోనైన నను జూపుమప్ప
యడుగంగారాని దేతప్ప న, న్నలఁతం బెట్టిన నేమి
గొప్ప శివ... 67

మ. శివనామం బొకసారె భక్తివిభవ శ్రీమీఱఁగాఁ
బల్కిన, న్వివిధాపన్నిచయంబడంగుఁ దతదు
ర్విఘ్నాఘము ల్గుఱుంగు నుత్సవము ల్పెక్కుచె
లంగు నిత్యపరతత్త్వశ్రేయముప్పొంగుఁ ద,ద్భవ
బంధంబులు ద్రుంగు నిక్కమిది సాంబా భ...68

మ. సవనవ్రాత మొనర్పనేల పశుహింస ల్సేయఁగా
నేల యో, గవిధానంబులు పూననేల తనువిం
కంజేయఁగా నేల తా, వివిధాభీష్టములొందవచ్చు
సుఖివై విశ్వేశ సద్భక్తితో, భవదంఘ్రిస్మరణం
బుఁ జేసి శివ... 69

మ. ఖలసాంగత్యము గాదు చేసినను దుఃఖంబీక నే
పోదు పెద్దలసాంగత్యముమాన రాదు మతభేదం
బుల్ వృథావాదు ని, శ్చలసారం బగునీదుభ
క్తి వరమోక్షప్రాప్తికింబోదు మో, హాలతల్
ద్రుంపక ముక్తిలేదు శి... 70

మ. పరుల న్బాధలొనర్చి బల్ధనముపంపాదించి విఖ్యా
తికై, ధరలోఁ జేసిన యట్టిధర్మములు వ్యర్థంబై
చనుంగాక సు, స్థిరతంబొందునె సర్వభూతపరి
తృప్తుం జేయుటెనీమహా,పరిచర్యాకరణంబు గాదె
శివ... 71

మ. క్షితిలోఁ గొందఱు వారివారిమతముల్ శ్రేష్ఠం
బు లన్యంబులౌ, మతముల్గావనిచెప్పుచుందు రిది
నీమాయావృతభ్రాంతి సం, తతనానావిధజంతు
సంతతిహృదంతర్యామివౌనీకు స్సమ్మతి గానట్టిమ
తంబునుంగలదె సాంబా భ... 72

మ. అరయ న్నీ వపరోక్షత న్నిఖిలభూతాత్మస్వరూ

పుండవై, పరిపూర్ణస్థితినుండఁ గన్గొనక నిన్భావిం
తు రెందోజనుల్, పరమేశా భవదీయమాయఁ
దెలియంబద్మోద్భవాదిత్యగో,పరమేశాదులకైనఁ
బోలదఁట సాంబా భ... 73

మ. విపరీతార్థకుతర్కవాదములచే విజ్ఞాన మొప్పా
రునే, కపటాచారవిడంబనక్రియలచేఁ గైవల్య
మే తెంచునే, చపలాశావిషయోపభోగములచేఁ
జల్లారునే తృష్ణ నీ, యపరోక్షానుభవంబులేక
శివ... 74

మ కలివేళ న్విధిచోదితక్రియలొగింగావింపఁగాలేక
తా, రలసుల్గొందఱు తత్త్వవేదులము మేమం
చు న్సుకర్మంబులి, మ్ములఁగావింపరుగాని భోగ్య
విషయంబు ల్మానగాలేరు ని, ష్ఫలదంభోక్తుల
ముక్తిచేకుఱునె సాంబా భ... 75

మ. నరుల న్మోసముపుచ్చి సొమ్ముగొన నానాశాస్త్రవా
దంబులు, న్వరవేదాంతవిశిష్టయుక్తులును దం
భప్రాప్తవేషంబులుం, గరమొప్పారునుగాని
సద్గురుకటాక్షంబింతలేకున్న నీ, పరతత్త్వం బె
ఱుఁగంగరాదుగద సాంబా భ... 76

శా. మీనం బెప్పుడు నీటనేమునుఁగుఁ దా మేషంబు
పర్ణాశనం, బే నిత్యంబొనరించుఁ బాము పవనం బే

గ్రోలు నేప్రొద్దు న, ద్దాన న్యానికి నేమిపుణ్యాఫ
లమొందంగ ల్గైనట్లౌను నీ, ధ్యానం బించుకలేని
సత్క్రియలు సాంబా భ... 77

శా. దేవా పావకభక్తిలేనినరుఁ డేతీర్థంబులం గ్రుంకి
నఁ, గ్రావాగ్రంబులపై వసించినను యోగశ్రే
ణిసాధించినఁ, గైవల్యార్హుఁడు గాఁడతం డితర
కాంక్షల్మాని నిస్వాత్మలో, భావింపంగలవాఁడు
ముక్తుఁడగు సాంబా భ... 78

మ. తనవారొక్కరుఁ గూడ రారు యమబాధ ల్మాన్పఁ
గాలేరు ముఁ, ధనకాంక్షం దనుగూడినారు
తుదఁ జెంతన్నిల్వఁగాఁబోరు గా,వున వైరాగ్య
ముమీఱు ధీరులతిభవ్యుల్ వారు నీభక్తిభా,
వనచే ముక్తికి జేరువారు శివసాంబా భ... 79

మ. ధరణిం గోరకయున్నఁ బోవు సుఖముల్ తాఁగో
రిన రావు గాఁ,పురముల్నిత్యముగావు సంతప్ర
జగుంపుంబోకలేపోవు నీ, శరణన్న న్విడనాడలే
విడియె మోక్షప్రాప్తికిందావు ద,బ్బఱవేసంబు
లు మెచ్చవీవు శివసాంబా భ... 80

మ. ఠిరమైదేహమునిల్చునా శమనుఁడిందే నిల్వఁగా
నోర్చునా, సిరిదానిల్కడ సేయునా యెపుడువా
సి న్వెన్నెలల్గాయునా, ధరసంసారము నిత్యమా

తెలివినొందక్లేక మున్నెన్నఁడో, పరమార్థంబొన
రింతు నేననిన సాంబా భ... 81

మ. చెదరున్ దృష్టిమనీషయుం జెదరు బల్జీర్ణంబులై
యంగము, ల్వదలున్ దంతము లెంతయుం గదలు
శీలంబంతమున్నే చను, న్మదిమింజిక్కిన వేళఁ జిత్ర
మిదియే మోత్పృష్ణ దానొక్కఁడే, వదలంజాలదు
గాని మానవుని సాంబా భ... 82

శా. జ్ఞాతిద్రోహులు బంధుఘాతకులు హింసాసత్య
శూన్యుల్ దయా, వీతస్వాంతులు సాధుబాధ
కులునై వేధించుచున్నారఁడు ని, ర్భీతిం దాఁ గలి
పూరుషుండిపుడు ధాత్రిన్నీవుపేక్షించిన, న్మాతం
డ్రీ బ్రదుకెట్లు సాధులను సాంబా భ... 83

మ. ధనమే సాధనమెల్ల కార్యములకుం దర్కింపసత్కీ
ర్తి కీ, వనమే పావనమెల్లలోకములకు న్వర్ణింప
నీపాదపూ, జనమే భాజన మెల్లభద్రములకుం
జర్చింపఁగా నేరికి, న్మనమే కా ఘనమోక్షకార
ణము సాంబా భ... 84

మ. ధర సత్కీర్తికి దానమే మిగుల సద్వస్తుప్రాప్తికిం
బోనమే, సరసత్వ ప్రాప్తికి గానమే కలహనాశస్ఫూ
ర్తికి న్మౌనమే, గరిమావాప్తికి మానమే నితత
మోక్షప్రాప్తికిన్ జ్ఞానమే, పరఁగుంగా కిఁకఁగా
న మేక్రియల సాంబా భ... 85

మ. నిను మెచ్చించుట భక్తిసే జనులకు న్నేర్పాట
సత్పోక్తిసే, తనకు న్బంధము రిక్తిసే పరమభ
ద్రస్ఫూర్తి సద్యుక్తిసే, కననిశ్చింత విరక్తిసే సక
లదుఃఖప్రాప్తి సంసక్తిసే, మనముం బట్టుట
యుక్తిసే యగును సాంబా భ... 86

శా. ఆయుర్దాయముసెల్లి మర్త్యులు సదా యా
మ్యాలయం బొందుటల్, శ్రేయస్సంపద నొ
క్కేడ న్నరులు నిశ్శ్రేయస్కులై యొక్కెడం,
గాయక్లేశము నొందుటల్గనియు రాగద్వేషము
ల్మాన రీ, మాయాపాటవ మేమిచెప్ప శివ...87

మ. జగతిం జూడ నియోగులై మొదలఁ దా జన్మిం
పనేరాదు కర్మగతిం జన్మము గాంచెనేని బ్రదుక
న్రాదట్టు జీవించిన,న్వగతో నిర్ధనుఁడౌట గాడ
దటులైన న్వేగ మిలాన్వసిగో, ప్యగతిం దాపసులై
చరింపఁదగు సాంబా భ... 88

మ. నినుసేవింపక పొట్టకూటికి జను ల్నిత్యంబుమూ
ఢాత్ములై,ధనికద్వారములందుఁగొల్చెదరు తత్కా
ర్యంబునేమందు గా, ననమందుండెడు కొంపచి
ల్వకు శిలాంతర్వర్తి యాకప్పకు, న్వనాహా
రముఁ దెచ్చి నీవిడవె సాంబా భ... 89

మ. పుడమిం బెక్కువనంబుల న్మధుఫలంబుల్ స్వా

దుపానీయము,ల్గడునొప్పారు లతావితానములు
యోగ్యంబౌగుహావాసముల్, గడిమింబ్రోచెడి
దాతవీవు గలుగంగాఁ గూటికై దీనతం, బడి
యాచింపఁగ నేల దుర్మదుల సాంబా భ... 90

మ. ఇరవందం జడలందు గంగగల నీకీభూజలస్థానము
న్నిరతిం జాబిలిపువ్వుఁదాల్చు దొరవౌ నీకీధరా
పుష్పముల్, గురులోకత్రయదీపకుండవగు నీకుం
దీపము ల్మెచ్చుగా, వరయఁ భక్తి యొకండు
గాని శివ... 91

మ. పరగ న్మన్మథదేహదాహ విలసద్భస్మాంగరాగం
బున, బ్బురమా బ్రహ్మకపాలమాలికలు సద్భోగీం
ద్రభూషాచయం, బిరవొందం ధరియించు మేటి
వగు నీకీగంధమాల్యాదులం, బరితోషంబొనరిం
చువాఁడెవఁడు! సాంబా భ... 92

శా. శంకాతంకములేక శంకరున కీషత్స్వామ్యమొం
దంగలే, రింకేవేల్పులటంచు దివ్యకరిపై హేమ
ధ్వజంబెత్తి యీ,పంకేజప్రభవాండమెల్ల వినిపిం
పఁ భూరిభేరీమహా, ఝాంకారంబులు నిండఁ
జాలెదను సాంబా భ... 93

మ. బలువింతౌ బరువింత యూ ననక యాబంగార
పుంగట్టుచి, ల్వలతేని న్వలతేనితంద్రి నొక కేల

న్విల్గొనం బమ్ముగా, బలిమిం బూనిన మేటివీవు
ననుఁ జేపట్టంగ వేఁగౌనె యా, బలిపుత్రాంగణ
పారిజాత శివ... 94

మ. సకలస్థావరజంగమాత్మవని యత్యంతంబునిన్నేఁ
డ నీ, వకటా నాదుమొఱాలకింప విపు డాహా
కేవలస్థాణువయా, ర్తికి నే మొక్కినచందమయ్యె
శివుఁ డెంతేసుప్రసన్నాత్ముఁడన్, ప్రకటఖ్యాతికి
సంశయంబాదవె సాంబా భ... 95

మ. వ్రతనిష్ఠల్ సురభూసురార్చనలు దివ్యక్షేత్ర
యాత్రల్ శ్రుతి, స్మృతిధర్మంబు లొకింతయేనె
ఱుఁగ మీ శ్రీపాదపద్మంబులే, మతిలోనమ్మితి
నేననన్యరతినో మాతండ్రి శంభూసతీ, పతి నీవే
గతికావవే నిరతిసాంబా భ... 96

శా. తుంగాబ్ధాంబుకణంబు లెన్నఁదగు భూధూళిం
గణింపం దగు, న్నింగిం జుక్కలు లెక్కవెట్టఁ
దగు నింతేగాని నాతప్పులె, న్నంగాగా విఁక నీ
వుగా కొకరు న న్రక్షించు వారేరిఁకె, బ్భంగిం
బ్రోచెదొ నీవ దిక్కుసుమ సాంబా భ... 97

మ. పరఁగన్ శంభుఁడు దీనబంధుఁడని చెప్ప న్నమ్మి
యాస న్నిరం, తరము న్నే మొఱలిడ్డఁ బల్క వి
దియెన్న న్నోసమో లేక మున్, ధరనేఁ జేసినదో

సమో కరఁగ దన్నా నీమనం బింతయో, వరకారు
ణ్యసముద్ర రుద్ర శివ... 98

మ. పరదైవంబవు నీ వటంచు మది నీపాదాబ్జముల్న
మ్మి నేఁ, బరదైవంబుల వేఁడలే దెపుడు నాపై నీవు
పేక్షించినం, బరఁగంగా ననుఁ బ్రోచువా రెవరిఁ
కన్ భక్తావనాంచద్దయా, పరమూర్తీ శరణాగ
తార్తిహర సాంబా భ... 99

శా. నీవే తల్లియుఁ దండ్రియు న్విభుఁడు సన్మిత్రుండుఁ
జుట్టంబులు, న్నీవే దాతవు దైవమున్ గురుఁడు
నా నిర్వాణనిక్షేపము, న్నీవే సాదగు తోడునీడ
మఱియు న్నీవే సమస్తంబు గా, భావింతు న్భవ
దన్య మే మెఱుఁగ సాంబా భ... 100

శా. నీపాలంబడితి న్నిరంతరము నే నీపాదముల్నమ్మి
తి, న్నీపద్యావళిఁ బాడుచుంటి నెపుడు న్నీకంటె
న న్నెవ్వరుం, గాపాడం దొరలేఁ డటంటి నిది
నిక్కం బింక నీచిత్తమో, పాపగ్రావవిభేదశంబ
శివ... 101

శా. నీవిఖ్యాతచరిత్రము ల్విను చెవుల్ నీపూజకా
హస్తముల్, నీవాసంబుల కేగు పాదయుగము
న్నిన్గాంచు మేల్చూపు నిక్, గైవారం బొనరించు

జిహ్వాయును నీకై మ్రొక్కు-మూర్ధంబు ని,స్సా
వింపంగల బుద్ధినాకొసఁగు సాంబా భ... 102

శా. నీకీ_ర్తిశ్రుతి నీకథాశ్రవణము న్నీపాదసంసేవ
యు,న్నీకళ్యాణగుణానువర్ణనము నీ నిత్యాను
సంధానము, న్నాకుం బాయకయుండునట్లొసఁగు
మన్నా జన్మజన్మంబుల, న్నాకారిస్తుతపాదపద్మ
శివ... 103

మ. పరుల న్వేఁడకయుండ వేఱొకఁడు నన్బ్రార్థించిన
న్వానికిం, బరఁగ న్లేదనకుండ నామనము నీపా
దారవింద్రైకసం,స్మరణం బేమఱకుండ నీవరము
లిమ్మా నాకు శశ్వత్కృప, న్వరదా శంకర సుప్ర
సాద శివ... 104

మ. నమదార్తైకశరణ్య నీవు వెలయ న్మత్తేభశార్దూల
చ,ర్మములం బ్రీతివహింతు గాన నిపుడే మత్తేభ
శార్దూలవృ,త్తముల న్నీ కుపహార మిచ్చితిని
భ_క్తవ్రాత మేమిచ్చినం, బ్రమదం బొప్పఁ బరి
గ్రహింతుగద సాంబా భ... 105

మ. తనయు ల్మాటలు సూటి నేరక తమిం దప్పొప్పు
లెల్లాడిన న్, జనకు ల్మోదముతోడఁ జూతు రటు
లే సర్వేశ నీవీజగ,జ్జనకుండౌట మదు_క్తిలోపము
ల నెంచంబోక వాత్సల్యభా,వనిరూఢిం గరుణిం
చి కైకొనుము సాంబా భ... 106

మ. వితతశ్రీకరసత్పదార్థగరిమ న్విఖ్యాతి శోభిల్లు నీ
శతకం బెవ్వరు వ్రాసినం జదివిన న్సద్భక్తి నాలిం
చిన, న్సతతాభీష్టసమస్తభోగపరమైశ్వర్యంబులం
బొంది శా,శ్వతకైలాసపదంబుఁ గాంతు రొగి
సాంబా భ... 107

మ. చెలువౌ నీకృతిఁ గూర్చి నీకొసఁగితిఁ శ్రీకూచి
మంచాఖ్యస, త్కులసంజాతుఁడ సోమసుందర
వరాఖ్యుండ న్మహాగౌతమీ, విలసత్తీరతలస్థప
ల్వలపురీ విఖ్యాతవాసుండ ను,జ్జ్వలలీలం దయ
దీనిఁ జేకొనవె సాంబా భక్తచింతామణీ. 108

భక్తచింతామణిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈసీతాపతిశతకము రచించినకవి సాహెబు [illegible]ణా రావుపన్న యితఁడు వీరన్న రాజమాంబలకుమారుఁడు భక్త్యావేశము రామభక్తి పురస్కరించి కొని కవి యీశతకమును మృదుమధురశైలిలో వ్రాసియున్నాఁడు కవికులగోత్రాదికము జీవితకాలము తెలిసికొనఁదగిన యాధారము లీగ్రంథమునఁ గానరావు. ఒకానొక రీశతకకర్త మాధ్వుఁడని యనుమానము కలుగుచున్నదని వ్రాసిరిగాని గ్రంథమునం దటు లనుమానింపఁదగిన భాగములు గోచరింపవు.

కవి యాధునికుఁ డనుటకు సంశయ ముండదు. ఇందుఁ గొన్నిపద్యములు తొలుత నీతిబోధకములై ప్రజలదుర్నయములను గర్హించునవిగనున్నను మొత్తముమీఁద శతకమంతయు భక్తిరసపూరితమై శ్రీరామస్మరణానుభవముగ నున్నదనుట నిశ్చయము. కవితలో నందందుఁ గ్రావ్యచిత్కముగ వ్యాకరణదోషములు గలవు. శైలి యొకచో నిరర్గళధారాశోభితముగ నొండొకచో గూరుపు బింకము లేనిదిగను గానిపించుచున్నది. కొన్నిపద్యములలో భక్తిరసోద్బోధకములగు సమకాలిక శ్రీరాముని వివిధవిధములఁ గాపాడుమని పలుతెఱంగులఁ బ్రార్థించుటతో గ్రంథకర్త శతకము సంపూర్తి

గావించియున్నాఁడు. యౌవనమునఁ జేసిన పాపములకుఁ బశ్చాత్తాపమునొందుచు లోపముల క్షమించి కైవల్యప్రదాయకుఁడవు గమ్మని కవి రాముని మిగుల స్వతంత్రముగా వేఁడికొనెను ఇందలిపద్యములు భక్తిరసద్యోతకములై భవతారకములై యలరారుచున్నవి.

కవి యంత ప్రౌఢుఁడు కాఁడు. గ్రంథరచనారంభమున నీశతకము వ్రాయఁబడెనేమో యని ధారావికలము కల్పనాక్లిష్టత పదాడంబరము చూచినఁ దోఁచును. కవితాగ్రంథముగ విమర్శింపక భక్తిరసగ్రంథముగ విమర్శింతుమేని యీశతకము విలువగలశతకములలో నొకటియగు ననుటకు సంశయము లేదు

అందందు వ్యాకరణదోషములు కలవు. పద్యమధ్యమునందును పాదాదియందును ననవసరములగు పదములు సంబోధనములు కొన్ని కనుపట్టుచున్నను శతకము భక్తిపరతంత్రుల కెంత జదివినను విసువుగలిగింపనంత మృదుమధురముగా నున్నది.

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ
20-10-25.

శ్రీ ర స్తు.

రాణా రామన్నకవికృత

సీ తా ప తి శ త క ము.

శా. శ్రీమద్భూమిసుతామనోహర దశగ్రీవాదిన క్తంచర, స్తోమారణ్యకుఠార సర్వవిబుధ స్తోత్రైకసత్పాత్ర వి,శ్వామిత్ర క్రతువిఘ్న కృద్దనుజతీవ్రస్థేమ సంహారదే,వా మాంపాహియటంచు సంతతము ని న్వర్ణింతు సీతాపతీ. 1

శా. కళ్యాణప్రద సచ్చరిత్ర మునిహృత్కంజాతసంచార కౌ,సల్యాగర్భసుధాబ్ధిశీతకర పాషాణస్వరూపాయితా,హల్యాశాపవిదూర సేవకనికాయాధార రక్షింపవే, కళ్యాణాచల చాపసన్నుత నమస్కారంబు సీతాపతీ. 2

శా. లీలామానుషదేహ ఘోరరణకేళీసంతతోత్సాహ ది,క్పాలవ్రాతకిరీట సంఘటిత శుంభద్దివ్యరత్నప్రభా, జాలాలంకృత పాదవారిరుహ సంసారౌఘ గాఢస్ఫుర, త్కాలాంభోధరగంధవాహజిత దైత్యవ్యూహ సీతాపతీ. 3

మ. పురుహూతోపలనీలగాత్ర వికచాంభోజస్ఫుర

స్నేత్రా నిర్జరసందోహవిరోధియూథకుల దు
ర్వారాటవీ వీతిహోత్రా రతీశప్రతిపక్షముఖ్య
సురబృందస్తుత్యచారిత్రా వాసరనాథాత్మజ
మిత్రా నీకిదె నమస్కారంబు సీతాపతీ. 4

మ. ప్రమదం బొప్పఁగ నీశుభాకృతిని హృత్పద్మ
స్ఫురద్రత్నపీఠమునందుంచి నిరంతరంబు మదభీ
ష్టప్రాప్తియౌనట్లు వాక్సుమజాలంబులఁ బూజ
చేసెదను గైకోవె దయాసాంద్రుడై, త్వమదో
ద్రేకహరోగ్రసాయకసమూహారామ సీతాపతీ.

మ. తని నానేర్పు తెలుంగు తేటపడ నందంబొప్పఁగా
వాక్ప్రసూనముల౯ బొందికఁగూర్చి నీకొసఁగ
ద౯ మత్తేభశార్దూలవృత్తములింపారెడుపుష్ప
మాలికల చందంబొప్పఁగాఁ గాన్క నెయ్యము
న౯ గైకొని ప్రోవుమీ పలుకుతోఁడై వేగ
సీతాపతీ. 6

మ. పదసంధుల్ గణవృత్తభేదవిరతి ప్రాసాదు లూ
హించియు౯, బదపద్యంబులు చెప్పుచొప్పెఱుఁ
గ నీపాదాంబుజధ్యాన మాస్పదము౯ జేసి
రచించెద౯ శతక మాచంద్రార్కమై ధాత్రి నిం
పొదవం జేసియుఁ జిత్తగింపు కృప బెంపొందంగ
సీతాపతీ. 7

మ. పరుసం బించుకనోక లోహ మపుడే బంగారమై
నట్లు నీ, వర కళ్యాణగుణ స్తవం బగుట నే
వాక్కుచ్చు కబ్బంబునం, బరయం దప్పులు గల్గి
యున్న నవి యోగ్యంబౌచు నెల్లప్పుడున్, ధరం
జెన్నొందును గాక భక్తజన హృద్యంబౌచు
సీతాపతీ. 8

శా. కన్యావిక్రయులై ధనంబున కపేక్షం జెంది లోకం
బునం, దన్యాయం బొడిగట్టుకొం దలంచి దుర్వ్య
పారులూహింప నా, మాన్య ప్రాభవ మిచ్చియిం
చిరకటా మర్త్యాళి శిక్షింపలే, రన్యుల్ నీవు స
హించి యుండుటకు చోద్యంబయ్యె సీతాపతీ. 9

మ. తనయుల్ గల్గినం గల్గు సద్గతులు తథ్యంబంచుం
బుత్రార్థులై, మనుధన్యుల్ మదిం గోరియుందు
రిపుడీ మూర్ఖాలి సత్కన్యకా, జననంబైనను విక్ర
యించెద మిష్టప్రాప్తిగా ద్రవ్యమా, ర్జనం గా
వించెదమంచు నెంతు రిది మే రా చూడ సీతా
పతీ. 10

మ. అనఘుల్ తొల్లి జగత్ప్రసిద్ధమగు కన్యాదానస
త్పుణ్యమం, దనురక్తిన్ ధరజేయుచుండి రిపు డ
ర్థాపేక్షచే దుష్కృతం, బని డెందమ్మున లేక
యాత్మభవకన్యావిక్రయోల్లాసులై, మను దు
ర్మార్గులశిక్షసేయ విది ధర్మంబౌనె సీతాపతీ. 11

శా. పాపంబుల్ దరుచయ్యె సజ్జనుల ప్రాబల్యంబు లేదయ్యె దు, ర్వ్యాపారాభిరతుల్ ధరన్ బలసి ర న్యాయంబు హెచ్చయ్యె నీ, వేపాలింపకయున్న నెవ్వరిఁక నుర్విం గీనులన్ బ్రోచువా, రాపన్నావన ప్రోవవే తడవుసేయన్వద్దు సీతాపతీ. 12

మ. తలిదండ్రుల్ సుతులన్నదమ్ములు కళత్రంబంచు నేవేళ మ, ర్త్యులతిభ్రాంతిని జెంది నిన్ మఱచి ప్రొద్దుల్పుత్తురయ్యో యముం, డలుకన్ బాము లఁబెట్టఁగా నపుడు డాయన్వచ్చి వారింపఁగాఁ, గలరా వారెవరైన వట్టిభ్రమయౌఁగా చూడ సీతాపతీ. 13

మ. బరువై తోఁచ నసాధ్యమైనపని నీపైఁ బెట్టఁగా లేదు నీ, వరకాసైనధనంబులో వ్యయము సేయన్ వద్దు నాకార్య మె, వ్వరితోనైనను దెల్పు సేయ మనదేవా వాగ్వరంబొటకే, జరుపన్ జొచ్చెద వెట్లొసంగెదవు మోక్షంబింక సీతాపతీ. 14

మ. బరువై తోఁచెనొ లేక నాదురితముల్ పాటించిచూడన్ మదిన్, వెఱపై యుండెనొ వేళగాదొ మది నీవేదిక్కుగానమ్మి నే, దిరుగన్ లేదొకో యేమికారణము నాదీనత్వముల్ బాప వీ, వఱకైన న్వనజాసనప్రముఖ దేవస్తుత్య సీతాపతీ. 15

మ. ధరనేఁ జేసిన ఘోరపాపముల నంతంబొందఁగాఁ
జేయ దే,వర నీకన్నను లేరువేరొకరు గీర్వాణా
ళిలో నన్ను నా,దరణన్ దండధరోగ్రకింకరులచే
తం జిక్కఁగానీక నీ,చరణాబ్జంబుల చెంతఁ జేర్పు
ము నమస్కారంబు సీతాపతీ. 16

మ. ధరపై బట్టకుఁ బొట్టకేనొకరి చెంతం జేరి యాచిం
పుచున్, దిరుగన్ జేయకు రోగవేదనల నార్తిన్
బొంత గానీయకీ,వరముల్ నాకిహమందొసంగి పి
దపన్ వాత్సల్యమొప్పన్ భవ,చ్చరణాబ్జంబులు
చూపు నమ్మితి నమస్కారంబు సీతాపతీ. 17

మ. వలదన్నన్ వెనువెంటనే దిరుగుచున్ వారేమి
వంచించినన్, దలవంపై మదిగుంది పొట్టకొఱకై
తప్పొప్పులొప్పన్ సిరుల్, గలవారిం బతిమాలు
చున్ దిరిగితిం గష్టాత్ములైనట్టి బీ,దలఁ బుట్టింపఁగ
నేల ధాత పనిలేదా వేరె సీతాపతీ. 18

మ. అడవుల్ ద్రిమ్మరవచ్చు కాల్నడను రే లందు,
స్మదిందాల్మిచే, నుడుకైనన్ జొరవచ్చు బెబ్బులు
లు దా మొండొంటితోఁ బోరుచో, నడుమ న్ని
ల్వగవచ్చు దిట్టముగ నెన్నన్ గట్టిడా లేమిచేఁ,
గడగండ్లంబడరాదు మర్త్యులకు లోకంబందు
సీతాపతీ. 19

మ. సొగసౌ వేలుపుతేనిఱా నిగనిగల్ జూపట్టునెమ్మే
నితో, నగవొప్పారెడు ముద్దునెమ్మొగముతో
నాడెంపుహొంబట్టుశా,ల్జిగిమేనన్ వలెవాటుతో
పుడమిచూలింగూడి తమ్ముండు గొ,ల్వంగ నీవె
న్నఁడువచ్చి నిల్చెదవు మ్రోలందండ్రి సీతాపతీ.

మ. అడవుల్ ద్రిమ్మరఁబోతివో గడుసులౌ నారక్క
సుల్ మాయలన్, బొడకట్టందెగటార్ప నేగితివొ
నేర్పుల్ మీఱఁగా భక్తులె, క్కడని న్నాచిన
వారిచే మెసలలేకేచిక్కతో కాక యెక్కడను
న్నావదియేమి పిల్వ బలుకం గారాదె సీతాపతీ

మ. దరిఁజేర్పంగలవాఁడ వీవనికదా దైన్యోక్తులం
ద్రౌపదీ, తరుణీరత్నము మత్తసింధురము సంతా
పాంబుధిన్ మగ్నులై, మొఱవెట్టం గరుణించి
నాఁడవనుటల్ ముఖ్యంబుగానమ్మి నీ, చరణాబ్జం
బులచెంతఁజేరితి నమస్కారంబు సీతాపతీ. 22

మ. అడవిం గూరలుగాయలుం దిని యనేకాబ్దంబుల
న్నిష్ఠచే, బెడిదంబౌతపమాచరించి నిను మెప్పిం
పన్ సమర్థుండఁగా, నడియాసం బడియుంటిఁ
బ్రోతువని కాదన్నన్ సరేకాని చొ,ప్పడదీమీఁ
ద భవత్ప్రతిజ్ఞయనినే భావింతు సీతాపతీ.

శా. గోటన్మీటఁగవచ్చు నట్టిపనికై కొండంతగాఁజే
సెదీ,పాటింకన్వినుసీకుమోసిన నొనర్పన్లేవెమున్

జౌటము, న్నీటం గొండలు దేల్చుకన్న బళువే
నేవేఁడు కార్యంబు నా,మాటన్న న్వినసైపదింత
తెలిపె న్మర్మంబు సీతాపతీ. 24

మ. ధరపై బట్టకుఁ బొట్టకై యొకనిచెంతంజేరి యా
చింపుచుం, దిరుగంజేసితి వింక సద్గతినిజెందే
మార్గమేమైన నా, కెఱుఁగందెల్పకపోతి వీవఱి
కయో! యేమందు నాకర్మమో, కరుణేలేదో
మొఱాలకింపవు పరాకా యింత సీతాపతీ.

శా. నిన్నెన్నాళ్లని వేఁడుకొం దెవరితో నేదెల్పఁ గాఁ
బోదు లే,రెన్నఁగ దీనశరణ్యులెవ్వరిఁక నీయీ
రేడులోకంబులం,దన్నా! యెన్నటికింక దుర్దశలఁ
బాయం ద్రోచియు న్నన్ను సం, పన్నుంజేసెద
వేమొ తోఁచదిఁకఁ దెల్పన్రా వె సీతాపతీ. 26

శా. కాయల్పండ్లును మెక్కి కాన లిరువుల్గా భీతిచే
మానుసు, ల్డాయంబోయినఁ బాఱుక్రోఁతితుటు
మెట్లంగెల్చె రాక్షసులం, బాయంజాలనికూర్మి
వారలను జేపట్టంగనేకాక ము, న్నేయంజాలిరె
వారలింతటిపనుల్ చింతింప సీతాపతీ. 27

మ. తనయుల్సోదరు లాత్మబంధులు సమస్తంబైనవా
రుండియుం, దనకుం బొల్పడు కర్మమెవ్వరయినం
దప్పింపఁగా లేరు; శౌ,ర్యనిధు ల్పాండవులుండి

యాద్రుపదకన్యారత్న మానిందుకో, ల్వనఁ బ్ర
త్యర్థులచేత సిగ్గపుడు గోల్పోలేదె సీతాపతీ.

మ. అడుగంబోవుటకన్న లాఘవము కన్యాదానముం
బోలి చోఁప్పడదానం బన్నృతంబుకన్న ఘనపా
పం బర్థియాచించిన, న్వడిదానిచ్చుటకన్నఁ గీర్తి
యును నెవ్వల్పొందుకన్న న్వేత, ల్పడమిన్లేవు
తలంపనీకు సరివేల్పు ల్లేరు సీతాపతీ. 29

మ. ఎలమిం దుర్జనుఁ డున్నచో లెటిఁగి తా మే
లెంతురెంతేదురా, త్ములు పొందొల్లరు సజ్జనోత్త
మునితో ముఖ్యంబుగాధాత్రి నీఁ, గలు దుర్గంధ
యుతప్రదేశమున కేగంజూచునేగాకసొం, పలరం
గస్తురిచెంత కేల చను యోగ్యంబెంచి సీతా
పతీ. 30

మ. అవివేకేమి యెఱుంగు సజ్జనుని మర్యాదల్
రసజ్ఞుంబలె, న్భవిసద్యోఘృతశాకసూప మధు
రాపూపాది సద్వస్తుయో, గవిచారంబది జిహ్వకే
తెలియుఁగాక న్రెడ్డుకెట్లబ్బు నా, చవిఁ దానెంత
యుఁ గూడియుండినను గాసంబైన సీతాపతీ. 31

మ. జగముల్ బ్రోచెడుప్రోడవైననిను నిచ్చల్గొల్చు
నేనిట్లు నీ, చగతి న్బట్టకుఁ బొట్టకై యొకరిపంచం
జేరఁగానైతి నే, నుఁగుపై నెక్కియు దిడ్డిదూరె

డుగతి స్మృష్మాటికాగొప్ప కొ,ద్ది గణింప న్బని
లేదు నాకిఁకను నీదేకాని సీతాపతీ. 32

మ తురగస్యందన గంధసింధురభట స్తోమాతిదివ్యాం
బరా,భరణామూల్య సువస్తుసంపదలపై బ్రాంతు
ల్దలంప న్భవ, చ్చరణాంభోరుహ చింతనామృత
రసాస్వాదోల్లసచ్ఛ్రీపరం,పరచే నొప్పెడు పుణ్య
శాలికిఁ దృణప్రాయంబు సీతాపతీ. 33

మ. అరవిందాసనుఁ డాదిగాఁగఁ దృణపర్యంతంబు
నీవైభవ, త్కరుణాపాంగ విలోకనంబునను
లోకంబు ల్తమింబ్రోచు నే,ర్పరివై యుండియు
నన్ను మాత్ర మొకనిఁ రక్షింపలేవా! యనా,
దరణంజూచినఁ బ్రోచువారెవరు భక్తత్రాణ
సీతాపతీ. 34

శా. చోరు ల్దారసమైనచో రిపుజనస్తోమంబు బాధిం
చుచో, ఘోరంబౌ గ్రహచారదోషములు పై
కొన్నట్టిచో భీతిచే, శ్రీరామాయని పల్కుమా
త్రమున నార్తింబాసి పుణ్యాత్ముఁడై, చేరుఁ
మోక్షము దండహస్తుని బురి జ్జేరండు సీతాపతీ.

శా. లేములొ్బందినవేళ రోగములు జాలింబెట్టుచో
ఘోరసం, గ్రామంబౌతఱి సర్పవృశ్చిక మహో
గ్రవ్యాఘ్రభల్లూకము, ల్సామీప్యం బగునప్డు

డొంటిని బిశాచవ్రాతముల్గన్న నీ,నామోచ్చా
రణగాదె మానవులకెన్నఁ దిక్కు సీతాపతీ. 36

మ. ఒకమాఱెంచుకసేపు నీవిమల నామోచ్చారణా
సక్తుఁడై, నకలంకాత్ముల ఘోరదుష్కృత సమూ
హంబెల్ల వేగం ...కా, పిక్కలై పోవుఁ దొలఁగు
దుర్దశతతుల్ప్రిడల్దరిఁజేరవా, సకలైశ్వర్యములం
జెలంగుదురు భాస్వత్కీర్తి సీతాపతీ 37

మ. నెన రావంతయు లేనివాఁడవుగదా నీవాజగన్నాత
నీ,తనుదప్పించక యగ్నిదూఱుమన డెందంబో
ప్పియున్నట్టి నీ,కునమున్బల్కుడగండ్లపాల్పఱచుట
ల్గొప్పానె నిర్వ్యాజే,సిన మేలేమిఁక నేటికిం దె
లియవచ్చె న్గట్టు సీతాపతీ. 38

మ. శ్రితకల్పద్రుమ నీదుచర్యలు మహాచిత్రంబు
లాభారతీ, పతికైనఁ ఫణిరాజుకైనను నుతిం
పన్శక్యమా దీక్ష, జేసితివా వేఁడినశత్రుమిత్రుల
నకఁ జేపట్టి రక్షింపఁ; మా, కతఁడేసాక్షి విభీష
ణుండది నిజంబై తోఁచె సీతాపతీ. 39

మ. శరణన్న న్గరుణింతు నన్నపలుకు ల్సత్యంబులం
చెంచి నీ, మఱుగు న్జేరితిఁ గల్లలయ్యె నిపుడా
మాట ల్నిజంబైన బ్రెల్క లునే వేఁడిన నూఱకుండు
దువు యేలా సేయఁగాలేని పెద్దఱికంపుంబను
లిట్లుపూనవలె భక్తత్రాణ సీతాపతీ. 40

శా. జాలింబొందిన యొకప్పుడైన మదినెంచ న్లేదు నిన్నారకే, హాళిం బిల్వని పేరఁటంబరిగి చట్టి గాసి చేనున్న ప్రో,యాలిం బ్రోచితి వెంత వేఁడినను మొత్తాలించ వేఁటెట్లు న, న్నీలాగుల్ విడనాడిన న్గలదె మేలేమైన సీతాపతీ. 41

మ. తనకైశ్వర్యముగల్గు వేళ హితుల న్దారిద్ర్యుల న్బంధుల, న్గని కారుణ్యముతోడఁ బ్రోచుచును లోకఖ్యాతిఁ జెన్నొందిన స, జ్జనుఁడై చాలఁగ ధర్మ కీర్తులెలమి న్సాంపాద్యము ల్సేయనే, ర్చునగుం దేఘనుఁడుర్వినీకృపకుఁ బాత్రుండౌను సీతాపతీ.

మ. కపటస్నేహము చేసి నమ్మికలు వక్కాణించి కార్యార్థులై, యుపలాలింపుచుఁ గార్యమైనతఱి మేలూహింపకేకిన్కచే, నపుడే లేనినెపంబులెంతు రెడసేయన్ బూనిదుర్మార్గులా, చపలస్వాంతుల నమ్మికొల్చినను మోసంబౌను సీతాపతీ.

శా. నీకళ్యాణగుణస్తవంబు మదిలో నిక్కంబుగా వించుచు, శ్లోకుల్పంకజబాంధవాత్మజభటస్తోమంబుచే బాధపా, ల్గాకం గాంచనగర్భముఖ్యసురవర్గంబందగా లేని నీ, లోకంబందు సుఖించియుందురనుపల్కుల్వింటి సీతాపతీ. 41

మ. పరమేష్ఠిప్రముఖామరుల్మనములో భావింపఁగా

లేనినీ, వరయ న్మానవరూపుదాల్చుతఱి భృత్యా
మాత్యసన్మిత్రవై,ఖరులన్జేరి నిరంతరంబు గడు
వేడ్కంగొల్చుచున్నట్టివా,నరులేనోములునోఁచి
నారో తొలిజన్మంబందు సీతాపతీ. 45

మ. వ్రతముల్దానజపాగ్నిహోత్రములు దేవబ్రాహ్మ
ణారాధన, ల్గ్రతువు ల్మంత్రరహస్యముల్సకలస
త్కర్మంబులు నీవ నే, నితరంబేమియుటుంగ వే
ఱొకటి ని న్నిరీతిగానమ్మితిన్, శ్రితకల్పద్రుమ
యొట్లుబ్రోచెదవో నీచిత్తంబు సీతాపతీ. 46

శా. చెంతంజేరినఁ గూర్మిలేక యిటు గాసింబెట్టుట
లూనడ సా, మంతంబేమనవచ్చు నిన్నిఁక మహా
త్మా లోఁకువో వారిపై, బంతంబేమిటికయ్య !
'పిచ్చుకపయిన్ బ్రహ్మాస్త్ర' మన్నట్లు నా, వంత
ల్దీర్చు మొఱాలకించుమిఁక దేవా! వేగ సీతాపతీ.

శా. నిచ్చల్బాయకకొల్చి యూరకయపోనిచ్చెన్న నే
త్తోఁచెనా?, గచ్చుల్మానుము నిన్ను నేవదల లో
కఖ్యాతిగాఁజాటి ని, న్నచ్చన్నెట్టకమాన నమ్ము
ము యథార్థంబింతయు న్నేర్పుచే, నిచ్చేదారిఁక
లేదు వేఁడిన ఫలం బేమయ్య సీతాపతీ. 48

శా. కాసీజాలని మానవాధములపైఁ గబ్బంబులం
జెప్పినన్, గాసింబొందుట మాత్రమేకలుగు నా

కామ్యార్థము న్దోచదా, కాసంతైనను సత్కవీం
ద్రులకు భక్తత్రాణ నిన్గొల్చి నీ, దాసుల్గాకయ
భోగమోక్షములు సాధ్యంబౌనె సీతాపతీ.

మ. అరయ న్దుర్జనుఁ డొక్కవేళను మహాహంకారుఁ
డై యూరకే, పరుషోక్తుల్మది నొవ్వబల్కెనని సం
భాషింతురా వానితో, ధరపై సజ్జను లెందునైన
ను యథార్థం బెట్లనం గుక్కనా, ల్గఱవం గ్రమ్మఱ
దానికాల్గఱవ యోగ్యంబౌనె సీతాపతీ. 50

మ. ఉపవాసంబులు తీర్థయాత్రలును మంత్రోపాస
నల్ ఘోరమా, తపముల్సేయఁగనేల గాసిబడి
మర్త్యశ్రేణు లురివ్వెక వృథా, చపలత్వంబులు
మాని నిచ్చలమనీషన్నిన్ను సేవించిమో, క్షపదం
బందఁగరాదె సూక్ష్మమున భక్తత్రాణ సీతాపతీ.

మ. ఇనవంశోత్తమ విన్నపంబొకటి నీ వీరీతి నామీఁ
దికి, న్కనుమున్నాడినయట్టినీప్రతిన మానంబూ
నినా వేమొ వల్దనువా రెవ్వరునిన్ను సంద్రమొ
డికంబై మేర తాఁదప్పివచ్చిన వారింపఁగ నేరికిం
దరము నీచిత్తంబు సీతాపతీ. 52

మ. ఇదిపుణ్యం బిదిపాపమంచు మది నూహింపంగనీ
దెవ్వరిం, గదియ న్ద్వేష మొనర్చుఁ జేఁబడుపను
ల్గానీదు మర్త్యాళి కా,పదకున్మూలము ఛీ దరిద్ర

ము భరింపంజాలఁ గేల్మోడ్పుఁ జే, సెద నాచెం
తకుఁ జేరకుండనిపుడే శిక్షించు సీతాపతీ. 53

మ. అరవిందాప్తకులంబు పావనముసేయం బక్తికం
తాదిము, త్క్రూరదైత్యాళినిసంహరింప నిజదాస
శ్రేణులన్ ధాత్రిపైఁ,గరుణందీక్షయొనర్చి ప్రోవ
గను సంకల్పించి కౌసల్య క, బ్బురమొప్పన్ గో
మరుండవైతివి జగంబులెచ్చ సీతాపతీ. 54

మ. ధరపైనల్పున కొక్కవేళ విధి వ్రాఁతంజేసి ప్రా
ప్తించినన్, సిరిదాసంతతభాగ్యశాలిగతి రంజిల్లం
గనెట్లబ్బు బం,గరుకోర్చిన పల్గురాతికిని జో
క్కంబైన వజ్రంపు సొం,పరయన్ గల్గునె యింపు
కంతయిన తథ్యంబెన్న సీతాపతీ. 55

శా. అత్యుగ్రతపోబలంబునను దైత్యశ్రేణులెం
చన్ సహా, స్త్రాక్షౌదిక్రతుభుక్సమూహామతి దై
న్యస్వాంతులై మ్రొక్కినన్, రక్షింపంగననేకరూ
పములఁ జిత్రంబొప్పఁగాఁదాల్చి యా, రక్షోవీ
రుల సంహరించితివి శౌర్యస్ఫూర్తి సీతాపతీ.

మ. రవివంశంబునఁబుట్టి శంకరుధనుర్భంగంబుగావిం
చి దా, నవసంహారముఁజేసి నిర్జరుల నానందం
బునందేల్చిభూ, రివిఖ్యాతింజెలువొంది భక్తులను
ధాత్రింబ్రోచు శ్రీరామమూ, ర్తివి నే నెంతటి
వాఁడ నీమహిమ వర్ణింపంగ సీతాపతీ. 57

మ. బహుజన్మంబులనుండి చేసిన మహాపాపంబుల
న్వాపఁగా, గ్రహదోషంబులడంప దుస్సహ దరి
ద్రవ్యాధులన్ ద్రుంచఁగా, నిహసౌఖ్యంబులో
సంగిభక్తులమనంబింపొందఁ జేయన్ రఘూ,ద్వహా!
నీనామజపంబె చాలు నిముషార్ధంబైన సీతాపతీ.

శా. ధీరుండై భవబంధపాశములనిద్ధాత్రిం బూజ్యుఁ
డై సంతత, శ్రీరంజిల్లుచు నీయనుగ్రహమున
జ్ఞానొందియు నాపిమ్మట, న్జేరున్ మోక్షపదంబు శా
శ్వతముగాసిద్ధంబు వైవస్వత, ద్వారంబెన్నఁడుఁ
దేరిజూడఁడు భవద్భక్తుండు సీతాపతీ. 59

మ. ధరనావంటి మహాపరాధుఁడిఁక మర్త్యశ్రేణిలో
లేఁడు ని,ర్జరులెన్నంగను నీకు మించనిఁక నార్తత్రా
ణదీక్షాధురం, ధరులైనన్ మఱిలేరు సత్యమిఁక
నీదాసుండనై "యన్యథా, శరణం నాస్తి" య
టన్న న్యాయమున నిచ్చల్గొల్తు సీతాపతీ. 60

శా. ఆర్తత్రాణకళాప్రవీణుఁడవు నీ వంచున్ మదిం
దోఁచ నా, ధూర్తత్వంబు సహింపనెవ్వరు సమ
ర్థుల్గారు నీకన్న నేఁ, "గర్తవ్యం మహదాశ్రమం"
బనెడు వాక్యంబెంచి నిన్ గొల్చెద, న్మార్తాండాన్వ
యవార్ధిశీతకర నన్మన్నించు సీతాపతీ. 61

శా. వింటిన్నీ సరివేల్పులేఁడని జగద్విఖ్యాతిగా నన్ను
నీ,బంటున్ గాఁ గృపఁ జూడుమంటి నోరులం బ్రా

ర్థించలేనంటినా, కంటేన్ లేరుదురాత్ములంటి నిజ
భక్తత్రాణ నిదీక్షను, మ్మంటిం కేమనివిన్నవింతు
సెలవీయన్ రాదె సీతాపతీ. 62

మ. మురువౌపచ్చలతాళికీల్కడియము ల్మోత్తంపు
జౌకట్లు నుం, గరము ల్పావిలి రావిరేకయును
వేడ్కందాల్చి కౌసల్యముం, దర బల్లుద్దులుగు
ల్కుపల్కులును జోద్యంబొప్పఁగా నాఁడు నీ,
చిరుప్రాయం బొకనాఁడుచూపు మది రంజిల్లంగ
సీతాపతీ. 63

శా. చుంచల్లాడఁగ రావిరేక గదలం బోద్యంబుఁ
గా గల్లుగ, ల్లంచుం గజ్జెలు పాదపద్మములమో
యన్మ్రోల నన్నెత్తుకో, మ్మంచుం జిందులు ద్రొక్కు
చుంజనని కాహ్లాదంబు గావించునా, చంచద్బా
ల మనోహరాకృతిని నిచ్చల్గొల్తు సీతాపతీ. 64

మ. నిడుపౌచేతులు ముద్దునెమ్మొగము వన్నెల్గుల్కు
నెమ్మేనుసొం, పడరుంగొప్పకనుంగవ న్వెడఁదఱో
మ్మందంబు వీక్షించి మున్, జడదారు ల్మది మో
హామందిరఁట యీసొంపైన నీరూపమె, న్నఁడు
నాకన్నులనిండఁజూచి మదినానందింతు సీతాపతీ. 65

మ. తొలినిన్వేఁడినవారలా నిరపరాధు ల్నేనుగా
నైతినా, యలనీవంచనగంటిదూఱఁబనిలేదా గాని
తప్పొప్పులుం, గలవారెవ్వరు లేరు నేనొకఁ

డనే గాఁబోలు నీకంతగా, బలుపై యుండిన
మానెనేమయిన మాభాగింక సీతాపతీ. 66

మ. అలదుంగెంజిగిలాగుపైన నడికట్టందంబుగాగ
ట్టియు, న్వ్రేలుగోలం గయిబూనిబత్తళికఠీవిందా
ల్చి తమ్ముండునీ, వలనాఁడామునిజన్నముం గ
డపి యాహ్లాదంబుతోనేగు నీ, చెలువంబెట్టిదో
చూపునామనసు రంజిల్లంగ సీతాపతీ. 67

మ. మొదలంటం దెగ మొత్తెదం గొలల గుంపుల్
లేములంబట్టి పైఁ, జదియంగొట్టెద నల్కుదీఱ జ
మునిం జక్కాడెదం గొల్లపె, ట్టెద వేల్పుల్దో
రసంపద ల్నలువ నోడింతు న్నిజంబంచునె, మ్మది
లో నెంచెద నీయనుగ్రహము సంపాదించినీ...

మ. జరుగంజొచ్చె దినంబులయ్యెరయొ వృథాసంసా
రమోహంబు ని,న్మఱువంజేయును మోసపుచ్చు
ట నిజంబౌనెప్పుడో పాముతో, సరసంబయ్యె
ను దీనినేస్తమిఁక నేచందంబునం బాయునా, తర
మా తప్పుకొనంగ నీకరుణచేతంగాక సీతాపతీ.

మ. కదలన్నియవు మోహపాశములు నీ కళ్యాణ
నామంబుపైఁ, గుదురై నిల్వదు మానసంబడఁగ
దీతుద్బాధ సంపద్భ్రమ, ల్వదలంజాలవు వీని
తోఁ బెనఁగఁజాలక వింతసంసారపుం, గుదె నా
కుత్తుక కేలకట్టితివి నాకుందోడు సీతాపతీ. 70

మ. అలుకా పిల్వఁగఁ బల్కవేమిది పరాకైయుం
టివా లేక బీ, దలమాట ల్చెవినాటవా నెనరులే
దా కాక కార్పణ్యమా, బలువా ప్రోచుట కెవ్వ
రున్ మనవి దెల్పంజాలరో తీఱదా, తెలియం
జెప్పు బిఱాన నెందుకిఁక సందేహంబు సీతాపతీ.

మ. ధరణీపుత్రి నిజాంకపీఠమున నుద్యద్భక్తి వాతా
త్మజుం, డరయ న్రోలను బార్శ్వభాగముల నా
హ్లాదంబున నోసోదరు, ల్సోరది న్నల్గడలందునంద
మెసఁగ న్సుగ్రీవన క్తంచరే, శ్వరతారాసుత
ఋక్షనాయకులు గొల్వన్ రత్నపీఠంబునన్,
గరమొప్పన్ జెలువొందు నిన్నుఁగన నెన్నండబ్బు
సీతాపతీ. 72

మ. కలకాలంబును జీతబత్తెములకై కాంక్షింపకేఁ
గొల్వ నీ, పలుకే బంగరుగాఁగఁ జేసితివి యేపా
టింక చాలెప్పుడో, నిలువం బెట్టక ప్రోతువా
యిఁకను కానీ యెట్లుతప్పించుకోఁ, గలవో
చూచెద బంటుపంతమిది భక్తత్రాణ సీతాపతీ.

శా. సామంతుండవె శాంతమూర్తివె కృపాసాంతుం
డవే ధాతవే, సామాన్యుండవుగావు నాదు
దురదృష్టం బెట్టిదో నీకయో!, నామీఁదంగృప
బుట్ట నీదు నినుఁ బోనాడంగరా దింక సుత్రా
మస్తుత్యపదారవిందయుగ భక్తత్రాణ సీతాపతీ.

శా. చేపట్టందగు నమ్మినందుకిఁక నీ చిత్తంబు పోరా
డఁగా, నోపక మ్రొక్కితి వేఁడుకొంటి గుఱిగా
నుంటిం దుదిం దూఱితిక్, నాపై నిప్పటికైన నేన
నరు గానక రాదు సీఁంతగాఁ, గోపంబుండిన
నిల్వఁజాలుదురె భక్తు ల్మోకిల సీతాపతీ. 75

శా. ఎన్నాళ్లయ్యెను గొల్వఁబట్టి యొకనాఁ డేమంచి
మాటైన నన్నన్నావో మొగమైనఁ జూపితి
వో డాయక వచ్చితో లేక సం, పన్నుం జేసితో
తెల్పు వేమనుట కోపంబైన నన్నింతక, న్నన్నీ
వేమిఁకఁ జేతువైన సరె దీనత్రాణ సీతాపతీ. 76

శా. నామీఁదక్ గృపలేదు నీకు నెనరున్నం బ్రో
వవా కారణం, బేమోకాని వృథాపరాధినగున
న్నీదుర్దశాంభోధి వీ, చిమధ్యంబున ముంచి
యుంచితివి నాచే నేమగు న్నీతలం, పేమో
తోఁచదు నమ్మియుండినఫలం బింతయ్యె సీతాపతీ.

శా. కాయల్గాసెను మ్రొక్కు చేతు లెపుడుం గైవార
ము ల్సేయఁగా, నాయెక్ జాలదినంబు లిప్పటికి
నెయ్యం బేమియుం లేకయే, పోయెక్ జిత్తము
వచ్చుటన్నటికిఁక న్బొచ్చుంబు నామీఁదనా, న్యా
యంబయ్యెనె నమ్మియున్న ననుఁ బోనాడంగ
సీతాపతీ. 78

మ. మునునీడెందము వెన్నవంటి దిపుడేమోకాని

నేనెంతవేఁ, డినఁ గాసంతయు నేటికిం గరఁగకుం
డేఁ సత్కృపాంభోధి వీ, వనుచుం గొల్చితి
నింతనిర్దయను బాయం దోఁచుచుండం బెఱుం,
గను నీవక్కఱసేయకున్న నెవరింకం బ్రాపు
సీతాపతీ. 79

మ. నిను నేనమ్మికఁ గొల్వనో తలఁపనో నీమాటలే
మైన నే, వినవో లాఁతులఁగొల్వఁబోయితినో నీ
వేదిక్కుఁగాఁ జూడనో,ల్లనో నీయాజ్ఞకుమీఱితి
యుండితినో జాలంబేమి నానేర మే, మనుచుం
బ్రోవవా తెల్పునీకిదియసాధ్యంబైన సీతాపతీ.

మ. నిను సేవింపుచునుండఁగా సిరులురాని లేములే
వచ్చి పై, కొనసీ మేలొనఁగూడనీ గ్రహగతు
ల్గుందింపనీ రోగవే, దనలే జాలియొనర్పనీ విను
మహాత్మా నీప్రసాదంబిదే, యనుచుం భావనఁ
జేసి డెందమున నాహ్లాదింతు సీతాపతీ. 81

శా. కాయంబెన్నఁగ నీటిబుగ్గ యిది నిక్కం బెన్నఁ
గా చంచల, ప్రాయంబుల్సిరులెంచిచూడఁగయ
థార్థంబింక సంసారమూ, మాయానాటకమేది
నిల్కడవృథా మర్త్యాళికెందుఁ సుఖో, పాయం
బేమియుఁ గానరాదదియె మాబాగన్న సీతాపతీ.

మ. సిరులీజాలుదురో మనోరథముల న్సిద్ధింపఁగాఁ
జేతురో, గుఱిగానమ్మె నితం డటంచు మదిలో

గోరంత చింతింతురో, కరుణం బాములకడ్డమయ్యె
దరో మోక్షంబిత్తురో తోఁచదీ, నరులన్వేఁడెద
రేల సత్కవులు దీనత్రాణ సీతాపతీ. 83

శా అన్నా విన్నపమైన గైకొనవు డాయన్ రావు
నీమూర్తి నా, కన్నుల్చల్లఁగఁజూప వెన్నిదినము
లైవారము ల్చేసినన్, నిన్నేలాగున నమ్మవచ్చు
నకటా! నిష్కారణం బూరకే, నన్నీలాగునఁ
బాముల న్బరచుటే నాయంబు సీతాపతీ. 84

శా. ఓదీనావన! యోపురాణపురుషా! యోచింతి
తార్థప్రదా, యోద్వైతాంతక! యోదయాజల
నిధీ! యోసూర్యవంశాగ్రణీ!, యోదుర్దోషవి
దూర! యోరఘుపతీ! యోలోకసంరక్షకా!,
నాదీనోక్తులఁజిత్తగింపు మిపుడైనంగానిసీతాపతీ.8

మ. ఘనులాతొల్లిఁటిసత్కవీంద్రులవలె న్గబ్బంబులం
జెప్పి నే, నినుమెప్పింపఁగ లేనిమాట నిజమే
నెయ్యంపు లేఁబ్రాయపుం, దనయుండాడినమాట
ల న్నెనరురాదా తండ్రికెందైన న,ట్లనుకంపామతి
నాకవిత్వమున కాహ్లాదించు సీతాపతీ. 86

మ. తడవాయెన్ నినుఁగొల్వఁబట్టి దయలేదా పిల్చి
తేపల్క వెన్నఁడు నాముచ్చటదీఱఁగా నెదుటఁగా
నన్ రావు నన్నింతక, న్నడసేయన్ వలదిప్పుడే వె

లుపుమీ నానేర మేమున్నదో, తడయఁగాఁ దడి
యాసలేటికిఁక భక్తత్రాణ సీతాపతీ. 87

మ. సకలస్థావరజంగమంబులను సూక్ష్మస్థూలరూపం
బులై, ప్రకటంబొప్పఁ జరించు కేవలపరబ్రహ్మం
బ వైనట్టి సేవకకల్పద్రుమ! నాతరంబగునె నిన్
వర్ణింపఁగాఁ జందమామకు నూల్పోగనురీతి
గాక పరికింప న్భక్తి సీతాపతీ. 88

మ. తనువు ల్పంపద లెల్లకాలమును నిత్యంబంచు
మోహాంధులై, జనులేవేళను నిన్నెఱుంగకయ
సంసారాంధకూపంబున, న్మునుఁగంజొచ్చెదరింతె
నిన్నెఱుఁగ రేమోకాని నీమాయయో, మనుజ
శ్రేణులకర్మమో తెలియదా మర్మంబు సీతాపతీ.89

మ. దయనీకెన్నఁడు వచ్చునోయని మహాత్మా చాలఁ
గన్పెట్టియుం,టి యథార్థంబిఁకనైననుం గరఁగదా
డెందంబు నీమాటకే, మయినందూఱితినా యనా
దరణసేయం గారణంబేమి నా, పయినీకేమిటికింత
బెట్టిదఁపుగార్పణ్యంబు సీతాపతీ. 90

శా. క్రూరస్వాంతు లసత్యవాదులు కృతఘ్ను ల్నీచ
సేవారతు, ల్దారాపుత్రవిహీను లంధులు పరద్ర
వ్యాపహారు ల్దురా, చారు ల్నిర్ధను లై జనింతురు
ధరన్ జన్మాంతరంబందు ని,న్నారాధించనిదుష్కృ
తంబునను మర్త్యశ్రే ఁ సీతాపతీ. 91

శా. ధీరస్వాంతులు సూనృతవ్రతులు వరిష్ఠు ల్లసత్కీ
ర్తిచి,స్తారు ల్సాధుజనావను ల్సకలవిద్యాపూర్ణు
లై సంతత,శ్రీరంజిల్లుచునుందు రెప్పుడు ధరిత్రి
న్దొల్లిసద్భక్తి ని, న్నారాధించిన యట్టిపుణ్యామున
మర్త్యశ్రేణి సీతాపతీ. 92

మ. తలిదండ్రు ల్మెనరైన చుట్టములు దాత ల్మిత్రవ
ర్గంబు వే, ల్పులు నీకన్నను వేఱలేరనుచు నాలో
నెంచి నీబంటనై, కొలువఁగా వంచనసేయఁజొచ్చి
తివి లోకు ల్మెత్తురా మ్రొక్కఁజే, తులుగోయఁగా
వలదైనఁ గీర్తి యపకీర్తు ల్నీవె సీతాపతీ. 93

మ. అనయంబు న్భవదీయపాదకనుల ధ్యానామృతం
బానుచుం,దనివింజెందనిడెందమున్గలిగిసమ్యగ్భక్తి
సేవించుభ, క్తనికాయంబులరీతినిన్గనుటకాత్మజ్ఞాన
సన్మార్గసా,ధన మెట్లబ్బు భవత్కృపామహిమచే
తంగాక సీతాపతీ. 94

శా. దేవా ! లోకశరణ్యమూర్తి! వెస నాదీనత్వము
న్బాపఁగా,లేవా వంచనచేసి నన్నిటుల జాలింబె
ట్టుటేకాని ని, న్నేవేళ న్మదినమ్మియుండిన ఫలం
బింతయ్యెకానిమ్ము రా, జీవాస్త్రాన్వయవార్ధిశీతక
ర నీచిత్తంబు సీతాపతీ. 95

మ. కరిరాజామకరేంద్రుచేతఁబడి దుఃఖస్వాంతుఁడై
పల్మరు, న్మొఱవెట్ట న్వేనివచ్చి బ్రోచుట నిజంబో

కల్లయో శాస్త్రముల్, ధరపైఁ బల్కుటఁ జేసి నమ్మి
తి యథార్థంబై నరతీంచు దబ్బరయైన న్వేదనా
డు మేమి కలయింపంబోకు సీతాపతీ. 96

మ. తొలిపల్కుల్గానిపోయి సోమకుఁడు సంతోషం
బునఁ గా వార్ధిలో, పలదూరంగని వాని పెంపడఁ
చి యాప్రాబల్యుల వ్వేళన, ర్మిలిచే నల్వకొసంగి
లోకములు కీర్తింపంగఁ జెన్నొందునీ, చెలువంబై
తగుమత్స్యరూపమునకున్ జేమోడ్తు సీతాపతి.

శా. నట్టంజొౌతమిపాలవెల్లిఁ దరువన్ దైత్యుల్ సుర
ల్ కవ్వఁపున్, గట్టున్ గ్రుంగ నెలుంగు లెత్తి
వరదా! కాపాడుమంచున్ మొఱల్, వెట్టన్
గట్టుబిరాననెత్తితివి తాఁబేల్వేసమున్బ్రాని నీ, మె
ట్టుం బమ్ములఁ గొల్చువారికరుదే మేలౌట సీతా
పతీ. 98

మ. కలనన్ దన్నెదిరించలేరనుచుఁ దాగర్వించి ము
ల్లోకముల్, గలయంద్రిమ్మరుచుండి నేల యవలీ
లంజుట్టి గొంపోవ బి, ట్టలుకన్ బట్టి హిరణ్యా
నేత్రుని వరాహాకారమైత్రుంచి భూ, వలయంబె
ప్పటియట్లనుంచితివి భాస్వత్కీర్తి సీతాపతీ. 99

మ. హరినీస్తంభములోనఁ జూపుమని ప్రహ్లాదుం గ
రంబాపదన్, బరపన్ ఘోరనృసింహమూర్తివ
యి స్తంభంబందుజన్మించి నిర్జరులగ్గింపఁగనాహి

రణ్యకశిపుఁ సంహారముఁ జేయవే?, ధరనీభక్తు
లసాధ్యు లేరికయినఁ దండింప సీతాపతీ. 100

మ. తలఁపోయఁ జగదేకదాతవు మహాత్మా! మబ్బు
వార్వింపురా, కలుముల్ గెంటకయుండఁ జేయు
టకు లోకఖ్యాతియేనట్లుగా, బలిచేదానము
నేలమూఁడడుగులుఁ బ్రార్థించిగ్రక్కొన్న నీ, చెలు
వంబై తగు వామనాకృతికి నే జేమోడ్తు సీతా.

మ. అవనీనాథులఁ బల్మరు న్వెదకి రోషాయత్తవి
స్ఫూర్తినా,హావలీలం దెగఁగూల్చవే నిజకుఠారా
మోఘధారాహతిఁ, భవదీయాద్భుతకీర్తిచంద్రి
కలు దిగ్భాగంబులం బర్వభా, ర్గవరామాకృతిఁ
దాల్చి మోదమునభక్తత్రాణ సీతాపతీ. 102

మ. జలజాతాక్షకులంబునందుదయమై సత్యస్వరూ
పంబుచె,న్నలరఁ లోకములెల్లఁ బ్రోచుచు నిశా
తామోఘకాండంబులఁ, గలనఁ రావణకుంభ
కర్ణులను లోకఖ్యాతిగాఁద్రుంచిని, ర్మలసత్కీర్తిఁ
బ్రసిద్ధికెక్కితివి శ్రీరామాఖ్య సీతాపతీ. 103

మ. యదువంశంబునఁ గోర్కిదీర సుదయంబై రా
మకృష్ణాఖ్యలఁ, నుదమొప్పఁ శిశుపాలకంస
మురచాణూరాదివిద్వేషులఁ, గదనత్రోణిని
ద్రుంచి లోకములకుఁ గౌతూహలంబిచ్చి నెమ్మ
దిఁ జెన్నొందవెభూరికల్మషవిరామా! రామ!సీ...

మ. అతిచోద్యంబుగ నప్పురాసురులభార్యల్ వేడ్కఁ
గావించుస, ద్వ్రతముల్ మోసముగాఁగఁ జేసి
యు సముద్యత్కీర్తిచే నిర్జర, ప్రతతు ల్సన్నుతి
సేయఁగానెగడునీబౌద్ధావతారంబుసం, తతముఌ
బ్రోచునుగాక నాదురితచింతల్బాపి సీతాపతీ. ౧౦

మ. దురితస్వాంతు లసత్యవాదులగుమర్త్యుల్ ధా
త్రి జన్మించి సం, కరవర్గంబయిపోవ నాఖలుల గ
న్కఌ ద్రుంచి ధర్మంబు సు, స్థిరతఌ నిల్పవె కల్కి
మూర్తివయి రాజీవాసనస్తుత్య భాస్కరవంశాం
బుధిపూర్ణశీతకర భక్తత్రాణ సీతాపతీ. 106

శా. స్వర్ణష్ఠాధరధీర నీగుణకథాజాలంబు సద్భక్తిచే
వర్ణింపఌ మదిగోర యీశతకమే వాక్రుచ్చితిఌ
దీనిసం, పూర్ణానుగ్రహదృష్టిఁ గైకొని ధరఌ
బోషించి సాయుజ్యసౌ, ఖ్యార్ణోరాశిని దేల్చు
మీఁద రఘువర్యారామ సీతాపతీ. 107

మ. పుడమిఌ సాహెబు [illegible]ణవంశకలశాంభోరాశి
సంపూర్ణచం, ద్రుఁడు వీరన్నకు రాజమాంబకు
సుపుత్రుండైనరామన్న సొం, పడరంగా శతకం
బొనర్చియు సముద్యద్భక్తి నర్పించెఁ బ్రే, ముడి
చేఁ గైకొని ప్రోవు డెప్పుడును లేముల్బాపి
సీతాపతీ. 108

సీతాపతిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమురచించినకవి రేమెల రామదాసుఁడు. ఇతఁడార్వేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు. అప్పయసూరి వేంకమాంబలకుమారుఁడు. ప్రతివాదిభయంకరము సింగరాచార్యులవారి శిష్యుఁడు. రావుగంగాధరరామారావుగారి పరిపాలనమునందున్న దుగ్గుదుర్తి గ్రామనివాసి. ఈయంశములు శతకాదియందలి పద్యములవలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. గంగాధరరామారాయప్రభువర్యులు క్రీ. శ 1870 ప్రాంతము లందుండియుంటచే నీకవియు నప్పటివాఁడనియుఁ బిఠాపురసమీపనివాసియనియుశతకకవులచరిత్రకారులు వ్రాసియున్నారు. పీఠికాపురసంస్థానప్రభువులగు నే గంగాధరరామారావుగారికాలమున నీకవి యుండెనో శతకమున విస్పష్టముగఁ దెలుపఁబడక పోవుటచేఁ గవిజీవితకాల మెంతవఱకు నిశ్చితమో నిర్ధారణముచేయ నయితికాదు.

ఈశతకమునందు భక్తమందారమనఁదగు శ్రీరామమూర్తి యభివర్ణితుఁడయ్యెను. ఇందలిపద్యములు ధారాళశైలితో సులభగ్రాహ్యములై పఠనీయములై యున్నవి. స్వతంత్రభావములు మనోహరముగా నుంటచే నీశతకమును భక్తిరసశతకసంపుటమునందుఁ జేర్పఁబూనితిమి.

ఇందలినీతిపద్యములందుఁ గృతివిక్రయము, కన్యావిక్రయము, అన్యాయవర్తనము, ఈషణత్రయము, యాచ్ఞాదైన్యము, దరిద్రావస్థలోనగుసంశములను గూర్చినపద్యములవలన గ్రంథకర్త సంసారకష్టములకు లోనై నానావస్థలకుఁ బాలై భవతారకుఁడగు శ్రీరాముని తారకనామస్మరణమున నీశతకము రచించెనని తోఁచును. భక్తిరసపద్యములలో శ్రీరాముని దయాశాలిత్వము దివ్యమంగళసుస్వరూపము భక్తత్రాణపరాయణత్వము కొనియాడఁబడెను. దశావతారవర్ణనమును గూర్చియుఁ గొన్నిపద్యములు రచింపఁబడెను.

దాశరథిశతకమునందును రామతారకశతకమునందు శ్రీరామకర్ణామృతమునందువలె నీశతకమునందును శ్రీరామలీలలు మనోహరముగ వర్ణితములైయుంటచే నీశతకము రామభక్తుల కవశ్యపఠనీయము.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు

నందిగామ.
20-10-25.

శ్రీ ర స్తు.

రేమెల రామదాసకవికృత

మహిజామనోహర శతకము.

ఉ. శ్రీరమణీమనోహర యశేషఋషీశ్వర దేవతా
శ్రితా, పూరిత పాదపద్మములకు న్బ్రణమిల్లి
రచింతు నేఁడు సం, సారగభీరఘోరతరసాగర
మేను తరించఁగోరి నీ, తారకనామ కావ్యము
యథావిధిగా మహిజామనోహరా 1

ఉ. రేమెలవంశసంభవుఁడ రేణిగ నార్వేలగోత్ర
జుండ నో, రామ సురారిభంజన సురార్చితవిగ్ర
హరామదాసుఁడన్, కామ మెలర్ప నొక్క
శతకంబును గానుకగా నొనర్చి మీ, వామప
దాబ్జముల్ గొలుతు వ్యాసనుతా మహిజామనో
హరా... 2

ఉ. అప్పయసూరి సౌమ్యగుణి నంచితశీలిని వెంక
మాంబనున్, ఒప్పుగఁ బెండ్లియాడి ధర నుత్తమ
చర్యలఁగీర్తిఁబొంచె యా, కప్పురగంధికిన్ చతు
రగర్భజ రామయనామధేయుఁడన్, దప్పకఁ
జేతు మీభజన దాసుఁడనై మహిజామనో...

ఉ. ధైర్యమును న్మహాత్త్వమును ధార్మికముద్దనధాన్య
సంపదా, దార్యమహాతపస్విభయదాకృతి పండిత
కోటికి న్సదా, వార్యము సూరినట్టిప్రతివాది భ
యంకరయార్యసింగరా, చార్యులశిష్యుఁడ న్విమలచక్రధరా మ... 4

ఉ. బాధలుమాన్పి ధీరప్రతిపత్తిభయంకరులైన రావు
గం, గాధరరామరావు కరుణారసభావముఁబూ
ని బ్రోవఁగా, మాధవ దుగ్గుదుర్తిపురమందు
నివాసముఁజేయుచుందు మో, రాధమనోహ
రా కలుషరాగహరా మ... 5

ఉ. శ్రీరమణీయ మీచరణసేవయు మా కనయంబొసంగుమీ, తారకనామమంత్రమును దాంప
వమాడఁగ నాదుజిహ్వపై, ధారణఁజేసి నాయ
ఘము తర్లఁగఁజేయుము శేషశాయి మీ, బారికిఁ జేరినాఁడసుమి పాపహరా మ... 6

ఉ. పావనరామమంత్రమును పాటిగఁబొందుట యె
న్నఁ డబ్బునో, భావమునందు మీచరణపద్మము
లెప్పుడు నిల్పెన్నఁడో, భూవర మీదయారసము పూర్ణముగా మరివచ్చు టెప్పుడో, పావ
నుఁజేయ శక్తుఁడవు పాపహరా మ. 7

చ. పదములు నమ్మినాఁడ నతిపామరుఁడంచుఁ దలంప

కయ్యమీ, సవమలపాదపద్మములు సారెకుఁ
గొల్చినవారిదోషముల్, పదపదమంచుఁ ద్రోతు
వట పాయక నామొఱయాలకించి నీ, వదనముఁ
జూపవేమిటికి వాలిహరా మ... 8

ఉ. రమ్మకి జాలమేల నను రాపులుఁబెట్టకు దాస
కాను ని, న్నమ్మితి రామ నీదుదయ నాపయి నిం
చుకరాదదేమి మీ, నమ్మితి దేహమింకనిజ మూ
రడిఁబెట్టకు సూరికావు ని, న్నమ్మికచేతఁ గొల్చె
దను నామదిలో మ... 9

ఉ. ఓరఘురామయంచు బలుకోరికఁ బిల్వఁగ నేల
రావు రా, నేరము చాలఁగల్గినను నీరజనాభ
సహింపఁగాఁదగున్, గూరిమిచేత నీవు నను
ఘోరభవాంబుధిలోన వేసటల్, దూరముఁజేసి
యేలుమిఁక దోషహరా మ... 10

ఉ. కాముకుఁడంచు నీవునను గాలభటాళికిఁ జేర్ప
కయ్య యో, తామరసాక్ష దీను నిటుఁ దాపము
నొందఁగనేఁచ నాయమా, కోమలదేహ నామ
నవిఁ గూరిమితో వినరాద నాపయిన్, దామస
మేలనీకు నిటు దాసునిఁగా మ... 11

చ. ఘనుఁడవటంచు నమ్మితి నఘాళులఁదోలుము రా
మదాసుని, న్ఘనతగఁ బ్రోవరావ ననుఁగంజదళా

ష నిరాకరించుట, న్మనమున యెన్నఁ డెంచకు
రమాపతి యెట్లుఁదలంచినావొ యీ, తనువును
నమ్మ లేదుర సదానుదిలో న... 12

ఉ. వాసిఁదొలంగి నీభటులు వ్యాధనిబొందినఁ గీర్తి
యేరిదో, రోసము లేక దాసునెడ రూపిగఁ బ్రో
చెడివాఁడ వంచు నే, దోసిలియొగ్గి సంస్తుతులు
దోషహరా నినుఁ జేయుచుందు నీ,దాసులలోన
నేనొకఁడ దాసుఁడనై వ... 13

చ. కరివరు నేలినావు మును గాంతియొకింతయు లేక
కాకముఁ, శరణని వేఁడఁగానె దయశాలివి
వై కరుణించినావు నా, మొరవిని కావవేమి
నిను మోదముతో స్తుతిసేయుచుందునో, తర్కిం
కు లేశ యీభవము ధన్యత్కకై ను... 14

ఉ. చూడఁగ నీపదద్వయముసొంపు నుతింపఁగ నెం
తవాఁడనే, వీఁడను నీదుభక్తియును నేమఁలుపా
టునసైన నామదిఁ, వేఁడెద రామరామయని నె
డుకతోడ భజింపుచుందు నీ,వాఁడను నన్నుఁ
బ్రోవు మిఁక వాలిహరా ను... 15

ఉ. వాదము జేసి దాసపరివారజనంబులలోన నుండె
ద, న్నాదనినీవు యేవిధము మాయలు జేసిన నీదు
భక్తిచే, నాదరిజేరకుండఁగను నొారనిదాసులు

వెచ్చరో లెద, న్స్వాదమె మీకునాకు మరివా
ఓహరా మ... 16

చ. నరణమునొందు వేళ నినుమాటకి వన్నగశాయి
యంచునే, గిరముగఁబల్కఁజాల నను దీనదయా
కర యేమిజేతువో, యుగవుగనిప్పుడేవదిని యీా
శ్వాసపూరిత నీదునామము, ల్తలచి తరింపఁగో
రెద మహామదిలో మ... 17

ఉ. జాలముసేయఁగాఁదగదు చాలురనాపయి వంత
మేలరా, జాలియెుకప్పుడైన ననుఁ జాలఁగ నమ్మిన
వాడటంచు నా, పాలిటఁ బుట్టదాయె భవబంధ
ము లేగతిఁ బాపువాఁడవో, దూలితబాధ బెట్ట
కిక దోషహరా మ... 18

ఉ. దాసులు వెంట వత్తురని దానవమారణ వైన
తేయునిన్, వాసిగఁజూచి నీవతని వాహనమా
టకుఁ గారణంబగున్, భాసురహస్తిగుణ్యములు
పల్లకియుండఁగ వైనతేయునిన్, వాసిగ నెక్కు
టకుఁటికి వాలిహరా మ... 19

ఉ. నారదగానలోలతను నా మెుఱవీనుల నాటదా
యెనో, తారక రామనామములు దాసులుబాడు
చుచుట్టుకుండిరో, పారము లేనిపాతకుని భారము
గావినియూరకుంటివో, నేరము లేదు యుండినను
నేలగదే మ... 20

ఉ. విన్నప మాలకించు పరవీరభయంకర నీదునామ
ముల్, సన్నుతిఁజేయుదాసులకు సాదరమోక్ష
మొసంగినావు నీ,కన్న మహాత్ముఁడుఁ గలఁడె
కానకపోయితి నిన్నినాళ్లు నా,కన్న దురాత్ముఁ
డుఁ గలఁడె కంసహారామ... 21

ఉ. చిత్తమునందు నీపయిని చింతయొకప్పుడు మాన
లేదు నీ,చిత్తమునందు నన్మరచి చిక్కులు బెట్టఁ
గనేల రామ మీ,చిత్తము నింత బింకముగఁ
జేసితె దాసుఁడు యెట్లునోర్చు మీ,చిత్తము కె
ట్లుదోఁచినదొ చిక్కదురా మ... 22

ఉ. ఎంతని వేడుకొందు నిను యేమనిదూరుదు యేమి
జేతురా, పంతము కెంతవాఁడ బలుపంతము జేయ
కు మోర్వఁజాల నీ, వింత శిలాత్మకుండవనియెన్న
డెఱుంగక పోయినాను నే, నింతటిలోనె తేలి
తని యెంచకుమీ మ... 23

చ. కరివరునిన్ విభీషణుని గాకమునున్ గుహు
నిన్ గుచేలునిన్, మరియును గుబ్జనున్ రవికు
మారుని నాదిగఁగాచినావు గా, నరమరలేక నీ
వునటు నన్నొకనిన్ దయఁజూడకుందువా, పరమ
మునీంద్ర యోగిజనపాపహరా మ... 24

ఉ. ఏమిరరామ నన్నిటుల నేచుట ధర్మముగాదు

యేలరా, పామరుగాచుటే బిరుదు పావనరామ
తలంచి చూచినన్, బామరుగానివాని భువిఁ బా
లనఁజేయుటగాదు కేశవా, నీమది నెంచిచూడు
మింక నిక్కమురా మ... 25

ఉ. ఒక్కొకవేళ నిన్మదిని నోరఘువీర తలంపకుండు
వేరొక్కొకవేళ మీసొగసురూపము జూపుమ
టంచు వేఁడుదున్, మక్కువచేత నీనిని సమత్వ
ము జేయుము నీవనంబులో, తక్కనకోరికేల
పటుదైత్యహారా మ... 26

ఉ. నీదయ గాదు నాయని నేఁ డెవరిన్ కరుణించమం
దునో, యాదవవంశపావనుఁడ యాదరమిం
చుక పుట్టదాయె నీ, పాద సరోరుహంబులను
భావములోపల వేఁడువారికిన్, నీదగు సన్నిధి
చ్చితివి నే నెరుసా మ... 27

చ. సనకసనందనాది మునిసంఘుమె చాలునటంచు
నామొఱ, ల్దినమును నీనులన్నినియు దీక్షవహిం
చియుఁ బ్రోవకుంటివో, ననునటుగాక చాలగ
ను నాపద బెట్టదలంచినావో, మనమున కుందు
బుట్టె నిక మాన్పగదే మ... 28

చ. పరులను వేఁడనంటి నినుఁ బ్రార్థనఁజేయుచునుంటి
నిత్యముల్,దరగని పాదసేవయును దాసునకిమ్మను

మంటి శ్రీహరి, పరమపదంబొసంగుటకుఁ బాత్రుఁ
డనైతినో లేదో దెల్పవే, పరమదయాంతరంగ
బహుపాపహారా మ... 29

చ. పటుతరమైన మాయలకు పన్నగభూషనుతప్ర
తాపనే, నెటువలె నోర్చువాఁడ జగదీశ్వర నన్ను
ను గావకున్న యా, చటులతరమ్ము నన్నుడుకు
చిమ్ముచునుండెడి పాపవారిధిన్, యెటుదరిజేరు
వాఁడ నిఁక నేలగదే మ... 30

ఉ. ప్రోచిననీవు నన్ను విడఁజూచిన నీకృపఁగోరి
యుండితిన్, భూచరఖేచరాళికిని బోషకకర్తవు
నీవె రామ నైచెఁ, జూచి కృపాకరుండవని సంతస
మంద భయంబుగోరితే, యోచనబుట్ట దిచ్చుట
కు యోగినుతా మ... 31

చ. శరణని మిమ్ము వేఁడఁగను శత్రునితమ్ముఁడటంచు
నీమదిన్,నిరసన బుట్టకుండఁగను నెమ్మదిగా దయ
నేలినావు నే, నిరతము నిన్నుఁగోరి కరుణించుమ
టంచు భజించి వేఁడఁగా, కరఁగదు నీమనంబెటు
లు కంసహారా మ... 32

ఉ. భావజ శత్రుమిత్ర భవబంధవిమోచన శస్త్రదీ
పికా, పావన నీలగాత్ర నవపద్మదళాయతనేత్ర
శ్రీకరా, బావనమాలసూత్ర ఘనపంకజధామ

రమాకళత్ర నా, భావమునందు కల్మషము బాపఁ
గదే మ... 33

ఉ. రంగదరాతి భీషమణిరాజవిరాజితభూష గోపి
కా, సంగసమగ్రవేష ననయంబున దాసజనాళి
పోష ని, ర్భంగతరంగ సంఘములపాప పయో
నిధి శోషకాము డు, స్సంగతిఁ బొందకుండఁగను
జేయగదే మ... 34

ఉ. దానవసంహరాయ రణదర్పిత శూరహరాయ
సేవకా, ధీనదయారసాయ జగదేకవిరాట్పురు
షాయ శ్రీరమా, మానసపద్మభృంగ యతిభాసిత
మంగళవిగ్రహాయ నా,మో నమయంచు మ్రొ
క్కెడుదుఁ బ్రోవగదే మ... 35

ఉ. దీనజనాళిఁ బ్రోచుటకు దిక్కెవరింకను సామి
యీవిధిన్, దీనతఁ బెట్టనేల భవదీయకటాక్షము
రాద నాపయిన్, కానిర నిన్ను నమ్మగను కష్ట
ము బెట్టఁగలంచినావుగా, కానకచేసితి న్నఘ
ము గావగదే మ... 36

ఉ. ఎన్నగరాని యాయమునిహింసకు లోఁబడకుం
డ మున్నె వో, పన్నగశాయి కాయమున బల్మి
యు దప్పక మున్నెవో మహో, పన్నశరణ్య కాల
భటబాధలు జెందకమున్నె రామ మీ,సన్నుత

పాదపద్మములచాటున నుంచుము ప్రేమతోడ
నా, విన్నప మాలకించు యతివేగముగా న...

ఉ. రామ యనేకపాతకుసవి రామ సదాసుగుణాలలా
మ నీ,నామసుధారసంబు నారి నాకును దృప్తిని
బొందనియ్యవే, సామజరాజరక్షకుడ సంతత
ము న్భజియించి నమ్మితిగ, కామవికారము ల్లణం
చి కావగదే మ... 38

ఉ. చేసితి దుష్టకృత్యములు జీర్ణవయస్కుల జూచి
నవ్వితిగ, రోసితి సజ్జనుల్పయిని రోసము జేసితి
రామరామ నే,జేసిన నేరము ల్దలంచి చిక్కులు
బెట్టకు దాసకావ నీ, దాసులలోన నేనొకడ
దాసునిగా మ... 39

ఉ. పాపములన్ని నీవు యెడబాపెడి సామివటంచు
నమ్మితిగ, యాపదబాపవే పరమయార్తశరణ్య
కృపాకరుండవై, జూపుము నీదురూపమిటు సూ
రిజనస్తుత నీవెదిక్కు నుద్దీపిత శత్రుమూర్ధ్నిచర
దివ్యశరా మ... 40

చ. మనవి పరాకుగా వినకు భాసురతేజ మదీయదో
షము, ల్గునిమి నిరంతరంబు కృపతోఁ బరిపాలనఁ
జేయుమయ్య మీా, తనయుని మీాఁదయింత ద
యదప్పిన వేరెని కేమనందు నీ,మనమున కిట్లుదోఁ
చినద మంచిదటే మ... 41

ఉ. నీసరి దైవముల్గలరె నిశ్చయమారాధర మానవా
ళిలో, నాసరి పాతకుల్గలరె నమ్మినదైవము నీవె
పాపము, ల్వాసముజెందకుండ నను వేంకటనా
యక జేయుమయ్య యా,బాసును జేయకయ్య
భవబంధహరా మ... 42

చ. అతికఠినుండనైవీవు బహునాపద బొందినవాడ
నేను నీ,మతమునకు జాలిబుట్టదెటు మంచిది బం
గరురంగశాయి నా,పతితము మాన్ప వేరొకరు
భారకులెవ్వరు నీవుదప్ప న,న్నితరులు లేరు గా
చుటకు నేలగదేమ... 43

చ. దినముదినంబునందు యతిదీనుడనై బ్రతిమాలు
చుండగా, గనికరమెంతలేదొ కడకంటినినైన
నుజూడవైతి వే, మనగలదీర్ఘకోప మికమాని
ననుఁ గృపజూడుమయ్య మీ,తనయుడగాన
నేను ఘనదైత్యహరా మ ... 44

చ. సలలితనీదునామ జపసంగతెఱుంగ గిరీశగాను స
ద్విలసిత పాదపద్మభవదించుకరేణు మహాత్ప్ర
భావముల్, దెలియ నహల్యగాను జగతీవర నీ
మృదుసత్యభాషలన్, దలపఁగ రావణాను
జుని తమ్మునిగాను భవద్విలాసముల్, దెలిపిస్తుతిం
ప నాతరమె దేవసుతా మ... 45

ఉ. నీదగురాకకోరి ధరణీతలమందున స్వాతివాన
కుకా, మోదముతోడ శుక్తివలె భూమిజనాయ
క నున్నవాఁడ నా,మీఁదను నీకు నింతచలమెం
దుకు నిన్నునునమ్మియుంటి రా,రా దరిఁజేర్చి యే
లగదరా కృపచేమ... 46

ఉ. ఫుల్లసరోజనేత్ర ఘనపుణ్యచరిత్ర విభూతిరాజి
తా, వల్లవరాజపుత్ర శశివంశజునర్జునమిత్ర గోపి
కా, యుల్లసరోజమిత్ర ఘనయోగిజనస్తుతిపా
త్రరామ నా, యుల్లములోపల న్నిలుముయోగి
నుతామ... 47

చ. దురితభరంబుదోలి మరితుచ్ఛమతంబు వధింపఁజా
లి ని, బ్బరపు సుబుద్ధినేలి పటుభానుజదూతలఁ
బారదోలి శ్రీ, ధర తవపాదపద్మ సుధధారలు
గ్రోలి భజించువాఁడె రా, తరగనిపుణ్యశాలి
ఘనదైత్యహరా మ... 48

ఉ. భావజకోటిరూప భవబంధవిదారణరూప పాం
డు రా, జీవయశఃకలాప పరచిత్తభయంకరచాప
యో మహా, దేవనుతప్రతాప జగదేకవిరాజిత
భూప రాగదే, కావగదే ననుం గృపను కంసహ
రా మ... 49

చ. వలదు చలంబు నాయెడను వారిజనేత్ర దయాస

ముద్ర న, న్నలసటఁ బెట్ట నీకు మరినాయముగా
దని యెంత వేఁడినన్, పలుకవు యింక నే నెవరిపా
లికిఁ జేరుదునయ్యా యయ్యా నీ,తలఁపునఁ జాలిఁ
బుట్టదెటు దైత్యహారా మ... 50

ఉ. నీపదభక్తిసల్పుచు ననేకములైన దురంతకార్య
ముల్, పాపమనంబుచేత పరభామలకౌఁగిటఁ
జిక్కిచేసితిన్, పాపుఁడటంచునన్ను యెడఁబాయ
కు సామి తరింపఁజేయవే, తాపము నొందఁజాల
పటుదైత్యహారా మ... 51

ఉ. నీదరిఁ జేరినాఁడ బహునేరములెన్నక నాదరంబు
చే, నాదుభయంబుదీర్చి శరణాగతచిహ్నను
బొందవయ్య రా, మా దయయేలరాదు పర
మాపుఁడనంచును కోరియుండితే, ఖేదము బెట్టు
చుండితివి క్రూరహారా మ... 52

ఉ. కోరినకోర్కెలిచ్చెదని కుంభినిలోపల యార్యు
లందఱున్, భూరిగఁజెప్పుచుండఁగను బొందుగ
వింటి నిజంబునైతె సం,సారభయంబువాపి ధరఁ
జారుతరంబగు మోక్షమార్గమున్, నేరములెన్నొ
యున్న నిఁకనియ్యగదే మ... 53

ఉ. ఎన్నటికైన నిన్ను మదియందున సంతసపాటు
తోడ నా, కన్నులనిండఁ జూచుటకుఁ గల్గునొ

గల్గదొ దెల్పవయ్య యా, పన్నతఁ జెందునయ్య
భవబంధముచేతను బ్రోవవయ్య రా, వన్న పరా
కదేల వినుమా మొఱలన్ మ... 54

చ. దురితపయోధిలో మునిఁగి దొరకమున్నె జరాది
రోగముల్, బిరబిరవచ్చి యీతనువు బింకము
నొంచకమున్నె కుత్తుకన్, గురగురలాడుచున్
కఫముఁ గూడకమున్నె భజించ దోషముల్, శర
మునఁ గూల్పవయ్య పటుచక్రధరా మ... 55

ఉ. ధీరత నిన్ను వేఁడుటకు దివ్యచరిత్ర ధ్రువుండఁగా
ను దైె, త్వారిజనార్దనా పరమదైవమయంచు
నుతింపసాగ న,క్రూరునిఁగాను పామరుఁడ కృష్ణ
భవద్విను తేనుఁ జేయఁగా, నేరనుఁ జాలమేల కరు
ణించఁగదే మ... 56

ఉ. చేసినదుష్కృతిన్ దునిమిచింతను బాపిటుఁగార
వంబుచే, దాసజనాళిలోఁ గలపి ధన్యత నొందఁ
గఁజేయుమయ్యయో, భాసురచక్రధారి పరభా
సురశౌర్యహతస్వరూప నా, దోసము కొట్టివే
యుటకుఁ దోఁచదుగా మ... 57

చ. పరమకృపానిధే విమలపంకజనేత్ర హరేయటం
చు ని,బ్భరమతులై నిను న్భజన పాయకఁజేసిన
వారిపుణ్యముల్, తరమె వచింప శేషునకు ధాత

కునై ననునీదునామముల్, మఱవనివాఁడెపుణ్యుఁ
డగు మాన్యుఁడునా మ... 58

ఉ. కానుకలివ్వఁజాల కలికంధిగిరీశ ... లట్లనీ,మాని
తపాదపద్మములుభావమునందు భజింపఁజాల నా,
దీనతఁ బాపవేల జగతీధవ చాలఁగ నమ్మియుండి
తిఁక, దానవసంహరా దురితదైత్యహరా మ...

ఉ. దండధరుండుఁ బెట్టు పటుదండన కేను భయంబుఁ
జెంది నీ,యండను జేరియుంటి నభయంబు ఘనం
బుగ నివ్వవేమి కో, దండకళాప్రవీణ భవదండ
ను జేరిన దాసకోటికిఁక, దండిగ మోక్షమిచ్చితివి
దైత్యహరా మ... 60

చ. మునునిను వేఁడువారిని నమోఘముగాదయఁజూ
చినావు న,న్నును నటుఁజూడవేమి శరణో రఘు
రామ యటంచు వేఁడుచుఁక, దినములు దుర్భరం
బుగను దీనదయాపర త్రోయుచుందు నీ, వినవు
యదేమి నామనవి వేదనుతా మ... 61

ఉ. తల్లివి దండ్రివంచు మరిదాత గురుండవటంచు
యేను శ్రీ, సల్లలితంబులైన పదసారసముల్ మది
నమ్మియుండితే, నల్లనిమేనువాఁడ కరుణారసమెం
దుకు బుట్టునయ్య నీ,యుల్లమునిండ కల్మషమె
యోగినుతా మ... 62

చ. మిమునిటు వేఁడుచుండఁగను మెల్లఁగఁ బ్రాణము లెప్పుడేఁగునో, కమలదళాక్ష వానిఁక కాలభటుల్ గొనిపోవకుండఁగా, శమనుని కాజ్ఞ సేయుము విశాలబలుఁడ దరి కావలుంచవే, మము యిసునంటకుండ భవబంధహరా మ... 63

ఉ. రమ్ము విహంగవాహననిరంతరవైరము నీకునాకు నీ, సమ్మును లేదు నుండినను జక్కని రామ క్షమించి నన్ను మీ, సమ్ముఖమందునున్న మునిసంఘము లోపల నుంచివేయ దో, సమ్ములు ద్రుంపవే దురితసారహరా మ... 64

ఉ. బాములు నెత్తఁజాల నను భావములోపల నుంచ వేల నా, సామివి నీవు చక్కఁగను శాంతముచేతను గావదేల ని, ష్కాముని జేయవేల భవసాగర వీచులనీఁదఁజాల నీ, ధామమునందు దాఁచఁగదె దైత్యహరా మ... 65

ఉ. కోపము నాపయిన్ మదినిఁగూరిచి పుట్టదు గావరావు నా, పాపము యేమొగాని యొకమారిటుఁ జూడకనుంటివేమి యో, తాపసబృంద యారిత సదాకతినంబు వహించియుండితే, నాపద లెట్లు బాతు విను నందసుతా మ... 66

ఉ. ఎంతటివాఁడవయ్య విను మెన్నటికిన్ నినునమ్మ

రాదు నీ, చెంతనుఁ జేరియుండినను చిక్కులు
బెట్టఁదలంచితౌర నే, నింతకు నేమిజేసితిని నీవు
రొయుంగని ఘోరకృత్యముల్, పంతముమాను
నాపయిని పాపహరా మ... 67

చ. నిను మరినమ్మరాదనుచు నేరములెన్నుచు బల్కి
నాఁడ నీ, మనమున ముద్దువాక్యముగ భావనఁ
జేయుము రోషగించకే, నను గృపఁజూడు దా
సుఁడ ననాదరణీయుఁడనైతి బ్రోవరా, తనువునిఁ
కే లనిత్యమిది దైత్యహరా మ... 68

ఉ. పొందని కాంతల న్విడిచి పూజలొనర్చిన వారి
దోషముల్, కొండలవంటివైన ధరఁగాలి హరిం
చక యున్నె నిత్య మా, ఖండలసంపదల్ భువిని
గల్గకయుండునె ముక్తికాంత కై, దండను నివ్వ
కున్నె తుది దైత్యహరా మ... 69

చ. దశరథరాజగర్భమున ధారుణియందునఁ బుట్టి
యేపునన్, మశకములట్లు దానవుల మారణఁజేసి
సురాలికిన్ సదా,కుశలము నొందఁజేసి జనకోటికి
సంతసమబ్బునట్లుగా, దశదిశలెల్ల నేలితివి దైత్య
హరా మ... 70

ఉ. ఏటికి రామయీవరుస హింసను బెట్టెదు వోర్వఁ
జాల నీ,పాటికినైన నన్ను దమపాలికిఁ బిల్వుము

రంగశాయి నా, కాటలఁ బ్రోచినట్లు ననుఁ గావఁగ
రాద చలంబదేలరా, తాటకసంహరా దురితదై
త్యహరా మ... 71

ఉ. శ్రీయుతమోములో పరమసేవకసాధుజనాళితో
లస, చ్ఛాయలనీను హారసముదాయముతో
నతిశాంతమూర్తివై, రా యభయంబు నియ్యగ
దవే యపరాధినిఁ గావవే జగ, ద్గేయ గుణాల
వాల ఘనకీర్తిధరా మ... 72

చ. పరభయచక్రధారి భవబంధవిమోచనకారి యేల
రా, కరగదు నీమనంబు కనకాంబరధారి యిఁకే
మి జేతు యే, తెఱఁగున నాపదల్ గడతు దీనతఁ
బెట్టుట మంచియేకదా, వరమునియోగివంద్య
బహువ్యాధిహరా మ... 73

ఉ. స్నేహితుఁడైన యావరకుచేలునకున్ ధనసంప
దల్ బహూ, త్సాహముతో నొసంగి పురి దాసు
నిఁగాఁ గృపఁజూచినావు వై, దేహివిభుండ యా
కరణి దివ్యముగాఁ గరుణించకున్న యో, శ్రీహ
రి యెందుఁబోదు నిఁక చింతిలుచున్ మ... 74

చ. కరుణ యొకింతరాదో నను గాచుటకున్ మరివే
ళగాదో నా, మొఱవిన నీకు నాదరముఁబుట్టకయు
న్నదో యిట్లుగాక నన్, గరుణను జూడకుండు

టకుఁ గారణమేమి దయాసముద్ర నీ, దరిసెన
మొసఁగవిన్న కును దైత్యహారా మ... 75

ఉ ఘోరము లైనపాపములఁ గూల్పఁగఁజాలిన
మేటివయ్య సం, సారులకెల్ల నీవు సిరిసంపద లి
చ్చెడివాఁడవయ్య నిర్, భూరిగ గొల్చుభక్తు
లకు మోక్షమునిచ్చెడివాఁడవయ్య న, న్నేలు
గఁ జేసి తేమనుదు వేధనుతా మ... 76

చ పలుకవదేల యో పతితపావన రాను యటంచుఁ
బిల్వఁగా, నలిగినయట్లు నుంటివిఁక నాదరమెప్పు
డుఁ బుట్టునయ్య నీ,తలఁపున శంకమాని భవదం
ఘ్రులఁ జూపుము నమ్మియుంటి స,త్ఫలమునుఁ
బొందఁజేయఁగదె పాపహరా మ... 77

ఉ. ఇప్పుడు బ్రోవకున్న మరియెప్పుడు బ్రోతువు రం
గశాయి మా,యప్పవునీవు చాలఁగను యాదర
ముంచి ఘనంబులైన నా,తప్పులు గావు మీరయె
నను దైన్యముఁ బెట్టఁగరాదు దీనుఁడన్, దప్ప
కఁజేతు మీభజన దాసుఁడనై మ... 78

ఉ. ఒంటను దాసపోషబిరుదాంకిత రామ పురారిమి
త్ర నా, జంటనుబాయకుండఁగను చక్కఁగ రమ్మ
ని వేఁడుకొంటి నీ,వింటివా లేదొ నాదుమొఱ
వీనులసోక పరాకదేల నా,దంటకు రావదేల ఘన
దైత్యహరా మ... 79

ఉ. ఎంతని వేఁడుకొందు జగదీశ్వర నాపయిఁ బ్రేమనీ
కుఁ గా,సింతయునైన లేక మరిచిక్కులు బెట్టఁ
గ రాదు నామొఱా,లింతువటంచు నమ్మితి నిలింపు
లగుంపుల నేలుమేటి క,త్యంతము భారమా నను
దయామతిఁ బ్రోచుట గానరాదు ముక్, దంతి
నిఁ గావవే కృపను దైత్యహరా మ... 80

ఉ. పాపపుబుద్ధిచేత బహుపాపము లార్జనఁ జేయు
చుక్ దురా, లాపము లాడుచుండెనని రాఘువ
రామ తలంపకయ్య నీ,దాపునఁ జేరియుంటి నను
దాసునిగాఁ గృపఁజూచి నేరముల్, కోపము లే
క బాగఁగదె కూరిమితో మ... 81

చ. కరివరదా రమారమణ కారుణికోత్తమ భక్త
పాల నీ,మఱుఁగునఁజొచ్చియుంటి నను బంటుగ
నేలుము శాశ్వతంబుగా, పరమపదంబునందు
యతిభాతిగ నన్నుపంగఁగోరితిక్, సరగుననీవె
యావరము శాంతముచే మ... 82

ఉ. ఏమిర రామచంద్ర నను నేలినవాఁడవటంచు వేఁడి
తే, కామితదాసుకోరికెను గైకొనకుంటివి యిం
చుకైన నే,నేమియుఁ జేయువాఁడ నిను నిష్ఠుర
వాక్యము లాడఁజాల రా,మా మనసందు వాద
మిఁక మాన్పవుగా మ... 83

ఉ. శ్రీవర మీపదాబ్జములు సేవయొనర్చుచు నమ్మి
యుంటి నా, భావములోన యోపరమపావననా
మ పురారిమిత్ర న,న్నావఁగ రాకయుండి చిరకాల
ముఁ జిక్కులఁ బెట్టుచుండితే, నావశమానె
యోర్చుటకు నాయమకే మ... 84

చ. చిలుకను నొక్కవారసతి చేరికఁ బెంచియు దాని
మాటికిన్, బిలచిన రామరామయని భేదము సే
యక నీవు నంతనా, లలనకు మోక్షమిచ్చిన పురా
ణకథల్ నిజమైతె రామ నేఁ, దలఁచఁగ రావదే
మి ఘనదైత్యహరా మ... 85

ఉ. నాయము గాదు యింతకఠినమ్మువహించుట రం
గశాయి నేఁ, బాయని మోహజాలములు బంధ
ముచేతను జిక్కి బిల్చితే, నోయనిబల్కరాద
శరణొందిన దాసులఁగావ మేరగా, దాయదువం
శపావన రథాంగధరా మ... 86

ఉ. పాతకిఁ గాచుటే పతితపావనరామ ధరిత్రిలోన
ప్ర, ఖ్యాతినిఁబొందు సామికని గానకఁజేసిన
దోషసంఘముల్, యాతనబెట్టకుండఁగ దయార
సముల్ మదినుంచి బాపవే, పాతకిసంహరా
దురితపుంజహరా మ... 87

ఉ. మానవకోటిలో దురితమానవుఁడంచుఁ దలంచి

నీమదిఁ, హీనతఁజేయుచుంటివి యింతియొగా
ని దయాపరుండవై, బూనిన దోషముల్ దునిమి
మోదమునియ్యవు యింతపంతమా, దీనుఁడ నీద
యాంబుధిని దేల్పఁగదే మ... 88

ఉ. నాసరిద్రైనపాతకుల నార్తుల నెందఱేఁ గాచితో
జగ, ద్భాసిని గాను మిమ్ములను దానవసూతి
తలంచినంతనే, భాసురరూపుతో వెడలి భక్తు
నిఁగాచియు నేఁడునన్ను నా, యాసముఁ బెట్టు
టేల దురితాళిహరా మ... 89

ఉ. నేనొనరించుపాపము లనేకము గుంపులుగాఁడి
యుండె రా, మానుజ వానినెవ్వరును బాపెడి
వారెటు లేరుగాన రా,వే నఘసంఘముల్
దునుమ వేల్పవు నీవె పరాకదేల లే,వే ననుఁ
గావరమ్ము యతివేగముగా మ... 90

ఉ. మేలుగ దాసకోటికి నమేయఫలంబులు నివ్వఁ
జాలి నా, పాలికిరాక నీవు పరిపాలనసేయక రా
మనామ మే, మూలను దాచుకోఁగలవె ముక్తి
ప్రదాయక నాకుఁదెల్పవే, చాలగఁ జిక్కులన్ని
డకఁ జక్రధరా మ... 91

ఉ. ఏనిఁకయెంత వేడినను యేమనవైతివి రామచం
ద్ర యీా, దీనతఁబాపి చక్కఁగను దిక్కయి

ప్రేమను గావకుండినఁ, దీనులఁగావ నీవె మరిది
క్కనుమాట లబద్ధమౌనుగా, గాన చలంబు
మాని ననుఁ గావఁగదే మ... 92

ఉ. రామ యనేకనామ బహురాక్షసగర్వవిరామ
యోపరం, ధామ గుణాభిరామ నృపతారకసో
మ వినీలనీరద, శ్యామ శమాభిరామ భవసాగర
మగ్నత నొందకుండఁగా, క్షేమముగాను నన్ను
దరిఁజేర్చఁగదే మ... 93

చ. జలచరరూపమై వడిగ సాగరముఁ జొరఁబారిను
గ్రతఁ, దలములుచేత యానిగమతస్కరవీరు
నిఁజీరివైచి రం,జిలుచును నాల్గువేదములుఁ జేకొ
నిచిక్కులువాపిధాతకుఁ, దెలిపియొసంగి తీవెక
ద దేవనుతా మ... 94

చ. ఘనమగు మంథరాచలముకవ్వముగా ఫణిరాజు
రజ్జుగా, నొనరిఁచి దేవదైత్యులు పయోనిధిఁ
బూని మథింపుచున్నచో, చని యడుగంట కూ
ర్మమయి శైలము దాల్చినవాఁడ వీవెకా, కనక
విశాలచేలధర కంసహారా మ... 95

చ. ధరఁ గని చాపఁజుట్టినవిధంబునఁ జుట్టియుఁ గొం
చుఁబోయి సా, గరమున డాగియున్న కనకాతు

నిద్రుంచి వరాహమూర్తివై, ధరణిని తొల్లిచం
దముగ దక్షిణకొమ్మునయెత్తి గ్రక్కునన్, విరివి
గఁ జేసితీవెగద వేధనుతా మ... 96

చ. కనుగొన దేవబృందముల కద్భుతమైన నృసింహ
మూర్తిచే, దనుజులప్రాణము ల్బెదర స్తంభ
మునం దుదయించి వక్షమే, పున విదళించి హే
మకశిపు న్విదళించి పడిన్ సురారినం, దనుగ్రహఁ
జూచితివెగద దైత్యహరా మ... 97

చ. పదయుగళంబు భూగగనభాగమునందిడి శౌర్య
ధైర్యసం,పదుఁడగు నబ్బలీంద్రు నొకపాదముచే
తలఁగ్రుంగఁద్రొక్కి పెం,పొదవఁ ద్రిలోకముల్
నముచిసూదనుకియ్య వటుండవైన యో, సదమ
లమూర్తివీవెగద చక్రధరా మ... 98

చ. ధరఁగల క్షత్రజాలములఁ దారుణ వీరపరాక్ర
మంబుచే, యిరువదియొక్కమారు పృథివీస్థలిఁ
గూల్చియు వారిరక్తముల్, త్వరితముగాను
పైతృలకు తర్పణమిడియు భూసురాళికిన్,
ధరను నొసంగితీవెగద దైత్యహరా మ... 99

ఉ. ఆలమునందు తాటకిని యంతము నొందఁగనేసి
యాగముల్, పాలనఁజేసి గౌతమునిపత్నికి శాప

ముమాన్పి రామసీ, తాలలన న్వరించి యతిద
ర్పితు రావణకుంభకర్ణము, ఖ్యాళి వధించితీవె
గద ఖ్యాతిగనో మ... 100

ఉ. నందునియింట కృష్ణహాలినామముతోడుత వృద్ధి
బొంది గో, మందలఁ గాచుచుండి వృషభాసురుఁ
డాదిగ క్రూరదైత్యులఁ, మందునిభా(?)త్రుపీటికి
నమందముగా వసియింపఁజేసి గో,విందుఁడవైతి
వీవెగద వేధనుతా మ... 101

చ. ఇలఁగలమానవాళికి నచింత్యవిరాట్పురుషస్వ
రూపముఁ, సులభముగాను నెల్లపుడుఁ జూపఁ
దలంచి దయాలవాల శ్రీ, లలితపు బుద్ధమూ
ర్తివయి లక్షణధామసుభద్రఁగాడిభూ,నిలయుఁ
డవైన సామి కరుణించఁగదే మ... 102

చ. కలియుగమందు సంకరనికాయజనంబును జూచి
పాపసం, కుల మెడలించ రౌద్రముగ ఘోటక
మెక్కి కరాసిఁబూని దు, ష్టులఁ బరిమార్చి వేగ
మున తొల్లియుగంబు లధర్మపద్ధతిఁ, నిలిపిన
కల్కి వీవెగద నేరుపుగా మ... 103

ఉ. ఏలినవాఁడ నీవయినియేను బొనర్చిన వృత్తజాల
ముల్, మాలికగాను గైకొని యబద్ధములున్న
క్షమింపవయ్య గో, పాలకృపాలవాల భవబంధవి
మోచన నిన్ను నెప్పుడుఁ, జాలభజింపుచుండు
పటుచక్రధరా మహీజామనోహరా. 104

మహీజామనోహరశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

మానసబోధశతకము చిత్తబోధశతకములమూలమున ఆంధ్రలోకమునకుఁ జిరకాలపరిచితుఁడైయున్న తాడేపల్లి పానకాలుకవి యీపార్థసారథిశతకమును రచించెను. ఇతఁడింతియగాక రుక్మిణీపతిశతకము మంగళాద్రినృసింహశతకము లక్ష్మీశతకము లోనగు గ్రంథములు గావించియున్నాఁడు. పానకాలుకవి నియోగిబ్రాహ్మణుఁడు; శ్రీవత్సగోత్రుఁడు. కవినివాసము కొండవీటిసీమలోనిదియుఁ గృష్ణాతీరస్థము నగుతాడేపల్లి. ఇట కవివంశీయులు నేఁటికిని గలరు. కవిజీవితమునుగూర్చినయంశము లటవిశేషించి తెలియరావుగాని కవి యిప్పటికి నూఱుసంవత్సరముల క్రింద జీవించియుండెననియు నితఁడు వైద్యమున మిగులఁ బేరుగాంచినవాఁడనియుమాత్రము తెలిసినది. ఇతఁడు వైద్యనిపుణుఁడనుటకు నేత్రదర్పణమే తార్కాణము కాఁగలదు.

క. పదిరెండుపర్వతంబులు
విదితంబుగ నదులురెండు విభుఁడు నృసింహుం
డదనైనదుర్గ మొక్కటి
పదపడి ముదములరు తాడెపల్లి ధరిత్రిన్.

నేత్రదర్పణమునఁ బానకాలుకవి సహజముగఁ దనజన్మభూమిని గొనియాడియున్నాఁడు. తాడేపల్లి కొండలసంఖ్యపదిరెండు, రెండునదులు పురినొరసిపా రుచున్నవి. నృసింహుఁడు గ్రామదైవతము. కొండ పై నొకపూర్వదుర్గముగలదు. ఉన్నంతలోసరిపుచ్చు కొని మాతృభూమిగౌరవమును వేనోళ్లఁగొనియా డుపానకాలుకవి ధన్యుఁడు. ఇతనికవిత మృదుమధుర ముగానుండును. ముఖ్యముగా నితనిశతకములలో మానసబోధశతకమున కున్నంతప్రశస్తి మఱియొక దానికి లేదు.

ఈపార్థసారథిశతకము తిరువలిక్కేణిపార్థసారథి స్వామినిగూర్చి రచింపఁబడినది. ఇందలిపద్యములు విష్ణులీలలను గొండాడుచు శ్రావ్యముగఁ బఠనీయ ముగ మనోహరముగనున్నవి. కవి మంగళగిరిపాన కాలరాయనిభక్తుఁడు కావున పానకాలరాయఁడని పేరుదాల్చియుండును. ఇతనికవిత పానకమువలె మధురముగానుండుననుటలోసంశయమింతయుఁ గేనియు లేదు. కవి తనప్రశస్తిని నేత్రదర్పణమున నిటులఁ జెప్పికొనియున్నాఁడు:—

గీ. అఖిలరాజాధిరాజసభాంతరాగ్ర
 భ్రాజితుఁడ సర్వవిద్యావిరాజితుఁడను.

ఈపద్యభాగమువలనఁ గవి రాజసత్కృతులనొం దినటులఁ దెలియుచున్నది. ఆరాజులపేరులఁ దెలిపి యుండునేని కవికాలము సులభముగా గురుతింప వీలుచిక్కెడిది. ఈకవిజీవితచరిత్రమునకు నితనిగ్రంథములకుఁ దాడేపల్లివారిశాస్త్రులగు కవివంశీయులు కృషిచేసి భాషాభిమానమును బ్రచురింపవలసినయావశ్యకత విశేషించి కలదు.

అఱువదిరెండుసంవత్సరముల క్రిందట మదరాసులో ముద్రితమైన దోషవంతమగు నొకజీర్ణప్రతి నాధారపఱచికొని కవియభిప్రాయములనుగుర్తించి సవరించి యెటులో ప్రయాసమీఁద నీశతకమునకు శుద్ధప్రతిఁ వ్రాయఁగలిగితిమి. ఇతనికవితలో నందందు స్వల్పలోపములు గలవు. ఇట్టివి పానకములో నెలుసులవంటివి. ఇతనిశతకములన్నియు ముద్రితములు కాకుంట పరితాపకరము.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ.
1-2-25.

శ్రీరస్తు.

తాడేపల్లి పానకాలురాయకవికృత

పార్థసారథిశతకము.

ఉ. శ్రీరమణీమణీశ సువసీకృతమానినిమనోబ్జకోశ
శృం, గారవపుఃప్రకాశ మదకౌరవసైన్యవనా
శ్రయాశచా, ణూరగళోగ్రపాశ వృజినోరగసం
ఘపతంగమేశ ఘో, రారిచమూవినాశ సదయా
మృతనీరధి పార్థసారథీ. 1

చ. సమరముఖారిభీమ సుతసాధుజనావనకామమాని
హృ, త్కమలసహస్రధామ వ్రజకంజముఖీకు
ముదాళిసోమ స, ద్విమలగుణాభిరామ పరవీరభ
యంకరనామ దేవతా, విమతవిరామ పద్మభవ
వేద్యదయాంబుధి పా... 2

చ. గరుడతురంగ దివ్యమణికాంచనభూషణభూషి
తాంగ సం, గరరిపురాడ్విభంగ సనకస్తుతదివ్యక
థాప్రసంగ సా, గరతనయాభిషంగ మురగర్వస
మీరభుజంగ దుర్భవో, త్కరతమసఃపతంగ మృ
దుతల్పపయోనిధి పా... 3

చ. పరమకృపాలవాల భవబంధవిమోచనశీల లోక
సం, భరణయశోవిశాల నిజభక్తజనావనఖేల
శాత్రవో, త్కరవిపినాగ్నికీల కనకస్ఫుటదివ్యదు
కూల ధర్మరా,డ్వరసురసాలసద్గుణకదంబపయో
నిధి పా... 4

చ. తరణిశశాంకనేత్ర మదదానవమండలజైత్ర దు
గ్ధసా,గరదుహితాకళత్ర శుభకారణవిశ్వమహా
విచిత్ర సుం,దరఘననీలగాత్ర సురతారకదివ్య
చరిత్ర నీలకం, ధరనుతిపాత్ర పత్రికులనాథర
థీహరి పా... 5

చ. సరసవచోవిలాస విలసత్స్ఫుటకాంచనవాస
భావసం,భరితఘృణావికాస పరిపాలితపాదసరో
జదాస సుం, దరదరహాసహాస నిరతస్ఫురితా
మితకీర్తిభాస సం, గరరిపుగర్ణిరాస మురకంఠ
విలుంఠన పా... 6

ఉ. ఘోరతరారిదూర ఘనకోమలచారుశరీర యా
మునా, తీరవిహార వల్లవసతీజనజార మునీంద్ర
మానసా, గార తుషారహీరకరకంఠపటీరస
మానకీర్త్యలం, కార సుమేరుధీర మురగర్వ
హరా హరి పా... 7

చ. శరనిధిరాడ్గభీర హిమశైలసమానసుధీర హాట

కా, మరమణిహార మారసుకుమారశరీర రిపుప్ర
హార భా, సురఖగరాడ్విహార రణశూర శ్రుతివ్ర
జసార కాననాం, తరకరిదైన్యదూర నిజదాసజ
నావన పా... 8

ఉ. నందయశోదనందన సనందనవందన సుందరాంగ
సం,క్రందనవంద్యకుందరద రాజిత నందకహ స్త
సర్వదా, నందముకుంద నందితసనంద జగత్త్రయ
తుంద యిందిరా, మందిర మందరోద్ధరణమంజుల
భూషణ పా... 9

చ. భవహరణంబులై సకలపాపవిమోచనకారణంబు
లై,శివసనకాదియోగిజనసేవ్యములై శుభదాయ
కంబులై, భువిఁ బొగడొందుమీచరితముల్గొని
యాడెద నన్ను బ్రోవు మా,ధవ హరి వాసు
దేవ ఖలదానవసూదన పా... 10

ఉ. త్రేతలకోర్కిదీఱ కడువేడుకతోడ యశోదగ
ర్భసం, జాతుఁడవై విదర్భనృపజాతను రుక్మిణి
బెండ్లియాడి వి, ఖ్యాతిగ ద్వారకాపురము
కాపురమై విలసిల్లి యాదవ, వ్రాతము నేలితీవె
గద వాసవసన్నుత పా... 11

చ. హాలహాలపూరితోరుకుచయై పెనురక్కసి త్రేత
లెల్ల భీ,తిలఁ జనుదెంచి కృష్ణయివె తియ్యనినా

చనుబాలు ద్రావ నాఁ, కలి నెడలించునీకు
ననఁగా నొకగ్రుక్కకు దానిప్రాణముల్, దో
లఁ గిలఁ గాలఁజేసితివి దుష్టనిశాటిని పా...12

ఉ. గోపవిలాసినీమణులు గొల్వక కొల్వయి వారి
తోడ సల్లాపము లాడువేళల విలాసము కన్ను
లఁజూడనైతి నా, పాపవశంబుచేత నిఁకఁబల్కులు
నిన్భజియించుచుందు నో, గోపకరూప కావు
నను కూరిమితోడుత పా... 13

ఉ. చిన్నికుమార మన్ను దినజెల్లున నీకనిపల్కతల్లి లే,
దన్నను నీవునమ్మ వటులైనను చూడుము నాదు
వక్త్రమం, చు న్నిఖిలప్రపంచమును జూపితివో
తలవాకిటఁ గృపా, సన్నుతిఁ యశోదను
బ్రసన్నుఁడవై మును పా... 14

ఉ. వెన్నలు పాలు నేతులును వేడుకమీఱఁగ గొల్ల
యిండ్లలోఁ, గన్నన మ్రుచ్చిలింప వ్రజకాంతలు
కుయ్యిడ నయ్యశోద ని, న్నన్నన ఆోలగట్ట
నటుమద్దులుగాలఁగ నీడ్చి శాపసం, పన్నుల
యక్షరాట్సుతుల నయ్యెనఁబ్రోచితె పా... 15

ఉ. వేడుక చేలము ల్విడిచి వ్రేతలు నయ్యమునాప
గాంబులఁ, గ్రీడలు సల్పుచుండఁగని కేరుచు
వస్త్రములఁ హరించి యా, చేడెలమాన మెల్లఁ

గొని సిగ్గులువీడఁగఁజేసి వారుని, న్వేఁడఁగ చీర
లిచ్చితివి నేప్పన క్రమ్మఱ పా... 16

చ. ఇతరములేక వ్రేతలు యథేష్టముగా నినుగూడి
నిత్యముఁ, బతిహితబంధుభావములఁ బల్మఱు
క్రీడలుసల్పి వేడ్కతో,నతులితవైభవాప్తలయి
యంత్యమున న్భవదంఘ్రిపద్మసం, గతలయిముక్తి
గాంచిరి సుఖమ్ముగ ముఖ్యహరి పా... 17

ఉ. నందునిమందలోన యదునందనులంద అమందభ
క్తిమీా, యందునఁగల్గివారుముదమందఁగసంపద
లందఁబెండి రా, నందము నందనందన సనందన
వంద్య మునుంద కృష్ణ గో, వింద యటంచు నిన్న
లఁచి వేడుకమీఱఁగ పా... 18

చ. కుతుకమెలర్ప నింద్రునకు గోపకులందఱు విందు
సేయఁగా, మతిఁ దలపోయఁగూడదని మాన్పఁ
గ నప్పుడు దేవరాజు కో,పితుఁడయి ఱాళ్లవాన
గురిపింపఁగఁ గేలను గొండయెత్తి గో,పతతుల
తి వోగడచి పాలనఁజేసితె పా... 19

చ. సుతుఁడవటంచు నందుఁడును జుట్టమవంచును
గోపకామినుల్, హితకరివంచు గోపజను లిష్టస
ఖుండవటంచుఁ బాండవుల్, మతిదలపోయుచుం
దురు రమాయుతమూర్తిని నిన్ను వారలే, వ్రత
ములొనర్చిరో తెలియరాదుగదా మునుపా...

చ. నినుగని కన్మొఱంగి విధి నేర్పున గ్రేపులగోపబా
లురఁ, గొని చన ధర్మవత్సముల గోపకుమార
కులఁ సృజింప న, త్తనయులఁ గ్రేపులఁ గని
ముదమ్మునఁ దల్లు లభేదబుద్ధిచేఁ, గనుఁగొనఁజేసి
తీవు మును కంసనిషూదన పా... 21

చ. వలువలు గంధముల్ పువులు వంటకముల్ ఫల
ముల్ జలంబు లిం, పలరఁగఁ బాయకాదిజను ల
ర్పణసేయ కటాక్షదృష్టిచే, వెలయఁగఁ బ్రోచి
నాఁడవని వీడక వేడుకతోడ నీకథా,వలిఁ బరికిం
పఁ జిత్రమగు వారిజలోచన పా... 22

చ. పరగఁగ దుస్ససేనుఁడు సభాసదులందఱుజూడ
ద్రౌపదిఁ, పరిభవమొందఁజేయ నిను భక్తియు
తంబుగఁ గృష్ణ వేఁడ న, ప్పరమపతివ్రతామణి
కపారములై తనరారుచేలముల్, కరుణ నొసంగి
కాచితివి కంసనిషూదన పా... 23

చ. కడువడిబాణజాలముల గాసిలజేసెడివానిచూ ప
దే, బెడిదపుచక్రధారలను భీష్ముని జంపుదు
నిన్నుఁగాతున, న్వొడువిడు మర్జునా యనుచు విం
తగ గంతులొనర్చునట్టిసీ, యడుగులు జూపవే
దయ దయామృతనీరధి పా... 24

ఉ. భీమసుయోధనుల్ గన విభీషణరోషవిషాగ్నితప్త

లై, భీమతరాహవంబునను బెబ్బులులట్టులఁ బోరు
నప్పు డా, భీముని గెలిసేయుగతి పెందొడలా
యము దెల్పి శత్రునిన్, హాసికఁ గూలఁ జేసిన
దయాగుణనీరధి పా... 25

చ. చలమున భీమమాగధులు చయ్యన కయ్యము జే
య నయ్యెడ, న్బలము దొలంగి భీమునకు భం
గము రాఁగఁ దృణంబుఁ జీల్చి యా, చెలువున శత్రు
ని న్దునుమఁ జేసిన నీమహనీయలీల లింపలరఁగ
నెన్న శక్యమె దయామృతనీరధి పా... 26

చ. సమరథులన్ మహారథుల సైన్యములన్ దగఁ
గూర్చి కౌరవుల్, సమరమునన్ బెనంగొనఁగ
శక్రతనూజునకు న్నియంతవై, క్రమమున శత్రు
లన్ దునిమి రాజ్యముధర్మజుఁ జేర్చినట్టి నెయ్య
ము గణియింపశక్యమె దయామృతనీరధి పా...

ఉ. పాండవులంప కౌరవసభాస్థలికిం జని దుష్టబుద్ధి
మా, ర్తాండసుతానువర్తులయి దర్పమునన్ ధృత
రాష్ట్రసూను లుద్దండత నిన్నుఁ బట్టుకొనఁ
దారొకన వారలు భీతిఁ జెంద బ్రహ్మాండమునిం
డఁ దాల్చితి భయంకరరూపము పా... 28

చ. వనచరపీడితుండగుచు వారణనాథుఁడు మిమ్ము
వేఁడ న్నాతని మొఱ నాలకించి సురతండములచ్చె

రువొందిచూడఁగాఁ, జని మకరిన్ మహోగ్రనిజ
చక్రముచేఁ బరిమార్చి యగ్గజేం, ద్రునిదురవస్థ
బాపితివి తోయజలోచన పా... 29

చ. కమలభవాండభాండములు కల్పనసేయఁగఁ
బెంపఁ ద్రుంప లో, కమునను నీవుదక్క మఱికర్తలు లేరని చాటిచెప్పువే,దములు పురాణశాస్త్రములు దద్దయు మిాఁదుగిగాన నన్యులన్, మిము విడనాడి వేడఁగలమే కలనైనను పా...30

చ. కడిమి భవత్కథల్ విననికర్ణములున్ భవదీయ
కీర్తనల్, నుడువనినోరు నిత్యము నినుం బొడఁ
గానని యట్టికన్నులుం, బుడమిని బాడుబొంద
లనఁబోలునటం చని మాటిమాటికిన్, తడఁబడ
కేనుచాటెద ముదంబున నచ్యుత పా... 31

చ. సదమలబుద్ధి నిన్ను త్రుటిసన్నుతిఁ జేసినవాఁడు
సర్వసం, పదలనుజెంది పాపములఁ బాయుమ
సంచితపుణ్యుఁడౌచు నా, పదలను జెంద కెప్పుడు
శుభంబులచే మని తా ముదంబునన్, తుదిని
భవత్పదంబుఁ గను తోయజలోచన పా... 32

చ. నలినసఖుండు తాను గగనస్థితినొక్కరుఁడయ్యుఁ
జూడఁగా, జలభరితంబులైన కలశంబులయందు

ననేకరూపుఁడై, యలరెడుభంగి ప్రాణినివహం
బులయందు ననేకమూర్తివై, వెలయుచునుందు
నీవు మునివేద్య జనార్దన పా... 33

చ. శ్రీపతి పాదాబ్జములె దిక్కని యెన్నుచు నిత్య
ముక్తులై, పరగెడు శ్రీమహాపదము భాగవతోత్త
ములన్నుతించి స్వచ్ఛరణారోజతీర్థమునికంబును
గ్రోలెద వేంకటిణాజి ను,ద్దురితవిముక్తికై రిపు
విదూర సరూపక పా... 34

ఉ. కారణకార్యరూపములఁ గన్పడుసర్వము నీవ
టంచు నా,సారసనంభవాదులును సత్యముగాఁ
దెలియంగలేక నిన్,సారె భజింతు రట్టినినుసంస్తు
తిసేయఁగ నెంతవాఁడనో, నీరజనాభ కృష్ణ ఘన
నీరజలోచన పా... 35

చ. పొలుపుగ మీపదాబ్జమునఁబుట్టినదిష్టైను వేడ్క
మీఱఁగ దా,దలనుధరించిశంకరుఁడుదా ల్చెశివా
ఖ్యను చిత్రమున్నఁగా, జలజదళాక్ష నీమహిమ
సన్నుతిసేయ నశక్యమైన నా,కొలఁదికిఁ దోఁచి
నట్లు నినుఁగోరి భజించెద పా... 36

చ. కడుమధురంబులై యమృతకల్పములై కలు
షాపహంబులై, యడరెడు మీచరిత్రము లహ
ర్నిశల న్వినుచుండువాఁడు తా, నిడుములఁ బొం

దకెప్పుడు నభీష్టసుఖంబులు గాంచి ధన్యుఁడై, పుడ
మిని భాగ్యవంతుఁడనఁ బొల్పెసఁగుంగదా గదా పా.

ఉ. ఎవ్వనినాభియందు జనియించి విరించి ప్రపంచ
మెల్లఁ దా, నెవ్వనిసత్కటాక్షమున సృష్టి యొనర్చు
నసంఖ్యకోటికిన్, ఎవ్వఁడు మూలమై వెలయు
నెవ్వఁడు లచ్చికి భర్తయయ్యె నే, సవ్వభు నిన్నుఁ గొ
ల్చెద నహర్నిశలున్ హరి పా... 38

ఉ. వింటిని మీచరిత్రములు వేడుక మీఱఁగ మిమ్ముఁ
జూడఁగాఁ, గంటి భవత్కటాక్షమున గణ్యము
లేనిభవాబ్ధిఁ దాఁటఁగాఁ, గంటిని దమ్మికంటి రిపు
కంటకదేశ ముకుంద కృష్ణ మ, కంటికినైన
నీమహిమ గానఁగ శక్యమె పా... 39

ఉ. కేశవ పద్మనాభ హరి కృష్ణజనార్దన వాసుదేవ ల,
క్ష్మీశ జగన్నివాస నరసింహ మురాంతక చక్ర
పాణి క్ర, వ్యాశనవైరి శార్ఙ్గ నరకాంతక వామ
న తార్క్ష్యవాహ వా, రాశిశయాన నన్గరుణ రంజి
లఁ గావుము పా... 40

చ. అమలినభక్తిచేత కమలాధిప నిన్నె వఁడైనగాని
హృ, త్కమలమునందునిల్పి విహితంబుగ పూజ
లొనర్చువాఁడు న, య్యమభటబాధలం బొరయ

కంత్యమునందు భవత్పదంబు సిద్ధముగను జెందు
నంచు మరిదల్చెద మాధవ పా... 41

వ ఉరగశయాన దేవ పురుషోత్తమ కేశవ రుక్మిణీ
మనోహర నరమిత్ర మిత్రకమలాహితలోచన
నిర్వికల్ప భాసుర నవహేమనేత్ర మధుసూదన
కైటభసంహరి దేవ నిన్ శరణమంటిం గావు నను
సర్వజగన్నుత పా... 42

వ గురువులయాజ్ఞ మీఱి బుధకోటులమాటలు గేరి
నిత్యమున్ బరులధనంబుగోరి పరభామల పొంత
లం జేరిదుష్టులై, తిరిగెడుమానవాధములు దిక్కు
రి యంత్యమునందుం బొందమన్, శరనిధిలో ము
నుంగుదురు సత్యముసత్యము పా... 43

ఉ పాయక నిన్ను సంతతము బ్రస్తుతిజేసిన మాన
వుండును, శ్రీయుతుండై సమస్తజనసేవితుండైపొంగ
డొందుచుండు నా, నారాయణ వాసుదేవ కమలాధి
ప శౌరి జగన్నివాస పద్మాయతచారునేత్ర నర
కాసురమర్దన పా... 44

ఉ కంటి భవత్పదాబ్జములు కంటిని దేవరశంఖచక్ర
ముల్, కంటినియుష్మదంకగతలక్ష్మిని గన్నులకర్వు
దీరంగాం, గంటిని తావకీనవరకౌస్తుభమున్ లలి

త్రోర్థ్వపుండ్రముగా, గంటిని నీదువాహనము
గంటిని మిమ్ములఁ బ్రో... 45

చ. పతితజనావనుండవని పల్కఁగ నిన్నొనియాడుచుం
డు నే, నతిపుండమండ సంతతము నాశ్రితకల్ప
మహీజ దేవకీ, సుత చతురాననార్చిత విశుద్ధయ
శోజ్జ్వలరుక్మిణీసతీ, హితకరసూరిసేవిత యహీన
పరాక్రమా బ్రో... 46

చ. చపలుఁడ బుద్ధిహీనుఁడను జారుఁడ చోరుఁడఁ
బాపకర్ముఁడఁగా, గపటిని నన్నుఁ బ్రోచుటకుఁ గర్త
వు నీవనినమ్మియుంటి నో, తపనశశాంకనేత్ర నిర
తంబును వేడుకమీఱ శ్రీరమాధిప ఖలదూర
దేవనుత దీనదయాపర బ్రో... 47

చ. యదుకులసార్వభౌమ కమలాధిప దీనశరణ్య గో
పికా, హృదయసరోజమిత్ర నవహృద్యఘనామల
గాత్ర సింధురా, ట్సదన ముకుంద కృష్ణ భవసు
న్నుత పన్నగతల్ప నిన్ను సమ్మదమునఁగొల్తుఁ
గావుమను మానిజనావన బ్రో... 48

చ. పరులగుణంబులెన్ని తమపాటిజనంబులు నెంచి
చూడఁగా, ధరణిని లేరటంచు నిరతంబును పెద్ద
ల నిందసేయఁగా, దొరకొనుదుష్టమానవు లధో

గతిపాలయి దుఃఖపూరితో, దరులయి రౌరవా
బ్ధిఁబడి తాముననింతురురు పా... 49

ఉ. పావనమైన మీచరణపద్మమరంద ము గ్రోలు
చున్న నా, భావము హీనదైవములపజ్జ వసింపఁగఁ
బోవనేర్చునే, పావకదాసదాసులకు దాసుఁడ
నయ్యెద నన్నుబ్రోవవె, శ్రీవనితామనోహర వి
రించిభవార్చిత పా... 50

చ. హలకులిశాదిలక్షణ సమన్వితపాదసరోజ కృష్ణ
యీ, కలుషములు శాశ్వతంబులని కాయమునిత్య
ముగాఁదలంచుఁ జాఁ, దెలసి ధనేషణాదికవిషయ
మతి న్నడుచుండఁ గాత్ముఁడై, తెలియక చేతనుండు
కడతేరఁగనేరఁడు పా... 51

చ అనుపమభాగ్యశీలశరణాగతవత్సల దేవదేవ నీ,
వెనసిన సత్కటాక్షమున నెవ్వనిఁజూడవు నెవ్వఁ
డైన నిన్నను గొనఁ బట్టివాఁడు నరకంబున నింది
తుఁడై వసించునం, చనయము వల్కు నాగుదిని
నచ్యుత కావుము పా... 52

చ. మురహర వాసుదేవ భవమోచన శౌరి జగన్ని
వాస శ్రీధర ముచుకుందపాల ఖలదానవమర్దన
శ్రీరమామనో,హర హరసేవ్య కృష్ణ భవదంఘ్రి

యుగంబను తెప్ప చేత నే,దురితమహాబ్ధిదాఁటెదను
దుర్జనసంహార పా... 53

చ. శమదమయుక్తియోగు లనిశంబుయమాదులచే
త నాత్మ కా,యములఁ గృశింపఁజేసి హృదయాం
బుజపీఠములందు నీపదా,బ్జములిడి నిత్యముక్తు
లయి సర్వము నీవనితల్తు రట్టిని, న్నుమలినభక్తి
నేఁగొలుతు నచ్యుత కావుము పా... 54

పంచాయుధస్తవము

చ. ఘనతరనిర్దళద్రిపునికాయవఘుజన గర్భగోళమై
కినదురుకాంతిసంవిజిత కాంచదుష్ప్రదపూర్ణ
బింబమై, దనరెడు నీదుచింతమును దద్దయు
భక్తినమస్కరింతు నా, మన మలరంగి సంతతము
మునినిచయాన్వితపా... 55

చ. పటుతరఁ స్ఫులింగము లభంగమహాత్వ క్రియాన
లప్రభా,పటలమువోలె దిక్కటులఁబర్వఁగదారు
ణావృత్తిజన్యలం, పటుఁడగు మేదినీసుతునిబట్టి ధ
రాస్థలిఁ గూల్చినట్టిమీా, చటులసువర్ణనంబునకు
జాగిలిమ్రొక్కెద పా... 56

చ. అమలసువర్ణరత్నకటకాంచితమై సురరాజసేవ్య
మై, సమదనిశాటవీరభటసంచయకాననవీతిహో
త్రమై, యమరెడుయుష్మదుజ్జ్వలకరాబ్జగతోరు

గదాసుదంటమున్, బ్రమాదమెలర్ప సంతతము
ప్రార్థనఁ జేసెద పా... 57

చ. భవదురువిక్రమక్రమము ప్రాకికి నెక్కఁగ దో
ర్వ్యగంబుచే, వియనమస్కరించుగతిఁ దేజము
మీఱుచు బొల్పవృష్టిన, ద్విజవిరోధిసంఘముల
ద్రుంచి విరించికుయుధాదిసేవనం, బ్రవమలు గాం
చునీదుఘనశౌర్యముగొల్చెద పా ... 58

చ అతినిశితోజ్జ్వల న్నిజకయంకరరూపవిసిలధార
చే, నతులబలాతిరేకమనుజాశనకంఠవిలుంఠనక్రి
యా, చతురతనెన్నికన్వ్రసిసంతతమున్ సురపూ
జనీయుమై, క్షితిఁబొగడొందుయుష్మదసిన్ బ్రణ
మిల్లెద పా... 59

దశావతారసూచకము.

చ జలములలజొచ్చినన్ శిఖరిచాటునదాఁగిన ముస్త
లెత్తినన్, బిలము నగొండినన్ పరులఘతుము వేఁడిన
రాజఘాతివై, యలరినఁ గానకేగిన దుశ్శీలజెం
దిన మానివైన ని, స్తలనుచుఁ గొల్తు నింక కలి
కాకృతివైనను పా... 60

చ. పనిగొనిపద్మసంభవుఁడు భారతితోనిదురింపఁ జో
రుఁడై, కనుగొని వేదముల్గొనుచుఁ గంధినిజొ
చ్చినసోమకాసురు, న్వేసుకొని మీనరూపమున

వేగమె వానివధించి యాశ్రుతుల్, మునుకొని
బ్రహ్మకిచ్చి జగముల్ దగఁబ్రోవవె పా... 61

ఉ. మందులుజేర్చి పాల్కడలి మంచిఘటమ్ముగ మం
దరాచలం, బంతపుఁగవ్వమై యహికులాధిపు
త్రాడుగ దేవదానవుల్, పొందుగఁ దర్వ నంబు
ధిని ఘోరున నగ్గిరి గ్రుంగఁ గూర్మమై, సుందరలీలఁ
దాల్చిన యశోనిధి వౌభళి పా... 62

చ. ఇలఁగొని యూరసాతలము కేగఁడి సోమకంటకిర
క్కసు, న్నలిగి వరాహరూపమునఁబట్టి వధించి
ధరాతలంబు నెం, పలరఁగ బంటిమీఁద సకలా
మరులెన్నఁగఁదాల్చి లోకముల్, వెలయఁగ
నేలునీమహిమ యింతగదా హరి పా... 63

చ. హరిమయ మీప్రపంచమని యాడెడ విచ్చుటఁ
జూపుమం చనఁ జే, జఱచినఁ గంబమున న్వెగులఁ
జంపితరోగ్రనృసింహమూర్తివై, స్ఫురితనఖాళి
హేమకశిపు న్వడిఁజీలిచి బాలునేలు నీ, చరిత
ములెన్నశక్యమె విశాలయశోనిధి పా... 64

ఉ. వేలుపుమూఁకలందరిమి వేడుకతో బలి యీజ
గత్త్రయం, బేలఁగనెంచి మూఁడడుగులింపుగఁ
గుబ్జతవేఁడి వానిఁ బా, తాళముఁజేర్చి తత్పదవి
తత్క్షణ మింద్రునకిచ్చినట్టినీ, లీలలలెక్కఁబెట్టఁ
గనులే రజముఖ్యులు పా... 65

ఉ. కంటకులైనపార్థివులకంఠము లిర్వదియొక్కపో
రులన్, బంటుతనంబున న్దునిమి పాయక తద్రుధి
రాపగమ్ములన్, వెంటనె పైతృకమ్ము లతివేడుక
దీఱిచి భార్గవాఖ్యచేఁ, బంటవలంతిభారమును
బాపితివో భళి పా... 66

చ దినకరవంశజుండవయి ధీరతఁ దాటకఁ ద్రుంచి గౌత
మాం, గనను బవిత్రఁ జేసి కరకంఠునివిల్లును మాడి
సీతనో, య్యనవరియించి కాననమునందుఁ జరించి
పయోధిదాఁటి రా, వణుని వధించి తీవె రఘువ
ర్యుఁడవై హరి పా... 67

చ. అజహరు లెన్నఁగ గైరవహితాన్వయమందు జనించి
యచ్యుతా, గ్రజుఁ [illegible]ంచి రేవతి కరగ్రహ
ణంబొనరించి సాధన, వ్రజములు దాల్చి ఘోరస
మరంబున ముష్టికముఖ్యదుష్టులన్, భుజబలిమి
న్వధించి జగము ల్మనసేయవె పా... 68

చ. త్రిపురవరుల్ దురంబుల సతీపతి నోంపఁగ
బౌద్ధమూర్తివై, కపటమునం దదీయకులకాంత
లనిష్ఠలు మాన్పి శైలజా, ధిపునకు సాధనక్ర
మము దెల్పి పురంబులు గూల్చినట్టినీ, విపులచరి
త్రముల్ వినఁగ వింతగదా హరి పా... 69

చ. కరముల శంఖచక్రశరకార్ముకఖడ్గము లుల్లసిల్లఁ

గాఁ, దురగముపై వడిన్బాలిచి దుష్టుల బర్బరపా
రసీకఘూర్జరులను ద్రుంచి ధర్మముధరాస్థలినిల్పఁ
గఁ గల్కిమూర్తివౌ, గురుతరశీలదేవ నినుకోరి
భజించెద పా... 70

చ కడలిఁజరించి మందరము కవ్వము గాభరియించి
పంటిపైఁ, బుడమిధరించి దైత్యసుతుఁ బ్రోచి
బలీంద్రు నివంచి రాజులన్, బొడిచి దశాస్యుఁ
ద్రుంచి హాలము న్గొని బుద్ధతమించి కల్కివై,
యల రెడునిన్ను వేఁడెద దయామృతనీరధి పా. 71

ఉ శ్రీరమణీశ యోగిజనసేవిత పాదసరోజపంకరో
ద్ధార సుమేరుధీర నిజదాసజనావనశీల దీనమం
దార భుజంగరాణ్మృదులతల్ప జగత్త్రితయైక
మోహనా, కార కృపాంబుధి హరి కాళియ
మర్దన పా... 72

చ పదములఁ గిల్కుటందియలు బంగరుదట్టికటీతటం
బునన్, ఎదసిరికౌస్తుభంబలుతనింపుగఫాలతలం
బునన్మృగీ, మదతిలకంబు నొసలనుమంజులరత్న
కిరీటమూని సన్నదనుగఁ బ్రోవవే దయ దయా
మృతనీరధి పా... 73

చ. నిరుపమనీలదేహ రజనీచరమర్దన గోపికామనో
హర నవనీతచోర వికచాంబుజనేత్ర, జగన్నివా

సభా, సురగుణజాల హేమ మణిశోభితహారకి
రీటకుండలా, భరణ విరోధిసంహారణ పాండవ
పాలన పా... 74

ఉ. రంగుమెఱుంగుదువ్వలువ రాజితరత్నవిభూష
ణంబు లు,పొంగుచుందాల్చి సీలమణిపోలిక
మే న్విలసిల్ల శ్రీరమా, లింగన వైభవంబలరులీ
లఘుటిల్లఁగ నేగుదెంచి సీ, బంగరు పాదపద్మ
ములు బాగుగఁజూపవే పా... 75

చ పరమ ముకుంద చక్రధర వాసవవందిత వాసుదే
వ శ్రీ, వరధరణీధరోద్ధర సనందనసంస్తుత వేద
వేద్య శ్రీధర మురదైత్యభంజన పతంగకులాధి
పవాహ రాధికా, వర వరరత్నసంగతసువర్ణవి
భూషణ పా... 76

ఉ దొంతరపాపములన్నిటను త్రోవఁగనుంగొనలేక
వేలనై, వంతలఁ బొందుచున్న నను వంచనసేయ
క బ్రోవుమంచు నే, చెంతకుఁ జేరినాఁడ నెడసే
యక సత్కృపతోడఁ గావవే, దంతురశాంతి
దాంతిగుణధామ దయానిధి పా... 77

ఉ పంకజనాభ ఘోరభవపాశవిమోచన గోపవేష
శే,షాంకశయాన శౌరి సుజనావన దారుణవాస
వేంద్రనా,శంకరశంఖచక్రధరశంకరసంస్తుత దేవ

దేవ నీ, కంకితమైనదీకృతి రయంబునఁ గైకొను
పా... 78

చ. అభవుఁడ వంతరాత్ముఁడ వనాద్యుఁడ వాగ్వి
హీనుఁడై కసత్కళా, నిభవుఁడ వప్రమేయుఁడ వవి
శ్వుఁడ వక్షయతత్త్వబోధనా, నుభవుఁడ వార్త
బంధుఁడ వనుశ్రుతవీర్యుఁడవైననీవు నా, కభయ
మొసంగి బ్రోవవె దయామృతనీరధి పా...

ఉ. నందసునందనందన సనందనవందన కంజనేత్ర గో
విందముకుంద కేశవ త్రివిక్రమ కృష్ణ మురారి
సచ్చిదా, నంద పురందరామరగణస్తుత సద్గుణ
బృంద యిందిరా, మందిర మామకవ్యథలు మా
న్పఁగదే హరి పా... 80

చ. తలుచుగ గోగణవ్రతనితాంతపతి స్థితుఁడౌ
నృగుండు భూ, సురవరకోపదీపితవచోహతి దు
ర్భరనిర్జలప్రహిఁ, సరటగతి న్వసింపఁగని శాప
విమోచను జేసి బ్రోచితే, గుఱుతుగ నీమహామ
హిమ కోవిదు లెన్నఁగ పా... 81

చ. గురుతుగ కంసదాసియగుకుబ్జపటీరసుగంధబంధు
రా, గరుఘునసారలేపనము గైకొని సైకొనిరా
చి సుందర, స్మరశరలీలఁ దేర్చి సరసంబగుకోరిక
దీర్చి మోక్షసం, భరితను జేసినట్టినిను భక్తిని
గొల్చెద పా... 82

చ. గురుపతితోఁగు చేలుఁడటుకుల్ పిడికెండ్లొసఁగన్
భుజించి భా,సురతరమోక్షసంపదలు శోభిలఁగా
దయచేసితౌ భళీ, కరమనురక్తి భూమిసురకా
మినులన్నమొసంగ వారినా, పరమున బ్రోచు
నీనెనరుదెల్పఁగ శక్యమె పా... 83

చ. అరుదుగ రాజసూయమఖమప్పుడు చైద్యుని
మస్తకంబు ప,ఖ్ఖరమనుచక్రధార నవలీలఁగద్రుం
పఁగ నెల్లవారల,చ్చెరుపడ తేజము న్వెడలి జేరెఁగ
దా నిను నీదుమాయ లె, వ్వరలకునైనశక్యమె
ధ్రువంబుగ నెంచఁగ పా... 84

చ. సిరిసిగ గోపకామినులవేణువుఁబూని వినోదపం
చమ, స్వరమృదుమాధురీరవ వశీస్ఫురితాంగు
లఁజేసి మోహన, స్మరసుఖకేళిదేల్చి సుకుమార
ముల న్విలసిల్లునీదుసుం, దర మరయంగఁ గోరితి
ముదంబునఁ జూపవె పా... 85

చ విరటుపురంబున న్మదనవేదనకోర్వక కీచకుండు
బి,త్తరి ద్రుపదావనీశదుహితస్వయర్జను వేళ ను
గ్రుఁడై, కరువలిపట్టి నీదయనుగాదె వధించి
యశంబుగాంచి దు,ర్భరుఁడగు మాగధుర్ద్రణ
ముభంగిని గీలిచె పా... 86

చ. మురియుచు దుర్మదాంధమున మోసముగానక
దుష్టచిత్తుఁడై,కురుపతిపాండునందనులఁ గొంచక

వంచనసేయ వానిసం,గరమునఁగాల్చి రాజ్యము
సుఖస్థితి ధర్మజుండేలు టెల్ల నీ,కరుణను గాదె నీమ
హిమఁగాంచఁగ శక్యమె పా... 87

ఉ. మన్నులుదిన్న బిడ్డఁడని మాటికి నిన్ను యశోద
బల్క బ,ల్వెన్నలు మెక్కుచోరుఁడని వ్రేత
లు వేమరు అవ్వసేయఁ దా,కొన్నవవాగ్మిపం
గెనని కొంచక గోపకుమారు లెన్న నీ,చిన్నెలవిన్న
చోద్యము వచింపఁగ శక్యమె పా... 88

చ. పరులను వేఁడనంటి పలుబాములకోరువనంటి నీవ
నా,దొరవనినమ్మియుంటి నెటుదోఁచక వేదనఁ
గొంటి మేటిదే,వరవనివెంటనంటి నిను వర్ణనసే
యుచు వేఁడుకొంటి నా,మొఱవినుమంటి ప్రోవు
మని మ్రొక్కఁగఁ గంటిని పా... 89

చ. నిరతము నిన్నుఁగొల్చుమహనీయులఁ జెందదు పా
తకవ్రజం, బరయఁగ నంచు దేవ భవదంఘ్రిప
యోజము లాత్మలోన సు,స్థిరముగ నమ్మినాఁడ
ననుచిక్కులు బెట్టఁగనేల ప్రోవవే,పరమదయాం
బుధీ విహగపాలరథీ హరి పా... 90

చ. ఉడుతను లేడినిన్ కరిని నూసరవెల్లిని గొండచి
ల్వనున్, బడవరిపక్షినిన్ బడుగుబాపని బూవు
లవాని చాకినిన్, బుడుతని బానిసెన్ గడకు

బోయతయింతి నరణ్యకోరునిఁ, గడువడి నేలు
నీవెనరు గాంచఁగనెంతగు పా... 91

ఉ. దండముదండ మద్రిధర దండముదండము పాం
డవావనా, దండముదండ మద్రినుత దండముదం
డము చండవిక్రమా, దండముదండ పఙ్క్తిధృత
దండముదండము ఖండనోత్సుకా, దండముదండ
మార్యహిత దండముదండము పా... 92

ఉ. నీపదపద్మ సేవనము నీపదభక్తులతోడి సఖ్యముఁ
నీపదపద్యముల్ వినుట నీపయిబుద్ధులు నాకొ
సంగవే, తాపసకల్పభూజనిజదాసజనావన యింత
కంటె నిం, కేపగిది న్గణింపఁగలదే యపవ
ర్గము పా... 93

చ. సురతతిఁజూడ నచ్చరలు సొంపలరింపఁగనాడఁ
గిన్నరుల్, వరలయతాళసంగతుల వారక
గానముబాడ భూసురుల్, వరుసను స్వస్తివాచ
కముల న్గణుతింపుచు వేడ్కరమ్ము నా, దురితాళు
లెల్లవీడఁ గృపతోడను బ్రోవఁగ పా... 94

ఉ. రవ్వలుజేసి గోపికలు రాయిడిఁబెట్టఁగఁ గావ
వైతివా, చివ్వలొనర్చుదైత్యులకుఁ జెచ్చెరనై
క్యమొసంగవైతివా, క్రొవ్వునదాళ్లఁ జుట్టి జడిఁ
గొట్టిన శక్రునినేలవైతివా, పువ్వులఁ బూజసే
యునను బ్రోవనిదేమిర పా... 95

ఉ. ఒప్పులకుప్పనీవుముద మొప్పఁగనప్పులకుప్పలోన
బొ,ల్గొప్పగఁ జిల్వపాన్పునను గోమలితోఁ బవ
ళించి లోకముల్, తప్పక బ్రోతువంచు విదిత
మ్ముగ నొజ్జలుచెప్ప నమ్మి యా,చొప్పున గొల్చు
వన్ను దయఁజూడఁగదే హరి పా... 96

చ. పొమఁడనుగాను నార భవబాధలకోపవలేర నిన్ను
ను, స్థిరముగ నమ్మినార మదిదీనత పూనుపవార
సాని నా,మొఱవినవేర నేను నిను ముఖ్య
ముగా వినుతింపనేర న,న్నారలను బెట్టమేర పరి
పూర్ణదయాంబుధి పా... 97

చ. గురుతుగ సత్యలోకమునఁ దనర్చె హనుమంతుని
సర్వలోకసం, భరితునిగా బలిన్ జెలిమిబ్రాయ
కద్రాణికి మానిగొట్పదం,బనయఁగనర్కజాంఘ్రపు
న కామను రాజ్యపదాధికారముల్,విరివిగఁ గల్గఁ
జేయ దొరవీవనివింటిని పా... 98

ఉ. కంటిని రుక్మిణీసతిని గంటిని సాత్రజతీవధూ
మణిన్, గంటినిశంబరాంతకుని గంటిని శ్రీబలభ
ద్ర దేవునిన్, గంటినుపాంగనాపతిని గంటినిమీ
పరివార మంతయున్, గంటినిబిష్ణు మీనెనరు
గాంచఁగఁ గంటిని పా... 99

చ. శరణు సమస్తదేవగణసంస్తుత దివ్యపదాంబుజద్వ
యా,శరణు కళిందజాతట విశాల వనాంతర

గోగణావనా, శరణు వ్రజాంగనావదనసారస
విస్ఫుటలోక బాంధవా, శరణు తుషారహీరఘన
సారయశోనిధీ పా... 100

చ. సరసిజనేత్ర రారగుణసాగర రారమురారి రారసుం
దరఘనగాత్ర రార శుకనారదసన్నుత రారగోపికా
సురతవిచిత్ర రార దయయాశ్రవదేరకలంచెదేరనా
దురితముఁబాపవేర భవదూరదయానిధి పా... 101

ఉ. ఆతప మిర్కుఁడు డబ్బుఁడు హిమాంశువు లంచిత
వృష్టి వారిద, వ్రాతమయత్న పూర్వముగఁబ్రాణుల
కింపొనరించినట్లని, హేతుకజాయమానకరుణేక్షణ
సంక్షుల బ్రోవ నీవెగా, దాతవటంచు నమ్మితి
యథార్థిగా నిను పా... 102

చ. జడుఁడ శఠుండ ధూర్తుఁడ నృశంసుఁడ దుష్టుఁ
డ కష్టుఁడన్దురా, త్ముఁడనతి ఘోరకల్మషుఁడ మూ
ఢుఁడ దుర్భవసాగరంబునఁ, బడిలినవాఁడ నోప
తితపావనమోహారి యోయదూద్వహ, తడయక
బ్రోవవేయనుచు వందనము బెట్టితి పా... 103

ఉ. మ్రొక్కెద దేవకీతనయ మ్రొక్కెదసంతతసేవకావ
నా, మ్రొక్కెద దేవదేవ హరి మ్రొక్కెద భావభ
వారిసేవితా, మ్రొక్కెదరుక్మిణీరమణ మ్రొక్కెద
సాత్రజితీమనోహరా, మ్రొక్కెద కంససంహారణ
మ్రొక్కెద గావవె పా... 104

చ. జయజయ దేవదేవ జలజాతభవార్చిత పాదపం
కజా, జయజయ వామదేవ శరజన్మముఖామర
జాలసంస్తుతా, జయజయ వాసుదేవ నవసారసప
త్రవిశాలలోచనా, జయజయశారదాభ్రసురసా
లయశోనిధి పా... 105

చ. పుడమిని తాడెపల్లికులముఖ్యుఁడు విప్రుఁడు పా
నకాలురా,యుఁడు భవదంకితమ్ముగ శతోత్పల
చంపకవృత్తముల్ ముదం,బలర రచించినాఁడను
దయామతిగైకొని ధన్యుఁ జేయవే, తడయకనం
చు మ్రొక్కెదను దప్పక బ్రోవవె పా... 106

చ. నిరుపమకౌస్తుభాభరణ నీరదనీలశరీర హాటకాం
బర జగదేకవీర భవబంధవిమోచనశూర వాస
వా,వరజ ముకుంద కృష్ణ యదువల్లభ భూరియ
శోలసద్ధృతీ, తిరువలికేణిపట్టణపతీ గుణనీరధి
పా... 107

ఉ. మంగళ మిందిరాసహిత మంజులనీరదనీలవిగ్రహా
మంగళ మభ్రకేశనుత మానితకౌస్తుభహార
కంధరా, మంగళ మార్యలోకహిత మౌనిజ
నస్తుత పాదపంకజా, మంగళ మంచు నిన్నెపుడు
మానకఁగొల్చెద పా... 108

పార్థసారథిశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈ రాజశేఖరశతకము చంపకోత్పలమాలికలతో రచింపఁబడిన యుత్తమశతకము. ఇది రచించినకవి సత్యవోలు సోమసుందరకవి. ఈయన నియోగి బ్రాహ్మణుఁడు. వేంకటరాయ మంత్రిపుత్రుఁడు. "శాంకరీవరపరిలబ్ధసారమృదు వాక్కలితాతతగీతసాహితీపరిచయుఁడనై" అను శతకపద్యభాగమువలన నీకవి సంస్కృతాంధ్రభాషలయందె గాక సంగీతవిద్యయందుఁ గూడ నిపుణుఁడని యెఱుంగనగును.

కొలఁదిగ నీతిపద్యములున్నను మొత్తముమీఁద నీరాజశేఖరశతకము భక్తిరసశతకములలోనొకటి. ఇందు తేలుతగలపద్యములు కొన్ని యంత్యనియమముతోడను గొన్ని ముక్తపదగ్రస్తముగ వ్రాయఁబడియున్నవి. కవిత నిరర్గళధారాశోభితమై మనోహరముగానున్నది. కులశేఖరాళ్వారులు చెప్పిన ముకుందమాలయందలి యీక్రిందిశ్లోక మీశతకమున 87-వ పద్యమునఁ గలదు.

శ్లో. కృష్ణ త్వదీయపదపంకజపంజరాంత
మద్యైవ మే విశతు మానసరాజహంసః,
ప్రాణప్రయాణసమయే కఫవాతపిత్తైః
కంఠావరోధనవిధౌ స్మరణం కుతస్తే.

ఈశతకకర్త ప్రకృతము సజీవిగా నున్నాఁడు. ఈయన వచనకాందబరి లోనగుగ్రంథములు రచించెను. కవిత మృదుమధురము. కవి శతకమున 'సారెకు ముద్దుగులుక్కెడు లసత్కవితామృదులత్వముక్సుధాధారలు చిల్కపల్కులను దారవుభక్తియు నాఁగొసంగ 'రా రా' యని చెప్పికొనినటుల నీశతకమునందు మధురశైలియు భక్తిరసభావములు నీశ్వరానుగ్రహమున గడించెనా యని శతకమునందలిపద్యములు చదువునపుడు తోఁపక మానదు. కవినివాసము గోదావరిమండలమునందలి యుప్పాడ క్రొత్తపల్లియని తెలియుచున్నది.

మేము ప్రచురింపఁబోవు శతకసంపుటమునందీయుత్తమశతకమును ముద్రించుకొనుట కవకాశము నొసంగి మాయుద్యమమునెడ సానుభూతిఁజూపిన యీశతకకర్తయెడఁ గృతజ్ఞులము. ఆధునికశతకవాఙ్మయమున నిట్టి విలువగలశతకములు చాలతక్కువగా నున్నవనుట యత్యుక్తి కాఁజాలదుగాన నీశతకము నుత్సాహముతోఁ బ్రచురించినారము.

ఇట్లు,

తండయారుపేట
చెన్నపట్నం.
16-4-26.

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీరస్తు.

సత్యవోలు సోమసుందరకవికృత

శ్రీరాజశేఖర శతకము.

ఉ. శ్రీకర దాసమానసనళీకర హైమవతీముఖాబ్జశో
భాకర సత్ప్రభాకర కృపారసపూరిత మంజువా
క్సుధా, శీకర వైరిభీకర విశేషలసద్గుణరత్నసా
గర, జ్ఞాకర సర్వలోకసముదారదయాకర రాజ
శేఖరా. 1

ఉ. ఈశ జగత్ప్రకాశ నమదింద్రదిగీశ శరీరకాంతి
సం, కాశ నిశేశకాశ ధృతకాశ గిరీశ ధరాదిసర్వ
భూ, తేశ నిశాటనాశ జగదీశ విలుంఠితకర్మ
పాశ గౌ, రీశ వియత్సుకేశ పరమేశ కృపాకర
రాజశేఖరా. 2

ఉ. రాజత ధారుణీధర విరాజిత భూరిసువర్ణదుర్గస
ద్రాజ సురారినాగమృగరాజ పదానతభక్తియు
క్తగో, రాజ యశోజితాబ్జఘృణిరాజ సఖాంచిత
రాజరాజ రా, రాజులకెల్ల నీవెగద రాజవు శ్రీ
కర రాజశేఖరా. 3

ఉ. తారగిరింద్రధామ ధృతతారకనామ సురాద్రి
ధీమ సం, పూరితభక్తకామ పరిపోషితదేవలలా

మ దానవ, ద్దారుణశత్రుభీమ గజదానవదానవి
రామ శేఖరా, కారశిరస్థసోమ కృతకామ మహే
శ్వర రాజశేఖరా. 4

చ. భవలతికాలవిత్ర నతపాపవిమోచనసూత్ర సార
సో, ద్భవదివిజేశ్వరాదినుతిపాత్ర త్రినేత్ర గుణ
త్రయోల్లస, ద్భవవనిదానచిత్ర ఘనపుంగవపత్ర
పవిత్రసత్కథా, శ్రవణావతీకళత్ర ఘనసార య
శోభర రాజశేఖరా. 5

ఉ. అంగజగర్వభంగి శరదభ్రశుభాంగి విలోలస
త్కృపా, పాంగ నగాత్మజాహృదయపంకజభృంగ
యశోజితేంద్రసా, రంగ దయాంతరంగ జలరాశి
నిషంగ మహీశతాంగ శ్రీ, పుంగవరాడ్తురంగ
ఘనపుణ్యగుణాకర రాజశేఖరా. 6

చ. సరసిజజామరేంద్రముఖసన్నుత దివ్యలసచ్చరిత్ర
భీ, కరదురితౌఘకాననవికాయవినాశన వీతిహో
త్ర భా, స్వరఘనసారగాత్ర విలసన్మతిహైమవతీ
కళత్ర కి, న్నరగణరాజమిత్ర వరనాకధునీధర
రాజశేఖరా. 7

చ. హితకవితాభిలాష సుకవీశ్వరపోష మనోజ్ఞవేష
సం, తతపరితోష దాసజనతాకృతదోష తమిస్ర
పూష సం, భృతఫణిరాజభూష సరసేందుక

రాంచితమంజుభాష సం, హృతరిపువర్గరోష నత
హృద్వరమందిర రాజశేఖరా. 8

చ. సురగిరిచాప దివ్యతనుశోభితభోగికలాప పార్వ
తీ, కరమణివల్లకీమృదులగాననినాదపరీతమాధు
రీ, భరపురివంతరీక్ష మునిభావితభాసురచిత్స్వ
రూప సా, గరసరసానులాప నిజదాసదయాకర
రాజశేఖరా 9

ఉ. మంజులభక్తలోకకృతమానిత గానరసానుకూల
స, ద్రంజితకంజజాదికపరాత్పరతత్వపరార్థ్యజాల
ద్వి, ట్పంజనపాటవాంచిత విభాసురకోటిలసత్త్రి
శూల స, త్కంజహృదబ్జఖేల నతభూరికృపాకర
రాజశేఖరా 10

ఉ. పన్నగరాజకంకణ ప్రసన్నజనావన భక్తియుక్తి
సం, పన్ననమత్కవీంద్ర భవపాపవిమోచన దేవ
తార్చిత, ట్పన్నతప్రోల్లసచ్చరణ సాగరతూణ
రమేశబాణ యా, పన్నజనార్తిసంహరణ భవ్య
కృపాగుణ రాజశేఖరా. 11

చ. నిగమసమూహఘోట బలనిర్జిత ఘోరనిశాట
పాపహృ, ద్గగనతరంగిణీకుముదకాండముదావ
హచంద్రికాధగ, ద్ధగితదిశాంతరాళహిమధామ
కిరీట ప్రసన్నఖేట భ, ద్రగరజతాద్రికూట నగ
రాజసుతేశ్వర రాజశేఖరా. 12

చ. తొలుతను విఘ్ననాయకునిఁ దోఁరఁ బ్రభక్తిఁ దలం
చి భారతీ, లలనకు మ్రొక్కి లక్ష్మికిఁ జెలంగుచు
నంజలిఁ జేసి నెమ్మదిన్, గులుకుచు సర్వమంగళను
గొల్చి పితామహాళు నెంచి యారమా, కలితు ను
తించి నేఁడు శతకం బొనరించెద రాజశేఖరా.

చ. వలనుగ రాజతాద్రియు నివాసము హేమన
గంబు చాపమున్, గలధనివైన నీకు మరి కాన్క
లికేమి యొసంగువాఁడఁ జె, న్నలరఁ గఁ జంపకోత్ప
లసుమావళుల న్మధుబిందుబృందముల్, జిలుకఁ
గఁ గూర్చి నీ కడెదఁ జేకొను శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ. సారెకు ముద్దుగుల్కెడు లసత్కవితావ్రాదుల
త్వము న్సుధా, ధారలు జిల్కుపల్కుల నుదార
ప్రభక్తియు నాకొసంగ రా, రా! రజతాద్రివాస!
నగరాజసుతాహృదయేశ సాహితీ, సారమెలర్ప
నీమహిమ సన్నుతిచేసెద రాజశేఖరా. 15

ముక్తపదగ్రస్తచంపకము.—
సరసకవీంద్రసన్నుతలసత్పదసారస సారసాంబకా,
పరిమితబాహువిక్రమనివారణ వారణదైత్యఖం
డనో, త్కర కరలగ్న మేరుగిరికార్ముక కార్ముకసక్త
భార్గవీ, వర వరబాణ బాణహతపాపపురాసుర
రాజశేఖరా. 16

చ. పలుమరు శబ్దగుంభనలు భవ్యసుధారసబిందు
బృందముల్, జిలికినరీతి వాగ్రచనచే సుకవిత్వ
మొనర్ప నేర్చియు,జ్జ్వలభవదీయపాదనుతిసల్పని
జన్మము జన్మమే మహీ, స్థలి నటుగాన నిట్టికృతి
సల్పెద శ్రీకర రాజశేఖరా. 17

ఉ నారదముఖ్యసన్నుత సనాతన తావకసత్కథా
సుధా, వారిధినంతయుఁ దవిలి పానముసేయఁగ
నెవ్వఁడోపు భా, గీరథనీరముల్ గరు లాగిఁ
మశకంబులు గ్రోలుచుండవే, కూరిమి తృప్తి
యుఁ దులగగోత్రసుతావర రాజశేఖరా. 18

చ. తరికిట తాంధణాంకిణతత ఝ్ఝణుతద్ధిమితారితక్కు
ఝ్ఝం, తరి యని తాళలీలల మృదంగ ధిమిద్ధి
మినికట్వణార్భటిఁ, సరిమసధల్ క్రమాక్రనుత
సల్పుచుఁ బోల్పగురీతి శుద్ధసా, హురి నిదె గీతి
నేతు భవదుత్తమనామము రాజశేఖరా. 19

చ. కురువక మాధవీ వకుళ కుంద శిరీష లవంగ
యాలకీ, సరళలతా వితాన ధర సారస పాటల
జాల మాలతీ, గురుతర పారిజాత నవకోరక
చారులతాంత భూజనుః, పరివృతరాజతాద్రిమ
ణిభాస్వరమందిర రాజశేఖరా. 20

ఉ. చారు నమేరు నీప హరిచందన నింబ కదంబ

జంబు జం, బీర మధూక బిల్వ కరవీర తమాల
రసాల సాల మం, దార మహామహీరుహావితాన
విరాజితరాజతాద్రిసం, చార శుభప్రచార భవ
సాగరనాథర రాజశేఖరా. 21

ఉ. సారస చక్రవాక విలసత్కలహంస జలాటకు
క్కుటీ,వార విహార ధీరసురవారవధూకుచలిప్త
చందనో, దార మృగీమదాతిపరిధావనగంధిల
వాఃప్రపూరకా, సారపరీతరౌప్యగిరిసన్నిధిమం
దిర రాజశేఖరా. 22

చ. లలితమృదంగవాదనక లాతతనాదఘుమంఘు
మిత్శ్రుతుల్, గలయుచు రంగుర క్తియునుఁ గ్రా
లలయాతతగీతసాహితీ, కలనఁ జెలంగఁ బాదము
ల గజ్జెలుకట్టి ప్రదోషతాండవం, బలర నొనర్చు
నట్టి త్రిపురాసురసంహార రాజశేఖరా. 23

చ. నిటలతటాంజలిప్రణతనీరజగర్భశిరఃకిరీటసం, ఘ
టితమసారనీలరుచికాండమదాళిపరంపరాంచితో
ద్భటభవదీయపాదనవపంకజయుగ్మము సర్వసంప
దల్, పటుతరలీలఁగూర్చు నిజభక్తుల కిద్ధర
రాజశేఖరా. 24

ఉ. సారయశోజితాబ్జఘనసార తుషార పటీర హీర
మం, దార శతార తార దర తారక పారద

నారదాభ్రకా, సార మరాళ హార శర శారద
నారద శారదా సుధా, సార దయాకరా వినత
సన్ముని శేఖర రాజశేఖరా. 25

చ. లలితకటాక్షవీక్షణకలాపముచేఁ జెలువొందు
మోమునన్, గులికెడు మందహాస మది కోరి
శిరస్థితచంద్రచంద్రికల్, గెలువఁగ నేగులీలఁ
దులకింపఁగఁ గనకసన్మదప్రభా, కలితకలావి
లాస మెదఁ గాంచెన శ్రీకర రాజశేఖరా. 26

ఉ. సారలవంగ సత్క్రముక శారదసార సమేతకమ్ర
సారరసభార గంధవహడింభకవార విరాజితాన
నాం, భోరుహ వల్లరచితఘూరివిలాసకలాప
దీపనో, దారరతిప్రచార నిజదాసదయాకర
రాజశేఖరా 27

ఉ. సాంకవగంధసార ఘనసార మృగీమద రేణుగం
ధివా, మాంకరుచోత్తరీయజనితాంచితశీతల
వాతధూతమీ, నాంకవిలాసకేళిజనితాయతని
ర్మలఘర్మబిందుబృం, దాంకితదేహజశ్రమని రామ
యవిక్రమ రాజశేఖరా. 28

ఉ. నాయక తావకీనగళనైల్యము సన్మదషట్పదభ్ర
మర్, జేయునటంచు శాంకరి హసింపఁగఁ జంప
కనాసవీవు నీ,కీయెడ నట్టిభ్రాంతిగల దేయనినవ్వ

చుఁ బ్రాణనాయకిన్, డాయఁగఁజేర్చి ముద్దిడఁ
గడంగెదు శ్రీకర రాజశేఖరా. 29

చ. కలువలదండలు న్వాలె నిగారఁపుమిన్కుల నీను
వేరులన్, గళమునఁ బూనినాఁడవని గౌరి రహిం
న్బరిహాసనూక్తులన్, బలుకఁగఁ గల్వదండ
లనవచ్చును నీచిఱునవ్వువెన్నెలన్, గులుకునటం
చుఁ బల్కెదవు నూర్తి దయాకర రాజశేఖరా.

చ. గళమునఁనొప్పు నబ్బెడఁగుకప్పము ంళిని దెప్ప
గా మహో, జ్జ్వలదరహాస మెల్లెడలఁ జల్లని వె
న్నెలనిగ్గుఁ గుప్పగాఁ, జిలుకలువల్కురీతి సుధఁ
జిల్కఁగఁ బల్కెడు గౌరిముద్దుప, ల్కులగమి
యొప్పఁగా ఋగులగుల్కెడు శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ కీర మయూర కోకిల శుకీ కలహంస శకుంత శారి
కా, వార కలధ్వనుల్ గలిగి భాసిలుచుండెడు
పుప్వుఁదోఁట వి, స్తారపురాకృతాతిభవ తారక
తావకసత్కథాసుధా, ధారలు గ్రోలుపూట
యు ముదంబిడు శ్రీకర రాజశేఖరా. 32

చ. సుర లతిభీతులై శరణుఁజొచ్చిన వారల నాదరిం
చుచున్, మురహరుని న్వసుంధరను భూరిమహీ
ధరము న్మహాంబుధిన్, శర సురదంబు చాపము
నిషంగము గాఁగ ధరించి యాజిలో, నురవడిఁ
ద్రుంచి తార త్రిపురోద్ధతదైత్యుల రాజశేఖరా.

ఉ. తావకసంస్తవార్హ లలితంబగు వాక్ఫణితిన్ గవు
ల్ ధనా, శావశులై కదర్యమదశాలినృపాలుర
పాలుసేతు రా,పా! వియదాపగాసలిల మబ్బిన
పట్టున నింబభూజముల్, వావిరి ముంచి పెంచు
నలబాలిసులట్లను రాజశేఖరా. 34

చ. రసమును గుర్తెఱుంగక పతి రమ్యకవిత్వముం
జూచి మెచ్చులే, పసహాన మొంది గుందు న
హాహా! సువికత్వమొనర్ప లేడస,ద్వసరము సేయు
నట్టియవివేకికిం బొందితియుండుగాక యి,వ్వసుమ
తియందు నిందులకుం బాలగు నాతఁడు రాజ
శేఖరా. 35

ఉ. కొండెము సెప్పఁ బండితుఁడు కొండొక విద్య
నెఱుంగఁ డెంతయు, న్మొండితనంబు మెండు గడు
మూర్ఖుఁ డనార్యుఁడు తిండిపోతు నీ,చుం డతిబు
ద్ధిహీనుఁ డగు సోమరి సత్కవినింద సేయుచో,
నుండఁడు క్రిందుమీఁదుల నహో రిపుభీకర
రాజశేఖరా. 36

చ. పరులకు విద్యనేర్పుటకుఁ బాల్పడఁ డొక్కఁడఁ
జెప్పనేనిఁ వా, మరుగిడి తెల్పు మత్సరుఁ డమా
న్యుఁడు పల్కినపక్కనిల్పఁగా, దొరకొనికయ్య
మాడుటకె తూగును గుచ్చితుఁ డట్టివాని కీ,

ధరను బ్రతిష్ఠ లేదుగద దాసవరప్రద రాజ
శేఖరా. 37

ఉ. మానితగీతరీతియును మందరమధ్యమతారకం
బులున్, దాన వితానసంగతులుఁ దాళగతుల్
గడురంగురక్తియున్, గానవిహీనుఁ గానము
సుగంధవిహీనతఁ జెందునట్టి యా,సూన మహా
త్రదానమును సొంపువహింపదు రాజశేఖరా. 38

చ. మనమున నొక్కతీరు పలుమాటల పైకొకరీతి
చేయఁబూ,నిన దొకదారిగా నిటుల నీతివొలం
గి మెలంగువారితో, జను లతిమైత్రిసల్పుదురు
సద్గుణధుర్యుని నిష్ప్రియోజకుం, డనుచును
గంటఁజూడ రహహా!సుగుణాకర రాజశేఖరా.39

చ. విరివిగ నోటఁ దా ననుభవించక దీనుల కివ్వన
ట్టివాఁ, డతిముతి భూమియందిడినయర్థ మనర్థ
కమౌఁ జుమీ తుదిన్, మరుగునఁ దాగియుండి
మధుమక్షికముల్ దగఁగూర్చు తేనెదా,బరులకుఁ
జెందురీతి నగుభవ్యగుణాకర రాజశేఖరా. 40

చ. సతతము యాచకావళికి సారధనంబిడుచో వదా
న్యుఁడౌ, చతురుఁడు తక్షణం బొసఁగ సయ్యన
లేదని తెల్పువాఁడె బల్, చతురతరుండు లేద
నఁడు జాలముసేయుచు నిచ్చురీతి సం, తతమును
ద్రిప్పువాని యభిధానము గానము రాజశేఖరా.

ఉ. కోరికతో ధనాఢ్యుఁడని కుత్సితు నల్పుని దుష్ట
చిత్తునిన్, జేరినవార లీప్సితము జెంది సుఖింపరు
హానిఁగాంతు రా, చారుఫణాగ్రభాగవిలసన్మణి
రాజము గల్గి వెల్గినన్, గ్రూరభుజంగముఁన్ గవ
యఁగూడునె శ్రీకర రాజశేఖరా. 42

చ. నరులు స్వదేహశోషణమొనర్చిన దాననె ముక్తి
గల్గునం, చరయుదు రెంతవింత యహాహా! యవి
వేకము వారినొంచు ని, ధ్ధర నొకపుట్టపై ముగు
లఁదాడనసేయఁగ నంతమూత్రన,య్యురగ మణం
గునే నతదయోదయ శ్రీకర రాజశేఖరా. 43

ఉ. భూతి శరీరమంతటనుఁబూసి జటాజినవల్కలాం
గుఁడై, శీతజలాతపాదుల వసించుచు వేషము
బూను దాంభికుం, డాతతభక్తియుక్తుఁడగు నప్ప
రతత్త్వపరు న్వలెన్ మహా, భూతపతీ! భవత్పద
ముఁ బొందునె శ్రీకర రాజశేఖరా. 44

చ. విమలతరప్రబోధముగ వేదము శాస్త్రపురాణ
పుంజముల్, గ్రమమున నభ్యసించి యటఁ గర్మ
విమోహితుఁడై జనాళికిన్, శ్రమఁగొని బోధసే
యుచును సత్పరతత్త్వము గానలేదు దా, నమరి
యుఁ దర్వి పాకరసమానని కైవడి రాజశేఖరా.

ఉ. ధీరుఁడు భక్తికల్గి భవదీయకృపావశుఁడౌటశాస్త్ర

ముగ, గోరి పఠించి సారమును గూరిమిమీఱ
గ్రహించి పెమ్మటన్, ధారుణి కర్షకుం డెటుల
ధాన్యమునెంచి పలాలసంహతిన్, దూరము సేయు
నట్టిగతిఁ ద్రోయును శాస్త్రము రాజశేఖరా. 46

చ. అనిశము లంతరాయము లనంతములై విలసిల్లు
శాస్త్రముల్, మనుజులకాయువల్పము సమర్థతఁ
గల్గుటదెట్లుగావునన్, ఘనమగు శాస్త్రసారము
ను గైకొను ధన్యుఁడు నీదు సత్కృపన్, వన
మున దుగ్ధ మంచవలె భక్తియుతాదర రాజ
శేఖరా. 47

చ శిరమువహించుఁ బువ్వులను జెల్వగ నాసిక యా
సుగంధముల్, గురుమతితో గ్రహించు నధికుం
డోకఁడెయ్యెడ సర్వశాస్త్రముల్, దొరకొని తాఁ
బఠించుఁ గడుఁదోరపులీలఁ దదర్థమాత్మలో,
నరసి సుఖంబు నొందెడుమహాత్ముఁ డొకం డిల
రాజశేఖరా. 48

చ. హరియనుచున్ హరుం డనుచు నంబుజగర్భుఁ
డటంచుఁ గొందఱీ, వరుసను బల్కుచున్ బ్రకృతి
బద్ధులు గావున జ్ఞానహీనులై, పురికొని వాద
మొందెదరు మువ్వురి కవ్వలమూలమా పరా,
త్పరు నవికారుఁ గాంచునదె తత్వము శ్రీకర
రాజశేఖరా. 49

చ. హరియు హరుండు శ్రీధరపురారుల నైక్య మటంచు వేదముల్, మొఱలిడుచుండఁగా వినుచు మూఢత భేదముసేయ నేల దు, ర్భరమగునయ్య నిక్క నెపమాడి పరాత్పరతత్వ మూను సు,స్థిరమతిఁ బా సుఖంగను సుధీజనసాదర రాజశేఖరా. 50

చ. తనువు గేహంబు ప్రాణములు దద్దయు నింద్రియజాల మైక్యము, న్దనరఁగఁ జేసి భక్తిఁగొని తావకపాదసరోజచింతనం, బున నగడు మోదమొందు ఘనపుణ్యుఁ డొనర్చిన సర్వకర్మముల్, బొనరఁగ నీకొసంగుచును బొందు భవద్గతి రాజశేఖరా.

ఉ. పావననామకాంస్మృతియుగభావనయ స్వరసూర్యదీప్తిలే, కేవరుసన్ దహదటల మేగును గేవలశబ్దబోధచే, బోవునె యంతయు న్విరతిఁ బొందునె చీఁకటి దీపవార్తచేఁ, గావున నీదుభక్తిఁ గొనఁగావలె శ్రీకర రాజశేఖరా. 52

చ. వ్రతములు దేవపూజ లుపవాసములున్ బహుదానధర్మముల్, గ్రతువులు తీర్థయాత్రలును గన్గొన వేదపురాణశాస్త్రముల్, గుతుకముతో భవత్పదముఁ గోరిభజించు మహాత్ముఁ బ్రోవ నీ, యతులితభక్తిఁ బోలవు దయాకర శ్రీకర రాజశేఖరా. 53

ఉ. ఆటలఁ బాటలన్నైనఁ బరిహాసపుమాటలనైన నీటు
గాఁ, బాటలనైన ప్రీతిఁగొని బాటలనైనను పాటిక
మాటలకేక, నోటను నీదునామము వినోదముగాఁ
గొనిము క్తిబొందెదో, ఘనతపోధనులకే సుఖంతుర
ట గోత్రసుతావర రాజశేఖరా 54

చ. కలిబలిమిక రచించు ఘనకల్మషములఁ వహియించి
చెందకలేక, నిలిచి భజించుభక్తులను నీదు కృపా
రసవారిచేత ని, ర్మలినులఁ జేయుచుందువట
మానక మానుగనీనుపట్టి గో, వులు దమవత్సల
న్వాలెను భూరిదయాకర రాజశేఖరా. 55

ఉ. చారువిలాసవాసము ఘసారసపారమ్మృదూక్తిమా
ధురీ, ధారవిరాజమాననరతిభావజభావజహారితు
రీపరీ, తారభటీకటాహవనితాజనతావశు లై
నితాంతసం, సారముఁ గోరి నిన్నుఁ గనఁజాలరు
మూఢులు రాజశేఖరా. 56

ఉ. కాలగతుల్ దలంచి భవకల్పితకార్యము లొం
దియు స్మృతి, లోలురుగాక క్రోధ మద లోభము
లెల్ల నణంచి కల్మషో,న్మూలన మాచరించి సమ
బుద్ధివహించి భవత్పదాబ్జభ, క్తాళులు నిన్నుఁ
జెందుదురు హా పరమేశ్వర రాజశేఖరా. 57

ఉ. సాంబకృపావలంబ బుధజాతవినీతపరీతధీలతా,
లంబ నితాంతభక్తినుతిలాలసమోదయుతాంక

సక్తహా, రంబ త్రిశూలచాలనపరాజిత ఘోర
సురారికరా, సంబ భవత్కృపల్ శుభవిడంబన
లీశ్వర రాజశేఖరా. 58

చ సలలితతావకాంఘ్రిజలజాతయుగాంచిత భక్తుఁ
డల్ల ఘూర్ణుల ధనదుర్మదాంధుల నుతుల్ వినసో
ల్లఁడు తా భజించునే, కోలఁదిరసాలసాలమధు
కోమలపల్లవభ్రాంతము త్తకో, కిల చలపత్రపత్రము
లోకించుక శ్రీకర రాజశేఖరా. 59

చ. నను లెవరేని సీదు నవనంబున కొక్క ప్రదక్షిణం
బు సు, స్థిరమతిగో నొనర్చి పదసేవకులై శివశంక
రా శివా, వర వరదా యటంచు బహుభక్తిఁ
బలింపఁగ దంతపాణిమం, దిరమదిగాంచ రెన్నఁ
డును ధీర మహేశ్వర రాజశేఖరా. 60

చ. అమితభవత్పదాబ్జభజనామృతపానవిశేషమత్తచి,
త్తము కలనైనఁగోరదుగదా ఖలసేవనలక్ష్మి వియ
న్నదీ, విమలతరంగమాలికల వేడుకలోఁడను
దూఁగురాజహం, సము జల శిశికేగునె వెసన్న
సనేశ్వర రాజశేఖరా. 61

చ. హర త్రిపురాసురాంతక దయాకర శూలి కపా
లమాలికా, ధర గిరిజాపతీ యని సదా నుతి
లెప్పుడు భక్తకోటిపా, దరజము మచ్చిరంబు
నను దాల్తు నటేగకుండంచు జంకి కిం, కరులకుఁ

దెల్పుచుండునటు కాలుఁడు శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ. శంకర భక్తమానసవశంకర దుష్టనిశాటఘాట
నా, శంకర శంఖ పంకరుహ చక్ర హలాంకుశ
చాపముఖ్యరే, ఖాంకిత తావకాంఘ్రియుగ మూ
దరలీల భజించునట్టి నీ, కింకరుఁ జేర రల్ల యమ
కింకరు లీశ్వర రాజశేఖరా. 63

ఉ. సారెకు ధీరులై సుగుణ సారతమాఱు భవత్క
థాసుధా, ధారలుఁ గ్రోలుచున్ చరణ దాస్య
ము సల్పెడువారి వారినిన్, జేరినవారి వారి
కిని: జేరకుఁడంచు యముండు దూతలన్, మూరు
ముఁ బల్కుచుండు భవదూర దయాకర రాజ
శేఖరా. 64

ఉ. వారక సత్యదూరుల నివారితదర్పులఁ గర్మబా
బాహ్యులన్, ఘోరుల బ్రహ్మఘాతకుల గోఘ్ను
ల దుష్టుల దుర్మదాంధులన్, వారినిఁ జేరు వారిదరి
వారిని సారెకు మీఱి చీరఁగాఁ, జారులఁ బంచు
కాలుఁ డనిశంబు పరాత్పర రాజశేఖరా. 65

ఉ. లాలితభర్మనిర్మితవిలాసభవన్మణిమందిరస్థఘుం,టా
లపితధ్వనుల్ శ్రుతివిడంబనగా వినుచున్న వా
రల, కాల లులాయకంఠపరికల్పితభూరిత
రోగ్రఘంటికా, జాలనినాదముల్ వినరు సారగు
ణాకర రాజశేఖరా. 66

చ లలిభవదుత్తమాంగపరిలంపితదివ్యజటానటద్ధునీ
కలితతరంగఘుంఘుమితశక్రమనినాదము నాలకిం
చుచు, కలును యమునలయాంగణవిరాజితవైత
రణీతరంగమూ, లలఁగలన్నైనఁగాంచరు కలాకలి
తాదర రాజశేఖరా. 67

ఉ ప్రాకటహేమచౌర్యముఁ బాపకరిభుజంగపా
లికిన్, గేకులు నీదునామఘుకీర్తనముల్ మధు
పానపాపకిం, పాకరుణాంధార లఘుభంజన నీదు
కథావివర్ణనల్, కీనుమాను దుష్కృతము
పెంగగు శ్రీకర రాజశేఖరా. 68

ఉ. పట్టితి నీపదాబ్జములు భావుకలీల సమస్తసౌఖ్య
ముల్, మట్టితి జన్మకర్మభవమోచన నీదుపదా
ఖిలాష్ఠినై, నుట్టితి లోభమోహమదమత్సరరో
షనికాయ మిత్తతిన్, గొట్టితి సర్వపాపముల
గోత్రసుతావర రాజశేఖరా. 69

చ. విడిచితి కర్మసంచయము వ్రేల్మిడి నీదుపదార్పణం
బుగాఁ,గడచితి పూర్వజన్మకృతకల్మషవారిధిశత్రు
వర్గముల్, బొడిచితి జ్ఞానచంద్రికను బూని మదిం
దమమంత వింతగాఁ, దుడిచితి మేరుచాపధర
దుర్జనభీకర రాజశేఖరా. 70

చ. జగమున జీవకోటి శతజాతులనొంది నరత్వ
మూను మూ,నుగ నట విప్రజన్మముగొనున్నహా

పుణ్యముచేత శాస్త్రియై, తగియును నిద్దా స్మది
ని దల్పక తా విడుచు న్బ్రియత్నహా, స్సగతసు
ధారసమ్మువలెం దత్త్వము శ్రీకర రాజశేఖరా

చ. సురలు నిశాచరు ల్గలిసి సూటిగం బోటిలుదుగ్ధ
వార్థి మం,దరగిరిచే మథింపంగ నుదారహాల
హాల ముద్భవించి యు,త్తలికి జగముల్ గలంచు
నెడ దానిని నీగళవందు నిల్పి శం,కరతను సుజ్జ
గంబులను గాచితి వీశ్వర రాజశేఖరా 72

ఉ. కంజజముఖ్యఖేచరనికాయ వటు స్తుతియించి
యించి మృ,త్యుంజయ! తేనమోస్తు భవరోగ
ధినౌధర! తేనమోస్తు స,ద్రంజక! తే నమోస్తు
నగరాజసుతాధిప! తే నమో న్నిం,చంద్రశేఖర
వల్క విజయాకర శ్రీకర రాజశేఖరా 73

చ. పరమమునీంద్ర దేవగణపన్నగ ఖేచర సిద్ధసాధ్య
స్పరగరుడోరగాదిగణనాథపరివృత రాజతాద్రి
గం,దిరవటిసింహపీఠయుత ధీరలసన్మృదులాం
కస క్తస, ద్గిరివరకన్యకారచితగీతరసాదర రా... 74

ఉ. సారెలుమేళవించి విలసన్మణివీణలువూని తుంబు
రుం, డారయ నారదుండును లయాంచితసంగతి
గీతసాహితీ, సారముగా భవత్కథలు సారెకు
గాన మొనర్చి తత్సుధా, ధారలు గ్రోలుచుం
దురు సదా జగదీశ్వర రాజశేఖరా. 75

చ. వితతకృపావలోకనసుపీచిలసద్దరహాసచంద్రికల్,
గుతుకమొనర్చి సేవకచకోరముల న్విలసిల్లఁ
జేయఁగన్, సతతము సర్వవాక్కులిశచాతురి
మీఱఁగ సన్నుమంగళా, పరసరసోక్తుల స్మదము
... ంల్చెదు శ్రీకర రాజశేఖరా 76

చ కరము ... కంఠ ... ధ్వనులు ... గ్రా... సరిలసువర్ణ ... ండ
... ,పరము న వీచు ... నలగి ... ంజులవాగ్రచ
నావమ...రుల్,ప... హిం... దో...ములు స...ఁ
... వొల్చు నిజా...కప క్షేత్రాం, ... నిఁ గ... తుసీకు
లను ... ంప ... యాంకర ... శేఖరా 77

చ ... నికొన్న రత్న ... యఘుంటిలు ... యుయ నుడా
... ,... ను ... జి... ను ను న్ను
ను చా... మొదల రహిం,చు ... ల ... టిం
... డు ... ప్రుఁ బుంగవ ... రంగ ... ,క్కిన
గజ... స్వామి ... గంబను శ్రీకర రాజశేఖరా.

చ అనయము ... నొక్క ... ల్లవళి వ న్నొనేయు నిత్యాం
... భక్తి సుస్థిరమతి యింద్రముఖ్యులను దేవతలం
డె చెలంగు సర్వదా, ... యుచుఁ ... వకాం
ఘు ... లను ... జలోనర్చిన సేవకుల్ భవ, ద్గిరివ
సించు ... రమె దివ్యధునీధర రాజశేఖరా. 79

చ. కరములు నీపదార్చనముఁ గన్నులు ... వకది
వ్యమూర్తి సుస్థిరమతి నీకథామృతము దేహ

ము నీదగుసేవ జిహ్వ సా,దరముగ నీదుకీర్తనలు
త్తదయు వీనులు నీచరిత్రలఁ,నిరతముఁగోరు నిర
రథునీధర శ్రీకర రాజశేఖరా 80

ఉ. చల్లనినీకృపారసము సారెకుఁ గూర్చెదు మీఱ
నాపయిఁ, జల్లినఁ జాలు పూర్వభవసంచితకల్మ
షతాపసంచయం, బెల్లనడంచెద స్తుతివహీనభవ
త్పదభక్తి బీజముల్, జల్లుచు నాయెడం బ్రదను
సారదయాకర రాజశేఖరా 81

చ. పతితుఁడనయ్యు నీపతితపావననామ నశక్ష్మవా
యనుం,త్రతరణి నేఁ దరింతునుగదా దురితాన్వితా
వారిరాశి స్తుతిసిహసౌఖ్య మొందుటకు నామ
ది సంచియ మొందనైతినో, సతతదయానిధీ! సుక
విసన్నిధి శ్రీకర రాజశేఖరా. 82

ఉ. శంకర సర్వసంపద లొసంగుము సంతసమొంది
శాంకరి, పంకజగంధి దా నిడు నపారకృపామతి
నెల్లవిద్యలఁ, గొంకక నట్టివేడుకను గోరిక లీరిక
లెత్తమిమ్ము ని, శ్శంక భజించుచుందు నిఁక సాధు
జనాదర రాజశేఖరా. 83

ఉ. వేడుకనైన దాడిఁబడి వేదననైన మముముఖుపా
లితోఁ, గూడికనైన భక్తిఁ గొని కొల్చుచునైన
తపస్సమాధులఁ, వీడకనైన శంకరపవిత్రచరిత్ర

యటంచుఁ జేరొ్కనర్, దో డిఁక వారికౌదువు
కుతూహలమేదుర రాజశేఖరా. 84

చ. ఇహపరసౌఖ్యదాయకుఁడ వీవె యటంచు సదా
ముదంబునర్, సహీని భవత్పదాబ్జములు రంజన
మీఱ భజించి సమ్మదా, వహమగు నీకథామృ
తము వారక గ్రోలి సుఖించుచుంటి న, స్వహా
మును సత్సుఖంబుగొను వాంఛను శ్రీకర రా.

ఉ. దీనతలేనిజీవనము దివ్యకళామయమైన నీసు, ధ్యా
నము పూర్వజన్మభవతారకతావకసత్కథాసుధా
పానము నిచ్చుట న్సుదిన వద్గతికి న్ననువేళ వేద
నల్, గాని నిరామయత్వ మొసఁగన్వలె శంకర
రాజశేఖరా. 86

ఉ. భాసురతావ కాంఘ్రివరపంజకపంజగమధ్యవ
ర్తిగాఁ, జేసెద నిష్టె మానుకవశీకృతపానస
రాజకీరముర్, శ్వాసకఫాదిరోగములు వారక
కుత్తుకనొత్తువేళ నా, యాసముచేత నీస్మరణ
యాఁకటు లీశ్వర! రాజశేఖరా. 87

చ. సరసుఁడెఱుంగు సత్కవనసారము సారెకు సార
సోదరో, త్కరమకరందమానుట కుదారమధు
వ్రత మొప్పుగాక ద, ర్దురము సమర్థమానె భవ
దూర! ధరాధరకన్యకావరా! సరసతగాంచుకా
వ్యరససారసుధాదర రాజశేఖరా. 88

చ. మదయుతుఁడ న్దురాగ్రహుఁడ మందుఁడ నైనను సర్వవైభవా, స్పదమగు నీపదద్వయము భావన సేయుచు నున్నవాఁడనో, సదయగుణాంబుధీ! దురితసంఘమడంచి సమస్తసౌఖ్యసంపదల నొసంగుమీవు పరిశుభ్రగుణాకర రాజశేఖరా. 89

ఉ. గౌళ బిళావహరి శహన కాఫి కమాచి ముఖారి నాట భూ, పాల మనోహరి బేగడయు భైరవితోడి వరాళులన్ శ్రుతుల్, మేళనచేసి తాల్గరఁగ వేఁడుగనీపయి సత్కృతుల్ సదా, బాళినిరంగు రక్తిఁ దగ బాడుదు శ్రీకర రాజశేఖరా. 90

చ. సరసకలాకలాప విలసత్కవివర్ణ్యమహాద్విలాపసుం, దర కరుణారసార్ద్రసముదారకటాక్ష భృదీక్షణాతి భా, సురముఖమంగహాస పరిశోభితహర్మ్యవిరాజమానస, ద్వరగృహ వాకతిప్పపుర వాస! మహేశ్వర రాజశేఖరా. 91

చ. గురుతరభక్తి భక్తజనకోటి నితాంతము సేవసల్పఁగాఁ, బరమకృపామతిన్ దగుశుభంబులొసంగి యభీష్టసంపదల్, గురియుచు బార్వతీపతినిఁ గూడి సుఖించుచు వాకతిప్పమం, దిరమున నిల్చి పొల్చు నగధీర మహేశ్వర రాజశేఖరా.

చ. ఘనుఁ డతినీచుఁ జేరి మెలఁగన్ ఘనమంతదొలంగు నీచుఁ డా, ఘనునెడ బాయకున్కి ననఘాఘున

మొందు నిజంబు నావచే,తను శిలలెన్నియో జల
ధి దాఁటును సూత్రము సూనరాజితోఁ, బనుపడి
యుత్తమాంగమున భాసిలు శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ. త్రోవఁ దొలంగి దుర్గతులఁ దూగి వధూజన
మోహమద్యముఁ, ద్రావి ప్రమత్తుఁడౌట వి
తతంబగు సంసరణాటవిఁ సదా, తా వసియించు
మూఢుఁడు కదర్యజనన్మృగరాజుచేతఁ గో,ల్పో
వుటలుంగ లేదు నతభూరికృపాకర రాజశేఖరా.

చ. శతధృతివ్యాసవాదుల కసాధ్యము నీదుమహాత్వ
మెన్న, దు,ర్మతులకు మా కశక్య మనుమాట లి
కేల భవన్నుతిఁ బల్కి,త్రత పరిగాఁ దలంచెద
సుధారసమానుటచే సురల్ గుశ, ప్రతతిఁ బవి
త్రనాఁటగని భక్తజనాదర రాజశేఖరా. 95

చ. జనకుఁడ నీవె శంకర నిజంబు ధరాధరరాజపుత్రి
మ, జ్జనని ఫలాదంతులు సారకృపామతులైన
మీరు నెం,చిన తనయుండనౌట నుతిచేసితి
తప్పులు గాచి ప్రోచి భూ,జననుత భక్తిముక్తుల
నొసంగుఁడు శ్రీకర రాజశేఖరా. 96

చ. సురుచిరసత్యవోలుకులజుండను వేంకటరాయపు
త్రుఁడఁ, ధరణిని సుందరాహ్వయుఁడఁ దద్దయు
మంత్రివరుండ శాంకరీ, వరపరిలబ్ధసారమ్మృదు

వాక్కలితాతతగీతసాహితీ, పరిచయుఁడన్ భవ
చ్చరణభక్తుఁడ శ్రీకర రాజశేఖరా. 97

ఉ. సమ్మతిమీఱ నీశతకసారము గోరి పఠించుచున్న
వా, రిమ్మహి వస్తువాహనమణీభధరారమణీయ
భోగభా, గ్యమ్ములనొంది పొందికల నారవితార
కముల్ సుఖించి నిక్కమ్ముగఁ బుత్ర పౌత్రులను
గాంత్రు మహేశ్వర రాజశేఖరా. 98

ఉ. మంగళమందు మానిజనమానితపాదసరోజ నీ
కిదే, మంగళమందుఁ గావ్యరసమార్దవగీతవిలోల
నీకిదే, మంగళమందు చారుతరమంజులసత్యసు
భాష నీకిదే, మంగళమందు సాధుజనమానససం
చర రాజశేఖరా. 99

చ. హర గిరిజామనోహర సురాద్రిశరాస మహేశ
సాంబ శం, కర పరమేశ్వరా గరళకంధర భూత
పతీ మహానటా, సురగిరిచాప భూతిధర శూలి
గిరీశ భవా మహేశ్వరా, పురహర దేవదేవ పరి
పూర్ణదయాకర రాజశేఖరా. 100

శ్రీ రాజశేఖరశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

శ్రీ కృష్ణలీలల దెల్పు నీశతకము మాతండ్రిగారి చిరకాలమిత్రులును విజయనగర సంస్థానాస్థానపండితులు నగు శ్రీమాన్ ముడుంబై వేంకటరామనృసింహాచార్య స్వాములుగారిచే రచింపఁబడినది. వీరు సజీవులై విజయనగరమునందే యుంటున్నారు. శ్రీకూర్మముదగ్గఱి వంశధారానదీతీరస్థమగు అచ్యుతపురి వీరిజన్మస్థానము. ఈ మనోహరమగు శతకమును శతకసంపుటమునఁ జేర్చుటకు వీరు అనుజ్ఞదయచేసి నందులకు కృతజ్ఞులము.

ఇట్లు,

తండయార్పేట
చెన్నపట్నం.
16-4-26.

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరంగేశశతకము.

సీ. శ్రీరుక్మిణీదేవి చెలులతోఁ గూర్చుండి
ముచ్చటింపుచుచుండ వచ్చినీవు
సడియుడిసి సరవి సన్నఁజేసి కనులు
మూసిన ముదితయు ముసిముసినగి
చేతులఁదడిమి నెచ్చెలులార గోవర్ధ
నాచల కషణాకిణాంక కఠిన
తరము లివి కఠినస్థలులకే తగునన
నీ నవ్వుఁగనుఁగొని నెలఁతలు సన
గీ. నానె నిజమని చనుమొట్టలంట నీదు
చాతురి నుతింప మాబోటిజనుల కెటుల
నలవియగునని నీకు జోహారొనర్తు
వీతభవతృష్ణ రంగేశ వేషకృష్ణ. 1

సీ. అడుగు హారంగెల్ల జడజాతముల కిచ్చి
జంఘుల సొంపుల శాలిగర్భ

ములనింపి తోడఁలసొంపు లనఁటుల కొసంగి
కౌను డాల్వెలి జడ కానికిచ్చి
బాహుల నిగ్గు నిబ్బరమెల్ల మన్నుమో
సెడు ద్విజిహ్వునకిచ్చి జిగిమొగంబు
సొగసు గురుద్రోహి యగువానికొసఁగి మై
చాయ పయోవాహ సమితికిచ్చి
గీ. యిది తెలియఁబో దెవరికని మదిఁ దలంతొ
తగదుసుమి నన్నుఁ గావక తక్కితేని
రవ్వసేయుదు నిది గట్టి రచ్చఁబెట్టి
వీతభవతృష్ణ రంగేశ వేషకృష్ణ. 2

సీ. నెరివిరిసరులు నీకురులు బట్టెనుగద
మణికిరీటమున నీమస్తకంబు
కా కట్టిబడియెగద రతనపుంబాహు
పురులు నీజిగి బాహువులనుగట్టెఁ
గద నీ వెడఁదఱొమ్ము గమలామహాదేవి
యాక్రమించెనుగద యవనిధరము
సుధ వేగఁ దెమ్మని సురలు నీవీపున
మోపిరిగద యెంత మోసపోతి
గీ. వకట యిటువంటి నిన్ను వేదాంతములు స్వ
తంత్రుఁడ వటంచుఁ బలికిన దారిఁజూడ
నర్థభేదంబు గనపడు నయ్యమాకు, వీత... 3

సీ. చల్లనితావులు చల్లు మేల్మల్లెమొ
గ్గలదండ లురమునఁ గ్రమ్మి విరియ
ఘుమ్మని వాసనల్ గ్రమ్ము గులాబీవి
రులసొంపు నెరులపెంపు లలరింప
ధగధగమనీవి జిగి గొను నూనూగు
మీస మత్తరుపూఁత మెఱుఁగుపీన
నున్నగన్పడ దువ్వ జున్నను వెడలి ము
త్యంపుచౌకట్లడా లలవరింప
గీ. బల్కుసుంబాహొరంగు నిబ్బరపురంగు
లీను సన్నంపుదువ్వల్వఁ బూని నీవు
సఖులతోఁ గూడి క్రీడించు జాడఁ దలఁతు, వీత.

సీ. మాతల్లి వైదర్భి మమత నీగుణగణా
ములు బలుమారు బుధులవలన వి
ని దినదినమునకు మదనుని వెతలను
గని నీదుభావముల్ గాంచి మదిని
సొగసున కుప్పొంగి సొక్కుచు మాటికి
మ్రొక్కుచుఁ దాలిమిఁ దక్కుచు నహ
హా యిట్టి ప్రాణేశుఁ డబ్బునా నావంటి
నెలఁత కటంచుఁ గన్నీరొలుకుచు
గీ. నెచ్చెలులకైనఁ జెప్పక నిజశరీర
మెల్లఁ జిక్కఁగ నిలువెల్ల వెల్లఁబారె
నెంతమోహనమూర్తివో యెఱుఁగమయ్య, వీతభ.

సీ. గందంపు మైపూఁత గనిసి జాల్కొను లేత
చెమ్మట లేమొకో చెలియ కిపుడు
కమ్మతెమ్మెర వీవ గ్రమ్మఁ గందినరూపు
కనుపట్టు నేమొకో కాంత కిపుడు
అరరంజినెరచాయ లడరెడు వేడిమి
వెలిమారు టేమొకో వెలఁది కిపుడు
కాటుక కన్నీటఁ గరగి జారిన తేట
చూపట్టు నేమొకో సుదతి కిపుడు
గీ. అన్నిటికి నేడు చెలులార చిన్నవోరొ
యనుచు నాసామి నిను మనమందుఁ దలఁచి
కుందు రుక్మిణిఁగని జాలిగొనిరి చెలులు, వీతభవ

సీ. వెలిదమ్మిపూరేకు తెలిడాలుగల వాలుఁ
గనుదోయి రేనిద్రఁ గాంచమరచె
మృదుల కేతకిపత్ర సదృశమౌ నెమ్మేను
హంసతూలిక సెజ్జ లంటమరచె
నిండుచందురునిపై దండెత్తు నెమ్మోము
మృగనాభితిలకంబు సొగసు మరచె
తేఁటిమై చకచకల్ దాటు చక్కనికురుల్
గడిదేర గుడిగొమరముడుపు మరచె
గీ. వినుడు చెలు లిది గోపాలు విడనిజాలు
యకటకట యేమిబోధింతు మనుచుఁ బలుకు
చెలిపలుకు వించు రుక్మిణి సిగ్గుగాంచు, వీత...

సీ. పైదానవా నీదు భావంబు దాచఁగాఁ
దగదు నాతల్లి నీదానవమ్మ
నీవెత ల్లని నీరునిల్వగా నుంటినే
తేట తెల్లముగాఁగఁ దెలుపుమమ్మ
నీకు నాకును మనంబేక మే గదవె స
న్నెఱుఁగవా యిటు దాచనేలనమ్మ
ముగ్ధ లెంతఱు లేరొ మొగమోటమెుందరో
యీరీతి మే మెందు నెఱుఁగమమ్మ
గీ. తరుణి నీనోటఁ బలికింపఁ దరముగాదె
తెలిసెఁ గృష్ణునిపైఁ గోర్కి కలదుగదె య
టన్న వినుదాని సిగ్గన్న నలవిరన్న, నీత... 9

సీ. మొగమెత్తనీని యీ తొగటేని నులుకింపఁ
దొయ్యలి వేనలి దువ్వవలదొ
నడువనీయక రోసపడు వంచ నెడలింపఁ
జెలువధారావాటి మెలఁగవలదొ
పలుకనీయకఁ గాయు చిలుకల నులికింప
నతివ మైసాంకవం బలఁదవలదొ
చూడనీయక కోల లాడించు మరుఁ డుల్కఁ
దెరవ కుంకుమబొట్టు దిద్దవలదొ
గీ. యేమి తెలియని చెలివిగా కేము నేగి
జేయుదుమటె యటన్న నెచ్చెలుల కువిద
యుత్తరంబీదు నినుఁబట్టి యుడుకుపుట్టి, నీత...

సీ. పున్నమరేతేని వెన్నెలల్ తిన్నగా
నేల నాడుదవమ్మ బాల రావె
కేళికావాపికాకూలమ్ములనుజక్ర
ములఁ గవగూర్తము ముదిత రావె
చంద్రుని కాంతిచే సగమైన చుక్కల
గణియింత మిప్పుడు కాంత రావె
యాణోన్న మనచకోరాళి కాకలిదీర
లేవెన్నె లిడుదము లేమ రావె
గీ. యనుచు లాలించు చెలు లిటు లనుడు వినుచు
వత్తు రానను మాను కోపంబుబూను
రమణి నినుమదిఁగూర్చి విరాళిఁజేర్చి, వీత...11
సీ. పలుమారు పిలిచినఁ బలుకదు బింబోష్ఠి
యగుటచే నేమొకో యతివలార
నెమ్మోము జూపదు నీరేజమృదుపాద
యగుటచే నేమొకో యతివలార
పాడదు పంచమధ్వనితోఁ బల్లవపాణి
యగుటచే నేమొకో యతివలార
నగఁగుల్కు మనతోడ నగదు కోకస్తని
యగుటచే నేమొకో యతివలార
గీ. యనెడు చెలిపల్కు శుకపిక వనజవైరి
చంద్రికావ్యాంజకంబయి చెలియ కకట
కఠినతరమయ్యె నినుఁగూర్చి కాకఁజేర్చి, వీత...

సీ. చుట్టుజరీమేల్కుసుంబంపురంగుస
　　న్నంపుటోణీపింజెనాగరికము
మీఱ సగమువిప్పి మేనఁగప్పి మిగులు
　　సగమును పింజపాటుగను సవ్య
గళపార్శ్వమంటి లేఁగాలిపత్రమువంటి
　　వీపున జీరాడ విడచి మడమ
లనుదొట్టుపంచకట్టునమణిమయము
　　లగుపాదుకలనంటి యంటనట్లు
గీ. వెలయు లీలావిహారంబు సలుపు నీవు
　　మోహమునఁ గన్నులంగట్ట ముదిత దిట్ట
　　తనము విడనాడు ననుగావుమనుచు నేఁడు,సీత.

సీ. అపరంజియుట్ల ముత్యాలబల్కంటితో
　　నంటి తరతరము నమరుచును జి
లుగు కెంపులరవ జెలువుగిలుక సరులు
　　చంద్రహారంబులు చాయమీన
మేన గంధములంది జానుగా నోరగా
　　ముడిచిన వెగముడి మొల్లసరుల
దట్టముగాఁ జుట్టి దానిపై శిఖిపింఛ
　　మలరిచి యమునావనాంతరమున
గీ. మెలఁగు నీమురళీగాన మృదులరీతి
　　నాతి వినురీతి భ్రమియు నరాతియగుచు
　　మదనుఁ డెదఁ గ్రాచఁ బువుటూచ లెదిరివీచ,సీత.

సీ. నెమ్మోము చెలియయ్యె నీరజవైరి వి
రోధింప నకట సరోజతతియు
నైనను గనికరమూనదు మరి నేరి
తోడ నేస్తముగట్టు తోయదంబె
శిఖిని బ్రేరేచి దాఁ జీదరఁజేయు స
మీరమైనను హంసవారమైన
నయయొ ధైర్యము చెప్పునది లేక మీఁదికిఁ
క్కిలి తాఁ కారులై గనియసాగ
గీ. సామి వైదర్భి నిను మానసమునఁ దలఁచ
మిత్రులె శత్రులైరి తచ్ఛత్రులెటుల
మిత్రులగుదురు చాలు నీమీఁది ప్రేమ, పీత.
సీ. తలిదండ్రులకుఁ దెల్ప ఫలసిద్ధి యగుఁగాని
పరిభవింపుచు లజ్జ పలుకనీదు
ఊరకే పరిహాస మొనరింతు రక్కట
చెలులచేఁ జెప్పింప నలవికాదు
యిది చెలుల్ గ్రహియించి రేమొకో రుక్మితోఁ
దెలిపిరా విఘ్నంబు గలుగఁజేఁయు
నూరకుండెదనన్న ఘోరాశుగములచేఁ
గ్రాచడే పూవుసింగాణిజోదు
గీ. అన్న చేదీశ్వరునికివ్వ నన్నుఁ దలఁచె
నెటులనుండునో యిఁక దైవఘటన యనుచు
నకట మదిఁగుందు నినుఁగోరి నాయొయారి, పీత.

సీ. కృష్ణాయనుచు ముద్దు కీరంబుఁ బలికింపు
మంచుఁ జెల్మిని చెలి ననునయించు
నల్లనివాని నీ నాతిమోహించెనే
యని నవ్వుచెలియపై నలిగి చూచు
గొల్లలేమాదురో కోమలి వెన్నదొం
గను దెచ్చునని నవ్వఁ గనలియుడుకు
వికటంబులకు నేమి వెలఁదులారా నన్నుఁ
జీదరించకుఁ డంచుఁ జెలులఁబల్కు
గీ నౌర నాస్వామి నిను మానసాబ్జమందు
నిలిపి నీసుగుణంబులె తలఁచుగాని
వేరె యొకమాట వినదు నిందారఁ గనదు,వీత.

సీ. మోము చందురునంటె ముంగురుల్ శ్రమవారి
గురిసి కార్మొగు లనఁ గొమరుమిగుల
మూర్పు నెమ్మెరలచే నుదికి కెందలిరాకు
వంటె వాతెర వసివాడుజూప
ముఖ వాసనాలోభ మునఁ గ్రమ్ము భృంగసం
తతి నాసగ్రాచఁగాఁ దలఁగిపోవ
మైదట్టముగఁ బూయు మంచిగందము పరి
తప్తమై తుకతుక ధ్వనుల నుడుక
గీ. సఖులమరపించి మదిలోన సంభ్రమించి
విడనితమి సాయమూని ని న్వెతుకఁబూని 17
విపినములపొంత కలకాంత వెడలె నంత, వీత

సీ. తుమ్మెదల్ జుమ్మని గ్రమ్మ దెమ్మెరలు
దుందుమ్మని గమ్మపూదుమ్ముఁ జిమ్మ
కమ్మవిల్దొర నల్మాగమ్ములఁ గ్రమ్ము న
మ్ములజడి యలజడి కలవడి తుద
నెదయదలు చిలుకరొదలు కలవలింపఁ
గోయిలమూఁకలు గొండకూక
ల బలుధ్వాకల యొడల వెడలుకాకల
కాకలకంఠి చికాకు పడుచు
గీ. ధృతివిడుచు తడబడుచు నేగతి నంచు ను
పాయమెఱుఁగ కపాయము బాపనేర
దకట చెలినేలఁదగదేమి యపుడె సామి, వీత...

సీ. మంజీరశింజాసమూహాహూతకలహంసి
గదలనీ నన్నట్లు కాళ్లఁ బెనఁగ
బహువర్ణసుమరజఃపటలచిత్రితకీర్ణ
కేశబంధము కేకిఁ గేళిసేయ
నవనవోదిత్వరోష్ణవిసర్పినిశ్వాస
మలరుజొంపములసొం పవఘళింప
నతికజ్జలమిశ్రితాశ్రునిమ్నగకుచా
భోగఘట్టమునుండి పొంగిపార
గీ. నిను వెతుకఁగోరి వనిఁజేరి ననఁ గటారి
దారి నారినెగయుపూలఁ గోరి దూరి
శౌరియని తల్లడిలు మాయొయారి యోరి, వీత

సీ. మొగమె త్తనీదాయె వెగటుతమ్ములపిండు
పలుకనీదాయె రాచిలుకదండు
గళమె త్తనీదాయె గండుకోయిలదాక
పొలయనీదాయె వే పోకుమూఁక
చేయె త్తనీదాయె చిగురుటాకుబిడారు
కాంచనీదాయె వేఁ గల్వబారు
తలయె త్తనీదాయె మలినాళిరింఛోళి
కదలనీదాయె దుర్మదమరాళి
గీ. కలికి గిరివడి గిరిజడి కాకపోక
నిలువలేక యనోకహ నిబిడకేళి
గహనకుసుమపరాగశర్కరలదరల, వీత... 20

సీ. నిండారఁ గాయు రేయెండవేడిమిఁ గ్రాఁగి
పదము లెట్టగనీని పచ్చికప్పు
రపుదిప్పలను జెప్పరాని నొప్పి ధృతిద
ప్పి విరాళిఁ ద్రోవదప్పి బలుదప్పి
గొని చివురుల మంటలని దేఁటులను పొగ
లని దెమ్మెరలఁ జిమ్ము ననలధూళి
కణముల విస్ఫులింగములని తలఁచి
హా వనవహ్ని చుట్టెడు ననుచుఁ దేఁటి
గీ. రొదలు వినుచు ననలకీల రొదలెయనుచు
జడుపుగొనుచుఁ జెలియ పైకి వెడలు తెరవు
గనుచు నకటకటా యెంత గ్రాఁగెఁ గాంత, వీత.

సీ. గడిసి పైనుండు తుమ్మెదపిండ నెడినల్ల
 ని దిరిసు దొడిగి బల్మోదలు మొదలు
కొని బ్రాకు దీవియ లనెడి డబ్బాడవా
 ల్బిగియించి విరహుల బీరమడఁచు
మావులపేరి యమ్మరుని బందీకొమ్మ
 లనుకైల చివురాకులను సనీల
గరపుకాల్బెట్టు చిచ్చురకీళ్లు చెవిరంజి
 కపు బలుగుడకలు గలుగు పికము
గీ. లను దుపాకుల నెగయింపఁగను వెకలెడు
జోడుగుండ్లన కణకణలాడు కనులు
గనుచు మదినెంత వలవంతఁ గనెర కాంత, వీత.

సీ. తనదు కెంగేలుగవనుగని చివురుల
 ని గవయు కోయిలలగముల తన
నెమ్మోము తమ్మియనిదలఁచి గ్రమ్ముతు
 మ్మెదలను తన కెంపు పెదవి బింబ
మనివచ్చు రాచిల్కలనుతన కీల్జెడ
 ఫణియనిబర తెంచు బర్హిణముల
నారామ మేనేల దూరితినను దూరు
 నన విలువవిభూషణములు చిక్క
గీ. బడిన ముత్తెంపుసరులును బారదోలె
గాక లేకున్న నేమానో కలికిమిన్న
మీఁదెఱుఁగదయ్యో భామ నీమీఁదిప్రేమ, వీత.

సీ. బంగరుమెఱుఁగుదు వ్వలువతోఁ బిక్కల
దాఁక జీలాడు నిద్రాహారంగుఁ
జేతులతోఁ గెంపువాతెఱతెలిగప్పు
చిఱునవ్వుతో దోవచెలి చెలువము
దిగిచికొన్నట్టి నెమ్మొగముతో నీలంపు
దిమ్మల నిరుక్రేవ దిద్దినట్లు
దొడరు వెడఁదరొమ్ముతో నవలామూక
బోడువ మరుం డొరవెడలిచిన క

గీ. టారి జిలుగుమిటారపుటాగుతోడఁ
గన్నులనుగట్టి యావెన్కఁ గానరాక
నింతినలయింప నిచిత్త మెట్టులొర్చె, పీత...

సీ. చనదు ననువిడచి జనఁగ నిలునిలుము
నినునెనరున సామివనుచు నమ్ము
నొని మదినలజడి గొనివెడవిలుదొర
విడచునన జిలుకుజడికిజడిసి
కలువరాయనికిఁ గోయిలలకుఁ దెమ్మెర
లకుఁ జిలుకలకు......నొదు
గవలసె నిఁక నను గవయకున్నఁ దాళఁ
జాల నీయాన వేయేల ననుచు

గీ. విరిబోదలబారు వేమారు వెతకఁజేరు
వెతకి వేసారు నొకమాఱు విధినిదూరు
వెలఁది నీతీరు గనఁగోరు వెతలమీఱు, పీత

సీ. తళుకుటనంటి బోదెలలోన తననీడ
గని యబ్బితివటంచుఁ గౌఁగలించు
కమ్మపూటీరాల నెమ్మిపింఛముఁగాంచి
డాగెదాయనివేగ డాయనేగు
విరిసంపగులసొంపు నెరికగా మదినెంచి
నాయాన నిలుమంచు డాయఁబోవు
నగిసె పూనెరివిప్పు జిగినీదుమెయిగాఁగ
మదినెంచి భ్రమమించి గదియఁదొడరు
గీ. భ్రమవదలి మరల భ్రమియును భ్రమిసిభ్రమియు
నొక్కగడె భ్రమవదలక యుండు చెలువ
పొలుపు నలపుగోలుపుతలఁపుడులుభ్రమిఁక వీత.
సీ. నెచ్చెలియొకతె యన్నెలతగాకయంత
వెతకివేసారియో వెలఁదులార
వేగరారమ్మ యేమోగాని మనబాల
యిచట లేదమ్మ నేనేమినేతు
ననిపల్క నింతింత యనరాని దిగులుబ్బ
నందఱు జనుదెంచి యచటనచట
రోయుచు నటఁ గల్వరాయని రాబాట
నడుగుఁ జెమ్మటడాగు లగుటఁగాంచి
గీ. యివి మిటారియడుగు జిన్నెలి క్కారవున
నతివ కేళీవనము జేరెనన్నరయోఁత
మోసమని తల్లడిల్లి రామ ఊత్రాల్ల ృత... 27

సీ. చలువ రాఁగాబాట జనిపువ్వుఁదోఁట జ
వ్వని నచ్చుటచట నవ్వనితలెల్ల
కమనీయవాసంతి కాకుంజపుంజంబు
లను గుంజదళిపుంజలలితచూత
కలితకాంచనదోలి కలవలమాన మా
రుత మందగమన చారుతర సముప
రాగసైకతముల రతిఁజేనిక త్తళా
లి గొలగొలలబోలుపగు నెలవుల
గీ. వెతకుచు లతాంగిఁగానక వెఱపుబోఢమి
గడమిగులు దల్లడంబుల నొడలుబిడలు
పడఁగఁబడుపాట్లు మాబోంట్లు బలుకుటెట్లు వీత
సీ. కనుఁగొనలెవ్వడలు వెచ్చనినీరుపయిజారి
తళుకుఁజెక్కుల ధగద్ధగలుమాన్ప
విరిదుమారమున ధూసరమైననెరిగప్పి
మోముమిటారంబు మోటుపరుప
జారుపయ్యెదనంటు చలువకాటుకడాగు
గుబ్బచన్గవనీటు గొదువసేయ
తనువంటి చిమచిమ మ్మనుగెందలిరుటాకు
వెగరుటావిరిమేని జిగియడంప
గీ. తెమ్మెరలు రేచ పొగలయిదేంట్లుదోఁచ
భగ్గుమను మెట్టుదమ్మిపూటగ్గిడాయు
చెలిగని సఖుల్దటాలున నలమికొనిరి,వీత... 29

సీ. అమ్మమ్మ యెంత సాహసము జేసితివమ్మ
యిఁకనిను నమ్మరాదెంతమాట
దెచ్చితివమ్మ యిత్తెఱఁగులేనాఁడు మే
మెఱుఁగ మేవెతకెద మేమిదెలసు
మముఁగికరించి యామనియను పులిబొంచి
యున్న యీవనికి నిన్నొంటి దెచ్చు
వలవిరిసింగాణి గలజోదునకు నీయు
సురు దగలకపోదు సుదతి గదలి
గీ. వేగరావమ్మ నీమనోవిభుని దెత్తు
మమ్మ యిది నమ్ముమమ్మ మాయమ్మ యనుచు
సఖియ లిటుదూర చెలిబిక్కఁజరిచె నౌర వీత...

సీ. మొలకగాడ్పులకాక చెలిమోము ఘుమ్మనె
పన్నీరుచిలుకరే పడఁతులార
పూఁదేనె తుంపరల్ పొలఁతికన్నులదూలె
ననుబైఁటనొత్తరే వనితలార
యనఁటి వేడిమిదాకి వనజాక్షి మైగందె
వేగమంత్రించరే వెలఁదులార
యలరుటీనికలు నెచ్చెలి పాదములఁజొచ్చె
మెల్లనదియ్యరే మెలఁతులార
గీ. మనము చెలిమిన్న నీవట్ల గనకజన్ను
నకట మఱియెంత మోసమానోయటన్న
చెలుల కలవిలలట్టె నీవలనఁబుట్టె, వీత... 31

సీ. ఔర వాతాంకూరహతక మాసఖియ మైఁ
గందించెదా యని గసరువారు
శుకమ మాసకియపై మొక మెట్టనగఁ జేసి
బెదరించెదా యని గదుముువారు
కోయిలా తుదకు నీ కూఁతఁబట్టుట చెలి
నలికింపనా యని యాడువారు
తుమ్మెదా దుశ్శకునమ్ము కోమలి నేఁచఁ
దొఁగరితివా యని దూరువారు
గీ. త్రోవఁబడు పుప్పొడుల దవ్వ దుడుచువారు
జళుకుఁ గొనవలదని చెలిఁ బలుకువారు
నైరి సఖులెల్ల లలన నిన్గోరుకతన, వీత... 32

సీ. పువుటందలములోనఁ బువుఁబోణినుంచి మో
తపడంతు లంత మ్రోతలనడంచి
తత్తరంబుగ నెత్త నత్తఱి బిత్తఱి
యొకతె ముందేగి భీతోచితోప
చారోపహారంబుఁ గూరిచి తెచ్చి య
త్తోయజాక్షికి దిగదుడిచి పార
వైవ బిరాలున వనితలు చెలి నంద
లము డించి యెలమి కల్వదొరచట్ల
గీ. పొట్లవెంబడి మెల్లన మేడఁ జేర్చి
చలువ లెన్నేనిఁ గూర్చి రచ్చంచలాక్షి
కౌర యిటువంటివింత లెందైనఁ గలవె, వీత...

సీ. హారముల్ బరువాయె నన్నంబు వెగటాయె
చెలులపై యలుకాయె చీదరాయె
తలఁపులు మెండాయె వలపు మిక్కుటమాయె
చలువలు సెగలాయె నలసటాయె
నిముసమే యుగమాయె నెమ్మేను సగమాయె
నిలువు లేదాయె బ ల్సొలపులాయె
కన్నీ రొలుకుటాయె కలవిలపాటాయె
వెఱపు మోపాయె మై వెల్లనాయె
గీ. మరునిపగలాయె వగలెల్ల మంతమాయె
వలచుచెలి నిటువలె వెత గొలిపి తౌర
సరసుఁడవు లేర నీమేలు చాలుఁజాలు, వీత...

సీ. ఇప్పుడె బంగరుదుప్పటి వలెపాటు
తోఁ దళుక్కుఁగన్నులతో వలంతి
నగవలరేడు ముద్దుమొగముతో నెలమికాఁ
డిటవచ్చెనమ్మ దన్నింతజూచి
గడుసిగ్గునను పరుగిడు నన్ను వెన్నంటి
పడి కౌఁగిటనుబట్టి తోడనిడికొని
చెక్కుముద్దాడి చురుక్కున నామోవి
నొక్కి చొక్కించి దాఁ జొక్కిచొక్కి
గీ. యొచటి కేగెనో కానరాఁ డేమిసేతు
నకట కలయని తోఁచుఁ గాదనియుఁ దోఁచు
నంచు వలవలఁ గన్నీరు నించుఁ జెలియ, వీత...

సీ. ఏమరి యేనున్నయెడఁ దటాలున వచ్చి
మోహనాంగుఁడు కను ల్మూసినట్లు
మూసిన నెఱిఁగియు ముదిత నొచ్చెనొ విడు
విడుమమ్మ యనుచు నే వేడినట్లు
వేడిన మారెల్లుతోడఁ బ్రాణేశుండు
విడక పేరేమని యడిగినట్లు
యడిగినఁ దెలసి యూనౌనంచు నగి వీడి
తటుకునఁ దల్పోర దాగినట్లు
గీ. దాగి కడకేగునెడ నన్ను దమ్మిరేయ
నొచ్చు వగసేయ దయఁ గౌఁగి లిచ్చినట్లు
నెలఁత కలవచ్చెనంచుఁ గన్నీరునించు, వీత...

సీ. అచ్చుగా నీరూప మంతయుఁ బొడకట్టి
ముకురభావము జూచి మోహమొందు
నొంది దిగ్గున లేచి యూరకే చీకాకు
పడి నెచ్చెలులపైకి వెడలఁదోలుఁ
దోలి యద్దపుఁదల్పు లోలి బిగించి పై
పట్టుతట్టపు తెరల్ బారుసేయుఁ
జేసి యాభావంబు చెక్కులు ముద్దాడి
కడుఁ బ్రేమ బిగ్గనఁ గౌఁగిలించుఁ
గీ. గౌఁగిలించి యొకింత లోఁగరగుఁ గరిగి
పల్కవేమను ననిపల్కు నుల్కులేమి
కక్కటక్కట చెలి వెక్కివెక్కి యేడ్చి. వీత...

సీ. కూసెదు కనుబెట్టి జేసెదు చాలవో
కాకితాపులు నీకు కోకిలంబ
అఱచెదు మొగమెత్తిపఱచెదు తెలియదో
త్రుళ్లు మీవారిసంకెళ్లు శుకమ
యార్చెదు ఱెక్కలల్లార్చెదు వోరుకునో
కాంచనం బింతైన చంచరీక
గ్రమ్మెదు విరిదుమ్ము జిమ్మెదు గానవో
చిలువవాచిచ్చు దక్షిణసమీర
గీ. రామ ఘనసాంకవామోద హేమగాత్రి
కాలఫణివేణి మాచెలిగాఁగ నెఱిఁగి
తొలఁగ మేలని రపుడు నీచెలియ చెలులు, సీత.

సీ. సత్వసంపత్పూర్ణజనమైన వెలిదీవి
మఱికొంత తేజంబు నెఱపినావు
దివిషదీశానాత్మభవసామ్యసంప్రాప్తి
జనులు సోయగ మెన్న నొనరినావు
తతసహస్రకరక్రతాపంబు చల్లార్చి
యత్యగ్రనాభిఖ్య నలరినావు
కరపుష్టి కైలాసధరమందుఁ జూపి యా
ముక్కంటితల కాలఁ ద్రొక్కినావు
గీ. కనుక నిను గావణున కెక్కు డనఁగవచ్చు
నోనిశాచరరాజ యనూనతేజ
యనుచు శశిదూరుఁ బలుమారు నతివబారు, సీత.

సీ. పలుగాకిమూఁకలోపలఁ బుట్టి పెరిగి బ
  ల్గండుమీఱినది నీ కాల్బలంబు
పుడమి నాకులపాటుఁ బొరలించిగద మధు
  నాయకుండు నీదండనాయకుండు
గాను గాడించినఁ గాని పీడదుర యా
  తోంటిగుణంబు నీతుంటవిల్లు
మధువెల్లఁ ద్రావి మైమ స్తెక్కి తిరుగు మే
  త్తేలు రా నీదు చండాలినారి
గీ. సోకునరదంబు రేఁదోఁచు చోదకుండు
గరచును గుర్రాలు విషజాతి గద నిడెంబు
భళిర తగు తగునని మారుఁ బడఁటిడూరు, వీత.

సీ. హరుకంటిమంట నిన్నంట నీమామ యా
  వనజారి యెక్కడ వ్రక్కలయ్యె
నీకు సేనానియై నెచ్చెలియై ముందు
  నడచు వసంతుఁ డేయడవిఁ గలసె
నిలువెల్ల సార్థ్వా నెలుగొందు నీచేతి
  తుంటవి ల్లెచ్చట దునిసిపడియె
మొనసి నగంబులైనను పెల్లగించు నీ
  చలపాది పవనుఁ డెచ్చటికిఁ బఱచెఁ
గీ. దొలఁగు మిప్పరికరమున గెలువలేవు
పొలఁతి కోర్కాగ్ని పాలయిపో కటంచు
మగువ రెంచివచించి రమ్మరుగుఱించి, వీత... 41

సీ. ఎలుగెత్తుమాత్ర కోయిలపోఁడుఁ దొలఁగించి
పెన్గొప్పునను శిఖిపింఛ మడఁచి
మొగమెత్తి హుమ్మని తొగతేని వెలికొత్తి
నవ్వుచు రేయెండ క్రొవ్వడంచి
పల్కులధాటిచేఁ జిల్కగుత్తాల్ నిల్పి
చూచి ఫూములక్కల సొంపడంచి
ముడిబొమ్మలిడి కేలి వెడవిల్లు దునుమాడి
వేడియూర్పునఁ దేరు వెక్కజొనిపి
గీ. శ్రీమగతి మాలతాంగి నిన్ బిలుకుమార్పు
నని యెఱుఁగవాక్కొ యెదిరితి వైన నేమి
తొలఁగుమని మరుననిరి నీచెలియ చెలులు, వీత.

సీ. ఎగసి కో యనుచు కెంజిగురాకుబల్లెంబు
లంటి కోయిలబంటు లసరి నడువ
నలుగడ లెవ్వడదమ్రోతలనిండ నురువడి
వసరు తేజిపోఁజు ముసురుకొనఁగ
నలరుదుమ్ములు గ్రమ్ము నడుగుమట్టుడులతో
తుష్పేదకాల్దండు దొమ్మిసేయ
రేరాయువలినిగ్గు వీరపాణపుమస్తు
మొనసి వెన్నెలపుల్గు మొనలుదరుమ
గీ. రాజు ఋతురాజు సూరెలరాగ గాడ్పు
టరదమున వచ్చు మరుఁగాంచి యతివ సొమ్మ
సిలె నకట నీయుపేక్షచేఁ గలిగె నింత, వీత...

సీ. గంబురాపొడి జల్లి కలువరేకులు తెచ్చి
యువిదకందోయిపై నుంచెనొకతె
మోటురేకువదల్చి మొగ్గతమ్ములు తెచ్చి
చెలియపాలిండ్లపైఁ జేర్చె నొకతె
కప్పల్ల దిగనూడ్చి కలువకాడలు తెచ్చి
సుదతిదండలనిండఁ జుట్టె నొకతె
కలికపుప్పొడియూది కదళిపత్రము దెచ్చి
కనకాంగివీఁపుపైఁ గ్రమ్మె నొకతె
గీ. కొమ్మ లిటుచేయుచలువలఁ దెమ్మదేరి
వెలఁది యొక్కింత కనుదోయి విచ్చి చూచె
నిను వలవనేలొ యీవెత ల్గనఁగనేలొ, వీత...
సీ. తనవారు దను చేదిధరణీశునకు నిత్తు
రనియుఁ దన్నిశ్చితమౌ ముహూర్త
మవ్యవహితమయ్యె ననియును దెలిసి లో
నుప్పొంగు వెతలు పైఁ గప్పికొనఁగఁ
దలవంచి మదిఁ గొంతతడవు విచారించి
చెచ్చెర నపుడొక చెలియచేత
కార్యనిర్వాహణవికస్వరచిత్తు న
నున్నత్తు హరిభజనోపయుక్తు
గీ. నెంచి విప్రకుమారుఁ బిల్పించి తెలుపు
నవి యొఱింగించి నీమ్రోల కనిపెనుగద
మాఘ్య మెందులకేగెనో మగువ కపుడు,వీత...

సీ. మోహనాకారు నెమ్మోము గన్గొని సొక్కఁ
భాగ్య మీనేత్రముల్ బడయునొక్కొ
సారసాక్షుని పాదసరసీజములఁ బట్టు
భాగ్య మీహస్తముల్ బడయునొక్కొ
కమలేశుచేఁ దాళి గట్టించుకొనునట్టి
భాగ్య మీకంఠంబు బడయునొక్కొ
యఖిలలోకేశ్వరుఁ డలమి కౌఁగిటఁ జేర్చు
భాగ్య మీగాత్రంబు బడయునొక్కొ
గీ. విభుఁ డనాలోచిత విశేష వివిధవినత
భూతరక్షకుఁ డఁట నన్నుఁ బ్రోవఁడొక్కొ
యనుచుఁజెలియందు నరసందియంబుఁజెందు,వీత.
సీ. అరఁయుడీ మనవిప్రుఁ డచటికేగనొ లేక
యన్నకుజడిసి తా నాగెనేమొ
చనినను బ్రాణేశు సమయమయ్యెనొ లేక
నరుగ నసందర్భ మాయెనేమొ
వెతలెల్ల నిటుపైని విడువనొనో లేక
దయమాలి వేరుగాఁ దలఁచునేమొ
మధువైరి నాకోర్కె మన్నించునో లేక
వలదని వార్తలఁ బంపునేమొ
గీ. యేగి జాగాయె విప్రుఁ డదేలరాడు
వేరుగాఁ దోఁచుచున్నది వెలఁదులార
యనుచుఁ జెలిసందియముఁ జెందుమనమునందు,వీ.

సీ. ఇది మనయుపవనం బిది యమునాకుల్య
మిది కమలాకరం బిది తటాక
మిది శుద్ధమరుభూమి యిదియ యరణ్యాగ
మిది ఖనీపర్వతం బిది హిమాద్రి
యిది మృగయూథ మిల్లిది యుపత్యకసస్య
మిది మెట్టతామర యిది దవాగ్ని
యిది కుంజపుంజ మల్లిది బాలసహకార
మిది క్రముకారామ మిదె విదర్భ
గీ. మనుచుఁ దారసిఁ దెలిఁగింప నన్ని గనుచు
నేకవీరుండవై ధరిత్రీశ నిచయ
ఘోరపురబహిరంగంబుఁ జేరినార, వీత... 48
సీ. గురియ నల్లమొయిళ్లు నెలుగొప్పు మెయితళ్కు
పెరవారి కన్నుల కిరులుగొల్ప
తొలుకరి బలుమించువలె మించు దువ్వల్వ
జిగి పగరకన్నుల జిగ్గురనఁగఁ
గడమొగుల రొదల బెడఁగారు చిందంపు
వెడగుమ్రోఁత దొరల కడలుగొల్ప
వేలుపువిలుబలె వెలయు సింగిణి దాచ
గడుసు లకట జిల్కు జడలుదెల్ప
గీ. వడివెడలు తేరుటుంకెలఁ బుడమివడఁక
గడగడల గడవెడల నప్పుడచు బడయ
నడచు నినుఁగని మదిదిగుల్ బడరె దొరలు,వీత.

సీ. లేమకు గోళ్లఁడాలే చాలియుండఁగా
యామూలరామట్టె లెవతెమెట్టె
నెలనాగ కంఘ్రిచాయే చాలియుండఁగా
యీమోటుజిగిలత్తు కెవతె జొత్తె
ఎంతికి వాల్గన్నులే చాలియుండఁగా
యీచవి కలువరే కెవతె దురిమె
నిగురుఁబోణికి మైజిగె చాలియుండఁగా
యీగంబురాగంద మెవతె బూసె
గీ. ననుచుఁ గనువార లెల్ల మో టనుచు నొగుల
పడఁతి గౌరిలు వెలువడి నడచునంత
నెంతమోమాయెరా నీకదేమొకాని, వీత...50
సీ. బోఁటికందోయికిఁ గాటుకే మోటేమొ
లేకున్న నిటు సంచలించునొక్కొ
కొమ్మ కేల్దమ్మికి తమ్మియే కఱకేమొ
గాకున్నఁ గెంజాయ గ్రమ్మునొక్కొ
సుదతిమేనికి వాలుఁజూపులే బరువేమొ
మారైనఁ గేలూతఁ గోరునొక్కొ
సఖికంధరకు చిన్నసరులె బల్వ్రేగేమొ
వేరైన రేఖలు దేరునొక్కొ
గీ. యనుచుఁ గనుజనులమనములందుఁ దోఁచఁ
బడఁతి గౌరిలు వెలువడి నడచి దొరలఁ
గనుచు నినుఁగనకట యుస్సు రనియె నకట, వీత.

సీ. నీసోఁగకనుదోయి నీమిటారపుఁజూపు
నీతళుక్కు చెక్కులు నీదుచెవులు
నీయుంగ్రపుంగురుల్ నీనూఁగుమీసంబు
నీసన్నకనుబొమల్ నీదుమోము
నీనెరాచిఱునవ్వు నీకెంపువాతెఱ
నీవెడందయురంబు నీదుగళము
నీదీర్ఘబాహువుల్ నీపిడికెడుకౌను
నీయొయారపుమేను నీహారంగుఁ
గీ. జూచి తమిరేచి యుప్పొంగి సుందరాంగి
మెఱసెఁ దెఱగంటివాల్గంటికరణి నంత
నెంతమోహనమూర్తివో యెఱుఁగనయ్య, పీత.

సీ. గండభాగమునిండ కుండలప్రభవాని
చెలువారు బంగారుచేలవాని
శతకోటిభాస్కరద్యుతికిరీటమువాని
డంబారు గీరునామంబువాని
వనమాలికారమ్యవక్షస్థలమువాని
తళుకుము త్తైపుపేర్లు గలుగువాని
తరళాంగదద్వయీధాగధగ్యమువాని
నొసలిపై సరికేశుఖిసిమివాని
గీ. నిగనిగను కరిమేని బల్ నిగ్గువాని
సొగసుకాని నినుం గన సుందరాంగి
కపుడు మరుపు త్తళికసాబ గబ్బెగదర, పీత...

సీ. దరహాసచంద్రికా ధవళితాధరముతో
నధరరక్తాగ్రదంతాళితోడ
తతకటాక్షారుణీకృతకర్ణమణులతోఁ
గర్ణికాపీతాక్షికళలతోడ
మకుటరుక్పింఛాయమానాలకములతో
నలకశారితకిరీటాభతోడ
చారుకౌస్తుభరంజితోరస్థలంబుతో
స్ఫురదురఃపిహితకౌస్తుభముతోడ
గీ. చెలువలరు నినుఁగని యళిచికుర కపుడు
వెడలు నవవింటిదొరజిల్కు జడియనంగ
నీదు దట్టపుఁజూపులు నిగుడెగదర, వీత... 54

సీ. ఒగి జరాసంధుని మొగము వెల్వెలఁబాఱ
దంతవక్త్రునిగుండె తల్లడిల్లఁ
గాల్సేతులాడక గడురుక్మి వెగడొంద
వెఱగంది సాల్వుండు కొరడువాఱఁ
గని పౌండ్రకునియొడ ల్గడగడవడకాడ
రుక్మనేత్రుఁడు రిత్త రోసమంద
చైద్యుండు రథముపైఁ జదికిలఁబడి యూర్చు
గొలగొలేమని భీష్మకుండు బలుక
గీ. నెల్లెడల భూమిపతు లఱ్ఱు లెత్తిచూడఁ
దేరుడిగివచ్చి రుక్మిణీహారిజాక్షి
నెత్తికొనిపోవు నీసొబ గెన్నదరమె, వీత... 55

సీ. నిలునిలు కృష్ణ కన్నియఁ గొనిచన నీకుఁ
శక్యమే యను జరాసంధుమీఁద
ననుఁజూడు మిదె యిదె నాబారిఁబడి నీకుఁ
జనవచ్చునే యను సాళ్వుమీఁద
వచ్చితి వెటఁబోవవచ్చు నీకు నటంచు
ప్రదరముల్ నించు పౌండ్రకునిమీఁద
చుట్టుముట్టుడు గొల్లఁ బట్టి చంపుఁ డటంచు
రోషించి పలికెడు రుక్మిమీఁద
గీ. నరశతంబై లేని ధైర్యంబు పూని
మొనసి శిశుపాలుమీఁద నీయనుఁగుఁదమ్ము
చిలుకుజడి గ్రమ్మి కంపలు చెండెఁగదర, సీత...
సీ. పలుపుర హాలమునఁ బట్టి డగ్గర నీడ్చు
పక్కుపక్కున తల ల్పగుల నస్థి
వితతులు ఫళఫళ విరుగ బొళ్ళొళ్ళని
గ్రక్కున నెత్తురుల్ గ్రక్క మెదడు
టసలు తప్తప్పున నవనిపైఁ బడ తుప్పు
తుప్పున పై తల తునుక లెగయ
వలవల నెత్తురువఱదలు వాఱ శ
వంబులు దిభదిభ వసుధఁ గూలఁ
గీ. బట్టి రోకంటఁ బడమోదునట్టి నీదు
నగ్రజు నుదగ్రతరరణావ్యగ్రవృత్తి
కగ్గమయి బెగ్గడిలరె సాళ్వాదు లహహా, సీత.

సీ. నిబిడ నిష్ఠురబాణనిర్ఘాతపాతప
తత్ప్రతీపావనీభృత్ప్రతీక
శశ్వత్ప్రవద్రక్తరుధిరకర్దమితసమీ
కాంగణాధోవిశదచలచక్ర
రథసమాకృష్టివైపథికసారథికశా
హాతికృచ్ఛ్రవిక్రమదార్ఢ్య విశేష
కంఖాళనిష్కమక్రమనిష్కళీకృత
రథికలోకపురస్సరత్కరాళ
గీ. శరవిఖండితసాదినిషాదిపతన
ధావమానాశ్వగజముయ్యోఁ దావకాను
జన్ము కోట్లల కనిలోన శత్రుసేన, వీత... 58

సీ. విఘటితరథము విభిన్నమాతంగము
విద్ధపదాతము వికృతహయము
విద్రవద్యోధము విఘ్నతయోధము
విచ్ఛిన్నచాపము వికలశరము
విధుతపతాకము విత్రుతదట్టము
విదళితహస్తము వితతశవము
వికృతజిహ్వాస్యము విలుఠత్ప్రతీకము
విగళదస్త్రౌఘము విరతరణము
గీ. నయ్యోఁ గదయయ్య భవదగ్రజానుజన్మ
రూక్షకోదండదండనిర్ముక్తనిబిడ
శరపరంపర కనిలోన శత్రుసేన, వీత... 59

సీ. పటుతీవ్రబాణసంపాతభీతుండయి
బరువంగసాగడే పౌండ్రకుండు
బలహస్తసముదగ్రహాలము గన్గొని తేరు
మఱలంగఁ దోలఁడే మాగధుండు
భ్రామితాయోగ్రసంభ్రమఘాంకృతికి డస్సి
సమరంబుఁ దొలఁగడే సాల్వవిభుఁడు
హాలముతోఁబాటు ప్రయాసంబున మొరంగి
చీకాకు నొందఁడే చేదినాథుఁ
గీ. డిన్ని కన్నారఁగనియు నిన్నెదిరికొనఁగ
నేల తల గొరుగుడుబడనేల రుక్మి
కరయ నిది రుక్మిణికి మది నెఱియ నకట, వీత...
సీ. దుష్టమృగంబులఁ దోలు పంచాననం
బన విజృంభించి నీ వఖిలరిపున
రేంద్రబృందంబు నిస్తంద్రవృత్తి నదల్చి
కోమలిఁగొని బలరామ సాత్వ
కాత్మజు లిరుక్రేవ నరుదేర దుందుభి
ధ్వానంబు భూనభోంతరము నిండ
వివిధపతాకికావితతులు విజయసూ
చకములై నలుగడఁ జదలునిండ
గీ. ననుగతాసంఖ్య సైన్యంబు లనుసరించ
వచ్చు నంబుధులన మహావైభవమునఁ
బురిఁ బ్రవేశించు హెచ్చు నాబుద్ధి మెచ్చు,వీత.

సీ. పార్శ్వభాగముల రంభాస్తంభములు నిల్పి
పచ్చతోరణములు పాదుకొల్పి
బలుదట్టముగ మించి పన్నీరు జల్లించి
యెడనెడఁ బడగల నెత్తఁబంచి
మురువుగ ముత్తెపుముగ్గులు బెట్టించి
స్వస్తివాక్యంబులు చదువఁబంచి
మంగళధ్వానము ల్మహి మిన్ను బూరించి
యెదురుగాఁగ సమాత్యు లేగుదెంచి
గీ. మ్రొక్కి నినుఁగాంచి రాప్రోలి ముదిత లెల్ల
సౌధములనుండి సేసలఁ జల్ల నీవు
పురిఁ బ్రవేశించు హెచ్చు నాబుద్ధి మెచ్చు, సీత.
సీ. అగ్రంబునను జనకోగ్రసేనుమహీశు
లుచితాననంబుల నుండుటయును
రెండవచతురాననుం డనఁదగిన గర్గ
సంయమి శుభవిధి జరుపుటయును
బలసాత్యకులు సేయుపనుల సేయించుచు
నుభయభాగములఁ గూర్చుండుటయును
ముదమున దేవకీముఖ్యపుణ్యాంగన
లొకక్రేవఁ గనుఁగొనుచుండుటయును
గీ. తండ్రి యప్పుడు నీవు వైదర్భియుత
కళుకుటపరంజినెఱతాళిఁ గట్టుటయును
కన్నులనుగట్టు మది నరికట్టు నొట్టు, సీత... 63

సీ. అలసుదర్శనమున కాశ్రయంబగుచేత
గరుణతో గజరాజుఁ గాచుచేత
గురునకు బ్రతికించి కొడుకు నిచ్చినచేత
మురళీవినోదియై మొఱయుచేత
నఖిలదేవతలకు నాలంబమగుచేత
నస్మదాదులకు దిక్కైనచేత
గోపికాకుచముల గోరు లుంచినచేతఁ
జెలఁగి పాల్వెన్న ముచ్చిలినచేత
గీ. నట్టి గోవర్ధనం బెత్తినట్టిచేతఁ
బట్టి నాతండ్రి భీష్మకు పట్టివవము
సన్నుతొక్కించు నీరంతు సన్నుతింతు, వీత...

సీ. మందమారుతచాల్యమానాంకణలతాల
తాంతహిందోళడోలాయితములు
ప్రేయసీసంగమప్రేమానుగతసౌధ
పారావతవిలాసవలయితములు
నిబిడశాఖాదుర్దినితవనీమాధవీ
మంటపశిఖినాట్యమండలికలు
నిష్కుటవాపీవినిద్రారవిందమ
రందమత్తమరాళమందగతులు
గీ. కనుఁగొనుచు భీష్మకేంద్రుని తనయతోడఁ
గూడి క్రీడించు మముఁ గన్నతండ్రి నీకు

నిత్యమంగళ మఖిలసంస్తుత్యచరిత
వీతభవతృష్ణ రంగేశ వేష కృష్ణ. 65

క. శ్రీనున్నుడుంబ వేంకట
రామనృసింహార్య రచిత రంగేశగుణ
శ్రీమధురకృతికి నఖిలస
భామహితంబైన ప్రథమభాగము ముగిసెన్.

ద్వితీయ భాగము.

సీ. శ్రీధర శ్రీరమా శ్రీసైన్యనాయక
వకుళభూషణనాథ వనజనేత్ర
నామ యామునపూర్ణ రామానుజార్యగో
విందభట్టారక వేదవేద్య
కలివైరి కృష్ణ లోకగురు శ్రీశైలేశ
వరవరస్వామ్యాచార్య నిరుపమాన
దివ్యకల్పకపుష్పదీప్తమాలాబహూ
కారంబుఁ జేసెదఁ గాకతీర్చి
గీ. లీఁక మదుజ్జీవనానురూపైకరూప
రూపగుణభూతి లీలానురూపరీతి
గొంచ యకించను నను రక్షించవలయు, వీత...

సీ. చేతనాచేతనశేషి యో వేదాంత
రవ్య సర్వజ్ఞ శ్రీకాంత యనుచు
నిఖిలహేయప్రత్యనీకకల్యాణైక
తాన యోము క్షిప్రదాత యనుచు
వేద్యపరవ్యూహవిభవాంతర్యామ్యాఖ్య
పంచప్రకారవైభవ యటంచు
కల్పకక్షయము నొక్కటఁ సుక్కవై మరల నీ
జగమెల్ల సృజియించు చతురయనుచు
గీ. ఫాలమునత్రిణయన నాభి పద్మభవుని
నింద్రముఖమునఁ గన్న సర్వేశ యనుచు
పాడియాడెదనయ్య నీవాఁడనయ్య, సీత... 67

సీ. సఖులు కొందఱు రహస్యమున నీవివిధక
ల్యాణగుణంబుల ననుభవింప
యపుడు నే దగ్గరి యడిగిన నాప్రేమ
నెఱిఁగి నీకథలు నా కెఱుఁగఁ జెప్ప
నదివిని యవి మొద లన్యసంగతిమాని
యంతరంగంబు నీయందె తగిలి
యేయుపాయముఁ దోఁచ కెంతయు రేబవల్
మదిఁగుందు ననుఁజూచి మద్గురుండు
గీ. తేర్చి కరుణించి నీతోడఁ గూర్చెనయ్య
నన్ను విడనాడు టెటువంటి నాయమయ్య
కరుణ నేలఁగదయ్య మంగళతరాంగ, సీత... 68

సీ. సన్మహార్తంబున సమ్మతంబుగ బంధు
మధ్యంబునను నీకు మద్దుసుండు
నను యథావిధి నొసంగిన నగ్నిసాక్షిగ
లీలతోఁ గైకొని యేలుకొనియు
విడనాడి మఱచి తీవిధము నేనెఱుఁగక
విభుఁడు నన్నేలకో వేగఁ బ్రోవ
నేతేరఁడని మది నెంచి క్షణంబు యు
గంబుగఁ గాలంబుఁ గడిపికొనుచు
గీ. మోహమునకగ్గమై సిగ్గు మోసపుచ్చి
యిటకుఁ జనుదెంచితి పరాకదేలనయ్య
యేలుకొనుమయ్య నేరంబు లెంచకయ్య, సీత.
సీ. సంతసం బొసఁగు నా శైశవం బెడఁబాసి
యిప్పట్టుననె ప్రాయ మేలవచ్చె
వచ్చెఁగాక నసౌఖ్య మిచ్చు బుద్ధివికాస
మింతవేగంబె దా నేలబొడమెఁ
బొడమెఁ గాక త్రయీభూషణంబైన ని
న్నెదలోనఁ దలఁపోయ నేలనాయె
నాయెఁగా కకట నీ కఖిలంబుఁ దెలిసియు
నిట్లు నాపై మఱపేల బుట్టెఁ
గీ. బుట్టెఁగాక దయాశాలి బ్రోచుననుచు
నమ్ముకొని వచ్చె ననిరైన నన్నుఁ గన్ను
లారఁ గనవేల యిదినీల చారుశీల, సీత... 70

సీ. నిర్గుణుండవటంచు నిర్లేపుఁడవటంచు
జను లెంతు రదినేఁడు సత్యమాయె
నగ్రాహ్యుఁడవటంచు నతిమాయికుఁడవంచు
జను లెంతు రదినేఁడు సత్యమాయె
నిష్క్రియమాయుఁడవంచు నిఖిలస్థితుఁడవంచు
జను లెంతు రదినేఁడు సత్యమాయె
మోహనుండవటంచు మోసపుచ్చెదవంచు
జను లెంతు రదినేఁడు సత్యమాయె

గీ. నిఖిలకళ్యాణగుణరత్ననిధివటంచు
పాడియాడెద రదె యిదె పలుకు వేలు
ముందు నీగుణమెఱుఁగక మోసపోతి, పీత. 71

సీ. మోహనాకార నా మోహంబుదీర ని
న్నించి బిగ్గ కౌఁగిలించికొందు
సుమసుకుమార నా భ్రమమెల్లఁదీర నీ
చెక్కిళ్లు ముద్దాడి చెనకికొందు
భామినీమార నా భావమీడేర నీ
మోము మోమునఁ జేర్చి ముద్దుగొందుఁ
దతదయాధార నా వెతలు చల్లార నీ
చేదమ్ము లురముపైఁ జేర్చికొందు

గీ. నిగమసంచార నామది బెగడుదీర
నీమృదుపదంబు లొదల నిలిపికొందు
నిముస మిఁక నోర్వ నోపను నిజము నిజము, పీత.

సీ. కెందామరలకన్న నందమై యున్న నీ
    యడుగు లీచెక్కిళ్ల నదుమకున్నఁ
దర్పణంబులకన్నఁ దళుకారి యున్న నీ
    యలరుఁ జెక్కిళ్లు ముద్దాడకున్న
జొక్కంపువిరికన్న చక్కనై యున్న నీ
    మేనట్టె కౌఁగిళ్లఁ బూనకున్న
కలవరాయనికన్న కళలీనుచున్న నీ
    మోము కన్నులఁగప్పి మురియకున్న
గీ. నెటువలె దురంతసంతాప మింకునయ్య
    యేమిసేయుదునయ్య నిర్మలనయ్య
    కరుణనేలఁగదయ్య మంగళతరాంగ, వీత... 73

సీ. వనజాక్ష నీచక్కఁదనముఁ జూచినయంత
    మనసు నీపయిఁ జాల మరులుగొనియె
మనసునీపైఁ జాల మరులుగొన్నంతనే
    కోర్కె లంతంతకుఁ గొనలుసాగెఁ
గోర్కె లంతంతకుఁ గొనసాగునంతనే
    రేయి జాగరణంబు బాయదయ్యె
రేయిజాగరణంబు బాయకున్నంతనే
    చెలువంపుమేనెల్లఁ గలయఁజిక్కె
గీ. చిక్కె మదికెక్కెనేమి రుచించదయ్యె
    నయి మిగుల డెంద మాలోకభయము దోలకె
    నింక యేమగునో కోసామి యేమిసేతు, వీత...

సీ. కొవ్వకుండఁగఁ గురుల్ దువ్వి క్రొమ్ముడిఁ దీర్చి
 సొగసుగా విరిసరుల్ జుట్టనేర్తు
సునుపున్గు మెఱుఁగాని నొసటిపై మృగనాభి
 తిలకంబు చక్కఁగా దిద్దనేర్తు
కమ్మకస్తురి కుంకుమమ్ము కప్రముఁ గూర్చి
 కలపంబు నెమ్మేన నలఁదనేర్తు
చెలువారు పూసెజ్జఁ జిలుక మెల్లన కేల
 విరులవీవనఁ బట్టి విసరనేర్తు
గీ. నేమఱకఁ జుట్టి మడుపు లందీయనేర్తు
 చెంతఁబాయక తగుపనుల్ సేయనేర్తు
 కోరివచ్చిన నన్నుఁ జేకొనఁగదయ్య, వీత... 75

సీ. నీకట్టివదలిన నెఱికకన్నులనద్ది
 యుత్తరీయంబుగా నుంచుకొందు
నీచుట్టివిడచిన నిరుపమమాల్యముల్
 ముదమంది కొప్పులో ముడిచికొందు
నీమహోత్తరపాదనీరేజతీర్థంబు
 చేఁద్రావి శిరమునఁ జిలికికొందుఁ
నీనోటికప్రంబు నెఱిపీడెమిచ్చుచో
 నమృతంబుగాఁ గేల నందికొందు
గీ. నీదుపాదుక లౌదలఁ బాదుకొల్పి
 చెనఁటిజన్మంబు సఫలత జేసికొందు
 నయ్య దాస్య మొసంగఁగదయ్య నేఁడు, వీత...

సీ. వింతగాఁ జూచెద వింతలోనె పరాక
యీముద్ర లెవరు నా కిచ్చిరయ్య
యెఱుకలేదా మంచి నెఱజాణ వౌదునా
కీకంఠసరు లెవ్వ రిచ్చిరయ్య
మఱచితా యిటుజూడుమానాఁటి కొనగోటఁ
దిలకఁ మెవ్వఁడు నాకు దిద్దిరయ్య
తెలియదా భళి మంచిదే నిచ్చ నెదఁజేరి
లీల నెవ్వరు బవ్వళించిరయ్య
గీ. చాలు దొరికితి నిఁక వగల్ సాగనీను
బట్టి విరిసరిఁజుట్టి నిన్ గట్టివైతు
నపుడెఱుఁగవచ్చు వర్ధితానంగవిభవ, వీత...77

సీ. దిగనాడి మొగమైనఁ దేరిచూడనివాఁడ
వేల నన్వలపించి యేలితయ్య
యావంతయైన నన్నాదరించనివాఁడ
వేల నాతోఁ గేళిఁ దేరితయ్య
మఱచి ముచ్చటకైన మాటలాడనివాఁడ
వేల నాఁడాబాస లిచ్చితయ్య
యింతగాఁ జలపట్టి యెగ్గుచేసినవాఁడ
వేల వేమాఱు నన్నెంచితయ్య
గీ. వదలి మొగమైనఁ జూపనివాఁడ వయయొ
యేల కలలోనవచ్చి నన్నేచెదయ్య
తగదు తగదిటు కటుమోటుతనము సేత, వీత...

సీ. దయవాఁడవంచు నేఁ దలఁచుకొంటినిగాని
యింతనిర్దయుఁడ వౌఁ టెఱుఁగనైతి
మోహనాంగుడవంచు మోహించితినిగాని
యింత నిర్మోహివౌ టెఱుఁగనైతి
నెమ్మెలాడవటంచు నమ్ముకొంటినిగాని
యింత మాయకుఁడవౌ టెఱుఁగనైతి
నెనరుంతువని చాల నిశ్చయించితిఁగాని
యింత నిర్దయుఁడవౌ టెఱుఁగనైతి
గీ. మోసపోతిని కటకటా మోసపోతి
నేమిసేయుదు నేమందు నెట్టులోర్తు
యింక నాకెద్ది తెరవు మఱెద్ది వెరవు, వీత... 79

సీ. పోఁగకన్నులవాఁడ సొలపుఁజూపులవాఁడ
మొలకనవ్వులవాఁడ ముద్దులాఁడ
జిగి పెన్నురమువాఁడ చిగురువాతెఱవాఁడ
తళుకుఁజెక్కులవాఁడ తక్కులాఁడ
బలు పెన్నెరులవాఁడ పసిఁడిచేలమువాఁడ
చెలువంపుమెయివాఁడ కులుకులాఁడ
కలికిచెయ్యులవాఁడ కళలునేర్చినవాఁడ
వగుటఁ గుల్కెడివాఁడ వన్నెలాఁడ
గీ. డంబుగలవాఁడ మణికిరీటంబువాఁడ
హారములవాఁడ నాప్రాణమైనవాఁడ
నీవు సన్నిధుడై నను బ్రోవఁదగును, వీత... 80

సీ. వలదు డాయకు రేలు వగలుసేయకు చాలు
దుడుక నాకన్నీరుఁ దుడువరాకు
వెఱపుదెల్పకు కల్లమరులుగొల్పకు మెల్ల
నక్కునఁజేర్చి నన్నదుమరాకు
వలదు కోపముహెచ్చు వగకు లోపమువచ్చు
చెక్కులుముద్దాడి చెనకరాకు
చనదు చెప్పెదనమ్ము సతము చెప్పెదనమ్ము
నొచ్చె నాకెమ్మోవి నొక్కరాకు
గీ. మనసు విరిగెను నీమీఁది మమత తరిగె
పోర మాటుమాయలాడి యప్పాలఁతిఁగాంచి
నడువనున్నట్లు విధిపోక నడుచుఁగాక, వీత...

సీ. మొగమాట మొగ్గేను మొగమైనఁ గనవేమొ
పలుకైన వినవేమొ పలుకవేమొ
ననుఁ జూడవలదేమొ నెనరుంచవగదేమొ
విడెమైనఁ గొనవేమొ విడిచితేమొ
నాజాబుఁ గనవేమొ నను మంచిదనవేమొ
చలముజేసితివేమొ చాలునేమొ
మునుబాస లేదేమొ మ్రొక్కితి వినవేమొ
మిగుల నొచ్చితివేమొ తెగడితేమొ
గీ. తగనిపోరేమి కలనైనఁ దలఁచవేమొ
మరల నాతోడ నేమని మాటలాడ
వచ్చితివి పోర నేనొల్ల వలదు వలదు, వీత...

సీ. నిద్దురన్నది లేక నిముసంబె యుగముగా
దిగులు జెందితి కను ల్దెలుప వటవె
నిజ మాపెతోఁగూడ నీకు నిద్దురలేదు
తార్కాణమేల కాదంటినటర
నవ్వులాటల నన్ను మసైప కింతగాఁ
జిక్కి తీమేనైనఁ జెప్పలేదొ
సత్యంబు నగుబాటు జనునె దేనికొ జిక్కి
యలసితివని మున్నె తెలిసెఁగదర
గీ. నీవు చెప్పినరీతిగా నిలుతు నిలిచి
నమ్మికలుసేతు నను నీవు నమ్మఁదగదె
నిన్ను నమ్మను పోపోర నిన్ను నమ్మ, పీత... 83
సీ. ఏపదంబులు శతకోపయోగివరేణ్య
లేపదంబులు సంయమీంద్రమాళి
యేపదంబులు యామునేయులకు ధనం
బేపదంబులు గొల్తు రెల్లసురలు
నేపదంబులు సర్వపాపప్రశమనంబు
లేపదంబులు త్రయ్యుదీరితములు
నేపదంబులజలం బీశుండు తలఁదాల్చె
నేపదంబుల తత్త్వ మెఱుఁగుటరిది
గీ. యేపదంబులు మాబోంట్ల కెల్ల దిక్కు
పరమపూరుష యట్టి నీపదము లెపుడు
హృదయమునదాతు నాప్రాణపదముగాఁగ, పీత.

సీ. పుట్టి చచ్చుచు నెంతొ బొగులంగా దయవచ్చి
యిట్టికళేబరం బిచ్చితీవ
నను మనోవాక్కాయమునఁ గొల్చు టే సుఖం
బిది నమ్ముఁడని శాస్త్ర మిచ్చితీవ
నీవల్ల నించుకేనియు వంచనము లేదు
నాపాప మీాభంగి నడువ నీదు
విషయలోలత దాస్యవిముఖతయును బోక
నంతంత కహహా నా కధికమయ్యె
గీ. తగనిపనిపుట్టె మదిఁ జాల దిగులుపుట్టె
నీవ కరుణించి పాపంబు నిలువరించి
మనుపఁగదవయ్య మనవి చేకొనఁగదయ్య, వీత.

సీ. త్రోవఁ దుప్పలలోన దొండజరాలన్న
భయమంది కడునుల్కిపడినయట్లు
కనులనూదిన నెంత ఘనబుద్ధికైన రె
ప్పలు తనంతనె మూఁతబడినయట్లు
తమశుభాశుభసూచనమునకై యొకవేళ
యవయవంబులు దామె యదరినట్లు
నిదిరించువేళల నిఖలేంద్రియంబుల
తెలివియెల్లను దానె తొలఁగినట్లు
గీ. బోడము నవశంబుగా నాకు వెడఁగుబుద్ధి
దీని నడఁగింప నీకృపే దక్కఁగాక
తక్క నెద్దియు లేదు సత్యంబు తండ్రి, వీత...

సీ. పరమమవై వ్యూహపతివై విభవరూపి
వై... ... ... యిదియుఁ జాల
కర్చాస్వరూపివై యతిరమ్యమగు సహ్య
జాంతరీపావని నవతరించి
నయనగోచరుఁడవై నమ్రుల నేలుచు
నిఁక జను ల్ప్రీతుకుత్రో వెఱుఁగరనుచు
వకుళభూషణుఁడవై వరగుణామృత మిచ్చి
గ్రోలుమన్నను జడుల్ గ్రోలకున్న
గీ. నందుకై నీవు రామానుజాఖ్యఁ బొడమి
ప్రోచితివి సర్వజీవుల భూరికరుణ
నిట్టివాఁడ విదేల నన్నేలుకొనవు, సీత... 87

సీ. నీవాఁడనయ్య నిన్నే గొల్తునయ్య నా
కీవె దిక్కయ్య వే రెఱుఁగనయ్య
యార్తుఁడనయ్య నాయార్తిఁ బాపఁగదయ్య
హీనుఁడనయ్య యెగ్గెంచకయ్య
తాళలేనయ్య సత్యంబుఁ జెప్పితినయ్య
యిటుఁజూడుమయ్య యే మెఱుఁగనయ్య
శరణంటినయ్య యీ చలమేలనయ్య జా
లముసేయకయ్య యేలఁగదవయ్య
గీ. తావకపదాబ్జదాసతద్దాసదాస
దాసదాసపరంపరాదాసుగాఁగ
ననుఁ గటాక్షింపుమయ్య యేమనకుమయ్య, సీత..

సీ. నీవె నాతండ్రివి నీవె నాతల్లివి
 నీవె నాతోడువు నీవె నీడ
నీవె నాగురుఁడవు నీవె నాసఖుఁడవు
 నీవె నాసంపద నీవె ధనము
నీవె నాయేలిక నీవె నాప్రాణంబు
 నీవె నాసుగతివి నీవె పతివి
నీవె నాపుణ్యంబు నీవె నాభాగ్యంబు
 నీవె నావిద్యయు నీవె ధనము
గీ. నీవె నాదైవ మిదియేల నిఖల మీవె
నినుఁగొలుచువాఁడ నీవాఁడ నీసుతుండ
నీపరిచరుండ దీనుండ నీదె భరము, సీత... 89

సీ. కనకాంగదములతో ఘనకిరీటంబుతోఁ
 జలితాలకములతోఁ జర్చతోడ
మణికుండలములతో మహితచిత్రకముతో
 సిరినొప్పునురముతోఁ జిహ్నతోడ
కౌస్తుభకళికతోఁ గమలనేత్రములతోఁ
 జిగురాకుమోవితో నగవుతోడ
శంఖచక్రములతో స్వర్ణచేలంబుతో
 నెఱిబన్న సరులతో నీటుతోడ
గీ. రత్నమంజీరములతోడ రశనతోడ
కటితటీకింకిణులతోడఁ గళలతోడ
వెడలు నీదువయాళి సేవించఁగంటి, సీత... 90

సీ. అమ్మమ్మ యెంతసాహస మీపదంబు లా
    వికటమహా శకటంబు విఱుగఁదన్నె
  విసువారి మదికెంత వింత యీయడుగు లా
    చిలువ బద్దలలెక్కి చిందుద్రొక్కె
  చూడఁజూడఁగ నెంతచోద్య మీచేతు లా
    బకునిగాటపుముట్టె బట్టి చీరె
  నహహా యెంతబ్బురం బౌర యీహస్త మా
    గోవర్ధనం బెత్తి గొడుగుఁబట్టె
గీ. నాఁటి బలుమోటుఁదనమును నేఁటిమెత్తఁ
  దనముఁ బరికించి పరికించి మనముగరఁగు
  నీదుమాయలు నాసామి నీకె తెలుసు, వీత...

సీ. పెదవిఁ బర్వెడు కెంపు పెంపు పల్వరుస పైఁ
    గదిసి గాటపు టెఱ్ఱకప్పు సేయు
  విడువాలుగనుఁగ్రేవ నిగుడుజాయలు కుండ
    లములపైఁ గమలరాగముల నించుఁ
  దళుకుఁజెక్కుల డిగ్గు దట్టంపువలినిగ్గు
    లఱుతము త్తైపుపేరు లగుచు వ్రేలు
  నొసటిముంగురులు బల్మిసిమి మాళికిఁ బ్రాకి
    నెఱె నీలిపట్టుజాలరు ఘటించు
గీ. నెగసి మీసపునెఱతళ్కు టిరులు విరియ
  మొలకనగు ఫూపవెన్నెలల్ మోహరించు
  నౌర నీసోయగముజూడ నలవియగునె, వీత...

సీ. ఏలాగు నినుఁబాసి యిఁక తాళుకొనవచ్చు
నేలాగు కాళ్లాడి యేగవచ్చు
నేలాగు మదిఁ జాలిఁ దేలియుండఁగవచ్చు
నేలాగు మన్నుమిన్నెఱుఁగవచ్చు
నేలాగు కన్నీటిజాలాపికొనవచ్చు
నేలాగు విరిసజ్జ లెనయవచ్చు
నేలాగు నాహార మింపుగాఁ గొనవచ్చు
నేలాగు మైకాక లెడపవచ్చు
గీ. నేల నేలాగు ప్రాణముల్ నిలుపవచ్చు
నేల నినుఁజూడనాయె నిక్లేలనాయె
కామహాతకునిధాటి కేనేమిసేతు, సీత... 93

సీ. ఎల్లవిద్యలు నిల్వ కిడిన నీతొలిరూప
మే సూక్ష్మతరబుద్ధి కిష్టతమము
భవదీయ కైంకర్యపరుడు శ్రీకృష్ణార్యుఁ
డేమహాత్మునకుఁ బితామహుండు
నిరుపమానజ్ఞాననిధి రాఘవాచార్యుఁ
డేసత్వగుణవార్ధి కెలమిఁ దండ్రి
ధీరుండు మాతండ్రి వీరరాఘవగురుం
డేపుణ్యఖనికి గారాపుపట్టి
గీ. కేశవాశ్రమనికట మేకృతికి నిలయ
మట్టి శ్రీవత్సనాగసింహార్యవర్యుఁ
గరుణ నినునమ్మి వినుతింపఁ గంటినయ్య, సీత.

సీ. రంగాంబికాపీర రాఘువత్సమున న
    న్నడుపాఱఁ గని పెంచు నొడయుఁ డెవఁడొ
వాత్స్యనృసింహార్య వైఖరి ననుఁగృత
    సంస్కారిగాఁ జేయు సదయుఁ డెవఁడొ
రమ్య భారద్వాజ రామానుజార్యాఖ్య
    భాష్యార్థమిడు దీనబంధుఁ డెవఁడొ
బంధుకూర్మాచార్య భావంబునను దైశ్య
    కృతిశక్తి యొసఁగు సుప్రతిష్ఠుఁ డెవఁడొ
గీ. వాని శ్రీరంగ వేంకటవారణాద్రి
యాదవాచలములఁ బొద మూఁదియున్న
నిన్నెగా మదినెఱింగితి నీరజాక్ష, పీత... 95

సీ. శ్రీకూర్మమున కుదీచిఁ ద్రియోజనమైన
    వంశధారాతీర వసుధ నమరు
నచ్ఛుతపురి మంగళాలంబమైన శ్రీ
    వత్స ముడుంబ సద్వంశమునను
ననుఁ గృపఁ బొడమించి నరసింహపాదాఖ్యుఁ
    గావించి నిజవిద్యఁ గఱపి పెంచి
దివ్యదేశములెల్లఁ ద్రిప్పి దర్శనమిచ్చి
    తెట్టినేరములున్న నెంచుకొనవు
గీ. మఱియు నను నిరతాత్మకింకరునిఁ జేయఁ
దలఁచి కాఁబోలు నీనాఁటిదాక నచట
నీవు కేశవరూపివై నిలిచినావు, పీత... 96

సీ. సత్సంగమున వీని సంసారరుచి మాన్పి
గురుని ప్రాపున రూప మెఱుకపఱచి
బరువాని బంధంబు విరియించి కడవేళ
మంచివాడని వెల్వరించి యర్చి
రహ రాద్య షష్ఠోదయనవత్సరమరు
దిన శశి విద్యుదబ్ధిశశక్ర
వనజజులను నాతివాహికు ల్మన్నింప
గాంచనాండంబు ఛేదించి యవల
గీ. విరజ దాటించి వాఙ్మనోవిప్రకృష్ట
పరమపరమాద్భుతాద్భుతపదము పదము
జేతువట భళిభళి యెంత దాత వౌర, సీత...97

సీ. పాపరాశికి నున్కిపట్టన శాస్త్రీయ
చర్యలకెల్ల నుచ్ఛ్వాసఘాతి
నతి నికృష్టతకుజీవితము నపస్మార
ఫక్కికకెల్ల బల్పట్టుగొమ్మ
నాశాలతకు నిరూఢాలంబనంబు న
నాచారమునకు ముఖ్యాస్పదంబు
నతిదుర్నయమునకు నాలవాలంబు నీ
ర్ష్యావిషంబునకు మూలాకరంబు
గీ. నేవమాధ్యతి హేయాతి హేయతముని
నన్నుఁ దరిఁజేర్తువని మది నమ్మఁజాల
నేల కరుణింతు వీ ప్రతికూలజడుని, సీత... 98

సీ. అపరాధి నపరాధి నఖిలలోకాధ్యక్ష
యపరాధి నపరాధి నార్తరక్ష
యపరాధి నపరాధి నవనతావనదక్ష
యపరాధి నపరాధి నఘవిపక్ష
యపరాధి నపరాధి నమలతాసంధుక్ష
యపరాధి నపరాధి నతిపరోక్ష
యపరాధి నపరాధి నఖిలైకసంరక్ష
యపరాధి నపరాధి నంబుజాక్ష
గీ. తగను దగ నెదుటనిల్వఁగఁ దగను తగను
జడుఁడ హతకుఁడ దుర్బుద్ధి విడువ కకట
చెడితి నడియాసలేల నీచిత్త మింకను,వీత...99

సీ. మంగళం బెపుడు సోమకదైత్యహరునకు
మంగళంబు బలోఘమంధరునకు
మంగళంబు ధృతోత్తుంగభూతలునకు
మంగళంబు హిరణ్యమర్దనునకు
మంగళంబు బలీంద్రమదనివారణునకు
మంగళంబు కుఠారమండనునకు
మంగళంబు దశాస్యమరణకారణునకు
మంగళంబు ప్రలంబమారణునకు
గీ. మంగళంబు త్రైపురీవ్రతభంగకృతికి
మంగళము దుర్జనమ్లేచ్ఛమదనధృతికి
మంగళము నీకు వాత్సల్యమహితమతికి, వీత... 100

సీ. ఇది పఠించినవారి కిది ప్రేమవినువారి
కిది లిఖించినవారి కెగ్గులేదు
ఇది గ్రహించినవారి కిది ధరించినవారి
కిది నుతించినవారి కెగ్గులేదు
ఇది గణించినవారి కిది యొసంగినవారి
కిది గుణించినవారి కెగ్గులేదు
ఇది మతంబనువారి కిది ఋతంబనువారి
కిది హితంబనువారి కెగ్గులేదు
గీ. లేదులే దెపు డెపుడెగ్గు లేదు లేదు
కలఁ గనులఁగట్టి యీాకృతిఁ బలిమిఁగొనిన
సామి వీవెకదా యేల సందియంబు, వీత...101

క. శ్రీమన్నుడుంబ వేంకట
రామనృసింహార్య రచిత రంగేశ గుణ
శ్రీమహితకృతికి భక్తస
భామహనీయము ద్వితీయభాగము ముగిసెన్.

శ్రీ రం గే శ శ త క ము
సం పూ ర్ణ ము.

పీఠిక.

మాధవశతకమును వ్రాసినది అల్లంరాజు రంగశాయికవి. ఈయన బహుగ్రంథనిర్మాతయు సుప్రసిద్ధకవియునగు అల్లంరాజు సుబ్రహ్మణ్యకవివర్యుని కుమారుఁడు. ఉభయభాషాకవి. అవధానవిధానని పుణుఁడు. ఈకవి వ్రాసినయాంధ్రీకరణమగు చంపూరామాయణమువలన నీయన ఆరామద్రావిడబ్రాహ్మణుఁడనియుఁ బీఠికాపురసమీపస్థమగు చేబ్రోలు నివాసి యనియుఁ దెలియుచున్నది.

మాధవశతకము నీకవి ప్రౌఢవయస్సునందు రచించెను. రచనకాలము శాలివాహనశకాబ్దములు 1837 అనుటచే శతక మిప్పటికిఁ బదిసంవత్సరములక్రిందటఁ బూర్తిచేయఁబడినటుల స్పష్టమగుచున్నది. ఈశతకము పీఠికాపురవాస్తవ్యుఁడగు కుంతీమాధవస్వామి కంకితముగా రచింపఁబడినటులఁ దొలిపద్యములవలనఁ దెలియనగును. ఈశతకమునందు శ్రీకృష్ణలీలలు విపులముగా నభివర్ణింపఁబడినవి. శతకకర్త జీవత్కవియు విమర్శనిపుణుఁడును నవయుగమున నున్నవాఁడును నగుటచే నీశతకము నాగరకులకు రుచించునటుల భావసమన్వితముగ వ్రాసెను.

ఈశతకమునందలి ప్రతిపద్యము భక్తిరసోద్బోధక మై మృదుమధురభూయిష్ఠమై శ్రావ్యముగ నున్నది. ఇనుబదియొనిమిదవపద్యము మొదలుకొని పండ్రెండు పద్యము లంత్యనియమాలంకారముతో మనోజ్ఞముగా రచింపఁబడినవి. పదజటిలము, నియమపరిపాటి, ధారాసౌష్ఠవము బట్టిచూడ నాయాపద్యములు కృతుల కాశ్వాసాంతములందుఁ జేర్పఁదగినవిగాఁ దోఁచుచున్నవి.

తొలుత నీశతకము కీ॥ శే॥ చెలికాని లచ్చారావుగారి శతకసంపుటములందు ముద్రితమయ్యెను. పిదప మేము ప్రకటింపఁబోవు భక్తిరసశతకముల సంపుటములలోఁ బ్రచురించుటకు అనుజ్ఞనొసంగి మాయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడిన శ్రీ అల్లము రాజురంగశాయికవిగారియెడలఁ గృతజ్ఞులమగుచున్నారము.

చందయాపేట,
చెన్నపట్నం.
26-1-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శుభమస్తు.

అల్లంరాజు రంగశాయికవికృత

మాధవశతకము.

మ. శ్రీపీఠాపురమందు భక్తులను రక్షింపం దలంపూని
త్వద్వ్యాపారంబులఁ జక్కఁ జేయుచుఁ గిరీటాద్యు
త్తమాలంక్రియల్, దీపింపన్ జెలువొప్పు మోము
దగఁ గుంతీదేవిచేతం బ్రతిష్ఠాపూజల్ గనియు
న్న నిన్ గొలిచెదన్ స్వామీ హరీ మాధవా. 1

శా. క్రూరుల్ చేసెడి దుష్టకృత్యములఁ బోఁగొట్టంగ
శిష్టావళుల్, ప్రారంభించిన సాధుకృత్యములఁ
గాపాడంగ నూహించి పా, ల్వారన్ యాదవ
వంశమందు జననంబై మున్ను శ్రీకృష్ణుఁడన్,
పేరన్వర్తిలినాఁడ వీవెకద సేవింతు న్నినున్
మాధవా. 2

మ. తొలిధర్మజ్ఞులు పాండునందనులకున్ దుర్యో
ధనుం డెన్నికొం, దలముల్ గూర్పదలంచినన్
భువి భవత్కారుణ్యయుగ్వీక్షణం, బులచే నయ్యు
విగీటణంగుచు శుభంబుల్ వారికెల్లప్పుడున్, గ
లిగెన్ గావున నీవు సాధుజనరక్షన్ జేయుదా
మాధవా. 3

మ. మినుకుల్ వేయిఁకనేల కూళయు నజామిళుం
డు నారాయణా, యనుచుఁ దాను నిజాత్మజుం
బిలువఁగా నమ్మాధు నెంతేదయన్, గనుచుఁ
వానికిఁ గాలకింకరులసంఘాతంబుచే సంభవిం,
చినబాధల్ దొలఁగించి మోక్షపదవిం జేకూర్చి
తౌమాధవా. 4

మ. దురితాత్ముం డగుకైటభుం డనెడుదైత్యుం డెల్ల
లోకంబులం, దురుహింసాన్వితకృత్యముల్ సలు
పఁగా నుద్యన్మహాక్రోధ విస్ఫురితస్వాంతుఁడ
వౌచు నయ్యసురుని న్బోరన్ వడింగాల్చిభూ,
భరము న్మాన్పినవాఁడ వీవెకద దేవా శ్రీహరీ
మాధవా. 5

మ. ఆలగాధానలినాయతాక్షిపయినత్యంతానురక్తుం
డవై, లలితంబై సుమనోజ్ఞమైన సరసాలాపంబు
లన్ లీలతోఁ, బలుకన్ దాయుచు యామునాం
బువులలోఁ బల్మారు క్రీడావిచే, ష్టలుగావించి
తదంగనామణిని హృష్టంజేసితౌ మాధవా. 6

మ. కపటస్వాంతముతోడఁ బూతన విషాక్రాంతస్త
నద్వంద్వయై, నిపుణత్వంబున నీకుఁ బాల్గుడుప
నానీఁచాత్మభావంబు నీ, వు పరబ్రహ్మామవౌటచే
నెఱిఁగి యాపూఁబోఁడిప్రాణంబు లా, కృష్ణరిన్

బీల్చి వధించినాఁడవు జగత్కళ్యాణదా మా
ధవా. 7

మ. పటుకేయూరపరిష్కృతంబయిన నీ బాహాచతు
ష్కంబు ది, క్తటముల్ నిండినశోభతోనెనయఁ
బద్మాళ్గైనలోకాళి యు, త్కటభారంబువహిం
తు వీవని జనౌఘుం బెన్నునే నీదయా, స్ఫుటవీ
క్షావళి సోఁకి రక్షనిడునంచున్ దెల్పెదన్ మా
ధవా. 8

మ. యమునాతోయములందు గోపికలతో నానంద
మొప్పన్ విహా, రము గావించుచు శీకరంబుల
రుదారన్ జల్లుకొన్నట్టి కా, లమునన్ వారికిఁ
గల్గినట్టిసుఖము ల్వర్ణింప శక్యంబె యా, ప్రమద
ల్చేసినపుణ్య మెట్టిదియొ చెప్పంజాలనో మా
ధవా. 9

శా. శూరుండౌ నరకాసురుండు జగముల్ క్షోభిం
పఁగా జేసి చె,న్నారంగాఁ బదియాఱువేలనృపక
న్యాశ్రేష్ఠలన్ బల్మిచేఁ, గారాగారముఁ జేర్ప
నయ్యసురునిన్ ఖండించి బంధస్థలౌ, వారిన్ నీవు
వదల్చి యందఱు సుఖింపంజేసితౌ మాధవా. 10

శా. నీతోడన్ సహకారులై నిరతముల్ నీసత్కృ
పాపాత్రులై, గోతండంబుల మేపుగోపకులు షె

కృష్ణుల్ గా భవద్వేణు సం, జాతంబుల్ ఘనగీత
ముల్ విని యతిశ్రావ్యంబులై యుంట సం, ప్రీతిం
బొందిరి వారొనర్చిన తపశ్శ్రీయెట్టిదో మాధవా.

శా. రాసక్రీడలొనర్ప గోపక వధూరాజ్యాంతరస్థుం
డవై, నాసాగ్రంబున మౌక్తికం బమర మంద
స్మేరవక్త్రంబుతో, భాసిల్లంగను దొంటినోముల
ఫలంబౌయంచు వారెన్నఁగన్, నీసాన్నిధ్యము
వారి కబ్బెనుగదా నిత్యంబు శ్రీమాధవా. 12

శా. నీసందర్శన మాచరించిననరుండే మోక్షముం
బొందెడున్, నీసేవన్ సతతం బొనర్చుపురుషుం
డే మంచి ధన్యాత్ముఁడౌ, నీసూక్తుల్ వినినట్టి
మానవులకున్ నిత్యంబు వైకుంఠసం, వాసంబబ్బు
నటంచుఁ జెప్పఁగఁదగున్ బత్తీడ్ధ్వజా మాధవా.

శా. నిన్నున్ జూడని కన్ను లేల యెప్పుడున్ నీస్తో
త్రమున్ జేయలే, కున్న జిహ్వయదేల నిన్ను
మదిలో నూహించి ధ్యానింపలే, కున్న జిత్త
మదేల నీకుఁ గుసుమవ్యూహంబుచేఁ బూజలన్,
బన్నన్ లేని కరంబదేల యనుచున్ వాక్రుచ్చె
దన్ మాధవా. 14

శా. నీయాలింగన సౌఖ్యముం బొరయ నెంతేఁ గోరు
చున్నట్టి స, త్యాయోషామణియున్ మొదల్గలు

గు నజ్ఞాతుల్ నినుంజూచువా, రై యుద్వా
హముబొంది రట్టిచరితం బాలించు మర్త్యాళికిఁ,
బాయుఁ సంసృతిపాశబంధములు సంభావిం
పఁగఁ మాధవా. 15

శా. నీనామంబు స్మరించెనేని దురితానీకంబు నిర్మూ
లకం, బౌనంచుఁ మదిలోఁదలంచుచును నిత్యం
బుఁ భవన్నామమే, శ్రీనారాయణ వాసుదేవ
యనుచుఁ గృష్ణా స్మరింతుఁ జుమీ, దీనుండ
న్ననుఁ బ్రోవుమీకరుణతో దేవాహరీమాధవా. 16

మ. తొలి సాధుండు గజేంద్రుఁ డమ్మొసలిచే దుర్వా
రబాధాప్తి వి,హ్వలుఁడై నిన్ను హరీహరీయను
చుఁ బ్రోవఁ వేఁడుకోఁగా దయా, కలితస్వాం
తుఁడవైన నీవు మొసలిఁ ఖండించి నాగేంద్రు
నిం, పలరఁ బ్రోచితి వయ్యెడఁ మనుపుమ
య్యా నన్ను శ్రీమాధవా. 17

శా. సోమాదిత్యులు నీకు నేత్రయుగమౌచుఁ జీఁక
టింగొట్టియు, ద్దామంబైనవెలుంగు లోకముల
కొందఁ జేయుచున్నారు ను,న్మామందాకిని నీదు
పాదములయందావిర్భవించెంగదా,నీమాహాత్మ్య
ము నాకెఱుంగవశమే నేమూఢుఁడఁ మాధవా

మ. అలబాణాసురుఁ డాజిరంగమున డాయన్వచ్చి

నన్ వాని దో,ర్బలదర్పంబు నణంచి తద్భుజస
హస్రంబుం బడంగొట్టి ము,త్కలితుంగా ననిరు
ద్ధునిన్ సతి నుషాకన్యన్ వడిన్ దెచ్చితౌ,తలమే
తావకదోశ్చతుష్కపటుసత్వంబెన్నఁగన్ మా
ధవా. 19

మ. మురదైత్యేంద్రుని,సంహరించి మధుఁడన్ పూ
ర్వామరాధ్యక్షునిన్, దురమందున్ బటిమూర్చి
కేశిపలలాంధోనాయకుంగూల్చి ము,ష్కరుఁడైవ
ర్తిలు వజ్రనాభదనుజున్ జక్కాడి నీవీ వసుం,
ధర నిష్కంటకఁ జేసినాఁడవు మహాత్మా మ్రొ
క్కెదన్ మాధవా. 20

మ. అతిదారిద్ర్యము నొంది విప్రుఁడు కుచేలాఖ్యుం
డు నీబాల్యమి, త్రతనాత్మందలపోసి పిమ్మట భవ
త్సాన్నిధ్యముంజేరి నీ,కతఁడర్పింపఁగ దెచ్చినట్టి
యటుకుల్ హర్షంబుతో మెక్కిభూ,రిత రైశ్వ
ర్యములిచ్చితీ వతనికిన్ శ్రేయఃప్రదా మాధవా.

శా. నీకున్ వాహనమై ప్రపత్తిఁగనుచున్ నిన్ను
న్భుజాగ్రంబునన్, జేకొంచున్ వహియించునట్టిఁ
డగు పక్షిస్వామి పుణ్యంబులన్, నాకుం జేర్కొ
నఁగాఁదరంబె యెపుడుం దల్పంబు దానౌటచే,
నాకాకోదరరాజు పుణ్యము లగణ్యంబుల్ గదా
మాధవా. 22

శా. భూనేతల్ ఘనగర్వయుక్తు లగుచుఁ బోషింపకున్నా రిఁక, న్మానంబౌనెడ సంతసంబు నవమానంబైనచోఁ జింతయు, న్మానంబూని నిను న్భజించెద మదిన్ నాపైఁ బ్రసాదింపు మ,య్యా నీవే గతి నీపదాబ్జముల నేధ్యానించెదన్ మాధవా.

శా. నీవా విష్ణుఁడ వంచుఁ దానెఱుఁగమిన్ నీరేజగర్భుండొగిన్, గోవత్సంబుల నాలఁ దాఁచఁ గనుగో గోవత్సరూపంబులన్, నీవే దాల్పఁగ నబ్బురంబుపడి వాణీజాని నీస్తోత్రముం, గావించెంగద నీదుమాయ దెలియంగా శక్యమే మాధవా.

శా. ధీచాంచల్యము దేవదానవుల కొందింపన్ జగన్మోహనం, బౌచున్నట్టి స్వరూపమె త్తి యమృతంబా దేవతారాజికిన్, బ్రాచుర్యంబుగ నిచ్చి రాక్షసులకున్ రాకుండఁగాఁ జేసితౌ, నీచర్యల్ మిగుల న్విచిత్రముగఁ గాన్పించుంగదా మాధవా. 25

మ. ప్రకటంబై తగుమల్లయుద్ధ మరుదారన్ జేసిచాణూరము, ష్టికులంబట్టి వధించినాఁడ విఁక దుశ్శీలాన్వితుం గంసునిన్, వికటాకారుని సంహరించితివి పృథ్వి న్నీవు గోపాలబా, లకరూపంబున నున్న దేవుఁడవు నిన్ శ్లాఘించెదన్ మాధవా.

మ. వికృతాకారిణి నా త్రివక్రను దయ న్వీక్షించి
నీవప్సరో, నికరంబెల్లను మెచ్చుకోఁ దగినదానిం
జేసితో ద్రౌపదీ, ముకురాస్యామణి కీవ నిర్మిత
ములౌ పుట్టంబులం గూర్చి యా, మెకు మానంబు
ను గాచినాఁడవు జనుల్మెచ్చంగ శ్రీమాధవా. 27

మ. కొలువై తుంబురునారదాదులగు భక్తుల్ వల్ల
కీగాన ము, జ్జ్వలతన్ జేయఁ దదీయగోష్ఠిఁదగు
చున్ వైకుంఠమందున్న నీ, యలఘుప్రాభవ
సంప దున్నతులఁ గన్నార న్విలోకించు వా, రల
కున్ మ్రొక్కినఁ బాపముల్ దొలఁగి దూరం
బౌగదా మాధవా. 28

శా. నీచారిత్రములం బఠింప శుభముల్ నెక్కొంచు
నుండున్ సదా, వాచాకౌశలిచేత నీదునుతు
లన్ వ్రాక్రుచ్చిన న్వారి కా, రా చేకూరుచు
నుండెడిన్ సకలతీర్థస్నానపుణ్యంబులున్, నీచే లో
కము లుద్భవస్థితిలయా న్వీతంబులౌ మాధవా.

శా. నీవక్షస్థలమందు బాలరవికాంతిం గేరఁగాఁజా
లుచున్, ఠీవిన్ భాసిలునట్టి కౌస్తుభమణి న్వీక్షిం
చిన న్వాఁడు మోహావేశంబులఁ బాసి జ్ఞానకలి
తుండై మోక్షముం బొల్పదున్, దేవా నీవుధ
రించు చిహ్నమయినన్ నిన్నోబిలు నో మాధవా.

శా. నీకంఠస్థలియందు వ్రేలుచు సుధీనిర్వర్ణ్యసౌరభ్య
శ్రీ, లాకల్పదుగ్రముజేతలైన వనమాలా వైజయంతీ
మనో, జ్ఞాకారంబు లెదందలంచినను బుణ్యస్తోమ
ముల్ వానికిం, జేకూరుంగద తన్మహత్త్వులు
మనీషిశ్లాఘ్యముల్ మాధవా. 31

శా. ఆదుర్యోధనముఖ్యదుర్జనుల కత్యాశ్చర్య భీతి
ప్రదం, బై దీపింపఁగ సజ్జనుల్ వినుతిసేయన్ విశ్వ
రూపంబునెం, తే దర్శింపఁగఁజేసి యాసమయ
మందే తత్ప్రభగ వేడ్కనిం, డౌదృష్టిగ ధృతరా
ష్ట్ర భూపతికి నీవందించితో మాధవా. 32

శా. నీహస్తంబున నున్నశార్ఙ్గధనువుగ నిత్యంబు
ధ్యానించినగ, దేహారోగ్యముగల్గు నందకముఁ
బ్రార్థింప నృమస్తాఘముల్, నీహారం బినదీప్తిఁ
బోలె నణఁగు న్నిగ గొల్వఁగా భద్రసం, దో
హంబుల్ సమకూడునంచును దలంతు న్భక్తిచే
మాధవా. 33

శా. నీచక్రంబును సన్నుతించినను వానిం జెందరా
వాపదల్, వైచిత్ర్యం బగునట్లు నీఘునగద న్వర్ణిం
పఁగా వానికిగ, దోఁచ నోసకదరాతిభీతి జగమం
దున్నీదు శంఖస్తవ, ప్రాచుర్యంబొనరింప సౌఖ్య
ములు గన్పట్టుంగదా మాధవా. 34

శా. నీపాదార్చన మెన్నిజన్మములకేనిఁ జేయ నాశ
బ్బునే, నీపంచాక్షరమంత్రసజ్జపము నే నిత్యంబుఁ
గావించెదఁ, నీపాదానతభక్తబృందములతో
స్నేహంబు గావింతు న,య్యాపద్మాక్ష కృప న్నను
న్మనుపుమా యశ్రాంతముఁ మాధవా. 35

మ. నినుఁగన్నట్టిది యైన దేవకి పురంధ్రీరత్న మైయో
ప్పు న, వ్వనితాంగర్భము పావనంబునొనరింపం
బుట్ట మున్నామె నో, చిననోముల్ ఫలియింపఁ
జేసితివనన్ శ్రీకృష్ణరూపంబుతో, డను గోపాల
కబాలురంగదిసి యాటల్నేర్పితో మాధవా. 36

మ. వసుదేవుండు తపోవిశేషములు పూర్వంబందుఁ
జేయంగ సం, తసమొప్ప న్ఫలియించినట్టిఫల
మీాతండంచుఁ దా హృష్టమా, నసుఁడై నిన్నుల
నందగోపకునియింటఁ జేర్పఁబుత్తెంచుచో, వస
మై యామునతోయమీావరుగఁ ద్రోవంగార్ప దే
మాధవా. 37

మ. తనదుగ్ధంబులనిచ్చి పెంచిన యశోదాదేవి పు
ణ్యాళి యిం, తని లెక్కింపఁగ శక్యమే యెవని
కేఁ హస్తంబుతో దువ్వుచుఁ, నినునాడించుచుఁ
జంకఁ బెట్టుకొని పానీయంబులం బోయుచుం, డిన
దై యర్మిలి ముద్దుఁబెట్టుకొనియెన్నేర్పెప్పఁగఁ
మాధవా. 38

మ. అలనందుండు నిజాత్మజుం డవని నీకత్యంతముం
ప్రేమ జొ,బ్బిలఁగ న్భూషలలంకరింపఁగని సంప్రీ
తుండవై గొల్లపి, ల్లలతోఁడ న్విహరించినాఁడవు
సులీల న్నీ చరిత్రంబు ని, చ్చలు నాత్మందలపో
యువారలకు నాశ్చర్యంబగుఁ్ మాధవా. 39

శా. పాకారాఁతిదురాగ్రహంబున శిలావర్షం బహో
రాత్రముల్, వీఁకఁ దాఁ గురిపింప నంత మొద
వుల్ భీతిల్ల గోవర్ధనా, ఖ్యాకం బైనగిరీంద్ర
మెత్తివెస నీవాగోపగోపాళి క, స్తోకంబైనసుఖం
బొసంగితివి నీదోశ్శక్తిచే మాధవా. 40

మ. పరకాంతా పరవిత్తనిస్పృహుఁడనై స్వామీ
భవద్ధ్యాన త, త్పరబుద్ధిన్ విషయోపభోగము
లపై వాంఛ న్విసర్జించి నీ, స్మరణంబే యొనరిం
చుచుంటి నిఁక నీచారిత్రమాలించుచున్, బర
మానందము డెందమందెనసి నిన్బ్రార్థించెదన్
మాధవా. 41

మ. అలసాళ్వక్షితినేత సౌంభకవిమానారూఢుఁడై
కిన్కచేఁ,గలహంబుం బొనరింపఁగా నతనిపైఁ గొ
మోదకి న్నిమహో, జ్జ్వలశక్తిం బడవేసి గండ
ణఁచితత్ప్రాణంబులొక్కమ్మడిన్,దొలఁగంజేసితి
నీవకావె సకలాప్తుల్ మెచ్చఁగన్ మాధవా. 42

మ. అనివార్యుం డగునట్టి కాలయవనుం డన్వాఁడు
యుద్ధంబొన, ర్చిన వాని న్ముచికుందసంశ్రిత ధరి
త్రీభృద్గుహాంతంబునన్, జనఁగాఁ జేసి మునీంద్రు
చేత నతని న్జంపించి యమ్మౌనిచే, ననుకూలస్తు
తు లొందినాఁడవుగదయ్యా శ్రీహరీ మాధవా.

మ. నినుఁబూజింపఁగ ధర్మనందనుఁడు యత్నింపన్
దదుద్దేశము, న్విని యంతన్ శిశుపాలుఁ డాగ్ర
హముచే నిన్ దూలగానవ్వ డా, తనిశీర్షంబును
ద్రుంచినాఁడవు సభాస్థానంబున న్సభ్యులె, ల్లను
మెచ్చంగ భవద్విదూషకులు నేలంగూలరే
మాధవా. 44

శా. కాళిందీహ్రదమందుఁ గాళియమహాకాకోదరుం
డంబువుల్, క్ష్వేళజ్వాలలనిండఁజేసి జనుల
న్వేధింప నీవప్పుడా, వ్యాళోద్దర్పమణంచి తచ్ఛి
రములం దంఘ్రిద్వయంబుంచి స,ల్లీలన్నాట్య
మొనర్చినాఁడవు ప్రజమ్మెచ్చంగ నో మాధవా.

మ. సమరాజేయపరాక్రముండగు జరాసంధుండు
నీతోడ యు,ద్ధముఁ గావింపఁదలంచుచున్న తఱిఁ
దద్బాహాసముద్రిక్తగ, ర్వము వారింపఁగ భీము
నిన్ జొనిపి సంగ్రామంబున న్వాని నం,తము
నొందించితి వబ్బురంబుగను క్షుద్రధ్వంసకా
మాధవా. 46

శా. శ్రీరంగంబున రంగనాయకుఁడవై చెల్వొందిభ
ద్రాద్రిలో, శ్రీరామాఖ్య వహించి నీలగిరి
లో శ్రీమజ్జగన్నాథుఁడన్, పేర న్వర్తిలి శేషశై
లమున శ్రీవేంకటేశాఖ్యఁ జెన్నారం బూని
నవాఁడ వీవాకఁడవే యై యుంటివో మాధవా.

శా. నీకు న్మ్రొక్కెద నీదుసేవకులతో నెయ్యంబుఁ
గావించెదన్, నీకీర్తిం గొనియాడెద న్మనసులో
నీధ్యానముం జేసెదన్, నీకెవ్వారును సాటిలేర
నుచు నే నిత్యంబు వాక్రుచ్చెదన్, నాకు న్మోక్ష
మొసంగఁగావలయు శ్రీనారాయణా మాధవా.

శా. నీవే విద్యల కెల్లఁదానకమవై నేర్పొంచు
సాందీపభూ, దేవశ్రేష్ఠునిచెంత విద్యలనుబూర్తి
న్నేర్చికొన్నాఁడ వింకావిద్వన్మణి పూర్వజన్మకృ
తపుణ్యం బెట్టిదో యెరికిన్, భావింపం దరమౌ
నె భక్తజనకల్పక్ష్మారుహా మాధవా. 49

శా. ఆపత్కాలమునందు నీస్మరణ మత్యంతంబుఁ
గావించినన్, గాఢాంగఁ దలంతువీవు వనిలోఁ
గార్చిచ్చు వేష్టింపఁగా, గోపస్త్రీలును గోపబాల
కు లనేకుల్ వేఁడఁగా నప్పుడా, యాపత్తు న్హరి
యించి ప్రోచితివి కావా యందఱన్ మాధవా.

శా. చోరుండై తగుసోమకుండు ద్రుహిణశ్రుత్యు

త్కారం బెల్లఁ బెంపార న్ముచ్చిలి వారిధిఁ డాఁగఁ
గని నీ వవ్వేళ మత్స్యంబవై, యారక్షోధిపుఁ జం
పి వేదసముదాయంబు న్వడి న్దెచ్చి యంభోరుడ్జ
న్మున కిచ్చినాఁడ వతఁడా మోదింపఁగన్ మాధవా.

మ. అమృతంబు న్భుజియింప దేవదనుజుల్ యత్నిం
చి మంథాద్రిఁ గవ్వముగాఁ బన్నగరాజు రజ్జు
వుగ నొప్పం జేయుచు న్వాలసంద్రము బలిమ్మ
థియింప నీవపుడు కూర్మస్వామివై యానగేం
ద్రము నీకర్పరమందుఁ బూనితివి ధీరగ్రామణీ
మాధవా. 52

మ. అవని న్జాపనుజుట్టినట్లుఁగ హిరణ్యాక్షుండు
చుట్టంగ నీవు వరాహాకృతిఁ దాల్చి యాదను
జుని న్బోర న్వడిం గూల్చి యీభువి నీకొమ్మునఁ
బూని ప్రోచితివి నీభూరిప్రభావంబుఁ జెప్పవ
శంబెవ్వరికైనఁగాదు వికచాబ్జాతాక్ష శ్రీమా
ధవా. 53

మ. అవిభేద్యాశయుఁ డాహిరణ్యకశిపుం డత్యుగ్ర
కోపంబుతో, భవదీయాంఘ్రిసరోజ భక్తవ
రుఁడౌ ప్రహ్లాదు బాధింప మానవసింహాకృతిఁ
దాల్చి రాక్షసుని పెన్వక్షంబు భేదించి భక్తవ
రుం బ్రోచితి వీవకావె దురితౌఘధ్వంస శ్రీమా
ధవా. 54

ఉ. బలిదైత్యాగ్రణి వంచనంబు నొనరింప న్వామ
నాంగుండవై, యిల మూడడుంగులుమాత్ర మీ
వడిగి యీపృథ్వీదివు ల్గాలమిన్, దలపై వాని
నిఁద్రొక్కి నాగభువనస్థానంబునన్ జేర్చితో, జల
జాతాక్ష భవత్ప్రభావమెఱుఁగ న్శక్యంబె
శ్రీమాధవా. 55

మ. జమదగ్న్యాత్మభవుండవై సకలరాజన్యాళియు
న్నీదుక్రోధమహాగ్నిస్ఫుటకీలకు న్శలభబృందం
బై చనన్వారి ర, క్తముచేతం బితృదేవతర్పణ
ములం గావించి హర్షించితీ, వమక స్నీయవ
తార మద్భుతకరం బయ్యెంగదా మాధవా. 56

మ. శమదాంత్యాదులఁ బూని పంక్తిరథ కౌసల్యా
తనూజుండవై, ప్రమ థాధీశధనుస్సుఁగూల్చియ
పుడావై దేహిఁ బెండ్లాడి దుర్గములో రావణ
కుంభకర్ణులను యుద్ధంబందుఁ జక్కాడి యీ,
క్షమ నిష్కంటకఁ జేసినాఁడవు సురల్ శ్లాఘిం
పఁగన్ మాధవా. 57

మ. యదువంశంబుముదంబునొంద బలరామాఖ్యుం
డవై రేవతీ,మది రాక్షీమణిఁ బెండ్లియై ముసల
ముం బల్లాంగలంబూని దుర్మదుఁడై నట్టి ప్రలం
బరాక్షసునిఁ బోరద్దున్మి కాళిందియున్, నది మర్దిం
చినవాఁడ వీవె జగదానందప్రదా మాధవా.58

మ. పరమానందము భక్తకోటికి నిడ న్బ్రాద్ధస్వరూపుం
డవై, దురితధ్వాంత దివాకరుండవగు చు న్దుర్వా
దముల్ మాన్పి సుస్థిరచిత్తంబున నిన్నుఁ గొల్వ
మనుజశ్రేణి నెసదా ప్రోచుచున్, గరిమన్ లోక
ము నేలుచుంటివి కటాక్షంబొప్పఁగన్ మాధవా.

మ. కలికి న్స్వాకృతిఁదాల్చి దుష్టజనసంఘధ్వంసమును
జేయ ని, స్తులదోర్విక్రమము న్వహించి విలస
త్తుంగాశ్వ రాజంబుపై, లలిఁగూర్చుండి కరంబునం
దుఁ గరవాలంబూని తద్దుష్టని, ర్ధళనంబుం బొన
రింతు వెంతయు జగత్సంరక్షకా మాధవా. 60

శా. ఈవే తండ్రివి తల్లివీవె చెలివీవే ప్రాణమిత్రుం
డవుర్, నీవే నాకిఁక సద్గురుండవయిన న్నీవే సహా
యుండవుర్, నీవే యాపదలందు రక్షకుఁడవు
న్నీవేసుమీ భ్రాతవుర్, నీవేగావున నిన్ను భక్తిఁ
గొలుతు న్నిక్కంబుగన్ మాధవా. 61

శా. నీమందస్మిత మాసుధాంశుకిరణానీకస్ఫురచ్చం
ద్రికా, భూమాభిఖ్యఁ దిరస్కరించి కలశాంభో
రాశి సద్వీచికా, స్తోమంబు న్నిరసించి భక్తులకు
నస్తోకానుకంప న్సదా, క్షేమంబు ల్గలుగంగఁ జేయు
ననుచుర్ గీర్తించెదర్ మాధవా. 62

శా. నీనేత్రంబులశోభ యెవ్వనికి వర్ణింపం దరంబౌనె

ల,క్ష్మీనారీమణికి న్నివాసమగుచుం జెల్వొందిత్రైలోక్య ర, క్షానైపుణ్యముఁ బూని చూపరులకు న్నంధించు భద్రంబులన్, గానన్ దానికి నద్దియే సరియనంగ నైల్లునో మాధవా. 63

శా. నీదేహంబును గన్నులారఁగనిన న్నీలాభ్రసంకాశమై, మోదంబు న్ఘటియించుఁ దావక భుజంబుల్ చూచిన నల్పశా,ఖాదర్పంబు హసింపఁగాఁ దగి మదిం గౌతూహలం బూన్పు నీ, వే దైవంబ వటంచుఁ గొల్తు మదిలో నెల్లప్పుడున్ మాధవా.

శా. కామక్రోధముల న్జయించి మదిలో గర్వంబు వర్జించి ని, న్నేమర్త్యుండు దలంచి కొల్చునో యతండే శుద్ధధన్యాత్ముఁడై, తా మోక్షంబును జెంద నర్హుఁడని డెందంబందు నే నమ్ముచున్, నీమీఁద న్మదినిల్పికొల్చెదను దండ్రీ ప్రోవుమీ మాధవా. 65

శా. నీశంఖంబు సుదర్శనంబు మొదలౌ నీదివ్యచిహ్నంబు లెం, తే శృంగారముగాధరించిననరు న్వీక్షించి నన్ జ్ఞాన మా, వేశించు న్సుకృతంబుగల్గునని నే విస్రబ్ధచిత్తుండనై, నీశుంభద్వరచిహ్నముల్ దలఁచెదన్ నీభక్తుఁడన్ మాధవా. 66

శా. పాశంబు న్ధరియించి కాలుఁడు నను న్బాధింప

నూహించుచో, లేశంబైన నిను న్దలంపఁగలనో
లేనో యటం చిప్పుడే, కౌశల్యంబునఁ దావకస్మర
ణమ్ముం గావించెద న్భక్తితో, నోశాంతాకృతి
నన్నుఁ బ్రోవుము దయాయుక్తుండవై మాధవా.

శా. తర్కవ్యాకరణాదిశాస్త్రములు శ్రద్ధాయుక్తిఁ
జర్చించుచుఁ, దర్కింపం బనిలేదు దాన యమ
బాధ ల్బాయునే యన్యసం, పర్కం బేమియులేక
నీచరణసేవాసక్తుఁడై యుండినన్,గోర్కులెల్లానికిఁ
జేకురు న్భవవిముక్తుండై తగున్ మాధవా. 68

శా. ఘంటాకర్ణుఁడు యుష్మదాఖ్యను వినంగా రాద
టం చెప్పుడున్, ఘంటల్ కర్ణములందుఁ గట్టుకొ
నుటం గాదే తదంహశ్చటా, లుంటాకాత్ముఁడవై
దయారసము వెల్లుల్గ్రమ్మఁగా వాని కీ, వంటం
జేసితివయ్య మోక్షము ననాయాసంబుగన్
మాధవా. 69

శా. శ్రీకాంతామణి భూమియుం బదముల న్సేవించు
చుండంగ నా, వైకుంఠంబున శేషశాయివయి
సద్భక్తుల్ మహాభక్తితో, నీకీర్తి న్వినుతించు
చున్నతఱినా నీవైభవం బాత్మలో, నేకాగ్రత్వ
మునం దలంచెదను లోకేశా హరీ మాధవా.70

శా. నీసత్యంబు విభీషణుండె యెఱుఁగు న్స్నిగ్ధహథ

ర్మంబునం, దా సుగ్రీవుఁడె సాక్షి భక్తజనరక్షా
సక్తిఁ బ్రహ్లాదుఁడౌ, దాసుండే యగుసాక్షి
నీయభయదానంబందు గంతింద్రుఁడే, యానా
క్షీకృతుఁడంచుఁ గొల్తు మదిలో నశ్రాంతముౝ
మాధవా. 71

శా. ఏలోకంబుననుండి యిచ్చటకు దా నేతెంచెనో
యింకఁ దా, నేలోకంబున కేగునో యది రవంతే
నాత్మ భావింపఁగాఁ, జాలం డెన్ని సహస్రముల్
గడచెనో జన్మంబు లెన్నందగం, డాలోచింప
నరుండునీదుఘనమాయాక్రాంతుఁడై మాధవా.

మ. వినిన స్త్రీచరితంబులే వినవలె న్విశ్రాంతిమై
నెప్పుడుౝ, గనిన స్త్రీభువనైక మోహనకరాకా
రంబె కాంచనవలెౝ, జనిన స్త్రీరుచిరాలయంబు
లకె యిచ్చం దాజనంగావలెౝ, మనిన స్త్రీపద
సేవచే మనవలె న్మర్త్యుండు శ్రీమాధవా. 73

శా. స్వర్లోకాంచితభోగము ల్మదిఁ దృణప్రాయం
బుగా నెన్నుచుౝ, నిర్లక్ష్యంబుగఁ జూచి నీదు
పదసాన్నిధ్యంబె నేఁగోరి యం,తర్లక్ష్యంబుగఁ
జేసికొంచు నెదలోనన్నిల్పి ధ్యానింతుఁ జ,
క్షుర్లీల న్ననుఁ గాంచి ప్రోవుమయ యంచు
న్వేఁడెద న్మాధవా. 74

మ. నరజన్మం బతిదుర్లభంబనుచు నెన్నంబోల్చెగా
యందు, భూసురజన్మంబు లభించు టుత్తమ
మటంచు న్వేదవేత్తల్ వచిం, తురుగా కట్టిద్వి
జుండు నీదుపదభక్తుండయ్యెనే న్మోక్షముం,బొర
యు న్భక్తివిహీనుఁ డొందఁగలఁడే మోక్షంబు
శ్రీమాధవా. 75

శా. ఏజాతి న్జనియించిన న్మతియుఁ దా నెచ్చోట
వర్తించిన, న్సౌజన్యాకలితాంతరంగుఁ డగుచు
న్సద్భక్తితో నుండి నీ, పూజల్ చేసినమానవుం
డు సతతంబు న్సౌఖ్యముల్ వొందుచు, న్దేజ
శ్శాలియునై చిరాయువుగవర్ధిల్లున్భువి న్మాధవా.

మ. తనయుండజ్ఞతఁ జేసినట్టి యపరాధంబుల్ విలో
కించి త, జ్జనకుండవ్వి క్షమించినట్లుగను యుష్మ
ద్దాసుఁడన్ నేనొన,ర్చిన నేరంబులు సైఁచి నాపయి
దయాదృష్టి ప్రసారంబుచే, ననురక్షింపుము
దేవకీతనయ కృష్ణా శ్రీహరీ మాధవా. 77

శా. రంభాదుల్ దన చెంగటన్ నిలిచి యశ్రాంతం
బుఁ గ్రీడించినన్, సంభోగాదృతి లేశమైనవిడ
దా స్వర్గాధిపత్యం బిఁకన్, జంభారాతికిఁబోలె
గల్గినను దృష్ణల్ వీడవట్లౌట వి, ప్రంభంబొప్పఁ
గఁగోరుచుంటిని భవత్సాన్నిధ్యమున్ మాధవా.

శా. అన్యాయాధ్వమునందు వ_ర్తిలకసత్యజ్ఞానయు
క్తుండనై, మనుష్యాద్రేకసుఖంబులేక గతిసంభా
వించుచుఁ నీదు పా, దన్యాసోద్ధితధూళి నాశి
రమునందాల్తుఁ హారేయంచునే, నన్యుంగొల్వ
క నీపదాబ్జములనే యర్చించెదఁ మాధవా.79

శా. నిన్నుఁ లోనస్మరించు మాత్రమున వానిఁ
సత్కృపాదృష్టిచే, తన్నీ వెప్పుడుఁ బ్రోచుచుం
దువని పెద్దల్ చెప్పఁగా మున్ను నే, విన్నాఁ
డన్ మణి యా_ర్తరక్షకుఁడ వీవే కాక జేజేలలోఁ,
గన్నా కుల్ మదినెన్న గాఁగలరె నీకన్నఁ హరీ
మాధవా. 80

మ. జననంబందినతోడనే కలిగెయుష్మన్నామ సంకీ
_ర్తనం, బును నీపాదసరోజభ_క్తియు భవత్పూ
జాపరత్వంబు గా, వున నాకీవనుకూలదైవమవు
గా బుద్ధిఁ వితర్కించుచుఁ, వినుతింతుఁ
నినుసంతతంబు మదిలో వేడ్కఁ హరీ మాధవా.

మ. ప్రళయానేహమునందు లోకములు వోవంగా
రహీఁ నీవు ని, శ్చలతేజోమయ రూపదీపిత
విశేషజ్యోతివై య_త్తఱిఁ, వెలుఁగేకాకృతి
నొందుచుఁ జగములీవే వెండిపుట్టింతువో, జల
జాతాక్ష భవత్స్వరూపమె జగజ్జాలంబగుఁ
మాధవా. 82

మ. వ్రతముల్ దానము లెన్ని చేసినను దద్వారా
ణసీముఖ్య పు, ణ్యతమక్షేత్రము లెన్ని చూచిన
నుదా నాయశ్వమేధాది స, త్క్రతువుల్ చేసినఁ
దావకీన మృదుపద్రాజీవ సేవాసమా, గత
పుణ్యంబునుబోలఁ జాలవని వేడ్కం బల్కెదన్
మాధవా. 83

మ. తులసీదామములన్ ధరించుకొని చేతుల్ మో
డ్చి సత్పుండ్రవ, ల్లులు ఫాలంబునదిద్ది శుద్ధపట
ముల్ శోభిల్లఁగాఁగట్టి ని, చ్చలు నీనామము సం
స్మరించుచు భవత్సంకీర్తనల్ పాడుచున్, బలు
మారున్ నినుసన్నుతించు నరుఁడే భక్తుండగున్
మాధవా. 84

మ. జటిర్గాయుండుట ముండియౌటయును గాషా
యాంశుకంబుల్ ధరిం, చుటయున్ జేతులసత్క
మండలువుఁ గొంచున్ వేషముంబూనుచుం,
డుటయున్ లోనగునవ్విరొట్టులొసఁగు న్మోక్షం
బుత్కృష్టన్ జయిం,చుటర్గాయె నిన్ను భజించుచుండు
టయొయిచ్చున్మోక్షమున్ మాధవా. 85

శా. ఘోరంబౌ కురుపాండవాహవమునన్ గ్రూ
రాత్ములం గెల్వ దో, స్సారంబల్ల కిరీటకీవొసఁగి
నీచాతుర్యముం జూపుచున్, సారథ్యంబొనరిం

చియాతనికిఁ దత్సంగ్రామసీమన్ జయం,బారన్
నీవొనఁ గూర్చినాఁడ వతిసాహాయ్యంబునన్
మాధవా. 86

మ. అమృతం బానిన మానవోత్తమునకున్ వ్యా
ధుల్ జరా మృత్యువుల్, క్రమమొప్పందొల
గున్ దలంపభవదాఖ్యన్ నిత్యమున్ సంస్మరిం,
చు మనుష్యాగ్రణికుద్భవంబె నశియించున్ సత్య
వైకుంఠ వా, సమెగల్గున్ సుధనీదు నామసమ
మేచందానసౌ మాధవా. 87

మ. అఘువీరుత్తతిదాత్రదాత్రలఘుబల్యస్తోగసన్నం
డిర, ఘ్రఘణార్చావిధి పాత్రపాత్రని శభాస్వ
ద్గోత్రగోత్రా సకృ, న్నిఘసాపాదక గాత్రగాత్ర
మరమాని శ్లాఘ్యదోశ్శక్తిభా, జ్మఘువత్పుత్రక
మిత్రమిత్రశశి శుంభన్నేత్ర శ్రీమాధవా. 88

మ. కటిభాగావృతధర్మచేల విలసత్కస్తూరికాచిత్ర
క, స్ఫుటఖండేందు సమానఫాలప్రణత స్తోమ
ద్వ్యపతాప్సల స, ద్వటపత్రాధిశయత్వశీల కమ
లాబ్జాతాననాలోల హృ, త్పుట చంచత్కరు
ణాలవాల వినమద్గోపాల శ్రీమాధవా. 89

మ. అసితాభ్రోపమ కాయకాయదతి భక్తాంహస్త
మసూస్సర్యసూ,ర్య సురతూంచిత భావభావభవ

జన్మాధానసై పుణ్యవు,ణ్యసమూహప్రద సత్క
థారవ రసజ్ఞాత్యంతమాధుర్యదా,య్యసమానా
చ్ఛసమాఖ్యమాఖ్యశశ భృత్ప్రాంచద్యశామా
ధవా 90

మ. ఖలగంధర్వ ఖలీనఘోరపల భుగ్వ్యాళావళీవీన
ని,స్తులకారుణ్యనదీ నగోపతరుణీ దోశ్శ్లేషణాధీ
నకుం, డలిరాట్తల్పశయాన యోగిజన బృంద
స్వాంతయుంజానశ్రీ,జలజాక్షీఘునకౌస్తుభా కలిత
వక్షస్థాన శ్రీమాధవా. 91

మ, కరిరాజార్తి విదారచంద్ర రుచిరంగత్స్వైరయే
నస్సము,త్కరకుత్కీల శతారదుగ్ధ సరిదీడ్గంధర
బృందావనా,చరితాపార విహార సర్వజగతీ సం
రక్షణాధారశ్రీ,హరిణాక్షీయుగగారభక్త శుభ
దాయ్యాకార శ్రీమాధవా. 92

మ. పతగాధీశ్వర యానవేల్లదరి షడ్వర్గావరుంధాన
ర,క్షితగీర్వాణ వితాన యాదవకుల శ్రేయోద
నిధ్యానరా,జితశంఖారి దధానరాత్రి చరహస్తి
శ్రేణి కాలానభ, క్తతతిజ్ఞాననిదాన యోగివర
హృద్వ్యాలీన శ్రీమాధవా. 93

మ. భృతవేధోండ కటాహావల్లవ పురంధ్రీ క్షీరద
ధ్యాజ్యభు,క్త్య తులోత్సాహ విశిష్టజాన్వవధి

బాహానాహ దుగ్ధాబ్ధిమ,ధ్యతలాంచద్వర గేహా
దారిత సుధాంశుశ్శాత్ర వవ్యూహ ప్రీ,ణిత పద్భ
క్తసమూహా పాండవవిపన్నగ్రాహ శ్రీమా
ధవా. 94

మ. రవికోట్యంచిత తేజపాతకతమిస్రశ్రేణికాపూర్ణకై
రవిణీరాజ పదంబుజాశ్రితసుపర్వత్ర్వాజలోకేశవా
సవపూజ్యాంఘ్రిసరోజ చారుతరతుక్సంశోభిచే
తోజ జైష్ణవనీలత్తను భాసమాజ సమనుష్య
వ్యాజ శ్రీమాధవా. 95

శా. శ్రీవత్సాంచదురః కవాటజలరాశిస్థాయ మా
నప్రభా,వా వార్యాశుగఝాట యధ్యషిత
రమ్య ద్వారకావాట పా,దావిష్టాష్టదిగీడ్లలాట
మణిదీవ్యత్కుండలద్వంద్వ శో,భావిష్కారికిరీట
సంస్తువద శేషభ్రాట శ్రీమాధవా. 96

మ. ఫణిభుగ్బర్హయుతోత్తమాంగవిపదబ్జవ్రాతమా
తంగ స,ద్గుణ రత్నాళ్యనుషంగ కోపనిహతక్రూ
రక్ష పాటాంగ కా,రుణికాపూర్ణ తరాంతరంగ
గరుడారోహక్రియాచంగ మా,ర్గణబృందాత్మ
యసన్నిషంగ పదనిర్యద్గంగ శ్రీమాధవా. 97

మ. నిగమోక్తస్తుతిఘోష కౌస్తుభసుమాణిక్యోల్ల
సద్భూష లో,క గణాత్యద్భుతగోపవేష త్రిది

వాకశ్లాఘ్యసద్భాష సౌభగసంయుక్తమనీష
లాలితరమాబాహాసమాశ్లేష పాణిగృహీతీ
తీతియోష దుష్కృతహిమానీపూష శ్రీమా
ధవా. 99

మ. సమరోర్వీజితబాణసేవక సమాజప్రోతకళ్యాణ
దుర్దమరక్షోభయకృత్కృపాణ నిజభక్తత్రాణ
కురాణ సర్వమహీభారధురీణ పాలనకళాపా
రీణ కౌంతేయవిక్రమజాగ్రత్తనువారవాణ కృ
తలోకప్రాణ శ్రీమాధవా. 99

మ. యదువంశాంబుధిసోమ దుష్కృతసమూహాక్షో
దకృన్నామ దుర్మదరాత్రించరభీను చంచదసి
తాభ్రశ్యామ వందారుసమ్మదసంధాయిచరిత్ర
ధామ సుమదామ స్తోమ వత్కంఠసీను దిశా
పూర్ణయశోలలామ నతశుంభత్ప్రేమ శ్రీమా
ధవా. 100

శా. శ్రీకృష్ణాహరి మంగళంబు దనుజారీ మంగళం
బయ్య సత్యాకాంతాధిప మంగళంబు యదు
నాథా మంగళం బచ్యుతా పాకారిస్తుత మంగ
ళంబు గరుడారూఢమంగళం బర్హిలిఙ్గైకొమ్మా
శ్వర మంగళంబిదియొ మాంగళ్యంబు శ్రీమా
ధవా. 101

మ. ధరణీమండలి శాలివాహన శకాబ్దంబు ల్మహీంద్రా
గ్ని కుం,జల శీతాంశులసంఖ్యచేఁ బరగఁజంచ
ద్రాక్షు సాఖ్యాకవ,త్సరమందుఁ దగు జ్యేష్ఠపుం
బహుళపక్షుంబందునా సప్తమీ, స్థిరవారంబున
నెల్ల నీశతక మొంచెం బూర్తి శ్రీమాధవా.102

మ భువిలో నల్లమరాజవంశ కలాశాంభోరాశి పూ
ర్ణేందుఁ డా,ర్యవరశ్లాఘిత సచ్చరిత్రుఁడగు సు
బ్రహ్మణ్య సంజ్ఞాక స,త్కవికిన్ జిన్నమకు న్సు
తుండ నమరంగ రంగశాయ్యాఖ్యానౌ, కవి
నే నీశతకంబు నీకొసఁగితిఁ గైకొమ్ము శ్రీమా
ధవా. 103

మా ధ వ శ త క ము
సమాప్తము.

పీఠిక.

ఈశతకము వ్రాసినకవులు బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు. ఆంధ్రకవులలో సుప్రసిద్ధులని పేరెన్నికగన్న యీకవియుగము రచించిన గ్రంథములను జదువనివారును ఈకవులప్రతిభాదికము నెఱుంగనివారును వర్తమానకాలమున జాల యరుదుగా నుండిరనుటలో సాహసము లేదు.

బహుగ్రంథరచయితలు శతావధానులు వివిధబిరుదాంచితులునగు నీకవులకవితో కేవల ద్రాక్షాపాకముగ మృదుమధురపదగుంభితమై యాదికవులకవితను సర్వవిధములఁ దలపించుచుండును. వీరి యాంధ్రీకరణములగు శ్రీనివాసవిలాసము, బాలరామాయణము, ముద్రారాక్షసము, మృచ్ఛకటికము, స్వతంత్రగ్రంథములగు శ్రవణానందము, బుద్ధచరిత్రము, పాణిగృహీత లోనగుపుస్తకములు భాషావిదులమన్ననకు యువకకవులవరవడికిఁగూడ పాత్రము లయ్యెననుట వీరి మహాకవితాప్రతిభకు దృష్టాంతములు కాగలవు. వీరికృతులలోని నీకామేశ్వరీశతక మొకటి రచనాకౌశలమును విషయసందర్భమునుబట్టి యీశతకము వేంకటశాస్త్రిగారు రచించినటులఁ దోఁచుచున్నది. (నా కేదిరోగంబు నీవివిచ్చక నిక్కము

మూడఁ జేసెదవు. కృష్ణనామకవి సుమన్నరక్షం పురోగంబు, సకలామయంబులును నెప్పు డన్ను సేవించు) లోనగుపద్యములవలనఁ గవివ్యాధిపీడితుఁడై శతకమున నందందు బాధానివృత్తికిఁ గొన్ని పద్యములు రచించిరని తోఁచును. కొన్నిపద్యములు కవికిగల యాత్మగౌరవాభిమానములు, స్వతంత్రభావములు పూర్వాచారప్రీతిని వెల్లడించుచున్నవి. ఈకవుల గ్రంథములవలెనే యీ శతకముకూడ నూతనభావసమన్వితమై వాఙ్మయమున నొక గౌరవస్థానము నొందఁదగియున్నది.

ఆధునికులు సుప్రసిద్ధులగు శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులజీవితచరిత్రము, వారి శతావధానసారము, నానారాజసందర్శనము, లోనగుపాత్రములవలనఁ దెలియుటవలన నింతతోఁ గవితాప్రశంసయు నితరచరిత్రసందర్భములు జర్చింపక వదలుచున్నారము. ఈశతకమును పునర్ముద్రణము గావించుటకు సెలవొసంగినందుకు వారికి కృతజ్ఞులము.

తండయార్పేట,
చెన్నపట్నం.
10. 1. 26

ఇట్లు
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్

శ్రీ ర స్తు.

తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవికృత

కా మే శ్వ రీ శ త క ము.

శా. శ్రీరామా రమణాదినిర్జర శిరస్సేవ్యంబు సంసార
సా, ఖ్యారామాంకురదోహదంబు పరితాపా
పార మత్యంతశో, భారమ్యంబు పరార్థదాయక
ము నీపాదంబు మోదంబు దై, వారం గొల్తు నమ
స్కరింతు మది సంభావింతుఁ గామేశ్వరీ. 1

శా. నేరంజేసియు నేరుపేసియును మన్నింపన్ భవ
త్పాద మా, ధారంబౌనని నిశ్చయించికొని
నాతప్పొప్పులంజెప్పి సం, సారాంభోనిధి నుత్త
రించుటకు నిచ్చన్నిచ్చలుంగోరి ని, న్నారాధిం
పఁగఁ బూనినాఁడ దయలేదా? తల్లి కామేశ్వరీ.

మ. అనురాగాను గతాంగనాజితుఁగ్నై యానందశ
బ్దార్థముల్, వనితా సౌఖ్యపరమ్ముచేసి మనముం
వారింపఁగాలేని నా, జననం బేమిటికంచు నొక్కొ
కరయోడన్ జర్చించియున్ మానవే, రని నన్నెట్లు
భరించెదో యెఱుఁగఁగా రాదంబ కామేశ్వరీ.

మ. తఱచేనెడ్డ విరాగమందు మదిసంధానింతునన్
మాటసీ, కెఱుఁగన్ రానిదె? అట్టినాడుమది కే

దేనొండు వైకల్యముల్, బొరయఁజేయు నిమి
త్తమేర్పడఁచి యేమోమాంద్యముంగూర్చెదె,
క్కరణిన్నేను దరింతుఁ' దెల్పుమిది సౌఖ్యంబొ
నె! కామేశ్వరి. 4

మ. చదువన్ లేదొకవిద్యకేనియు యదృచ్ఛాలాభ
మేకాని నే, నొదుగన్ లేదొకజేనికేనియును
నోహోయంటయేకాని నే, వెదకన్ లేదొక
వేడ్కకేనియును దావిందాటయేకాని యి,
య్యది యేరీతిగ నెల్లకార్యములు నాకౌఁగాక
కామేశ్వరీ. 5

మ. ధనమార్జించితి నిచ్చితిన్ యశమునందన్ గంటి
భోగమ్ములన్, దనివిన్ జెందితిఁద్వత్కటాక్షమున
విద్వాంసుండనై మించితిన్, జననీ! యెందుగొఱం
త నాకు లవలేశంబైనను లేదునీ, చనవున్న
ప్పుడొకంటరిక్తుఁడగునే సంసారి కామేశ్వరీ. 6

మ. జననంబందుట పెద్దయాటయు గృహస్థత్వమ్ము
గైకొంట నం, దనులంగాంచుట పెండ్లిసేయుట
యిటుల్ నానాఁటికేదేనియున్, బనియున్నట్టులె
తోఁచునొక్కొకపనిన్ బైపైవిసర్జించి శాం,
తినివేగన్ గనినిన్నుఁగొల్చుటయె ముక్తిప్రాప్తి
కామేశ్వరీ. 7

మ. ధనమార్జించుటగాదు సూ?ఫలము విద్యల్ నేర్చు
కొన్నందు కి, మ్మనముల్ సత్క్రియలందుఁజొన్ప
వలె సామాన్యమ్ముగా ధర్మమే, తనకృత్యంబని
యెంచికోవలయు సద్దానల్ బరిజ్ఞానముల్, గాని
నానాఁటికి నిన్నుఁజేరవలెఁ గోర్కెల్ వీడి కా
మేశ్వరీ. 8

శా. దేహాస్వాస్థ్యముకన్న వేఱొకటిముక్తి ప్రాప్తి
కిల్ సాధనం, బూహింపంబడ దెందు దానికి మహా
యోగుల్ త్యదీయాంఘ్రిసే, వాహంభావము
హేతువందురది నిన్నర్థించుచున్నాఁడ సం, దే
హంబేటికి? దేహియన్నప్పుడు శక్తీ! తల్లి! కా
మేశ్వరీ. 9

శా. ఆధివ్యాధిపరీతమైన తనకాయం బర్థిఁ బోషించు
చుల్, శోధింపవలె వేదశాస్త్రములు సంశో
ధించి యద్దానిచే, సాధింపవలెముక్తిమార్గమ
దియుల్ సాధించి మోక్షార్థికిల్, బోధింపవలె
జన్మమన్నదియే హా! దేవి? కామేశ్వరీ. 10

మ. ధనమున్నల్ సతిలేక తత్సుఖము సందర్భించి
నల్ సంతతిం, గనకాభాగ్యముగల్గ వేఱొకటి
యకాఙ్క్యంబు చేకూరనిం, కనునొక్కండదిగ
ల్గనొక్కఁడదియుల్ గల్గల్ మఱొక్కండు లే,గ

సుకోల్లప్పుడు తృప్తియొక్కరణి లభ్యంబౌనా?
కామేశ్వరీ. 11

మ. జననాభావమనుగ్రహింపు మది నీశక్యంబు గా
దేని పై, జననంబందును నాకొసంగు మెటులో
సంగీతసాహిత్యముల్, పనిలేగీయుదరంపుఁ బో
షణకునై భాషాంతరంబుల్ జగ, జ్జననీ! దీనికి
నింతవ్యర్థపుఁ బ్రయాసం బేల? కామేశ్వరీ. 12

మ. ఎవఁడేరీతిని బెట్టిపుట్టునటులే యేర్పాటగుఁ
వాని వృ, త్తివిశేషములు దీనికింతమదినుద్రే
కించి తానెక్కుడో, వ్యవసాయంబొనరింపనేమి
యగుఁ?దన్వ త్రాప్రణేశుఁడా! బిచ్చవె, త్తవలెఁ
గర్మముదాఁట నెవ్వరికి సాధ్యంబౌనె! కామేశ్వరీ.

మ. ఇలువేల్లెవనను దాతవైనను మఱింకేమైనను
న్నీ వె నీ, బలమొక్కించుక కల్గువారలకు నైశ్వ
ర్యమ్ము హస్తస్థితా, మలక ప్రాయము నిన్ను
వీడి నరులంబ్రార్థింపఁగాఁ గల్గునే, కలుముల్
ధేనువు గాకదున్న లెటుదుగ్ధమ్మిచ్చుఁ!గామేశ్వరీ.

మ. నరనాథుల్ పలుమంది మిత్రులయియున్నఁ
గాని తత్సన్నిధిఁ, స్థిరవాసమ్మొనరించునట్టి పని
నాచేఁగాదు నీవంటి స, త్కరుణాశాలిని
పెంపఁగాఁ బెఱిఁగి విద్యాబుద్ధులన్నేర్చి నేఁ,బరు

లన్నిత్యము గొల్చుటొప్పగునె యంబాదేవి!
కామేశ్వరీ. 15

మ. ఋణబాధల్ వ్రణబాధలంద్రు బుధులా యా
బాధ నాకిప్పు డా, ఋణమైతారసిలెక ద్రిశుద్ధిగ
నపర్ణం గీతదస్నాట థా, ఋణిభావత్కటాక్ష
వీక్షణము లారోపించు వేటొక్క కా, రణమింకి
య్యో లేదిదేనిజ సుపర్ణా తల్లి! కామేశ్వరీ.16

శా. నారుంబోసిన దేవుఁ డెట్టిగతినైన న్నీరుదాఁబో
యఁడే, "యేరీతిన్నికేగుఁగాల"మనిలో నేడ్వం
గనేలా! జమీం, దారుల్ మాత్రము సర్వరీ
తులను మోదంబందిరే లోటులే, దే! రారా
జునకైన, దృష్టికలవాఁడే రాజు కామేశ్వరీ.17

మ. "తమ పుత్రుల్ స్వమతేతరమ్ములగు విద్యల్ నేర్చి
పోషింతు"రం, చు మతభ్రష్టులఁ జేయు పండితు
లునీచుల్ గారె! వీరింక ద్ర, వ్యముకై కూఁతుల
రో వెలందులుగఁ జేయరే లేరె! యెవ్వారిదూ, ర
మతేమా, గలికాలపున్మహిమ వార్యంబౌనె!
కామేశ్వరీ. 18

శా. ఆచారమ్ములుపోయె వేదములయందాసక్తిలేదా
యెదు, ర్థిచాతుర్యము హెచ్చె నీచులకు నాధి
క్యమ్ముదావచ్చె సం, కోచం బెందును లే"దిహమ్ము

పర”మ్ గొండాటకుంబోరువా, రేచోట్ల
గనరారు పాపమిదియేమిరా? తల్లి! కామేశ్వరీ. 19

మ. మునునుద్యోగులు లేరొ? వారలుధనమ్ముంగూ
ర్పరో? పూర్వవ, ర్తనలన్ మానిరె! పూనిరే మలి
నమౌధర్మము వారిట్టులే,మనవచ్చున్ బ్రకృత
ప్రపంచగతి వర్ణాచారముల్ మాఱె నె, వ్వని
నెవ్వండని నిశ్చయింపఁదగు!నో వామాక్షి! కామే
శ్వరీ. 20

మ. సకలమ్ముంగొఱిగించుకొందురకటా!సన్యాసులా?
కారు బో, ట్టొకయింతేనియు ఫాలముందిడరదే
మో? ముండలా? కారు వి,ప్రసులో త్తంసులకిట్టి
పాటుకలిగెన్ బైవారిమాటేల? యెం, దుకులో
కంబిటుమాఱె? నీకెఱుఁగరాదో,దేవి! కామే
శ్వరీ. 21

శా. అచ్చాఫీసులటంచు పట్టాణుల కుపాధ్యాయ
త్వముంచున్ మఱిన్, వెచ్చన్ బిచ్చెడిబచ్చుటిండు
లకడన్ వేదాంతమంచున్ మహో, ద్యచ్ఛారి
త్రులు పండితుల్ మెలఁగఁగానయ్యెంగదా!
పొట్టకై, చచ్చున్ గాలమువచ్చె గౌరవమునా
శంబయ్యెఁ గామేశ్వరీ. 22

మ. “బలిపాడాయె ను గర్జుఁడున్ జెడియె విప్రస్వా
ములర్థించు కో, ర్కెలనీఁ బూని మఱెవ్వఁ

డెట్లునిలుచుఁ బృథ్వీస్థలిఁ దాతగా,వల"దంద్ర
జ్ఞులుగొంద ఱెందుఁగలలాభంబింతగు ర్తింపరి,
క్కలికాలంబిటు కాలుచున్నయది దిక్కా! మొ
క్కా! కామేశ్వరీ. 23

శా. నానానీచకృతుల్ ప్రసర్చ సుతుష్యాణ్ర్త్ర్రక్రి
యాధ్యక్షుఁడౌ, వానిం జేసినఁ "బొట్టకూటికిది
నేర్వంబడ్డ" దన్నట్టి వి, జ్ఞానంబించుక లేక వేద
మనినన్ శాస్త్రమ్ములన్నఁ సదా, తానిందింపఁగఁ
జొచ్చువాఁడెటుఁగునే? తత్త్వమ్ము! కామేశ్వరీ.

మ. గురువన్నన్ భయభక్తిసంభ్రమములే కొంతేమ్ము
నన్ గానరా,పరయన్ రావాకకొన్ని యేనియు
ను మర్యాదాస్థితుల్ హయాణవి,ద్యరహీన్నే ర్చె
డి బాలురందు భృతకోపాధ్యాయతాదోష వి,
స్ఫురణంబియ్యది కాక వేఱుగలదే? మూలంబు
కామేశ్వరీ. 25

మ. ధనమార్జింపదె? వేశ్య యంతకునునింద్యంబౌ
నసత్యప్రవ, ర్తనయున్ సేవయు విప్రజాతులకు
మేరా "నశ్వవృత్త్యాకదా,చన" యంచున్ నును
వాఁడఁడా? "యిదియదూష్యంబిట్టికాలమ్మునం,"
దనవర్ణాశ్రమపద్ధతుల్ విడుటయు న్యాయ్యంబె
కామేశ్వరీ. 26

మ. ఎవఁడేగోతినిఁ ద్రవ్వెదాని మఱివాఁడే కాక
"తాఁజెడ్డ కోఁ,తి వనం బెల్ల నుగాల్చురీతిఁ" గుల
నీతిందాఁట శంకించున,ట్టి వివేకాత్ములఁ గూడఁ
ద్రోయుటకుఁ జాడికోరు లత్యంతగ,ర్హ్యావిధు
లో,బ్ధనసేతు రియ్యదియు సహ్యంబౌనె! కామే
శ్వరీ. 27

శా. "మాల ల్దవ్వుననుండఁగావలెనె! యామ్నాయ
మ్ము లంఘింపతా, దే,' లంచుఁ జననేమగుఁ!మ
డికిని స్త్రీ బట్టనిందయ్యం బె!" యం,చాలోచింతురు
పూర్వ మెవ్వరును లే రా? యింతవా రక్కటా!,
పాలంబోలుకొలమ్ము వారలకు నిప్పాట్లేల? కామే
శ్వరీ. 28

మ. సనధర్మము లు తప్పు లన్యమతధర్మముల్ ప్రశ
స్తమ్ము లం,చును వాపోయెడిమూర్ఖులీయుభయ
ముఁ శోధించిరే! పొట్టకూ, డోనరం బెట్టెడివి
ద్యకుం గలదె' యీయుక్తాపయుక్తత్వ మో,జన
తానియ్యది వేదమానా? మఱి శాస్త్రంబౌనా?
కామేశ్వరీ. 29

మ. తనధర్మమున కన్యధర్మము విరుద్ధంబెంత యానం
తగ్గె,కొని వర్తించిన వ్యావహారికులుతఁ గొట్టిం
చిరే? యింటఁ జే, సినయాచారము వారి నేమిటికి

హింసించుట ? మతాచారమూ, నని మాత్ర
మ్మునఁ దాను బెద్దదొర యౌనా? తల్లి! కామే
శ్వరీ. 30

మ. పెఱవారిన్ గికురించి విత్తముగొనన్ బ్రేరేపణ
ల్సేయుటం,క్కరుల న్నిక్కము న్యాయవాదులని
పల్కన్ దప్పు వేశ్యాగుణ, స్ఫురణంబంతయు
వీరియందుఁ గనవచ్చున్ వీరలు న్వారలున్,ధర
గేస్తు న్జెడఁదీయఁ గారకులు సత్యంబింత కామే
శ్వరీ. 31

శా. ఈవే యింద్రుఁడ వీవెచంద్రుఁడ వటంచెవ్వా
నిఁగని న్ధనా, శావే శమ్ము మెయి న్నుతించుకవులా
హా! యెంత మూఢాత్ములో, దేవీ! వీరొక కొన్ని
పద్యముల నీతేజమ్ము వర్ణింపరా, దా? విత్తము
నొసంగు దార్ఢ్యమది లేదా? నీకుఁ గామేశ్వరీ 32

మ కలవారెందఱు? రిక్తు లెందఱ! ఱేపు డిక్కంజాత
భూస్పృష్టి నా,ద్యులుబంగారము మెక్కి వృత్తి
కఁదదన్యు లైక్కుచున్నా రె! యి,క్కలుము
ల్నిక్కములో? వయస్సుసతమో? కాయంబునా
పాయమో, కలయేనిక్కలయో మతేలధనికు
ల్గర్వింత్రు కామేశ్వరీ. 33

మ. అతిథుల్వచ్చిన గారవించుటకుఁ బ్రత్యబ్ధమ్మున

స్నీమహావ్రతము న్సల్పుటకు న్సుఖమ్ముగను గా
ర్హస్థ్యప్రచారమ్ము సంతతము న్నెగ్గుటకు న్స
రాసరి సిరిఁ దల్లీ! నినుంగోర ని,చ్చితి వామా
త్రమచాలు నెందు కధిక శ్రీమత్త! కామేశ్వరీ.

మ. తలిదండ్రు ల్పనిఁబూని బాల్యమున విద్యాబు
ద్ధుల న్నేర్పలే, చెలమి న్దరిద్ర్యముగఁ,జార్చి యిచ్చు
టయులే దీనాకు సర్వమ్ము నీ,బలమే కారణమై
యొసంగె జననీ! ప్రార్థింతు నీరీతిగాఁ,గలకాలమ్ము
ను బోవనిమ్మధికముఁ గాంతుంపఁ గామేశ్వరి.

శా. ఈ వేళఁ మృతియేని రేపటికి రెండేతాదృశ
మ్మైన యీ,జీవమ్మందును గాయమందును సుత
స్త్రీబంధుగేహాదులం, దేవా రేనియు నాసనేయు
టది తప్పేయొక్కచోఁ జేసినఁ, భావింపన్వలె
"నెంతసత్య"మనుచుం బల్కారుఁ గామేశ్వరీ. 36

మ. తమ ప్రాయమ్మునఁ బూర్వలౌకవులు చిత్తభ్రాం
తిచే స్త్రీసమా, గమముం గూర్చి రచించు నాటక
ములుంగావ్యమ్ములుంజూచి బా,ల్యము నెట్లో
వెడలించి యౌవనము రానాసౌఖ్యమందు న్సు
నిం, గిమనంబిప్పుడిసీ! యటంచునువిరక్తింజెందెఁ
గామేశ్వరీ. 37

మ. అనుమానింపక కల్పనారుచులపై నాస ల్పిసా

ళించు నెమ్మనముం ద్రిప్పఁగ లేక దుర్విషయము
ల్మన్నించుచు న్సాధుస, జ్జనసాంగత్యము వీడినట్టి
పరమజ్ఞాని న్నను న్నుద్ధవ, ర్తనకుం దార్చిన నీకృ
పారస మపారంబంబ! కామేశ్వరీ. 38

మ. మతినూహింప సతీసుతాది గతసంబంధమ్ము సర్వ
మ్ము కల్పిత మవ్వారల పోషణార్థమకదా? లె
క్కింపఁగారాని దుష్కృతులం దేహి యొనర్పు
టక్కటకటా యీబంధమే యీజగ, త్తి న్నతికిం
గావలెనే! మఱొక్కగతి నీచేఁగాదె కామే
శ్వరీ. 39

మ. ఒక కొంతేని నిజమ్ముగాని వనితాయోగంపు సౌ
ఖ్యమ్ము సృష్టికి మూలమ్మనినిర్ణయించుటఁగదా
చేట్పాటువాటిల్లెనీ,వాకటిం జేయమఱొక్కటా
యెనిదియేమో బ్రహ్మముంజూపు నం,చకటా!యొ
ట్టిమహాత్ములుం జెడుదు రన్యాయంబుకామేశ్వరీ.

శా. జ్ఞానంబించుక లేని కన్నియలతోఁ గైవల్యముం
గొంది బ్రహ్మానందం బిదియంచు నెంచు బుధుల
న్నా? యెంతమూఢాత్ము లెం,తే నింద్యమ్మని నో
టఁబల్కుచును దేని నీడఁగాలేరు విజ్ఞానుల్
హానిఁదలంచిన న్వాడను నాశ్చర్యంబు కామే
శ్వరీ. 41

మ. గృహశృంగారము చేసి చేసి గృహిణీశృంగార

ముం జేసి చేసి హృదంతఃప్రతిబింబితమ్ములగు
నిస్సీమంపుఁ గోర్కెల్ వృథా, బహుళత్వమ్మును
బొందఁ దన్మయత సంభావింప లేఁడన్య మీా,
యిహమే శాశ్వతమంచు నెంచుకుజనుండిం
తేనిఁ గామేశ్వరీ. 42

మ. ఎవరేమన్న మతేమికాని మదిలోనేనిట్టు లూ
హింతు నీ,యవనిన్ స్త్రీయన వేలుకాదదియెమా
యాపుంజ మద్దాని కే,రు వశుల్ గారె! యథా
ర్థము స్త్రీమముగా రూపించి పద్మచ్ఛదాం, బువిధి
న్వర్తిలు నేర్పుగన్గానవలె న్మోక్షార్థి కామేశ్వరీ.

శా. ఎన్నో సంస్కృతు లెందఱో తరుణు లెన్నే శయ్య
లెన్నో గృహా, లెన్నో దేశము లెన్ని యోవసతు
లై యీామాయకాయమ్ము తాఁ, గన్నుల్గానదు
ముందెఱుంగ దరయంగాలేదు కాలక్షయం,బు
న్నీ దాదయగల్గు నంతకుఁగదా ? మోహమ్ము
కామేశ్వరీ. 44

శా. ఏయేకార్యములందుఁ దన్మయుఁడనై యేనుం
టినో మున్ను నా, కాయాకార్యములెల్ల నిప్ప
టికి హేయప్రక్రియందోఁచు నీ,మాయన్
దాఁటుటకు న్దివ్యమూర్తులకు సామర్థ్యమ్ము లేద
న్నచో, జాయాపుత్రహితార్థులౌ నొరులకు
న్శక్యంబె ? కామేశ్వరీ. 45

మ. ఒకమాట న్వచియింతు మత్సుకృతమే మో గా
నినేనెట్టి దు,ష్టకృతి న్మగ్నతచెంది యుండినను
రూఢంబై నజ్ఞానమ్ము త,క్కక భక్తి న్భవదీయపా
దయుగళిం గల్పించె నీభక్తి మి,న్నకపోనేర్చునె
ముక్తినాకిడదె? యెన్నండేనిఁ గామేశ్వరీ. 46

మ. వ్యసనమ్ము ల్పదివేలుగల్గినను గామాసక్తికిం లో
చ్చుత,ద్రసంసక్తులు దేహగేహములకే రాగిల్ల
రన్నప్పు డోం,డు పొరన్నేర్చునె ! వారిచిత్త
ముల నేనున్వారిలోనెల్లన,గ్రపరత్వమ్మువహించి
నిన్ను మఱవంగాలేదు కామేశ్వరీ. 47

మ. మనమీదుర్వ్యసనమ్ముల న్మఱిగి ధర్మంబెల్ల
లంఘించి యీ,జననమ్మున్వ్యథసేయుచుంటి మని
పశ్చాత్తాపముం జెందుచు, న్నను దుర్వృత్తి
యొకింత కాలము ననుంగాఱించెఁ బ్రారబ్ధక,
ర్మ నిదేశంబనివార్య మన్నపలు కామ్నాయమ్ము
కామేశ్వరీ. 48

శా. కష్టంబేని సుఖంబు లేనియును భోగమ్మేని రోగ
మ్ములే, నిష్టంబేని యనిష్టమేని మఱియింకే దేనిఁ
బ్రారబ్ధ ని,ర్దిష్టంబై సమకూరు నన్నిగమాదే
శమ్ము తప్పింపఁగా, సృష్టింజేసెడి బ్రహ్మకేనియుఁ
దరంబే? తెల్పు కామేశ్వరీ. 49

శా. ప్రారబ్ధమ్మునవచ్చు సంపదలు నాపత్తుల్ తదం
తర్గతుల్, ధీరుల్ గా రొకభంగి నీయుభయ
మ్ముల్ దీర్ప న్సమర్థత్వమెు, వ్వారల్ గాంతురో
వారెధీరులు బుధు ల్వారే కవు ల్వారె య,
వ్వారేముక్తులు వారె నీవు మఱియవ్వారేరి?
కామేశ్వరీ 50

శా. అంబా? లేదని యేడ్వనున్నదని యత్యానంద
ముంజెంద నా,కుం బాల్యమ్ముననుండి యీాసర
ణిచే కూరె న్భవత్పాదప, ద్మంబే యేగ్గడగాంద
లంతు నితరుల్ దైవమ్ములే కా రటం, చుంగా
టెంతుఁ ద్వద్దైక్యమిట్లు కనవచ్చు న్గాదె!
కామేశ్వరీ. 51

మ. జననంబేటికిఁ గష్టమందు? భవదం శస్ఫూర్తిమ
ప్మూర్తికే, జననంబైన మఱేమి? కూర్మమును
మత్స్యమ్ము న్వరాహమ్మునై, కొనలేదే? సుఖ
ముల్ యశమ్మునలినాత్ముం డింతకన్నన్ నిద,ర్శన
మొండేమిటికంబ? నీదయసను స్తంభిచ్చుఁ గామే
శ్వరీ. 52

మ. హరియన్చు న్హరుఁడంచు బ్రహ్మయనుచు న్హార్య
శ్వుఁడంచు న్నిశా, కరుఁడంచున్ బలురీతులన్
జనులు శంకల్ సేయుదుర్ వీరుత్వ, త్పరుణా

టొక్కరు నేనెఱుంగ రిది మున్ దాఁ గాళిదా
సుండు శం,కరులున్నిక్క మెఱింగి రావత
మెనేఁ గైకొంటిఁ గామేశ్వరీ. 53

శా. ఫాలమ్మందునఁ గుంకుమన్నిలిపి విద్వత్తా కవి
త్వాధిక, త్వాలంబమ్ములు నీదుపాదములు
చిత్తాంభోజమందెవ్వఁడే, నీలోలుండయి నిల్పు
వారికేఁక నెందేనిన్ జయంబబ్బువాఁ, డేలోకమ్ము
నకేగ నే యగు? సర్వేడ్యుంపు కామేశ్వరీ.

మ. శతలేఖన్యవధానిఁ జేయవా వచస్స్వారస్యముం
గూర్పవో, ప్రతిలేరితనికన్న పేరిమవా? ద్రవ్యం
బీయవో! రాజుల,న్న తులన్ జేయవా? యెన్ని
యేన్నతుల నానందంబు గల్పింపవో, గతినీవే?
యనువారికేమి కొదవో కామాక్షి? కామే
శ్వరీ. 55

శా. విద్దెల్ నేర్చితి మంచునిక్కెదరహో! వేద
మ్ములు న్యాయశాస్త్రముల్, హద్దు ల్పద్దులు గల్గియు
న్నవియొ? యేలా నేర్వఁగా వచ్చు? నీ,షద్దార్ఢ్యం
బది యేమిచేయఁ గలుగు? న్సత్యవ్రతు స్మన్ము
బల్, మొద్దు న్దిద్దితి తత్సము ల్గలరు? యీలో
కానఁ గామేశ్వరీ. 56

శా. ధనికుండెవ్వఁడు? రిక్తుఁడెవ్వఁడు? భవత్కా

రుణ్యా తచూ్ఛాన్యతల్, పొనరించు న్మటి వానివీ
నిఁగ నరు న్మూనాయకు న్శత్రుజిత్తును వేగ
న్బరిమార్చి న్యాయ మెదయందుఁ జేర్చినాఁడా
సుద, ర్శనురిక్తు న్బచభక్తు రాజుగ నొనర్పఁ
లేదె' కామేశ్వరీ. 57

మ. మనయైశ్వర్యములెంత? యెంత మన మాహాత్మ్యాం
ధాతకన్న న్యంహ,తిన్న పోత్తంసుని కన్న మెల్చి
నవెనెత్తిఁ గ్రొత్తశృంగమ్ము లి,చ్చినదిం దిన్నది
గక్కవమ్మని మదింజితింపఁగాలేని దు,ర్ధనులు
న్రాజులె? వారిఁజూచుకవియు న్ధన్యుండె!
కామేశ్వరీ. 58

మ. మనకన్ను ల్గనుచుండ నెందఱుజను ల్మన్నైరో
కానున్న వా,రునునిం కెందఱో యంచుఁ దెల్వి
మెయి ధీరు ల్సంస్మృతిఁ లోన న,మ్మనివార
య్యును బైకి నమ్మినగతి న్మన్నింతు రవ్వారివ,
ర్తనమవ్వారికె గోచరం బితరదుష్ప్రాపమ్ము
కామేశ్వరీ. 59

శా. లక్షల్తెచ్చెదఁ గోట్లు తెచ్చెద సిరుల్ రక్షింతు
భక్షింతు న,ధ్యక్షత్వమ్మువహింతు నంచు నిటు
లూహా ల్సేయుటేకాని తా,య క్షేశుండగునే

యథోచితముగా నావేళకావేళయే, కుతుకంబే
ల్చెడి నీదుభక్తులకుఁ జిక్కుల్లేవు కామేశ్వరీ.

మ. అనవద్యాంగికి నాథుఁడొక్కఁడొకఁడో హాస్యా
స్పదంబైన కా, ఋనికిన్నాథుఁడు వేఱొకండిరు
పురం బ్రేమింపుచుఁ దుల్యమ్ముగా, మన మేతాదృ
శమంచుఁ దెల్పుటయు సామాన్యంబె యద్దాని
తృ, ప్తసిరూపింపఁ దరంబె! యయ్యదియిటుల్పో
డించుఁ గామేశ్వరీ. 61

శా. కట్టు న్నేడయొకండు వేఱొకరుఁడు న్గట్టు న్గృహం
బన్యుఁడుఁ, గట్టు న్జిన్నకుటీర మింకొకఁడు పాక
న్గాపురమ్ముండు వాఁ, డెట్టు ల్మోదమ్ముగాంచు వీరు
నదియ ట్లైకాంతు రీకోర్కులన్, గుట్ట ల్గుట్టలు
నేయునట్టి మది కెగ్గో! సిగ్గో! కామేశ్వరీ. 62

మ. తన విత్తమ్మని యన్యవిత్తమని యాత్మన్ గొంకు
నుంకింపగా, బని లేదన్నియు స్వీకరింపనగు నెప్ప
ట్లన్నప్రియత్నమ్ముచే, సిన మూఁడు న్దురితమ్ము గర్మ
మున వచ్చె నొప్పెయె నన్నట్టులుం, డనగున్
గల్గునె స్వీయముం బొకటి యెన్నం డేనిఁ గామే
శ్వరీ. 63

మ తనజన్మించినవేళఁ దెచ్చికొనెనో తాఁబోవునవ్వే
ళ గైకొనునో రెంటికిఁగాని దెట్టిదియుమూర్ఖుల్

స్త్రీయమంచు న్దలం, చిన నేనొప్పను గర్మ
మొక్కటియగుఁ స్త్రీయమ్ము వచ్చు న్జను,న్దనదో
నయ్యది తచ్చరిత్ర మతిచిత్రంబంబ! కామేశ్వరి.

శా. సంతానమ్మున ముక్తి చేకురుటయే సత్యమ్మయే
నిఁ జడ,స్వాంతమ్ము ల్పశుపక్షికీటములు మోక్ష
మ్మందుచే నిక్కమి, కాంత లాకాంతులు గొడ్డు
వాండ్రగుటయుఁ గల్గు న్దటస్థింప వీ, చింత
ల్వాని కటంట నిక్కమకదా! శ్రీదేవి' కామే
శ్వరీ 65

మ. ధనమందిచ్చు రియొకప్డు కామినుల పైఁదాత్పర్య
మొక్కప్డు గే, హనివాసమ్మున నొక్కవేళఁ బర
దేశావాసమం దొక్కవే, ళను వైరాగ్యమునం
దొకప్డుఁ డొకవేళ న్దానికి న్భిన్నమం, దును
వర్తించుమనమ్ముగట్టు నరుఁ డందు న్ముక్తి కామే
శ్వరీ. 66

మ. తనచిత్తమ్మును గట్టువాఁడు పరమందన్నేర్చుఁ
గాదానికే? తనస్వాతంత్ర్యము లేనిచోఁ దనయు
నిందత్త్వజ్ఞుఁగావించి యా, తని సద్వర్తన కారణ
ణమ్ముగఁ బరస్థానమ్ము తాఁనందునే?,ఘనులా జ్ఞాను
లత్రోవ గామి నిది యజ్ఞానంబు కామేశ్వరీ.67

శా. భార్యా పుత్రులయందు రక్తియును ద్రవ్యం

బందునాసక్తియే, యార్యు లెంచెందరు! చెందు
మాత్రమున నేమాయె' న్మనమ్మందు నై,శర్యం
బస్థిర మాత్మజాతు లరు లీజన్మంబనిత్యం బస,చ్చ
ర్యల్ త్యాజ్యము లన్నజ్ఞాని గను నీస్థానమ్ము
కామేశ్వరీ. 68

శా. ఎంతే ద్రవ్యము దేశము ల్తిరిగి యేదేరీతి
నార్జించి భూ, కాంతశ్రీవహియింపఁ బో నొకఁ
టనిక్కం న్జక్కఁ గూర్చున్న చో, నింతిం బిడ్డల
నన్నవస్త్రములకై హింసింపఁగాఁ బోనుగా,
స్వాంతం బెందుల కింక నేనిఁ గుం యింప న్రాదు!
కామేశ్వరీ. 69

మ. మన మీపాటికి శాంతము న్సలుపు మంబా!
సర్వభోగమ్ములుం, గనినాఁడ న్సగమాయెనాయు
వును సంస్కారుల్ "కడాష్టి" నా, వినమే!
పైసగమైన బహ్మామువినా విశ్వమ్ము సర్వ మ్మస,
త్తనుచర్చ్ గమనింప ని మ్మధికము న్బార్థింపఁ
గామేశ్వరీ. 70

మ. ధనమంచు న్గలవొక్కచి కడిగొన న్దాత్పర్య మే
లేనిచో, జననాథు ల్మఱి యెంద ఱుందురో కవీ
శద్వారముల్ గొల్చుచున్, బనియే మొక్కని
తోడ నొక్కనికి నీప్రారబ్ధ మేగాక కోఁ, తిని గొం

డెక్కిన దానినయ్యది త్రుటిం దింపించుఁ గామే
శ్వరీ. 71

మ. ఎవరేమన్న మతేమి! నిన్నుమదిలో నెవ్వాఁడు
తానమ్మువాఁడు విశేషమ్మగుసౌఖ్యముం బడయు
వాఁడు న్పుణ్యుఁడు న్గణ్యుఁడు, న్గవియుంగాఁగల
డాపద ల్బ్రారయ వెక్కాలమ్మున న్వానిఁ గర్మ
విధిగ్గల్గినచోఁ దొలంగు నతిశీఘ్రంబంబ! కా
మేశ్వరీ. 72

శా. వారు న్వీరును దిక్కటంచు మది సంభావించు
టేకాని యవ్వారు న్వీరును గష్టమబ్బిన యెడ
న్వారింపఁగాలేరు నీ, వో రాఁబోయెడివానితోడ
నవియే దోరీతివారింతు నీ, వే రాజిల్లుము నాకు
దిక్కగుచు, నిన్నేగొల్తుఁ గామేశ్వరీ. 73

శా. ఈవేప్రోవనిదానవే నపుడు నన్నే వారురక్షించి
రా, యీవారింపఁగరాని వ్యాధియు ఋణం
బెన్నేని పైచిక్కులున్, దైవాలాయము వ్రాల
నన్నిటిఁ ద్రుటి న్వారించి కేళీగతిన్, జీవం బిచ్చు
టటుంప మాన మిడవే? శ్రీదేవి' కామేశ్వరీ. 74

మ. మనుజుల్ గొల్వఁగనేల? యన్యులను "నోమా
తుః పరాదేవతా",యనువాక్యమ్మున మాతృశబ్ద
మున కన్యార్థమ్ముగా నేర్చునే, జననీమాషమున

నృదాసులభవై శాసించు నిన్ను న్భజించినఁ జేకూ
రవె భుక్తిముక్తులు యశశ్శ్రీ లెందుఁ గామేశ్వరీ.

శా. గాయత్ర్యర్థమునిన్నుఁ దెల్పుఁటయె నిక్కమ్మేని
దన్మంత్రమే, ధ్యేయంబని సమస్త విప్రులకు
నీతేజంబమేయంబ యే, నాయుశ్శ్రీబలపుష్టికీర్తు
లిహమం దాపైని ముక్త్యాప్తి తా, మై యీన
న్నువరింపవే! యనుచు ధైర్యం బంబ! కామేశ్వరీ.

శా. ఇంద్రుం డెవ్వఁడు? చంద్రుఁ డెవ్వఁ డనిలుండె
వ్వాఁడు కంజోద్భవో,పేంద్రేశప్రముఖు లె
వ్వారు! భవానీ! త్వన్మహోలేశ మీ,యింద్రుం
గింద్రుని: బెంచుఁ ద్రుంచు నఖిలంబీవే భవత్యక్త
మే,నింద్రైలోక్య మశక్తమై పొలుపఱు న్ని
క్కంబు కామేశ్వరీ. 77

శా. ఏవేళ న్మతి యేస్థలమ్మునను నేయేరీతిగా నున్న
దో, ఆవేళ న్మతియాస్థలమ్మునను నాయారీతిదై
తీరు సూ,ర్యావిర్భావము ప్రాద్దుగ్రుంకుటయు
దృష్టాంతమ్ము లిప్పట్ల నీ,భావం బింతయెఱుంగ
ధైర్యము మదిం బాటిల్లుఁ గామేశ్వరీ. 78

మ. బలమిచ్చున్ యశమిచ్చు సంపదలిడు న్భంజించు
గుంజించు దు,ర్బలులన్ జేయు బలాఢ్యులం బో
నరుచు న్పాలించుఁ దేలించు నీ,కళయే తాదృశ

మంచు నిక్క మెఱుఁగంగా శక్తుఁ డెవ్వాఁడు
లోకులు పల్ రీతుల నట్టిసంగతుల నాక్రోశింత్రు
కామేశ్వరీ. 79

శా. సంసారంబతిహేయమం చెఱిఁగియుం జాలింపఁ
గోనేర మా,కంసారాత్రముగాని యీజగము
నట్ల జాలల్యహూ హెచ్చు ప్ర,ధ్వంసాభావము
ప్రాగభావ మనుచుం దర్కించు శాస్త్రమ్ము లీ,
హింస న్మానుప నేరవయ్యెది మనంబే నేర్పుఁ గా
మేశ్వరీ. 80

శా. ఏన్నేఁ దెచ్చితిఁ దెత్తు నింక మఱియెన్నే వస్తువు
ల్వైనిలోఁ, గొన్నింటి న్దిని గొన్ని డాతుననుచుం
గొండాడు టేకాని తాఁ, గన్నుల్మూసెడినంతలో
నొకటియుంగన్పట్ట వీసీటికిపై, చిన్నెల్ నమ్ముటక
న్నఁ బంఢితుననుం జేటున్నె? కామేశ్వరీ. 81

మ. తన తెల్వి న్ధనవాంఛచే జడులచెంతల్ బూదెప
న్నిటి పోల్కెను వమ్ముం బొనరించుకన్న విని
యోగింపందగు న్విద్యలో,నని నాసమ్మతి యెం
తరాజయినఁదా నాపై నొకండుండు వి,ద్య నఖం
డత్వము త్వత్కృపావశతనందవచ్చుఁ గామే
శ్వరీ. 28

మ. నిను నేనమ్మినదాని కీయిహమునన్నైర్వుఁ గళావ
త్తయుఁ, ధనము న్భోగము రాజపూజ్యత కవి
త్వమ్ముఁ న్యశమ్ముఁ సుఖంబును సంప్రాప్తిగని
చ్చుచు న్నిరతముంబోషించుచున్నావిఁ కే,వ్వనిఁ
గొల్వంబనియేమి యిక్కరణినెవ్వం డిచ్చుఁగా
మేశ్వరీ. 83

మ. ధనికుండైనను రిక్తుఁడైనఁ గడులుబ్ధత్వమ్మునన్మిం
చుదు,ర్ధనుఁడైనఁ నృపమాత్రుఁడే నరిగినన్
దాతృత్వపరీక్ష మ్మడై,వినయంబొప్పఁగ నూఱు
లాఱులిడి బల్విశ్వాసముంజూపు నీ,యనిమిత్తం
బగుపేర్మిగాక యిదినాదా! శక్తి కామేశ్వరీ. 84

మ. కలువేల్పుంచును నిన్నుఁగొల్చుటయ కాదీ రేడు
లోకమ్ములఁ,గలవేల్పెవ్వరు! నీకుఁదక్క జననీ?
కళ్యాణముల్ గోరియో,కలును గ్గోరియొ సౌ
ఖ్యమున్బడయఁగాఁ గాంక్షించియో నిన్ను ని,చ్చ
లు సేవించెద నెందుకే నగుఁగటాక్షంబున్నఁ గా
మేశ్వరీ. 85

శా. నానాసాలవిశాలమై మఱియు నానాకల్పవృ
క్షాఢ్యమై,నానారత్నమయాచలాకలితమై నానా
మరప్రాప్యమై,నానాశక్తికమై సుధాలసదుదన్వ

క్షేయమై యొప్పు ద్వీపానన్బాల్చెడి నీకు మ్రొ
క్కెద ననున్బాలింపు కామేశ్వరీ. 86

మ. కలనైన న్గనఁజేయు మొక్కఁపరి వేడ్క న్మంత్రి
ణు ల్గొల్వ ము క్తులుగానమ్ములుసేయఁ దక్కఁ
గలశక్తు ల్వేనవే ల్బుట్టునె, చ్చెలులై సేవయొ
నర్ప మధ్యగతమా చింతామణిం గొల్వులో,
పలఁజేరోలగముండు నీచెలువము న్భావింతుఁ
గామేశ్వరీ. 87

మ.ఋతురాజుల్వసియించుచోటుసకలశ్రేయమ్ముల్ఁ
గూర్చుమంత్రతతు ల్వెల్చెడిశాపు సత్కలలు
వేదమ్ము ల్పురాణమ్ములుఁ, స్మృతులు న్గాయము
దాల్చియుండునెడ లోకైకేశ్వరుం డాత్మ నీపతి
నీతో వెలుగొందుదీవి మదిసంభావింతుఁ గామే
శ్వరీ. 88

శా. స్త్రీలై రెయ్యెడల న్ద్రిమూర్తు లేచటంజె
లొందు దీవెప్పుడా, వాలంబెయ్యది ముక్తి
కెద్దిలయము న్భావింపదేపట్ల నె, చ్చోప్లత్స్వాదు
లు నెచ్చెలుల్ కలుములన్ జోడించునెద్దానిపే
రాలాపించినమాత్ర ద్వీపమది వర్ణ్యంబౌనె ?
కామేశ్వరీ. 89

మ. పరగేహమ్మునభుక్తి యన్యసతితో భాషించు బల్
రక్తి యక్కఱకుం గానిప్రసక్తి వేఱొకనికిం
గంపించుధీశక్తి నీచరణమ్ము ల్గనలేనిభక్తియును
నిస్సారమ్ము లీయెుడిటి,న్నఱుగన్నీకును మన్ననం
బిడియె నిర్ధారింతుఁ గామేశ్వరీ. 90

శా. అంబా నాదుప్రమాణపూర్తిగ నొకండాలిం
పువాక్రుత్తు నీచంబౌ జన్మమునెత్తుఁగాక గడుఁ
దుచ్ఛంబైన దుర్వృత్తియం,దుం బూర్ణుండగుఁ
గాక నెమ్మనమునందు న్భక్తిమె నీదుసేవం బా
టించెడి వానికెల్లజగము న్వశ్యంబు కామేశ్వరీ.

శా. ఏనాఁడౌ భవదాజ్ఞ యాంక్షణమనే నీసర్వము
న్నీవే తత్వ,ధ్యానై కాత్మునై చరించుటకు సిద్ధ
మ్మింత నిక్కంబు నే,నే నానాశము గుర్తెఱుం
గుదును గానీ భ్రాంతియుంగల్గు నే,మో నీవిం
చుకమున్న తెల్పవలెఁ జుమ్మోతల్లి! కామేశ్వరీ.

శా. ఆయావిద్యలనన్నిటి న్నవయముగా నార్జింపఁ
గాఁజేసి నీ,వేయంచు న్బుధులెంచు బ్రహ్మగురు
లోకేద్ము న్గురుంగా సహా,ధ్యాయింగా నలతి
ర్పతిన్నలిపి శాస్త్రప్రక్రియ న్నవల్ప మే, నాయా
సమ్ము వినాగ నిచ్చిననినుఁ ధ్యానింతుఁ గామే
శ్వరీ. 93

శా. నేనేకర్మ మెఱుంగ నన్నను భవానీ? మత్కవిత్వ ప్రసా, రా నూనాశు శతావధానకృతి కత్యాశ్చర్యపర్యాప్తులై, యీ నే ర్పాజగదంబయే యిడె నటం దెల్ల న్గపుల్ రాజ సం, స్థానస్థు ల్వచి యింతురియ్యది యథార్థంబౌనె? కామేశ్వరీ. 94

శా. ఈనాఁ డెందఱు లేరు సత్కవులు వారెవ్వారు మత్ప్రజ్ఞ లో, లో నెన్నేని వికల్పకల్పనల నాలోచించుటల్లుండఁ బ, ద్యానీకమ్ముల నెన్నిట న్ను ను నితాంతానందుఁ గావింప రం, బా! నాశక్తి యన న్వశంబె? యిది, నీదౌశక్తి కామేశ్వరీ.

మ. సకలమ్ము న్నమహార్హ దేహ మొకటే సామాన్య ముం జేసితే, మికతంబో సకలామయమ్ములును నెమ్మి న్నన్ను సేవించు ని, ష్కకలంకం బెడవాప యొ ప్పటికినప్డే నీవు నన్నేర్మిఁ గొం, డికనాఁ డాదిగఁ బ్రోచుచుంట మనుచుంటిం జుమ్మి కామేశ్వరీ.

మ. తృణము న్వజ్రముగాఁగఁ బందినొకనందింగా సమర్థించు నీ, వణుమాత్రంబు గటాక్షముంచి యొక మా తాలోకనన్ జేసినన్, గణుతింపంగ వశమ్ముగానిబలము న్గార్కశ్య మారోగ్యమున్, బ్రణుతు ల్సేయుచు నా మెయి న్నిలువరావా? దేవి? కామేశ్వరీ. 97

శా. ప్రారబ్ధమ్మది భోగ్య మన్నవిధి నీప్రాపున్న మా
బోట్లకుఁ, గారా దయ్యది చారితార్థ్యమును
బొందదన్వచ్చునన్యత్ర ని, న్నారాధించినవానికి
న్ఫలము నే నాసించు టీయొక్కఁటే, భారం బెం
చక దీని ని మ్మిదియె సర్వంబిచ్చుఁ గామేశ్వరీ.

శా. హేవచ్చా యోగముచేసి వెంబడినె నా కేదేని
రోగంబు నీ, వెచ్చో నిక్కము మూడఁజేసెదవు
వీఁ డీలాగు గాకున్నచో, నిచ్చన్నన్ను స్మరింప
నేరఁ డని లో నీక్షించితేమో మతే, రచ్చన్ని
న్ను స్మరింపనో నొడువు మర్మంబేల? కామేశ్వరీ.

మ. కరుణాన్నీపతిప్రోచె మున్ను నలమార్కండేయు
ని న్నన్నునా, తురునింబ్రోచి తదీయసామ్య
మును బొందుంగాక నీపేర్మి యం, బరో? యీ
లాగున నెంతకాల మిఁక నీభక్తుండ నయ్యుం
దురు,ద్ధరమూవ్యాధి భరింతు నీకిది యసాధ్యం
బౌనె! కామేశ్వరీ. 100

మ. పడిసెంబో తలనొప్పియో జ్వరమొ తాపంబో
మతేమంచు నీ, నడి కాలమ్మున గృచ్ఛ్రినామకపు
మున్నర్కంపురోగంబు నా, కడకుఁ ద్రోచితి
దీని పేర్దలచినఁ గంపించు దేహంబునీ, యడుగు

ల్లాఁగ్రిక్కడ దీనిబారికిఁకఁ ద్రోయంబోకు కామే
శ్వరీ. 101

శా. పుణ్యంబెన్నఁడుచేసి నేనెఱుఁగ నే ప్రొద్దు న్మ
హాపాపసం, పన్నుండ; న్మరదూషకుండను; బశు
ప్రాయుండ; దుష్టుండ; నా, పన్నుండన్; శర
ణంటి; నాపిదప, నాభాగ్యంబు, నీచిత్తమూ, ప
న్నార్తి ప్రశమౌషధాయిత కృపాపారీణ కామే
శ్వరీ. 102

మ. "పదరాపాపదరా" యటంచుమెడపైఁ బాశంబు
లంబెట్టి గెం, టుదు గాకాలునిభృత్యు లంచు
మదిలో డొంకింతయున్ లేక నీ, పదభక్తిన్విడనా
డి పందనయి పాపం బెన్న నార్జించి నీ, పదరాజీ
వము లాశ్రయించితిని సంబాళింపు కామేశ్వరీ.

శా. బాల్యంబెల్లను గ్రీడచే నరుగఁ బో భామారతి
తిప్రక్రియా, లోలోద్రేకముచేత యౌవనము
నేలంగూలు; సంతప్తమూ, మాల్యంబో యన
నొప్పువార్ధకము దా మాయుంగదా? చింతల,
న్శల్యంబు ల్మిగులున్ ద్వదీయపదవి న్సాధింపఁ
గామేశ్వరీ. 104

మ. తపముం జేయఁగలేదు దానములు నేఁదథ్యంబు
గాఁ జేయలే, దెపుడుం బెద్దలువల్కు చట్టముల

యం దిచ్చెంజరింపంగ లే, దిపు డేలాగుననో
భవచ్చరిత మంధిష్టంబుగ ల్గె న్మదిన్, నెపము ల్మా
లకుండ్రోచి ప్రోవుమి ననున్నీచాత్మం గామే
శ్వరీ. 105

మ. జననీగర్భములోనం గొన్నిదినము ల్బాధుత్వముం
జెంద యుం, బినో లేదో వివరింప రాదవల నా
శ్రీవృల్లణింపంగ నీ, కును శక్యంబని యొంచంబో
ననిన నాకుంజక్కంగా నీకడ, న్మనవింజేయంగ
నెట్లుశక్యమగు! నన్నన్నింపు కామేశ్వరీ. 106

శా. శ్రీరంజిల్లెడిపద్యము ల్శతకమై చెన్నొంద నీ
మీందనే, నారంభించిన దాది నిన్నడుగునా
యాకోర్కు లన్ గొన్ని ముల్, దీరెన్ దీరుచు
నుండెం దీరంగల వీ తీ ర్కొంత సూచ్యార్థతన్,
గారె న్వచ్చెడి దాని సూచనలెఱుంగున్ గా
దె? కామేశ్వరీ. 107

కామేశ్వరీశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక

ఈవిశ్వనాథశతకము వ్రాసినకవి అమలాపురము సన్యాసికవి. ఈయన నివాసస్థలము విశాఖపట్టణమండలాంతర్గతమగు పాడేరు. కవితానుకూలాల కుల సంఘాతుఁడ ననియుఁ గౌరీపతికి గంగాభవానికిఁ గుమారుఁడనియుఁ దనపత్నియగు కన్నమ్మతోఁ గలసి కాశీనగరమున కేగి విశ్వేశ్వరునిఁగూర్చి యీశతకము రచించెననియు శతకాంతమునఁగల పద్యముల వలనఁ దెలియుచున్నది.

ఈకవి శతకములను నూరింటికిఁ బైగ రచించెననియుఁ గట్టమూరి కామేశ్వరకవి శిష్యుఁడనియు రామాయణము రుద్రాక్షమాహాత్మ్యము లోనగు గ్రంథములు రచించెననియుఁ గవిశిష్యులలో నొకరగు దేవులపల్లి చంద్రశాస్త్రిగారు రచించిన మాలికవలనఁ దెలియనగును.

ఈసన్యాసికవి శాలివాహనశకము 1782 సరియగు క్రీ. శ. 1860 లో జనించినట్లుఁ గవికి శిష్యుఁడగు దేవులపల్లి చంద్రశాస్త్రిగారు రచించిన యీ క్రిందిపద్యమువలన స్పష్టముగాఁ దెలియుచున్నది.

సీ. తనవంశకర్తయై తనరారు శాలివా
హనమహారాజు శతాబ్దములు క
రగశిఖివిధుసంఖ్యఁ దగు రౌద్రివత్సర
చైత్ర శుద్ధ నవమి మిత్రపుత్ర

వారత్రియామావిరామై రహిఁ జ్ఞానసమ
యంబున నమలాపురాస్వయామ్న
శాంభోధిరాకాసుధాంశుండు నాఁగను
ద్భవమంది మహిని సద్భక్తి మెఱయఁగ.

పైపద్యమువలనఁ గవి జన్మమొందినకాలము పైని మేముదాహరించినటుల స్పష్టమగుచుండె. శతకకవులచరిత్రమునందు వంగూరి సుబ్బారావుగారు ద్వితీయశతకసంపుటమున లచ్చారావుగారును ఈకవి శాలివాహనశకము 1682 సరియగు క్రీ. శ. 1 60 లో మృతినొందినటుల వ్రాయుట కేదియాధారమో తెలియదు.

ఈసన్న్యాసికవి కంత్యనియమాదులయం దభిరుచి మెండు. ఇంతవఱ కీకవిశతకములలో నైదాఱు మాత్రమె లభించినవి. ఈయనవ్రాసిన గ్రంథము లెన్నికలవో యవి యెందుగలవో విశాఖపట్టణమండలవాసులు శోధించి ప్రచురించుట కర్తవ్యము.

తండయార్పేట
చెన్నపట్నం.
26-1-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీరామాయనమః.

అనంతాపురము సన్యాసికవికృత

శ్రీవిశ్వనాథశతకము.

సీ. శ్రీవిశాలాక్షీమనోవారిజార్యమ
యమదోర్బలోద్రేక హారణచతుర
చతురాస్యముఖ్యపూజితపత్పయోజాత
జాతరూపాంశుకశాతకాండ
కాండకటూహాత్రకాండ నైజపిచండ
చండరుక్ఛశిఘనంజయవిలోక
లోకత్రయీరక్షణైకధురంధర
ధరణీధరోత్కరోత్తమనికాంత
గీ. శాంతరసమూర్తి దేవతాచక్రవర్తి
శమితసుజనార్తి పరిహృతజననజార్తి
భూరిగుణయూథ కాశికాపురసనాథ
విదళితామర్త్యరిపుయోధ విశ్వనాథ. 1
సీ. కలభకీరపిపీలికారాజిరాజీవ
యానోత్క్రియవ్యరోమాళివదన
కమఠపాఠీనభృంగశ్రేణివిచికిల
ప్రపదవిలోచన పక్ష్మరదన
కిసలయహరిజపాకుసుమరంభాస్తంభ
చరణమధ్యాధర సక్థియుగళ

పులినమేరునమేరు పుష్పఖండేందు స
త్కటిపయోధరనాభి గండభాగ
గీ. కలితలసదన్నపూర్ణాంబికాముఖాబ్జ
బాలసూర్యసదాహరిపాలితార్య, భూ... 2
సీ. జయజయశయకుశేశయసంభృతకురంగ
జయదుష్టజనసముదయవిభంగ
జయజయవందారు నయనాంబురుహమిత్ర
జయకలశాంభోధి శయనమిత్ర
జయజయవిధిహరి హయపోషణోల్లాస
జయభవ్యనిర్జరాలయశరాస
జయజయకృతబిలేశయరాజమణిహార
జయవృకకండుకుమార భయవిదార
గీ. జయమహోదారజయనిరామయశరీర
జయదయాపూర జయసమిజ్జయవిచార, భూ...
సీ. దీనసంఘాతచేతోనీరజాత మ
త్తాళివరాయతుభ్యం నమోస్తు
ఫేనకాదేనసంతానబిసప్రసూ
నాభదేహాయతుభ్యం నమోస్తు
నీలాతసీసుమమాలాతమాలసం
పజ్జిద్గళాయతుభ్యం నమోస్తు
బాలాతపహుతాశకీలాతటిల్లతా
భాకపర్దాయతుభ్యం నమోస్తు

గీ. అంచు సతతము సేవినుతించుచున్న
కించిదనుకంపమున విలోకింప వహహ భూ...4

సీ. శ్రీభవానీవర సితకంఠ హర వామ
దేవ మహాదేవ దేవదేవ
దేవరాణ్ణుతసుస్వభావ భావజభంగ
భర్గ విరూపాక్షభవ కపర్ది
శంకర సాధువశంకర శర్వశ
శాంకశేఖర నిష్కళంక వరద
శూలి సోమ కపాలమాలికాధర నీల
లోహిత గిరిధన్వ త్రాహియనుచు

గీ. నహరహంబును నేమహామహుఁడు నుడువు
నతఁడు కైవల్యమొందుటే యబ్బురంబ, భూ

సీ. కామగర్వవిఘాల సామజాజినచేల
సామగానవిలోల శరణుశరణు
పుంగవాజానేయ సంగరాజేయ భు
జంగతల్పసహాయ శరణుశరణు
నిత్యనృత్యవినోద భృత్యతత్యాహ్లాద
సత్యవచోమోద శరణుశరణు
సాంద్రకృపాపాంగ చంద్రికాభనిభాంగ
చంద్రసూర్యరథాంగ శరణుశరణు

గీ. సంతతద్యోధునీజూట శరణుశరణు
సత్యరతసానిరాఘాట శరణుశరణు, భూ... 6

సీ. తిలగతత్తైలంబు తెఱఁగునఁబూసల
లోని దారముమాడ్కి బ్రూనిలోని
చేవవిధంబున శిలలోనిలోహంబు
పగిదినిఁ బాలలోపలిఘృతంబు
వడువున ననలోని వాసనకైవడి
దారువులోపలి దహనుమాడ్కి
ఫలములోనిరసంబు భాతిధరిత్రీత
లంబులోపలి నిధానంబురీతి
గీ. నరయమశకాదిదంతిపర్యంత జీవ
గణమునందున నుందువుకాన దావు, భూ 7
సీ. హరివిరించులుకిటి హంసరూపములఁ దవ్వ
దాద్యంతములుగాన నందువలన
కనుదమ్మివేయు కమలములర్పించి
హరికిచక్రంబిచ్చి నందువలన
బొంగుచుశ్రీరామ లింగప్రతిష్ఠ సీ
తాధిశుఁడొనరించి నందువలన
హరియొక్కరుఁడెదైవమన్న వ్యాసునకు బా
హార్గళ స్తంభమై నందువలన
గీ. శరభసాళువమై నరహరినిఁ గెలిచి
నందువలన మహాదేవుఁడవు నిజంబు భూ... 8
సీ. ఆరావమొక్కటి భేరీమృదంగాది
వాద్యవిశేషము లవ్వరుసవేలు

కాంచనమొక్కటి కటకాంగదాది నా
నావిధోజ్జ్వల భూషణములు వేలు
గోక్షీరమొక్కటి గోసమూహమునకు
కృష్ణసితారుణా కృతులు వేలు
మృత్తికయొక్కటి మేదురస్వేద నీ
స్థాలీశరావఘటాలి వేలు
గీ. గరిమఁ బరమాత్మమూర్తి యొక్కఁడవీవు
కాయములు భిన్నరూపము ల్గా వెతలఁప, భూ.

సీ. విమలభవత్కథల్ వినని కర్ణములు క
ర్ణములా పురాణకూపములుగాక
త్వన్మూర్తిఁగనని నేత్రములు నేత్రంబులా
చాలినీకుహరసంచయముగాక
భక్తితో మిమునుతింపని రసజ్ఞ రసజ్ఞె
ఘనతరాయసఖజాకంబుగాక
మిముఁబూజసేయని మృదులహస్తములు హ
స్తములా దారుహస్తములుగాక
గీ. నిజపదానతకృతబోధ నిర్నిరోధ
కుటిలవర్గమృగవ్యాధ గురుసుమేధ, భూ... 10

సీ. ఆశ్రితకల్పక మంచుస్థాణువునెట్టు
లింద్రాది సురలాశ్రయించిరొక్క
స్త్రీపుంనపుంసకరూపహీనునకెట్లు
పురుషోత్తముఁడొనర్చెఁ బూజనంబు

కులగోత్రములు లేని గూఢమార్గున కెట్లు
కులగోత్రపతి తన కూతు నొసఁగె
నతులామృతాపేక్షు లైన మహర్షులు
విషధారి నాత్మ భావించి రెట్టు
గీ. లిలఁబురాకృతపుణ్యంబు గలుగ నెట్టి
వార లధికారు లౌట ధ్రువంబుగాదె భూ... 11

సీ. అతులితాష్టైశ్వర్యయుతుఁడౌట చిత్రమే
రాజశేఖరుఁడయి ప్రబలుకతన
సమధికసౌందర్యశాలి యౌటరు దొకో
జగతిలో స్మరహారుండగుటకతన
వివిధవిద్యావిదుఁ డవుట యచ్చెరువె స
ర్వజ్ఞసమాఖ్య చే వరలుకతన
నిరుపమతరశౌర్యనిధి యౌట వింతయే
యంతకాంతకుఁడయి యలరుకతన
గీ. నిట్టిమహిమంబు లెవ్వరి కొనఁగ లుంగు
నట్టి నినుఁ బ్రార్థనము నర్తు ననుదినంబు భూ...

సీ. ఆదిభిక్షుఁడవయ్యు నఖిలేశ్వరుండ నా
నలరారుటిది విస్మయంబు గాదె
విసముకుత్తుకనిండ మెసఁగియు నెన్నఁడు
మృతిలేకయుండు టద్భుతము గాదె
యెవ్వరుముట్టని యెముకఁ జేపట్టియు
శుచిమూర్తివైతివి సొబగు గాదె

యున్న త్తమువహించి సన్మార్గవర్తి నా
విహరించితివి కడువింతఁగాదె
గీ. వ్యత్యయంబయ్యె నీనడవడిఁగనంగఁ
బ్రత్యయమునేయు భక్తులపట్లనట్ల భూ... 13
సీ. ఎఱుకులవాఁడవై యెనఁగాని ఘనగోని
పాదుండవౌట నిశ్చయముగాదె
కరమర్థిజాలరికన్నియం బెండ్లాడి
ధీవరాఖ్యుఁడవౌట దృష్టముగాదె
బూడిదనెమ్మేనఁ బూసియు భూయోవి
భూతి పూర్ణుఁడవౌట ఖ్యాతిగాదె
చండికతోఁగూడి చరియించుచుండి స
తీపతివౌట సుస్థిరముగాదె
గీ. శ్రీదవారితసూరివిషాదసుప్ర
సాదజితమత్తకరిమానుషాదపాహి, భూ...14
సీ. నీలకంఠయటన్న నిలుచునే నిశ్శేష
వృజినవ్రజోగ్రదర్వీకరములు
పంచాననయటన్నఁ బారవేభవదుఃఖ
పుంజమదోన్మత్త కుంజరములు
హరిణాంకయన్న దైన్యమునొందవే బహు
దారుణాపత్సరసీరుహములు
విషధరయన్నను వెసనారిపోవెతా
పత్రయోత్కట బృహద్భానుశిఖలు

గీ. నీదునామమహత్తు వర్ణింపఁదరమె
కింపురుషసిద్ధసాధ్య నిలింపులకును, భూ... 15

సీ. స్ఫురదణిమాది విభూతులుగలుఁగఁగా
నింటింటభిక్షకు నేఁగనేల
సర్వమంగళనీకు సామేననుండఁగా
బెస్తకన్నెను నెత్తిఁబెట్టనేల
వెండిగుబ్బలిపైఁ బరుండక ననిశంబు
నొలకలలోపల నుండనేల
వేలుపుల్గొల్వఁ జేరోలగంబుననిల్వ
కురుభూతములవెంటఁ దిరుఁగనేల

గీ. మతవిరోధులు శంభుఁడ మంగళుండ
టన్నఁ దవులదె నామది విన్నఁదనము, భూ...16

సీ. మారునిఁగాల్చి మరుభూతిమైనింప
మలయజంబు విభాతి నలఁదినావు
మాతంగదైత్యుని మర్దించితచ్చర్మ
ముత్తరీయంబుగా నుంచినావు
వనజోదరుశిరంబు వ్రచ్ఛితదీయ క
ర్పరముఁ బాత్రముగఁ జేపట్టినావు
గరళంబుమ్రింగకఁ గంఠకోణమున మా
నితలాంఛనంబుగా నిలిపినావు

గీ. యిటులనేతపరాక్రమం బెఱుకపడుట
కోయపస్మారిగుణమె నాకు సెలవిమ్ము, భూ...17

సీ. ఏమహాత్మునకును హేమావనీధ్రంబు
రమణీయకార్ముక రాజమయ్యె
నేకృపానిధికి రత్నాకరశ్రేష్ఠంబు
నిరవధికోగ్రతూణీరమయ్యె
నేగుణాఢ్యునకును బాగొప్పనవనిధీ
శ్వరుఁడు నారతబద్ధ సఖ్యుఁడయ్యె
నేశాంతఘనికి లక్ష్మీశుండు నిజనేత్ర
పద్మపూజయొనర్చి భక్తుఁడయ్యె
గీ. నింతవానికి నగ్నత్వమేలఁగల్గె
నేమినర్యాదొ తుదమొదలెఱుఁగరాదు, భూ.
సీ. శ్రీజగద్గురునామధేయుఁడవయ్యు
సురగణపాలశిష్యుండవైతి
విభవుఁడవయ్యును విభవంబెలర్పఁగ
భల్లాణనృపతికిఁ బట్టవైతి
చర్చింపనీశ్వర శబ్దవాచ్యుఁడవయ్యు
బాణాసురునకును భటుఁడవైతి
మిత్తిని గెలిచిన మేటిశూరుఁడవయ్యు
సితవాహునకుఁ బరాజితుఁడవైతి
గీ. సామినీభక్తసులభత యేమిచెప్పఁ
జిత్రమోయప్ప సతతపోషితకకుప్ప, భూ... 19
సీ. సద్భక్ష్యభోజ్యచోష్యములు భుజిష్యుల
కిచ్చి క్ష్వేళము భుజియించినావు

గజసైంధవములు కింకరకోటులకునిచ్చి
వృషభవాహనుఁడవై వెలసినావు
ముక్తాఫలకలాపములు నముౕలకు నిడి
పునుకలపేరులు బూనినావు
పట్టాంబరంబులు భక్తాళికినొసంగి
కటిపైనిఁ బులితోలు గట్టినావు
గీ. యెన్నిజన్మములెత్తిన నిన్ను గెలువఁ
దగును నీవంటివిభుఁడేడి దాసులకును, భూ... 20

సీ. భూతేశ నాకు నీవేతండ్రి వినగేంద్ర
పుత్రికతల్లి సవిత్రిగంగ
శీతశైలేశుండు తాతమేనకయవ్వ
మైనాకుఁడే మేనమామసుమ్ము
యన్నవీరన్న పెద్దన్న విఘ్నేశుండు
కొమరొప్పఁజిన్నన్న కొమరుసామి
ప్రమథులుబంధువుల్ భసితంబు శ్రీగంధ
మల శివాక్షసరము లలఘుమణులు
గీ. వేయునననేమిటికి కాద్రవేయవలయ
పుడమిలోపల మాకేదుగడయునీవె, భూ... 21

సీ. నీతనుజన్ముండు నిఖిలవిద్యలకెల్ల
దేశికస్వామియై తేజరిల్లె
నీజటాగ్రంబున నెలకొన్నదేవ శై
వలిని త్రిలోక పావనమొనర్చె

నీకడియంబైన కాకోదరవరుండు
మహితభూభరణ సమర్థుఁడయ్యె
నీవధూతిలకంబు నిర్జరుల్ నుతిసేయ
జగదంబ నామప్రశస్తినొందె
గీ. నభవనీవు జగజ్జనకాఖ్యఁబూని
తేర నినుఁగొల్చువారిభాగ్యముకోఁతయె, భూ
సీ. శివయన్నమాత్రనే చేకూరు నైహికా
ముష్మికములు భక్తముఖ్యులకును
త్ర్యంబకయన్న నయంబుగ మూఁడుజ
గంబులనేలు యోగంబుఁగలుగు
మృత్యుంజయయటన్న సత్యంబుధర్మార్థ
కామమోక్షములు శీఘ్రమెలభించు
బంచాక్షరములు జపించినఁ బృథుపంచ
పాతకంబులు బటాపంచలగును
గీ. తొలఁగు ద్వీపకత్రినేత్ర చతుర్భుజములు
నైదుమొగములుగలుఁగు మహాత్మవింత, భూ. 29
సీ. వారణాశీశ పావకదర్శనంబబ్బ
వారణాదులమీఁది వాంఛయేల
పుండరీకేశ్వరుఁ బొడగన్నఁ బుండరీ
కాదులమీఁడి ప్రియంబదేల
కుంభకోణేశుఁ గన్గొన్న నూతనశాత
కుంభకుంభాదులు గోరనేల

గేరి కేదార సుక్షేత్రేశుఁగన్నఁ గే
దార సుక్షేత్ర చింతనమదేల
గీ. శ్రీగిరీశు నిరీక్షింపఁ జెందదే య
శేషసంపత్తిహ్రృతవిపచ్ఛిద్విపత్తి, భూ... 24
సీ. భవవార్ధినిర్మగ్న భక్తులఁదరిఁజేర్పఁ
దారకేశ్వరుఁడవై తనరినావు
నతజనప్రతతి సంసృతి రోగములుమాన్ప
వైద్యనాథుండవై వరలినావు
సర్వదాసాజ వంజవసం జ్వరమణంప
సోమేశ్వరఖ్యాతిఁ జూపినావు
సేవకభవబంధ లావనంబొనరింపఁ
బట్టిసాధిపుఁడవై పఱఁగినావు
గీ. యిహపరము లబ్బవే భువినించుకేని
ప్రతిదినము నిన్నుస్మరియింపఁ బరమపురుష, భూ.
సీ. వ్యాఘ్రేశ్వరాభిధేయము వహించితి మాను
షాఘౌఘరురుపలాయనముసేయ
హరిమాయూరేశ్వరాభిఖ్యఁ బూనితి
నరవిపదహి ఖండనంబుసేయ
నాగేశ్వరాభోగ నామంబు నొందితి
జనశోకపవన భక్షణముసేయ
నేకామ్రనాయకాఖ్యాకనిల్చితిమర్త్య
కామితఫలములు గలుఁగఁజేయ

గీ. మృగఖగాహిద్రుమాఖ్యల నెగడితౌర
వాటిభాగ్యంబుఁ బొగడ నెవ్వరితరంబు, భూ.26

సీ. నీవున్యగ్రోధావనీజమైయుండంగ
శౌరితద్వటపత్రశాయియయ్యె
నీకంకణమున సంధిలుమసారంబనఁ
దోయజాతుఁడు శేషశాయియయ్యె
నీవిషంగమునకు నిశితాంబకంబయ్యుఁ
జక్రపాణిపయోధిశాయియయ్యె
సదమలజంబుకేశ్వరుఁడవైయున్న త్వ
త్సన్నిధి హరిరంగశాయియయ్యె

గీ. నీరహస్యంబు లెఱుఁగరొకో రమేశ్వ
రేశ్వరుల నెడఁగావింతు రిలఁగుజనులు, భూ.27

సీ. తన్నవేవిధునిఁ బడాలువ్రక్కలుగాఁగ
దయఁగ్రమ్మఱఁగమూర్థినిఁ దాల్చినావు
తలఁద్రుంపవే విధాతకుఁ బునస్సారథ్య
కృత్యంబునకు నియోగించినావు
ఫాలాగ్నిచేఁగాల్ప వేలతాంతాయుధు
మించివెండియుఁ బ్రతికించినావు
త...గజేదతు మస్తకము నెప్పటిమేష
శిరమిచ్చి జీవితుఁ జేసినావు

గీ. నిగ్రహానుగ్రహంబులు నీకెతగును
రుద్రకారుణికాగ్రేసరుండవగుట, భూ... 28

సీ. ఆమ్నాయహాయనీకు హంసవాహనమహా
నవదేశములు సాహిణములుగావె
యాకాశకేశ నీకబ్జినీ బాంధవ?
ప్రముఖగ్రహములు సుమములుగావె
ఫణ్యాభరణనీకుఁ బాతాళలోకంబు
హాటకభూషాసుపేట గాదె
దిగ్వాసనీకు నాదిత్యాధిపాది ది
క్పతులు శాటీపాల కరులుగారె
గీ. నీవు వేధోండములలోన నిండియుండ
తథ్యమేగాదె యేతద్విధంబు దెలియ, భూ...29

సీ. బికిరమెత్తుట మానుపింతునీకందు నా
యొద్దొక్కఁడే కృషియెట్టులగును
కాఁటిలోఁపలఁ బండ నేఁటికియందు ఖ
ట్వాంగమొక్కటి మంచమగునదెట్లు
లలిఁబసిఁడిండి కళాసముద్యజియించు
మందునా నిర్గుణ మనుసరించె
నస్తిహారము వలదందునా యేవంశ
జుఁడవు మాక్తికదామ శోభనొంద
గీ. యేమిసేయుదుఁదండ్రి మదీప్సితంబు
తీరదయ్యెను నాదురదృష్టమరయ, భూ... 30

సీ. ఒకవేళఁ గుంభకారకుభంగి బ్రహ్మాండ
భాండనిర్మాణ తత్పరుడవగుచు

పాంచాలికునిలీలఁ బ్రాణులనాడింతు
వొకవేళ చర్మపుత్రికలకరణి
నొకవేళ నైంద్రజాలికునిచందంబున
జీవకోటులయందు సేయుచుందు
వొకవేళ నజముకుందో గ్రాఖ్యలఁజరింతు
వొకవేళ జ్యోతిర్మయుండవగుదు
గీ. వీశనీచర్య లెన్న వాగీశవర్య
దివిషదాచార్యులకునైనఁ దెలివిగలదె, భూ...
సీ. తాండవలీలాప్రియుండవుగావున
డమరుడాంనిన విడంబముదగు
భిల్లవేషంబు శోభిల్లధరించితి
కల్లగాదుర లేడిపిల్లదగును
కొండకూతురిఁగూడి కొండపైదిలుఁగుదు
గండ్రగొడ్డలిచేత యుండఁదగును
నిచ్చలువిడువక బిచ్చంబునకునేఁగు
జోఁగులవాఁడవు జోలెతగును
గీ. భూమినే భూమికకుఁదగు భూమవస్తు
వులనుగూర్చుట వేషికి యుక్తమెకద భూ...
సీ. తావక కరసంగతంబయ్యెనేణ శా
బకమేమి తొల్లి తపంబుఁజేసె
నీశిరోవేష్టనమైశుభావహుఁడయ్యె
నహివర్యుఁడేపుణ్య మాచరించె

యుష్మదీయస్కంధయుతమయ్యె నేనిఁక
కళవసంబేనిష్ఠ గతిఁజరించె
నీగ్రీవమాలికలై గ్రాలె రుద్రాక్ష
ఫలములే పూజలు సలిపెనొక్క
గీ. బిల్వమే వ్రతమునసీకుఁ బ్రీతియయ్యె
నవనిఁ బున్నియమొకరి సొమ్మౌనెతలఁప, భూ...
సీ. కరికాళుఁడొసగు మాకందఫలంబులు
మిక్కుటంబగుకూర్మి మెక్కిమెక్కి
మాదరచెన్నాఖ్యుఁ డావరంబున బెట్టు
సురచిరాంబకళంబుఁ జుట్టిజుట్టి
నిమ్మవ్వమదిఁబత్తి నివ్వటిల్లఁగఁబోయు
జావసంతసమునఁ ద్రావిత్రావి
బోయకన్నడు యెడఁబాయకనర్పించు
నంజుఁడు తునకలు నములినమలి
గీ. తృప్తిఁదీరక ఖిన్నాంత్ర దేహియనుట
జనులుదీర్తురె తుత్తు విశ్వంభరునకు, భూ...
సీ. వేదముల్చదివెనే వేదండమున్వతుండ
మునవారిఁదెచ్చి మజ్జనమొనర్ప
శాస్త్రముల్చదివెనే చక్రిస్ఫుటస్ఫటం
బాతపవారణ రీతిఁబట్ట
మంత్రముల్నుడివెనే మహిసూర్ణనాభి శో
భిలదుకూలవ్యాతి కలననెఱప

ఘనపురాణంబులు వినె నేకిరాతుండు
పశితఖండంబు లర్పించుటకును
గీ. యేమివిద్యలు త్వత్కటాక్షేక్షణములఁ
జూచినఁ గృతార్థులగుదురు నీచులైన, భూ...
సీ. అభిషేకయోగ్యంబులగు నారికేళంబు
లను లేపయోగ్యచందనము లక్ష
తానీకయోగ్యవంశానోకహములు స
మర్చనాయోగ్యకుంచాదికములు
గురుధూపయోగ్య గుగ్గులములు జ్వాలదీప
యోగ్యశారదపాద పోచ్చయములు
నైవేద్యయోగ్య కనచ్చూతములు వీటి
కాయోగ్యఫణివల్లికాక్రముకము
గీ. లగములయ్యె నెంతేని ధన్యతవహించె
యుష్మదష్టవిధార్చనాయోగ్యఫణితి, భూ...36
సీ. శైలూషదళ మొక్క టేలాగునర్పింతు
మారేడువనములో మలయునీకు
నొక్కక్రొవ్విరిచేత నొగినెట్లుఁబూజింతు
తారకాకుసుమముల్ దాల్చునీకు
నేకఫలంబెట్టు లిడుదుఁ బ్రేమమునేక
పారిషదిష్టార్థ ఫలదనీకు
చుళుకోదకమున నెట్టుల స్నానమమరింతుఁ
దలపైని మిన్నేరుఁ గలుగునీకు

గీ. నైనసద్భక్తితోడుత నే నొసంగు
పత్త్రపుష్పఫలాంబు సపర్యలుగొను, భూ... 37

సీ. నీచుఁడువీఁడని నెమ్మదినుంచక
భ్రమరకీటన్యాయ పటిమనెఱపు
నేపల్కుపలుకు లెంతేపద్యములు జేయు
నవ్యఘుణాక్షరన్యాయశక్తి
వడివిడనాడంగ వలదు మర్కటకిశో
రన్యాయపద్ధతి రాజిలంగ
చేపట్టఁగదవయ్య చెలఁగిమార్జార కి
శోర మహాన్యాయ కారణముగ
గీ. గాదుమామకయత్నమొ కానొకతఱి
కాక తాళఫలన్యాయ ఘటనఁగాదె, భూ...38

సీ. బహుపాతకుఁడనంచు భయమునొందఁగ నేల
పతితపావన ఘనవ్రతము నీది
షడ్వర్గశాత్రవచ్ఛటకు జంకఁగనేల
శరణాగతత్రాణ బిరుదునీది
నిష్పచ్ఛరంబుఁ జెందినచింత యేటికి
దీనదయాపర దీక్షనీది
సుగతిగల్ల గణించు దిగులుల్లమున నేల
శ్రేయోప్రదానోరుచిహ్న నీది
గీ. యేప్రకారంబునఁ గనఁగనేదిశంక
నినునొకించుకసేవించు జనులకింక, భూ... 39

సీ. కామాంధకారివిగావున వర్ణివై
మేనకాత్మజను భ్రమించుటెల్ల
మంజులద్విజరాజ మౌళివిగావున
విప్రవరాధ్యత వెలయుటెల్ల
ప్రచుర మహాశ్మశానచరుండవటుగాన
నొగిఁ బిశాచస్నేహ మొందుటెల్ల
సుమహానటాభిధానమునొందితివిగాన
మూఁడువేళలయందు నాడుటెల్ల
గీ. నెంతవారికినైనను వింతగాదె
సంతతంబు భవచ్చరిత్ర చింతసేయ, భూ. ..40

సీ. వేమారు శ్రీమహావిష్ణువల్లభయంచుఁ
బలుమరు బ్రహ్మాది పతియటంచు
గొనకొనిసశివ ఏకో దేవయంచును
దివిరిరుద్రోన ద్వితీయయనుచు
రహిసమానాధికరహితయటంచు మా
నకశివాత్పరతరం నాస్తియనుచు
మాటిమాటికి జనుర్మరణదూరయటంచు
దైవతమూలకందంబటంచు
గీ. నిగమములు బల్కఁగనరుఁడు నియతి నన్య
దేవతారాధనమొనర్పఁ బోవఁదగునె, భూ. ..41

సీ. వికసితమందార విటపిమానిమిళింద
మఱుఁగునేవేగ మందారమునకు

పక్వరసాలాంఘ్రిపము మానిచనునె శు
కంబుదుత్తూరసాలంబునకును
లలితపయఃపానలాలసమాన సా
కసముపయఃపానకాంక్షయిడునె
కలితబలాహకావలిఁగాంచి ముద మొందు
కేకికావలిఁగాంచి కేరుటెట్లు
గీ. నీపదధ్యాననిరతుఁడై నెగడుజనుఁడు
చేరి పెరవేలుపుల నుతిసేయఁజనునె, భూ... 42

సీ. బూతినెన్నొసట్పైఁ బూసెదనంటినా
కీలికీలలుసోకి కాలునేమొ
యడుఁగులొత్తెదబత్తినంటినా నూపురా
శీవిషభూత్కృతుల్ జెందునేమొ
నందిని ముస్తాబొనర్చెదనంటినా
క్రొవ్వాడికొమ్ములఁ గ్రుమ్మునేమొ
బంటునైకొలిచెద నంటినాప్రేతర
వంబులకును మేనువడఁకునేమొ
గీ. యుగ్రమూర్తివి దయఁజూడకున్నఁ జేరఁ
దీసిబ్రోవదెయార్య దయాసమగ్ర, భూ... 43
సీ. ఏనవీనాశ్వంబుపై నధిష్ఠించె నే
విఘ్నరాజుదలంప వృషముగాక
దిటముగానేమైనఁ బటములుగట్టెనే
వటుఁడు దిగంబరత్వంబుగాక

శాంతమేమైనను సంగ్రహించెనె వీర
భద్రుఁ డత్యుగ్రకోపంబుగాక
నేతల్లిగనిపెంచె నేతారకారిని
భావింపసంశయాస్పదముగాక
గీ. తండ్రిపోలికసుతులకుఁదగె నొకొక్క-
గుణము మేలయ్యె నయయొ నాల్గుఁదగెనీకు, భూ

సీ. అఘటనాఘటనా సమర్థుఁడవంటకు
శునకాకృతులుబూను శ్రుతులుసాక్షి
కంజజుకృతములంఘ్యంబటంటకును మా
ర్కండేయ మౌనివర్యుండుసాక్షి
సబలుదుర్బలుఁ జేయు జాణవంటకుఁ ద్వన్న
గోత్పాటనుఁడు దశాస్యుండుసాక్షి
కూటస్థుడవటంటకును ద్వదీయేక్షణ
సంజాతుఁడైన శ్రీజానిసాక్షి
గీ. సాక్షిగోధిత్రాంతమేచకశిరోధి
హతవిరోధి యపారదయాపయోధి, భూ... 45

సీ. గోహయనీకవాహనంబులుగదా
దేవతురంగమైరావతములు
సత్పాఠకులుగాఁ సంగీతసాహిత్య
చణులునారదుఁడును శారదయును
మండనంబులుగదా హితచతుశ్శ్రవ
స్సార్వభౌముఁడును జందురుండు

శ్వశురగేహస్వీయ సదనంబులేకదా
హిమనగశ్వేతమహీధరములు
గీ. నాలుదొనలువియన్నది యమృతజలధి
నీయశంబిట్టిదనుచు వర్ణింపఁదరమె, భూ... 46
సీ. కుంభిదైత్యస్ఫీతకుంభముల్ మోదవే
తొడరిమొమ్మొనలకై దువుగ్రహించి
శార్దూలయామినీచరుఁగదనంబులో
జదుపవే చంద్రహాసముధరించి
ప్రాకటపురసుందరీకంఠసూత్రము
లండింపవే పినాకముపహించి
దునుమవేజాలంధరునిఁ బదాంగుష్ఠకృ
దబ్ధిజావర్తమయారిఁబూని
గీ. తేజరిలె నీప్రతాపకాంతి ఖగరాజు
మోరఁగలవెల్లఁదనమెల్లఁజూరఁగొనియె, భూ...
సీ. అర్ధనారివి నేయథార్థంబుగాఁ బూరు
షాకారివని గొనియాడుటెట్లు
కొమరైన బవిరిగడ్డముగల్గు కతమునఁ
జెలిమియటంచు వచింపుటెట్లు
నిరతంబును సమర్చనీయ లింగస్వరూ
పుఁడవు క్లీబుఁడవంచు నుడువుటెట్లు
తలఁపఁబరేత భూతలనికేతుఁడవు
గృహమేధివనుచు నగిచుటెట్లు

గీ. మాతృపితృవర్జితుండవు జాతిలేదు
పెక్కుపేరులు నీకొక పేరులేదు, భూ... 48

సీ. ఆతతశూల సమేతుండవయ్యును
వ్యాధివిదూరుండవై వరలుట
యతులితసోమాహ్వాయ ప్రదీపితుఁడవ
య్యును గమలాప్తత నొందుటయును
నిక్కంబుపుష్కర నేత్రుండవయ్యును
బుణ్యజనావనస్ఫూర్తిఁగనుట
కడువడిగంగాధరుఁడవయ్యు జటులకృ
శాను తేజోవృద్ధిఁ బూనుటయును

గీ. నిర్భరాశ్చర్యములుకదా నీమహిమలు
మహినసాధారణములు సామాన్యులకును, భూ.

సీ. కమనీయముద్రికాకటకకేయూరాద్య
లంకారమండలాలంకృతంబు
తుహినావనీధరదుహితృమతల్లికా
వితతనేపథ్య సద్విరచనంబు
సౌవర్ణఘుంటికారావబంధురవృష
స్కంధాగ్రభాగసంస్ఫాలనంబు
లోకభయంకర కాకోల జంబూఫ
లాకారకృన్నిపుణాంచితంబు

గీ. నైనభవదీయహస్తము నభవనాదు
మస్తకము పైనిఁజేరిచి మాన్పుభయము, భూ.

సీ. సౌగంధికాంభోజ రాగప్రవాళ ప
ల్లవసముజ్జ్వలకాంతిలాలితములు
ఝషహలధ్వజశంఖచక్రాబ్జ పవిధను
రాదినవీన రేఖాన్వితములు
ఘటజవసిష్ఠ ముఖ్యమునీంద్ర హృత్పద్మ
కర్ణికా పీఠికాగ్రస్థితములు
భాషాసుయోషా విశేష సీమంతసిం
దూరబిందూరు సిందూరితములు
గీ. నగుభవత్పాదములు చూపఁదగదె నాదు
చిత్తమిత్తఱిఁ దమినిగురొత్తెసామి, భూ... 67
సీ. అసమానబాహువీర్యవిజృంభణాదిత్య
తనయోగ్రదంత తాడనకరములు
వాణీశముఖమౌళి మాణిక్యదీపికా
ప్రాజ్యనీరాజినభాజనములు
స్తబ్ధరోమర్ష భోద్యద్వర్ష ధార్యబ్ధి
వరజావ రాదృష్ట వైభవములు
ప్రత్యగ్రశీతలభానుసంకాశ న
ఖశ్రేణికావిభావిశ్రుతములు
గీ. నగుత్వదంఘ్రిపయోజములస్మదీయ
మానససరోవరంబునఁ బూనికొలుతు, భూ...
సీ. ఉపనయనుండవై యొప్పవేధరఁబంచ
యజ్ఞపరుండని ప్రాజ్ఞులనఁగ

రాజశిఖామణివై చేయవే దుష్ట
శిక్షణంబును శిష్టరక్షణంబు
యార్యుఁడవై యనయముఁ బాశుపాల్యప్ర
భావమందవె పశుపత్యభిఖ్య
వృషలుండవై సదా విఖ్యాతిఁగాంచవే
త్రివిధవర్ణాసక్తి తేజరిల్ల
గీ. బ్రాహ్మణక్షత్రియోరుభూపాదభవుల
లోన నెవ్వండవో గోల్తునా నతిమ్ముభూ... 53
సీ. బ్రహ్మచర్యముగదా పావనగౌరీత
పోవనంబునకును బోవుటఁగన
గార్హస్థ్యమేగదా కరముశర్వాణితో
తిరముగాఁగూడి కాపురము సేత
మిగులవానప్రస్థమేకదా జడలుధ
రించియెల్లపుడు చరించుటెల్ల
యత్యాశ్రమముకదా నిత్యంబుభిక్షాన్న
మారగించుటవర్ణి సాంబజటిల
గీ. భిక్షుకాఖ్యలు సహజముల్ త్ర్యక్షనీకు
నిదియదియటంచు మదినిశ్చయింపనేర, భూ...
సీ. అంబికాధరనవ్య బింబికాఫలరస
గ్రసనవ్యసనకీర గర్వదూర
కాళీమనఃపుల్ల నాళీకమకరంద
పానషట్పదరాజ భవ్యతేజ

దాక్షాయణీపీన వక్షోజకాశ్మీర
వక్షఃకవాట మహోత్క ఘోట
నీహారగిరినంది నీదృక్ఛకోరక
రాకామృగాంక నిరస్తపంక
గీ. కృతసురావనసంరంభ ధృతకురంగ
డింభసంభరితాజాండ కుంభబ్రోవు, భూ... 55
సీ. చారుతత్పూరుషా ఘోరసద్యోజాత
వాసుదేవేశాన వక్త్రమూర్తి
సతతవరాభయా జగవత్త్రిశూల ప్ర
ముఖకరాంభోరుహా మోఘమూర్తి
హేరంబషణ్ముఖ వీరభద్ర క్షేత్ర
పాలాగిపరివృత భద్రమూర్తి
జలభూనభోనభస్వద్భాస్వదిందీవ
రప్రియాధ్వర్యగ్ని దీప్రమూర్తి
గీ. బుధజనస్తోమ సస్యనభోనభస్య
హరివయస్య నిరంతరా చరితలాస్య, భూ... 56
సీ. అనుదినాకర్ణనమునురోమహర్షణా
మందనియురగత్వ మందఁగోర
శారీరమానసాతుయ్యబాధలుగల్గి
యుండెడుమనుజత్వ మొందఁగోర
లలితనిద్రాహారములు లేకయుండెడు
యురుతరదేవత్వ మొందఁగోర

నిర్లోహనిస్సంగ నిర్ద్వంద్వనిరుపాధి
యుతమైనప్రమథత్వ మొందఁగోర
గీ. నాయభీష్టము విజ్ఞాపనంబొనర్తుఁ
జిత్తగింపుము తాదాత్మ్య సిద్ధియొసఁగు, భూ...
సీ. ఆనందకాననంబాలవాలముగాఁగ
విలసితంబగుజడల్ వ్రేళ్లుగాఁగ
బాహుయుగంబులు ప్రచురశాఖలుగాఁగ
లలితాంగుళులు కిసలములుగాఁగ
కోమరునఖంబులు కోరకంబులుగాఁగఁ
బొక్కిలికోటర స్ఫురణగాఁగ
నవ్యస్మితంబు సూనంబులుగాఁగ ఫ
లముచంద్రమశ్మ కలమ్ముగాఁగ
గీ. నగజబెనఁగొనులతగాఁగఁ దగినకల్ప
శాఖివిమదిష్టఫలము లొసంగిగావు భూ,... 58
సీ. నిస్తులోరులు ప్రతిష్ఠాస్తంభములుగాఁగ
భుజములు బిసముల పోల్కెఁగాఁగ
కరములు వికచపుష్కరములుగాఁగ స
ద్వళులురువీచికావళులుగాఁగ
నాభికాకుహరమెన్నఁదగుసుడిగాఁగ
కంఠంబుదివ్యశంఖంబుగాఁగ
చటులజటాచ్ఛటల్ శైవాలములుగాఁగ
లలికృపారసము జలంబుగాఁగఁ

గీ. దనరుయుష్మత్సరోవరమున మునింగి
పాపసంతాపముక్తుండనై పరగెద, భూ... 59

సీ. రమణీయయానంబు రాజహంసలుగాఁగ
నారుమేల్తుమ్మెద బారుగాఁగ
సముచితకుచములు చక్రవాకములు గా
స్వరమువనప్రియ వరము గాఁగ
నాస్యంబుపుష్కరాహ్వము గాఁగ మంజులో
క్తులుశుకశాకుంత కులముగాఁగ
నతులుఖంజరీటఘోషముగాఁగఁ గ
చంబుసుబర్హిబర్హంబుగాఁగ

గీ. నొప్పుప్రాలేయగిరిజావయోవిలాస
మరయ నీమోహజాలమ్ము నందఁబడదె,భూ...

నవరసములు.

సీ. నవవజ్రమకుట వైభవధాళధళ్యరు
చుల్ శీర్షమందు సంశోభిలంగ
మండితహరినీల కుండలచాకచ
క్యప్రభల్ గల్లభాగములఁ బొదలఁ
మాంగళ్యశోణరత్నాంగదధాగధ
గ్యద్యుతులంసములందు వెలుఁగ
ముత్యాలబలుసరముల తాళతళ్యదీ
ప్తులునిజోరస్థలిఁ దొంగలింప

గీ. మేల్కడెంబులు మణికట్ల మెఱయుచుండు
నీదుశృంగార రసమెన్నఁగాఁదరంబె, భూ...61

సీ. వదలకద్వాదశవత్సరాయుర్దాయ
పరిమాణుఁడగువశివర్యశిశువు
నీక్షించి క్రుద్ధుఁడై దక్షిణాధీశుండు
కాలపాశనిబద్ధుఁ గానొనర్పఁ
బెంపు వేఁడెడి విలాపింపుచు దేవ ర
క్షింపురక్షింపు రక్షింపుమన్న
సాక్షాత్కరించి కటాక్షవీక్షాపాళిఁ
జూచి తదర్భకుఁ గాచి హేళి

గీ. సుతునిభవదీయ పార్ష్ణి పీడితునిఁ జేసి
వీరరసమువహింపవే విభ్రమముగ, భూ... 62

సీ. మందరాహార్యంబు మంథానముగఁ జేసి
వాసుకిసూత్రంబుఁ జేసి యనిమి
షాసురుల్ డాసి దుగ్ధాంబురాశిమథింప
విషముద్భవంబంది వెసజగములు
గాలుపనడలి జేజేలుపదంపడి
పార్వతీశ్వరపాహి పాహియనుచు
కైవారమొనరింపఁ గా వారలఱుదండఁ
గాలకూటము వేడ్కఁ గ్రోలిప్రోవ

గీ. వేచతుర్దశ భువనముల్విస్తరిల్ల
నిబిడకరుణారసము మది నివ్వటిల్ల, భూ... 63

సీ. స్యందనకేతువుల్ జ్యానంతములునియం
తాశుగములు భారతీశమేశు
లురగరుత్త్రాణము లరుణానుజా ్యుల
ర్వప్రతోదములాగమప్రణాపము
లుర్వీభృదురగవర్యులు ధనుస్సింజినీ
లతిరథాంగము లహర్పతిసుధాంశు
బింబముల్ జేసి పురంబులుమూఁడు క
రంబునిమేషమాత్రంబులో చె
గీ. లంగుచును లీల నేలఁగాలంగఁ జేసి
యద్భుతరసంబుఁజూపవే యసురులమర, భూ...
సీ. కాత్యాయనీపృథు కబరికాభరమున
విరులదండలుజుట్టి వెలయువేళ
హైమవతీలలాటాగ్రమందు సితాభ్ర
తిలకంబుసొగసుగా దిద్దువేళ
లసదపర్ణాకపోలములు కస్తురిచేత
వారకమకరిక వ్రాయువేళ
నగజాకఠోరస్తనస్తబకద్వంద్వ
మందుఁ గుంకుమపంక మలఁదువేళ
గీ. నుమకుఁగిలికించితములు సేయుచును హాస్య
రసముఁ జూపవె స్మేరవిరాజితాస్య, భూ...
సీ. పసిపాపని హిరణ్యకశిపుఁడు నొప్పింపఁ
గరివరదుఁడు నృకేసరిశరీర

మలవడనద్దనుజాధము వధియింప
గని ఘనక్రౌర్యంబు గడలుకొనఁగ
దశయక నెనిమిదియడుగుల పెకఁపురూ
పముఁ గొంతసాళ్వరూపంబు గొంత
తగువిగ్రహముఁబూని తన్మానవమృగేంద్రు
పటుదర్పమొగిఁ దృణప్రాయముగనొ
గీ. నర్చితివి భళియని సుమనసత్తి మీముఁ
బ్రస్తుతింప భయానకరసమునిగుడ, భూ... 66
సీ. శ్రీకంఠ మిము వెలిఁజేసి దక్షుఁడు యాగ
మొనరింపఁగ నెఱింగి కినుకతోఁడఁ
జని పూషుదంతము ల్పడలించి శశిని పో
డశఖండములుగ నడంచి భగుని
కన్నులు పెరికి పెన్గాలినెచ్చెలికాని
నాల్కలేదును గోసి నలువచెలువ
ముక్కు గ్రక్కునఁ జెక్కి మురవైరిచక్రంబు
చక్కలమ్ముగఁ బుక్కి వెక్కసముగ
గీ. దక్షు తలఁ ద్రెవ్వనేసియుఁ దక్షిణమున
భర్గభీభత్సరసముఁ జూపవె మహాత్మ, భూ...
సీ. మదనుఁ డనంగుఁడు గదమత్త వభుపగు
ణము నిష్ఫలమ్ము చాపము నలాదు
లస్త్రము ల్ప్రబలసైన్యము పతంగంబులు
తేరనిలంబతీంద్రియుఁడు సూతుఁ

డాగయ పడగ విసారమశాట యొఱింగి
నిజసత్వ పరసత్వ నిర్ణయంబు
దెలియక నీమీఁద నలరు*తూపుల నేయ
నలికాగ్ని చేతఁ దదాత్మభవుని
గీ. భస్మ మొనరించి జగములు భయము నొంద
రౌద్రరసరేఖఁ జూపవే రభసమునను, భూ...
సీ. అక్షయ మభవ మనాద్య మనంత మ
ద్వయ మనామయ మనాహ్వాయ మచింత్య
మవ్యక్త మనుపమ మనుపద్రవ మజేయ
మనసూయ మనపాయ మప్రమేయ
మసహాయ మలఘుత్వ మనఘుత్వ మచలత్వ
మగుణత్వ మమితత్వ మమలినత్వ
మశిశుత్వ మవయోత్వ మజరత్వ మస్త్రీత్వ
మపురుషత్వ మషండ మైనమంచి
గీ. శ్యామలస్ఫటికాకృతి యై వెలుంగు
మూర్తివై శాంతరసమున మొనసి తౌర, భూ.
సీ. ఉరులింగమూర్తివై యుదయింపఁ గని రమా
కాంతాబ్జభవులు విభ్రాంతులైరి
సతతము హాటకేశ్వరు భజించి రసాత
లాధినాయకులు కృతార్థులైరి
వాలాయముగ మహాకాళేశ్వరునిఁ గొల్చి
భూలోకవాసులు పుణ్యులైరి

తారకేశ్వరు నిరంతరము గౌరవమునఁ
బూజించి దివిజులు పూజ్యులైరి
గీ. యిన్నిరూపులు నీవౌట యెఱుఁగరాదె
శాస్త్రవేత్తల కేలకో సంశయంబు, భూ... 70
సీ. భాసురతరమహోభవనముల్ తగునయ్య
యఖిలాంతరాత్ముఁడ వైన నీకు
కనదురుదీప్తైకన్నెహావ ర్ధిష్ణు
తనరే స్వయంప్రకాశసుఖి నీకు
సూర్యులసంగతి యొప్పునే పరికింప
నహహా నిరాకారి వైన నీకు
మేటిశతాంగాదు లేటికిఁ బరికింప
హరవిరాడ్రూపుఁడ వైన నీకు
గీ. నాదిమధ్యాంతశూన్యుఁడ వైన నీవె
దేవుఁడవు నేను పరుల నుతింపఁబోను, భూ...
సీ. ఉపనిషదర్థసౌధోపరితలములఁ
జరియించు నెవ్వాఁడు సంతతంబు
సకలజంతుకలద్రుసరణి నజాండముల్
భరియించు నెవ్వాఁడు ప్రకటమహిమ
నాపాదమస్తకాభ్యంతరాళములందు
ధరియించు నెవ్వాఁడు ధవళరత్ను
రూఢిఁ గామక్రోధలోభమోహాదులు
హరియించు నెవ్వాఁ డహర్నిశంబు

గీ. నట్టి భగవంతుఁ గీర్తిదిగంతు శాంతు
దాంతు శ్రీమంతు ధీమంతుఁ దగభజింతు, భూ.
సీ. అవిముక్తరాజధానివిరాజమానకో
దండరాజము లేఖతటిని గానము
కేవల లోలార్క కేశవుల్ కోటికలు
మహనీయధర్మంబు మార్గణంబు
గోఘ్న ద్విజాతిఘ్న గురుతల్పగానవా
స్వాదనస్వర్ణాపహార ముఖ్య
కలుషజాతంబు లక్ష్యము నీవు ధానుష్క
చూడామణివి నిన్నుఁ జూడఁగోరు
గీ. వారిసుకృతము వర్ణింప వశముగాదు
ధాతకయిన భుజంగమనేత కైన, భూ... 73
సీ. ఆకులుమేయవే మేఁకలు నీటిలో
పలను మెలంగవే జలచరములు
వృక్షశాఖల వ్రేల వేగబ్బిలమ్ములు
చెప్పినఁ బలుకవే చిలుకగములు
వాయువుగ్రోలవే వ్యాళము లనయంబు
విపినవాసము సేయవేమృగములు
ధ్యానంబుసేయవే తద్దయు బకములు
గుహాలనర్తింపవే ఘోరి హరులు
గీ. జపతపస్స్నానసంధ్య లాసద్గతికిని
కారణంబులు దృఢబుద్ధి కాక ఫలిర, భూరి...

సీ. దారాది కేషణత్రయము వర్జించి స
త్త్వాదిగాఢగుణత్రయంబు విడచి
తాపత్రయముఁ బరిత్యక్తముఁజేసి స
య్యాన మలత్రయవిమోచన మొనర్చి
వాసనాత్రయమును వదలి పెద్దయు మండ
లత్రయాగస్యస్థలములు వెదకి
యంగత్రయోజ్వల వ్యాపారము నెఱింగి
లింగత్రయాంతర్వి లీనులైన
గీ. వారలకు దుర్ఘటామృతద్వాఃకవాట
విఘటనము సేత నేకూరు వేగిరమున, భూరి...75

సీ. ఏఁబది రేకులచే బిందుసంయుక్త
పంచాశదక్షరపంక్తిచేత
నలరారెడు సమంజసాధారనాసుచ
క్రాదిషట్చక్రముల్ హర్షమలర
గ్రమమున శోధించి ఘనతదీయోపరి
భాగసహస్రార పద్మవిహార
మాణమరాళసామ్రాడ్విలోకన మాచ
రించు మాన్యులకు సిద్ధించు ముక్తి
గీ. కామినీసంగమము వృథా పామరులకుఁ
గలుఁగునె సుధీపచేళిమ కల్పభూమి, భూరి. 76

సీ. భూతధాత్రీముఖ్యభూతపంచకమును
శబ్దాదివిషయపంచకము మఱియు

శ్రవణాదిధీంద్రియోజ్వలపంచకంబు వా
క్పాణిముఖకర్మేంద్రియపంచకంబు
నలిమనోబుద్ధిచిత్తాహంకృతి చతుష్ట
యంబు జీవాత్మసమావృత మగు
పంచవింశతి తత్త్వభాగ్దేహినివహహృ
ద్వనమధ్యముల నీవారశూక
గీ. విధమున నజస్రమును వెల్గు విభుఁడ వీవె
కావె దేవేంద్రనుత వేగరావె బ్రోవ, భూరి...
సీ. రజ్జువునందు సర్పంబు ముక్తాస్ఫోట
మందు రౌప్యంబు పైష్టాంబువులఁ బ
యస్సు మరీచకయందు నీరంబు భ్రాం
తి జగంబు నీయందు దృశ్యమగును
దహనునియందును దాహకత్వంబును
దపనునియందునఁ దాపనంబు
సలిలమునందున శైత్యంబుఁ బూర్ణని
శాకరునందుఁ బ్ర[illegible] మల్లె
గీ. నొగిఁ బ్రపంచంబులోపల నుండు దీవు
విష్టపమ్ములకును నీకు వేఱు గలదె, భూరి... 78
సీ. ఉభయపార్శ్వముల ధాత్రూపేంద్రు లురువడి
వింజామరమ్ములు వీచుచుండ
ఛత్రమ్మువజ్రిపశ్చాత్పీఠిఁ బట్టఁ ద
ర్పణము పురోవీధి వహ్ని నిలుప

శౌరి భీకరగదాధారియై నిలుచుండఁ
గర్బురేంద్రుఁడు పాదుకలు ధరింప
వరుణుఁడు కాళాంజిపట్టు సమీరుండు
వీడియమొసఁగంగ విత్తవిభుఁడు
గీ. చేరి కై దండయిడఁగఁ గచేరియందు
గద్దెపైఁ గూరుచుండవే కడుముదమున, భూరి.
సీ. హరిరాట్కిశోరంబు హరికిశోరముగాదె
నీవిక్రమమునకు నిభముగాక
గ్రావవతంసంబు గ్రావమ్ముగాదె నీ
ధీరసంపదకును దీటుగాక
సింధురాజం బల్పసింధువుకాదె యు
ష్మద్గభీరతకును సవతుగాక
ఖద్యోతబింబమ్ము ఖద్యోతమాగుఁగాదె
నీప్రభాపటలికి నీటుగాక
గీ. భీమ నీశౌర్య ధైర్యగాంభీర్యరుచుల
కేమి సదృశముఁ దెల్పుదు నింకఁ దెలుపు, భూరి.
సీ. ఉత్పలప్రియుఁడు మహోత్పలప్రియుఁడు పూ
దండగా మేల్బండి యుండఁగాఁగ
బలవిరోధియు మహాబలవిరోధియుఁ బడ
వాలుగా మేల్మైడనూలుగాఁగ
రజితాచలము మహారజితాచలము నివ
సనముగా నవశరాసనముగాఁగఁ

బద్మాధిపతి మహాపద్మాధిపతియును
జోడుగా సంగడికాడు గాఁగ
గీ. వెలఁగు నిను జిన్నయుండంచుఁ జెప్పుచుందు
రెపుడుఁ బ్రామినుకులు నెడ యింతలేక, భూరి.
సీ. అవిరతగుణశాలివౌట నిజంబు దూ
రములయ్యె నన్నవస్త్రములు నీకు
నిరతశివాసక్తనిర్నిద్రుఁడవుగదా
ధర్మవిద్వేషమ్ము దవిలె నీకు
లావణ్యయుక్తనూలసితుండవేకదా
చౌరసంపర్కంబు గలిఁగె నీకు
వివరింప నిర్మోహివేకదా ధరలోన
నసమాక్షయుగభిక్ష్య హత్తెనీకు
గీ. దొడ్డవారికి నైనను జెడ్డగొనము
కొంత గలుఁగవె కలిఁగినఁ గొదువయేమి, భూరి.
సీ. అనుపమచిత్రకాయయుతుండవై హాత
చిత్రకాయుండవై చెలఁగినావు
రాగముక్తుండవై రతిరాజభస్మాంగ
రాగయుక్తుండవై ప్రబలినావు
సారంగధరుఁడవై సాహసం బేపార
సారంగహరుఁడవై గేరినావు
గోత్రవర్జితుఁడవై గోత్రాధిరూఢగ
రిష్ఠత్వ మంగీకరించినావు

గీ. తారుమారయ్యె నీప్రవర్తనలు చూడ
నబ్రముగదయ్య సానుమదతినికాయ, భూరి...

సీ. ధీరాళ్యభీష్టదాతారం గణాధినే
తారం సపత్నహంతార మఘువి
దారం యమీంద్రమందారం సువితరణో
దార మంకస్థితదారమురగ
హారం హలాహలాహారం మహీధ్రవి
హారం విచారప్రహారమమిత
సారం విధూతసంసారం ధృతాధరికా
సారం ఘృణారసాసార మీశ

గీ మహాముపానే యటంచుఁ బ్రత్యహముఁ దలఁతు
భాసురే భాసురత్వగ్గ్వలాసవాస, భూరి... 84

సీ. సంగోరుమెయినిద్దచలిమలబిడ్డతో
పడిగల గిబ్బవార్వమ్ముతోఁడ
మూఁడవకన్నుతో ముయ్యంబు వాలుతో
సిరులీను రుదురక్కసరులతోఁడ
నగవొప్పుమోముతో జిగికప్పుమెడతోఁడ
గాలిమేతరిసూడిగములతోఁడ
బూచులగములతోఁ బూపజాబిలితోడఁ
జంకనుబెట్టిన జింకతోడ

గీ. వేగమున నాకుఁ బొడసూపవే గడంకఁ
గందు మనసారఁ గన్నులకరవుదీర, భూరి...85

సీ. అనృతోక్తు లాడింప నాలోచనము చేసి
కపటముఁ బన్నిన గాధిపుత్రు
కొఱకు హరిశ్చంద్రకువలయేశ్వరుఁడు భా
ర్యను నందనుని విక్రయంబొనర్చి
తాను చండాలునొద్దను మధుమాంసముల్
మోచుచుఁ గడలేని నీచవృత్తిఁ
దిరుగుచునుండఁ దద్విభునకు సౌహార్ద్రి
యొప్పఁ బ్రత్యక్షమై యున్నతముగ
గీ. సర్వసర్వంసహాచక్రధూర్వహాఢ్యుఁ
జేసి వాసిగఁ జెలఁగితి వో సితాంగ, భూరి....
సీ. అభినవగానవిద్యాశక్తిచే మనోం
బుజమలరింపఁ దుంబురుఁడఁగాను
బరిహాసవాక్యవైఖరిచేఁ బ్రమోదంబు
ఘటియింప నే భృంగిరిటుఁడఁగాను
విపులకవిత్వప్రవీణత మెప్పింప
వావిరి గంధర్వవరుఁడఁగాను
వాస్తవముగ నీ స్తవం బొనరింప ని
మ్మహిలోఁ బరాశరాత్మజుఁడఁగాను
గీ. యిట్టులొనరింప నాచేత నెట్టులగును
నీదుచిత్తము నాభాగ్య మోదయాబ్ధి, భూరి...
సీ. పంచామృతంబు గూర్పఁగ లేకయుండిన
శుద్ధోదకంబు దెచ్చుకొనలేనె

తెల్లఁదామరవిరుల్ తేలేక యుండిన
జిల్లేడుపూలఁ బూజించలేనె
మాలూరపత్రసమాజంబు లేకున్న
నూడుగుపత్తిరి యుంచలేనె
పాయసం బర్పణసేయలేకుండినఁ
జేర్చిఁ గౌబేరంబు వెట్టలేనె
గీ గొప్ప కొద్దియుఁ గలుఁగునో కో సుభక్తి
మాత్రసులభుఁడవో నీదుమానసమున, భూరి.
సీ. వారాంగనామణీవక్షోజ మర్చించి
సాలోక్యమొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
నీషదజైకకరీష మారాధించి
సామీప్య మొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
జానుప్రదేశపూజ నూనదక్షుడై
సారూప్య మొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
ప్రస్థార్చనాకౌశలస్థిరత్వమ్మున
సాయుజ్య మొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
గీ. నిటుల నాచేతనగునె యక్కటా జడుండఁ
గుటిలచిత్తుఁడ మత్తుఁడ గుణరహితుఁడ, భూరి.
సీ. చిరితొండభక్తుండు శిశుహంతఁ గావించె
నక్కటికం బిసుమంత లేక
గాటకోటఁడు పితృఘాతుకత్వముఁ బూనె
జగతిలో నిందకు శంక లేక

రోహిణీశుఁడు గురుద్రోహ మాపాదించెఁ
బరలోకహానికి భయములేక
దురితంబనాక మాతులవధ యొనరించె
యాదోనిధీశకన్యాధవుండు
గీ. యిట్టి సాహసికులఁ బ్రోచినట్టి సామి
నన్ను రక్షింప వింత యన్యాయ మేఱు, భూరి.

సీ. బ్రాహ్మణుఁ డొకఁడు సర్వక్షేత్రగామియై
వెనుక రుద్రావాసమునకు వచ్చి
యొకనాడు రూపరేఖోన్నతయుక్తయా
మధునిక్రయాబలామణి సురఁగోని
రాఁ గని తనయభిప్రాయమ్ముఁ దెల్పిన
నొడఁబడి తనయింటికడకు దెచ్చి
సురతంబుఁ దేల్చినతఱి జీవితేశుండు
చనుదేరఁగా సాధ్వసంబు మీఱఁ
గీ. గాఁగులోఁబారునిడి నింపఁ గల్లుఁబోయ
మేన్దొరఁగిలింగమూర్తియై మెఱసెఁగా దె, భూ.

సీ. నిశ్శ్రేయసాపేక్షనియతిచే శివశర్మ
యను బ్రహ్మవంశవర్ధనుఁ డయోధ్య
యును మధురయు మాయయును గాశికాంచికా
వంతికా శ్రీద్వారవతులు తిరిఁగి
యును హరిద్వారమందునఁ గాలధర్మంబు
నొంది వైకుంఠంబుఁ జెంది పిదపఁ

బార్గవుండై ఘుట్టి పట్టికిఁ బట్టంబుఁ
గట్టి కాశిక నేగి కాంచె ముక్తి
గీ. భళిర నీపుటభేదనప్రాభవంబుఁ
బ్రణుతియొనరింపనలవియే ప్రాకృతులకు, భూ...

సీ. ఒకఁడయనంబినిగాను యుడుఁగకఁ బరమనా
చినిమిత్త వెలమిఁ గుంభజునకుఁ బంప
సాంఖ్యతోండడఁగాను సందేహజనక న
హాశిలాప్రహరణ లాంచరింప
సవ్యసాచినిఁగాను సమరాంగణమునందుఁ
గడిమి నీపైని సింగాణి విసరఁ
జంపయాఖ్యుఁడగాను శరణులు చూడంగ
వేమరు నిను వెనువెంటఁ ద్రిప్ప
గీ నన్యథాశరణంనాస్తియనుచు నున్న
వానిపైఁ గనికారము మానఁదగునె, భూ..93

సీ అగ్నికాయు వీయవే యల్పజీవనుఁడునా
నెసఁగు నిరాబారి నిసువునకును
సగపూర్చవే పుణ్యజనభర్తఁగా దుష్కృ
తాసక్తు గుణనిధి యనెడి ద్విజుని
నరకస్థుల స్వకీయనగరమ్ముఁ జేర్చవే
తావకీనమను ప్రథానుహీనుఁ
దారుణ్యమొసఁగవే కారుణ్యరస మొప్ప
నతివృద్ధుఁ డగు గుండయాహ్వయునకు

గీ. దేవ యివినిజమైన నన్పోబ్రోవరాదె
కాలయాపన మొనరింపనేల చాల, భూ... 94

సీ. అమలవాఙ్మాధుర్య మబ్బునే హాలాహ
లాశ్లిష్టకంధరావాప్తికతనఁ
జల్లనిచూపులఁ జెల్లఁబోఁ గనుపట్టు
లగణితోగ్రాక్షుఁడ వగుటవలన
మార్దవ మేభంగి మనమున నొనఁగూడు
నకట గిరిశుఁడ వగుటవలన
స్థావరస్థితి సమాసాధ్యమేగతియొకో
జంగమాభిధచే మెలంగుకతనఁ

గీ. దాతయేతా దృశుఁడవుగదా జనులకుఁ
గొడుకుపై ఋజుభావమ్ము వొడమకున్నె, భూ.

సీ. అంతరంగోపవనాంతరంబున సదా
శివశిఖావళిమును జేర్చు నెవ్వఁ
డనితరాత్మాలాన మందున మలహార
ద్విపలలామంబు బంధించు నెవ్వఁ
డుల్లఁపుఁదామర నుడురాజభి త్తమ
హోత్తంసుఁ డనుదేఁటి నుంచు నెవ్వఁ
డలుఁదుగ హృదయపంజరమున మృడుఁడను
రాచిల్కఁ బ్రీతిమీఱ నెవఁ డుంచు

గీ. నట్టి సుశ్లోకుఁడె మదాప్తుఁ డంచు నుందు
నన్యులా బంధువులు శతమన్యుసేవ్య, భూ...

సీ. నీతనూజుపతాకస్థాయి తామ్రచూడరా
జంబు కాలజ్ఞానసంజ్ఞ నొందె
నీకు గుఱ్ఱంబౌటనే నందికేశుండు
ధర్మస్వరూపినా దగె ధరిత్రి
నీరవణంబైన నిడుపకాయఁడు మించె
శేముషీధౌరేయశీలనమున
నీనేత్రమై చిత్రభానుండు భువి జగ
త్ప్రాణసఖుండునాఁ బ్రౌఢిమెఱసె
గీ. నుర్వి మహనీయత్వమును బహుయోగ్యమనుచు
విబుధజనములు వచియింప వింటిఁ గంటి,భూ...

సీ. అఖిలజన్మార్జితాంహస్సంహతి హరింప
భారంబుఁ బూనె సుపర్వవాపి
అన్నపానీయాదు లాదరమ్మునఁ బెట్ట
నాయత్తపడెఁ గదా యన్నపూర్ణ
సకలాంతరాయభంజనమొనర్పఁ బ్రతిజ్ఞఁ
గావించెఁగద డుంఠికరటిముఖుఁడు
దక్షిణశ్రుతిమీఁదుగా క్షితిప్రైఁ ద్రెళ్లు
ప్రాణికి స్వస్వరూపము నొసంగ
గీ. నీవు ప్రతిసరమూనితివే విచార
మేల నరులకుఁ గాశీపురిచ్ఛ వలదె, భూ... 98
సీ. ముందు విశ్వేశ నీ సందర్శన మొనర్చి
బిందుమాధవునకు వందనమిడి

వరదమూర్తిగణపతి చరణంబులకు మ్రొక్కి
దండపాణికి వేడ్క దండమొసఁగి
భైరవునకు నమస్కారంబుఁ గావించి
కేరుచుఁ గాశికిఁ గేలుమోడ్చి
ఘనగుహాలోకన మొనరించి గంగనీ
క్షించి భవానిదర్శించియు మణి
గీ. కర్ణికాస్నానముఁజేసి కనఁక నిటుల
యాత్ర సలిపినవారు మహాత్ములుగద భూ... 99
సీ. చంపక దేవ కాంచన భూమిజ కురంట
కాశోక నీలోత్పలాబ్జ కుబ్జ
మల్లికార్జున గిరి మల్లికానీప ప
ధూక శిరీష బంధూక కర్ణి
కార శామంతికా కరవీర కృతమాల
మాలతీ ద్రోణార్క మదనపారి
భద్ర నంద్యావర్త పాటల నందివ
ర్ధన బృహతీ దేవదారు దవన
గీ. నాగకేసర వకుళ పున్నాగములను
బూజ నీకొనరింతు నేఁ బుష్పలముగ భూ...
సీ దండంబు మిహికాంశుఖండరాజన్మస్త
దండంబు మేరుకోదండహస్త
దండంబు నిష్ఠురకాండకల్పితశౌరి
దండంబు పరిభూతదండధారి

దండంబు నూత్న వేదండకృత్తికటీర
దండంబు ధృతజగ దండవార
దండంబు పద్మజాఖండలస్తుతనామ
దండంబు కోటిమార్తాండధామ
గీ. దండ మశ్రాంతసాత్వికోద్దండ నీకు
దండ మతిజవవద్భద్రకాండ నీకు, భూరి... 101

సీ. ఒదుఁగుచు సాష్టాంగ మొనరింప నావంతు
నీవంతు రయమున లేవనెత్త
నపరాధి ననుఁగావు మని పల్క నావంతు
నీవంతు తప్పులన్నియు క్షమింప
దారిద్ర్య మొసఁగుమి త్తఱియన నావంతు
నీవంతు ధనవంతునిఁగ నొనర్ప
గద్యపద్యములు పఠింప నావంతు
నీవంతు సావధానివయి వినుట
గీ. పెక్కుమాట లికేటికి దిక్కు మాకు
నీవ నీవానిఁజేసి మన్నింపవలయు భూ... 102

సీ. కలుగఁవే స్కాంద మార్కండేయ గారుడ
బ్రహ్మాండ నారద బ్రహ్మ విష్ణు
శివ లింగ మత్స్య కూర్మ వరాహ పద్మాగ్ని
వామన బ్రహ్మకైవర్త భాగ
వత భవిష్యదభిఖ్య యుతపురాణంబు ల
ష్టాదశసంఖ్య రూఢముగ నందు

రవి కొక్కటి కృపీటభవున కొకండు ధా
తకు రెండు నాల్గు మాధవునకుఁ బది
గీ. యర్థి నినుఁజెప్ప నీమహత్త్వము గణింప
దుర్లభంబని జనులకుఁ దోఁచుఁగాదె భూ...

సీ. కరిముఖ నరముఖ కపిముఖాహిముఖో ష్ట్ర
ముఖ సింహముఖ మేషముఖ వరాహ
కర్ణ ఘంటాకర్ణ గజకర్ణ శంఖక
ర్ణ ద్వికర్ణ త్రికర్ణ ప్రచండ
కుండోదర నికుంభ కుంభోదర ప్రకంప
నమహాకాళ కపర్ది వజ్ర
పాణి సుదర్శనపాణి శూలాయుధ
సూర్యపాతన నంది సోమనంది
గీ. నందిషేణాదిగణము లానందమున భ 104
జింప వెలుఁగొందు నిన్ను భజింపుచుందు,భూ.

సీ. శ్రీనీలగిరిని భుజించుటయును మంగ
ళాద్రిపై నిల్చి దాహంబుఁ గొనుట
సింహాభూధరమున సిరిగందమలఁదుట
వేంకటాచలమున విలువలేని
మానికమును సొమ్ము లూనుట ద్వారకా
పూర్వరమందు నపూర్వలీల
స్త్రీలతో నిధువనక్రీడలు సల్పుట
శ్రీరంగమందు నిద్రించుటయును

గీ. నిన్ని సౌఖ్యము లొందుట వెన్నఁడిలను
గన్న నీకర్పణముసేయుకతనఁగాదె, భూ...

సీ. మురహరుం డవతారములు దశవిధములఁ
బరిపాటిగా భూతభావియుగను
లం దుద్భవించుచు నంతంబు నొందుచుఁ
బడరానిపాట్లెల్లఁ బడి బడసెను
వెనుమసనంబులోఁ బెద్దనిద్దురఁజెందు
పంచజనుం డోకపరి సమస్త
నాకవాసులు మెచ్చ నేకాదశాకార
ములకిరవగురూపమును ధరించు

గీ. నౌర ప్రత్యక్షకైలాస మనఁగఁ బరగు
క్షితిని సమమెందుఁగలదె నీక్షేత్రమునకు,భూ॥.

సీ. ఆవిర్భవించునే యాఁకలి దప్పి నీ
కటకంబునందు లింగములు గన్న
శ్రమఁజెందునే సదా జ్ఞానవాప్యాద్యము
హాదీర్ఘికలుముదమారఁ గన్న
బడలికఁగలుఁగునే కడకఁ బంచక్రోశ
గమనాభిలాషంబు గడలుకొనినఁ
గొందలమొందునే కుక్కుటస్థానాది
మంటపతతిఁ గడగంటఁ గన్న

గీ. మాటిమాటికి నేను నీవీటితోడ
సాటిగల ప్రోల్లు లేవంచుఁ జాటుచుందు,భూ...

సీ. స్వర్ణవేత్రములూని చండప్రచండులు
పరువులెత్తుచుఁ బరాబరు లొనర్ప
సరిగమపధనిసుస్వరనయాభినయంబు
లలర రంభాదివేశ్యలు నటింప
రతనంపుటారతుల్ జతనంబు గాఁ బౌర
సారసయాన లాసక్తినొసఁగఁ
గాహళవేణువీణాహుడుక్కాతాళ
మురజభేరీవాద్యములు చెలంగఁ
గీ. గోరికల్మీఱఁగా మీరు స్వారివెడలు
హొయలు మా కన్నులకు నలవియె వచింప, భూరి.
సీ. మహితాలికమున భస్మము మూఁడురేకలు
మునుకొని యొగడిగ మూఁడుకళ్లు
మెడ నొడలను జడముడులవన్నెలు మూఁడు
కేలునఁ గీలించు వాలునకును
మూఁడు మొనల్గడు వేడుక నీవు ఘనా
జలుగొను పత్తిరి వెలయు మూఁడు
దళములు నా పున కలర మూఁడడుగులు
నాలుమూఁడుగఁదోఁచె నయయొ నీదు
గీ. బ్రతుకు నాకేమితోఁచ దేగతియొ కాన
నిన్ను [redacted] యన్న చెపుమ, భూరి ...
సీ. ఆహ [redacted] శంసుఁడు కిల్బి
[redacted] శంసఁ గనఁడె